

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

הַזֵּהָר

הַשָּׁלֹם וְהַמִּנְקָד
עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשֵׁת וַיְחִי

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בָּאֵב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ, אַחֲסַנַת עֲלָמִין. וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ, דָּהָא לְהוֹן
 אֶתְחַזִּי, בְּמָה דְאֻקְמוּהָ. (ד"א ל"ג אָמַר רַבִּי יוֹסִי) וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ
 מְאֹד, וְדָאִי, דָּהָא צִעְרָא לָא שְׂרַאת בָּהּ, וְקִיָּמִי
 בְּתַפְנוּקֵי עֲלָמָא, וּבְגִין כֶּךָ וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד. בְּרוּךְ
 יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרִשְׁת וַיְחִי

(אמרו המניחים מתוך הלשון ניכר שאינו מספר הוֹחֵר (עד ויחי יעקב. רבי חייא פתח
 וכו' בדף רט"ו ע"א) (והאור ניכר מתוך החושך. ולדעתינו כי הוא ממדרש הנעלם ובלשון
 הקודש היה. והמתחכמים להתהלל שנו שפת אמת והפסידו כונת והבנת המאמר כי לא
 ידעו ולא הבינו לעשות הלשון על מתכונתו והנה יהיה בעיני כל מעיין בדברי הספר
 החתום וכבר היינו משמיטין אותו כי בהעתקה שבא מצפת תוב"ב לא מצאנו אותו. אלא
 מפני הרואים שלא יתפארו עלינו לאמר כי מלאכתנו חסרה הדפסנו אותו כאשר הוא
 ואין כח בדינו לתקן את אשר עותו)

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְבָא חָמָא בְּנִבּוּאָה, בְּמִצְרַיִם,
 דִּיהוֹן בְּנוֹחֵי בְּכֻמָּה גִלּוֹן, עַד הָכָא וְעַד עַדְנָא דְקִין
 מְשִׁיחָא. וְלֹא מָטָא לְנִבּוּאָה דְוַיְחִי אֱלָא בְּמִצְרַיִם.

לשון הקודש

פְּרִשְׁת וַיְחִי יַעֲקֹב

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה
 שָׁנָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָלֵב רוּאָה
 בְּנִבּוּאָה, בְּמִצְרַיִם, שִׁיחֵיו בְּנִיז בְּכֻמָּה
 גִּלּוֹת, עַד כָּאן, וְעַד עַדְן שֶׁל קִין הַמְּשִׁיחִי.
 וְלֹא הִגִּיעָה לְנִבּוּאָה שֶׁל וַיְחִי אֱלָא
 בְּמִצְרַיִם, וְהִיא הַנִּבּוּאָה הַמְּעֻלָּה

מְאֹד. וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ – יִרְשֶׁת עוֹלָמִים. וַיֵּאָחֲזוּ
 בָהּ – שְׁהָרִי לְהֵם רְאוּיָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה.
 וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד, וְדָאִי,
 שְׁהָרִי הִצְעֵר לֹא שָׂרָה בָּהֶם וְעָמְדוּ
 בְּתַפְנוּקֵי הָעוֹלָם, וּמְשׁוּם כֶּךָ וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ
 מְאֹד. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

וְהָיָא נְבוֹאָתָא מֵעֲלִייתָא, מִדְּאֲתַנְבִּיאֻ (ד"א לֹא אֲתַנְבִּיאֻ)
 דְּכוּוּתָהּ, וְלֹא מָטָא לָהּ שׁוּם אִינִישׁ מִן בְּנֵי נְבִיאָהּ,
 אֶלָּא הוּא וּמֹשֶׁה. בְּמוֹשֶׁה כְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יֵרָאֵנִי
 הָאָדָם וְחִי. בִּיעֲקֹב כְּתִיב, וַיְחִי יַעֲקֹב. וַיְחִי, נְבוֹאָתָהּ
 דְּנַחֲתָא מֵאֲסַפְקַלְרִיָּא (מֵאִירָהּ) דְּנַחֲרָא.

בְּעִי לְמִימַר (חֲפִץ הָיָה הָיָה בְּעִינוּהִי) נְבוֹאָן דְּגִלוּתָא דְּעֶרְעָן
 לְבִנּוּהִי בְּאַרְעָא דְּכִנְעָן וּבְכָל אֲרָעָא דְּאֲתוּתָב
 בָּהּ. מֵאֲרָעָא דְּמִצְרַיִם הָיָה תְּבִיר לְבִיָּהּ. דְּכְתִיב, (בראשית
 מב) כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם.

וְעַל דָּא מָטָא, וַיְחִי יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם, וְלֹא הָיָה חֲדִי.
 כִּי בְּאַרְעָא (דף ריב ע"א) הָיָה סְפִיקוֹן דְּעַמִּין,
 סְפִירִין דְּכוּרִסִּי יִקְרָא. וְלֹא מָטָא לָהּ שׁוּם אִינִישׁ,
 לֹא מִן עֲלָאָה וְלֹא מִן תַּתָּאָה, אֶלָּא ח"י. וְרָזָא דָּא,
 כִּי לֹא יֵרָאֵנִי הָאָדָם וְחִי. בְּמָה הוּא רָזָא עֲלָאָה

לשון הקודש

אֲרִין הַתִּישָׁב בְּהּ, מֵאֲרִין מִצְרַיִם הָיָה
 שְׁבוּר לְבוֹ, שְׁכָתוֹב כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם.
 וְעַל כֵּן הִגִּיעַ וַיְחִי יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם, וְלֹא
 הָיָה שְׁמֵת, כִּי בְּאַרְץ הָיָה קִשְׁרָם שֶׁל
 הָעַמִּים, סְפִירִים שֶׁל כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְלֹא
 הִגִּיעַ לָהֶם שׁוּם אִישׁ, לֹא מִהַעֲלִיּוֹנִים וְלֹא
 מִן הַתַּחְתּוֹנִים, אֶלָּא ח"י, וְסוּד זֶה – כִּי
 לֹא יֵרָאֵנִי הָאָדָם וְחִי. בְּמָה הוּא סוּד עֲלִיּוֹן

מִשְׁהַתְנַבְּאוֹ וְשֶׁלֹּא הַתְנַבְּאוֹ כְּמוֹתָהּ וְלֹא
 הִגִּיעָה לָשׁוּם אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים, אֶלָּא
 הוּא וּמֹשֶׁה. בְּמוֹשֶׁה כְּתוּב (שמות לג) כִּי לֹא
 יֵרָאֵנִי הָאָדָם וְחִי. בִּיעֲקֹב כְּתוּב וַיְחִי
 יַעֲקֹב. וַיְחִי, נְבוֹאָה שִׁירְדָּה
 מִהַאֲסַפְקַלְרִיָּה וּמֵאִירָהּ הַמֵּאִירָהּ.

רָצָה לֹמַר, וְחֲפִץ הָיָה בְּעִינוּ נְבוֹאָת
 הַגִּלוּת שֶׁתִּקְרָה לְבִנּוּי בְּאַרְץ כִּנְעָן וּבְכָל

בְּדָא קְרָא, וְאֵנָּן חֲבֵרִיָּא תַּמִּיהִין עֲלִיָּהוּ, עַל וַיְחִי
 דְּדָבִיר עֲמִיה יַעֲקֹב. הָזָה לִיה לְמִימַר קָמִי יִשְׂרָאֵל.
 יִשְׂרָאֵל מִנִּין, דְּכַתִּיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה'
 רֵאשִׁית וְגו'. (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְכִי לֹא אָמַר קְרָא, (בראשית
 כה) וַיִּמָּכֶר אֶת בְּכוֹרָתוֹ לַיַּעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוֹהָ, בְּעִידָנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל
 קְשִׁיטִין וְזַבְּאִין וְעַבְדִּין זְכוּ, וְלֹא הָווּ רְתִיתִין
 יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא יַעֲקֹב לְחֻדְיָה. בְּדִין טַבָּאן דְּעַבְדִּין, הָזָה
 לְמַעַבְדַּ לְהוּ טַבָּאן סְגִיאִין דָּא בְּדָא.

מִדְּתָבוּ, וְאַתְּגָלִּיאוּ עַל חֻבִּיהוֹן, וְעַל עֹבְדִיהוֹן
 בִּישִׁין, לֹא הָווּ סְבָלִין יְתִיָּה, דְּלֹא יַהֲוִיין
 לְעֵלְמָא, בְּקוּשְׁטָא עַל חֻבִּיהוֹן. וְעַל דָּא אֲתִי מְכִילְתָּא
 דְּרַחֲמֵי וְדִינָא לְחֹד, יִשְׂרָאֵל, וַיַּהֲבִית יְתָהוֹן בְּאַרְעָא

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל אֲמַתִּיִּים וְצַדִּיקִים וְעוֹשִׂים זְכוֹת
 וְלֹא הָיוּ פוֹחֲדִים יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא יַעֲקֹב
 לְבָדוּ. מִשּׁוֹם הַטּוֹבוֹת שַׁעֲשׂוּ הָיָה לַעֲשׂוֹת
 לָהֶם טוֹבוֹת רַבּוֹת זֶה בָּזָה.

מִשְׁחַטָּאוֹ וְהִגְלוֹ עַל חֲטָאֵיהֶם וְעַל
 מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, לֹא הָיוּ סוֹבְלִים אוֹתוֹ
 שְׁלֹא יִשְׁאָרוּ בְּעוֹלָם בְּאֲמַת עַל חֲטָאֵיהֶם,
 וְעַל זֶה בָּאָה מִדַּת הַרְחָמִים וְהָדִין לְחֹד,
 יִשְׂרָאֵל, וְנִתְּנָה אוֹתָם בְּאַרְץ גְּלוּתָם. יָפָה

בְּפֶסוּק הַזֶּה, וְאֵנָּן הַחֲבֵרִים תַּמִּיהִם
 עֲלֵיהֶם, עַל וַיְחִי שְׁמֹזְפִיר עִמּוֹ יַעֲקֹב, הָיָה
 לוֹ לומר לְפָנָיו יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל מִנִּין?
 שְׁכַתוֹב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית
 וְגו'. (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְכִי לֹא אָמַר
 הַכְּתוּב (בראשית כה) וַיִּמָּכֶר אֶת בְּכוֹרָתוֹ
 לַיַּעֲקֹב?

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו, בְּזִמָּן שֶׁהָיוּ

גְּלוּתָהוֹן. יָאוֹת בָּעֵי בְּרִי, אֲבָל אֵינִישׁ מִסְתַּכֵּל וַיִּגְדַּע
יְתִיָּה, יַעֲקֹב דְּמַתְּלַף עִם וַיְחִי, קִדְּשׁ. וְעַל דָּנָא רָזָא
אֲמַרִין, יַעֲקֹב בָּחַר יְתִיָּה סְפִירָא בְּכוּרֵי יִקְרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה נז) וְאֵת דָּבָא וּשְׁפַל רוּחַ
לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב גְּדָבָאִים. לֵב
גְּדָבָאִים, דָּא יַעֲקֹב. בְּמָה דָּאֵת אָמַר, תַּחֲוֹת מִן דִּרְגָּא
נְחִיתַת עֲלוּהֵי נְבִיאִין בִּרְכָּאן בְּמִצְרִים. תָּנָא אָמַר רַבִּי
אָבָא, לָבָא חָמָא, דִּיעֲקֹב דִּתְהוּה בְּמִצְרִים לִית נְבוּאָתִיה
מַעֲלִיּוּתָא. (ס"א דְּאֶרְעָא סְנִיאַה) אֶרְעָא סְנִיאַה.

תָּא חַזִּי, לָא זָכִי לְבָרַךְ לְחַד מִבְּנוֹהֵי, וְלֹא הָוָה
בִּידֵיהּ רוּחָא לְבָרַךְ אֱלָא בְּמִצְרִים, כִּד פְּרִיךְ
יְתַהוֹן כָּל חַד וְחַד בְּרָזָא. וְרָזָא (בראשית מב) וַיֵּרָא יַעֲקֹב
כִּי יֵשׁ שָׁבֵר בְּמִצְרִים וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה
תִּתְּרָאוּ. תָּא חַזִּי, דִּלָּא אִיתִיִּיהִיבַת נְבוּאָתָא, אֱלָא

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי אָבָא, הַלֵּב רוּחָהּ, שְׁהִיָּה יַעֲקֹב
בְּמִצְרִים אֵין נְבוּאָתוֹ מַעֲלָה. וְשְׁהֲאָרִין
שְׁנוּאָהוּ. אָרִין גְּדוּלָּה.

בָּא רָאֵה, לֹא זָכָה לְבָרַךְ אֶת אֶחָד מִבְּנָיו
וְלֹא הִתְּהָ בִּידּוֹ רוּחַ לְבָרַךְ אֱלָא
בְּמִצְרִים, כְּשִׁבְרָךְ אוֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד
בְּסוּד, וְסוּד – (בראשית מב) וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ
שָׁבֵר בְּמִצְרִים וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה
תִּתְּרָאוּ בָּא רָאֵה שְׁלָא נְתַנָּה הַנְּבוּאָה

שְׁאֵלַת, בְּנִי, אֲבָל אִישׁ הַמְּסַתְּכֵל וַיִּוְדַע
אוֹתוֹ, יַעֲקֹב הַמְּחַבֵּר עִם וַיְחִי הוּא קִדְּשׁ,
וְעַל סוּד זֶה אוֹמְרִים, יַעֲקֹב בָּחַר אוֹתוֹ
לְחַיּוֹת סְפִיר בְּכֶסֶף הַבְּבוּד.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה נז) וְאֵת
דָּבָא וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים
וּלְהַחֲיוֹת לֵב גְּדָבָאִים. לֵב גְּדָבָאִים – זֶה
יַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, תַּחַת מַהֲדַרְגָּה יִרְדֶּה
עָלָיו נְבוּאָת וּבְרָכוֹת בְּמִצְרִים. שְׁנִינּוּ,

לְתִבְרִי לְבָא. כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר, (בראשית מב) רְדּוּ שָׂמָּה
וְשִׁכְרוּ לָנוּ מִשָּׁם וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּחֲוֹת פְּרָסִי יִקְרָא קַדִּישָׁא, יַעֲקֹב
סְפִיר, דְּאִיהִי מְכִילְתָּא דְּדִינָא לְסִטְרִיהּ, אָתָּא
אָמַר, (בראשית לב) לֹא יַעֲקֹב יֹאמַר עוֹד שְׂמֹךְ כִּי אִם
יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל. אֶת־
מִשְׁפַּח דְּיַעֲקֹב חָזָא לְסִטְרִיהּ מְכִילְתָּא דְּדִינָא, וַיִּזְרַח
לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְגו', וְרָזָא דְּמִלְּה
(ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עָרֵב.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּד אֶתְגַּלִּיאוּ מִן יְרוּשָׁלַם,
וְאַעֲדִיאוּ תְּדִירָא, וְסָאִיב מִסְנָאָה יֵת הֵיכְלָא.
בְּעַדְנָא הָהִיא לֹא סוּבְלַת מַלְכוּתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל
חוּבִיהוֹן, אֵלָּא יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּהִיא מִתְרִי גִיסָא,
רַחֲמֵי וְדִינָא.

לשון הקודש

הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְגו', וְסוּד
הַדְּבָר - (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי
יִנָּטוּ צִלְלֵי עָרֵב.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשִׁהְגָלוּ מִירוּשָׁלַם
וְהוֹסֵר הַתְּמִיד, וְטָמֵא הַשּׁוֹנֵא אֶת הֵיכְלָא,
בְּזִמָּן הָהִיא לֹא סְבָלָה הַמַּלְכוּת אֶת
יִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם חֲטָאֵיהֶם, אֵלָּא יִשְׂרָאֵל,
מִשּׁוּם שֶׁהִיא מִשְׁנֵי צְדָדִים - רַחֲמִים וְדִין.

אֵלָּא לְשִׁבּוּרֵי הַלֵּב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רְדּוּ
שָׂמָּה וְשִׁכְרוּ לָנוּ מִשָּׁם וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד
הַקָּדוֹשׁ, יַעֲקֹב סְפִיר, שֶׁהִיא מִדַּת הַדִּין
לְצִדּוֹ. בָּא וְאָמַר, (שם לב) לֹא יַעֲקֹב יֹאמַר
עוֹד שְׂמֹךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁרִיתָ עִם
אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל. אֶתָּה מוֹצֵא
שֶׁיַּעֲקֹב רָאָה לְצִדּוֹ מִדַּת הַדִּין. וַיִּזְרַח לוֹ

וּמַלְאָה וְלֹא יַעֲקֹב יֹאמַר עוֹד שְׂמֵךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל,
בַּד אֶת־פָּרִישׁ בְּסִבְרִיהָ. יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב עֲלָאָה
דָּא מִן דָּא, וּבְגִינְהוֹן הָזֶה חוּטְרָא דְמוֹשָׁה גְּלִיפָא
מִתְרִין סְטְרוֹי מִשְׁמִיָּה קְדִישָׁא, חַד רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְחַד
דִּינָא בְּדִינָא.

וְרָזָא (במדבר כג) לֹא הָבִיט אֲנִי בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל
בְּיִשְׂרָאֵל, מִדֹּאֲנִן בְּגָלוּתָא, דְּחִיקוֹן בֵּין שְׁנָאִי,
וְאַסְתְּלִיקַת מִטְרוֹנִיתָא מִן מַלְכָּא, וְאַתְרַחֲיקַת מִנִּיָּה,
הוּא יִשְׂרָי שְׂכִינְתָא בִּינְנָא וַיִּפְרֹקִינָנָא. וְרָזָא (ישעיה מד)
כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ ה' צְבָאוֹת. וַיְחִי חֵי,
(ישעיה סו) כֹּה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הָדוֹם רַגְלִי.

בְּנִין עֲלָאָה, שְׁתִּי רַגְלֵי חֵי, לִי רַבָּתָא, י' לַח'
זַעֲרִתָּא, ח' לְתִיו, וִי' לִו', ו' לָד', הָדָא הוּא
דְּנָפִיק מִעֲלָאָה. תַּחֲוֹת פְּרִסְיָה יִקְרָא, מֵאֲבָן טָבָא

לשון הקודש

דְּחֻקִּים בֵּין שׁוֹנְאִים, וְהַסְתְּלָקָה חֲמֻלָּכָה
מִן הַמֶּלֶךְ וְהַתְּרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, הוּא יִשְׂרָה
שְׂכִינְתּוֹ בִּינְנֵנוּ וַיִּגְאֲלֵנוּ, וְהַסּוּד שֶׁל (ישעיה
מד) כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ ה'
צְבָאוֹת. וַיְחִי חֵי, כֹּה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם
כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הָדוֹם רַגְלִי.

בְּבִנְיָן הַעֲלִיז שְׁתִּי רַגְלִים חֵי, לִי
גְדוּלָּה י' לַח' קִטְנָה, ח' לְתִיו, וִי' לִו', ו'

וְחֲמֻלָּה שֶׁל לֹא יַעֲקֹב יֹאמַר עוֹד שְׂמֵךְ כִּי
אִם יִשְׂרָאֵל, כְּאִשֶּׁר מִתְבָּאָר בְּסִבְרָא.
יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב – זֶה עֲלִיז מְזֶה, וּבְגִלְלָם
הָיָה מִטָּה מוֹשֶׁה חֲקוֹק מוֹשְׁנֵי צִדְדָיו מִשְׁמוֹ
הַקְדוּשׁ, אֶחָד רַחֲמִים בְּדִין, וְאַחַד דִּין
בְּדִין.

וְסוּד (במדבר כג) לֹא הָבִיט אֲנִי בְּיַעֲקֹב וְלֹא
רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל – מִשְׁאֲנֵי בְּגָלוּת

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. הֵינֵנו דְּבַתִּיב, (ישעיה יט) וְנִגַּף ה' אֶת
מִצְרַיִם וְגו', ב' פְּרִישָׁא. (ישעיה כו) כִּי טַל אֲוֹרוֹת טִלְךָ
א' בְּגִין פְּרִישָׁא.

וּבְגִין דָּא מִתְחַלֵּף בְּחֶדָא, ב' פְּרִישָׁא גְלוּתָא, א'
פְּרִישָׁא קְדַמִּיתָא. תָּא חַיִּי, מָאִי דְבַתִּיב, (ישעיה
ב) בֵּית יַעֲקֹב לָכֹו וְנִלְכָּה בְּאוּר ה', בְּגְלוּתָא, אֲתוּנָן
דְּאֲתַגְזֹר עֲלֵיהוֹן, עַל חוּבִיהוֹן, בְּקוּשְׁטָא בְּדִינָא חַוּוֹ,
בְּאוּרֵייתָא תַּקְנִיתָא, וְתַפְקוֹן מִן חֲמָרָא טִינָא, דְּהִיא
גְלוּתָא, וְתַחֲבו לְנַחֲרָא דִּי.

א' רְצוּנוֹ לֹמַר בְּאֶרֶץ, אֲתַצְפִּי אֲתָא בְּתִיגְנָא
דְּסִיפְרָא דְּאוּרֵייתָא. וְאַנָּא אֲתַפְלַג בְּאֶרֶץ, בְּאֶרֶץ
אֲתַ מְשַׁבַּח בְּתִיגְנָא דְּסִיפְרָא דְּאוּרֵייתָא, ר"ן מִתְלַפִּין
בְּחֶדָא גְלוּתָא. מָאִי גְלוּתָא דְּמִצְרַאִי. אַרְבַּע (דף ריב ע"ב)
מָאִה שְׁנִין חָזָה אָמַר לְאַבְרָהָם, דִּיהָא גְלוּתָא לְבְנוֹהִי

לשון הקודש

חֲמָאִיהֶם, בְּאַמַּת בְּדִין הָיוּ. בְּתוֹרָה יֵשׁ
תַּקְנָה, וְתַצְאוּ מִחֲמַר הַטִּיט, שְׁהִיא גְלוּת,
וְתַלְכוּ לְאוּר ה'.

א', רְצוּנוֹ לֹמַר בְּאֶרֶץ, נִרְאִיתָ בָּאָה
בְּגִזְרַת סֵפֶר הַתּוֹרָה, וְהֵם מִתְחַלְקִים
בְּאֶרֶץ בְּאֶרֶץ אֲתָה מוֹצֵא בְּגִזְרַת סֵפֶר
הַתּוֹרָה, ר"ן מִתְחַבְּרִים בְּאֶחָד גְלוּת. מְהִי
גְלוּת מִצְרַיִם? אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה הָיָה
אוֹמַר לְאַבְרָהָם שְׁתַּהֲיָה גְלוּת לְבְנוֹי

לְד', זֶה מַה שִּׁיוֹצֵא מִהַעֲלִיּוֹן. תַּחַת כֶּסֶּא
הַכְּבוֹד מֵאֲבֵן טוֹבָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, הֵינֵנו
מַה שְּׁכַתוֹב וְנִגַּף ה' אֶת מִצְרַיִם וְגו', שְׁתֵּי
חֲלָקוֹת. כִּי טַל אֲוֹרוֹת טִלְךָ – מִשּׁוּם
חֲלָקָה אַחַת.

וְלָכֵן מִתְחַלְפִּים בְּאֶחָד. ב' הַפְּרוּשׁ עַל
הַגְלוּת, א' הַפְּרוּשׁ הָרֵאשׁוֹן. בֹּא רְאֵה מַה
שְּׁכַתוֹב, בֵּית יַעֲקֹב לָכֹו וְנִלְכָּה בְּאוּר ה',
בְּגְלוּת, הָאוֹתִיּוֹת שְׁנִגְזֹר עֲלֵיהֶן עַל

בְּמִצְרָאִי, וְכִי הָיִית מְנִיתָא יְתָהוֹן, מָאתָן וְתַשְׁעִין
שָׁנִין הָווּ.

תָּא חַיִּי, וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֶאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים. רַבִּי
שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, ^(ישעיה ו) הִנֵּה הָעֹלָמָה הָרָה
וַיִּוְלֶדֶת בֶּן וְקָרְאת שְׁמוֹ עֲמֻנּוּאֵל, עַדוּי וְלִידָה,
דְּאִתְמַלִּי לְגַלּוּזָאן וְעִקְתָּן סְגִיאוֹן וְעִידָן בִּישׁוֹן. וְאַף עַל
גַּב דִּיהוּ בְּאַלִּין, מְטְרוֹנִיתָא אֲזִידְעִזְעַת וְאַתְרַחֲקַת מִן
בְּעָלָה, תְּהֵא עֲמָנָא בְּגֻלּוּתָא, בֶּן מֶאָה וְעֶשְׂרֵי הָווּ
גְּלוּפָא דְּאַתּוּסָף, יְתָרְעִי לְמִימַר וְהָווּ עֶבֶר מִן גְּלוּתָא
מֶאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִין, וּמָאתָן וְתַשְׁעִין, חַיִּי אַרְבַּע מֶאָה
שָׁנִין, וְלֹא אֶתְמַנִּי גְלוּתָא דִּיעֻקֵּב, אֶלָּא מִדְּמִית יוֹסֵף.

וַיְהִי יָמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת
שָׁנָה, הָכָא רָזָא בְּגֻלּוּתָא בְּמַנְיָנָא, תְּקוּנָתָא
יְהוֹן בְּנִיָּא דְּאַתְגַּלִּיין בְּמַכִּילָתָא דְּדִינָא תְּלָתָא גִלּוּזָן.

לשון הקודש

ומתרחקת מבעלה, תהיה עמנו בגלות,
בן מאה ועשר היתה החקיקה שנתוספה.
ירצה לומר שהיה עובר מן הגלות מאה
ועשר שנים ומאתים ותשעים, ויהיו
ארבע מאות שנה. ולא נמנית גלותו של
יעקב אלא משמית יוסף.

ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים
וארבעים ומאת שנה. כאן סוד בגלות

במצרים, וכשהיית מונה אותם, מאתים
ותשעים שנים היו.

בא ראה, וימת יוסף בן מאה ועשר
שנים. רבי שמעון פתח ואמר, ^(ישעיה ז)
הנה העלמה הרה וילדת בן וקראת שמו
עמנואל. הריון ולדה, שנתמלאו לגליות
ולצרות רבות ועדנים רעים. ואף על גב
שהיה עמנו, המלכה מזדעזעת

קדמא דמצראי, דאתמתל בשבע שנין. רבי חייא פתח ואמר, (שיר השירים ב) השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות וגו'.

רבי שמעון אמר מהכא, (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך וגו'. הכא רזא בגלותא תקנתא יחזן בנוהי דישראל. משהרי גלייא ויתרעי למימר, יחזן בנא קדישא דאתגלוון על חוביהון בדינא, שנין סגיאין יהא. (ויקרא כו) שבע פחטאיתכם, (בראשית ד) כי שבעתים יוקם קון, בגלותא קדמא דמצראי, דהיא זעירא.

תניינא, גלותא דשופטים, דאתמתל לארבעים שנין, בשבע דאינהו סגיא מניה. תליתאי, גלותא דאנן ביה אריכא, דאתמתל למאה שנין, לארבעין וחינו דגלי עלא דאמר (דניאל יב) וימעת

לשון הקודש

לומר שיהיו הבנים הקדושים, שהגלו על חטאיהם בדין, שנים רבות יהיה, (ויקרא כו) שבע פחטאיתכם, (בראשית ד) כי שבעתים יוקם קון, בגלות הראשונה של מצרים שהיא קטנה.

שנית - גלות השופטים שנמשלה לארבעים שנים, בשבע שהם רבים ממנו. שלישית - הגלות שאנו בה, ארבעה, שנמשלה למאה שנים,

במנין, תקוני הגליות שיהיו הבנים במדת הדין שלש גליות. ראשונה של מצרים, שנמשל בשבע שנים. רבי חייא פתח ואמר, (שיר ב) השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות וגו'.

רבי שמעון אמר, מבאן (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך וגו'. באן סוד הגלות, התקנה שיהיו בני ישראל משחררים מגליות, ויתרצה

הוֹסֵר הַתָּמִיד וְלִתַּת שְׁקוּן שׁוֹמֵם וְגו':

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, חֲמָא דָא עֲקֵתָא דְגָלוּתָא דְהָוָה עֲרֵעָן לְבָנוּהִי, קָרִיבָא אֲנַפְשִׁיהּ וּדְחִיקַת לְמָמְתָא, לָא אֲשַׁתָּאֵר חֵי, כִּד הָוָה נָחִית מִדְּרָגוֹן, בְּדִיל חוֹבִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לָא נָחִית עִמָּהוֹן בְּגָלוּתָא, וְכַּאֲה חוֹלְקָהוֹן, דְּאִי לָא נָחִית עִמָּהוֹן בְּגָלוּתָא, אֲשַׁתָּאֵרן בִּינֵי עַמְמֵי, וְאֵת אֲמִרַת (ישעיה ג) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה. וְאִין עוֹנָה, דָּא יִשְׂרָאֵל, בָּאתִי וְאִין אִישׁ, דָּא שְׂכִינָה. הַקָּצוֹר קִצְרָה יְדֵי מִפְּדוּת וְאִם אִין כִּי לְהַצִּיל הֵן בְּנִיעֲרֵתִי אַחֲרִיב יָם אֲשִׁים נְהָרוֹת מְדָבֵר. קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְהֵב חוֹלְקָא לְיִשְׂרָאֵל דְּלֹא יִשְׁלֹט רַבְרַבְנָא אַחֲרָא בְּהוֹן. נָחֵתוּ לְגָלוּתָא, שְׂכִינָתָא עִמָּהוֹן וְהוּא רַחֵק מִמִּטְרוֹנִיתָא:

לשון הקודש

אֲמִרַת (ישעיה ג) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה. וְאִין עוֹנָה – זֶה יִשְׂרָאֵל. בָּאתִי וְאִין אִישׁ – זֶה שְׂכִינָה. הַקָּצוֹר קִצְרָה יְדֵי מִפְּדוּת וְאִם אִין כִּי לְהַצִּיל הֵן בְּנִיעֲרֵתִי אַחֲרִיב יָם אֲשִׁים נְהָרוֹת מְדָבֵר. הַקָּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא נָתַן חֶלֶק לְיִשְׂרָאֵל שְׁלֹא יִשְׁלֹט גְּדוֹל אַחֵר עֲלֵיהֶם. יִרְדּוּ לְגָלוּת – שְׂכִינָה עִמָּהֶם, וְהוּא רַחוּק מִן הַמַּלְכָּה.

לְאַרְבַּעִים. וְהִינוּ שְׁגָלָה הַעֲלִיּוֹן שְׁאֵמַר (דניאל יב) וּמַעַת הוֹסֵר הַתָּמִיד וְלִתַּת שְׁקוּן שׁוֹמֵם וְגו'.

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, רָאָה צָרָה זֶה שֶׁל הַגָּלוּת שֶׁהִיָּתָה קוֹרָאת לְבָנֵי קִרְבָּה עַל נַפְשׁוֹ וּדְחִיקָה לָמוּת, לָא נִשְׁאֵר חֵי. כְּשֶׁהָיָה יוֹרֵד מִדְּרָגוֹת מְשׁוֹם חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל, לָא יִרְדַּ עִמָּם בְּגָלוּת. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם. שְׁאֵם לָא יִרְדַּ עִמָּם בְּגָלוּת, יִשְׁאָרוּ בֵּין הָעַמִּים, וְאֵתָה

וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מִצָּאתִי חַן
 בְּעֵינֶיךָ, חָקֵר יֵת בְּנוֹתַי בְּלַחֲוֹן, וְאָמַר לַחֲוֹן,
 עֲקֹתָן סְגִיאוֹן, בִּישׁוֹן רַב־רִבּוֹן, חֲמִית לְמִיעֵל לְדַרְיָכוֹן
 אֲשַׁבְּחֵן רַחֲמֵי עֲלָאִי.

וְאִי אֶתוֹן בָּעָאן לְמִיפֵק מִכָּל עֲקֹתָא, קִיִּימוּ לִי,
 וְהָבוּ בִינָנָא רַבּוֹן עֲלִמָא וְתַעֲבִדוֹן קְשׁוּט וְדִינָא,
 וְתַחֲוִי בְּאַבְּהֶתְכוֹן, וּפְקִידֵי בְּכָל דָּר וְדָר דִּיִּיתִי
 בְּתַרְיָכוֹן, וְאִי אֶתוֹן בָּעָאן לְמַעַבְדַּד חָבִי, תַּפְקוֹן מִכָּל
 עֲקֹתָא דִּיִּיתִי עֲלִיכוֹן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (עמוס ה) וְהִצִּיגוּ בַשַּׁעַר מִשְׁפַּט אוֹלֵי
 יַחֲנָן ה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׂאֲרִית יוֹסֵף. וְאִי
 תַעֲבִדוֹן חָבִי, לָא תִקְבְּרוֹן חַד מִן בְּרִי, אֶלָּא אֶתִּי
 תַתּוּבוֹן לְאַרְעִכוֹן בְּשַׁלְמָא.

הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי,

לשון הקודש

רוֹצִים לַעֲשׂוֹת כָּךְ, תַּצְאוּ מִכָּל צָרָה
 שְׁתַּבֵּא עֲלֵיכֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (עמוס ה) וְהִצִּיגוּ בַשַּׁעַר
 מִשְׁפַּט אוֹלֵי יַחֲנָן ה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
 שְׂאֲרִית יוֹסֵף. וְאִם תַּעֲשׂוּ כָךְ, לֹא תִקְבְּרוּ
 אַחֵר מִן בְּנֵי, אֶלָּא אֶתִּי תִשׁוּבוּ לְאַרְצְכֶם
 בְּשָׁלוֹם.

זָחַו שְׁכַתוּב (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת
 יְרֵכִי. מַהוּ יָדְךָ? פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מד)

וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא
 מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ. חָקֵר אֶת בָּנָיו כָּלֶם
 וְאָמַר לָהֶם: צְרוֹת רַבּוֹת, רָעוֹת גְּדוֹלוֹת,
 אֲנִי רוֹאֶה לְבָא עַל דּוֹרוֹתֵיכֶם גִּמְצָאוֹ
 רַחֲמִים עֲלִינִים.

וְאִם אַתֶּם רוֹצִים לַצָּאת מִכָּל צָרָה,
 הִשָּׁבְעוּ לִי וְתִנּוּ בִינִינּוּ רַבּוֹן הָעוֹלָם,
 וְתַעֲשׂוּ אֲמַת וְדִין, וְתִהְיוּ כְּאַבּוֹתֵיכֶם, וְצִוּוּ
 בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שְׁיִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם. וְאִם אַתֶּם

מֵהוּ יָדָךְ. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מה) חֲגֹזֹר חֲרָבָךְ עַל יָרֶךְ
 גִּבּוֹר הוֹדָךְ וְהִדְרָךְ, סִיּוּפָא דְקָאִי בָּהּ חֶסֶד וְאַמֶּת,
 תִּרְיִן סְפִירוֹ, וְלֹא שִׁבְקִין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא אָמַר,
 (תהלים פט) חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדָּמוּ בְּנִידָךְ, (איכה ד) פָּנֵי ה' חִלָּקָם.
 וְאִי הוּוּ טַבָּאן בְּנוּחֵי, וְעֵבִידוּ מַה דְּקִיּוּמוֹ, לֹא מִית
 חַד מִבְּנֵייהוּ בְּמִצְרָאִי, דְּכָל טַב וְטַב דְּגִזִּיר שְׁמָא
 דְּאַלְהָא עַל אִינְשָׁא, לֹא הָיוּ אֱלֹא עַל דִּיהוֹן טָבִין.
 וְאִי לֹא, לֹא. בְּמַה דְּאָמַר דָּוִד, (מלכים א ב) לְמַעַן יָקִים
 ה' אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם יִשְׁמְרוּ בְּנִידָךְ
 אֶת דִּרְכָם לִלְכֹּת לְפָנֵי בְּאַמֶּת. וְאִי לֹא, לֹא.

תָּא חַיִּי, בְּמַה הוּא עֲדִיף רוּחָא דְאַבָּא מְרוּחָא
 דְּבָרָא. דְּרוּחָא דְאַבָּא הוּא רוּחָא דְבָרָא, רוּחָא
 מְרוּחָא סְלָקָא. וְאִי סִייעַת אֲוִירָא אַחֲרָא בְּרוּחָא,
 לֹא נָפִיק שְׁלִים. (דף ריג ע"א) דְּהָא חֲסִיר הוּא בְּהָאִי

לשון הקודש

לֹא – לֹא, כְּמוֹ שְׁאָמַר דָּוִד (מלכים-א ב) לְמַעַן
 יָקִים ה' אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר
 אִם יִשְׁמְרוּ בְּנִידָךְ אֶת דִּרְכָם לִלְכֹּת לְפָנֵי
 בְּאַמֶּת. וְאִם לֹא – לֹא.

בֹּא רְאֵה בְּמַה הוּא עֲדִיף רוּחַ הָאֵב מְרוּחַ
 הַבָּן, שְׁרוּחַ הָאֵב הוּא רוּחַ הַבָּן, רוּחַ
 מְרוּחַ עוֹלָה. וְאִם סִיעָה אֲוִיר אַחֲרַת
 בְּרוּחַ, לֹא יוֹצֵא שְׁלֵם, שְׁהָרִי הוּא חֶסֶר

חֲגֹזֹר חֲרָבָךְ עַל יָרֶךְ גִּבּוֹר הוֹדָךְ וְהִדְרָךְ.
 חֶרֶב שֵׁישׁ בְּהָ חֶסֶד וְאַמֶּת, שְׁתֵּי סְפִירוֹת,
 וְלֹא עוֹזְבִים זֶה אֶת זֶה. וְלִכְּן אָמַר חֶסֶד
 וְאַמֶּת יִקְדָּמוּ בְּנִידָךְ, (איכה ד) פָּנֵי ה' חִלָּקָם.
 וְאִם יִהְיוּ בְּנֵי טוֹבִים וְעוֹשִׂים מַה
 שְׁנִשְׁבְּעוּ, לֹא מִתְּ אֶחָד מִבְּנֵיהֶם בְּמִצְרִים,
 שְׁכָל טוֹב וְטוֹב שְׁגֹזֵר שֵׁם הָאֱלֹהִים עַל
 אֲנָשִׁים, אֵינּוּ אֱלֹא עַל שְׂיָהוּ טוֹבִים, וְאִם

אֲוִירָא. וְהִינּוּ (ירמיה ב) פָּרָה לְמֹד מְדַבֵּר בְּאוֹת נִפְשָׁה
שְׂאֵפָה רוּחַ.

תֵּנָא, רב המנונא סבא אַזְל לְקפוטְמִיָא, עָאל
לְקמִיָּהוּ רב יִיסָא סבא. אָמַר לִיה, בְּמֵאֵי
עֲסֻקִּיתוּ. וְוִי לִיה, וְוִי לְנִפְשִׁיה. אִי אֶשְׁתַּלַּף רוּחָא
דְּמִסְאָבָא דְּאֶשְׁתַּפַּח עֲמִיה וְאוֹרִית לִיה לְבָרִיה. וְהֵאֵי
אִיהוּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיה חוּלְקָא. שְׂבִיק לִיה
חוּלְקָא שְׂבִיק לִיה לְשִׁיצָאָה לִיה לְעֵלְמָא דְּאִתִּי. אָמַר
לִיה, מִנָּא לָךְ הָא. אָמַר לִיה, הָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּהֵאֵי
יְרוּתָא בִּישְׁתָּא, אַחֲסִינִין בְּלָהוּ בְּנֵי אִי לָא יְתוּבֹון,
דְּהָא לִית מְלָה קְיִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה.

וְאַנָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּהָא אַסְנוּתָא דָּא יַהֲבוּ לִי
זְמָנָא חָדָא, דְּהִינָּא רְשִׁים בְּאַנְפִּי, וְיוֹמָא חַד
הִינָּא אֲזִיל בְּאַרְחָא וְעֶרְעֵנָא בְּחַד זַכָּא, וְעַל יְדוּי

לשון הקודש

ומשאיר אותו להשמיד מן העולם הבא.
אמר לו, מנין לך זה? אמר לו, כך
למדתי, שהירשה הרעה הזו יורשים כל
בניו אם לא ישובו, שהרי אין דבר
העומד בפני התשובה.

ואני כך למדתי, שהרי רפואה זו נתנו
לי פעם אחת שהייתי רשום בפניו, ויום
אחד הייתי הולך בדרך ופגשתי צדיק

בְּאִוִּיר הָזֶה, וְהִינּוּ (ירמיה ב) פָּרָא לְמֹד מְדַבֵּר
בְּאוֹת נִפְשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ.

לְמַדְנֵוּ, רב המנונא הִזְקֵן הִלָּךְ
לְקפוטְמִיָּא. נִכְנַס לְפָנֵיהֶם רב יִיסָא הִזְקֵן.
אָמַר לוֹ, בְּמָה עֲסַקְתֶּם? אוֹי לוֹ אוֹי לְנִפְשׁוֹ
אִם נִשְׁלַפָּה רוּחַ טְמֵאָה שְׁנִמְצָאת עִמּוֹ
וְהוֹרִישׁ אוֹתָהּ לְבָנָו. וְהוּוּ שֶׁחֲקֻדֹּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֵין לוֹ חֶלֶק, מִשְׁאִיר לוֹ חֶלֶק

אֶתְעַבֵּר מִנְּאִי הֵהוּא רְשִׁימָא. אָמַר לִיה מַה שְּׂמָךְ,
אָמַר לִיה אֶלְעָזָר, וְקָרִינָא לִיה אֶלְעָזָר אַחְרָא, אָמַר
לִיה בְּרִיד רַחֲמֵנָא דְחַמִּינָא לָךְ, וּפָאָה חוֹלְקָךְ בְּעִלְמָא
דִּין, וּבְעִלְמָא דְאַתִּי:

וַיֹּאמֶר הַשָּׁבָעָה לִי וְגו'. רבי חזקיה פתח ואמר,
(ישעיה סב) נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ וּבִזְרוּעַ עֵזוֹ, קָיָים
קָדְשָׁא בְּרִיד הוּא דִּיפּוּק לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא דְלַהּוֹן,
וְדָא קָיָים לַהּוֹן, קָיָים, דְּלֹא יִשְׁבּוּק לֹון בְּאַרְע
שְׁנַאִיהוֹן. (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר
וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בִּרְכָתִנִּי. מָאן בִּרְכָתִנִּי.
יְהִי לֹון גְּלוּתָא, וְקָיָים לֹון דִּיפְקוֹן מִנִּיהּ.

תָּנָא, זְמִין קָדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְבִרְיָהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
דִּיהוֹן כָּל חַד וְחַד תַּחֲזוֹת פְּרִסְיָה, וִיהוֹן מַעֲלִיין
מִכָּל עֲלָאִי, בְּגִין דָּא תַשְׁכַּח וַא"ו אַרִיכָא. קָיָים קָדְשָׁא

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת שְׁלָחָם, וְזֶה נִשְׁבַּע לָהֶם
שְׁבוּעָה שְׁלֹא יַעֲזֹב אוֹתָם בְּאַרְצָן
שְׁנַאִיָּהֶם. וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר
וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בִּרְכָתִנִּי (בראשית
לב). מַה זֶּה בִּרְכָתִנִּי? נָתַן לָהֶם גְּלוּת,
וְנִשְׁבַּע לָהֶם שִׁינְאוֹ מִמֶּנָּה.

שְׁנִינָא, עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִנֵּי
יִשְׂרָאֵל שִׁיחִיו כָּל אֶחָד וְאֶחָד תַּחַת כִּסְאוֹ

אֶחָד, וְעַל יָדוֹ עֵבֶר מִמֶּנִּי אוֹתוֹ הִרְשָׁם.
אָמַר לוֹ, מַה שְּׂמָךְ? אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר,
וְקָרָאתִי לוֹ אֶלְעָזָר אַחֵר. אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ
הַרְחֵמֵן שְׂרָאִיתִי אוֹתְךָ, אֲשֶׁרִי חֲלָקְךָ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וַיֹּאמֶר הַשָּׁבָעָה לִי וְגו'. רבי חזקיה פתח
ואמר, (ישעיה סב) נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ וּבִזְרוּעַ
עֵזוֹ. נִשְׁבַּע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁינְאוֹ אֶת

בְּרִיךְ הוּא לְשִׁלְמוֹתָא דִּו' דָּרָא וּבְגִין שְׂתָא וַיִּשְׁתַּחוּ
יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה. סְגִיד יִשְׂרָאֵל דִּלִּיתִי מְשִׁיחָא
בְּסוּף מְנִינָא דָא, וְתִשְׁרִי שְׂכִינְתָא עִמָּהוֹן.

וַיְחִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיד
חוּלָה וְגו': מִתְּנִיתִין, אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, לֹא אַתָּא
קָרָא לְאַשְׁמוּעִינָן מָה דְעֵבֵד, אֶלָּא אַתָּא קָרָא לְאַתִּינָא
מָה דִּיהוּי בְּסוּף גְּלוּתָא, כָּל אֱלִין לְסוּף מְנִינָא
דְּאַתְמָנִי. צָבִי לְמִימַר דִּיִּיתִי מְשִׁיחָא, וַיִּימָא לִיה אָבוּד
דְּבִשְׁמִיָּא בְּחִיל לְסִבְר אַפָּד, סָפִין לְקַצָּא דְּמְשִׁיחָא.
יְהֵא רַעּוּא מִן אֱלֹהָא דְשָׁמַיָא, דִּיֻּסַּב בְּרִיָּה דְאַסְגִּיאוּ
בְּגְלוּתָא, וּמִדְּאַתְנָשְׁיאוּ בְּחוּ, דְּנָשִׁי יִתְחוּן קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּחוּבִיהוֹן בְּקוּשְׁטָא.

כִּד אַתָּא רַבִּי אַבָּא אָמַר, לָאוּ לְדִרְשָׁא קָא אַתִּינָא,
חֲשׁוֹב רְזָא דְּמִלְתָּא (בראשית ל) יוֹסֵף ה' לִי בֶן אַחֵר,

לשון הקודש

שְׁעֵשָׂה, אֶלָּא בָּא הַכְּתוּב לְהַבִּיא מַה
שְׁיֵהִיָּה בְּסוּף הַגְּלוּת כָּל אֵלֶּה לְסוּף הַמִּנְּנָן
שְׁנַמְנָה. רֹצֶה לֹאמַר שְׂיָבֵא הַמְּשִׁית,
וַיֹּאמֶר לוֹ, אָבִיד שְׂבִשְׁמִים מִמָּהָר לְקַבֵּל
פְּגִיד הַצּוּפוֹת לְקֶן הַמְּשִׁית. יְהִי רְצוֹן
מֵאֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם שְׂיִשָּׂא בְּנֵיו שְׁהִרְבּוּ
בְּגְלוּת וּמִשְׁנַשְׁבָּחוּ בְּהֵם, שְׂשֻׁבַּח אוֹתָם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּחֻטְאֵיהֶם בְּאַמֶּת.
כְּשֶׁבֵּא רַבִּי אַבָּא, אָמַר, לֹא לְדִרְשָׁה

וַיְחִי מַעֲלִים מִכָּל הָעֲלִיזִים. בְּשִׁבִּיל זֶה
תִּמְצָא וְא"ו אֶרְכָּה. נִשְׁבַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְשִׁלְמוֹת שֶׁל שְׂשָׂה דוּרוֹת, וּבְשִׁבִּיל
שֶׁשׁ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה.
הַשְׁתַּחֲוָה יִשְׂרָאֵל שְׂיָבֵא הַמְּשִׁית בְּסוּף
הַמִּנְּנָן הִנֵּה וְתִשְׁרֶה שְׂכִינָה עִמָּם.
וַיְחִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף
הִנֵּה אָבִיד חוּלָה וְגו'. מִשְׁנָה, אָמַר רַבִּי
חֲזַקְיָה, לֹא בָּא הַכְּתוּב לְהַשְׁמִיעֵנוּ מַה

בְּדַפְרֵי־שָׁנָא לְעִיל, הֵאִי שְׁמִיָּה קְדִישָׁא בְיוֹסָף, יְהוֹ
יֹאמֶר, הָא אֲבוּךָ מֵאֲרִי עֲלָמָא, דְּאֵתִי לְמַעְבַּד טָבָא
לְבָרִיָּה, דִּיפְקֹון מִן גְּלוּתָא דְלַחֲזָן. וְאִי אֵתִי לֹא רָעִי
בְּקוּשְׁטָד, רְבוּעָא יְהוֹ"ה אֶחָד יַעֲבֹד יְתָד, וַיִּדְעִי
דְּתִיתוּב מִטְרוּנִיתָא לְאַתְרָא.

דְּאַבְהֶתְנָא אֵינוֹן רְתִיכִין דְלְעִילָא, (בראשית יז) וַיַּעַל
אֱלֹהִים מֵעַל אֲבָרָהָם, אֲבָהָן שׁוֹקִי
עֲלָמָא, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לַיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, תִּנָּא
דִּיִּיתִי מוֹשִׁיחָא.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר, (זכריה ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא
יִוָּדַע לָהּ לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לַעֲתָ עֶרֶב
יְהִיָּה אֹזֶר. רוּצָה לְמִימַר, תִּרְיִן מְעַרְעִין בִּישׁוּן דְּאֵתָן
לְבָנוּהִי לְמַהוּי בְּגִלוּתָא בְּאַרְעַ שְׁנֵאִיחֹן, וְלֹא יִסְתַּבִּי
בְּחֹן, בְּמָה שְׁנִין סְגִיִּאִין, עַל חוּבִיחֹן בְּקוּשְׁטָא, הָכִי

לשון הקודש

וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבָרָהָם, הָאֲבוֹת שׁוֹקִי
הָעוֹלָם, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לַיעֲקֹב חֶסֶד
לְאַבְרָהָם. שְׁנִינוּ שְׂבִיבָא הַמְּשִׁיחָא.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם
אֶחָד הוּא יִוָּדַע לָהּ לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה
וְהָיָה לַעֲתָ עֶרֶב יְהִיָּה אֹזֶר. רוּצָה לִזְמַר,
שְׁנֵי מְקָרִים רְעִים שְׂבִיבָא לְבָנוּי לְהִיּוֹת
בְּגִלוּת בְּאַרְץ שְׁנֵאִיחֶם, וְלֹא יִסְתַּבֵּל

בְּאֵתִי, חֲשׁב סוּד הַדְּבָר (שם ל) יִסָּף ה' לִי
בֶּן אַחֵר, בְּפִי שְׁפָרְשָׁנוּ לְעִיל. הָרִי שְׁמוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּיוֹסָף, יְהוֹ יֹאמֶר, הָרִי אֲבִיד
רְבוֹן הָעוֹלָם שְׂבִיבָא לְעִשׂוֹת טוֹב לְבָנוּי
שְׁנֵאִיחֹן מִהֲגִלוּת שְׁלָחָם, וְאִם אֵינָךְ רוּצָה
בְּאַמְתָּךְ, הָרְבוּעַ יְדוּ"ד אֶחָד יַעֲשֶׂה אוֹתָךְ,
וַיִּוָּדְעִים שְׁתָּשׁוּב הַמִּלְכָּה לְמִקּוּמָה.
שְׂאֲבוּתֵינוּ הֵם מְרַבּוֹת שְׁלֻמְעָלָה,

יִזְנַח יִתְהוֹן בְּאֶרֶע שְׁנֵאִיהוֹן. וַיֹּסֶב בְּנִיּהוּ דְאֶרֶע לְהוֹן
 בִּישׁוּן אֱלִין, וַיְדַבֵּר לְהוֹן לְאֶרֶע טַב בְּפִירוּשָׁא דְקָרָא.
 וְהָהּ תִּרִי רַבְרָבִן סְגִיָּאִין מַעֲלִיָּאן הָהּ מְטָרְקִין
 תַּחְתּוֹת פְּרָסִי יִקְרָא, דְּאַפְטְרוּפָּא דִּישְׂרָאֵל
 מְכִילְתָּא חֲמִישָׁאָה, בְּדִיל דִּיהוֹן בְּגֻלוֹתָא כָּל עֲדָנָא
 הָדִין, וְאֶרֶע דְנָשִׁי יִתְהוֹן בְּאֶרֶע שְׁנֵאִיהוֹן.

וְהוּא תִּרִין מְכִילְתָּן, בְּתִרִין סָפִין, נָפֶק חָדָא וּמְלִיל
 לְקַבֵּל רַבּוֹן עָלְמָא, וַיְהִיב לִיה רְשׁוֹ דִּימְלִיל
 כָּל מָאן דְּבַעֵי, וְחָזִי בִישְׂרָאֵל מִן גִּיסָא חָדָא לְמַגְזֵר
 בְּהוֹן בִּישְׂרָאֵל, דִּיפְקִין מִן גְּלוּתָא, בְּדִין אַבְהִתְהוֹן.
 וּמִן גִּיסָא אַחֲרִינָא, רָעָא לְמַגְזֵר עֲלִיהוֹן, בְּדִיל חוֹבִיתְהוֹן,
 דְּאָמְרוּ עֲלִיָּהּ בִּישָׁא סְגִיָּאָה. הָא אַרְבַּע מְכִילְתָּן, וְלֹא
 הָהּ בְּהוֹן מְכִילְתָּא חֲמִישָׁאָה אַפְטְרוּפָּא דִּישְׂרָאֵל,
 וּמְלִילוֹ כָּל דְּרַעֲוִי. (דף ריג ע"ב).

לשון הקודש

אחת ודברה כנגד רבון העולם, ונתן לה
 רשות לדבר כל מה שתראה, וראתה
 בישראל מצד אחד לגזר על ישראל
 שיצאו מהגלות בזכות אבותיהם, ומצד
 אחר רצתה לגזר עליהם בשביל
 חטאייהם כשאמרו עליהם רעה גדולה,
 הרי ארבע מדות, ולא היתה בהם מדה
 חמישית אפוטרופוס של ישראל, ודברו
 כל מה שרצו.

בהם כמה שנים רבות על חטאייהם
 באמת, בן יזנח אותם בארץ שונאייהם,
 וישא בגיו שארעו להם הרעות הללו,
 וינהיגם לארץ טובה כפרוש הפתוב.
 וחקיה שני גדולים רבים מעלים היו
 דופקים תחת כסא הכבוד,
 שאפוטרופוס של ישראל מדה חמישית,
 משום היותם בגלות כל הזמן הזה, וקרה
 שישכח אותם בארץ שונאייהם.
 והוא שתי מדות בשתי חלקות. יצאה

עַד דְּמָטָא לְוֹתְהוֹן מְכִילְתָּא חֲמִישָׁא, וְהָוָה בְּכַרְסֵי
 יִקְרָא מִן שָׁמָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר עַל בְּנוֹהֵי
 דְּיִשְׂרָאֵל טַב, וְלֹא הָווּ רַתִּין תַּרִּין מְכִילְתָּן קַמֵּיתָא
 לְמַלְלָא קַמֵּיה, בְּדִיל מְכִילְתָּא חֲמִישָׁא דְּאַתְּמַתֵּל
 לְלִילְיָא, וְנִפְק לְנַהוּרָא דְּלַחוּן. וְעַל דָּא פִתַּח, וְהָיָה
 יוֹם אֶחָד הוּא יִנְדַע לֵה' לֹא יוֹם וְלֹא לֵילָה וְהָיָה לְעַת
 עָרְב וְהָיָה אוֹר.

תַּנְינָא (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ
 קָרָא לַיְלָה, וְהָתָם אָמַר וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי
 תְּהוֹם, וְקָשָׁיָא דִּידִיה אֲדִידִיה. אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן אֲבוּי, וְאָמַר לִיה אֲבָא מְאָרִי, מָאי דָּא. אָמַר
 לִיה, מִבְּרָאשִׁית עַד שְׁשָׁה דּוֹרוֹת בָּרָא יְהו"ה אֶחָד,
 צָבִי לְמִימַר, ו' דְּשָׁמִיָּה, יְהִי בֵּיה רוּחַ חֲכָמָה, עַד
 חָכָא לֹא הָוָה מִנְדַּע מַהוּ חֹשֶׁךְ. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁק
 יְדָיו דְּאֲבוּי.

לשון הקודש

שְׁנִינָא, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם
 וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה. וְשָׁם אָמַר וְחֹשֶׁךְ עַל
 פְּנֵי תְּהוֹם. וְקָשָׁה שְׁלוּ עַל שְׁלוּ. בָּא רַבִּי
 אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲבוּי וְאָמַר לוֹ, אֲבִי
 מוֹרִי, מַה זֶה? אָמַר לוֹ, מִבְּרָאשִׁית עַד ו'
 דּוֹרוֹת בָּרָא יְדוּ"ד אֶחָד, רוּחַה לּוֹמַר, ו'
 שֶׁל שְׁמוֹ נִתֵּן בּוֹ רוּחַ חֲכָמָה. עַד כָּאן לֹא
 הָיָה יוֹדַע מַהוּ חֹשֶׁךְ. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁק

עַד שֶׁהִגִּיעָה לָּהֶם הַמַּדָּה הַחֲמִישִׁית, וְהָיָה
 בְּכַסֵּא הַכְּבוֹד מִן הַשָּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְאָמַרְהָ
 עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב, וְלֹא הָיוּ פּוֹחַדוֹת
 שְׁתֵּי מִדּוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת לְדַבֵּר לְפָנָיו,
 בְּזִכּוֹת הַמַּדָּה הַחֲמִישִׁית שֶׁנִּמְשָׁלָה
 לְלִילְיָה, וַיִּצְאָה לְהַאִיר לָהֶם. וְלִכְּן פִּתַּח,
 וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִנְדַּע לֵה' לֹא יוֹם וְלֹא
 לֵילָה וְהָיָה לְעַת עָרְב וְהָיָה אוֹר.

קָם רַבִּי אַבָּא וְשָׂאל, מָאי חֲשָׁךְ. אֶסְתַּחֲרוּ חֲבֵרֵי א
וְלֹא מָטוּ מָאי דְשָׂאֵלוּ, עֲבָדוּ עוֹבְדָא, וּמָטָא
קָלָא מִן קֳדָם רַבּוֹן עֲלֵמָא, בְּהָאֵי קָרָא, (אִיּוֹב י') אֶרֶץ
עִיפְתָּהּ וְגו' צִלְמוֹת וְלֹא סְדָרִים, וְתוֹפֵעַ כְּמוֹ אוֹפֵל,
גִּיהֶנֶם מִקְמֵי דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא, הָהּ גָּנִיז לְרִשְׁעִיָּא, וְוִי
לְהוֹן לְחִיבֵיָּא, דִּיחֹן כִּד יַעֲבִיד אֱלֹהָא יֵת אֱלִין, (ישעיה
ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁךְ יִכְסֶּה אֶרֶץ וְעֶרְפֹּל לְאוּמִּים וְעֲלִיף
יִזְרַח יְיָ וְכְבוֹדוֹ עֲלִיף יִרְאֶה. וּבָאָה חוֹלְקֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
דְּקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לָא בָּרָא לְהוֹן דָּא, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי
הָעַם שִׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שְׂנִי אֱלֹהֵיו:

וַיִּגֵּד לִיעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּנִךְ יוֹסֵף בָּא אֵלַיךְ. רַבִּי
יוֹסִי אָמַר, מִלְּאָבָא הוּא, דְּהָהּ עֲתִיד לְמִימַר
טַב עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּד יְתִיבוֹן לְקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא,
בְּכָל עֲקֻתְהוֹן, כִּד יִיתִי קֶצֶא דְמִשְׁיָחָא, בְּכָל עֲקֻתָּא

לשון הקודש

וְעֶרְפֹּל לְאוּמִּים וְעֲלִיף יִזְרַח ה' וְכְבוֹדוֹ
עֲלִיף יִרְאֶה. אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא בָּרָא לָהֶם זֶה.
(תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי
הָעַם שֶׁה' אֱלֹהֵיו.

וַיִּגֵּד לִיעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּנִךְ יוֹסֵף בָּא
אֵלַיךְ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִלְּאָךְ הוּא שֶׁהִיא
עֲתִיד לומר טוֹב עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּשֶׁיִּשְׁבּוּ לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל

יְדוֹ שֶׁל אָבִיו.

קָם רַבִּי אַבָּא וְשָׂאל, מַה זֶה חֲשָׁךְ? סָבְבוּ
הַחֲבֵרִים וְלֹא הִגִּיעוּ לְמַה שֶׁשָּׂאל. עָשׂוּ
מַעֲשֶׂה, וְהִגִּיעַ קוֹל מִלְפָּנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם
בְּפִסּוּק זֶה, אֶרֶץ עִפְתָּהּ וְגו', צִלְמוֹת
וְלֹא סְדָרִים וְתוֹפֵעַ כְּמוֹ אֹפֵל. גִּיהֶנֶם
מִלְפָּנֵי שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם הִיא גָּנִיז לְרִשְׁעִים.
אוֹי לְרִשְׁעִים שִׁיחֵיו כְּשֶׁיַּעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים אֶת
אֱלֹהֵי, (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁךְ יִכְסֶּה אֶרֶץ

בְּתִיתִי עֲלֵיהוֹן, יִמְרוֹן לְמִכִּילָתָא בְּרִיךְ אֲתִי לְוֹתךָ,
וַיִּתְּפָרְקוֹן טָבְאִי. וּבָאָה חוּלְקָהוֹן דִּישָׁרְאֵל, דְּאֶתְקָרְיָאוּ
בְּנוֹי דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֵינּוֹן בְּמִלְאָכֵיָא, (אִיּוֹב לח)
וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הוּי"ה מָאִי.

תָּא חַיִּי, מִנִּין שְׁקָרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב
א"ל, אֶת בְּעֻלָּאָה, וְאַנָּא אֵהָא בְּתַתָּאָה, (נ"א אֶת
תַּתָּא בְּתַתָּאָה, וְאַנָּא אֵהָא אֱלֹהָא בְּעֻלָּאָה), מָאִי קָא מַיְרִי. (בראשית יז)
וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבֹרָהֶם, אֲבָהֶתָן אֵינּוֹן רְתִיבָאֵן
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּנָא, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אִמָּת לְיַעֲקֹב
חֶסֶד לְאֲבֹרָהֶם, הָא תִּרִין סְפִירָן, בְּתִרִין רְתִיבָן,
רַבְּרָבָן עֲלֵאִין.

תְּלִיתָאָה יַצְחָק, מָאִי (בראשית לא) וַיֵּשְׁבַע יַעֲקֹב בַּפֶּחַד
אָבִיו יַצְחָק. וּבְגִין פֶּחַד יַצְחָק דִּהְוָה
סְפִירָה, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא כְּרִסִּי יִקְרָא רְתִיבָא

לשון הקודש

אֱלֹהִים בְּעֻלְיוֹנִים]. מַה זֶה אוֹמֵר? (בראשית יז) וַיַּעַל
אֱלֹהִים מֵעַל אֲבֹרָהֶם. הָאֲבוֹת הֵם
מְרַבְּבוֹת הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁנֵינוּ (מִיכָה ז)
תִּתֵּן אִמָּת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאֲבֹרָהֶם. הֲרִי
שְׁתֵּי סְפִירוֹת בְּשְׁתֵּי מְרַבְּבוֹת גְּדוּלוֹת
עֲלִיוֹנוֹת.

שְׁלִישִׁי יַצְחָק. מַה זֶה (בראשית לא) וַיֵּשְׁבַע
יַעֲקֹב בַּפֶּחַד אָבִיו יַצְחָק. וּמִשּׁוֹם פֶּחַד
יַצְחָק שְׁהִיָּה סְפִירָה, וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

צִרְתָּם, בְּשִׁיבָא קִין הַמְּשִׁית. בְּכָל צָרָה
שְׁתָּבֵא עֲלֵיהֶם יֹאמְרוּ לְמַדָּה: בְּגִין בָּאִים
אֵלֶיךָ. וַיִּנָּאֻלוּ הַמּוֹכִיִּים. אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאוּ בְּנֵי הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁהֵם כְּמוֹ מְלָאכִים. (אִיּוֹב לח) וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי
אֱלֹהִים. הוּי"ה מַה?

בֵּא רָאָה, מִנִּין שְׁקָרָא הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיַעֲקֹב אֵל? אַתָּה בְּעֻלְיוֹנִים, וְאֲנִי אֵהִיָּה
בְּתַתָּאִים, וְאַתָּה תִּהְיֶה בְּתַתָּאִים, וְאֲנִי אֵהִיָּה

עֲלָאָה, וּסְפִירָה דִּיצְחָק הִיא מַעֲלָאָה, מִפְּרָשָׁא יְהִיר
מִכָּל סְפִירָן דְּאַבְהָתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֵּשְׁבֶּע יַעֲקֹב
בְּפֶתַח אָבִיו יִצְחָק.

רַבִּי אָבָא פִּתַּח וְאָמַר, (בראשית לא) אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם וְאֱלֹהֵי
נַחֲזֹר יִשְׁפְּטוּ בִּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם, וַיֵּשְׁבֶּע יַעֲקֹב
בְּפֶתַח אָבִיו יִצְחָק, מֵהָאִי קָרָא אֶת יָכִיל לְמַגִּדֵּע דָּא.

וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה, וְרוּזָא דְקָרָא, (דניאל)
(יב) בָּעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל הַשָּׁר הַגָּדוֹל
הָעוֹמֵד עַל בְּנֵי עַמָּךְ וְהִיתָה עֵת צָרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָמַר, דָּא גְבוּרַת יֵדָא דְּמִיכָאֵל רַבְרָבָא. בְּמָה לִּיה
הָוָה מִקִּדְמַת דְּנָא סָגִיד. לְמָאן הָוָה סָגִיד, סָגִיד
לְעֶרְסָא, הָוָה עֶרְסָא פְּתִיחָא פְּנִיָּה. לְמַחֲוִלְתָּא הָוָה
סָגִיד, דְּהָא הָוָה חֲבִיבָא מִינֵיהּ.

לשון הקודש

שְׁהוּא כְּסָא כְּבוֹד, מְרַבָּה עֲלִיוְנָה, וּסְפִירָה שֶׁל יִצְחָק הִיא מַעֲלִיוֹנִים, מִפְּרָשָׁת יוֹתֵר מִכָּל הַסְּפִירוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת. וְהוּ שְׁתָּבוּב וַיֵּשְׁבֶּע יַעֲקֹב בְּפֶתַח אָבִיו יִצְחָק.
רַבִּי אָבָא פִּתַּח וְאָמַר, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם וְאֱלֹהֵי נַחֲזֹר יִשְׁפְּטוּ בִּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם וַיֵּשְׁבֶּע יַעֲקֹב בְּפֶתַח אָבִיו יִצְחָק, מִפְּסוּק זֶה אֵתָּה יָכוֹל לְדַעַת זֶה.
וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה. וְסוּד הַכְּתוּב (דניאל יב) וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל הַשָּׁר הַגָּדוֹל הָעוֹמֵד עַל בְּנֵי עַמָּךְ וְהִיתָה עֵת צָרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, זֶה גְבוּרַת יֵדָא מִיכָאֵל הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁהָיָה מִשְׁתַּחֲוֶה לָּהּ מִקִּדְמָה לָבֵן. לְמִי הָיָה מִשְׁתַּחֲוֶה? מִשְׁתַּחֲוֶה לַמָּטָה. הִיתָה הַמָּטָה פְּתוּחָה פְּנִיָּה. לְמִלְּהָ הָיָה מִשְׁתַּחֲוֶה, שֶׁהָיָה הִיתָה חֲבִיבָה עָלָיו.

כִּי חָלַל יְהוּדָה קֹדֶשׁ ה' אֲשֶׁר אָהֵב וּבָעַל בַּת אֵל
נָכָר, (מלאכי ב) בַּד אֶסְתַּלֵּק זַיִּיָּה מִנִּיָּה עַל חוֹבִיָּהוֹן,
לֹא הָיָה לִיָּה לְמִיָּקָם קָמִיָּה, וְאַתְּרַבַּת מִטְרוֹנִיתָא מִן
מַלְכָּא, בְּדִיל דְּלֹא יִכָּלֵא לְשַׁבְּקָא לָהּ לְבָרְהָא בֵּין
עַמִּין לְמַקְטָלָהוֹן, וְהָיָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא הוּא, בְּהָא
דִּיהוֹן עַמִּין נּוֹכְרָאִין מִן עַמִּיָּה. סָבִי לְמִיָּמַר, עָאֵל
שְׂכִינְתָּא בִּינִיָּהוֹן בְּגָלוּתָא, וְעַדְנָא דְּלֹא הָיָה בְּאַרְעָא,
וְהָיָה בְּאַרְעַ עַמִּמִּין, בְּזַיִּיא דִּישְׂרָאֵל, אֶסְתַּמְרוּ עַמִּמִּיא
דִּי בְּסַחְרֵיָּהוֹן.

תַּאֲנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּרִּין רַבְרַבִּין הָיוּ תַּחֲתֵּי
פְּרָסִי יִקְרָא קַדִּישָׁא, וְהָא בְּשָׁמִיָּה חַד מָאֲנִי
בְּעֶרְסָא, דְּהָיָה שְׂדֵי אַגוּזִיָּה דְּהִיכָלָא. וְהָא אֲנִן
בְּגָלוּתָא, לֹא אֶשְׁתַּאֲר בִּינָנָא אֵלָּא דָּא דְּבִינִי דְּזַיִּיָּה,
וְהוּא חֲתוּךְ מִן שָׁמִיָּה דְּקַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא.

לשון הקודש

הַעֲמִים בְּזַיִּי שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִשְׁמְרוּ הָעַמִּים
שֶׁסָּבִיבוּתֵיהֶם.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנֵי גְדוּלִים הָיוּ
תַּחַת כֹּסֶא הַכְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ, וְהָרִי שְׁמוֹ
אֶחָד מֵהֶם הוּא מִטָּה, שֶׁהָיָה שׁוֹרָה
בְּאוֹצֵר שֶׁל הַהִיכָל. וְהָרִי אֲנִן בְּגָלוּת, לֹא
נִשְׁאָר בִּינֵינוּ אֵלָּא זֶה שֶׁהוּא מְטַבֵּעַ שְׁלוֹ,
וְהוּא חֲתוּם מִשְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כִּי חָלַל יְהוּדָה קֹדֶשׁ ה' אֲשֶׁר אָהֵב וּבָעַל
בַּת אֵל נָכָר (מלאכי ב). כְּשֶׁהִסְתַּלֵּק זַיִּיָּה מִמֶּנּוּ
עַל חַטָּאֵיהֶם, וְלֹא הָיָה לָהּ לַעֲמֹד לְפָנָיו,
וְנִרְשָׁה הַמַּלְכָּה מִן הַמֶּלֶךְ מִשּׁוּם שֶׁלֹּא
יִכָּלֵל לְהִשְׁאִיר אֶת בְּנֵיהָ בֵּין הָעַמִּים
לְהַרְג אוֹתָם, וְהוּא הָיָה בְּאַרְצָן הַקָּדוֹשָׁה,
בְּזֶה שֶׁהָיוּ עַמִּים נָכָרִים מִן עַמּוֹ. רוֹצֵה
לִוְמַר, הַכִּנִּים שְׂכִינָה בִּינֵיהֶם בְּגָלוּת
וּבְזִמְנ שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּאַרְצָן, וְהָיָה בְּאַרְצָן

הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח מִלְאָךְ
 לִפְנֵיךְ לְשִׁמְרְךָ וְגו', לֹא לְמַלְלָא הָכִי, אֶלָּא
 בְּעִלְמָא דְאַתִּי, בְּד פְּרִישְׁנָא בְּסִטְרִין וְהוּא צוּרִין
 בְּאַרְחָא, אֲנָא שְׂרִינָא שְׂכִינְתָּא בִּינִיכּוֹן לְמַאֲרִיחּוֹן
 בְּגִלּוּתָא וְהִיא נְטֻרַת יְתִכּוֹן, עַד (דף ריד ע"א) דְּתִיתִי יְתִכּוֹן
 לְאַרְעִכּוֹן, בְּמָה דְּהוּיָתוֹן מִקְדָּמַת דְּנָא. אֲשֶׁר הִכִּינוּתִי,
 מוֹתָבֵן מִקְדָּמַת דְּנָא.

דָּא שְׂכִינְתָּא מִן מִטְרוּן. וְאַתְרַבַּת מִטְרוּנִיתָא מִן
 מִלְכָּא, עַד דְּתִיתּוּב לְאַתְרַחָא, וְרָזָא (דברים ג) כִּי
 רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאַר מִיֵּתֵר הָרָפָאִים הִנֵּה עֶרְשׁוֹ
 עֶרֶשׁ בְּרָזֶל הֵלֵא הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן, בְּדִפְרִישְׁנָא
 בְּאַתְרִיָּה. וְאַרְחָא, דְּאַתְמַתֵּל לְגִלּוּתָא, נְטֻר יְתִחּוֹן
 בְּגִלּוּתָא, עַל עֲקָתָא דְּתִיתִי עֲלִיכּוֹן, עַד דְּיִיתִי וַיִּיעוֹל
 יְתִכּוֹן לְאַרְעָא, דְּקִיִּים לְאַבְהַתְכּוֹן דְּאַתְנַטְרַת.

לשון הקודש

מִהֶמְלָךְ עַד שֶׁתָּשׁוּב לְמִקּוּמָה, וְסוּד – כִּי
 רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאַר מִיֵּתֵר הָרָפָאִים
 הִנֵּה עֶרְשׁוֹ עֶרֶשׁ בְּרָזֶל הֵלֵא הוּא בְּרַבַּת
 בְּנֵי עַמּוֹן, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשְׁנוּ בְּמִקּוּמוֹ. וְהִדְרָה,
 שְׁנִמְשָׁלָה לְגִלּוּת, שֶׁמֶר אוֹתָם בְּגִלּוּת עַל
 צִרָה שֶׁתֵּבֵא עֲלֵיכֶם, עַד שֶׁיָּבֹא וַיִּכְנִים
 אֶתְכֶם לְאַרְצָן שְׁנֹשְׁבַע לְאַבּוֹתֵיכֶם
 שְׁנִשְׁמָרָה.

וְהוּ שֶׁפִּתּוּב (שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח
 מִלְאָךְ לִפְנֵיךְ לְשִׁמְרְךָ וְגו'. לֹא לְדַבֵּר כֶּה,
 אֶלָּא בְּעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשְׁנוּ בְּמִקּוּמוֹ
 וְהִיא הַשְּׁמִירָה בְּדִרְךָ, אֲנִי הַשְּׁרִיתִי
 שְׂכִינָה בִּינִיכֶם לְשִׁמּוֹר אֶתְכֶם בְּגִלּוּת,
 וְהִיא שְׁמֵרָה אֶתְכֶם עַד שֶׁתֵּבֵא אֶתְכֶם
 לְאַרְצְכֶם כְּמוֹ שֶׁהֵייתֶם מִקְדָּם לָזֶה. אֲשֶׁר
 הִכְנֵנִי – מוֹשְׁבּוֹת מִקְדָּם לָזֶה.

זו שְׂכִינָה מִן מִטְרוּן, וְגִרְשָׁה הַמִּלְכָּה

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר (רות ג) לִינִי הַלֵּילָה וְהָיָה
בַּבֹּקֶר אִם יִגָּאֶלְךָ טוֹב יִגָּאֵל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא. (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר
כִּי טוֹב, טוֹב וְאֹר שְׁוִין, דִּהּוּא מִבּוּעֵי דְנַחֲלִין, דְּנַפֵּק
מִנְהוֹן יִמָּא וְנַחֲלָא דְבַעֲלָמָא.

תָּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּמָנָא חָדָא סְלִיקְנָא וְנַחֲתָנָא
לְאַנְהָרָא בְּמִבּוּעֵי דְנַחֲלִין, וְסָלִיק בַּתְרָאי רַבִּי
אַבָּא. אָמַר לִי, בְּמָאי עֲסָקִיתוּ. אָמְרִית לִיה, בְּהָאי
קָרָא (קהלת א) דְּכָל הַנַּחֲלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ
מֵלֵא. מוֹזִיָּיָה אֶתְבָּרִיא כֹּל רַבְרָבִיָּא דְמֶן עֲלָמָא, וּמֶן
זִינִיָּה אֶתְנַבִּיעוּ כֹּל נַחֲלִיָּא, נַחֲלִיָּא הַזֶּה אֵינּוֹן לְהָאי
קָרָא, דְּמֵאִיכִי בְּהָאי גְלוּתָא, דִּהּא חֲשׂוּכָא כְּמוֹפְלָא,
חֲבַתָּא דְאַמָּא עָבִיד לְהוּ, וְאִי לָאו, נַחֲלָא עָבִיד
בְּרַתִּיה. רַבְרָבָא תַנִּייתָא הוּא, הוּא תַּחֲוֹת קַדִּישָׁא,
דְּגַנִּי אֲנָנִים דְּהִיכְלָא. דִּהּא רַבְרָבָא דִּישְׂרָאֵל דְּאֶתְמַנִּי

לשון הקודש

וְעָלָה אַחֲרֵי רַבִּי אַבָּא. אָמַר לִי, בְּמָה
עֲסָקְתָּם? אָמַרְתִּי לוֹ, בְּפָסוּק הַזֶּה (קהלת א)
שְׁכָל הַנַּחֲלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ
מֵלֵא. מוֹזִיּוֹ נִבְרָאוּ כֹּל הַגְּדוֹלִים שְׁמֶן
הָעוֹלָם, וּמוֹזִיּוֹ נֹבְעִים כֹּל הַנַּחֲלִים,
הַנַּחֲלִים שֶׁהֵם בְּפָסוּק הַזֶּה נְמוּכִים בְּגִלּוֹת
הַזֹּאת, שֶׁהֵרִי חֲשָׁד וְאַפְלָה, חֲבַת הָאֵם
עֲשֶׂה לָהֶם, וְאִם לֹא, הַנַּחֲל עוֹשֶׂה לְבַתּוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (רות א) לִינִי
הַלֵּילָה וְהָיָה בַּבֹּקֶר אִם יִגָּאֶלְךָ טוֹב יִגָּאֵל.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַשְׁלִיט רַחֲמִים עַל הַדִּין.
(בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב.
אֹר וְטוֹב שְׁוִים, שֶׁהוּא מִבּוּעֵי הַנַּחֲלִים
שׁוֹיֵצָא מֵהֶם הַיָּם וְהַנַּחֲל שְׁבַעֲוָלָם.
שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פַּעַם אַחַת
עָלִיתִי וַיְרַדְתִּי לְהָאִיר בְּמִבּוּעֵי הַנַּחֲלִים,

עֲלִיהוֹן, בְּכָל עֵידֶן דְּהֵינָה מִטְרוֹנִיתָא עִם מְלָכָא, הָוָה
נָפִיק וְעָאֵל קְדָמִיהוֹן מִטְרוֹנָן. וְהוּא קָבִיל פּוֹלְחָנְהוֹן
לְקַדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּנוֹרָא. כִּד אֶתְבְּטִיל נוֹרָא
וְאֶתְגַּלִּיאוּ, אֶסְתַּלַּק זִיּוּהָ, וְאֶסְתַּלַּקָּא מִטְרוֹנִיתָא מִן
מְלָכָא. הָא לָא הָוָה שְׁלִים עַד דִּיִּיתִי גִיסָא אַחֲרָא,
דְּלֹא הָוָה בְּגָלוּתָא מְנִיתָא.

וּשְׁמָהּ דְּאֶתְקְרִיאת יֵד, הִיא מְבוּעָא לְכָלָא, וְתִשְׁכַּח
יֵד הוּי"ה, (ישעיה נט) הֵן לֹא קִצְרָה יֵד יְהוָה,
דְּלֹא אֲדַבֵּר יֵדָא אֶלָּא בְּשִׁמָּא דְּחַד.

אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וְשָׂאֵל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, וּבִבְחָ
וְאָמַר לֵיהּ, גִּלִּי לִי הָאִי רִזָּא אֲבָא מָאֲרִי.
אָמַר לֵיהּ בְּהָאִי קָרָא אֶתְגַּלִּי לָךְ, (שמות יז) כִּי יֵד עַל
כֶּסֶף יְהִי מִלְחָמָה לִּי, כִּם בְּגִין הוּי"ה, שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל
דִּינָא. צָבִי לְמִימַר, יְהִי רַעְוָא דִּיהָא לְעֵלְמָא בְּאַתֵּר

לשון הקודש

נִמְנָה בְּגָלוּת. וְחַשְׁמוֹת שְׁנִקְרְאִים יֵד, הִיא מְבוּעָא לְכָל,
וְתִמְצָא יֵד הוּי"ה, (ישעיה נט) הֵן לֹא קִצְרָה
יֵד יְהוָה, שְׁלֹא נִזְכֵּר יֵד אֶלָּא בְּשֵׁם אַחֲד.
כָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשָׂאֵל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
אָבוּי, וּבִבְחָ וְאָמַר לוֹ, גִּלִּי לִי זֶה הַפֶּסֶד
אָבִי מוֹרִי. אָמַר לוֹ, בְּזֶה הַפֶּסֶד יִתְגַּלֵּה
לָךְ, (שמות יז) כִּי יֵד עַל כֶּסֶף יְהִי מִלְחָמָה לָהּ.
כִּם מְשׁוּם הוּי"ה, שׁוֹלְטִים רַחֲמִים עַל דִּין.

גְּדֻלָּה שְׁנִיָּה הוּא, הוּא תַּחַת הַקְּדוּשָׁה
שְׁשׁוּכָב עַל גְּנֵי הַהִיכָל, שְׁהָרִי הַשֶּׁר שֶׁל
יִשְׂרָאֵל שְׁהִיָּה מְמַנָּה עֲלֵיהֶם, בְּכָל זְמַן
שְׁהִיָּתָהּ הַגְּבִירָה עִם הַמֶּלֶךְ, הִיָּה יוֹצֵא
וּבָא לְפָנֵיהֶם מִטְרוֹנָן, וְהוּא מְקַרִּיב
עֲבוּדָתָם לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּאִשׁ.
כָּאִשֶּׁר הִתְבַּטְּלָה הָאִשׁ וְנָגְלוּ, הִסְתַּלַּק
זִיּוּהָ, וְהִסְתַּלַּקָּה הַגְּבִירָה מִן הַמֶּלֶךְ. זֶה לֹא
הִיָּה שְׁלֵם עַד שְׁיָבֵא צֶד אַחֵר שְׁלֹא הִיָּה

גְבוּרַת, יָד יִי רַבָּתָא קִרְבָּא דְּהוֹת בְּמִצְרִים, וְאִי לֹא
הוּוּ בְּדִינִי.

וְכֵן יִיְי מְשִׁיחָא, יִיְי בְּחֻדְתּוֹ בִּידָא רַבָּתָא, וְיִנַּח
קִרְבָּא בְּעַמְלָק. (שמות יג) בְּחֻזֵּק יָד הוֹצִיאָךְ ה' ^{ה'}
מִמִּצְרַיִם, וְכֵן יִיְי שְׂמָא דִּיד בְּתוֹקְפָא יָדָא לְחוּדְיָה,
הוּא בְּעִידָנָא, דִּינִיחַ קִרְבָּא בְּעַמְלָק, לִיְי מְשִׁיחָא.
רַבִּי אֱלֻעָזַר מְסִייע, (זכריה יד) וַיָּצֵא יִי וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֶם
בְּיוֹם הַלְחָמָוּ בְּיוֹם קִרְב. כ"ס בְּגִין יְהו"ה.

תָּא חַזִּי, בְּמָה הִיא יָדָא רַבָּתָא דְלֹא מָטָא לְהֵא
יָדָא עֲלָאָה, לְאַבְהֵן רַבְרָבָא לָא אֲגָנִים. וְכֵדָא
יָדָא נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, בְּגִין דְּמִשְׁוִיין שְׁוִין, מִנִּי י' לִי' ד'
לְד', שְׁוִין דָּא לְדָא, שְׂמָא דִידָא רַבָּתָא, דִּיפּוֹק מִן
אִינוּן שְׁוִין בְּאַתְוֹתָהוֹן דְּמִנִּינִיחֹן בְּמִנִּינִיחֹן, דְּקִבְלָא
תִּרְיָן יָד, תִּרְיָן.

לשון הקודש

הַלְחָמוֹ בְּיוֹם קִרְב. כ"ס בְּשָׁבִיל יְהו"ה.
בָּא רָאָה, בְּמָה הִיא יָד הַגְדוּלָה שְׁלֹא
מַגִּיעָה לְיָד הַזֹּאת הַעֲלִיזָה, לְאַבֹּת הַגְדוּלָה
לֹא אֲגָנִים. וְכֵן הִיד יָצֵאוּ מִמִּצְרַיִם מִשּׁוֹם
שְׁמִנְיָנִים שְׁוָה, מִזֶּה י' לִי', ד' לְד', שְׁוִים
זֶה לָזֶה, שֵׁם שֶׁל הִיד הַגְדוּלָה שֶׁיָּצֵא מֵהֶם
שְׁוִים בְּאוֹתֵינִיחֶם, שְׁמִנְיָנִים בְּמִנְיָנִים,
שֶׁקִּבְּלָה שְׁתֵּי יָדִים, שְׁתֵּים.

רוֹצֵה לִּזְמַר, יְהִי רָצוֹן שִׁיחָה לְעוֹלָם
בְּמָקוֹם הַגְבוּרָה יָד ה' הַגְדוּלָה מְלַחְמָה
שְׁהִיְתָה בְּמִצְרַיִם, וְאִם לֹא, הִיוּ בְּדִינִים.
וְכִשְׁיָבָא הַמְּשִׁיחַ, יָבֵא בְּהִתְחַדְּשׁוֹת
בִּיד גְּדוּלָה וְיַעֲרֹךְ קִרְב בְּעַמְלָק, בְּחֻזֵּק יָד
הוֹצִיאָךְ ה' מִמִּצְרַיִם. וְכִשְׁיָבָא שֵׁם שֶׁל יָד
בְּחֻזֵּק יָד לְבָדוֹ, הוּא בְּזִמְן שֶׁיַּעֲרֹךְ קִרְב
בְּעַמְלָק, יָבֵא הַמְּשִׁיחַ. רַבִּי אֱלֻעָזַר מְסִייע,
(זכריה יד) וַיָּצֵא ה' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֶם בְּיוֹם

בִּיצֵד לֹא אֶתְמַנְעוּ דָּא מִן דָּא, וְלֹא שְׂוִין. אֶתְפָּרֵשׁ
 תִּרִין אֵלִין בְּרִיד הוּא דְבִאֲתוֹנֹתְהוֹן סִיעָאן יָד
 בַּעֲלָה ה', תִּרִין לָאָב מִנִּיְהוֹן מִתְפָּרֵשׁ. מֵאֵלִין
 אֶתְבְּרִיאוּ שְׂמִיָּא וְאַרְעָא וְדַעֲמִיָּה. וְאִינוּן סְפִירָא
 קְדָמָאָה, דְּהִיא כְּתָרָא עֲלָאָה. (משלי טו) בְּכָל מָקוֹם עֵינִי
 ה' צוֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים. הֵם מְסִיעֵתָן לְשִׂמָּא חַד ו'
 דַּעֲבֵד כְּמָה אֶתוּון בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

מצד ימין העיגול

יוד ו' לוא"ו לד' י"ד לו"ו
 דל"ת ד' לד' ל"ל ל"ת
 שדי

עליון העיגול

ו"ו לדל"ת דל"ת ללמ"ד למ"ד לתי"ו
 א' ללמ"ד ל' למ"ם מ' לד' ד' לת' ה' ל'
 יהוה
 י"ד

מרכבה דאבהן ישראל

(דף ריד ע"ב)

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל שְׂדֵי נִרְאָה אֵלַי בְּלוֹז
 בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. רַבִּי אָבָא אָמַר, לוֹז דָּא
 יְרוּשָׁלַם עֲלָאָה, דְּאַשְׁרָאָה שְׂכִינְתָּא בִּינְהָא. אָמַר
 יַעֲקֹב עֲלָאָה לְתַתָּא, הֵב לִי בִרְכָתָא דְּהוּא בָּעִי,

לשון הקודש

הן מסיעות לשם אחד אות ו' שעשה
 כמה אותות בארץ מצרים. (ראה ציור למעלה)
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל שְׂדֵי נִרְאָה אֵלַי
 בְּלוֹז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. רַבִּי אָבָא אָמַר, לוֹז זו
 יְרוּשָׁלַם הָעֲלִינָה, שְׁשׁוּרָה שְׂכִינָה

בִּיצֵד לֹא נִמְנְעוּ זֶה מִזֶּה, וְלֹא שְׂוִים?
 נִתְבָּאָר שְׁנֵי אֵלֶּה שְׂבֹאוֹתֵיהֶם יָד הֵם
 שְׂוִים בְּעֵנִין, שְׁנֵים לֹא בְּעֵינֵיהֶם מִתְבָּאָר.
 מֵאלוּ נִבְרְאוּ שְׂמִים וְאַרְץ וְשַׁעֲמָהֶם. וְאֵלוּ
 סְפִירָה רֵאשׁוֹנָה, שְׁחִיא כְּתָר עֲלִיוֹן. (משלי
 טו) בְּכָל מָקוֹם עֵינִי ה' צוֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים.

לֹא־נָפִישׁ יִתְכוֹן אָנָּה, וּלְמִיתָן יֵת אֶרֶץ לְבָנִיכֹן. לֹוּ
זוּ יְרוּשָׁלַם עֲלָאָה, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֵב רַבְּרָא
דְּחִוּוֹן בְּרָכָה דָּא עַל יְדִיה, בְּאֶרֶץ קִדְשָׁא, אֲבַל
בְּרָא, לְאֶרֶץ אַחֲרָא, לָא יְהֵא בְּרַכְתָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי כז) מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ בְּקוֹל
גָּדוֹל בִּבְקָר הַשָּׂבִים קָלָלָה תַחֲשָׁב לוֹ, קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קָרָא לְיִשְׂרָאֵל אַחִים וְרֵעִים. מָאי בְּרַכְתָּא
יְהֵב לֹוֹן, דִּיתְהוֹן הָאִי עֲמָא דְכִיָּא תַחֲזוּת יְדִיה, וְלִמְהוֹי
עַלִּיהוֹן נָטִיר.

וְכַאֲהָ חוֹלְקֵהוֹן דְּהָאִי עֲמָא דְכִיָּא, דְּהוּא עַלִּיהוֹן,
דְּאִקְרִי בְּעֲלָאָה בָּנִים חֲבִיבִים יִתִּיר מִעֲלָאָה,
בְּתִיב, (דברים ד) בָּנִים אַתֶּם לָהּ, מָאי כָּלָא בְּדִיל דָּא.
מָאי הוּא, בְּדִיל דְּאִשְׁתַּלִּים שְׂמָא בְּחֻתְמָא דְּלִהוֹן,
דְּאִינוֹן גְּזִירִין.

לשון הקודש

תַּחֲשָׁב לוֹ. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא
לְיִשְׂרָאֵל אַחִים וְרֵעִים. אִיזוּ בְּרָכָה נָתַן
לָהֶם? שִׁיְהִיו עִם זֶה טָהוֹר תַּחַת יָדוֹ,
וְלִהְיוֹת עַלִּיהֶם שׁוֹמֵר.

אֲשֵׁרִי חָלְקוּ שָׁל הָעַם הַטָּהוֹר הַזֶּה שֶׁהוּא
עַלִּיהֶם, שְׁנִקְרָאִים בְּעֲלִיּוֹנִים בָּנִים
חֲבִיבִים יוֹתֵר מִהַעֲלִיּוֹנִים. כְּתוּב (דברים יד)
בָּנִים אַתֶּם לָהּ, מֵהוּ הַכֹּל בְּשִׁבִּיל זֶה. מֵה

בְּתוֹכָהּ. אָמַר יַעֲקֹב הָעֲלִיּוֹן לְמִטָּה, תֵּן לִי
בְּרָכָה שֶׁהוּא רוּצָה, לְהַרְבּוֹת אִתְּכֶם אָנִי,
וְלַתֵּת אֶת הָאָרֶץ לְבָנֵיכֶם. לֹוּ זֶה יְרוּשָׁלַם
הָעֲלִיּוֹנָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, נָתַן הַשֵּׁר
שֶׁהִיוּ בְּרָכָה זֶה עַל יָדוֹ בְּאֶרֶץ הַקְדֶּשׁ, אֲבַל
מִחוּץ לְאֶרֶץ אַחֲרֵת לֹא תִהְיֶה בְּרָכָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי כז) מְבָרֵךְ
רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בִּבְקָר הַשָּׂבִים קָלָלָה

תָּא חַי, בְּאַנְפּוּי דְּאַיִנְשָׁא שְׂמָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא,
וְחִסְרָא יו"ד מְנִיָּה, וְלֹא אֲשִׁתָּלִים. אַתָּא אֲבִרְהָם
וְחִבְבִּי לְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וְאָמַר לִיה בְּדָא אֲשִׁתָּלִים
שְׂמָא, וְאַתְּגִזֵּר, וְאֲשִׁתָּלִים שְׂמָא בְּיו"ד דְּמִילָה. בְּאַנְפּוּי
דְּאַיִנְשָׁא שִׁין דְּשִׁדְרִי, וְד', חֶסֶר יו"ד, אֲשִׁתָּלִים בְּיו"ד
דְּמִילָה, וּבְדִין אֲקִרֹון בָּנִים לָהּ, בְּנִין קִדְּשִׁין.

וְכֵד מְסַאֲבִין לִיה לְהָאִי אַתָּא קִימָא קִדְּשָׁא, וְעָאִיל
לִיה לְרִשּׁוֹ אֲחֵרָא, סָלִיק מְנִיָּה הָאִי קִדְּשָׁא
דְּחוּתָמָא, וְהוּא כְּמָה דְּחָרִיב עֲלָמָא, וְסָאִיב חוּתָמָא,
דְּאֲשִׁתָּלִים בִּיה שְׂמָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וְהָא הוּא
חָרִיב עֲלָמָא.

רַבִּי אַבָּא הָוָה אָזִיל מִקְפּוֹטְקִיָּא, וְהָוָה עֲמִיָּה רַבִּי
יֹסִי. עַד דְּהָווּ אָזִילִי, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהָוָה
אַתִּי, וְרִשִּׁימָא חַד בְּאַנְפּוּי, אָבֵל וְוִי לֹון לְחִיבִיָּא,

לשון הקודש

לָהּ, בָּנִים קִדְּשִׁים.
וּבְשִׁמְטָמָאִים אַתָּא אוֹת הַבְּרִית
 הַקְדוּשָׁה וּמִכְנִיסוֹ לְרִשּׁוֹת אַחֲרֵת, עוֹלָה
 מִמֶּנּוּ קִדְּשֵׁת הַחוּתָם, וְהוּא כְּמוֹ שֶׁהַחֲרִיב
 עוֹלָם, וְטָמֵא אֵת הַחוּתָם שֶׁנִּתְקַן בּוֹ שְׁמוֹ
 שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי הוּא הַחֲרִיב
 אֶת הָעוֹלָם.

רַבִּי אַבָּא הָוָה הוֹלֵךְ מִקְפּוֹטְקִיָּא, וְהָוָה
עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ

הוּא? בְּשִׁבִּיל שֶׁהַשְּׂתֵלָם הַשֵּׁם בַּחוּתָם
 שְׁלָהֶם, שֶׁהֵם מְהוּלִים.

בֵּא רָאָה, בְּפָנֵי הָאָדָם שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְחֶסֶר יו"ד מִמֶּנּוּ וְלֹא נִתְקַן.
כֵּא אֲבִרְהָם וְחִבְבִּי אֵת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְאָמַר לוֹ, בְּדָא יִתְקַן הַשֵּׁם, וְנִמּוּל,
וְנִתְקַן הַשֵּׁם בְּיו"ד שֶׁל הַמִּילָה. בְּפָנֵי
הָאָדָם שִׁין שֶׁל שִׁדְרִי וְד', חֶסֶר יו"ד,
נִתְקַן בְּיו"ד שֶׁל הַמִּילָה, וְאִזְּ נִקְרָאוּ בָּנִים

דִּימוֹתוֹן בְּלֹא תְּשׁוּבָה, דְּלֹא יַעֲדִי מִיַּנְיָהּוּ רְשִׁימָא, לֹא
בְּעֶלְמָא דִּין, וְלֹא בְּעֶלְמָא דְּאִתִּי:

וַיֹּאמֶר אֵלֵי הֲנִי מִפְּרֹד וְהִרְבִּיתִּיד. רַבִּי אָבָא
פָּתַח וְאָמַר, הֵאֵי קָרָא (ישעיה כט) לֹא עֲתָה
יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְוְרוּ. וְכִי אֵינִישׁ דְּאָמַר
טַב לְבַר נָשׁ פְּנוּתִיה. אִי לֹא יִשְׁלִים מַה דְּאָמַר,
אֲפּוּהִי מִתְּבִישָׁן, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה מִן עֲלָאֵי
לְבַר נָשׁ, דְּאִי לֹא מִיַּתִּי כָּל טַב דְּאָמַר עַל בְּנוּהִי,
אֲפּוּהִי מִתְּבִישָׁן.

אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא לִיה, אָנָּא יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה,
דְּאָנָּא מִפְּשִׁינָד וְאַסְגִּינָד. הֵאֵי בִּרְכָתָא דִּיהִיב
לִי, וְאַתָּן יַת אֶרְעָא הָדָא לְבִרְיֹכּוֹן, לֹא הָוָה בְּאֶרְעָא,
לֹא הָוָה עֲמָהוֹן. בַּד יִיתִי קִינָא דְּמִשִּׁיחָא וְיִשְׁתְּלִים,
אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא, לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב, בְּעַן

לשון הקודש

אִישׁ אֶחָד שְׁהִיה בָּא וְרָשָׁם אֶחָד בְּפָנָיו. אָבֵל אוֹי לָהֶם לְרָשָׁעִים שְׁיִמוֹתוֹ בְּלִי
תְּשׁוּבָה, שְׁלֹא יִזּוּ מִמֶּנּוּ הָרָשָׁם לֹא
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.
וַיֹּאמֶר אֵלֵי הֲנִי מִפְּרֹד וְהִרְבִּיתִּיד. רַבִּי
אָבָא פָּתַח וְאָמַר, פְּסוּק זֶה (ישעיה כט) לֹא
עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְוְרוּ,
וְכִי אִישׁ שְׂאוֹמֵר טוֹב לְבָן אָדָם בְּמוֹתוֹ,
אִם לֹא יִשְׁלִים מַה שְׂאֹמֵר, פָּנָיו
מִתְּבִישׁוֹת, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה
מִהֶעֱלִינִים לְבָנֵי אָדָם, שְׂאֵם לֹא מִבֵּיא
כָּל טוֹב שְׂאֹמֵר עַל בְּנָיו, פָּנָיו מִתְּבִישׁוֹת.
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי יִשְׂרָאֵל
הֶעֱלִיזוּ שְׂאֵנֵי מִרְבֵּד וּמִגְדֵּלָד, הַבְּרָכָה הַזֹּאת
שְׁנֵתֵן לִי, וְאַתָּן אֶרֶץ זֶה לְבָנֵיכֶם לֹא הָיְתָה
בְּאֶרֶץ, לֹא הָיָה עָפָם בְּשִׁיבָא קִין הַמְּשִׁיחַ
וַיִּתְּקֵן. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא עֲתָה
יְבוּשׁ יַעֲקֹב - בְּעֵת (לא) פָּנֵי יַעֲקֹב

(לֹא) אֲנֹפִי דִיעֶקֶב דְּלַעֲיֵלָא, לֹא מִתְבִּיִּישָׁן מִדְּאִמֵּר
לְחֹן אֶתָּן, אֲרִי עַד כְּעַן לֹא הָיוּ בִידֵיהִ, וְהָיוּ
אֲנֹפִיהִי מִתְבִּיִּישָׁן, כְּעַן דִּילִיָּה מִסְתַּיֵּעַ מִן קֳדָם
מֵאֲרִי שְׂמִיָּא וְאַרְעָא.

כְּמָה דְּאִמְרִינָן, אֲנִיחָנָא דְּעַמְלָק, כִּד יִשְׁתְּלִים קִינְצָא,
לֹא יִהְיָ אֱלָא בְּתַקוּף יָדָא, כְּמָה דְּהָיִית בְּיוֹם
קָרֵב, וְיִצְא ה' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם, דִּי יֵדִיָּה וְלֹא אֲחֵרָא:
וְעַתָּה שְׁנֵי בְנֵי הַנּוֹלָדִים לָהּ, דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
דְּאֲתֵרִיחֹן בְּגִלּוּתָא, בְּנוֹי דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאֲתֵי לִידּוֹ בִּינֵי עַמְמֵיָא. תָּנָא אֱמֵר רַבִּי יוֹסִי, יִשְׂרָאֵל
כִּד יִחֹן בְּאַרְעָא קִדְשָׁא דִּישְׂרָאֵל, דֵּר בְּאַרְעָא, כִּד
יֵיתִי מִשִּׁיחָא, יִחֹן עִם אֲחֻהֹן דִּילְוֹן בְּתֵרִיחֹן. וְלֹא
אֲתִקְרִי גִלּוּת, אֱלָא לְמַאן דְּאִיְהוּ דֵּר בְּאַרְעָא נֹכְרָאָה,
אֵינֹן אֲתִקְרִיין גִּלְיִין.

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל שְׁלֻמְפָּה שְׁמֻקָּמָם בְּגִלּוּת, בְּנוֹי
שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנוּלְדוֹ בֵּין
הָעַמִּים. לְמַדְנֵי, אֱמֵר רַבִּי יוֹסִי, יִשְׂרָאֵל,
כְּשֵׁיחֵיו בְּאַרְצָא הַקִּדּוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל
דְּרִים בְּאַרְצָא, כְּשֵׁיבֵא הַמְּשִׁיחַ וְהָיוּ עִם
אֲחֵיהֶם שְׂיָלוּ אֲחֵרֵיהֶם, שְׁלֹא נִקְרָא גִלּוּת
אֱלָא לְמִי שֶׁהוּא דֵּר בְּאַרְצָא נֹכְרָאָה, הֵם
נִקְרָאִים גִּלּוּתִים.

שְׁלֻמְפָּה לֹא מִתְבִּיִּישִׁים מִשְׁאֵמֵר לָהֶם
אֶתָּן, הָרִי עַד עֲכָשׁוּ לֹא הָיוּ בִידּוֹ, וְהָיוּ
פָּנִים מִבִּישׁוֹת. כְּעַת שְׁלוֹ מִסְתַּיֵּעַ מִלְּפָנֵי
רַבּוֹן הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.
כְּמוֹ שְׁאִמְרֵנוּ, נִלְחָמִים בְּעַמְלָק
כְּשִׁישְׁתִּלֵּם הַקֶּץ, וְלֹא יִהְיֶה אֱלָא בְּחֹק
יָד, כְּמוֹ שֶׁהָיִית בְּיוֹם קָרֵב, וְיִצְא ה'
וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם, שְׁלוֹ וְלֹא אֲחֵר.
וְעַתָּה שְׁנֵי בְנֵי הַנּוֹלָדִים לָהּ – זֶה

וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, (ויקרא כו) וְאִ"ו יִתְּרָה, תִּיתִי
וְאִ"ו דְּאֶסְתָּלְקַת בְּד אֶתְחָרִיב בֵּיתָא, וְתִהָא
סִיּוּעָא לִיעֲקֹב, בְּד יִהָא דָא, וִיְהָא לְבָרָא קַדִּישָׁא
אַרְעָא אַחֲסַנַת עָלַם, וִיְהוֹן בְּנוֹהֵי בְּאַרְעֵהוֹן, דְּדָארוּ
מִקְדָּמַת דְּנָא בְּאַרְעֵהוֹן, וּבָאָה חוּלְקָהוֹן.

כַּעַן בְּרִיא, דִּהְוָה עֲרֵעַן לְחוֹן, (תהוין אֶלִין רַבְרַבִּין)
דְּאֶתְגַּלִּיאוּ מִן לְבַר לְאַרְעָא וְאֶתְנַשִּׂיאוּ,
וְאֶנְפִּישׁוּ. וַיִּמָּא יַעֲקֹב עֲלָאָה לְתַתָּא, בְּרִי דִילָךְ דְּאִינוֹן
לְבַר לְאַרְעָא דְּאֶתִּילִידוּ בְּגִלוּתָא, בְּכָל אַרְעָא וְאַרְעָא,
עַד דְּאֵנָּא אִיעוּל לְמַצְרָאִי, וְאַעֲבִיד לְחוֹן דִּינָא (דף רטו)
עַל חוּבִיּהוֹן, לָאו אֵנָּא מִסְקִית בְּרַךְ, דְּאֶתְבְּרִיאוּ
בְּגִלוּתָא, לְבַר לְאַרְעָא בְּאַרְעָא רְחִיקָא. וְאַף עַל גַּב
דְּאִינוֹן סְגִיאוֹן, וְאֶתְנַשִּׂיאוּ, דִּילִי אִינוֹן. בְּד חֲזִיתִי דָא
גְּלוּתָא דְּלִחְוֹן, וְאַסִּיתִי לְכִיבִיּהוֹן, וְשִׁמְעִית קְלִיּהוֹן.
רְאוּבֵן, (בראשית כט) כִּי רָאָה ה' אֶת עֲנִיִּי. שְׁמַעוֹן, כִּי שָׁמַע

לשון הקודש

וְהִתְרַבּוּ, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הֶעֱלִינִי לְתַתָּהוֹן;
בָּנִים שֶׁלָךְ שֶׁהֵם בְּחוּץ לְאֶרֶץ שְׁנוּלָדוֹ
בְּגִלוּת בְּכָל אֶרֶץ וְאֶרֶץ, עַד שֶׁאֲנִי אֶכְנֵס
לְמִצְרַיִם וְאֶעֱשֶׂה בָּהֶם דִּין עַל חֲטָאֵיהֶם,
אֵינִי מַעֲלָה אֶת בְּנִיךְ שֶׁנִּבְרָאוּ בְּגִלוּת
בְּחוּץ לְאֶרֶץ בְּאֶרֶץ רְחוֹקָה, וְאַף עַל גַּב
שֶׁהֵם רַבִּים וְנִשְׁכַּחוּ הֵם שְׁלִי, בְּשִׂרְאִיתִי
גְּלוּת זֶה שֶׁלָּהֶם וְרַפְּאֵתִי אֶת כְּאֲבִיבֵם

וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִית יַעֲקֹב (ויקרא כו), וְאִ"ו
יִתְּרָה. תִּבְאָ וְאִ"ו שֶׁהִסְתָּלְקָה בְּשִׁחְרַב
הַבֵּית, וְתִהְיֶה סִיּוּעַ לִיעֲקֹב בְּשׂוּזָה יִהְיֶה,
וִיְהִי לְבֵן קָדוֹשׁ אֶרֶץ יִרְשֶׁת עוֹלָם, וִיְהִי
בְּנֵיו בְּאַרְצָם, שֶׁגָּרוּ בָּהּ מִקְדָּם לְזֶה
בְּאַרְצָם. אֲשֶׁרִי חִלַּקְם.

כַּעַת בָּנִים, שֶׁקָּרָה לָהֶם וְתִהְיֶה הוֹלָכִים
גְּדוּלִים שֶׁהִגְלוּ לְחוּץ לְאֶרֶץ וְנִשְׁכַּחוּ,

ה' בִּי שְׁנוּאָה אָנֹכִי, וְחָשִׁיב בְּלִבְךָ, בְּאֵילֹי יְהוּיִין קִדְמִי
אֵינוֹן, וּמִדְּנִתוֹב מִמְּצָרָאִי, מִלְּמַעַבְד דִּינָא, נָסִיק יִתְחֹן
מֵאַרְע גְּלוּתָא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, מִחֲבָא (ישעיה טו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל
אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לָּהּ. צָבִי לְמִימַר, כִּד
יְהִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא בְּמִצְרָאִי, בְּעִדָּנָא הִתְחִי
יִיתוֹן כָּל עַמְּמִינָא מִנְחָה, כִּד שְׁמַעוּ שְׁמוּעָה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֵינֵנוּ (ישעיה ב) וְנִהְרֹו אֱלֹוֵי כָּל הַגּוֹיִם.

תַּנְא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֲתִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִיעַבְד לְכָל זַכָּא וְזַכָּא, חוּפָּה בִּירוּשָׁלַם,
קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׁמִחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה, (ירמיה טז)
כִּד תִּיתוֹב מִטְרוּנִיתָא לְמַלְכָּא, וְעַבִּיד לָהּ אֲרוּסִין,
הָדָא הוּא דְּכֶתִיב, (שיר השירים ג) צֹאנָה וּרְאִינָה וְגו' בְּיוֹם
חֲתוּנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמִיחָת לָבוֹ. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה מִתֵּן

לשון הקודש

הַעֲמִים מִנְחָה כְּשִׁישְׁמַעוּ שְׁמוּעָה שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵינֵנוּ (שם א) וְנִהְרֹו אֱלֹוֵי
כָּל הַגּוֹיִם.

שְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֲתִיד הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְכָל צָדִיק וְצָדִיק חֲפָה
בִּירוּשָׁלַם, (ירמיה טז) קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׁמִיחָה
קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה, כְּשֶׁתָּשׁוּב הַמֶּלֶךְ
לְמִלְכָּה וְעָשָׂה לָהּ אֲרוּסִין. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (שיר
א צֹאנָה וּרְאִינָה וְגו' בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וּבְיוֹם

וְשְׁמַעְתִּי אֶת קוֹלָם. רְאוּבֵן – (בראשית כט) כִּי
רָאָה ה' אֶת עֲנָנִי. שְׁמַעוֹן – כִּי שָׁמַע ה' כִּי
שְׁנוּאָה אָנֹכִי. וְחָשִׁבְתָּ בְּלִבְךָ כְּאֵלֹוֵי יְהוּ
לִפְנֵי הֵם, וּמִשְׁנָשׁוּב מִמְּצָרִים מִלַּעֲשׂוֹת
דִּין, נַעֲלָה אוֹתָם מֵאַרְץ גְּלוּתָם.

רַבִּי אָבָא אָמַר, מִכָּאן (ישעיה טו) וְהִבִּיאוּ
אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לָּהּ.
רוּצָה לוֹמַר, כְּשִׁיחִינָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּדִין בְּמִצְרִים, בְּאוֹתוֹ זְמַן יִבִּיאוּ כָּל

תזרה, וביום שמחת לבו זה בנן בית המקדש,
שיבנה במהרה בימינו:

ומולדתך אשר הולדת אחריהם לך יהיו, דא
ישראל לתתא, לאבהן דאינון רתיבין,
תהא שמהתהון ברזא דאתיילידו לבתר דנן, על
שמא דאחיהון יחזן מקריבין באחסנא דלהון.

תאנא, אמר רבי שמעון, ומולדתך, דא ירושלם
דלתתא, (ויקרא יח) מולדת בית בפרשת עריות,
ירושלם לתתא, גוברין דאתיילידו דא ירושלם, בתר
דנא, דיתובון עלמא למארי שמיא בירושלם, בד
גזירין לא אתקרון אלא על שמיהן, דהוא בר ישראל,
ולא יתקרון בד אבהתהון, גזירא מקפוטקיא, אלא
בהא ישראל.

לשון הקודש

ירושלים של מטה, (ויקרא יח) מולדת בית,
בפרשת עריות. ירושלים למטה. גברים
שנולדו זו ירושלים. אחר זה שישבו
העולם לרבון השמים בירושלים,
בשהתגירו לא נקראו אלא על שמם,
שהוא בן ישראל, ולא נקראו כמו
שאבותיהם, גר מקפוטקיא, אלא בזה
ישראל.

שמחת לבו. ביום חתנתו - זה מתן
תזרה. וביום שמחת לבו - זה בנן בית
המקדש, שיבנה במהרה בימינו.

ומולדתך אשר הולדת אחריהם לך
יהיו, זה ישראל למטה, לאבות שהם
מרבבות יהיו שמותיהם בסוד שנולדו
לאחר מבן, על שם שאחיהם יהיו
מקריבים בירשה שלהם.

למדנו, אמר רבי שמעון, ומולדתך - זו

לך יהיו, צבי למימר, על שמיחון ד' ישראל
יתקרונ, על שם אחיהון יקראו בנחלתם, וכד
יתובון לא יתחסנון אלין עם ישראל בארעא, ויסב
כל שבטא ושבטא, ידידיה וגוברין מנחון, כל חדא
לפום מנייניה.

ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בדרך וגו', רבי
אבא פתח, (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה
נשמע וגו', מה כתיב בתריה, כה אמר ה' מנעי קולך
מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגו' ושב
בנים לגבולם, לא אמר וישובו, אלא ושב, כבר שבו.

תא חזי, אמר רבי אלעזר, בשעתא דיהא דינא על
טורא, תתעטר מטרוניתא על טורא, והיא
סברת דבניהון אבדין בדינא, ורזא (ישעיה נד) רני עקרה
לא ילדה פצחי רנה וצהלי וגו'. תנא, סגין יהון בני

לשון הקודש

כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך
מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגו' ושב
בנים לגבולם. לא אמר וישובו, אלא
ושבו, כבר שבו.

בא ראה, אמר רבי אלעזר, בשעה
שיהיה דין על החר, תתעטר הנבירה על
החר, והיא סבורה שפניהם אוברים
בדין, וסוד - (ישעיה נד) רני עקרה לא ילדה

לך יהיו - צריך לומר על שם ישראל הם
יקראו, על שם אחיהם יקראו בנחלתם,
וכשישובו לא יקבלו ירשה אלו עם
ישראל בארץ, ויטל כל שבט ושבט את
שלו, והאנשים ממנו, כל אחד לפי מנינו.
ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בדרך
וגו'. רבי אבא פתח, (ירמיה לא) כה אמר ה'
קול ברמה נשמע וגו'. מה כתוב אחריו?

כְּרִסְיָא מִן דִּידָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, כִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוּמְמָה מִבְּנֵי בְּעוּלָה, תִּיתּוּב מִטְרוֹנִיתָא לְבַעֲלָהּ, (זכריה יד) בֵּינִים הָהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

מִן קְדָמַת דְּנָא, תִּימָא מִטְרוֹנִיתָא לְקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, בְּנִיָּא דִּילִי אָן. יִימָא לָהּ, בְּדִינָא. הִיא תִּסְפֵּר דְּאַבְדִּין בְּדִינָא, וּבִכָּה עַל דִּינָא לְבִנְיָא דִּידָהּ, כִּי אֲרִי סְגִי אִית לָךְ לְמִיסַב מְנִי בְּדִלְהוֹן, דְּהִתּוּ עֲמַהוֹן, וְהָא תְּבוּ מֵאַרְעָא דְשִׁנְאָה.

וְכִי לֹא הָוָה יָדַע יוֹסֵף דְּמִתָּה אֲמִיָּה, תִּמְנָן הָוָה עֲמָה בְּדִ מִתָּה. אֶלָּא יֹאמֵר יִשְׂרָאֵל עַלְאָה, בְּדִ גִּיתִי מִפּוֹרְקָנִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, תִּתְעַר מִטְרוֹנִיתָא, וְתִתְעַר בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, וְתִנָּח קֶרְבָּא עִם עַמּוּמִין, וְיִמּוּתוֹן מִנְהוֹן, וְיִתְקַרְבוּן בּוֹעִיר לְמִיתִי אֲרַעָא. יִימָר לָהּ קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, בְּדִ הִיא בָכָה. לֹא תִדְחֲלִי, אֲנָרָא

לשון הקודש

בְּנִיָּהּ, כִּי הָרִי תִרְבֵּה יֵשׁ לָךְ לְקַחַת מִמֶּנִּי בְּשָׁלָהֶם, שְׁהִיתָה עִמָּם, וְהָרִי שָׁבוּ מֵאַרְצָן אוֹיֵב.

וְכִי לֹא הָיָה יוֹדֵעַ שְׁאִמּוֹ מִתָּה? שָׁם הָיָה עֲמָה בְּשִׁמְתָהּ. אֶלָּא יֹאמֵר יִשְׂרָאֵל הֲעֵלִיוֹן, בְּשִׁתְּבָא גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל, תִּתְעַרֵּר הַגְּבִירָה, וְתִתְעַרֵּר בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל וְתִתְעַרֵּר קֶרֶב עִם הָעַמִּים, וְיִמּוּתוּ מֵהֶם, וְיִתְקַרְבוּ כְּמַעַט לְבֹא אֲרָצָה. יֹאמֵר לָהּ הַקְּדוּשׁ

פְּצָחִי רָנָה וְצַחֲלִי וְגו'. לְמַדְנָה רַבִּים יִהְיוּ בְּנֵי הַכִּסֵּא מְשָׁלָה, וְהוּא שְׂכֵתוֹב כִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוּמְמָה מִבְּנֵי בְּעוּלָה. תִּשׁוּב הַגְּבִירָה לְבַעֲלָהּ, (זכריה יד) בֵּינִים הָהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

מִקְדָּם לְכֹן תֹּאמֵר הַגְּבִירָה לְקַדוּשׁ—בְּרוּךְ—הוּא, אִיפֹה הַבָּנִים שְׁלִי? הוּא יֹאמֵר לָהּ, הֵם בְּרִין. הִיא תַחֲשַׁב שֶׁהֵם אוֹבְדִים בְּרִין, וּבּוֹכָה עַל הַרִין שֶׁל

לְהוֹן בְּנֵיָא דְּמִיתָן עַל שְׁמִי, אַחֲרָנִין הָא תָּבוּ, אִינוּן
לְתוּבוּן לְחַיִּי מִיִּתְיָא.

מִתָּה עָלִי רַחֵל, מִתָּה עַל יִיחוד שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אֶתְמַר בְּעוֹד בְּכַרְת אֶרֶץ
לְבָא, דְּמִיתוּ עַל יִיחוד שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַר
לְאַרְעָא, בְּאַרְעָא דָּא, לָא יָמוּת חַד מִנְהוֹן.

תִּנָּא, אָמַר רַבִּי אַבָּא, עֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לֶאֱנַחַא
קֶרְבָּא בְּאַרְחָא דְּאַפְרָת, וְיָמוּתוּן עִמָּא סְגִיָּא
מִנְהוֹן, וּבִתְרַן כֵּן לְחַיִּי מִיִּתְיָא יְקוּמוּן. וְיִתִּיר שְׁלֹטְנָא
יְהִי לְהוֹן דְּמִיתִין בְּאַרְחָא הָדִין, מִכָּל דִּיהֵא
קְדָמִיהוֹן בִּירוּשָׁלַם.

וְלָמָּה אֶתְקַרִּי שְׁמָא דְּאַתְרָא קְדִישָׁא, (דף רטו ע"ב)
דְּאַתְרָא הָדִין לָחֶם. בְּדִיל דְּהוּא מִן שְׁמָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיה, דִּימוּתוֹן תַּמָּן עַל שְׁמִיה,

לשון הקודש

שְׁנִינִי, אָמַר רַבִּי אַבָּא, עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל
לְעַרְב קֶרֶב בְּדֶרֶךְ אַפְרָת וְיָמוּתוּ מֵהֶם עִם
רַב, וְאַחֲר כֵּךְ יְקוּמוּ בְּתַחֲתֵת הַמַּתִּים.
יִתֵּר שְׁלֹטוֹן יְהִיָּה לָהֶם שְׁמָתוֹ בְּדֶרֶךְ זוֹ
מִכָּל שְׁהִיָּה לְפָנֵיהֶם בִּירוּשָׁלַם.
וְלָמָּה נִקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַקָּדוֹשׁ שֵׁל
מָקוֹם זֶה לָחֶם? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מִשּׁוֹם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁבוּ, שְׁיָמוּתוּ שֵׁם עַל

בְּרוּךְ הוּא, בְּשִׁהִיא בּוֹכָה: אַל תִּפְחָדִי, יֵשׁ
שָׂכָר לְבָנִים שְׁמָתוֹ עַל שְׁמִי, הָאֲחֵרִים
הָרִי שָׁבוּ, אֵלּוּ יָשׁוּבוּ לְתַחֲתֵת הַמַּתִּים.
מִתָּה עָלִי רַחֵל. מִתָּה עַל יְחוד שְׁמוֹ שֵׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִכְּן נֶאֱמַר בְּעוֹד
בְּכַרְת אֶרֶץ לְבָא, שְׁמָתוֹ עַל יְחוד שְׁמוֹ
שֵׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִחוּץ לְאַרְץ,
בְּאַרְץ זוֹ לֹא יָמוּת אֶחָד מֵהֶם.

י"ד, דימותון תמן על שמייה י"ה, לחם בגלותא, בדיל
דהוא מן שמייה דקודשא ברין הוא:

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. רבי
אבא פתח, (ישעיה מט) ואמרת בלבבך מי ילד
לי את אלה, מאי קא מיירי, ישראל לתתא, חזי
דייתון בנוהי ד'ישראל קדמיה, פד ייתון (ישעיה יא)
מעילם ומשנער ומחמת ומאיי הים ואתפנשו בלהו
ויהון סגיאין. תימא שכינתא מאן אינון בלהון, ולא
בהון פסול מבני נוכרא. יימרון ליה, אנחנא בלנא
מברך, ולית בנא נוכרא בחדן, דיתפרשון דא מן
דא וברת להון בחדא, ויתגזירון, יתובון גזירין עם
ישראל, ויהון בחדא.

תנא, קשים גרים לישראל בספחת בעור חתי,
לארעהון. בתיב (ישעיה יא) כי ירחם ה' את יעקב

לשון הקודש

ומשנער ומחמת ומאיי הים, ויתפנסו
כלם ויהיו רבים, תאמר השכינה: מאיפה
כל אלה, ואין בהם פסול מבני נכרים?
יאמרו לו, אנחנו בלנו מבניך ואין בנו
נכרי עמנו, שיפרדו זה מזה ויכרות
אותם באחד, ויתגזירו, וישובו גרים עם
ישראל ויהיו באחד.

שנינו, קשים גרים לישראל בספחת

שמו י"ד, שימותו שם על שמו י"ה, לחם
בגלות, בשביל שהוא משמו של הקדוש
ברוך הוא.

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי
אלה. רבי אבא פתח, (ישעיה מט) ואמרת
בלבבך מי ילד לי את אלה. מה רצה
בזה? ישראל שלמטה ראה שיבאו בני
ישראל לפניו, בשיבאו (שם יא) מעילם

וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וּגו' וְנָלְזָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ
עַל בֵּית יַעֲקֹב, כִּד יִתּוּבוּן לְאַרְעֵהוֹן בְּרִיא, וַיְהִי
רְחִימוֹ בְּהוֹן, (זכריה יד) יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, יִתְלַוּן
גִּיּוּרֵין עִם יִשְׂרָאֵל וַיְהִי וַיִּתְּנוּ לַהוֹן כְּעוֹמָקָא בְּבִשְׂרֵיהוֹן.

וְכָל כֶּךָ לָמָּה. תָּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל
תְּחוּמֵי דְאַרְעָא, דְּכָל חַד יִהְיֶה רַעְוָא לְמִידַּר
בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְתַסְתַּעַר דִּיּוּרֵין. כְּתִיב, (ישעיה נד)
וַיִּתְּנוּ חֻקֵּי חֻקֵּי, צָבִי לְמִימַר, סִיכִיא דְחֻקֵּין עִמָּךְ
מִעֲקָרָא, אֶתְקִיף יִתְחֹן, וְסִייעַ יִתְחֹן יִתִּיר מִשְׁאָר
עִמָּמִין. כְּבִיכּוּל דְּאֵת סָבִי לְאַתְתַּקְפָּא יִתְחֹן כְּכָל
עִמָּמִיא אַחְרָא, וַיְהוֹן סְגִיָּאִין:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים
בְּזֶה, רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּאֲנִי מִהֲכָא, (דברים ד) וְזֹאת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, יֹאמַר

לשון הקודש

שְׁמַעוֹן, עַל תְּחוּמֵי הָאָרֶץ שְׁלָכָל אֶחָד
יִהְיֶה רְצוֹן לְדוּר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ
הַדְּבָרִים כְּתוּב (שם נד) וַיִּתְּנוּ חֻקֵּי חֻקֵּי. רֹצֵה
לומר, הַיִּתְּנוּ שֶׁהֵיוּ עִמָּךְ מִהַתְּחִלָּה,
חֻקֵּי אוֹתָם, וְעוֹר לָהֶם יוֹתֵר מִשְׁאָר
הָעַמִּים כְּכִיכּוּל, שְׁאֵתָהּ הַסְתַּכְּלָתָ לְחֻקֵּי
אוֹתָם בְּכָל הָעַמִּים הָאַחֲרִים, וַיְהִיו רַבִּים.
וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן

כְּעוֹר הַחִי, לְאַרְצָם. כְּתוּב (שם יד) כִּי יֵרָחֵם
ה' אֶת יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל [וּגו']
וְנָלְזָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב.
כְּשִׁיּוּבוֹ לְאַרְצָם הַבָּנִים וְתִהְיֶה בִּינֵיהֶם
אַהֲבָה, יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, יִתְלַוּ
גֵּרִים עִם יִשְׂרָאֵל וַיְהִיו לָהֶם כְּסַפְּחַת
כְּבִשְׂרָם.

וְכָל כֶּךָ לָמָּה? בֵּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי

יִשְׂרָאֵל לְתֵתָא, כִּד יִשְׂרָאֵל עֲלִיחוֹן לְעִילָא, בְּנֵי אֵינוֹן,
דִּיחָב לִי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אוֹרִייתָא, כַּמָּה דְתַחוֹן
בְּנִימוּסֵיהוֹן קְשִׁיטִין, בְּנִימוּסֵי אוֹרִייתָא (דְּאֵתְיָחִיבַת לְהוֹן).

תָּא תָנוּ, כִּד יְהוֹן יִשְׂרָאֵל תַּחוֹת גְּדַפֵּי שְׂכִינְתָא, אוֹרִייתָא) דְּלַחוֹן אֶתְקַרִּיאת
זֶה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) זֶה אֱלֹהֵי יִצְחָק, וּבְכָל
עֵדֶן דְּלֹא הָיָה דָּוִד מְמַלֵּל תַּחוֹת גְּדַפֵּי שְׂכִינְתָא דָּא
מִלְתָּא, אֶלָּא אֶתְנִבִּי מַה דְּלִיחָיו, אֶתְקַרִּינָא זֹאת.

רַב נַחֲמָן אָמַר מֵהֶכָּא, (תְּהִלִּים כז) אִם תִּתְחַנֶּה עָלַי מִחֲנָה
לֹא יִירָא לְבִי וְגו' בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ, זֹאת דָּא
אוֹרִייתָא וּתְהִיא לִייתִי מְשִׁיחָא, וּבְגִין דָּא, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב)
יְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. עַל מַה אֶתְמַתְּלַת
אוֹרִייתָא, לְגוֹזְלָא. מַה גּוֹזֵל קָלִיָּה עָרֵב, אֶף פְּתִגְמֵי
אוֹרִייתָא קָלִיָּה עָרֵב, וְדָא קָלָא יְהִיא לִייתִי מְשִׁיחָא,
לִיּוֹמָא דְּדִינָא.

לשון הקודש

(שְׁמוֹת טו) זֶה אֱלֹהֵי יִצְחָק, וּבְכָל זְמַן שְׁלֹא
הָיָה דָּוִד מְדַבֵּר תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׂכִינָה דְּבָר
זֶה, אֶלָּא מִתְנַבֵּא מַה שְׂיִהְיֶה, נִקְרָאת
זֹאת.

רַב נַחֲמָן אָמַר מִכָּאן, (תְּהִלִּים כז) אִם תִּתְחַנֶּה
עָלַי מִחֲנָה לֹא יִירָא לְבִי וְגו' בְּזֹאת אֲנִי
בּוֹטֵחַ, זֹאת – זו תּוֹרָה תִּתְּנֶה לְבְּשִׁיבָא
הַמְּשִׁיחַ, וְלָבֶן (שִׁיר ב) יְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ. לְמַה נִּשְׁמָלָה הַתּוֹרָה לְגוֹזֵל? מַה

לִי אֱלֹהִים בְּזֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן שֵׁנָה, מִכָּאן
(דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנַי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. יֹאמַר יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה,
כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל עָלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה, בְּנֵי הֵם,
שְׁנֵתָן לִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תּוֹרָה, כַּמָּה
שְׂדֵתָם וּמִנְהֻגֵיהֶם אֲמַתִּיִּים בְּהִנְהֻגוֹת
הַתּוֹרָה וּשְׁנַתִּיתִי לָהֶם.

בֹּא רֵאשֶׁה, כְּשִׁיחֵיו יִשְׂרָאֵל תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׂכִינָה,
הַתּוֹרָה שְׁלֵהֶם נִקְרָאת זֶה, וְהוּא שְׂכָתוֹב

תָּנָא, הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל
הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנְּצָנִים, דָּא אֲבַחְתָּן
דְּמִרְכָּבָה, דִּמְן עֲלָמָא יְקוּמוּן וַיִּתְחַזּוּ. עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ,
תּוֹשְׁבֵיחָתָא דִּישְׁבַּחֲתוֹן לִיּוֹאִי, כִּד יִתּוּבוֹן לְפִולְחָנִיהוֹן
בְּדְבַקְדְּמִיתָא. וְקוֹל הַתּוֹר, אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה,
פְּתִגְמִי דְּאוּרִיתָא, דְּאֵינֹן עֲרִבִין בְּקָלָא דְּתוֹרָא דָּא,
ז"ה וְזֹאת תוֹר שׁוֹיִן.

מָאִי קָא מִיִּירִי. וְרָא דְּמִלְתָּא, בְּעֲדָנָא דְּלֹא
תְּהִיִּין תַּחֲתוֹת גְּדִפִּי שְׂכִינְתָּא, א' דְּלֹזֹאת
נְחִית, וְהוּא מִתַּחֲתוֹת לְכָלָא, וְסְלִיקַת ה', דְּזֶה אֵלִי
וְאֶנְהוּ, מִדְּתָרְב בֵּיתָא, דְּה"א, לָא יִכְלָא לְדוֹר
וְלִמְחֵי בֵּין עַמּוּמִין נּוֹכְרָאִין, דְּה"א קְדִישָׁא חֲתוּכָא
מִן שְׁמָא. ה"א אֶלֶף, ה"א עֲדִיפַת בְּקְדוּשָׁא, א'
עֲדִיפַת לְאַתְנוֹן. כִּד יִתּוּבוֹן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעֵהוֹן, ה"א

לשון הקודש

נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה, דְּבָרֵי תוֹרָה שְׁהִם
עֲרִבִים בְּקוֹל הַתּוֹר הַזֶּה, ז"ה וְזֹאת תוֹר
שׁוֹיִם.

מָה רוּצָה לוֹמַר? וְסוֹד הַדְּבָר – בְּזִמְן
שְׁלֹא תִהְיוּ תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה, א' שֶׁל
זֹאת יוֹרֵד, וְהוּא מִתַּחַת לְכָל, וְעוֹלָה ה'
שֶׁל זֶה אֵל וְאֶנְהוּ מִשְׁתָּרֵב הַבֵּית, שְׁה"א
לֹא יִכְלָה לְדוֹר וְלָהוּיֹת בֵּין עַמִּים נְכָרִים,
שְׁה"א קְדוּשָׁה חֲתוּכָה מִן הַשֵּׁם. ה"א

גּוֹזֵל קוֹלוֹ עֲרֵב – אֵף דְּבָרֵי הַתּוֹרָה קוֹלָם
עֲרֵב, וְהַקּוֹל הַזֶּה יִהְיֶה בְּשִׁיבָא הַמְּשִׁיחַ
לְיוֹם הַדִּין.

לְמַדְנֵנוּ, הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר
הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנְּצָנִים
– אֵלּוֹ הָאֲבוֹת שֶׁל הַמִּרְכָּבָה שֶׁמֶן הָעוֹלָם
הֵם יְקוּמוּ וַיִּתְרָאוּ. עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ –
הַתְּשַׁבְּחוֹת שִׁישְׁבְּחוּ הַלּוֹיִם בְּשִׁישׁוּבוֹ
לְעִבוּדָתָם בְּבִתְחִלָּה. וְקוֹל הַתּוֹר – אֲשֶׁר

קַדִּישָׁא דְהִיא חֲתוּכָא מִן שְׁמָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא,
תִּיתוּב בָּזָה וַיִּפּוּק מִנִּינָא תִּקְנָתָא.

רַבִּי אָבָא פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה מ) מִי מַדַּד בְּשַׁעְלוֹ מִיָּם
וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּבְנִי, זֶה תוֹר, שְׁוִין בְּכִיכּוּל, ו'
לִר', ר' לֵת, ו' לָה, זֶרְתָּא דְקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, בְּשִׁית
מָאָה וְשִׁבְעִין שָׁנִין, מִחֲבָא מִן שְׁמִיא, וְעַד אֶרְעָא,
בִּיצַד תוֹר, זֶרֶת ו"ה ה"ו תר"ו, אֶתְקַדְמַת ה' לִו'.
וְאֶתְקַדְמַת ו' לֵת, ת' לִר', ר' לִז', (שמות כח) רְבּוּעַ יִהְיֶה
כָּפּוּל זֶרֶת אֶרְכּוֹ וְזֶרֶת רְחִבּוֹ כָּפּוּל.

וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וְאַבְרָכֶם, יֹאמַר מִדְּהוּוֹ
בְּפִתְגָמֵי אוֹרֵייתָא מִתַּעֲסָקִין, וְהוּא דָּא
מְכִילְתָּא בֵּין חֲבִימִיהוּ, אֲבָרְכִינוּן, וְרָזָא (בראשית לב) וַיֹּאמֶר
אֱלֹוֹ מַה שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב. וַיֹּאמֶר (דף רטז ע"א) לָמָּה זֶה
תִּשְׁאַל לְשְׁמִי, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, מִנִּינָא דָּא, לְמִנִּינָא

לשון הקודש

שְׁבַעִים שָׁנִים. מִכָּאן מִן הַשָּׁמַיִם וְעַד
הָאָרֶץ, בִּיצַד? תוֹר, זֶרֶת ו"ה ה"ו תר"ו.
הַקִּדְמָה ה' לִו' וְהַקִּדְמָה ו' לֵת, ת' לִר', ר'
לִז', (שמות כח) רְבּוּעַ יִהְיֶה כָּפּוּל זֶרֶת אֶרְכּוֹ
וְזֶרֶת רְחִבּוֹ כָּפּוּל.

וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וְאַבְרָכֶם. יֹאמַר,
מִשְׁהִיוּ מִתַּעֲסָקִים בְּדַבְּרֵי תוֹרָה וְהִיתָה
מִדָּה זוֹ בֵּין חֲכָמֵיהֶם, אֲבָרְךָ אוֹתָם,
וְהַסּוּד - (בראשית לב) וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ מַה שְּׁמֶךָ

אֱלֹוֹ: ה"א עֲדִיפָה בְּקִדְשָׁה, א' עֲדִיפָה
לְאוֹתִיּוֹת. בְּשִׁישׁוּבּוֹ וְיִשְׂרָאֵל לְאֶרְצָם, ה"א
קִדְשָׁה שְׁהִיא חֲתוּכָה מִן הַשֵּׁם שֶׁל
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, תִּשׁוּב בָּזָה וַיֵּצֵא מִנֵּן
מִתְקָן.

רַבִּי אָבָא פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה מ) מִי מַדַּד
בְּשַׁעְלוֹ מִיָּם וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּבְנִי. זֶה תוֹר,
שְׁוִין בְּכִיכּוּל ז' לִר', ר' לֵת, ו' לָה, זֶרֶת
שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת

קדמיתא דקמיה, בדפרישנא באתריה.

וַרְזָא אַחְרָא, וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וְגו' וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה
תִּשְׁאַל לְשָׁמִי וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ שָׁם, הָא לָא עֲתִיד,
אַלָּא בְּזִכּוֹתָא דְזֵה, לְבִרְכַּהוֹן. וַרְזָא סְגִיָּאָה תְּנִינָא,
בְּאַתְרָה דְּהָאִי קָרָא, אֲבָל לָא אֲתִינָא לְקַמֵּן דְּלֹא
לְאַשְׁמוּעִינֵן הָאִי קָרָא דְאַמְרָנָא, מִקְמִיָּה דְאַמִּינָא לְךָ
דְּאַתְקִרִיָּאת אֲוִרִיָּיתָא זֶה. כְּתִיב, (שופטים ה) זֶה סִינִי מִפְּנֵי
ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כִּד אֲתִיִּיחִיבַת אֲוִרִיָּיתָא עַל יְדָא
דְּמֹשֶׁה, (שמות לב) כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ (שמות טו) זֶה אֱלִי
וְאַנְוָהוּ, אֲוִרִיָּיתָא הָזֵה נִחַתַּת מִן קַמִּי אֱלֹהֵא דִּישְׂרָאֵל.
וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזְקֵן וְגו', וּבִגִּין דָּא, לָא אַתְּ
מִשְׁבַּח דְּכַוּוֹתִיָּה, וְכִד יְהוֹן בְּגָלוּתָא כָּל זְמַנָּא
חֲרוּבָא הָדִין, סִיבּוּ. לָא יִכְלִין לְמַחֲזִי אִפִּי שְׂכִינְתָּא,
עַד דְּתִיתִי רוּחָא אַחְרָא בְּהוֹן.

לשון הקודש

שְׁאֲמַרְתִּי לְךָ שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרְאת זֶה, כְּתוּב
(שופטים ה) זֶה סִינִי מִפְּנֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
כְּשֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה, (שמות לב) כִּי
זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ, (שמות טו) זֶה אֱלִי וְאַנְוָהוּ.
הַתּוֹרָה הַזֶּה יוֹרְדַת מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזְקֵן וְגו'. וְלִבֵּן אֵינְךָ
מוֹצֵא כְמוֹתוֹ, וּכְשֶׁיִּהְיֶה בְּגָלוּת כָּל זְמַן
הַחֲרָבִין הַזֶּה, יִדְקַנֶּה, וְלֹא יוּכְלוּ לִרְאוֹת

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל
לְשָׁמִי. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, מִנֵּינִן זֶה לְמַנֵּינִן
הָרֹאשׁוֹן שְׁלִפְנִיּוֹ, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשְׁנוּ בְּמִקְוָמוֹ.
וְסוּד אַחֵר – וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וְגו', וַיֹּאמֶר
לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשָׁמִי וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ שָׁם. זֶה
לֹא עֲתִיד, אֲלָא בְּזִכּוֹתוֹ שֶׁל זֶה לְבִרְכָּךְ
אוֹתָם. וְסוּד גָּדוֹל שְׁנֵי בְּמִקְוָם שֶׁל הַפְּסוּק
הַזֶּה, אֲבָל לֹא בְּאַתִּי לְפָנֶיךָ אֲלָא
לְהַשְׁמִיעַ פְּסוּק זֶה שְׁאֲמַרְתִּי מִלְפָּנֵי

מִקְדָּמַת דִּנָּא אִסְתָּאִיבוּ בְּאַרְעַ עַמְּמִיָּא, וְלֹא הָווּ
בְּנִימוּסֵי אוֹרֵייתָא. בְּמָה דִּיהוֹן בְּהִיל
לְמִיחָד, וְתָבוּ עֲדָנָא סִגֵּי בִינֵי נִכְרָאִין, דָּרָא בְּתַר דָּרָא,
וְאוּלִּיפּוּ מִן אֶרְחֵיהוֹן, כִּד יְתוּבוֹן אִפִּי שְׂכִינְתָּא
לְאַרְעָהוֹן, בְּקִדְמִיתָא לָא יִכְלִין לְמַחְמִי אִפִּי שְׂכִינְתָּא,
עַד דִּיהִיב קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא רוּחָא דִּילִיָּה לְהוֹן.

רַבִּי חֲזִיא פְתַח, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם,
לְבַתֵּר וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחוּקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי
תִּשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם, מִן בְּתַר דִּיהִב רוּחִין בְּבוֹן וּקְדוּשָׁה,
בְּנִימוּסֵי תַּהֲבוֹן וְתַתְּהֲבוֹן.

לֹא יוּכַל לְרֵאוּת, רַבִּי אֲבָא פְתַח וְאָמַר, (משלי טז) בְּאוֹר
פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ בְּעֵב מַלְקוּשׁ, כִּד יִסְבְּרוּן
אִפִּי שְׂכִינְתָּא דְקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְיִתְעַסְקוּן בְּאִינוּן
רְתִיבִין דְּמִנְהוֹן חִיוּן דְּעֶלְמָא.

לשון הקודש

בְּקִרְבְּכֶם. וְאַחַר כֵּן, וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר
בְּחֻקֵּי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם.
מֵאַחַר שֵׁיתֵן רוּחוֹת בְּכֶם וְגַם קִדְשָׁה,
בְּדִרְכֵי תִלְכוּ וְתַתְּהֲלוּכוּ.

לֹא יוּכַל לְרֵאוּת. רַבִּי אֲבָא פְתַח וְאָמַר,
(משלי יז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ בְּעֵב
מַלְקוּשׁ. בְּשִׁיקְבְּלוּ פְּנֵי שְׂכִינְתּוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִתְעַסְקוּ בְּאוֹתָן
מְרַבּוֹת שְׂמֵחַן חַיּוֹת הָעוֹלָם.

פְּנֵי שְׂכִינָה עַד שֶׁתֵּבֵא בָהֶם רוּחַ אַחֲרֵת.
מִקְדָּם לָכֵן נִטְמָאוּ בְּאַרְצֵן הָעַמִּים וְלֹא הָיוּ
בְּדִרְכֵי הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁהָיוּ צָרִיכִים לְלַבֵּת,
וַיֵּשְׁבוּ זְמַן רַב בֵּין נִכְרִים דוֹר אַחֲרֵי דוֹר
וְלָמְדוּ מִדִּרְכֵיהֶם. בְּשִׁישׁוּבוֹ פְּנֵי הַשְׂכִּינָה
לְאַרְצָם, בְּתַחֲלָה לֹא יוּכְלוּ לְרֵאוּת פְּנֵי
שְׂכִינָה עַד שֵׁיתֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחוֹ
לָהֶם.

רַבִּי חֲזִיא פְתַח, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן

תָּא חַיִּי, לֹא תִשָּׁבַח בְּחַיִּי קִרְאִי בְּלַחֲוֹן לִישָׁנָא, אֶלֶּא
 לְאִינִישׁ, (תהלים עא) גַּם לְשׁוֹנֵי כָּל הַיּוֹם תִּתְּהַנֶּה
 צְדָקָתְךָ. וְלֹא אֶת מוֹשָׁבַח בְּחַיִּי קִרְאִי בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבִגִּין כִּךְ יִתְיַבֵּן לְאַרְעֵהוֹן, וַיִּהְיֶה קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא רוּחַ חֲכָמָתָא בְּהוֹן, לִישָׁנָא דְלַחֲוֹן תִּתְּהַיֵּין תְּדִיר.

(עד כאן אינו מן הוֹחֵר):

וַיְחִי יַעֲקֹב וְגו', רַבִּי חַיִּיא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ס) וְעַמּוּךְ
 בָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְגו', וְכַאֲשֵׁר
 אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, יִתִּיר מִכָּל עַמּוּיָן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים
 וּמִזְלוֹת, דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לוֹן צְדִיקִים.
 לְאַחֲסִין לוֹן יְרוּתַת עֲלָמִין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, לְאַתְעֲנַגָּא
 בְּהַחוּא עֲלָמָא, בְּמָחָ דְכְּתִיב, (ישעיה נח) אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל
 ה'. מָאִי טַעְמָא. בִּגִּין דְּמִתְדַּבְּקִין בְּגוּפָא דְמִלְכָּא,
 דְכְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם תִּדְבָּקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 בְּלָכֶם הַיּוֹם.

לשון הקודש

וַיְחִי יַעֲקֹב וְגו'. רַבִּי חַיִּיא פָּתַח וְאָמַר,
 (ישעיה ס) וְעַמּוּךְ בָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
 אֶרֶץ וְגו'. אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל
 אַמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת,
 שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא אוֹתָם צְדִיקִים
 לְהוֹרִישׁ לָהֶם יְרֵשֶׁת עוֹלָמִים בְּעוֹלָם
 הַבָּא, לְהִתְעַנֵּג בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
 (ישעיה נח) אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל ה'. מָה הַטַּעַם?

בֹּא רֵאה, לֹא תִמָּצֵא בַּפְּסוּקִים הַלְלוּ
 בָּלָם לְשׁוֹן אֶלֶּא לְאַנְשֵׁיָם, (תהלים עא)
 גַּם לְשׁוֹנֵי כָּל הַיּוֹם תִּתְּהַנֶּה צְדָקָתְךָ.
 וְלֹא תִמָּצֵא בַּפְּסוּקִים הַלְלוּ בְּקִדּוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וּמִשּׁוֹם כִּךְ יִשׁוּבוּ לְאַרְצָם
 וַיִּתֵּן בָּהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ
 חֲכָמָה, לְשׁוֹנָם תִּתְּהַנֶּה תְּמִיד. (עד כאן אינו

מן הוֹחֵר)

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, וְעַמּוּד בָּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם
 יִירָשׁוּ אֶרֶץ, הָאִי קָרָא רָזָא עֲלָאָה אִיהוּ בֵּין
 מַחְצֵי חֻלָּא, דְּהָא בְּרָזָא דְאַגְדָּתָא תַּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
 דְּאַחֲסַנְתָּ יְרוּתָא עֲלָאָה דְּהָיָא אֶרֶץ, לִית מָאן דִּי־רִית
 לָהּ, בַּר הַהוּא דְּאַקְרִי צַדִּיק. (ס"א דְּהָאִי אֶרֶץ, וְלִית מָאן דִּי־רִית
 לָהּ, בַּר הַהוּא דְּאַקְרִי צַדִּיק, דְּהָא צַדִּיק יְרִית לְמַטְרוֹנִיתָא וְדָאִי) דְּהָא
 מַטְרוֹנִיתָא בִּיה אֶתְדַּבְּקַת לְאַתְבַּסְמָא, וְצַדִּיק יְרִית
 לְמַטְרוֹנִיתָא וְדָאִי.

אוֹף הָכָא, בְּחִיבוּתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 אָמַר, וְעַמּוּד בָּלָם צַדִּיקִים, וּבְגִין כֶּךָ לְעוֹלָם
 יִירָשׁוּ אֶרֶץ, אֶתְחַזֵּן לְיְרִית לְמַטְרוֹנִיתָא. מָאִי טַעְמָא
 אֶקְרוּן צַדִּיקִים, וּמָאִי טַעְמָא יְרִיתִין לְמַטְרוֹנִיתָא. בְּגִין
 דְּאַתְגַּזְרוּ. בְּמָה דְתַנִּינָן, כָּל מָאן דְּאַתְגַּזֵּר, וְעֵייל בְּהָאִי
 (ס"א בְּרִית קְדִישָׁא וְעֵייל בְּהָאִי) אֶחֱסָנָא, וְנָטִיר לְהָאִי בְּרִית, עָאֵל

לשון הקודש

צַדִּיק, שְׁהָרִי הַצַּדִּיק יוֹרֵשׁ אֶת הַגְּבִירָה וְדָאִין שְׁהָרִי
 הַגְּבִירָה נִדְבָּקַת בּוֹ לְהַתְבַּשֵּׁם, וְהַצַּדִּיק
 יוֹרֵשׁ וְדָאִי אֶת הַגְּבִירָה הַזֶּה.

אֵת כָּאן, בְּחִיבוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְיִשְׂרָאֵל אָמַר וְעַמּוּד בָּלָם צַדִּיקִים.
 וְלִכְּן לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, רְאוּנִים לִירֵשׁ
 אֶת הַגְּבִירָה. מָה הַטַּעַם נִקְרְאוּ צַדִּיקִים,
 וּמָה הַטַּעַם יוֹרְשִׁים אֶת הַגְּבִירָה? מִשּׁוּם
 שְׁנַמּוּלוֹ, כִּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ, כָּל מִי שְׁנַמּוּל
 וְנִכְנָם וּבְבִרְתִּי הַקָּדֵשׁ וְנִכְנָם בּוֹזוֹ בִּירְשָׁה זֶה

בְּגִלְלֵי שְׁנֵדֻבְקִים בְּגוֹף שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שְׁכַתּוֹב
 (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 בְּלַכֶּם הַיּוֹם.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, וְעַמּוּד בָּלָם
 צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, פְּסוּק זֶה הוּא
 סוּד עֲלִיּוֹן בֵּין קוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה, שְׁהָרִי בְּסוּד
 הָאֲגָדָה שָׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שִׁירְשֵׁת הִירְשָׁה
 הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל אוֹתָהּ אֶרֶץ, אֵינִן מִי שִׁיּוֹרֵשׁ
 אוֹתוֹ פֶּרֶט לְאוֹתוֹ שְׁנִקְרָא צַדִּיק, וְשֶׁל הָאֶרֶץ
 הַזֹּאת, וְאֵינִן מִי שִׁיּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ פֶּרֶט לְאוֹתוֹ שְׁנִקְרָא

וְאֶת־דָּבָק בְּנוֹפֵא דְּמִלְכָּא, וְעָאֵל בְּהָאֵי צְדִיק. וּבְגִינֵי
כֶּךָ אֶקְרוּן צְדִיקִים, וְעַל דָּא לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. מָאֵי
אֶרֶץ, דָּא אֶרֶץ הַחַיִּים.

אַחֲרֵי וְאָמַר, נִצֵּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי לְהַתְּפָאָר. נִצֵּר
מִטְּעֵי, עֲנָפָא מֵאֵינוֹן עֲנָפִין, דְּנִטְע קִדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא כִּד בְּרָא עֲלֵמָא. דְּכִתִּיב, (בראשית ב) וַיִּטַּע ה'
אֱלֹהִים גֵּן בְּעֶדֶן מִקְדֶּם, וְהָאֵי אֶרֶץ חַד מִנִּייהוּ. בְּגִינֵי
כֶּךָ, נִצֵּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי לְהַתְּפָאָר.

דְּבָר אַחֵר, וְעַמְדָּה בְּלָם צְדִיקִים, דָּא יַעֲקֹב וּבְנוֹי
דְּנִחְתּוּ לְמִצְרַיִם בֵּין עִם קָשִׁי קְדָל, וְאַשְׁתַּכְּחוּ
בְּלָחוּ וּבְאִין. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, לְעוֹלָם (דף רטז ע"ב) יִירָשׁוּ
אֶרֶץ דְּמִתְּמָן סְלִיקוּ לִירִית אֶרְעָא קִדִּישָׁא.

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲמַאי פְּרִשְׁתָּא דָּא

לשון הקודש

מִהֶם, וּמִשּׁוּם כֶּךָ נִצֵּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי
לְהַתְּפָאָר.

דְּבָר אַחֵר וְעַמְדָּה בְּלָם צְדִיקִים – זֶה יַעֲקֹב
וּבְנוֹי שִׁינְדוּ מִצְרַיִם בֵּין עִם קָשִׁי עֶרְף, וְנִמְצְאוּ כָּלִם צְדִיקִים, וְלָכֵן כְּתוּב לְעוֹלָם
יִירָשׁוּ אֶרֶץ, שְׁמִשָּׁם עָלוּ לְרִשְׁתָּ אֶת
הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. לָמָּה פְּרִשְׁתָּה זֶה
סְתוּמָּה? רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, בְּשַׁעֲרֵי שְׁמַת

וְשִׁמְרָתָא אֶת הַבְּרִית הַזֶּה, נִכְנָס וְנִדְבַק בְּנוֹף
הַמֶּלֶךְ וְנִכְנָס בְּצִדִּיק זֶה, וְלָכֵן נִקְרָאוּ
צְדִיקִים, וְעַל כֶּךָ לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. אִיזוּ
אֶרֶץ? זֶה אֶרֶץ הַחַיִּים.

חֲזַר וְאָמַר, נִצֵּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי
לְהַתְּפָאָר. נִצֵּר מִטְּעֵי – עֲנָף מֵאוֹתָם
עֲנָפִים שְׁנִטְע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְרָא
אֶת הָעוֹלָם, שְׁכִתוּב (בראשית ב) וַיִּטַּע ה'
אֱלֹהִים גֵּן בְּעֶדֶן מִקְדֶּם, וְאֶרֶץ זֶה הִיא אֶחָד

סְתִימָא. רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּמִית יַעֲקֹב,
אֶסְתִּימוּ עֵינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּכַדִּין
נָחְתוּ לְגִלּוּתָא, וְאַשְׁתַּעֲבִידוּ בְּחוּן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מַה כְּתִיב לְעִילָא, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גִּשְׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ וַיִּפְּרוּ
וַיִּרְבוּ מְאֹד. וְכְתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב, דְּלֹא אֶתְחַזִּי לְאַפְרָשָׁא
בֵּין דָּא לְדָא. מַה אֵינוֹן קַיָּיִמִי בְּתַפְנוּקוֹן דְּמַלְכִין,
וְקַבִּילוּ עֲנוּגָא וְכַסּוּפִין לְגַרְמִייהוּ. אוֹף יַעֲקֹב נָמִי, קַיָּיִם
בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, בְּעֲנוּגָא וְכַסּוּפָא לְגַרְמִייהּ, לֹא
אֶתְפָּרַשׁ דָּא מִן דָּא.

וְהָכֵא אַקְרִי וַיְחִי. דְּהָא כָּל יוֹמוֹי לֹא אַקְרִי וַיְחִי,
בְּגִין דְּכָל יוֹמוֹי בְּצַעְרָא הָווּ, בְּצַעְרָא
אַשְׁתַּבַּח, עָלֵיהּ כְּתִיב, ^(איוב ג) לֹא שָׁלוֹתִי וְלֹא שָׁקַטְתִּי
וְלֹא נָחְתִי וַיָּבֵא רַגְזוֹ. בְּתַר דְּנָחַת לְמִצְרַיִם, אַקְרִי

לשון הקודש

וּמִקְבָּלִים לְעַצְמָם עֲנָג וְכַסּוּפִים, אָף יַעֲקֹב
גַּם עוֹמֵד בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִים בְּעֲנָג וְכַסּוּף
לְעַצְמוֹ, לֹא נִפְרָד זֶה מִזֶּה.

וְכֵאֵן נִקְרָא וַיְחִי, שְׁחֲרִי כָּל יָמָיו לֹא
נִקְרָא וַיְחִי, מִשּׁוּם שְׁכָּל יָמָיו הָיוּ בְּצַעַר,
בְּצַעַר נִמְצָאוּ, כְּתוּב עָלָיו ^(איוב א) לֹא
שָׁלוֹתִי וְלֹא שָׁקַטְתִּי וְלֹא נָחְתִי וַיָּבֵא רַגְזוֹ.
אַחֵר שְׁיָרֵד לְמִצְרַיִם נִקְרָא וַיְחִי. רָאָה אֵת

יַעֲקֹב, נִסְתִּימוּ עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר, שְׂאֵז יָרְדוּ לְגִלּוּת
וְהַשְׁתַּעֲבְדוּ בָהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מַה כְּתוּב לְמַעְלָה?
וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גִּשְׁן
וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד, וְכְתוּב וַיְחִי
יַעֲקֹב, שְׁלֹא רָאוּי לְהַפְרִיד בֵּין זֶה לְזֶה.
מַה הֵם עוֹמְדִים בְּתַפְנוּקִים שֶׁל מַלְכִים

וַיְחִי. חָמָא לְבִרְיָה מְלָכָא, חָמָא לְכָל בְּנוֹי זַבְּאִין
צְדִיקִין, וְכָלְהוּ בְּתַעֲנוּגֵי וְתַפְנוּקֵי עֲלֵמָא, וְהוּא יְתִיב
בִּינִיחוֹן בְּחֹמֶר טַב דִּיתִיב עַל דּוֹרְדֵיֶיהָ, בְּדִין אֶקְרִי
וַיְחִי יַעֲקֹב. וְלֹא פָּרִישׁ בֵּין וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד לְוַיְחִי
יַעֲקֹב, וְהָכִי אֶתְחַזִּי.

שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מָאִי טַעְמָא שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה.
אֵלָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל יוֹמוֹי דִּיעֲקֹב
בְּצַעְרָא הוּוּ, בְּצַעְרָא אַעֲבַר לוֹן בְּקִדְמִיתָא, בֵּינוּן דְּחָמָא
לְיוֹסֵף, וְחָוָה קָאִים קַמֶּיהָ, כַּד יַעֲקֹב מְסַתְּכַל בְּיוֹסֵף,
הָוָה אֲשַׁתָּלִים בְּנַפְשִׁיהָ, בְּאִילוּ חָמָא לְאַמִּיָּה דְּיוֹסֵף.
דְּשִׁפִּירוּ דְּיוֹסֵף דָּמִי לְשִׁפִּירוּ דְּרַחֵל. וְחָוָה דָּמִי
בְּגִרְמִיָּה בְּמָה דְלֹא אַעֲבַר עָלֶיהָ צַעְרָא בְּיוֹמוֹי.

וְכֵן יוֹסֵף אֶתְפָּרַשׁ מִנִּיהָ, בְּדִין אֶתְקַנִּים, לֹא שְׁלֹתִי
וְלֹא שְׁקַטְתִּי וְלֹא נָחַתִּי וַיָּבֹא רִגְזוֹ. דָּדָא קַשְׂיָא

לשון הקודש

בְּהִתְחַלָּה. בֵּינוּן שְׂרָאָה אֶת יוֹסֵף וְהָיָה
עוֹמֵד לִפְנָיו, בְּשִׁיעָקֵב מְסַתְּכַל בְּיוֹסֵף,
הָיָה נִשְׁלָם בְּנַפְשׁוֹ כְּאִילוּ רָאָה אֶת אִמּוֹ
שֶׁל יוֹסֵף, שְׁיָפִיו שֶׁל יוֹסֵף הוֹמָה לְיָפִיָּה
שֶׁל רַחֵל, וְהָיָה מְדָמָה בְּעַצְמוֹ כְּמוֹ שֶׁלֹּא
עָבַר עָלָיו צַעַר בְּיָמָיו.

וּבְשִׁיוֹסֵף נִפְרַד מִמֶּנּוּ, אִזּוֹ הִתְקַנֵּם בּוֹ,
לֹא שְׁלֹתִי וְלֹא שְׁקַטְתִּי וְלֹא נָחַתִּי וַיָּבֹא

בְּנוֹ מֶלֶךְ, רָאָה אֶת כָּל בְּנוֹי צְדִיקִים וְכָלֶם
בְּתַפְנוּקֵי וְתַעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם, וְהוּא יוֹשֵׁב
בִּינֵיהֶם בֵּינוּן טוֹב שֶׁשׁוֹקֵט עַל שְׁמָרָיו, וְאִזּוֹ
נִקְרָא וַיְחִי יַעֲקֹב, וְלֹא הִפְרִיד בֵּין וַיִּפְּרוּ
וַיִּרְבוּ מְאֹד לְבֵין וַיְחִי יַעֲקֹב, וְכַד רָאוּי.

שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. מָה הַטַּעַם שִׁבְעַ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה? אֵלָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל
יְמֵי יַעֲקֹב הָיוּ בְּצַעַר. בְּצַעַר עָבַר אוֹתָם

לִיה לַיַּעֲקֹב מִכָּל מַה דְּעֵבֶר, וּבְזִמְנָא דְאַתְפָּרֵשׁ יוֹסֵף
 מִגִּיּוֹה, מַה כְּתִיב, (בראשית לז) יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
 הָיָה רוּעָה וְגו'. וְכָל יוֹמִין דְּיַעֲקֹב, לֹא הָיָה לִיה
 צַעֲרָא כְּהָא, וְהָיָה בְּכִי כָּל יוֹמָא לְאִינוּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה
 שָׁנָה דְּיוֹסֵף.

מֵאִי קֶאֱתִיבוּ לִיה, (בראשית מז) וְיוֹסֵף יֵשִׁית יָדוֹ עַל
 עֵינָיִד, הָא לָךְ שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחֲרָנִין,
 בְּעִנּוּגִין וְתַפְנוּקִין וְהִנָּאוֹת וְכִסּוּפִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו'. תָּנָא,
 כָּל אִינוּן שָׁנִין, שְׂכִינְתָּא יִקְרָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיד הוּא,
 עֲמִיָּה אֲשֶׁת־בְּחָא, וּבְגִין כֹּךְ חַיִּים אֲקָרוּן.

תָּא חַיִּי, כְּתִיב וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם, אֲתִתְּחִי דְהָא
 בְּקֻדְמִיתָא מִית הָיָה הָהוּא רוּחָא דִּילִיָּה, וְלֹא
 הָיָה מִתְבּוּיִן לְקַבְּלָא רוּחָא אַחֲרָא. דְהָא רוּחָא

לשון הקודש

בְּעִנּוּגִים וְתַפְנוּקִים וְהִנָּאוֹת וְכִסּוּפִים. וְהוּ
 שְׂכִינְתוֹב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַ
 עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו'. שְׂנִינּוּ, שְׂכָל אוֹתָן שָׁנִים
 שְׂכִינְתָּא כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נִמְצָאָה עִמּוֹ, וְלָכֵן אֵלּוּ נִקְרְאוּ חַיִּים.

בְּאִ רְאָה, כְּתוּב וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם.
 נִרְאָה הָיָה שְׂכִינְתָּא מִתָּה הִיטָה אוֹתָהּ
 הָרוּחַ שֶׁלּוֹ וְלֹא הָיָה מִתְבּוּיִן לְקַבְּלָא רוּחַ

רְגוֹ, שָׁנָה הָיָה קִשָּׁה לַיַּעֲקֹב מִכָּל מַה
 שְׁעֵבֶר. וּבְזִמְן שְׂיוֹסֵף נִפְרַד מִמֶּנּוּ מַה
 כְּתוּב? (בראשית לז) יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה
 שָׁנָה הָיָה רוּעָה וְגו'. וְכָל יְמֵי יַעֲקֹב לֹא הָיָה
 לוֹ צַעַר כְּזֶה, וְהָיָה בּוֹכָה כָּל יוֹם עַל אוֹתָן
 שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁל יוֹסֵף.

מַה הִשְׁיבוּ לוֹ? (שם מז) וְיוֹסֵף יֵשִׁית יָדוֹ עַל
 עֵינָיִד. הָרִי לָךְ שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנִים אַחֲרוֹת

דְּלַעִילָא, לָא שְׂרִיא בְּרִיקְנִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׂכִינְתָּא
לָא שְׂרִיא, אֶלָּא בְּאַתְר שְׁלִים, וְלֹא בְּאַתְר חָסֵר, וְלֹא
בְּאַתְר פָּגוּם, וְלֹא בְּאַתְר עָצִיב, אֶלָּא בְּאַתְר דְּאַתְבּוּנוּ,
בְּאַתְר חֲדוּ. וּבְגִין כֵּךְ, כָּל אֵינּוֹן שְׁנִין דְּיוֹסֵף אֲתַפְּרֵשׁ
מֵאַבּוּי, וְיַעֲקֹב הָוָה עָצִיב, לָא שְׂרִיא בֵּיה שְׂכִינְתָּא.

תַּנְא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תהלים
ק) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְּרִנָּה.
לְאַפְקָא, דְּלִית פּוֹלְחָנָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, אֶלָּא מִנּוּ
חֲדוּה. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לִית שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא מִנּוּ
עֲצִבוּת, דְּכְתִיב (מלכים ב ג) וַעֲתָה קָחוּ לִי מִנְּגִן וְהָיָה כְּנִגֹן
הַמִּנְּגִן. מִנְּגִן מִנְּגִן תִּלְת זִמְנֵי אַמְאִי. בְּגִין לְאַתְעָרָא
רוּחָא מְשַׁלְּמוּתָא דְכָלָא, דְּהוּא רוּחַ שְׁלִימָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, תַּמָּן תַּנִּינָן, מֵאַרְבַּע סְטָרִין כָּלָא
אַשְׁתַּבַּח, וְכָל שְׂרָשִׁין דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין בְּהוּ

לשון הקודש

אַבָּא, כְּתוּב (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה
בָּאוּ לִפְנֵי בְּרִנָּה. לְהוֹצִיא, שְׂאִין עֲבוּדָת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלָּא מִתּוֹךְ חֲדוּה.
שְׂאִינ רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵין שְׂכִינָה שׁוּרָה
מִתּוֹךְ עֲצִבוּת, שְׂכִינָה (מלכים ב ג) וַעֲתָה
קָחוּ לִי מִנְּגִן וְהָיָה כְּנִגֹן הַמִּנְּגִן. מִנְּגִן מִנְּגִן
שְׁלֹש פְּעָמִים לְשֵׁם מָה? כְּדִי לְעוֹרֵר רוּחַ
מְשַׁלְּמוֹת הַכֹּל, שְׁהוּא רוּחַ שְׁלֵם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, שֵׁם שְׁנִינָא, הַכֹּל נִמְצָא

אַחֲרָת, שְׁהָרִי רוּחַ שְׁלֵמָעְלָה לֹא שׁוּרָה
בְּרִיקְנִיּוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׂכִינָה לֹא
שׁוּרָה אֶלָּא בְּמָקוֹם שְׁלֵם, וְלֹא בְּמָקוֹם
חָסֵר, וְלֹא בְּמָקוֹם פָּגוּם, וְלֹא בְּמָקוֹם
עָצִיב, אֶלָּא בְּמָקוֹם שְׁהִתְכַּוֵּן, בְּמָקוֹם
שְׂמִיחָה, וְלִכְּן כָּל אוֹתָן שְׁנִים שְׂיוֹסֵף
נִפְרַד מֵאַבּוּי וְיַעֲקֹב הָיָה עָצִיב, לֹא
שְׁרָתָה בּוּ שְׂכִינָה.

שְׁנִינָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי

אֶחֶידוֹ. וְתָנָא דָּא עֵייל וְדָא נָפִיק דָּא סְתִים וְדָא פְּרִישׁ, אֶתְאַחַד חַד בְּחִבְרָתָהּ, וְאֵינוֹן אֲבָהֵן דְּכָלָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (דברים י') רַק בְּאַבוּתֵיךְ חָשַׁק ה', כְּתִיב בְּאַבוּתֵיךְ, מִמָּשׁ תִּלְתָּא, וּמִשְׁמַע דְּכְתִיב רַק, רַק מִמָּשׁ, וּמֵאֲלִין מִתְפָּרְשֵׁן וּמִתְאַחֲדוֹן כָּל שְׂאָר אַחֲרֵינוּ, וְסֻלְקִין שְׂמָא לְאַתְעֵטְרָא.

תָּנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִן יוֹמָא דְּאַסְתָּלִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן מִן מְעֵרְתָּא, מִלִּין (אלין) לָא אֶתְפְּסִין מִן חֲבֵרְיָא, וְרִזִּין עֲלָאִין הָווּ מִסְתַּכְּלָן וְאַתְגַּלִּין מִבִּינֵיהוּ, כְּאֵלוֹ אֶתִּיחִיבוּ הָהִיא שְׁעָתָא בְּטוֹרָא דְּסִינִי. בְּתַר דְּשָׁכִיב כְּתִיב, (בראשית ח') וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנוֹת (דף ריז ע"א) תְּהוֹם וְאַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהָווּ חֲבֵרְיָא מְרַחֲשֵׁן מִלִּי, וְלָא מִתְקַיְיֵמי בְּהוּ.

לשון הקודש

שְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִן הַיּוֹם שֶׁהִתְעַלָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן מִהַמְעָרָה, הַדְּבָרִים הָלְלוּ לָא נִתְכַּסּוּ מִן הַחֲבֵרִים וּבְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים הָיוּ מִסְתַּכְּלִים וּמִתְגַּלִּים מִבִּינֵיהֶם, כְּאֵלוֹ שְׁנַתְנוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּהַר סִינִי, אַחֲרָ שְׁמַת כְּתוּב (בראשית ח') וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנוֹת תְּהוֹם וְאַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהָיוּ הַחֲבֵרִים מְרַחֲשִׁים דְּבָרִים, וְלָא מִתְקַיְיֵמים בָּהֶם.

מֵאַרְבַּעָה צְדָדִים, וְכָל הַשָּׂרָשִׁים שֶׁל הָעֲלִיוֹנִים וְהַתְּתוּנִים בָּהֶם אַחֲזוּם. וְשְׁנִינוּ, זֶה נִכְנָס וְזֶה יוֹצֵא, זֶה סְתוּם וְזֶה מְפָרֵשׁ, אַחֲזוּ אַחֲד בְּחִבְרוֹ, וְהֵם אֲבוֹת הַכָּל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (דברים י') רַק בְּאַבְתִּיךְ חָשַׁק ה'. כְּתוּב בְּאַבְתִּיךְ, מִמָּשׁ שְׁלֹשָׁה, וּמִשְׁמַע שְׁכְּתוּב רַק – רַק מִמָּשׁ, וּמֵאֲלָה נִפְרָדִים וְנִאֲחָזִים כָּל שְׂאָר הָאַחֲרִים וְעוֹלָם הַשֵּׁם לְהַתְעַטֵּר.

יִיּוֹמָא חַד הָהּ יְתִיב רַבִּי יְהוּדָה, אֶפְתָּחָא דְּמִבְרִיָּה,
וְחָמָא תְּרֵי גַמְלִי, דְּסָלְקִי קִטְפִּירָא מֵעֵלּוּי
דְּכַתְּפִין, נָפַל מִטּוּלָא דְּקִטְפִּירָא, וְאַתּוּ צַפְרִי. וְעַד לָא
מָטוּ עַל־יְהוּ, אֶתְבַּקְעוּ.

לְבַתָּר אַתּוּ כַּמָּה צַפְרִין, וְהוּוּ אֲזִילִי עַל־יְהוּ, וְשָׂרוּ
(ג"א וְשָׂדִיאוּ) לֹון בְּמִרְטִישָׁא, וְלָא מִתְבַּקְעִין. וְהוּוּ
צְוֹחִין לֹון, וְלָא הָיוּ מִתְפָּרְשִׁין. שָׁמְעוּ חַד קָלָא, עֲמָרָא
דְּעֲמָרִין בְּקִדְרִין שְׂרִיא, וּמְרִיה לְבַר.

עַד דְּהָהּ יְתִיב, עָבַר חַד גַּבְרָא, אֲשֶׁנָּח בָּהּ. אָמַר,
לָא קַיִים דָּא, הָא דְּכַתִּיב, (בראשית טו) וַיֵּרֶד הָעֵיט
עַל הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אוֹתָם אֲבָרָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא
עֲבִידָנָא וְלָא אֶתְפָּרְשִׁין. אַתְּדַר רִישִׁיָּה תַּחֲוָא גַּבְרָא
וְאָמַר, עַד לָא מָרִיט דָּא רִישִׁיָּה דְּמְרִיה, וְעַד לָא
גָּלִישׁ לְמִטְרוֹנִיתָא. רַחַט אֲבַתְרִיה תַּלְת מַלִּין, וְלָא

לשון הקודש

הַעֲמֻרֹת שׁוֹרָה בְּחֻשְׁכָּה וְהַבְּעִלִּים
בְּחוּץ.

עַד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, עָבַר אִישׁ אֶחָד,
הַשְּׂנִית בָּהֶם וְאָמַר, לָא קַיִם זֶה מָה
שֶׁכְּתוּב (בראשית טו) וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל הַפְּגָרִים
וַיֵּשֶׁב אוֹתָם אֲבָרָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
וְהָרִי עָשִׂינוּ וְלָא הִתְפָּרְדּוּ. הַחֲזִיר רָאָשׁוּ
אוֹתוֹ הָאִישׁ וְאָמַר, עֲדִין לָא מָרִט זֶה
רָאָשׁוּ שֶׁל אֲדוֹנָיו וְעֲדִין לָא הִקְרִית אֶת

שִׁינָם אֶחָד הָיָה יוֹשֵׁב רַבִּי יְהוּדָה עַל
פְּתָחָהּ שֶׁל מִבְרִיָּה וְרָאָה שְׁנֵי גַמְלִים
שֹׁמְעִים בְּגִדֵי צִמְרָא מַעַל הַכַּתְּפִים. נָפַל
הַמֶּשֶׁא שֶׁל בְּגִדֵי הַצִּמְרָא, וּבָאוּ צַפְרִים,
וְעַד שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ עֲלֵיהֶם, הִתְבַּקְעוּ.

אַחֵר כֵּךְ בָּאוּ כַּמָּה צַפְרִים, וְהָיוּ
הוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם, וְשָׂהוּ וְנִרְקַחוּ אוֹתָם
בְּסָלַע, וְלָא הִתְבַּקְעוּ, וְהָיוּ צְוֹחִים לָהֶם
וְלָא הָיוּ נִפְרָדִים. שָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד עֲמָרָת

אמר ליה. חלש דעתיה דרבי יהודה.

יזמא חד, אדמוך תחות אילנא, וחמא בחלמיה,
ארבעה גרפין מתקנן, וסליק רבי שמעון
עליהו, וספר תורה עמיה. ולא שביק כל ספרי
רזין עלאין ואגדתא, ולא סליק לון בחדיה. וסליק
להון (ס"א וסליקון ליה) לרקיעא, וחמא דמתבסא מעינא,
ולא אתגליא.

כד אתער, אמר, ודאי מדשכיב רבי שמעון,
חכמתא אסתלקת מארעא. ווי לדרא דהאי
אבנא טבא, דהו מתחזן (ס"א דמתחזן) מניה, וסמכין
עליה עלאין ותתאין, אתאבד מניהו.

אתא לגביה דרבי אבא, סח ליה. סליק רבי אבא
ידוי על רישיה, ובכה ואמר, רבי שמעון
ריחייא דטחנין מניה מנא טבא כל יזמא, ולקטין

לשון הקודש

מהענינים ולא התגלה.

פשהתעורר, אמר, ודאי משמת רבי
שמעון, החכמה הסתלקה מן הארץ.
אוי לדור שהאבן הטובה הזו, שהיו
נראים ומתאחדים ממנה וסומכים עליה
עליונים ותחתונים, נאבדה מהם.

בא אל רבי אבא, ספר לו. הרים רבי
אבא את ידיו על ראשו ובכה ואמר,

הגבירה. רץ אחריו שלשה מילין ולא
אמר לו. חלשה דעתו של רבי יהודה.
יום אחד נרדם תחת עץ וראה בחלומו
ארבע כנפים מתקנות ועולה עליהן רבי
שמעון וספר תורה עמו, ולא השאיר
כל ספרי הסודות העליונים ואגדה
שלא העלה אותם עמו, והעלה אותם
והעלו אותם לרקיע, וראה שהוא מתבסא

לִיה. כָּמָה דְּכָתִיב, (במדבר יא) הַמִּמַּעִיט אֶסְף עֲשָׂרָה חֲמֻרִים, וְהִשְׁתָּא רִיחֵיָא וּמָנָא אֶסְתְּלִקוּ וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בְּעֻלְמָא מִינֵיהּ, בַּר כָּמָה דְּכָתִיב, (שמות טז) קַח צִנְצֻנֹת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מִלֹּא הָעוֹמֵר מִן וְהֵנַח אוֹתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמֶרֶת. וְאֵלּוּ בְּאַתְגְּלִיָּא לָא כָתִיב, אֶלֹא לְמִשְׁמֶרֶת, לְאַצְנָעוּתָא. הִשְׁתָּא מָאן יָכִיל לְגַלָּאָה רִזְיוֹן, וּמָאן יִגְדַּע לֹון.

לְחִישׁ לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה בְּלִחְיָשׁוֹ, (אמר רבי אבא) וְדָאֵי הָהוּא גִבְרָא דְחָמִית, אֵלִיָּהוּ הָוָה. וְלֹא בָעָא לְגַלָּאָה רִזְיוֹן, בְּגִין דְּתִגְדַּע שְׁבַחָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהָוָה בְּיוֹמוֹי, וַיִּבְכּוּן דָּרָא עֲלוּי. אָמַר לִיה, דִּי לְמִבְכִּי בְּכִיָּה עָלֶיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה בָּבִי כָּל יוֹמָא עֲלוּי, דְּהָא אֶעְרַע עֲמִיָּה בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְשָׂאֵר

לשון הקודש

ומי ידע אותם.

לְחִישׁ לֹו לְרַבִּי יְהוּדָה בְּלִחְשׁ, וְאָמַר לֹו רַבִּי אַבָּא וְדָאֵי אוֹתוֹ אִישׁ שְׂרָאִית הָיָה אֵלִיָּהוּ, וְלֹא רָצָה לְגַלּוֹת סוּדוֹת בְּדִי שֶׁתִּגְדַּע אֶת שְׁבַחוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהָיָה בְּיָמָיו וַיִּבְכּוּ הַדּוֹר עָלָיו. אָמַר לֹו, מִסְפִּיק לְבָבוֹת בְּכִיָּה עָלָיו.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה בּוֹכֶה כָּל יוֹם עָלָיו, שֶׁהָיָה נִפְגַּשׁ עִמּוֹ בְּאַדְרָא הַקְדוּשָׁה שֶׁל

רַבִּי שְׁמַעוֹן רַחֲמִים שְׁמוֹחֲנוֹת מִמֶּנּוּ מִן טוֹב כָּל יוֹם וְלֹקְטִים אוֹתוֹ, כְּכַתוּב (במדבר יא) הַמִּמַּעִיט אֶסְף עֲשָׂרָה חֲמֻרִים, וְעָכְשׁוּ הַרְחִים וְהַמֵּן הִסְתְּלִקוּ וְלֹא נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם, פֶּרֶט לְמָה שְׁכַתוּב (שמות טז) קַח צִנְצֻנֹת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מִלֹּא הָעוֹמֵר מִן וְהֵנַח אוֹתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמֶרֶת. וְאֵלּוּ בְּהִתְגַּלּוֹת לֹא כָתוּב אֶלֹא לְמִשְׁמֶרֶת, לְהַצְנָעָה. עָכְשׁוּ מִי יָכוֹל לְגַלּוֹת סוּדוֹת

חֲבֵרִיָּא. אָמַר לִיה, וְוִי דְלֹא אֶסְתַּלְקֵנָא הֵהוּא יוֹמָא
עִם אֵינוֹן תִּלְתָּא דְאֶסְתַּלְקוּ, וְלֹא לַחֲמִי דְרָא דָא,
דִּהָא אֶתְהַפֵּד.

אָמַר לִיה, רַבִּי אִימָא לִי, בְּתִיב, (שמות כט) וְהֵם יִקְחוּ
אֶת הַזָּהָב וְאֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֲרָגְמָן וְאֶת
תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ, וְאִילוּ כֶּסֶף לֹא בְּתִיב. וְהָא
בְּתִיב זָהָב וְכֶסֶף. אָמַר לִיה וְהָא נָמִי נַחֲשֵׁת, דְּכֶסֶף
וְנַחֲשֵׁת בְּחֻשְׁבָּנָא הוּוּ, וְהָכָא לֹא. אֵלָּא, אִי לֹא דְגַלִּי
בוֹצִינָא קִדִּישָׁא בְּאַתְרֵיהּ, לֹא אֶצְטְרִיכְנָא לְגַלְאָה.

פִּתְחָ וְאָמַר, (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה', הֵינִי
דְּבְתִיב, (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לָהּ. בְּכֻמָּה
אַתְר אֶסְתַּכְּלָנָא בְּאַלִּין מְאִנִּי דְקוּדְשָׁא, דְּבְתִיב, (ויקרא
טו) בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם, וּבְתִיב, (שמות כח) וַעֲשׂוּ בְגִדֵי קֹדֶשׁ.
מְאִי קֹדֶשָׁה הָכָא. אֵלָּא חָכִי תִינֵן, קֹדֶשָׁה אֵינוֹן בְּכָל

לשון הקודש

וְנַחֲשֵׁת הָיוּ בְּחֻשְׁבּוֹן, וְכָאן לֹא. אֵלָּא אִם
לֹא שְׁגָלָה הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה בְּמִקְוָמוֹ –
לֹא הֶצְטַרְכְּתִי לְגַלּוֹת.

פִּתְחָ וְאָמַר, (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב
נְאֻם ה'. הֵינִי שְׁכֵתוֹב (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם
שָׁמַיִם לָהּ. בְּכֻמָּה מְקוֹמוֹת הַסְתַּכְּלָתִי
בְּכָלִי הַקֹּדֶשׁ הִלְלוּ, שְׁכֵתוֹב (ויקרא טו)
בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם, וּבְתוֹב (שמות כח) וַעֲשׂוּ
בְגִדֵי קֹדֶשׁ. אֵיזוֹ קֹדֶשָׁה כָּאן? אֵלָּא כָּד

רַבִּי שְׁמַעוֹן וּשְׁאָר הַחֲבֵרִים. אָמַר לוֹ,
אוֹי שְׁלֹא הַסְתַּכְּלָתִי אוֹתוֹ יוֹם עִם אוֹתָם
שְׁלֹשָׁה שְׁהַסְתַּלְקוּ, וְלֹא לְרֹאוֹת דּוֹר זָה,
שְׁהָרִי מִתְהַפֵּד.

אָמַר לוֹ, רַבִּי, אָמַר לִי, כְּתוֹב (שם כח)
וְהֵם יִקְחוּ אֶת הַזָּהָב וְאֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת
הָאֲרָגְמָן וְאֶת תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ,
וְאִילוּ כֶּסֶף לֹא כְּתוֹב, וְהָרִי כְּתוֹב זָהָב
וְכֶסֶף? אָמַר לוֹ, וְהָרִי גַם נַחֲשֵׁת, שְׁכֵסֶף

אֶתֶר. וּכְתִיב בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם. וְעָשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ,
בְּגִזְוֹנָא דְלַעִילָא.

דִּתְנִיָא בְּהֵן גָּדוֹל לְעִילָא, בְּהֵן גָּדוֹל לְתַתָּא, לְבוּשֵׁין
דִּיקָר לְעִילָא, לְבוּשֵׁין דִּיקָר לְתַתָּא. וּמַה
דְּלֹא אָמַר בְּסָף וּנְחָשֶׁת, לְאַתֵּר אַחֲרָא אִסְתְּלִיקוּ.
דְּכְתִיב (שמות כז) כָּל עֲמוּדֵי הַחֹצֵר סָבִיב מְחוּשָׁקִים בְּסָף
וְגו', וּכְתִיב וְאֲדִנְיָהֶם נְחָשֶׁת. דְּאִינוּן מְאִנֵּי שְׂמוּשָׂא,
לְאַשְׁתְּמִשָּׂא מִשְׁבְּנָא בְּהוּ.

אַבְל הָכָא בְּאֵלִין לְבוּשֵׁין דִּיקָר, לֹא בְּעֵי
לְאַשְׁתְּמִשָּׂא בְּהוּ בַר נָשׁ אַחֲרָא, בַּר מִבְּהֵנָּא
רַבָּא, דְּרַבּוּ מִשָּׁח קֹדֶשׁ אֶל רִישִׁיהֶּ. דְּכְתִיב (שמות כח)
וְעָשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת.
דְּבְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דְּמִי לְגִזְוֹנָא דְלַעִילָא.

לשון הקודש

נְחָשֶׁת, שֶׁהֵם כָּלִים לְשִׁמוּשׁ שֶׁהַמִּשְׁכָּן
יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

אַבְל כָּאֵן בְּלְבוּשֵׁי כְבוֹד הָאֵלּוּ לֹא צָרִיד
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אָדָם אַחֵר, פְּרַט לְבְּהֵן
הַגָּדוֹל שֶׁשָּׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ עַל רֹאשׁוֹ,
שֶׁכְּתוּב (שם כח) וְעָשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן
אָחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת, שֶׁבְּאוֹתָם
לְבוּשִׁים הוּא דוֹמֶה לְגִזְוֹן שֶׁלְמַעְלָה.

שְׁנִינּוּ, קֹדֶשֶׁה הֵם בְּכָל מְקוֹם, וּכְתוּב
בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם. וְעָשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ, כְּמוֹ
שֶׁלְמַעְלָה.

שְׁלִמְדִּנּוּ, בְּהֵן גָּדוֹל לְמַעְלָה, בְּהֵן גָּדוֹל
לְמַטָּה. לְבוּשֵׁי כְבוֹד לְמַעְלָה, וּלְבוּשֵׁי
כְבוֹד לְמַטָּה. וּמַה שֶׁלֹּא אָמַר בְּסָף
וּנְחָשֶׁת, לְמְקוֹם אַחֵר הֵם הִתְעַלּוּ,
שֶׁכְּתוּב (שם כז) כָּל עֲמוּדֵי הַחֹצֵר סָבִיב
מְחוּשָׁקִים בְּסָף וְגו', וּכְתוּב וְאֲדִנְיָהֶם

השלמה מזה שמטות (סימן נ"ב)

לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. מֵאֵי לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, מִשָּׁל
 לָמָּה הַדָּבָר דּוּמָה לְמַלְךְ שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי אוֹצְרוֹת,
 אֶחָת שֶׁל כֶּסֶף וְאַחַת שֶׁל זָהָב. שֶׁם שֶׁל כֶּסֶף בִּימִינוֹ
 וְשֶׁל זָהָב בְּשִׁמְאָלוֹ אָמַר זֶה יִהְיֶה מְזוּמָן וְקָל לְהוֹצֵאָה
 וְעוֹשֶׂה דְבָרָיו בְּנֶחֱת וְהוּא יִהְיֶה דִּבֶּק עִם הָעֲנִיִּים
 וּמִנְהִיגֵם בְּנֶחֱת. בְּהֵיָא דְאַמְרִינָן, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ יִי
 נְאֻדְרִי בְּכַת.

וְאִם שָׁמַח אָדָם בְּחֶלְקוֹ טוֹב, וְאִם לָאו, (שמות ט"ו)
 יְמִינְךָ יִי תִרְעֵץ אוֹיֵב. מֵאֵי יְמִינְךָ יִי תִרְעֵץ
 אוֹיֵב, אָמַר לוֹ, זֶה הַזָּהָב דִּבְתִּיב לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב.
 לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ זָהָב שָׁבוּ כְּלוּלוֹת שְׁלֹשׁ מִדּוֹת. הוֹ',
 ו' מִדּוֹת. הַה', ה' אַחֲדוֹת אַחֲרוֹנוֹת (ס"א אַחֲרוֹנָה) הַב'
 חֲכָמָה וּבִינָה וְנִקְרָאת נִשְׁמָה זוֹ עַל שֵׁם אֲצִילוֹת ה'
 סְפִירוֹת אַחֲרוֹנוֹת וְה' שִׁמּוֹת לְנִשְׁמָה (ס"א גר"ן ח"י סִימָנָא נֶפֶשׁ

לשון הקודש

השלמה מזה שמטות (סימן נ"ב)

שְׁאִמְרָנוּ יְמִינְךָ ה' נְאֻדְרִי בְּכַת.
 וְאִם שָׁמַח אָדָם בְּחֶלְקוֹ - טוֹב, וְאִם לָאו
 - יְמִינְךָ ה' תִרְעֵץ אוֹיֵב. מַה זֶה יְמִינְךָ ה'
 תִרְעֵץ אוֹיֵב? אָמַר לוֹ, זֶה הַזָּהָב, שְׁכֶתוֹב
 לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ
 זָהָב? שָׁבוּ כְּלוּלוֹת שְׁלֹשׁ מִדּוֹת. הוֹ' -
 שֶׁבַע מִדּוֹת, הַה' - חֲמֵשׁ אַחֲדוֹת
 אַחֲרוֹנוֹת וְאַחֲרוֹנָה, הַב' - חֲכָמָה וּבִינָה.

לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. מַה זֶה לִי הַכֶּסֶף וְלִי
 הַזָּהָב? מִשָּׁל לָמָּה הַדָּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ
 שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי אוֹצְרוֹת, אֶחָד שֶׁל כֶּסֶף
 וְאֶחָד שֶׁל זָהָב, שֶׁם שֶׁל כֶּסֶף בִּימִינוֹ, וְשֶׁל
 זָהָב בְּשִׁמְאָלוֹ. אָמַר, זֶה יִהְיֶה מְזוּמָן וְקָל
 לְהוֹצֵאָה. וְעוֹשֶׂה דְבָרָיו בְּנֶחֱת, וְהוּא יִהְיֶה
 דִּבֶּק עִם הָעֲנִיִּים וּמִנְהִיגֵם בְּנֶחֱת, כְּאוֹתָהּ

רוח נשמה תיה יחידה). רוח, תיה, יחידה, נשמה, נפש.

מאי עבדתיה כסא היא ה' לו'. דכתיב כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם וב' היא קיומם כמה דאת אמר בבראשית. ומאי עבדתיה הכא, משל למה הדבר דומה לאחר שהיה לו בת טובה ונעימה ושלמה ונאה והשיאה לבן מלך והלבישה ועיטרה וקישטה ונתנה לו עם ממון רב. אמר אפשר למלך זה לשבת חוץ מביתו, אמרת לא. אפשר לו לשבת כל היום תמיד עמה, אמרת לא. הא כיצד שם חלון בינו לבינה וכל שעה שצריכה הבת לאביה או האב לבתו מתחברין יחד בחלון. הדא הוא דכתיב, (תהלים מ"ה) כל כבודת בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה ע"כ. (ובתיב) (וויחם כסף) (שמות כ"ד)

לשון הקודש

והלבישה ועטרה וקישטה, ונתנה לו עם ממון רב. אמר, אפשר למלך זה לשבת חוץ מביתו? אמרת לא. אפשר לו לשבת כל היום תמיד עמה? אמרת לא. הא כיצד? שם חלון בינו לבינה, וכל שעה שצריכה הבת לאביה או האב לבתו, מתחברים יחד בחלון. והו שכתוב כל כבודת בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה (ע"ב). (ובתיב) (וויחם כסף) ואדניחם נחשת, שהם כלי שמוש שהמשכן

ונקראת נשמה זו על שם אצילות, חמש ספירות אחרונות, וחמש שמות לנשמה ונר"ח ח"י הסימן - נפש רוח נשמה תיה יחידה - רוח תיה יחידה נשמה נפש.

מזה מעשהו? כסא היא ה', לו, שכתוב כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם, וב' היא קיומם, כמו שנאמר בבראשית. ומה מעשהו כאן? משל למה הדבר דומה? לאחר שהיה לו בת טובה ונעימה ושלמה ונאה, והשיאה לבן מלך,

וְאֶדְנֵיהֶם נְחֻשֶׁת, דְּאִינוֹן מֵאֵי שְׁמוּשָׁא לְאַשְׁתִּמּוּשָׁא
מִשְׁכָּנָא בְּהוּ.

אָבֵל הָכָא בְּאֵלִין לְבוּשִׁין דִּיקָר לָא בְּעֵי לְאַשְׁתִּמּוּשָׁא
בְּהוּ בַר נָשׁ אַחְרָא בַר בִּהְנָא (נ"א מִבְּהִנָּא) רַבָּא,
דְּרַבּוּ מִשַׁח קֳדָשָׁא עַל רִישִׁיהּ. דְּכְתִיב (שמות כ"ח) (וְעִשִּׂיתָ)
בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אֶחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת, דְּבְּאִינוֹן
לְבוּשִׁין דְּמִי לְגִזְוֹנָא דְלַעִילָא: (ער כאן מִהַהֲשַׁמּוּת)

תְּנִיָּא. וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
וְוִי לְעֵלְמָא, דִּהָא בְּנֵי נָשָׂא לָא חֲמָאן וְלָא
שְׁמַעְנָן, וְלָא (דף ריו ע"ב) יִדְעִין דִּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, קָלָא
דְּכְרוּזָא אֲשַׁתְּמַע, בְּמֵאתָן וְחֲמִשִּׁין עָלְמִין.

תְּנָא עֲלֵמָא חָדָא, אֲשַׁתְּמוּדַע לַעִילָא. וְכַד כְּרוּזָא
נָפִיק, הָהוּא עֲלֵמָא מְזַדְעָזְעָא וּמִתְחַלְחֵלָא.
נָפִיק תִּרְיִן צִפְרִין, דְּאִסְתַּלְקוּ מִתְּהוּא עֲלֵמָא,
דְּמְדוּרִיהוֹן תַּחוּת אֵילָנָא דְחִיזוּ דְחִיזוּ וּמוֹתָא בֵּיהּ.

לשון הקודש

לְמִדְנֵו, וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, אוֹי לְעוֹלָם, שְׁהָרִי בְּנֵי אָדָם
לָא רוֹאִים וְלָא שׁוֹמְעִים וְלָא יוֹדְעִים,
שְׁהָרִי כָּל יוֹם וְיוֹם קוֹל הַכְּרוּז נִשְׁמַע
בְּמֵאתִים חֲמִשִּׁים עוֹלָמוֹת.
שְׁנִינֵו, עוֹלָם אַחַד נוֹדַע לְמַעְלָה,
וּבְשֶׁהַכְּרוּז יוֹצֵא, אוֹתוֹ הָעוֹלָם מְזַדְעָזְעָא

יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

אָבֵל כָּאן בְּלְבוּשֵׁי הַכְּבוֹד הִלְלוּ לָא
צְרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אִישׁ אַחֵר פֶּרֶט
כֵּהֵן וּמִכֵּהֵן הַגָּדוֹל, שְׁשִׁמֵּן מִשַּׁחַת קֳדָשׁ
עַל רֹאשׁוֹ, שְׁכָתוֹב (וְעִשִּׂיתָ) בְּגָדֵי קֳדָשׁ
לְאַהֲרֹן אֶחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת, בְּאוֹתָם
לְבוּשִׁים דּוֹמָה לְגִזְוִין: ע"כ מִהַהֲשַׁמּוּת

נִבְקָא חַד צְפוּרָא לְכִטְר דְּרוּמָא וְחַד צְפוּרָא לְכִטְר
צְפוּנָא, וְחַד צְפוּרָא בְּד נָהִיר יִמָּא, וְחַד בְּד
אֶתְחַשְׁדַּי יִמָּא. כָּל חַד וְחַד קָרִי וּמְכֻרָא, מַה
דְּשָׁמְעִין מִהֵוּא כְּרוּזָא.

לְבַתָּר בָּעֵי לְאַסְתָּלְקָא לְאַתְרֵיהּ, וּמִשְׁתַּמְטִי
רַגְלֵיהּ בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וּמִתְלַבְּדֵן
בְּגִיּוּתָא, עַד דְּאֶתְפְּלִיג לִילֵיא. בְּד אֶתְפְּלִיג לִילֵיא,
כְּרוּזָא קָרִי, (קהלת ט) וּבְצַפְרִים הָאֲחֻזּוֹת בְּפַח כְּהֵם
יִקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְלַבְּדֵן רַגְלוֹי דְּבְנֵי
נִשָּׂא, וַיּוֹמוּי אֶתְקָרִיבוּ, הֵהוּא יוֹמָא, אֶתְקָרִי
יוֹם ה', לְאַתְבָּא רוּחִיהָ לִיה. תָּנָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא,
פְּקֻדָּא הֵהוּא בְּתָרָא קַדִּישָׁא, עַל רוּחִיהָ. וּמֵאן אִיהוּ,

לשון הקודש

וּנְשַׁמְטוֹת רַגְלֵיהֶן בְּנֻקְבַּ תְּהוּם רַבָּה,
וּנְלַבְּדוֹת בְּתוֹכָהּ עַד שְׁנַחֲלֵק הַלִּילָה.
וּבְשְׁנַחֲלֵק הַלִּילָה, הַכְּרוּז קוּרָא: (קהלת ט)
וּבְצַפְרִים הָאֲחֻזּוֹת בְּפַח כְּהֵם יִקְשִׁים בְּנֵי
הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעָה שְׁנִלְבְּדוֹת רַגְלֵי
בְּנֵי הָאָדָם וַיּוֹמוּ מִתְקָרְבִים, אוֹתוֹ יוֹם
נִקְרָא יוֹם ה' לְהַשִּׁיב רוּחוֹ אֵלָיו. שְׁגִינָה,
בְּאוֹתָהּ שַׁעָה פּוֹקֵד אוֹתוֹ הַבֶּתֶר הַקָּדוֹשׁ

וּמִתְחַלְחַל יוֹצְאוֹת שְׁתֵּי צַפְרִים שְׁעוֹלוֹת
מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׁמִדוֹרָם תַּחַת הָעֵץ שָׁבוּ
מִרְאָה הַחַיִּים וְהַמּוֹת.

יוֹצְאָת צְפוּר אַחַת לְצַד דְּרוּם, וְצְפוּר
אַחַת לְצַד צְפוֹן, וְצְפוּר אַחַת כְּשִׁמְאִיר
הַיּוֹם, וְאַחַת כְּשִׁנְחַשְׁדַּי הַיּוֹם, וְכָל אַחַת
וְאַחַת קוּרָאִת וּמְכֻרִיזָה מַה שְּׁשׁוּמְעִים
מֵאוֹתוֹ כְּרוּז.

אַחַר כֵּךְ רוּצוֹת לְהִתְעַלּוֹת לְמִקְוָמוֹ,

דְּכַתִּיב, (תהלים ז) יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה. וְהִיא
כִּתְּרָא שְׁבִיעָא דְּכָלָא.

וְאִם מִסְטָרָא דְּגִבּוּרָה קֵאָתִי, כְּתִיב, וְאִם בְּגִבּוּרֹת
שְׁמָנִים שָׁנָה דְּכִתְּרָא דְּגִבּוּרָה תְּמִינָאָה הָוִי,
מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, לִית אַתְר לְאַתְמִשָּׁךְ, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, וְרַהֲבָם עָמַל וָאָוֶן. בְּאַתְר דְּלֹא הָוִי יִסּוּדָא,
בְּנִינָא לֹא אֶתְקִיָּים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, כִּד קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיה לִיה, וְלִשְׁאַבָּא
הֵהוּא רוּחָא בְּגִיָּיה. דִּתְנִיָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בָּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיה לִיה, אִי זַכָּאָה הוּא הֵהוּא
רוּחָא, מָה כְּתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר נָתַנָּה.

וְאִי לֹא אֶשְׁתַּבַּח זַכָּאָה, וְוִי לְהֵהוּא רוּחָא, דְּבָעִי

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִיחֶם הַצְּדִיקִים,
כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחָה לְהָשִׁיב אֵלָיו
אֶת רוּחוֹ אֵלָיו וְלִשְׁאֹב אוֹתָהּ רוּחַ לְתוֹכוֹ.
שְׁשִׁנְיָנוּ, בְּשַׁעֲה שְׁרוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהָשִׁיב אֵלָיו אֶת רוּחוֹ, אִם רוּחַ זֶה
הִיא שֶׁל צְדִיק, מָה כְּתוּב? (קהלת יב) וְהָרוּחַ
תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה.
וְאִם לֹא נִמְצָא צְדִיק, אוֹי לְאוֹתָהּ רוּחַ

עַל רוּחוֹ, וּמִיָּהוּ? שְׁכָתוּב (תהלים ז) יָמֵי
שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה. וְהִיא כְּתִר
שֶׁל שְׁבִיעֵי שָׁל הַכֹּל.

וְאִם מִצַּד הַגִּבּוּרָה הוּא כָּא – כְּתוּב וְאִם
בְּגִבּוּרֹת שְׁמָנִים שָׁנָה, שְׁכָתִר הַגִּבּוּרָה
הוּא הָרִי שְׁמִינִי. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אֵין מְקוֹם
לְהַמְשִׁךְ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְרַהֲבָם עָמַל וָאָוֶן.
בְּמְקוֹם שְׁלֹא הָיָה יִסּוּד, הַבְּנִין לֹא עוֹמֵד.

לְאַסְתָּחָא בְנוּרָא דְדָלִיק, וְלֹא תִתְקַנָּא בְּגִין
 לְאַשְׁתָּאבָא בְּנוּפָא דְמִלְכָּא וְאִי לָא אֶתְתְּקַנְתָּ, וְוִי
 לְהֵהוּא רוּחָא, דְּמִתְגַּלְגַּלָּא כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִּיתָא, דְּכְתִיב,
 (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיד יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כֶּף הַקָּלַע.
 תִּנָּיָא, אִי הֵהוּא רוּחָא זָכִי, כְּמָה טָבִין גְּנִיזִין לִיה
 בְּהֵהוּא עֲלֵמָא. דְּכְתִיב, (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים
 וּולְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְבֵּה לוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּד הֵהוּא בֵּר נָשׁ אֶתְקַרְיָבוּ יוֹמוֹי,
 תִּלְתִּין יוֹמִין מִכְרִיזִי עָלּוּי בְּעֲלֵמָא וְאַפִּילוּ
 צִפְרֵי שְׁמַיָּא מִכְרִיזִין עָלּוּי. וְאִי זַכָּא הוּא, תִּלְתִּין
 יוֹמִין מִכְרִיזִין עָלּוּי בֵּין צְדִיקָא, בְּגִינְתָּא דְּעֵדָן.

תִּנָּא, כָּל אֵינּוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין, נִשְׁמָתִיה נִפְקַת מִנִּיה
 בְּכָל לַילָא, וְסִלְקַת וְחִמָּא דְּדוּכְתָּה בְּהֵהוּא
 עֲלֵמָא, וְהֵהוּא בֵּר נָשׁ לָא יָדַע, וְלֹא אֶשְׁגָּח, וְלֹא

לשון הקודש

יעשה למחבה לו.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּשִׁמְתְּקָרְבִים יָמֵי אוֹתוֹ
 הָאִישׁ, שְׁלֹשִׁים יוֹם מִכְרִיזִים עָלּוּי בְּעוֹלָם,
 וְאַפִּילוּ צִפְרֵי הַשָּׁמַיִם מִכְרִיזִים עָלּוּי. וְאִם
 צְדִיק הוּא, שְׁלֹשִׁים יוֹם מִכְרִיזִים עָלּוּי בֵּין
 הַצְּדִיקִים בְּגִין עֵדָן.

שְׁנִינּוּ, כָּל אוֹתָם שְׁלֹשִׁים יָמִים נִשְׁמָתוֹ
 יוצאת ממנו בכל לילה, ועולה ורואה

שְׁצָרִיכָה לְרַחֵץ בָּאֵשׁ שְׂדוּלְקַת וְלִהְתַּקֵּן
 כְּדִי לְהִשָּׁאב לְגוֹף הַמֶּלֶךְ. וְאִם לֹא
 נִתְקַנְתָּ, אוֹי לְאוֹתָהּ רוּחַ שְׁמִתְגַּלְגַּלָּת
 כְּאַבֵּן בְּכֶף הַקָּלַע, שְׁכָתוּב (שמואל א-כה)
 וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיד יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כֶּף
 הַקָּלַע. שְׁנִינּוּ, אִם אוֹתָהּ רוּחַ זָכָה, כְּמָה
 טוֹבוֹת גְּנִיזִים לָהּ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם שְׁכָתוּב
 (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים וּולְתָךְ

שְׁלִיט בְּנִשְׁמָתֶיהָ, כָּל אֵינוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין כְּמָה דְּהוּה
בְּקִדְמִיתָא. דְּכְתִיב, (קהלת ח) אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ
לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכַּד שָׂרָאן
אֵינוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין, צִלְמָא דְּבַר נָשׁ אֶתְחַשֵּׁד, וְדִיוקְנָא
דְּאֶתְחַזִּי בְּאַרְעָא אֶתְמַנְעַת.

רַבִּי יִצְחָק הָוָה יְתִיב יוֹמָא חַד אֶפְתָּחָא דְּרַבִּי יְהוּדָה,
וְהָוָה עָצִיב. נָפִיק רַבִּי יְהוּדָה, אֲשַׁבְּחִיהָ
לְתַרְעִיָּה, דְּהָוָה יְתִיב וְעָצִיב. אָמַר לִיה (צ"ל מָה) מָאן
יוֹמָא דִּין מִשְׁאָר יוֹמִין.

אָמַר לִיה, אָתִינָא לְגַבְדָּ, לְמַבְעֵי מִינְךָ תִּלְתַּת מַלְיִין,
חַד, דְּכַד תִּימָא מְלִי דְּאוּרִייתָא, וְתַדְכָּר
מֵאֵינוֹן מַלְיִין דְּאַנָּא אָמִינָא, דְּתִימָא לֹון מִשְׁמִי, בְּגִין
לְאַדְכָּרָא שְׁמִי. וְחַד דְּתַזְכִּי לְיוֹסֵף בְּרִי בְּאוּרִייתָא.
וְחַד, דְּתִיזִיל לְקַבְּרִי כָּל ז' יוֹמִין, וְתַבְעֵי בְּעוֹתִידָא עָלִי.

לשון הקודש

שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה וְהָיָה עָצוּב. יֵצֵא רַבִּי
יְהוּדָה וּמֵצֵא אוֹתוֹ בְּשַׁעַר שְׁלוֹ שְׁהִיָּה
יוֹשֵׁב וְעָצוּב. אָמַר לוֹ, מַה יוֹם זֶה מִשְׁאָר
יָמִים?

אָמַר לוֹ, בְּאַתִּי אֱלִידָא לְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ
שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים. אֶחָד – שְׁפָאֲשֵׁר תֵּאמַר
דְּבָרֵי תוֹרָה וְתַזְכִּיר מֵאוֹתָם דְּבָרִים שְׁאֵנִי
אִמְרַתִּי, שְׁתֵּאמַר אוֹתָם בְּשְׁמִי, כְּדִי
לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמִי. וְאַחַד – שְׁתַּזְכֶּה אֶת

אֶת מְקוֹמָהּ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ אָדָם
לֹא יוֹדֵעַ וְלֹא מִשְׁנִית וְלֹא שׁוֹלֵט בְּנִשְׁמָתוֹ
כָּל אוֹתָם שְׁלֹשִׁים יוֹם כְּמוֹ שְׁהִיָּה
בְּתַחֲלָה, שְׁכַתוֹב (קהלת ח) אֵין אָדָם שְׁלִיט
בְּרוּחַ לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ וְגו'. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, מִכְּשִׁמְתַּחֲלִיל אוֹתָם שְׁלֹשִׁים
יוֹם, צִלְם הָאָדָם נְחַשֵּׁד, וְהַדְּמוּת שְׁנִירָאִית
בְּאַרְצָא נִמְנָעַת.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד עַל פֶּתְחוֹ

אָמַר לִיה מַנִּין לָךְ. אָמַר לִיה, הָא נִשְׁמָתִי
 אֶסְתַּלְקַת מִיָּנִי בְּכָל לַיְלָא, וְלֹא אֲנָהִיר לִי
 בְּחִלְמָא כְּמָה דְּהוּה בְּקִדְמִיתָא. וְעוֹד דְּבַר אָנָּא
 מִצְלִינָא וּמְטִינָא לְשׁוּמַע תְּפִלָּה, אֲשַׁנְחָנָא בְּצוּלְמִי
 דִּילִי בְּכוּתְלָא, וְלֹא חֲמִינָא לִיה. וְאַמִּינָא דְּהוּאִיל
 וְצִלְמָא אֶתְעֵבֵר וְלֹא אֶתְחַזִּי, דְּהָא כְּרוּזָא נָפִיק וּבְרִיז.
 דְּכִתִּיב, (תהלים לט) אַךְ בְּצִלְמִי יִתְחַלֵּךְ אִישׁ, כָּל זְמָנָא
 דְּצוּלְמָא דְּבַר נֶשׁ לֹא יִתְעֵבֵר מִנִּיה, יִתְחַלֵּךְ אִישׁ,
 וְרוּחִיה אֶתְקִימָא בְּגִיָּיה. אֶתְעֵבֵר צוּלְמָא דְּבַר נֶשׁ
 וְלֹא אֶתְחַזִּי, אֶתְעֵבֵר מִהָאִי עֲלִמָּא.

אָמַר לִיה, וּמַהֲבָא, דְּכִתִּיב, (איוב ח) כִּי צִל יָמִינוּ עָלֵי
 אָרֶץ. אָמַר לִיה, כָּל אֱלִין מַלִּין דְּאֵת בְּעִי
 עֲבִידְנָא. אָבֵל בְּעִינָא מִינָךְ (דף ריו ע"א) דְּבַהֲהוּא עֲלִמָּא,
 תְּבַרִיר דּוּכְתָאִי גַבְךָ, כְּמָה דְּחִינָא בְּהָאִי עֲלִמָּא. בְּכָה

לשון הקודש

ומכריז, שכתוב (תהלים לט) אך בצלם
 יתחלף איש - כל זמן שצלם האדם לא
 יעבר ממנו, יתחלף איש ורוחו עומדת
 בתוכו. כשהעבר צלם האדם ולא
 נראה, אז הוא מעבר מהעולם הזה.
 אמר לו, ומכאן, שכתוב (איוב ח) כי צל
 ימינו עלי ארץ. אמר לו, כל הדברים
 הללו שאתה רוצה שאני אעשה, אבל
 אבקש ממך, שבאותו עולם תברר את

יוסף בני בתורה. ואחר - שתלך לקברי
 כל שבעת הימים ותבקש בקשתך עלי.
 אמר לו, מנין לך? אמר לו, הרי נשמתי
 מסתלקת ממני בכל לילה, ולא מאירה
 לי בחלום כמו שהייתה בתחלה. ועוד,
 שבאשר אני מתפלל ומגיע לשומע
 תפלה, אני משגיח בצלמי שבבתל ולא
 רואה אותו, ואמרתי, הואיל והצלם
 העבר ולא נראה, שהרי הכרוז יוצא

רבי יצחק ואמר, במטו מינך, דלא תתפרש מנאי
כל אלין יומין.

אזלו לגביה דרבי שמעון, אשכחוהו דהוה לעי
באורייתא, זקוף עיניו רבי שמעון, וחמא
לרבי יצחק, וחמא למלאך המות דרהיט קמיה,
ורקיד קמיה. קם רבי שמעון, אחיד בידיה דרבי
יצחק. אמר, גוזרנא, מאן דרגיל למיעל, יעול. ומאן
דלא רגיל למיעאל, לא ייעול. עאלו רבי יצחק ורבי
יהודה, קטיר מלאך המות לבר.

אשגח רבי שמעון, וחמא דעד כען לא מטא
עדנא, דהא עד תמניא שעתי דיומא הוה
זמנא. אותביה קמי רבי שמעון, והוה לעי ליה
באורייתא. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, תיב
אפתחא ומה (ב"ל ומאן) דתחמי, לא תשתעי בהדיה. ואי

לשון הקודש

מקומי אצלך כמו שהייתי בעולם הזה. וכן רבי יצחק ואמר, בבקשה ממך שלא תפרד ממני כל הימים הללו. חלכו לרבי שמעון, מצאוהו שהיה יושב ועוסק בתורה. זקוף עיניו רבי שמעון וראה את רבי יצחק, וראה את מלאך המות שרץ לפניו ורוקד לפניו. קם רבי שמעון, ואחז ביד רבי יצחק. אמר, גוזרני שמי שרגיל להכנס -

יכנס, ומי שלא רגיל להכנס - לא יכנס. נכנסו רבי יצחק ורבי יהודה, קשר את מלאך המות בחוץ. התבונן רבי שמעון, וראה שעד עכשו טרם הגיע זמן, שהרי עד שמנה שעות של היום הזה זמן. הושיבו לפני רבי שמעון והיה מלמדו בתורה. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, שב על הפתח, ומה נומין שתראה אל תדבר

יבְעִי לְמִיעָאֵל הָכָא, אוֹמֵי אוֹמָאָה דְּלֹא לִיעוּל.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי יִצְחָק, חֲמִית דִּיּוֹקְנָא דְּאֲבוּךְ
 יוֹמָא דָּא, אוֹ לֹא. דִּהָא תַּנִּינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּכַר
 נָשׁ אֶסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא, אָבוּי וְקָרִיבוּי מִשְׁתַּבְּחִין תַּמָּן
 עַמִּיּוּה, וְחָמָא לֹון וְאַשְׁתַּמוּדַע לֹון, וְכָל אֵינוֹן דִּהָהוּ
 מְדוּרִיָּה גַּבִּיּוּהוּ בְּהָהוּא עֲלָמָא בְּדַרְגָּא חַד, פְּלָהוּ
 מִתַּכְּנָשִׁי וּמִשְׁתַּבְּחִי עַמִּיּוּה, וְאַזְלִין עִם נִשְׁמָתִיָּה, עַד
 אַתֵּר דְּתַשְׁרִי בְּאַתְרִיָּה. אָמַר, עַד כְּעַן לֹא חֲמִינָא.
 אֲדִהָבִי קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מָאֲרִי דְּעֲלָמָא,
 אֲשַׁתַּמוּדַע רַבִּי יִצְחָק לְגַבְנָן, וּמֵאַנּוֹן
 שְׁבַעָה עֵינִין דִּהָכָא הוּא. הָא אַחֲדִידְנָא בֵּיה, וְהַב
 לִי. נָפֶק קָלָא וְאָמַר, בּוֹרְסִיָּא (ס"א מְסִיסָה) דְּמָאֲרִיָּה
 קָרִיבָא בְּגִדְפוּי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא דִּידָךְ הוּא, וְעַמָּךְ
 תִּיַּיתִיָּה בְּזִימְנָא דְּתִיעוּל לְמִשְׁרִי בְּבוֹרְסִיָּךְ. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאִי.

לשון הקודש

בְּדַרְגָּה אַחַת, כָּלֵם מִתַּכְּנָסִים וְנִמְצָאִים
 עִמּוֹ, וְהוֹלָכִים עִם נִשְׁמָתוֹ עַד הַמָּקוֹם
 שֶׁתִּשְׁרָה בְּמָקוֹמָהּ. אָמַר, עַד עַכְשָׁיו לֹא
 רָאִיתִי.

בֵּינָן כִּד קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, רַבּוֹן
 הָעוֹלָם, נוֹדַע רַבִּי יִצְחָק אֲעֲלֶנּוּ, וְהוּא
 מֵאוֹתָן שְׁבַע עֵינִים שֶׁל כָּאן. הָרִי אַחֲזִיתִי
 אוֹתוֹ וְתָן לִי. יָצָא קוֹל וְאָמַר: כִּסָּא

עִמּוֹ. אִם יִרְצֶה לְהַכְנִס לְכָאן, תִּשְׁבִּיעַ
 אוֹתוֹ שְׁבוּעָה שְׁלֹא יִכְנֵס.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי יִצְחָק, רָאִיתִי
 אֶת דְּמוּת אַבִּיד הַיּוֹם אוֹ לֹא? שְׁהָרִי
 שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעָה שְׁאָדָם מִסְתַּלַּק מִן
 הָעוֹלָם, אָבוּי וְקָרִיבוּי נִמְצָאִים שָׁם,
 וְרוּאָה אוֹתָם וְנוֹדַע לָהֶם, וְכָל אוֹתָם
 שִׁיְהִיָּה מְדוּרוֹ עִמָּם שְׁבָאוֹתוֹ עוֹלָם

אֲדִהְבִּי, חָמָא רַבִּי אֶלְעָזָר דִּהְוָה אֶסְתְּלִיק מִלְאָךְ
הַמָּנוֹת. וְאָמַר, לִית קוֹפֵטְרָא דְטִיפֹסָא,
בְּאַתֵּר דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׂבִית. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, עוֹל הָכָא, וְאַחִיד בֵּיה בְּרַבִּי יִצְחָק,
דְּהָא חֲמִינָא בֵּיה דְּמִסְתָּפִי. עָאֵל רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאַחִיד
בֵּיה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַחֲדָר אֲנִפִּיה וְלָעִי בְּאוֹרֵייתָא.

נַיִים רַבִּי יִצְחָק, וְחָמָא לְאַבּוּי. אָמַר לִיה, בְּרִי,
זַכָּאָה חוֹלְקָךְ בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי.
דְּהָא בֵּין טַרְפִּי אֵילָנָא דְחַיִּי דְּגִנְתָּא דְעֶדֶן, אֲתִיְהִיב
(אֶת יְהִיב) אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף בְּתַרִּין עֲלָמִין, רַבִּי שְׁמַעוֹן
בֶּן יוֹחָאי הוּא. דְּהָא הוּא אַחִיד לָךְ בְּעֶנְפוּי, זַכָּאָה
חוֹלְקָךְ בְּרִי.

אָמַר לִיה אָבָא, וּמָה אָנָּא הָתָם. אָמַר לִיה, תִּלְת

לשון הקודש

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן הַחֲזוֹר פָּנָיו וְלָמַד תּוֹרָה.
נִרְדֵּם רַבִּי יִצְחָק וְרָאָה אֶת אָבּוּי. אָמַר
לוֹ, בְּנִי, אֲשֶׁרִי חֲלָקְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהָרִי בֵּין הָעֵלִים שֶׁל עֵץ
הַחַיִּים שֶׁבָּנָן עֵדֶן נִתְּנָן (וְאֵתָה יוֹשְׁבוֹ) עֵץ
גְּדוֹל וְחֹזֵק בְּשֵׁנֵי עוֹלָמוֹת, וְהוּא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי, שְׁהָרִי הוּא אוֹחֲזוֹ
אוֹתָךְ בְּעֶנְפוּי. אֲשֶׁרִי חֲלָקְךָ בְּנִי.
אָמַר לוֹ, אָבָא, וּמָה אָנִי שָׁם? אָמַר לוֹ,
שְׁלֹשָׁה יָמִים הָיוּ שֶׁכִּסּוּ אֶת הַדָּר

אֲדוֹנֵנוּ קָרְבָּה בְּכִנְפֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲרִי
הוּא שָׁלַךְ וְעָמַד יְבֵא בְּזִמָּן שֶׁתִּכְנַס
לְשָׁרוֹת בְּכִסְאָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְדָאִי.

בֵּין כֶּךָ רָאָה רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁהָיָה מִסְתַּלַּק
מִלְּאָךְ הַמָּנוֹת, וְאָמַר, אֵין גְּזֹר דִּין בְּמָקוֹם
שֶׁמִּצּוֹי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, תִּכְנַס לְכָאן
וְאַחֲזוּ בְּרַבִּי יִצְחָק, שְׁהָרִי רְאִיתִי בּוֹ
שֶׁהוּא פּוֹחֵד. נִכְנַס רַבִּי אֶלְעָזָר וְאַחֲזוּ בּוֹ,

יִזְמִין הוּא דְחָפוּ אֲדָרָא דְמִשְׁכָּבָךְ, וְתִקְנִינוּ לָךְ כּוּין
פְּתִיחַן, לְאַנְהָרָא לָךְ מֵאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא, וְאַנָּא
חֲמִינָא דְיוֹכֵתִיךְ וְחֲדִינָא, דְּאַמִּינָא וְכָאָה חוּלְקָךְ בְּרִי.
בַּר דְּעַד כְּעֵן, בְּרַךְ לָא זְכִי בְּאוּרִייתָא.

וְהָא הַשְׁתָּא הָיוּ זְמִינִין לְמִיתִי גִבָּךְ, תְּרִיסַר צְדִיקִיא
דְּחִבְרִיא, וְעַד דְּחִינָא נָפְקִי, אֲתַעַר קָלָא
בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, מֵאֵן חֲבָרִין (ס"א שְׁבִילִין) דְּקִיִּימִין חָבָא,
אֲתַעְטְרוּ, בְּגִיגִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. שְׁאַלְתָּא שְׁאִיל,
וְאֲתִייהִיב לִיה.

וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי, דְּהָא שְׁבַעִין דְּיוֹכְתִי מֵתַעְטְרוּ
חָבָא דִּילִיה. וְכָל דְּיוֹכְתָא וְדוֹכְתָא, פְּתִיחִין
פְּתִיחִין לְשְׁבַעִין עֲלָמִין. וְכָל עֲלָמָא וְעֵלְמָא אֲתַפְתַּח
לְשְׁבַעִין רְהִיטִין. וְכָל רְהִיטָא וְרְהִיטָא, אֲתַפְתַּח
לְשְׁבַעִין כְּתָרִין עֲלָאִין. וּמִתְמָן אֲתַפְתַּחוּ אֲרַחֲתִין

לשון הקודש

משכבך, ותקנו לך חלונות פתוחים
לחאיר לך מארבעת צדדי העולם, ואני
ראיתי מקומך ושמתתי, שאמרתי
אשרי חלקך בני, מחוץ לזה שעד עכשו
לא זכה בנך בתורה.

ולא זה לבדו, שהרי שבעים מקומות
מתעטרים כאן בשבילו, ובכל מקום
ומקום פתוחים פתחים לשבעים
עולמות, וכל עולם ועולם נפתח
לשבעים רצים, וכל רץ ורץ נפתח
לשבעים כתרים עליונים, ומשם נפתחו
דרכים לעתיק, נסתר הבל, לראות

והרי עכשו היו עתידים לבא אליך
שנים אשר צדיקים מהחברים, ועד
שהיו יוצאים התעורר קול בכל
העולמות: מי הם החברים והשבילים

לְעֵתִיקָא סְתִימָאָה דְּכָלָא, לְמַחְמִי בְּהֵהוּא נְעִימוּתָא
עֲלָאָה דְּנִהָרָא, וּמִהֲנִיָּא לְכָלָא. בְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים
כז) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. מַהוּ וּלְבַקֵּר
בְּהִיכְלוֹ. הֵינֵנו דְּכָתִיב, (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא.

אָמַר לֵיהּ, אָבֵא, בְּמָה זְמָנָא יְהִיבוּ לִי בְּהֵאֵי עֲלָמָא,
אָמַר לֵיהּ, לִית לִי רְשׁוּתָא וְלֹא מוֹדְעִי לֵיהּ
לְבַר נָשׁ. אָבֵל בְּהִלּוּלָא רַבָּא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּהֵא
מִתַּקֵּן פְּתוּרִיָּה. בְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) צֹאנָה
וְרֹאֵינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֵטָרָה לוֹ
אָמוּ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ.

אֲדִהָבִי אֶתְעַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָוָה חַיִּיד, וְאַנְפּוּי
נְהִירִין. חָמָא רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאַסְתַּבֵּל בְּאַנְפּוּי.
אָמַר לֵיהּ, מַלָּה חֲדָתָא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לֵיהּ, וְדָאֵי.
סָח לֵיהּ, אֶשְׁתַּטַּח קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן.

לשון הקודש

שְׁנַאֲמַר צֹאנָה וְרֹאֵינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֵטָרָה לוֹ אָמוּ בְּיוֹם
חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ.

בֵּין כֶּדֶּ הִתְעוֹרַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָיָה צוּחֵק
וּפְגִיזוּ מְאִירִים. רָאָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהִסְתַּבֵּל
בְּפָגִיזוֹ. אָמַר לוֹ, דְּבַר חֲדָשׁ שְׁמַעְתָּ? אָמַר
לוֹ, וְדָאֵי. אָמַר לוֹ. הִשְׁתַּטַּח לְפָנַי רַבִּי
שְׁמַעוֹן.

בְּאוֹתָהּ נְעִימוּת עֲלִיוֹנָה שְׁמַאֲרָה
וּמִהֲנָה לְכָל, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים פז)
לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. מַה זֶה
וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ? הֵינֵנו שְׂכָתוֹב (במדבר יב)
בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא.

אָמַר לוֹ, אָבֵא, בְּמָה זְמָן נָתַנוּ לִי
בְּעוֹלָם הָזֶה? אָמַר לוֹ, אֵין רְשׁוּת וְלֹא
מוֹדִיעִים לְאָדָם, אָבֵל בְּהִלּוּלָא הַגְּדוֹלָה
שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן תְּהִיָּה עוֹרֵךְ שְׁלַחְנֹו, כְּמוֹ

תָּאנָא, בְּהָהוּא יוֹמָא, הָהוּא ^(דף ריח ע"ב) רַבִּי יִצְחָק אֶחִיד
 לְבָרִיה בִּידִיה, וְלָעִי לִיה בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא
 הָהוּא שְׁבָקִיה. כִּד הָהוּא עָאֵל קַמִּיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 אוֹתִיבִיה לְבָרִיה לְבַר, וַיְתִיב קַמִּיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָהוּא
 קָרִי קַמִּיה ^(ישעיה לח) ה' עֲשָׂקָה לִי עֲרַבְנִי.

תָּנָא, בְּהָהוּא יוֹמָא תְּקִיפָא וּדְחִילוּ דְּבַר נָשׁ, כִּד
 מָטִי זְמַנִּיה לְאַסְתָּלְקָא מֵעֲלָמָא, אַרְבַּע סְטָרִין
 דְּעֲלָמָא קְיַיִמִין בְּדִינָא תְּקִיפָא, וּמִתְעָרִין דִּינִין מֵאַרְבַּע
 סְטָרִי עֲלָמָא. וְאַרְבַּע קְשׁוּרִין נִצָּאן, וְקַטְמוּתָא
 אֲשֶׁתִּפַּח בִּינִיחֹו, וּבִעְיִין לְאַתְפָּרְשָׁא כָּל חַד לְסְטָרוֹי.
כְּרוּזָא נָפִיק וּמִכְרוּזָא בְּהָהוּא עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּמַּע
 בְּמֵאתָן וְשִׁבְעִין עֲלָמִין. אִי זַכָּאָה הוּא, בְּלָחוּ
 עֲלָמִין חֲדָאן לְקַדְמוּתִיה. וְאִי לָאוּ, וּוִי לְתַהוּא בַר
 נָשׁ וּלְחוּלְקִיה.

לשון הקודש

אַרְבַּעַת צַדִּי הָעוֹלָם עוֹמְדִים בְּדִין
 הַקֶּשֶׁה, וּמִתְעָרְרִי דִּינִים מֵאַרְבַּעַת צַדִּי
 הָעוֹלָם, וְאַרְבַּעָה קְשָׁרִים נִיָּצִים, וְקַטְמָה
 נִמְצָאת בִּינִיחֶם, וְרוּצִים לְהַפְרִיד כָּל
 אֶחָד לְצַדּוֹ.

חִפְרוּזָא יוֹצֵא וּמִכְרִיז בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם,
 וְנִשְׁמַע בְּמֵאתִים שְׁבָעִים עוֹלָמוֹת. אִם
 צָדִיק הוּא – כָּל הָעוֹלָמוֹת שְׂמֵחִים בְּגִנְדּוֹ,

לְמַדְנֹו, מֵאוֹתוֹ יוֹם הָיָה רַבִּי יִצְחָק אוֹחֲזו
 אֶת בְּנוֹ בְּיָדוֹ וּמִלְמַד אוֹתוֹ תוֹרָה, וְלֹא
 הָיָה עוֹזֵב אוֹתוֹ. בְּשָׁהִיָּה נִכְנָס לִפְנֵי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, הוֹשִׁיב אֶת בְּנוֹ בַּחוּץ, וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָיָה קוֹרָא לִפְנֵי, ^(ישעיה לח) ה'
 עֲשָׂקָה לִי עֲרַבְנִי.

לְמַדְנֹו, בְּאוֹתוֹ יוֹם תְּקִיף וּמִפְחִיד שֶׁל
 הָאָדָם, כְּשֶׁמִּגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהַסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם,

תָּנָא, בְּהֵוָה זְמָנָא דְּכְרוּזָא קָרִיז, כִּדִּין נָפַק חַד
 שְׁלֵהוּבָא מִסְטָר צָפוֹן, וְאַזְלָא וְאַתּוּקְד בְּנֶהָר
 דִּינּוּר, וּמִתְפָּרְשָׁא לְאַרְבַּע סְטָרִי עֲלֵמָא, וְאוּקִיד
 נִשְׁמִתְהוֹן דִּתְיִיבָא. וְנָפַק הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, וְסִלְקָא
 וְנִתְתָּא בְּעֲלֵמָא. וְהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא מָטָא בְּגִדְפוּי
 דְּתִרְנַגּוּלָא אוּכְמָא, וּבִטְשׁ בְּגִדְפוּי, וְקָרִי בִּפְתָחָא
 בֵּין תִּרְעֵי.

זְמָנָא קַדְמָאָה קָרִי וְאָמַר, (מלאכי ג) הִנֵּה יוֹם ה' בָּא
 בּוֹעֵר בִּתְנוּרָה וְגו'. זְמָנָא תְּנִינָא קָרִי וְאָמַר,
 (עמוס ד) כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבּוֹרָא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם
 מַה שְׁחֹ. וְהֵהוּא שְׁעֵתָא, יְתִיב בַּר נָשׁ בְּעוֹבְדוּי,
 דְּסִתְדִּין קַמִּיָּה, וְהוּא אוּדִי עֲלִיָּהוּ. זְמָנָא תְּלִיתָאָה,
 בַּר בְּעִיָּין לְאַפְקָא נִשְׁמִתִּיה מִנִּיה, קָרִי תִרְנַגּוּלָא
 וְאָמַר, (ירמיה י) מִי לֹא יִירָאֵךְ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לֹךְ
 יֵאָתָה וְגו'.

לשון הקודש

ואם לא – אזי לאותו האיש ולחלקו.
 לְמִדְנֹ, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהִכְרוּז מִכְרִיז, אִז
 יוֹצֵאת שְׁלֵהָבָת מִצַּד צָפוֹן, וְהוֹלֶכֶת
 וּבוֹעֵרֶת בְּנֶהָר דִּינּוּר, וְנִפְרֶדֶת לְאַרְבַּעַת
 צִדְדֵי הָעוֹלָם, וְשׁוֹרֶפֶת אֶת נִשְׁמוֹת
 הָרָשָׁעִים. וְיוֹצֵאת אוֹתָהּ שְׁלֵהָבָת וְעוֹלָה
 וְיורֶדֶת בְּעוֹלָם, וְאוֹתָהּ שְׁלֵהָבָת מוֹגִיעָה
 לְכַנְפֵי הַתִּרְנַגּוּל הַשָּׁחַר, וּמִכָּה בְּכַנְפֵּי
 וְקוֹרָא בִּפְתָח בֵּין הַשְּׁעָרִים.
 פֶּעַם רִאשׁוֹנָה קוֹרָא וְאוֹמֵר, (מלאכי ג) הִנֵּה
 הַיּוֹם בָּא בְּעֵר בִּתְנוּרָה וְגו'. פֶּעַם שְׁנִיָּה
 קוֹרָא וְאוֹמֵר, (עמוס ד) כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים
 וּבּוֹרָא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שְׁחֹ. וְאוֹתָהּ
 שְׁעָה יוֹשֵׁב בֵּין אָדָם בְּמַעֲשָׂיו שְׁמַעֲיָדִים
 לְפָנָיו, וְהוּא מוֹדֶה עֲלֵיהֶם. פֶּעַם שְׁלִישִׁית,
 בְּשָׂרָעִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת נִשְׁמָתוֹ,

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּרְנַנְגוּלָא אוֹכְמָא לְמַאי נִפְקָא. אָמַר
 לִיה רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מַה דְּעֵבֵד קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּאַרְעָא, בְּלָהוּ רַמְיָו בְּחֻכְמָה, בַּר דְּבִנְי נִשָּׂא לָא
 יָדְעִי. הָדָא הוּא דְּכֻתִּיב, (תהלים קד) מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה'
 כָּלם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ, וּמַשׁוּם
 דְּאַתְעֵבִידוּ בְּחֻכְמָה, בְּלָהוּ רַמְיָו בְּחֻכְמָה.

וְתִרְנַנְגוּלָא אוֹכְמָא, תִּנְיָנָן, לִית דִּינָא שְׂרִיא אֶלָּא
 בְּאַתֵּר דִּהוּא זִינְיָה. וְאוֹכְמָא מִסְטָרָא
 דְּדִינָא קִאֲתִי. וּבְגִין כֵּךְ, בְּפִלְגוּת לִילִיא מִמָּשׁ, כִּד
 רוּחָא דְּסִטְרָא דְּצִפּוֹן אֲתַעֵר, חַד שְׁלַחֻבָא נָפִיק,
 וּבִטְשׁ תַּחֲת גְּדַפּוּי דְּתִרְנַנְגוּלָא, וְקָרִי. וְכָל שְׁכָן
 בְּתִרְנַנְגוּלָא אוֹכְמָא, דְּאַתְכּוּוֹן יִתִּיר מֵאַחֲרָא.

אוּף הָכָא, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא דְּכַר נָשׁ יִתַּעֵר, שְׂאֲרֵי
 וְקָרִי לִיה, וְלִית דִּידַע לִיה, בַּר הַהוּא בַּר נָשׁ

לשון הקודש

בְּחֻכְמָה.
 וְחִתְרַנְגוּל הַשָּׁחַר, שְׁנִינָן, אִין דִּין שוּרָה
 אֶלָּא בְּמָקוֹם שְׁהוּא מִינוּ, וְשָׁחַר בָּא מִצַּד
 הַדִּין. וְלָכֵן בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה מִמָּשׁ,
 כְּשִׁמְתַּעֲוֶרְתָּ רוּחַ שֶׁל צִד צִפּוֹן, שְׁלַחֲבַת
 אַחַת יוֹצֵאת וּמִכָּה תַּחַת כַּנְּפֵי הַתִּרְנַנְגוּל
 וְהוּא קוֹרָא. וְכָל שְׁכָן בְּתִרְנַנְגוּל שָׁחַר,
 שְׁמַתְכּוֹן יוֹתֵר מֵאַחֵר.
 אַף כָּאן, בְּשַׁעֲתָא שְׁדִין הָאָדָם יִתַּעֲוֶרָה,

קוֹרָא הַתִּרְנַנְגוּל וְאוֹמֵר, (ירמיה י) מִי לֹא
 יִרְאֶה מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לֶךְ יֵאָתֶה וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּרְנַנְגוּל שָׁחַר לָמָּה יוֹצֵא?
 אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ, הַבֵּל רַמְיָו
 בְּחֻכְמָה, רַק שְׁכָנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים. וְהוּ
 שְׁכֻתוֹב (תהלים קד) מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלם
 בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ.
 וּמַשׁוּם שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּחֻכְמָה, כָּלם רַמְיָו

דְּשָׁכִיב. דְּתַנִּינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּבֵר נָשׁ שָׁכִיב, וְדִינָא שְׂרִיא
עָלֶיהָ לְנִפְקָא מִהָאֵי עֲלָמָא, אֲתוּסְפָּה רוּחָא עֲלָאָה בֵּיהּ,
מַה דְּלֹא הָוָה בְּיוֹמוֹי. וְכִיּוֹן דְּשְׂרִיא עָלּוּי וְאֲתַדְבַּק
בֵּיהּ, חָמִי מַה דְּלֹא זָכָה בְּיוֹמוֹי, מְשׁוּם דְּאֲתוּסְפָּה בֵּיהּ
תְּהוּא רוּחָא. וְכֵד אֲתוּסְפָּה בֵּיהּ וְחָמָא, בְּדִין גָּפִיק
מִהָאֵי עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קד) תוּסְפָּה רוּחָם
יִגְעֻעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן. בְּדִין כְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא
יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, בְּחֵיחֻן לֹא זָכָאן, בְּמִיתְתִּחוּן זָכָאן.

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּבֵר נָשׁ מִית, אֲתִיְהִיב לִיהּ רְשׁוּתָא
לְמַחְמִי, וְחָמִי גִבִּיהּ קָרִיבּוּי וְחִבְרָוּי מִתְּהוּא
עֲלָמָא, וְאַשְׁתְּמוּדַע לָהּ. וְכִלְהוּ גְלִיפִין בְּדִיוֹקְנִיחֻן
בְּמַה דְּתָווּ בְּהָאֵי עֲלָמָא. אִי זָבָאָה תְּהוּא בֵּר נָשׁ,
כִּלְהוּ חֲדָאן קַמִּיָּה, וּמְקַדְמִי לִיהּ שְׁלָם.

לשון הקודש

יִגְעֻעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן. אִז כְּתוּב (שמות
לג) כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי. בְּחֵיחֻם לֹא
זֹכִיב, בְּמִיתְתָּם זֹכִיב.

לְמַדְנֵנוּ, בְּשַׁעֲתָא שְׂאָדָם מִת, נִתְנָה לֹא
רְשׁוּת לְרֹאוּת, וְרֹאוּת אֲצִלוּ קְרוּבִין
וְחִבְרָוּי מֵאוּתוּ הָעוֹלָם, וְגוֹדַע לָהֶם, וְכָלָם
חֲקוּקִים בְּדִמְיוּתֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁהִיוּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה. אִם צָדִיק אוֹתוֹ הָאִישׁ, כָּלָם שְׂמִיחִים
לְפָנָיו וּמְקַדְמִים לֹא שְׁלָם.

מִתְחִיל וְקוֹרָא לוֹ, וְאִין מִי שִׂידַע בְּזֵה,
פִּרְט לְאוּתוֹ אִישׁ שְׁשׁוּכְב. שְׁשׁוּנֵנוּ,
בְּשַׁעֲתָא שְׁהָאִישׁ שׁוּכְב וְהָדִין שְׂרִוי עָלּוּי
לְהוּצִיא מִהָעוֹלָם הַזֶּה, מִתוּסְפָּת בּוּ רוּחַ
עָלְיוֹנָה מַה שְׁלֹא הָיָה בְּיָמָיו, וְכִיּוֹן
שְׁשׁוּרָה עָלּוּי וְנִדְבָקָת בּוּ, רֹאוּת מַה שְׁלֹא
זָכָה בְּיָמָיו, מְשׁוּם שֶׁהִתוּסְפָּה בּוּ אוֹתָהּ
הָרוּחַ. וְכִשְׁמִתוּסְפָּת בּוּ וְרֹאוּת, אִז יוּצֵא
מִהָעוֹלָם הַזֶּה. זֵהוּ שְׂכָתוּב (ש) תוּסְפָּה רוּחָם

וְאִי זָכָא לָא הָוִי, לָא אֶשְׁתְּמוּדְעָן גְּבִייה, בַּר מֵאִינוֹן
 חֲתִיבִיא, דְּטָרְדִין לֹון בְּכַל יוֹמָא בְּגִייהֶנּוּ. וְכִלְהוּ
 עֲצִיבִין, וּפְתִחִין בְּוִי וּמִסִּימִין בְּוִי. וְסָלִיק עֵינוֹי,
 וְחָמָא לֹון בְּטִיסָא דְּמִסְתַּלְקָא מִן נוֹרָא, אוֹף הָבִי, הוּא
 פִּתַח, וִוי.

תַּנְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּנֶפֶק נִשְׁמַתִּיה דְּבַר נֶשׁ, אֶזְלִין
 בְּלָהוּ קְרִיבִוי וְחִבְרוֹי דִּהְהוּא עֲלָמָא עִם
 נִשְׁמַתִּיה, וּמַחְזִיין לִיה אֶתְרָא דְּעֵדוּנָא, וְאֶתְרָא
 דְּעוֹנָשָׁא. אִי זָכָא הָוִי, חָמִי דּוֹכְתִּיה, וְסָלִיק וְיָתִיב,
 וְאֶתְעֵדֵן בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה דִּהְהוּא עֲלָמָא. וְאִי לָא הָוִי
 זָכָאָה, אֶשְׁתְּאַרְתַּת הֵהִיא נִשְׁמַתָּא בְּהֵאִי עֲלָמָא, עַד
 דְּאֶטְמִיר גּוּפָא בְּאַרְעָא. פִּיּוֹן דְּאֶטְמִיר, כַּמָּה גְּרִדִּינִין
 דְּנִמּוּסִין אַחֲדָן בִּיה, עַד דְּמָטָא לְדוּמָ"ה, וְעֶאֱלִין לִיה
 בְּמַדּוּרֵי דְּגִייהֶנּוּ.

לשון הקודש

עם נשמתו, ומראים לו מקום העדון
 ומקום הענש. אם הוא צדיק, רואה את
 מקומו, ועולה ויושב ומתעדן בעדון עליון
 של אותו עולם. ואם אינו צדיק, נשארת
 אותה נשמה בעולם הזה עד שנממן הגוף
 בקרקע. פיון שנממן, כמה שומרי החקים
 אותם בו עד שמגיע לדומ"ה, ומכניסים
 אותו במדור שלו של הגיהנם.

ואם אינו צדיק, לא נודעים אליו. פרט
 לאותם הרשעים שטורדים אותם בכל
 יום בגיהנם, וכלם עצובים ופותחים בוי
 ומסימים בוי, ומרים עיניו ורואה אותם
 כמו ג'ן שעולה מהאש. אף כך הוא
 פותח וי.

למדנו, בשעה שיוצאת נשמת האדם,
 הולכים כל קרוביו וחבריו שבאותו עולם

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל ז' יוֹמִין, נִשְׁמָתָא אֲזֵלָא
מִבֵּיתָהּ לְקַבְרֶיהָ, וּמִקְבְּרֶיהָ לְבֵיתָהּ,
וְאֵתְּאַבְלַת עָלָיו (דף ריט ע"א) דְּגוּפָא. דְּכֵתִיב, (איוב יד)
בָּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוֹ עָלָיו תֵּאָבֵל. אֲזֵלָא וַיִּתְּבֵא
בְּבֵיתָהּ, חָמִי לְקַלְהוֹ עֲצִיבִין וּמִתְאַבְּלָא.

תָּנָא, בְּתֵר ז' יוֹמִין, גּוּפָא חָיִי כְּמָה דְּחַוָּה, וְנִשְׁמָתָהּ
עֲאֵלַת לְדוּכְתָא, עֲאֵלַת לְמַעְרְתָא דְּכַפְלָתָא,
חֲמַאֲת מַה דְּחֲמַאֲת, וְעֲאֵלַת לְאַתֵּר דְּעֲאֵלַת, עַד
דְּמַטַּת לְגֵן עֵדֶן, וְעֲרֵעַת לְכְרוּבִים, וְשָׁנָן דְּחֲרָבָא דִּי
בְּגֵן עֵדֶן דִּלְתַּתָּא. אִי זַכָּאָה הוּא דִּתְיַעוּל, עֲאֵלַת.

תָּאנָא, אַרְבַּע סְמִכִין זְמִינִין, וְחַד דִּיוֹקְנָא דְּגוּפָא
בִּידֵייהוּ, מִתְּלַבָּשָׂא בֵּיהּ בְּחֲדוּתָא וַיִּתִּיבַת
בְּחַהּוּא מְדוּרָא דְּגֵן עֵדֶן דִּלְתַּתָּא, עַד זְמַנָּא דְּאַתְגָּזַר
עָלֶיהָ. לְבַתֵּר כְּרוּזָא קָרִי.

לשון הקודש

שְׂרׁוּאָה, וְנִכְנָסַת לְמָקוֹם שְׁנִכְנָסַת, עַד
שְׁמִינִיעָה לְגֵן עֵדֶן, וּפּוֹנָשֶׁת אֶת הַכְּרוּבִים
וְשִׁנְיֹנֹת הַחֶרֶב שְׁבָגֵן עֵדֶן שְׁלֻמָּטָה. אִם
צָדִיק הוּא שְׁתַּכְנֵס, נִכְנָסַת.

שְׁנִינִי, אַרְבַּעַה עֲמוּדִים זְמִינִים, וְדַמּוּת
אַחַת שֶׁל הַגּוֹף בִּידֵיהֶם, מִתְּלַבָּשֶׁת בּוֹ
בְּחֲדוּהָ וַיּוֹשְׁבֶת בְּאוֹתוֹ מְדוּרָא שֶׁל גֵּן עֵדֶן
שְׁלֻמָּטָה עַד זְמַן שְׁנָגֹזַר עָלֶיהָ, אַחֵר כִּד
הַכְּרוּז קוֹרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים
הַנִּשְׁמָה הוֹלֶכֶת מִהֵבִית לְקַבְּרוֹ וּמִקְבְּרוֹ
לְבֵיתָהּ, וּמִתְאַבְּלַת עָלָיו עַל הַגּוֹף, שְׁכֵתוֹב
(איוב יד) אֵךְ בָּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוֹ עָלָיו
תֵּאָבֵל. הוֹלֶכֶת וַיּוֹשְׁבֶת בְּבֵיתוֹ, וְרוּאָה
אֶת כָּלֶם עֲצוּבִים וְאַבְלִים.

לְמַדְנֵה, אַחֵר שִׁבְעָה יָמִים הַגּוֹף נִהְיָה
כְּמוֹ שֶׁהָיָה, וְנִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמָקוֹמָהּ.
נִכְנָסַת לְמַעְרַת הַמִּכְבָּלָה, רוּאָה מַה

וְעִמּוּדָא דְתַלְת גְּוֹנֵי אֲזִדְמֵן, וְהָהוּא עִמּוּדָא
 אֶתְקַרִי, מִכּוֹן הַר צִיּוֹן דְּכְתִיב, ^(ישעיה ד)
 וּבָרָא ה' עַל כָּל מִכּוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאָהּ עֲנֵן יוֹמָם
 וְעֶשֶׂן וָגו'. סִלְקָא בְּהָהוּא עִמּוּדָא לְפִתְחָא דְצֶדֶק,
 דְּצִיּוֹן וִירוּשָׁלַם בֵּיתָהּ.

אִי זָכִי לְסִלְקָא יְתִיר, טַב חוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה,
 לְאַתְדַּבְּקָא בְּגוּ גּוּפָא דְמַלְכָּא. וְאִי לָא זָכִי
 לְסִלְקָא יְתִיר, כְּתִיב, ^(ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן
 וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֶר לוֹ. וְאִי זָכִי לְסִלְקָא
 יְתִיר, זָכָא הוּא. דְּזָכִי לִיקְרָא דְמַלְכָּא, וְלֹאֲתַעֲדָנָא
 בְּעַדְוִנָּא עֲלָאָה, דְּלַעֲיֹלָא מֵאַתֵּר דְּאַקְרִי שָׁמַיִם.
 דְּכְתִיב, ^(ישעיה נח) אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל ה', עַל ה' דִּיִּיקָא. זָכָא
 חוּלְקִיָּה דְמֵאֵן דְּזָכִי לְחֶסֶד דָּא, דְּכְתִיב, ^(תהלים קח) כִּי
 גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֶסֶדְךָ.

לשון הקודש

הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ
 יֹאמֶר לוֹ. וְאִם זָכָה לַעֲלוֹת יוֹתֵר – צָדִיק
 הוּא, שְׂזוּכָה לְכַבֹּד שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְלַהֲתַעֲדוֹן
 בְּעַדְוִן עֲלִיּוֹן שְׁלֻמְעָלָה מִמָּקוֹם שְׁנִקְרָא
 שָׁמַיִם, שְׂכָתוֹב ^(שם נח) אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל ה'.
 עַל ה' דְּזָכָא. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׂזוּכָה
 לְחֶסֶד הַזֶּה, שְׂכָתוֹב ^(תהלים קח) כִּי גָדֹל מֵעַל
 שָׁמַיִם חֶסֶדְךָ.

וְעִמּוּדָא שֶׁל שְׁלֹשָׁה גְּוִנִים מִזְדְּמֵן, וְאוֹתוֹ
 הָעִמּוּד נִקְרָא מִכּוֹן הַר צִיּוֹן, שְׂכָתוֹב ^(ישעיה ד)
 וּבָרָא ה' עַל כָּל מִכּוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל
 מִקְרָאָהּ עֲנֵן יוֹמָם וְעֶשֶׂן וָגו'. עוֹלָה בְּאוֹתוֹ
 הָעִמּוּד לְפִתְחָהּ שֶׁל צֶדֶק שְׁצִיּוֹן וִירוּשָׁלַם
 בּוֹ.

אִם זָכָה לַעֲלוֹת יוֹתֵר – טוֹב חֲלָקוּ וְגוֹרְלוֹ
 לְהַדְבִּיק בְּתוֹךְ הַגּוֹף שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְאִם לֹא
 זָכָה לַעֲלוֹת יוֹתֵר – כְּתוֹב ^(שם) וְהָיָה

וְכִי עַל הַשָּׁמַיִם הוּא, וְהָא כְּתִיב, (תהלים נז) כִּי גָדוֹל
 עַד שָׁמַיִם חֲסֶדְךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵיךְ חֶסֶד,
 וְאֵיךְ חֶסֶד. חֶסֶד עֲלָא, וְחֶסֶד תַּתָּא. חֶסֶד עֲלָא
 מֵעַל שָׁמַיִם הוּא. חֶסֶד תַּתָּא, הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נה)
 חֲסִדֵי דְדוּד הִנָּאֻמְנִים, וּבְחֵי כְּתִיב עַד שָׁמַיִם.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים
 שְׂמִיחָה הִלְלוּהָ, אָמַר יְדִיעָא, הַבָּנִים מֵאֵן
 אֵינֶנּוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תַּנְיִנֵן, תִּרְיִן בְּנִין אֵיךְ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַד דְּכֵר וְחַד נְוִקְבָּא. דְּכֵר,
 יְהִיבָה לְיַעֲקֹב, דְּכְּתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל,
 וְכְּתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר. בַּת, יְהִיבָה
 לְאַבְרָהָם, דְּכְּתִיב, (בראשית כד) וְה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל,
 בַּת הָיְתָה לוֹ לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׂמִיחָה.

לשון הקודש

שְׁנִינֵן	שְׁשִׁישׁ	שְׁנִי	בָּנִים
לְקוּדֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֶחָד זָכָר וְאֶחָד	נְקִבָּה. הַזָּכָר נָתַן אוֹתוֹ לְיַעֲקֹב, שְׂכֵתוֹב	(שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְּתוּב (ישעיה מט)	יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר. בַּת נָתַן
לְאַבְרָהָם, שְׂכֵתוֹב (בראשית כד) וְה' בֵּרַךְ אֶת	אַבְרָהָם בְּכָל. בַּת הָיְתָה לוֹ לְאַבְרָהָם,	וּבְכָל שְׂמִיחָה.	

וְכִי עַל הַשָּׁמַיִם הוּא, וְהָרִי כְּתוּב (שם נז) כִּי
 גָדֹל עַד שָׁמַיִם חֲסֶדְךָ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יֵשׁ
 חֶסֶד וְיֵשׁ חֶסֶד, חֶסֶד עֲלִיּוֹן וְחֶסֶד תַּתְּחוֹן.
 חֶסֶד עֲלִיּוֹן הוּא מֵעַל הַשָּׁמַיִם, וְחֶסֶד
 תַּתְּחוֹן הוּא שְׂכֵתוֹב (ישעיה נה) חֲסִדֵי דְדוּד
 הִנָּאֻמְנִים, וּבְאֵלָה כְּתוּב עַד שָׁמַיִם.

לְמִדְנֵה, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (תהלים קיג)
 אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה הִלְלוּהָ. הָאֵם הִדְוּעָה.
 הַבָּנִים מִי הֵם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי

וְאָמַר רַבִּיעָא עַל־יְהוּ, דִּינְקָא לְהוּ, וְעַל הָאִי כְּתִיב,
 (דברים קד) **לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבָּנִים. וְתִנִּינָן,**
לֹא יִסְגִּי בַר נָשׁ חֹבֹבִי לְתַתָּא, בְּגִין דִּי־סִתְּלַק אָמַר
מֵעַל בְּנִין. וְכְתִיב, (ויקרא יח) אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ,
וְיִי לְמֵאן דִּגְלִי עָרִיתָא.

וְכֵד תִּיבִין בְּנֵי עֲלָמָא, וְאַסְגִּין בּוֹכוֹתָא קָמִי קִדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, וְאָמַר תָּבַת וּבִסִּיא עַל בְּנִין, בְּדִין
אֶתְקַרִי תְּשׁוּבָה. מָאִי תְּשׁוּבָה. דָּא תְּשׁוּבָה דְּאָמַר,
דְּתָבַת בְּקִיּוּמָהָא, וּבְדִין כְּתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים
שְׂמַחָה, אִם הַבָּנִים וְדָאִי. וְעַל דָּא, לֹא לְפִטֵּר אִינִישׁ
מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה, עַד דְּאֻלִּיד בִּין וּבֵת.

תִּנְיָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֵעָם
ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ, תִּיאֻבְּתָא דְּצַדִּיקָא
לְמַחְמֵי דָּא, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ עַל ה'. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן,

לשון הקודש

וּמִכְסָּה עַל הַבָּנִים, אִזּוּ זֶה נִקְרָא תְּשׁוּבָה.
 מַה זֶה תְּשׁוּבָה? זֶה תְּשׁוּבָה שֶׁל הָאִם
 שֶׁשָּׁבָה בְּקִיּוּמָהּ, וְאִזּוּ כְּתוּב אִם הַבָּנִים
 שְׂמַחָה. אִם הַבָּנִים וְדָאִי. וְלִכֵּן לֹא יִפְטֹר
 הָאָדָם מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה עַד שְׂמוּלִיד בִּין
 וּבֵת.

שְׁנִינִי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (תהלים כז)
 לַחֲזוֹת בְּנֵעָם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. תְּשׁוּבָה

וְהָאִם רוֹבֵצָת עֲלֵיהֶם, שְׂמִינִיקָה אוֹתָם,
 וְעַל זֶה כְּתוּב לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבָּנִים.
 וְשְׁנִינִי, אֵל יִרְבֶּה הָאָדָם חֲטָאִיו לְמַטָּה,
 בְּדִי שֶׁתִּסְתַּלַּק הָאִם מֵעַל הַבָּנִים, וְכְתוּב
 (ויקרא יח) אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ. אוֹי
 לְמִי שְׂמַנְגָּלָה עֲרוֹתָהּ.

וּכְשִׁשְׁבִּים בְּנֵי הָעוֹלָם וּמִרְבִּים בּוֹכִיּוֹת
 לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָאִם שָׁבָה

כָּלֹא חָד. מִשְׁמַע דְּכַתִּיב נָעַם ה', דְּאַתֵּיָא מִעֲתִיקָא
קְדִישָׁא לְהַאי שָׁמַיִם. וְתִיאֻבְתָּא דְּצַדִּיקָיָא כֶּךָ הוּא
וְדָא, וְעַל הַשָּׁמַיִם כְּתִיב, אִזּוּ תִתְעַנֵּג עַל ה'. וְכַּאֲחַ
חֻלְקִיָּה מֵאֵן דְּזָכִי. וְדָא זְעִירִין אֵינֵן.

תְּנִינֵן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, (שיר השירים א) בְּנֵי אֲמִי
נָחְרוּ בִי שְׁמוֹנִי נֹטְרָה אֶת הַפְּרָמִים, בְּנֵי
אֲמִי, כְּמָה דְּכַתִּיב, (איכה ב) הַשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ, וְכַד
בָּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחְרָבָא בֵּיתִיהּ דְּלִתְתָּא,
וְלֹאֲגַלָּאָה יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמֵּיָא, אַעֲבַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מִקְמִיָּה לְהַאי אֶרֶץ, וְאַתְרַחֲקָא מִנִּיהּ. בְּדַכְתִּיב,
(שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲזָתוֹ מֶרְחֹק. וְכַד הָאִי אֶרֶץ אַתְרַחֲקָא
מִשָּׁמַיִם דְּלַעִילָא, הָאִי אֶרֶץ דְּלִתְתָּא אַתְרַחֲבָא,
וְיִשְׂרָאֵל אַתְפְּזֵרוּ בֵּינֵי עַמֵּיָא, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
מֵאֵן גָּרִים לִי הָאִי וּמֵאֵן עֶבֶד לִי הָאִי, בְּנֵי אֲמִי

לשון הקודש

הַצַּדִּיקִים לְרֹאוֹת אֶת זֶה, וְאַתָּה אָמַרְתָּ
עַל ה' אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכֹּל אַחֲרָי, מִשְׁמַע
שְׁכָּתוֹב נָעַם ה', שְׁכָּא מִהֶעֱתִיק הַקְּדוֹשׁ
לְשָׁמַיִם הַזֶּה, וְתִשְׁוֹקֵת הַצַּדִּיקִים
כֶּךָ הִיא וְדָא. וְכַתוּב עַל הַשָּׁמַיִם, אִזּוּ
תִתְעַנֵּג עַל ה'. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שָׁל מִי שְׁזֻכָּה.
וְדָא מַעֲטִים הֵם.

הַפְּרָמִים. בְּנֵי אֲמִי, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (איכה ב)
הַשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. שְׁכָשְׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַחֲרִיב בֵּיתוֹ שְׁלֻמָּטָה
וְלְהַגְלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְבֵין הָעַמִּים,
הַעֲבִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִלְפָּנָיו אֶת
הָאֶרֶץ הַזֶּה, וְהַתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, כְּכַתוּב
(שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲזָתוֹ מֶרְחֹק. וְכַשְׁאֶרֶץ זֶה
הַתְרַחֲקָה מִשָּׁמַיִם שְׁלֻמָּעֵלָה, הָאֶרֶץ הַזֶּה
שְׁלֻמָּטָה נִחְרָבָה, וְיִשְׂרָאֵל הַתְפֻּזָּרוּ בֵּין

שְׁנֵינֵנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (שיר א)
בְּנֵי אֲמִי נָחְרוּ בִי שְׁמוֹנִי נֹטְרָה אֶת

דַּנְחֲרוּ בִי, וְאַתְּרַחֲקוּ מִנִּי, בְּנֵי אָמִי וְדָאִי.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְהָיָה עִמָּיה רַבִּי חֲזִיא
בַּר רַב. עַד דִּהְיוּ אֲזִילִי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי
חֲזִיא, חֲמִיתָא מַה דְּאַנָּא חֲמִית. אָמַר לִיה, חֲמִינָא
גִּבְרָא חַד בְּנִהְרָא, וְצַפְרָא חַד עַל ^(דף ריט ע"ב) רִישִׁיה,
וְעֹלְעָא בְּפוּמִיה דְּצַפּוּרָא, וְאַכְלָא וְרַפְסָא בְּרַגְלֵי,
וְהָיָה גַבְרָא רַמִּי קָלִין וְצוּנָה, וְלֹא יִדְעָנָא מָאִי קֶאֱמַר.

אָמַר, נִקְרַב גִּבְיָה וְנִשְׁמַע. אָמַר, מִסֶּתְפִּינָא לְמִקְרַב.
אָמַר לִיה, וְכִי בַר נָשׁ הוּא בְּאַתְרָא דָּא, אֵלָא
רַמִּיזָא דְּחִכְמָתָא דְּרַמִּיז לָן קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. קְרִיבֵי
גִּבְיָה, שְׁמַעוּ דִּהְיָה אָמַר, עֲטָרָא עֲטָרָא, תִּרְיִן בְּנִין
שְׂרִיין לְבַר, ^(ס"א שְׂרִיאוּ לְבָרָא) לָא נָח וְלֹא גִיחָא, עַד
דְּצַפּוּרָא בְּקִיסְרָא רַמִּיז.

לשון הקודש

ואותו גבר מרים קולות וצונו, ולא
ידעתי מה אמר.

אמר, נקרב אליו ונשמע. אמר, אני
פזיח להתקרב. אמר לו, וכי בן אדם
הוא במקום זה? אלא רמז של חכמה
שרמז לנו הקדוש ברוך הוא. קרבו
אליו. שמעו שהיה אומר: בְּתֵר, בְּתֵר,
שְׁנֵי בָנִים שְׂרוּיִים בַּחוּץ וְרוֹקִים לְבַחוּץ.
לא נח ולא מנוחה, עד שהצפור בפת
תפל.

העמים. אמרה בנסת ישראל: מי גרם
לי את זה ומי עשה לי את זה? בני אמי
שנחרו בי והתרחקו ממני, בני אמי
ודאי.

רבי יוסי היה הולך בדרך, והיה עמו
רבי חזיא בר רב. עד שהיו הולכים,
אמר רבי יוסי לרבי חזיא, ראית מה
שראית? אמר לו, ראיתי גבר אחד
בנהר, וצפור אחת על ראשו, ועלה בפי
הצפור, ואוכלת ורומסת ברגליה,

בָּכָה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הֵיִינוּ דִתְנִינִין, בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ
 בִּי וְגו', מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַרְמִי שְׁלִי לֹא
 נִטְרַתִּי. אָמַר, וְדָאִי גָלוּתָא אֶתְמַשֵּׁךְ, וְעַל דָּא (ס"א ד')
 צִפְרִי שְׁמִיָּא לֹא אַעֲדִיו, עַד דִּי שְׁלֹטְנוּתָא דְעַמּוּן
 עוֹבְדֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת אַעֲדִיאוּ מִן עֲלָמָא.
 וְאִימַתִּי, עַד דִּימְטִי יוֹמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר
 דִּינֵיו בְּעֲלָמָא. דְּכַתִּיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא
 יוֹדֵעַ לַה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה.

עַד דִּהְיוּ אֲזִלִּין, שָׁמְעוּ חַד קָלָא דִּהְיוּ אָמַר,
 אוֹקִידָא דְקוֹפְטִירָא מָטָא בְּדִינֵיו, נָפַק חַד
 שְׁלֵהוּבָא, וְאוֹקִיד לְהַחוּא צְפוּרָא. אָמַר, וְדָאִי, כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (דניאל ז) וַיְהִיבַת לִיקְדַּת אֵשָׁא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא אֲנִלִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל, אֲלֹא בְּזִמְנָא דְלֹא אֶשְׁתַּכַּח

לשון הקודש

לִיְלָה.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, שָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד
 שֶׁהָיָה אוֹמֵר: שְׁלֵהֲבַת הַדִּין הַגִּיעָה
 בְּדִינֵיו. יֵצֵאָה שְׁלֵהֲבַת אַחַת וְשָׁרְפָה אֶת
 אוֹתָהּ הַצְּפוּרָא. אָמַר, וְדָאִי כְּמוֹ שְׁכַתוֹב
 (דניאל ז) וַנִּתְּנָה לְשָׂרְפַת הָאֵשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא הִגְלָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל אֲלֹא בְּזִמְנָא שְׁלֹא
 נִמְצָאָה בִּינֵיהֶם אֲמוּנָה, כְּשֶׁנִּמְנָעָה

בְּכָה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, זֶהוּ שְׁשֻׁנֵּינוּ בְּנֵי
 אֲמִי נִחְרוּ בִּי. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁכַרְמִי
 שְׁלִי לֹא נִטְרַתִּי. אָמַר, וְדָאִי הַגָּלוּת
 נִמְשָׁךְ, וְעַל זֶה וְשׁוֹצְפִירֵי הַשָּׁמַיִם לֹא זָזוּת
 עַד שֶׁשְׁלֹטוֹן הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
 בּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת יַעֲבֹר מִהָעוֹלָם, וּמָתִי?
 עַד שִׁנְיַע הַיּוֹם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְעוֹרֵר דִּינֵיו בְּעוֹלָם, שְׁכַתוֹב (זכריה יד)
 וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לַה' לֹא יוֹם וְלֹא

מִהִימָנוּתָא בִּינִיָּהּ. כִּד אֶתְמַנַּע מִהִימָנוּתָא בִּינִיָּהּ,
בְּכִיכּוּל, הָכִי אֶשְׁתַּכַּח בְּכָלָא. דְּכְתִיב, (ישעיה כח) וְכָפַר
בְּרִיתְכֶם אֶת מוֹת.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, מָאִי דְּכְתִיב, (ישעיה כח) בְּלַע הַמּוֹת
לְנֶצַח. אָמַר לִיה, כִּד יתַּעַר קֳדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יְמִינָא דִּילִיה, אֶתְמַנַּע מוֹתָא מִן עֲלָמָא. וְלֹא
יתַּעַר הָאִי יְמִינָא, אֶלָּא כִּד יתַּעַרְוִן יִשְׂרָאֵל בִּימִינָא
דְּקֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמָאִי נִיְהוּ תוֹרָה, דְּכְתִיב בָּהּ,
(דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ. בְּהִהוּא זְמָנָא, (תהלים קיח)
יָמִין ה' עוֹשֶׂה חֵיל וְגו', לֹא אָמוּת כִּי אַחִיָּה וְאַסְפָּר
מַעֲשֵׂי יְה.

תִּנָּא, הֵהוּא זַכָּא דְּקֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיה,
וּבְרוּזָא קָרִי עֲלִיה, תִּלְתִּין יוֹמִין, בִּינִי
צְדִיקָיָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. בְּלָחוּ צְדִיקָא חֲדָאן, בְּלָחוּ

לשון הקודש

בְּרִיךְ הוּא, וּמָה זֶה? תוֹרָה שְׁכָתוּב בָּהּ
(דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ. בְּאוֹתוֹ זְמַן
(תהלים קיח) יָמִי ה' עוֹשֶׂה חֵיל וְגו', לֹא אָמוּת
כִּי אַחִיָּה וְאַסְפָּר מַעֲשֵׂי יְה.

לְמַדְנֵנוּ, אוֹתוֹ הַצְדִּיק שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְתַרְצֶה בּוֹ, וְהַכְרוֹז קוֹרָא עָלָיו
שְׁלֹשִׁים יָמִים בֵּין צְדִיקֵי גֶן הָעֵדֶן, כָּל
הַצְדִּיקִים שְׂמֵחִים, כָּל הַצְדִּיקִים בָּאִים

בִּינִיָּהּ הָאָמוּנָה, בְּכִיכּוּל, כִּד נִמְצָא
בְּכָל, שְׁכָתוּב (ישעיה כח) וְכָפַר בְּרִיתְכֶם
אֶת מוֹת.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, מָהוּ שְׁכָתוּב בְּלַע
הַמּוֹת לְנֶצַח? אָמַר לוֹ, בְּשִׁיעוּרֵר הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יְמִינוֹ, יִמְנַע מוֹת
מִהָעוֹלָם, וְלֹא תִתְעוּרֵר יָמִין זֹו אֶלָּא
בְּשִׁיעוּרֵרֵי יִשְׂרָאֵל בִּימִינוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ

צִדִּיקִיָּא אַתִּין, וּמַעֲטָרֵן הַכִּתִּיָּה דְהָהּוּא צִדִּיקָא, עַד
דִּיִּיתִי לְמִידֵּר דִּינִירִיָּה בִּינִיָּהּ. וְאִי חִיבָא הוּא, כְּרוּזָא
קָרִי עָלֶיהָ בְּגִיתָנָם תִּלְתִּין יוֹמִין ^(עליה), וְכִלְהוּ חִיבִיא,
כִּלְהוּ עֲצִיבִין.

כִּלְהוּ פִּתְחִין ווִי, דְּהָא דִּינָא חֲדָתָא אַתְּעַר הַשְׁתָּא,
בְּגִינִיָּה דְּכִלְנִיא. כַּמָּה גִּרְדִּינִין דְּנִמוּסִין
מִזְדִּמְנִין לְקַבְּלִיהָ, וְלֹאֲקַדְמָא לִיהָ ווִי. אוּי לְרָשָׁע אוּי
לְשֹׁכְנֹו. וְכִלְהוּ פִּתְחִין וְאִמְרִין, ^(ישעיה ג) אוּי לְרָשָׁע רַע
כִּי גִמּוּל יִדְּיוּ יַעֲשֶׂה לוֹ. מָאִי ^(טעמא) גִּמּוּל יִדְּיוּ. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק. לֹאֲכַלְלָא ^(לֹאֲכַקָא) מָאֵן דְּזִנִּי בִידּוּי, לֹאֲכַקָא
וְלַחֲבֵלָא זְרַעִיה בְּרִיקָנִיא.

דְּהָא תַּנִּינֹן, כָּל מָאֵן דְּאַפִּיק זְרַעִיה בְּרִיקָנִיא, אִקְרִי
רַע, וְלֹא חֲמִי אִפִּי שְׂכִינְתָּא. דְּכִתִּיב, ^(תהלים ה)
כִּי לֹא אֵל חֲפִץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יִגּוּרְךָ רַע. וְכִתִּיב,

לשון הקודש

לו: וי, אוי לְרָשָׁע אוי לְשֹׁכְנֹו. וְכִלְהוּ
פּוֹתְחִים וְאִמְרִים: אוי לְרָשָׁע רַע כִּי
גִמּוּל יִדְּיוּ יַעֲשֶׂה לוֹ. מָה זֶה וְטַעַם גִּמּוּל
יִדְּיוּ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְכַלֵּל וְלַחֲצִיא מִי
שְׁזֹנָה בְּדוֹדוֹ לַחֲצִיא וְלַחֲשָׁחִית זְרַעו
לְרִיק.

שְׁחָרִי שְׁנִינֹן, כָּל מִי שְׂמוּצִיא זְרַעו
לְרִיק נִקְרָא רַע, וְלֹא רוּאָה פְּנֵי שְׂכִינָה,

וּמַעֲטָרִים מְקוֹמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַצִּדִּיק עַד
שְׂבִיבָא לְמִדֵּר אֶת דִּינִירוֹ בִּינִיָּהּ. וְאִם
רָשָׁע הוּא, הַכְּרוּז קוֹרָא עָלָיו בְּגִיתָנָם
שֶׁלשִׁים יוֹם וְעֻלָּין, וְכָל הַרְשָׁעִים כָּלָם
עֲצוּבִים.

כָּלָם פּוֹתְחִים: וי, שְׁחָרִי דִּין חֲדָשׁ
מִתְעוֹרֵר כַּעַת בְּגִלְלוֹ שֶׁל פְּלוּגִי. כַּמָּה
שׁוּמְרֵי הַחֵק מִזְדִּמְנִים בְּגִידוֹ וּמְקַדִּימִים

(בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. אוֹף הָבָא, אוֹי לְרָשָׁע רַע. וְוִי לְהָהוּא חֲיִיבָא דְאִיהוּ רַע, דְּעַבְד גְּרָמִיָּה רַע. כִּי גִמּוּל יָדָיו יַעֲשֶׂה לוֹ, לְאַכְלֵלָא מֶאֶן דְּזָנִי בִידָיו, לְאַפְקָא וּלְחַבְלָא זְרַעֲיָה בְּרִיקְנָיָא, וּלְהָאִי מְרַדִּין בְּהָהוּא עֲלֵמָא יִתִּיר מִכָּלָא.

תָּא חַזִּי, דְּהָא כְּתִיב אוֹי לְרָשָׁע (רס), כִּיּוֹן דְּכְתִיב אוֹי לְרָשָׁע, אֲמַאי רַע. אֵלָא כְּמָה דְּאֲמִינָא, דְּעַבְד גְּרָמִיָּה רַע. וּכְתִיב לֹא יִגְוֹרֵךְ רַע. וְכָלְהוּ סְלָקִין, וְהָאִי לֹא סְלִיק.

וְאִי תִימָא, שְׂאָר חֲיִיבִין דְּקָטְלוּ בְּנֵי נָשָׂא. תָּא חַזִּי, כְּלָהוּ סְלָקִין וְהוּא לֹא סְלִיק. מָאִי טַעֲמָא, אִינוּן קָטְלוּ בְּנֵי נָשָׂא אַחֲרָא, וְהָאִי קָטִיל בְּנוֹי מִמֶּשׁ, אוֹשִׁיד דְּמִין סְנִיאיִן.

לשון הקודש

כִּיּוֹן שְׂכַתּוּב אוֹי לְרָשָׁע, לְמָה רַע? אֵלָא כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ, שְׂעֵשָׂה עֲצָמוֹ רַע, וְכַתּוּב לֹא יִגְוֹרֵךְ רַע, וְכָלְהוּ עוֹלִים וְזֶה לֹא עוֹלָה. וְאִם תֹּאמַר, שְׂאָר רָשָׁעִים שְׂהָרְגוּ בְּנֵי אָדָם? בֵּא רְאָה, כָּלְהוּ עוֹלִים וְהוּא לֹא עוֹלָה. מָה הַטַּעַם? הֵם הָרְגוּ בְּנֵי אָדָם אַחֲרֵיהֶם, וְזֶה הָרַג בְּנוֹי מִמֶּשׁ, שְׂפָךְ דָּמִים רַבִּים.

שְׂכַתּוּב (תהלים ח) כִּי לֹא אֵל חַפֵּץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְוֹרֵךְ רַע, וְכַתּוּב (בראשית לב) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. אַף כָּאן, אוֹי לְרָשָׁע רַע – אוֹי לְאוֹתוֹ רָשָׁע שְׂהוּא רַע, שְׂעֵשָׂה עֲצָמוֹ רַע, כִּי גִמּוּל יָדָיו יַעֲשֶׂה לוֹ – לְכַלֵּל מִי שְׂזוּנָה בִּידוֹ לְהוֹצִיא וּלְהַשְׁחִית זְרַעוֹ לְרִיק, וּלְזֶה מוֹרְדִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם יוֹתֵר מִכָּלְהוּ.

בֵּא תִרְאָה, שְׂהָרִי כְּתוּב אוֹי לְרָשָׁע (רעו).

תָּא חַיִּי, בְּשָׂאָר חַיִּיבִי עֲלֵמָא, לָא כְּתִיב וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה', וְכָאן כְּתִיב, וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר עָשָׂה. מָאִי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּכְתִיב וְשַׁחַת אֶרְצָה.

תַּנֵּן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית לָךְ חוּבָא בְּעֲלָמָא דְלֹא אִית לִיה תְּשׁוּבָה, בַּר מִהְאִי. וְלִית לָךְ חַיִּיבָא דְלֹא חָמְאן אִפִּי שְׂכִינְתָא, בַּר מִהְאִי. דְּכְתִיב לֹא יִגְרֹד רָע, כָּלֵל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וּפְאִין אֵינוֹן צְדִיקִיָּא, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי. עֲלִיָּהּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמּוֹד כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. מָאִי לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמָה דְּכְתִיב, אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּגִוְיָהּ. עַל דָּא לְבָעִי לִיה לְבַר נָשׁ דְּלֹא לְאַתְעֲרָבָא צוֹלָמָא דִּילִיה (דף רכ ע"א) בְּצוֹלָמָא דְעוֹבֵד בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, בְּגִין דְּהֵאִי קִדִּישָׁא וְהֵאִי מְסֻבָּא.

לשון הקודש

רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרִי הַצְדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלִיהֶם כְּתוּב (ישעיה ס) וְעַמּוֹד כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. מַה זֶה לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (תהלים קט) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

וַיְחִי יַעֲקֹב, בְּתוֹכָם. לָכֵן צָרִיד לְאָדָם שֶׁלֹּא לְעֲרֹב צֻלָּם שְׁלֹו בְּצֻלָּם שֶׁל עוֹבְדֵי

בַּא רְאִיה, בְּשָׂאָר רִשְׁעֵי הָעוֹלָם לֹא כְּתוּב וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה', וְכָאן כְּתוּב וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר עָשָׂה. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂכֵתוֹב וְשַׁחַת אֶרְצָה.

שְׂנִינֵנו, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין לָךְ חָטָא בְּעוֹלָם שְׂאִין לוֹ תְּשׁוּבָה פֻּרְט לָזֶה, וְאֵין לָךְ רִשְׁעָ שְׁלֹא רוּאָה פְּנֵי שְׂכִינָה פֻּרְט לָזֶה, שְׂכֵתוֹב לֹא יִגְרֹד רָע, כָּלֵל. אָמַר

תָּא חַיִּי, מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. דִּישְׂרָאֵל בְּד אֲשֶׁתִּכַּח בְּר נָשׁ
 מִית הוּא מְסַאב לְכָל גּוֹפָא, וּבֵיתָא מְסַאבָּא. וְגוֹפָא
 דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת לָא מְסַאִיב לְאַחֲרָא, וְגוֹפִיָּה
 (נ"א וּבֵיתָא) לָא מְסַאבָּא בְּד אֵיחוּ מִית. מָאִי טַעְמָא.

יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְתָּא דְּאֵיחוּ מִית כָּל קְדוּשֵׁי דְּמֵאֲרִיָּה
 מִתְּעַבְּרִין מִנִּיהּ, אֲתַעְבֵּר מִנִּיהּ הָאִי צוֹלְמָא
 קְדִישָׁא, וְאֲתַעְבֵּר מִנִּיהּ הָאִי רוּחַ קְדָשָׁא, אֲשֶׁתִּתָּר
 גּוֹפָא מְסַאבָּא.

אַבְל עוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, לִית
 חֲכִי. דְּבִתִּי מְסַאב בְּכָל סְטָרִין, צוֹלְמָא
 דִּילִיָּה מְסַאבָּא, וְרוּחָא דִּילִיָּה מְסַאבָּא. וּבְגִין
 דְּסוֹאֲבוּתִי אֵלִין שְׂרִיָּין בְּגִיָּיָה, אָסִיר לְמִקְרַב לְגִבִּיָּה.
 כִּיּוֹן דְּמִית, נָפְקִי כָּל אֵלִין מְסַאֲבוּתָא וְאֲשֶׁתִּתָּר גּוֹפָא
 בְּלָא מְסַאֲבוּתָא לְסוֹאֲבָא.

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְתָּא שְׂהוּא מִת, כָּל חֲקָדְשוֹת
 שְׁל רַבּוֹנוּ עוֹבְרוֹת מִמֶּנּוּ, וְעוֹבֵר מִמֶּנּוּ
 הַצֵּלָם הַקְדוּשׁ הַזֶּה, וְעוֹבֵרֵת מִמֶּנּוּ רוּחַ
 הַקְדָּשָׁה הַזֶּה, נִשְׁאַר הַגּוֹף טָמֵא.

אַבְל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת עוֹבֵד
 עֲבוֹדָה זָרָה לֹא כָּד, שְׂפִחְתִּיו טָמֵא בְּכָל
 הַצֵּדִים, צִלְמוֹ טָמֵא וְרוּחוֹ טָמֵא, וּמִשּׁוּם
 שְׂכָל הַטָּמְאוֹת הִלְלוּ שְׂרוּיֹת בְּתוֹכוֹ,

כוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, מִשּׁוּם שְׂהוּא קְדוּשׁ וְזֶה
 טָמֵא.

בֵּא רֵאָה מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמּוּן עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, שִׁישְׂרָאֵל בְּשִׁנְמִצָּא
 אָדָם מִת, הוּא מְטָמֵא אֶת כָּל הַגּוֹף,
 וְהַפִּיט טָמֵא. וְגוֹף שְׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמִזְלוֹת לֹא מְטָמֵא מִישְׁהוּ אַחֲרָא, וְגוֹפּוֹ
 (וּבֵיתוֹ) לֹא טָמֵא בְּשִׁהוּא מִת. מַה הַטַּעַם?

וְאֵף עַל גַּב דְּגוּפָא דְלֵהוֹן מְסֵאב, בֵּין בְּתִיּהוֹן וּבֵין
בְּמִיתָתָהוֹן. אֲבָל בְּתִיּהוֹן דְּכָל אֵינוֹן מְסֵאבִין
אֲשַׁתְּכַחֲי לְגַבֵּייהוּ, אֵית לֹון חֵילָא לְסוּאָבָא לְאַחֲרֵינִי,
בְּמִיתָתָהוֹן דְּנַפְקִי כָל אֵינוֹן מְסֵאבִין מִנֵּייהוּ, לָא יִבְלִין
לְסֵאבָא. וְדִישָׁרְאֵל, יְכִיל לְסֵאבָא לְאַחֲרֵינִי. בְּגִין דְּכָל
קַדִּישִׁין נִפְקִין מֵיָהּ וְשָׂרָא עָלֶיהָ סְטָרָא אַחֲרָא.

תָּא חַיִּי, הֵא עָלָם קַדִּישָׁא, בַּד אָזִיל בַּר נָשׁ
וְאַתְרֵבִי, וְאַתְעָבִיד מֵהֵא פְרִצוּפָא דְיוֹקְנָא
דִּילִיָּה. אַתְעָבִיד צוּלְמָא אַחֲרָא, וּמִתְחַבְרֵן בְּחֻדָּא. וְדָא
נָטִיל לָדָא, בְּשַׁעְתָּא דְאַשְׁתְּכַחוּ תִרִין צוּלְמִין, נָטִיר
הוּא בַר נָשׁ, וְגוּפָא דִּילִיָּה בְּקִיּוּמָא, וְרוּחִיָּה שְׂרִיָּא
בְּגִיּוּיָּה. בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ יוֹמוֹי, מִתְעַבְרֵן מֵיָהּ, וְדָא
סָלִיק לָדָא, וְאַשְׁתָּאֵר בַּר נָשׁ בְּלָא נָטִירוּ. בְּדִין, (שִׁיר
הַשִּׁירִים ב) עַד שְׁיָפוּת חַיִּים וְנָסוּ תַּצְלָלִים, תִּירִי.

לשון הקודש

כִּי כָל הַקְדָּשׁוֹת יוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹרָה
עָלָיו צַד הָאֲחֵר.

בֹּא רֵאדָה, הַצֵּלָם הַקְדוֹשׁ הַזֶּה, בְּשִׁהוּלָךְ
אָדָם וּמִתְגַּדֵּל וְנַעֲשִׂית מִהַפְרָצוּף הַזֶּה
הַדְּמוּת שְׁלֹו, נַעֲשֶׂה צֵלָם אַחֲרָה,
וּמִתְחַבְרִים בְּאַחֶד, וְזֶה נוֹטֵל אֶת זֶה.
בְּשַׁעֲה שְׁנִמְצָאִים שְׁנֵי צֵלָמִים שְׁמוֹר הוּא
הָאָדָם, וְגוּפוֹ בְּקִיּוֹם, וְרוּחַ שְׁרוּיָה בְּתוֹכוֹ.
בְּשַׁעֲה שְׁקָרְבִים יָמִיו, הֵם עוֹבְרִים מִמֶּנּוּ,

אֲסוּר לְקָרֵב אֵלָיו. בֵּינָן שְׁמַת, יוֹצְאוֹת כָּל
הַטְּמְאוֹת הַלָּלוּ, וְנִשְׁאָר גּוֹף בְּלִי טְמֵאָה
לְטֵמָא.

וְאֵף עַל גַּב שְׁגוּפָם טֵמָא, בֵּין בְּתִיּהֶם
וּבֵין בְּמִיתָתָם, אֲבָל בְּתִיּהֶם שְׂכָל אוֹתָן
הַטְּמְאוֹת שְׁנִמְצָאוֹת אֲצֵלָהֶם, יֵשׁ לָהֶם כַּחַ
לְטֵמָא אַחֲרִים. וּבְמִיתָתָם, כַּאֲשֶׁר יוֹצְאוֹת
כָּל אוֹתָן הַטְּמְאוֹת מֵהֶם, לֹא יִכּוּלִים
לְטֵמָא, וְשֵׁל יִשְׂרָאֵל יִכּוּל לְטֵמָא אַחֲרִים,

תָּא חַיִּי, בַּד אֶתְעַר דִּינָא בְּעִלְמָא, דְּקִדְשָׁא בְּרִיד
הוּא יְתִיב עַל כָּרְסֵי דְדִינָא לְמִידָן עֲלִמָא, בְּעִי
בַּר נָשׁ לְאַתְעָרָא (בְּדִינָא) תְּשׁוּבָה, דִּיִּיתוּב מִחִיּוּבָא (נ"א
מִחִיּוּבִי). דִּהָא הֵהוּא יוֹמָא, פְּתֻקִין כְּתִיבוּ, וּמִשְׁתַּכְּחִי
כְּלָחוּ בְּאַחְמָתָא הָא כְּתִיבִין. אִי זָכִי בַר נָשׁ דִּיִּיתוּב
קָמִי מְאָרִיָּה, קָרְעִין פְּתֻקִין דְּעֵלִיָּה.

לְבַתָּר קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא זְמִין קָמִיָּה דְּבַר נָשׁ, יוֹמָא
דְּכַפּוּרֵי יוֹמָא דְתְּשׁוּבָה. אִי תָב מַחְטְאֵי טַב.
וְאִי לָא, פְּקִיד מְלָכָא לְמַחְתֵּם פְּתֻקִין. וְוִי, דִּהָא
תְּשׁוּבָה בְּעֵיָא לְאַסְתֻּלְקָא מְנִיָּה.

אִי זָכִי בְתְּשׁוּבָה, וְלָא שְׁלִימָתָא כְּדָקָא יָאוּת, תְּלִיין
לִיָּה עַד הֵהוּא יוֹמָא בְּתִרְאָה דְּעַצְרָת, דִּהוּא
תְּמִינָאָה לַחֲג. וְאִי עֶבֶד תְּשׁוּבָה שְׁלִימָתָא לְקָמִי

לשון הקודש

לפני רבוננו, קורעים את הפתקים שעלין.
 אחר כך הקדוש ברוך הוא מזמין לפני
 האדם את יום הכפורים, יום התשובה.
 אם שב מחטאיו – טוב. אם לא – מצוה
 המלך לחתום פתקים. אוי כי התשובה
 רוצה להסתלק ממנו.

אם זכה בתשובה ולא שלמה בראוי –
 תולים לו עד אותו יום אחרון של עצרת,
 שהוא שמיני לחג. אם עשה תשובה

וזה עולה לזה, ונשאר אדם בלי שמירה,
 אז (שיר ב) עד שיפוח היום ונסו הצללים,
 שנים.

בא ראה, בשמתעורר דין בעולם,
 כשהקדוש ברוך הוא יושב על כסא דין
 לדון את העולם, צריך אדם לעורר ובדין
 תשובה שישוב מהרשע ומחטאיו, שהרי
 אותו יום נכתבים פתקים, וכלם נמצאים
 בתיק בתובים. אם זכה אדם שישוב

מֵאֲרִיָּה, אֶתְקַרְעוּ. וְאִי לֹא זָכִי, אֵינֹנִי פִתְקִין נִפְקִין
מִבִּי מִלְכָּא, וְאֶתְמַסְרִין בִּידֵי דְסִנְטִירָא, וְדִינָא
מִתְעֲבִיד, וּפִתְקִין לֹא מִתְדָּרִין תּוֹ לְבִי מִלְכָּא.

בְּדִין צוֹלָמִין אֶתְעֲבְרוּ מִנִּיה, וְלֹא מִשְׁתַּבְּחִין עֲמִיה.
כִּיֹּן דְּמִתְעֲבָרִין מִנִּיה, הָא וְדָאִי טוֹפְסָא
דְּמִלְכָּא יַעֲבֹר עָלֶיהָ, וְיִטְעוּם פֶּסָא דְּמוֹתָא. וּבִתְהוּא
לִילִיָּא דְחָגָא בְּתִרְאָה, סִנְטִירִין וְמִינִין, וּפִתְקִין נִטְלִין,
בְּתֵר דְּנִטְלִי לֹון, צוֹלָמִין מִתְעֲבָרִין, וְלֹא מִשְׁתַּבְּחִין (נ"א
וְאִי מִשְׁתַּבְּחִין גְּרִיעִין יַעֲבֹר עָלֵיהֶן מִרְעִין וכו') בְּהוּ יָדִי. וְאִי מִשְׁתַּבְּחִין
בְּהוּ יָדִי (נעדי), דִּינָא גְּרִיעָא, אוּ יַעֲבֹר עָלֵיהֶן דִּינָא מִרְעִין
בִּישִׁין, בְּגִרְעוֹתָא דְלַחֹן, וְהָא אוֹקִימָנָא לְהָא.

וּבְסַפְרֵי קִדְמָאִי אַמְרֵי יִתִּיר, בְּד רִישָׁא אַגְרַע,
וְיִשְׁתַּבַּח גּוֹפָא. בְּרִיָּה, אוּ אֲנִתְתִּיָּה יִשְׁתַּבְּחוּ
וְהוּא יִסְתַּלַּק. וְהָנִי מִילִי, בְּד לֹא אַחֲדֵר כָּל תְּהוּא

לשון הקודש

הַמַּעֲנִישִׁים מִזְמָנִים, וְנוֹטְלִים אֶת
הַפִּתְקִים. וְאַחֲרֵי שֶׁנִּטְלוּ אוֹתָם, מַעֲבָרִים
הַצִּלְמִים, וְלֹא נִמְצְאִים וְאִם נִמְצְאִים פְּגוּמִים,
יַעֲבֹר עָלֵיהֶם מַחְלוֹת וְכוּ' בְּהֶם יָדִים. וְאִם
נִמְצְאִים בְּהֶם יָדִים – דִּין גְּרוּעַ, אוּ יַעֲבֹר
עָלֵיהֶם דִּין שֶׁל מַחְלוֹת רְעוּת בְּפָנֵם שְׁלָהֶם,
וְהָרִי בְּאַרְגּוֹ אֶת זֶה.

וּבְסַפְרֵי הַקִּדְמוֹנִים אוֹמְרִים יוֹתֵר,
כְּשֶׁהָרֹאשׁ נִגְרַע וְנִמְצָא הַגּוֹף – בָּנוּ אוּ

שְׁלָמָה לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ – נִקְרָעִים. וְאִם לֹא
זוֹכָה – אוֹתָם פִּתְקִים יוֹצְאִים מִבֵּית
הַמֶּלֶךְ וְנִמְסָרִים בִּידֵי מַלְאָךְ הַדִּין, וְהַדִּין
נַעֲשֶׂה, וּפִתְקִים יוֹתֵר לֹא חוֹזְרִים עוֹד
לְבֵית הַמֶּלֶךְ.

אִם מַעֲבָרִים הַצִּלְמִים מִמֶּנּוּ וְלֹא נִמְצְאִים
עִמּוֹ. כִּיֹּן שֶׁעֲבָרוּ מִמֶּנּוּ, הָרִי וְדָאִי שְׁעֵנֵשׁ
הַמֶּלֶךְ יַעֲבֹר עָלֵיהֶם וְיִטְעֵם מִכּוּס הַמָּוֶת.
וּבְאוֹתוֹ לִילָה שֶׁל חַג הָאֲחֵרוֹן, הַמִּלְאָכִים

וּמָנָא בְּתִיּוֹבְתָא. אֲבָל אִי אַהֲדַר, טַעֲמָא דְּמוֹתָא
יִטְעֵם, וַיִּתְּסִי.

וְאִי גּוּפָא לָא אַתְחַזִּי, וַיִּשְׁתַּכַּח רִישָׁא. אִינוּן סָלְקִין,
וְהוּא אַתְקִיָּים. וְהָנִי מִיֵּלִי, בַּד בְּרִיה זַעֲרָא
בְּרִשׁוּתִיה. וְאִי יָדוּי פְּגִימוֹ, עֲבִידְתָּא דִּידוּי פְּגִימִין.
רְגֵלוֹי, מֶרְעִין רַדְפִּין עָלֶיהָ. עָרַק צוּלְמָא וְאַהֲדַר, עָרַק
וְאַהֲדַר. עָלֶיהָ כְּתִיב, (דברים כח) בִּבְקָר תֹּאמַר מִי יִתֵּן
עָרֵב, וְהָאִי בַּד נֶהְרָא סִיחָרָא, וְלִילִיָּא אַתְתַּקֵּן בְּנִהוּרָא.
אֲבָל זַפְּאִי חֲסִידִי, בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא מִסְתַּכְּלִי
בְּלַבִּיָּהוּ, כְּאֵלוֹ הָהוּא יוֹמָא מִסְתַּכְּלִי מִעֲלָמָא,
וְעַבְדִּין תִּיּוֹבְתָא שְׁלִימָתָא קָמִי מְאִרִּיהוֹן, וְלֹא
יִצְטָרְכוּן לְמִלָּה אַחֲרָא. זַפְּאֵה חוֹלְקָהוֹן בְּעֲלָמָא דִּין
וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי.

תָּא חַזִּי, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי, כִּמְהָ עֲלָאִין

לשון הקודש

מִי יִתֵּן עָרֵב. וְהָאִי בְּשִׁתְּלִבְנָה מְאִירָה
וְחִלְלִיָּה מִתְקֵן בְּאוּר.

אֲבָל צַדִּיקִים חֲסִידִים, כָּל יוֹם וַיּוֹם
מִסְתַּכְּלִים בְּלָבָם כְּאֵלוֹ אֹתוֹ יוֹם
מִסְתַּכְּלִים מִהָעוֹלָם, וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה
שְׁלָמָה לִפְנֵי רַבּוֹנָם, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְדַכָּר
אַחֵר. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם בְּעוֹלָם הָהוּא וּבְעוֹלָם
הַבָּא.

כִּי רָאָה, כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי – כִּמְהָ

אֲשֶׁתוֹ יִמְצְאוּ, וְהוּא יִסְתַּלֵּק. וְהָאִי מְדַכָּר
כְּשִׁלָּא חֲזֹר כָּל אֹתוֹ זְמַן בְּתִשְׁבּוּכָה. אֲבָל
אִם חֲזֹר, טַעֲם הַמּוֹת יִטְעֵם וַיִּתְּרָפָא.

וְאִם הַגּוֹף לֹא נִרְאָה וַיִּמְצָא הָרָאשׁ – הֵם
מִסְתַּכְּלִים וְהוּא מִתְקֵים, וְהָאִי מְדַכָּר
כְּשִׁבְנוֹ הַקָּמֵן בְּרִשׁוּתוֹ. וְאִם יָדוּי פְּגוּמִים,
מַעֲשֵׂה יָדוּי פְּגוּמִים, רְגֵלוֹי – מַחֲלוֹת
רוּדְפוֹת אֹתוֹ. בּוֹרַח הַצֶּלֶם וְחֲזֹר, בּוֹרַח
וְחֲזֹר, עָלָיו כְּתוּב (דברים כח) בִּבְקָר תֹּאמַר

עֹבְדֵי מִלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא בְּאִינוּן עֹבְדֵי (נ"א בְּרִיין)
 דְּאִיהוּ עֶבֶד לְתַתָּא קְטִיר לֹון בְּמַלִּין עֲלָאִין דְּלַעִילָא,
 וְכַד נְטִלִין לֹון לְתַתָּא וְעֹבְדֵי בְּהוּ עֹבְדָא, אֲתַעֲר
 הֵהוּא עֹבְדָא דְּלַעִילָא דְּקְטִיר בָּהּ. בְּגוֹן אֲזוּבָא, עֵץ
 אֶרֶז, וְהָא אֲוִקִּימָנָא (דף רכ ע"ב) מְלִי.

וְאִית מַנְיָהוּ דְּאַחִידִין בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא, בְּגוֹן לִזְלָב,
 וְאַתְרוּג, הֶדֶם, וְעֶרְבָה, דְּכִלְהוּ אֲחִידִין בְּשִׁמָּא
 קַדִּישָׁא לַעִילָא. וְעַל דָּא תַנִּינִן, לְאַחְדָא לֹון, וְלַמַּעְבַּד
 בְּהוּ עֹבְדָא, בְּגִין לְאַתְעָרָא חֲדוּהָ הֵהוּא דְּאַחִיד בֵּית.
 וְעַל דָּא תַנִּינִן, בְּמַלִּין וְעֹבְדָא בְּעֵיִן לְאַחְזָא מְלָה,
 בְּגִין לְאַתְעָרָא מְלָה אַחְרָא.

הָדָא הוּא דְּכֶתִיב, כָּל הַנִּקְרָא בְּשִׁמִּי וְלִכְבוֹדִי
 (בְּרֵאתִיו), לְאַתְעָרָא יְקָרִי. בְּרֵאתִיו, לִיַּיְחָדָא לִי.
 יִצְרָתִיו, לַמַּעְבַּד בֵּית עֹבְדָא (נ"א חִילָא). אֶף עֲשִׂיתִיו,

לשון הקודש

אַחֲזוּיִם בְּשִׁם הַקֹּדֶשׁ לַמַּעֲלָה. וְעַל כֵּן
 שְׁנִינוּ, לְאַחֲזוּ אֹתָם וְלַעֲשׂוֹת בְּהֵם
 מַעֲשֶׂה כְּדִי לְעוֹרֵר חֲדוּהָ אֹתוֹ שְׂאֲחֲזוּ
 בּוֹ. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, בְּדְבָרִים וּמַעֲשֶׂה
 צָרִיד לְהִרְאֹת דְּבָר כְּדִי לְעוֹרֵר דְּבָר
 אַחֵר.

זָחַו שְׂכָתוֹב כָּל הַנִּקְרָא בְּשִׁמִּי וְלִכְבוֹדִי
 וּבְרֵאתִיו - לְעוֹרֵר כְּבוֹדִי. בְּרֵאתִיו -
 לִיַּיְחָד לִי. יִצְרָתִיו - לַעֲשׂוֹת בּוֹ מַעֲשֶׂה

עֲלִיוֹנִים מַעֲשֵׂי הַמֶּלֶךְ הַקֹּדֶשׁ, שְׁחֲרִי
 בְּאֹתָם מַעֲשִׂים וּבְרִיּוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
 לַמַּטָּה, קוֹשֵׁר אֹתָם בְּדְבָרִים עֲלִיוֹנִים
 שְׁלַמַּעֲלָה, וּבְשִׁנּוּטִלִים אֹתָם לַמַּטָּה
 וְעוֹשִׂים בְּהֵם מַעֲשֶׂה, מִתְּעוֹרֵר אֹתוֹ
 מַעֲשֶׂה שְׁלַמַּעֲלָה שֶׁקְשׁוֹר בּוֹ, בְּגוֹן אֲזוּב
 וְעֵץ אֶרֶז, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָרִים.

וַיֵּשׁ מֵהֶם שְׂאֲחֲזוּיִם בְּשִׁם הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ
 לִזְלָב, וְאַתְרוּג, הֶדֶם, וְעֶרְבָה, שֶׁכֻּלָּם

לְאַתְעָרָא בֵּיה חֵילָא דְלַעִילָא.

דְּבַר אַחֲרָא, כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי, הֵינִנוּ דְּכִתִּיב (ויקרא כג)
פְּרִי עֵץ הָדָר. וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו, הֵינִנוּ כַּפּוֹת
תְּמָרִים. יִצְרָתִיו, הֵינִנוּ וַעֲנַף עֵץ עֲבוֹת. אֵף עֲשִׂיתִיו,
הֵינִנוּ וְעַרְבֵי נָחַל.

וְתִקְוֵנָא דְהָאֵי דְאָמַר קָרָא, (ויקרא כג) וְלִקְחֶתֶם לָכֶם
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, דִּיִּיקָא. דְּהוּא תְּמִישָׁאָה
עַל עֲשׂוֹר. אֲבָל בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, תְּהוּא יוֹם רִאשׁוֹן
מָאן הוּא. אֵלָא יוֹם דְּנִפִּיק רִאשׁוֹן, לְנִטְלָא (ד"א
לְכָל) בְּמִבּוּעֵי דְמִיִּין נְבִיעִין, וְאֵנן בְּעִיִּין לְאַמְשָׁכָא
לִיה לְעֵלְמָא.

מִתָּל לְמַלְכָּא דְקִטְר בְּנֵי נָשָׂא בְּקִטְרוֹי, אֲמִיָּה
מִטְרוֹנִיתָא אֲתַת, וְאַפִּיקַת לֹון לְחִירוֹת, וּמַלְכָּא
אַשְׁגַּח לִיקְרָא דִּילָהּ, וְיָהֵב לֹון בִּידָהָא. אֲשַׁכַּחַת לֹון

לשון הקודש

לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, דִּיקָא שְׁהוּא תְּמִישִׁי
עַל עֲשׂוֹר. אֲבָל בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, אוֹתוֹ יוֹם
רִאשׁוֹן מִי הוּא? אֵלָא יוֹם שְׁיִצָּא רִאשׁוֹן
לְנִסָּע וְלָכַל בְּמַעֲנֵינוּ שֶׁל מִים נוֹבְעִים,
וְאֵנן רוֹצִים לְהִמָּשִׁיכוֹ לְעוֹלָם.

מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁקֶשֶׁר בְּנֵי אָדָם בְּמִאָסָר.
בָּאָה אִמּוֹ הַגְּבִירָה וְהוֹצִיאָה אוֹתָם
לְחִירוֹת, וְהִמָּלְךְ מִשְׁגִּית עַל כְּבוֹדָהּ וְנָתַן

וּכְחוֹ. אֵף עֲשִׂיתִיו – לְעוֹרֵר בּוֹ כַח
שְׁלִמְעָלָה.

דְּבַר אַחֲרָא כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי – הֵינִנוּ
שְׁכִתוּב (ויקרא כג) פְּרִי עֵץ הָדָר. וְלִכְבוֹדִי
בְּרֵאתִיו – הֵינִנוּ כַּפּוֹת תְּמָרִים. יִצְרָתִיו –
הֵינִנוּ וַעֲנַף עֵץ עֲבוֹת. אֵף עֲשִׂיתִיו – הֵינִנוּ
וְעַרְבֵי נָחַל.

וְתִקְוֵנָא שֶׁל זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב וְלִקְחֶתֶם

בַּיּוֹם וַחֲחִין, אָמַרְתִּי, הֲאֵאֱפִיקָה לֹון לְחִירוֹ, אֵייתִי
לֹון מִיכָלָא וּמִשְׁתִּיא.

כֵּן, הָא יוֹם הַכַּפּוּרִים אֶפִּיק לְכָלָא לְחִירוֹ, וְאַנֵּן
בְּפִנִי מִזֹּונָא קְאִימָנָא, וַחֲחִינֵן לְמִשְׁתִּיא, הִיא
אֶעֱטֶרֶת לְמַלְכָא בְּעֶטְרוֹי. בְּהֵא יוֹמָא יִדְעָנָא, דְּהָא
מִיִּין גְּבִיעִין עָמָה שְׂרִיין, שְׁאִילָנָא לְמִשְׁתִּיא, לְמָאן
דְּאֶפִּיק לֹון לְחִירוֹ. וְעַל דָּא קְרִינֵן לִיה יוֹם רֵאשׁוֹן.
דָּא בְּסַפְרָא דְאַגְדָתָא וְשִׁפּוּר הוּא. אָבֵל בְּהֵא יוֹמָא,
לְאַבְרָהָם שִׁירוּתָא דְכָלָא, אִי בְּעֶנְנִי יָקָר הוּא
שִׁירוּתָא, אִי בְּמִיא הוּא שִׁירוּתָא. דְּאַבְרָהָם שְׁאִרֵי
לְמַחֲפְרֵי בִירֵי דְמִיא.

פְּרִי עֵץ הָדָר, דָּא בִירָא דִּיצְחָק, דִּיצְחָק אֶהְדֵּר לִיה
לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקָרָא לִיה עֵץ הָדָר. פְּרִי
דְּהֵא עֵץ הָדָר יִדְעָא. פֶּתַת תְּמָרִים, דְּכַתִּיב, (תהלים צב)

לשון הקודש

לוֹ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן.
זֶה בְּסֵפֶר הָאֲגָדָה, וְהוּא יָפָה. אָבֵל בְּיוֹם
הַזֶּה, לְאַבְרָהָם שְׁהוּא רֵאשִׁית הַכֵּל, אִם
בְּעֶנְנֵי כְבוֹד הוּא הָרֵאשִׁית אוֹ בְּמִים הוּא
הָרֵאשִׁית, שְׁאֲבָרָהּ הַתַּחֲלִיל לְחַפֵּר
בּוֹרוֹת מִים.

פְּרִי עֵץ הָדָר – זֶה בְּאֵר שֶׁל יִצְחָק,
שֶׁיִּצְחָק הִדֵּר אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְקָרָא
לוֹ עֵץ הָדָר. פְּרִי שֶׁל עֵץ הַהָדָר הֵזֶה יָדוּעַ.

אוֹתָם בִּידְיָהּ. מַצָּאָה אוֹתָם רַעֲבִים
וְצִמְאִים. אָמַרְהּ, הֲרִי הוֹצֵאתִי אוֹתָם
לְחֵרוֹת, תָּבִיא לָהֶם אָכֹל וּמִשְׁקָה.

כֵּן יוֹם הַכַּפּוּרִים הֵזֶה מוֹצִיא אֶת כָּלָם
לְחֵרוֹת, וְאַנֵּן רַעֲבִים לְמוֹזוֹן וְצִמְאִים
לְשִׁתָּהּ. הִיא מְעַטֶּרֶת אֶת הַמֶּלֶךְ
בְּעֶטְרוֹתָיו. בְּיוֹם הַזֶּה יִדְעֻנוּ שְׁמַיִם נוֹבְעִים
שׁוֹרִים עָמָה, שׁוֹאֲלִים לְשִׁתּוֹת לְמִי
שֶׁהוֹצִיא אוֹתָם לְחֵרוֹת, וְעַל כֵּן קוֹרְאִים

צָדִיק בַּתָּמָר יִפְרָח, וְלֹא אֲשַׁתֶּכֶחַ בִּינֵיהוּ פִּירוּדָא. וְעַל
 דָּא לֹא בְּתִיב וְכַפֶּת, אֶלָּא כַּפֶּת. בְּגִין דְּלֹא סָלִיק דָּא
 בְּלֹא דָא, וּבִהְיֵי אֶתְמַלִּיא הֵא בְּאֵר, מִבְּאֵר מִיָּם
 עַלְאִין נְבִיעִין, הֵהוּא אֶתְמַלִּי בְּקִדְמִיתָא, וּמִנִּיה
 אֶתְמַלִּיא בִּירָא, עַד דְּאִיהוּ נְבִיעוּ לְכֹלָא.

וְעֵנָף עֵץ עָבוֹת, דָּא עֲנַפָּא דְּאִילָנָא רַבְרָבָא,
 דְּאֶתְקִיף וְאֲשַׁתְּרָשָׁא בְּשָׂרְשׁוֹ, אֶתְעָבִיד אִילָנָא
 עַלְאָה עַל כֹּלָא, דְּאֶחִיד בְּכָל סְטֵרִיָּה, עֵנָף דְּאִיהוּ עֵץ
 עָבוֹת, עֵץ דְּאֶחִיד לְעָבוֹת, דְּהֵא מִהְיֵי נָטֹל יְסוּדָא
 דְּעַלְמָא, וְאֶתְמַלִּיא לְאַרְקָא בְּבִירָא, הֵא הוּא עַלְמָא
 אַרְקָא דְּשִׁקְיוֹתָא.

וְעַרְבֵי נַחַל, תִּירֵי אֵינֹון, תִּירִין נַחֲלִין דְּמִיָּא אֶתְכַנִּישׁ
 בָּהוּ, לְאַרְקָא לְצַדִּיק. דְּבָר אַחֵר, וְעַרְבֵי נַחַל,
 אֵלִין אֵינֹון גְּבוּרִין, דְּאֶחִידִן בִּיהּ בִּיצְחָק, דְּאֶתִּין

לשון הקודש

שֶׁהַתְּחִינּוֹק וְנִשְׂרָשׁ בְּשָׂרְשׁוֹ, נַעֲשֶׂה אִילָן
 עַלְיוֹן עַל הַכֹּל, שְׂאֲחוֹ בְּכָל הַצִּדִּידִים
 שְׁלוֹ, עֵנָף שֶׁהוּא עֵץ עָבוֹת, עֵץ שְׂאֲחוֹ אֶת
 הָעָבוֹת, שֶׁהֵי מִזֶּה נֹטֵל יְסוּד הָעוֹלָם
 וּמִתְמַלֵּא כְּדֵי לְהַרִיק בְּבֵּאֵר, זֶהוּ עוֹלָם
 אֶרֶץ הַהִשְׁקָאָה.

וְעַרְבֵי נַחַל – שְׁנֵים הֵם, שְׁנֵי נַחֲלֵי מִים
 מִתְכַּנְּסִים לְתוֹכָם לְהַרִיק לְצַדִּיק. דְּבָר

כַּפֶּת תָּמָרִים – שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים צב) צָדִיק
 בַּתָּמָר יִפְרָח, וְלֹא נִמְצָא בִּינֵיהֶם פִּירוּדָא.
 וְלִכְּנֹן לֹא כְּתוּב וְכַפֶּת, אֶלָּא כַּפֶּת, מִשּׁוּם
 שֶׁלֹּא עוֹלָה זֶה בְּלִי זֶה. וּבִזְזָה מִתְמַלֵּאת
 הַבְּאֵר הַזֹּאת, מִבְּאֵר מִיָּם עַלְיוֹנִים
 שְׁנוּבְעִים. הֵהוּא מִתְמַלֵּא בַּתְּחִלָּה, וּמִמֶּנּוּ
 מִתְמַלֵּאת הַבְּאֵר עַד שְׁנוּבַעַת לְכֹל.

וְעֵנָף עֵץ עָבוֹת – זֶה עֵנָף שֶׁל אִילָן הַגָּדוֹל

מִסְטָרָא דְהֵהוּא נַחַל עֲלָאָה, וְלֹא מִסְטָרָא דְאַבָּא. בְּגִין
כֶּךָ, כֹּלָא יָאִי, וְלֹא בְּסִימָא לְפִירִין, וְלֹא עָבִיד פִּירִין.
וְעַרְבֵי נַחַל, תִּירִין קְוִימִין, דְּגוּפָא קְוִימָא עֲלִיָּהּ, אֲבָל
וְעַרְבֵי נַחַל וְדָאִי, כְּמָה דְאַתְמָר, וְאַלִין אִינוּן כְּלָהוּ
לְאַרְקָא מִיָּא לְבִירָא.

השלמה מזה שמטות (סימן ג"ן)

מִיָּא פְּרִי עֵץ הָדָר אֵילָנָא דְאַתְרוּגָּא וּמִיָּא הָדָר
הֵינֵנו הָדָר עַל הַכֹּל וְהֵינֵנו הָדָר דְשִׁיר הַשִּׁירִים
דְּכַתִּיב בֵּיה (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') מִי זֹאת הַנְּשָׁקֶפָה כְּמוֹ שְׁחַר.
וְהֵינֵנו עַל שֵׁם נִקְבָּה וְעַל שְׁמָה נִלְקַחָה נִקְבָּה מֵאָדָם
שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּים עוֹלָם הִתְחַתּוֹן כֹּלָא נִקְבָּה.
וּמִיָּא מַעֲמָא אֶקְרִי נִקְבָּה עַל שֵׁם שְׁנִקְבִּיהָ רַחֲבִים וְיֵשׁ
לָהּ נִקְבִּים יִתְרִים עַל הָאִישׁ. וּמִיָּא נִינְהוּ נִקְבִּים שְׁדִים
וְרַחֲם וּבֵית קִיבּוּל הוֹלָד.

לשון הקודש

הָדָר? הָדָר עַל הַכֹּל, וְהֵינֵנו הָדָר שֶׁל שִׁיר
הַשִּׁירִים, שְׁכַתּוֹב בּוֹ מִי זֹאת הַנְּשָׁקֶפָה
כְּמוֹ שְׁחַר. וְהֵינֵנו עַל שֵׁם נִקְבָּה, וְעַל שְׁמָה
נִלְקַחָה נִקְבָּה מֵאָדָם שְׂאִי אֶפְשָׁר
לְהִתְקַיֵּים עוֹלָם הִתְחַתּוֹן כֹּלָא נִקְבָּה. וּמִיָּא
הַטָּעַם נִקְרָאת נִקְבָּה? עַל שֵׁם שְׁנִקְבִּיהָ
רַחֲבִים, וְיֵשׁ לָהּ נִקְבִּים יִתְרִים עַל הָאִישׁ,
וּמִיָּא הֵם הַנִּקְבִּים: שְׁדִים וְרַחֲם וּבֵית קִיבּוּל
הוֹלָד.

אַחַר וְעַרְבֵי נַחַל – אֵלֶּה הֵם גְּבוּרוֹת
שְׂאִחוּזוֹת בְּיַצְחָק, שְׂפָאִים מִצַּד אוֹתוֹ
נַחַל עֲלִיּוֹן וְלֹא מִצַּד הָאָב. לָכֵן הַכֹּל נָאָה,
וְלֹא מִבְּשָׁם לְפָרוֹת, וְלֹא עוֹשֶׂה פָרוֹת.
וְעַרְבֵי נַחַל – שְׁנֵי עַמּוּדִים שֶׁהַגּוֹף עוֹמֵד
עֲלֵיהֶם. אֲבָל וְעַרְבֵי נַחַל וְדָאִי, כְּמוֹ
שְׁנִתְּבָאָר, וְאֵלֶּה הֵם בָּלָם לְרוֹקֵן מִים
לְבָאָר.

השלמה מזה שמטות (סימן ג"ן)

מִיָּהוּ פְּרִי עֵץ הָדָר? עֵץ הָאַתְרוּגָּא. וּמִיָּהוּ

וּמָאִי נִיהוּ שְׁאֲמָרוּ שִׁיר הַשִּׁירִים, שְׁהוּא הֶדֶר לְכָל
סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ אֵין. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל
הַסִּפְרִים קֹדֶשׁ וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים, וּמָאִי נִיהוּ
קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים. אֵלָא קֹדֶשׁ, שְׁהוּא קֹדֶשׁ לְקֳדָשִׁים. וּמָאִי
הֵם קֳדָשִׁים אֵלּוּ שְׂכָנֶיךָ שֵׁשׁ קְצוֹת שְׂבָאָדָם וְקֹדֶשׁ
הָיִי לְהוּ קֹדֶשׁ לְבִלְהוּ.

וּמָאִי נִיהוּ קֹדֶשׁ, זֶה אֶתְרוּג שְׁהוּא הֶדֶר הַכֹּל. וְלָמָּה
נִקְרָא שְׁמוֹ הֶדֶר אֶל תִּקְרִי הֶדֶר אֵלָא ה' דָּר
זֶה אֶתְרוּג שְׁהוּא נִפְרָד מֵאֲגַד הַלּוּלָב וְאֵין מְצוֹת לּוּלָב
קִיּוּמָת אֵלָא בּוֹ, וְהוּא גַם בֵּין אֲגוּד עִם הַכֹּל. שְׁעָם
כָּל אֶחָד הוּא וְעָם כּוֹלֵן יַחַד הוּא.

וּמָאִי לּוּלָב בְּנֶגֶד חוּט הַשְּׂדֵרָה. וְעֲנָף עֵץ עֲבוֹת
שְׁעֲנַפּוֹ חוּפִין אֶת רוּבּוֹ וְאֵם אֵין עֲנַפּוֹ חוּפִין
אֶת רוּבּוֹ אֵינוֹ כָּלוּם. מִפְּנֵי מָה, מִשָּׁל לְאָדָם

לשון הקודש

וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ הֶדֶר? אֶל תִּקְרִי הֶדֶר
אֵלָא ה' דָּר, זֶה אֶתְרוּג שְׁהוּא נִפְרָד
מֵאֲגַד הַלּוּלָב, וְאֵין מְצוֹת לּוּלָב קִיּוּמָת
אֵלָא בּוֹ, וְהוּא גַם בֵּין אֲגוּד עִם הַכֹּל, שְׁעָם
כָּל אֶחָד הוּא, וְעָם כָּלָם יַחַד הוּא.

וּמָהוּ הַלּוּלָב? בְּנֶגֶד חוּט הַשְּׂדֵרָה. וְעֲנָף
עֵץ עֲבֹת – שְׁעֲנַפּוֹ חוּפִים אֶת רְבּוֹ, וְאֵם
אֵין עֲנַפּוֹ חוּפִים אֶת רְבּוֹ – אֵינוֹ כָּלוּם.

וּמָה שְׁאֲמָרוּ, שִׁיר הַשִּׁירִים שְׁהוּא הֶדֶר
לְכָל סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ – בֵּין שְׁאֲמַר רַבִּי
יוֹחָנָן, כָּל הַסִּפְרִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים
קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים. וּמָהוּ קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים? אֵלָא
קֹדֶשׁ שְׁהוּא קֹדֶשׁ לְקֳדָשִׁים. וּמָה הֵם
קֳדָשִׁים? אֵלּוּ שְׂכָנֶיךָ שֵׁשׁ קְצוֹת
שְׂבָאָדָם, וְקֹדֶשׁ יִהְיֶה לָהֶם קֹדֶשׁ לְכָלָם.
וּמָהוּ קֹדֶשׁ? זֶה אֶתְרוּג, שְׁהוּא הֶדֶר לְכָל.

שְׁבִירוֹעוֹתָיו יָגֵן עַל רֹאשׁוֹ, הִרִי זְרוֹעוֹתָיו שָׁנִים וְרֹאשׁוֹ
שְׁלֶשָׁה, וְהֵינּוּ עֲנָף לְשֹׁמְאֵל, עֲבוֹת לְיִמִּין, וְנִמְצָא עֵץ
בְּאִמְצָע. וְלָמָּה נֶאֱמַר בּוֹ עֵץ שֶׁהוּא שׂוֹרֵשׁ הָאֵילָן.

וּמֵאִי עֲרֵבִי נֶחֱל שׁוֹקֵי הָאָדָם שֶׁהֵם שְׁתִּים. וּמֵאִי
נִינְחוּ לִישָׁנָא דְּעֲרֵבִי נֶחֱל, מִשּׁוּם דְּגִדּוּל
שִׁבְהֵם הָיוּ לְמַעַרְב וּמִשָּׁם יוֹנֵק כָּחוֹ. וְשֶׁל צָפוֹן הוּא
קָטָן מִמֶּנּוּ מִהֲלֹךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהוּא בְּרוּחַ
צְפוֹנִית מְעַרְבִית וּבוֹ פּוֹעֵל וְנִקְרָא עַל שְׁמוֹ וְהֵם
שְׁנֵיהֶם עֵצִים. דָּבָר אַחֵר עֲרֵבִי, שִׁפְעָמִים מְעַרְבִין
פְּעוּלָתָן זֶה עִם זֶה. מֵאִי עֲרֵבִי נֶחֱל, נֶחֱל הָיוּ, עַל שֵׁם
הַמָּקוֹם שֶׁהֵם קְבוּעִים בּוֹ שִׁשְׁמוֹ נֶחֱל. בְּדִכְתִּיב, (קִשְׁלָת
א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

מֵאִי נִיהוּ יָם, הָיוּ אוֹמְרֵי זֶה אֶתְרוּג. וּמִנָּא לָן דְּכָל
מִדָּה וּמִדָּה מֵאֵלּוֹ הַשְּׁבַעָה אֶקְרִי נֶחֱל. שְׁנֵי אֹמְרֵי

לשון הקודש

חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְהוּא בְּרוּחַ צְפוֹנִית
מְעַרְבִית, וּבוֹ פּוֹעֵל וְנִקְרָא עַל שְׁמוֹ, וְהֵם
שְׁנֵיהֶם עֵצִים. דָּבָר אַחֵר עֲרֵבִי –
שִׁפְעָמִים מְעַרְבִים פְּעוּלָתָם זֶה עִם זֶה. מֵה
זֶה עֲרֵבִי נֶחֱל? נֶחֱל הוּא עַל שֵׁם הַמָּקוֹם
שֶׁהֵם קְבוּעִים בּוֹ שִׁשְׁמוֹ נֶחֱל, כִּמּוֹ
שֶׁכְּתוּב כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

כָּחוֹ יָם? הָיוּ אוֹמְרֵי זֶה אֶתְרוּג. וּמִנָּה לָנוּ
שֶׁכָּל מִדָּה וּמִדָּה מֵאֵלּוֹ הַשְּׁבַעָה נִקְרָאת

מִפְּנֵי מָה? מִשָּׁל לְאָדָם שְׁבִירוֹעוֹתָיו יָגֵן
עַל רֹאשׁוֹ, הִרִי זְרוֹעוֹתָיו שָׁנִים וְרֹאשׁוֹ
שְׁלֶשָׁה, וְהֵינּוּ עֲנָף לְשֹׁמְאֵל, עֲבוֹת לְיִמִּין,
וְנִמְצָא עֵץ בְּאִמְצָע. וְלָמָּה נֶאֱמַר בּוֹ עֵץ?
שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הָאֵילָן.

וּמֵה זֶה עֲרֵבִי נֶחֱל? שׁוֹקֵי הָאָדָם שֶׁהֵם
שְׁתִּים. וּמֵהוּ לְשׁוֹן שֶׁל עֲרֵבִי נֶחֱל? מִשּׁוּם
שֶׁגִּדּוּל שִׁבְהֵם הוּא לְמַעַרְב, וּמִשָּׁם יוֹנֵק
כָּחוֹ, וְשֶׁל צָפוֹן הוּא קָטָן מִמֶּנּוּ מִהֲלֹךְ

(במדבר כ"א) וּמִמֶּתְנָה נַחֲלִיאֵל, אֶל תִּקְרִי נַחֲלִיאֵל אֶלָּא
נַחֲלִי אֵל. וְעוֹד שָׁם, מָה לֵּב, הָדָר פְּרִי הַגּוֹף, אֶף
יִשְׂרָאֵל פְּרִי עֵץ הָדָר. מָה אֵילָן תִּמָּר, עֲנָפָיו סְבִיבֵי
וְלֹלְבֹו בְּאֻמְצֵעַ, אֶף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ גּוֹף הָאֵילָן הַזֶּה
שֶׁהוּא לְבוֹ, וּכְנָגֵד הַגּוֹף חוּט הַשְּׂדֵרָה בְּאָדָם שֶׁהוּא
עֵקֶר הַגּוֹף. וּמָה לֹּלְבֹו זֶה כְּתִיב לוֹ לֵב, אֶף לֵב מְסוּר
לוֹ. וּמָה לֵב זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חֲכָמָה בּוֹ,
אֶף בְּכָל נְתִיב מִהֵן צוּרָה שׁוּמְרָת, שֶׁנֶּאֱמַר (פְּרָאשִׁית ג')

לְשׁוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים: (עד כאן מוֹהֶהשְׁמֻטוֹת)

דָּבָר אַחֵר, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ
הָדָר, דָּא אֲבָרְהָם. כִּפְתַּת תִּמָּרִים, דָּא יִצְחָק.
וְעֵנָף עֵץ עֲבוֹת, דָּא יַעֲקֹב. וְעֶרְבֵי נָחַל, אֵלֶּיךָ אֵינוֹן
תִּרְוִיחַ דְּרִגְוִין דְּאֶמְרָן.

וּמֵאֵן דִּמְתַּנִּי הָאִי, בְּגִין דְּעֵץ עֲבוֹת דָּא יַעֲקֹב,

לשון הקודש

נחל? שֶׁנֶּאֱמַר וּמִמֶּתְנָה נַחֲלִיאֵל, אֶל
תִּקְרִי נַחֲלִיאֵל אֶלָּא נַחֲלִי אֵל. וְעוֹד שָׁם,
מָה לֵּב, הָדָר פְּרִי הַגּוֹף, אֶף יִשְׂרָאֵל פְּרִי
עֵץ הָדָר. מָה אֵילָן תִּמָּר, עֲנָפָיו סְבִיבֵי
וְלֹלְבֹו בְּאֻמְצֵעַ, אֶף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ גּוֹף
הָאֵילָן הַזֶּה שֶׁהוּא לְבוֹ, וּכְנָגֵד הַגּוֹף חוּט
הַשְּׂדֵרָה בְּאָדָם שֶׁהוּא עֵקֶר הַגּוֹף. וּמָה
לֹּלְבֹו זֶה כְּתוּב לוֹ לֵב, אֶף לֵב מְסוּר לוֹ.
וּמָה לֵב זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת

חֲכָמָה בּוֹ, אֶף בְּכָל נְתִיב מִהֵן צוּרָה
שׁוּמְרָת, שֶׁנֶּאֱמַר לְשׁוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ
הַחַיִּים: ע"כ מוֹהֶהשְׁמֻטוֹת

דָּבָר אַחֵר, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
פְּרִי עֵץ הָדָר – זֶה אֲבָרְהָם. כִּפְתַּת תִּמָּרִים
– זֶה יִצְחָק. וְעֵנָף עֵץ עֲבוֹת – זֶה יַעֲקֹב.
וְעֶרְבֵי נָחַל – אֵלֶּה הֵן שְׁתֵּי הַדְּרָגוֹת
שֶׁאֶמְרָנוּ.

וּמִי שֶׁשׁוֹנֶה זֶה, מְשׁוּם שֶׁעֵץ עֲבוֹת זֶה

דְּאֶחִיד לְבָלְהוּ חִלְקִין, וְדָאֵי דָא יַעֲקֹב. אֲבָל הָא
 אוֹקִימָנָא, פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא בִירָא דִּיצְחָק, דָּא גְבוּרָה
 תַּתָּאָה. כַּפֶּת תְּמָרִים. כַּפֶּת חֶסֶד, קִשּׁוּרָא דְאַתְקִשֵּׁר
 בְּבִירָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, ^(דניאל ג) כְּפִיתוּ בְּסַרְבִּלְיָהוֹן,
 בְּגִין דְּאֵלִין לָא סִלְקִין דָּא בָּלָא דָּא. וְעֵנְפָּה עֵץ עֲבוֹת,
 עֲנָפָא הוּא עֲלָאָה, דְּאַתְעֵבִיד עֵץ עֲבוֹת, וְאֶחִיד לְכָל
 סְטָרָא, כְּמָה דְאַתְמָר. עֲרִבִי נַחֵל דָּא יִצְחָק, בְּכָל
 סְטָרִי, דְּאַחִידֵן בְּסְטָרָא דְנַחֲלָא, וְלָא בְּסְטָרָא דְאַבָּא.
 דְּתַנִּינָן, אַף עַל גַּב דְּבִהָאֵי נַחֵל דִּינָא לָא אֲשַׁתַּכַּח
 בֵּיתָהּ, דִּינִין מִתְעַרִּין מִנִּיהּ.

וְרַב הַמְנוּנָא סָבָא פְּרִישׁ, וְעֲרִבִי נַחֵל, אֵינֻן תִּרִּין
 קִיָּימִין דְּקֶאֱמָרֵן, דְּמִיָּא נָפְקִי מִנִּיָּהוּ, וְשִׁפִּיר.
 אֲבָל תָּא חַיִּי, הָא חַיִּינָן דְּתִרִּין וְרִגִין אֵלִין דְּקִיָּימִי
 עַל וִרְגָא דְצָדִיק, אִיבָא וּכְנִישׁוּ רַבְרָבָא ^(ס"א דברקא)

לשון הקודש

הַצְדִּידִים שְׁאֲחוּזִים בְּצַד הַנַּחֵל וְלֹא בְּצַד
 הָאֵב. שְׁשִׁנִּינוּ, אַף עַל גַּב שְׁכַנְחֵל הָזֶה
 לֹא נִמְצָא דִין, מִתְעוֹרְרִים מִמֶּנּוּ דִּינִים.
 וְרַב הַמְנוּנָא הִזְקֵן פֶּרֶשׁ, וְעֲרִבִי נַחֵל –
 אֵלּוּ שְׁנֵי הָעֲמוּנִים שְׁאֲמָרְנוּ שְׂיוּצָאִים
 מִמֶּה מִים, וְיָפָה. אֲבָל בֹּא רָאָה, הָרִי
 רָאִינוּ שְׁשִׁתִּי דְרָגוֹת אֵלֶּה שְׁעוּמָדוֹת עַל
 דְּרָגָה שֶׁל צָדִיק, פְּרִי וְכֶנּוּס גָּדוֹל
 וְהִבְרָכּוֹת יוֹצְאִים מִמֶּה, וְעֲרִבִי נַחֵל לֹא

יַעֲקֹב, שְׁאֲחוּזֵי אֶת כָּל הַחִלְקִים, וְדָאֵי זֶה
 יַעֲקֹב. אֲבָל הָרִי בְּאֶרְצוֹ, פְּרִי עֵץ הָדָר –
 זֶה בֹּאֵר יִצְחָק, זֶה גְבוּרָה תַּחְתּוֹנָה. כַּפֶּת
 תְּמָרִים – כַּפֶּת חֶסֶד, קִשּׁוּר שְׁנִקְשֹׁר
 בְּבִירָא, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר ^(דניאל ג) כְּפִיתוּ
 בְּסַרְבִּלְיָהֶם, מִשּׁוּם שְׁאֵלָה לֹא עוֹלִים זֶה
 בְּלִי זֶה. וְעֵנְפָּה עֵץ עֲבוֹת, עֵנְפָּה הוּא עֲלִיוֹן
 שְׁנַעֲשֶׂה עֵץ עֲבוֹת וְאֲחוּזֵי לְכָל צֶדֶד, כְּמוֹ
 שְׁנֶאֱמַר. עֲרִבִי נַחֵל – זֶה יִצְחָק, בְּכָל

נִפְקֵי מִנִּיּהוּ, וְעַרְבֵי נַחַל לֹא נִפְקֵי מִנִּיּהוּ, אִיבָא, וְלֹא טַעֲמָא, וְלֹא רִיחָא. וְהָא אוֹקִימָנָא וְכֹלָא שְׁפִיר.

וְעַל דָּא אֶתְרוּג ^(דף רכא ע"א) בְּשִׁמְאֵלָא, לְקַבִּיל לְבָא. לִזְלָב בְּיָמִינָא, כַּפַּת בְּכֹלָא, וְקָטִיר בְּכֹלָא. דְּהָא צַדִּיק כַּפּוֹת הוּא בְּכָל סְטָרִין, וְקָטִיר בְּכֹלָא, וְדָא הוּא קְשׁוּרָא דְמַהֲיָמְנוּתָא.

וּבְסִפְרָא דְאֶנְדְּתָא שְׁפִיר קֹאמֵר, דְּכָל אֱלִין אֵינוֹן אוֹשְׁפִיזִין, דְּזִמִּינִין עֲמָא קַדִּישָׁא בְּהָא יוֹמָא, דְּבַעֲיִין לֹא שְׂכָחָא לְהוּ, פִּינִין דְּזִמִּין לִזֵּן. וּבְהוּ בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַלְכָּא בְּעוֹתִיָּה. זַכָּאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דִּידְעִין אֲרַחֲוֵי דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְיִדְעִין אֲרַחֲוֵי דְאוֹרִיָּתָא, לְמַתְדָּ בְּאוֹרַח קְשׁוּט, לְמִזְבֵּי בְּהוּ בְּעִלְמָא דִּין וּבְעִלְמָא דְאֵתִי.

בְּיוֹמָא דָּא נִפְקֵי יִשְׂרָאֵל, בְּסִימָנִין רְשִׁימִין מִגּוֹ

לשון הקודש

בְּיוֹם הַזֶּה, שְׁעָרִיכִים לְמַצָּא אוֹתָם, פִּינִין שְׁהִזְמִין אוֹתָם, וּבְהֵם מְבַקֵּשׁ אָדָם בְּקִשְׁתוֹ לְמַלְךְ. אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂוִידְעִים דְּרַבִּי הַמְּלֶכֶד הַקְּדוּשׁ, וְיִדְעִים דְּרַבִּי הַתּוֹרָה לְלֶכֶת בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, לְזִכּוֹת בְּהֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בְּיוֹם הַזֶּה יוֹצֵאִים יִשְׂרָאֵל בְּסִימָנִים רְשׁוּמִים מִתּוֹךְ הַמְּלֶכֶד, מִשּׁוּם שְׁהֵם נִצְחוּ

יוֹצֵאִים מֵהֶם לֹא פָּרִי וְלֹא טַעַם וְלֹא רִיחַ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, וְהַכֹּל יָפָה.

וְעַל בֶּן אֶתְרוּג בְּשִׁמְאֵל, כְּנֻגַּד הַלֵּב. לִזְלָב בְּיָמִין. כַּפַּת כֹּל, וְקָשׁוּר כֹּל, שְׁהָרִי צַדִּיק כַּפּוֹת הוּא בְּכָל הַצְּדָדִים וְקָשׁוּר כֹּל, וְהוּ קְשֵׁר הָאֱמוּנָה.

וְיָפָה אָמַר בְּסִפְרָא הָאֶנְדְּתָא שְׂכָל אֵלֶּה הֵם אוֹרְחִים שְׁמִזְמִינִים הָעַם הַקְּדוּשׁ

מִלְכָּא, בְּגִין דְּאִינוּן נַצְחִין דִּינָא. וּמֵאִי סִימְנִין אִינוּן,
סִימְנֵי מְהִימְנוּתָא, חוֹתָמָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה. לְתִרֵּי בְּנֵי
נָשָׂא, דְּעָאלוּ קָדָם מִלְכָּא לְדִינָא, וְלֹא יָדְעֵי עֲלֵמָא
מָאן מְנִיחֵהוּ נַצַּח. נֶפֶק חַד לְגִינוּן מִבֵּי מִלְכָּא, שְׂאִילוֹ
לוֹ. אָמַר לוֹן, מָאן דִּיפּוֹק וּבִידּוּי סִימְנִין דְּמִלְכָּא, הוּא
נַצַּח.

כָּךְ, כּוּלֵּי עֲלֵמָא עָאֲלִין לְדִינָא, קָדָם מִלְכָּא עֲלָאָה,
וְדָאִין לוֹן מִיּוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים,
עַד חֲמִשׁ סָרֵי יוֹמִין לִירְחָא. וּבֵין כָּךְ אֲשַׁתְּכַחוּ יִשְׂרָאֵל
זָכָאִין בְּלָחוּ בְּתִיּוֹבְתָא. טָרְחִין בְּסִכָּה וְלוּלָב וְאַתְרוּג,
וְלֹא יָדְעֵי מָאן נַצַּח דִּינָא. מִלְּאֲכֵי עֲלָאֵי שְׂאִילוֹ מָאן
נַצַּח דִּינָא. קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אָמַר לָהּ, אִינוּן דְּמִפְקֵי
בִּידְיָהּ סִימְנִין דִּילִי, אִינוּן נַצְחִין דִּינָא.

בְּהַאי יוֹמָא, נֶפֶקִי יִשְׂרָאֵל בְּרִשְׁמוֹ דְּמִלְכָּא,

לשון הקודש

הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, עַד חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה יוֹם
לְחֹדֶשׁ, וּבֵין כָּךְ נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל כָּלָם
צְדִיקִים בְּתִשׁוּבָה, טוֹרְחִים בְּסִכָּה וְלוּלָב
וְאַתְרוּג, וְלֹא יוֹדְעִים מִי נַצַּח בְּדִין.
הַמִּלְאָכִים הָעֲלִיוֹנִים שׁוֹאֲלִים, מִי נַצַּח
בְּדִין? אוֹמֵר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אֱלֹה שְׁמוּצִיאִים בִּידֵיהֶם אֶת הַסִּמְנִים
שְׁלִי, הֵם נִצְחוּ בְּדִין.

בַּיּוֹם הַזֶּה יוֹצֵאִים יִשְׂרָאֵל בְּרִשְׁם הַמֶּלֶךְ,

בְּדִין, וּמֵהֶם הַסִּמְנִים? סִימְנֵי הָאֱמוּנָה,
חוֹתֶם הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן. לְשָׁנֵי בְּנֵי אָדָם
שְׁנִכְנְסוּ לְבְנֵי הַמֶּלֶךְ לְדִין, וּבְעוֹלָם לֹא
יוֹדְעִים מִי מֵהֶם נַצַּח. יָצָא לְגִינוּן אֶחָד
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְשְׂאִילוֹ אוֹתוֹ מִי נַצַּח? אָמַר
לָהֶם, מִי שִׁינְעָא וּבִידּוּי סִימְנֵי הַמֶּלֶךְ, הוּא
שְׁנַצַּח.

כָּךְ כָּל הָעוֹלָם נִכְנָסִים לְדִין לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
הָעֲלִיוֹן, וְהוּא דֵּן אוֹתָם מִיּוֹם שֶׁל רֵאשׁ

בְּתוֹשֶׁבֶתָּא דְּהַלִּילָא. עָאלין בַּסָּכָה, אֶתְרוּג בְּשִׁמְאָלָא,
לִוְלָב בִּימִינָא. חָמָאן בְּלָחוּ, דִּישָׁרְאֵל רְשִׁימִין בְּרְשִׁימִין
דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. פְּתַחֵי וְאַמְרֵי, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעָם
שָׁכְבָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעָם שֶׁה' אֱלֹהֵיו.

עַד כָּאן חֲדוּתָא דְּכָלָא, חֲדוּתָא דְּאוֹשְׁפִיזִין, וְאַפִּילוּ
אוֹמוֹת הָעוֹלָם חָדָאן בְּחֲדוּתָא, וּמִתְבָּרְכִין מִנָּה.
וְעַל דָּא קְרַבְנִין בְּכָל יוֹמָא עַל־יְהוּ, לֹאטְלָא עַל־יְהוּ
שְׁלָם, וְיִתְבָּרְכוּן מִינָן. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, יוֹמָא חַד,
דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, דְּחֲדֵי בָחוּ בִּישְׁרָאֵל. דְּכְתִיב, (במדבר כט)
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. דִּהָא יוֹמָא דָּא מִן
מִלְכָּא בְּלַחוּדוּי, חֲדוּתָא דִּילִיָּה בִּישְׁרָאֵל. לְמִלְכָּא
דְּזִמִּין אוֹשְׁפִיזִין וְכו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאַמַּר, (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבַצֶּלֶת
הַשָּׂרֹן שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים, כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת

לשון הקודש

יוֹם עֲלִיָּהֶם לְהַטִּיל עֲלֵיהֶם שְׁלוֹם,
וְיִתְבָּרְכוּ מֵאַתְנֻנוּ. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יוֹם אֶחָד
שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁשֶּׁמֶח בָּהֶם בִּישְׁרָאֵל,
שֶׁכְּתוּב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת
תִּהְיֶה לָכֶם. שְׁהָרִי יוֹם זֶה מִן הַמֶּלֶךְ
בְּלַבְדּוֹ חֲדוּתוֹ לִישְׁרָאֵל. מִשָּׁל לְמֶלֶךְ
שֶׁהַזִּמִּין אוֹרְחִים וְכו'.

עַד כָּאן חֲדוּת הַכָּל, חֲדוּת הָאוֹרְחִים,
וְאַפִּילוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם שְׂמִחִים בְּחֲדוּהָ
וּמִתְבָּרְכִים מִמֶּנָּה, וְלָכֵן מְקַרִּיבִים בְּכָל

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאַמַּר, אֲנִי חֲבַצֶּלֶת
הַשָּׂרֹן שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים. כַּמָּה חֲבִיבָה

יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא, דְּקִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא
 מְשַׁבַּח לָהּ, וְהִיא מְשַׁבַּחַת לִיהָ תְּדִיר, וְכִמְהָ מְשַׁבַּחִין
 וּמְזַמְרִין אֲזַמִּינַת לִיהָ תְּדִיר לְקִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא. וְכִפְּאָה
 חוֹלְקָהוֹן דִּי יִשְׂרָאֵל, דְּאַחִידִין בֵּיהּ בְּעֶרְבָא דְּחוֹלְקָא
 קִדְּישָׁא. כְּמָה דְּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ וְגו'.
 אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּקִיּוּמָא
 בְּשִׁפּוּרֵּי דְנוּי בְּגִנְתָּא דְּעֶדֶן. הַשָּׂרוֹן, דְּהִיא שָׂרָה
 וּמְשַׁבַּחַת לְמַלְכָּא עֲלָאָה.

דְּבַר אַחֵר אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן, דְּבַעֲיָא לְאַשְׁקָאָה
 מְשַׁקְּיוֹ דְּנִחְלָא עֲמִיקָא, מְבוּעָא דְּנִחְלִין. כְּמָה
 דְּאַתָּ אָמַר, (ישעיה לה) וְהָיָה הַשָּׂרֵב לְאַגָּם. (נ"א ישעיה לג) וְהָיָה
 הַשָּׂרוֹן כְּעֶרְבָה) שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים, דְּקִיּוּמָא בְּעֲמִיקְתָּא דְּכִלְא.
 מָאן אֵינּוֹן עֲמָקִים. כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר, (תהלים קל)
 מִמַּעַמְקִים קָרְאתִידְּךָ ה'. חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן. חֲבַצְלַת,

לשון הקודש

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ, וְהִיא
 מְשַׁבַּחַת אוֹתוֹ תָּמִיד. וְכִמְהָ מְשַׁבַּחִים
 וּמְזַמְרִים מְזַמִּינָה תָּמִיד
 לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֲשֶׁרִי חֵלְקָם שָׁל
 יִשְׂרָאֵל שְׁאֲחוּזִים בּוֹ בְּגוֹרֵל הַחֵלֶק
 הַקֹּדֶשׁ, כְּכַתוּב (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ
 וְגו'. אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן - זֶה כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, שְׁעוּמַדַּת בִּיפִי שֶׁל נׁי בְּגֵן עֶדֶן.
 הַשָּׂרוֹן - שְׁהִיא שָׂרָה וּמְשַׁבַּחַת אֶת
 הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן.
 דְּבַר אַחֵר, אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן -
 שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת מְשַׁקָּה מִהַשְׁקִיט הַנַּחֵל
 הָעֵמֶק, מְקוֹר הַנְּחָלִים, כְּנֶאֱמַר וְהָיָה
 הַשָּׂרֵב לְאַגָּם. וְנ"א (ישעיה לג) וְהָיָה הַשָּׂרוֹן
 כְּעֶרְבָה שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים - שְׁעוּמַדַּת
 בְּעֵמֶק הַכֵּל. מִי הֵם הָעֵמְקִים? כְּמוֹ
 שְׁנֶאֱמַר (תהלים קל) מִמַּעַמְקִים קָרְאתִידְּךָ ה'.

מֵהָהוּא אֶתֶר, דְּשִׁקּוֹ דְּנַחֲלִין נָפְקִין וְלֹא פָסְקִין
לְעֵלְמִין. שׁוֹשְׁנַת הָעֻמָּקִים, שׁוֹשְׁנָה מֵהָהוּא אֶתֶר
דְּאֶקְרִי עֻמִּיקָא דְכֻלָּא, סְתִים מִכָּל סְטֵרִין.

תָּא חַיִּי, בְּקַדְמִיתָא יְרוּקָא כְּחֻבְצֵלָת, דְּמֵרְפִין דִּילָה
יְרוּקִין. לְבִתֵּר שׁוֹשְׁנַת, סוּמְקָא בְּגוּוּנִין חוּרִין.
שׁוֹשְׁנָה בְּשִׁית מֵרְפִין, שׁוֹשְׁנַת, דְּאֶשְׁתַּנִּיאת מְגוּוּנָא
לְגוּוּנָא, וְשִׁנִּיאת גְּוֹוְנָהּ.

שׁוֹשְׁנַת, בְּקַדְמִיתָא חֻבְצֵלָת, בְּעֵדְנָא דְּבַעֲיָא
לְאֶזְדוּנָא בִּיה בְּמִלְכָּא, אֶקְרִי חֻבְצֵלָת. כְּתֵר
דְּאֶתְדַּבְּקַת בִּיה בְּמִלְכָּא בְּאִינוֹן נְשִׁיקִין, אֶקְרִי שׁוֹשְׁנַת.
בְּגִין דְּכִתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים. שׁוֹשְׁנַת
הָעֻמָּקִים דְּהִיא מְשִׁנְיָא גְּוֹוְנָהּ, זְמַנִּין לְטַב, וְזְמַנִּין
לְבִישׁ, זְמַנִּין לְרַחֲמֵי, זְמַנָּא לְדִינָא.

לשון הקודש

ומשנה את גוניה.
שׁוֹשְׁנַת - בתחלה חבצלת. בזמן
שְׂרֻצָּה לְהַזְדוּג בְּמִלְךְ נִקְרֵאת חֻבְצֵלָת,
אֲחֵר שְׁנִידְבָּקָה עִם הַמֶּלֶךְ בְּאוֹתָן
נְשִׁיקוֹת הִיא נִקְרֵאת שׁוֹשְׁנַת, מְשׁוּם
שְׁפָתוֹב (שִׁיר ה) שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים.
שׁוֹשְׁנַת הָעֻמָּקִים - שְׁהִיא מְשִׁנָּה אֶת
גְּוֹוְנֶיהָ לְפַעְמִים לְטוֹב וְלְפַעְמִים לְרָע,
לְפַעְמִים לְרַחֲמִים וְלְפַעְמִים לְדִין.

חבצלת השרון. חבצלת - מאותו מקום
שֶׁל הַשְּׁקָאֵת הַנְּחָלִים שְׂיוּצָאִים וְלֹא
פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים. שׁוֹשְׁנַת הָעֻמָּקִים -
שׁוֹשְׁנָה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִידְבָּקָה עִם הַכֹּל,
נִסְתֵּר מִכָּל הַצְּדָדִים.

בֹּא רָאָה, בְּתַחֲלָה יִרְקָה כְּחֻבְצֵלָת,
שְׁהָעֵלִים שָׁלָה יִרְקִים, אֲחֵר כִּד שׁוֹשְׁנָה
אֲדַמָּה בְּגוּוּנִים לְבָנִים. שׁוֹשְׁנָה בְּשִׁשָּׁה
עֵלִים. שׁוֹשְׁנַת - שְׁמִשְׁתַּנִּיֵּת מְגוּוֹן לְגוּוֹן

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכַל וְכִי תֵאֵוָה הוּא
 לְעֵינַיִם. (בראשית ג) תָּא חַוִּי, דְּהָא בְּנֵי נָשָׂא לָא
 מִסְתַּבְּלִין, וְלֹא יִדְעִין, וְלֹא מִשְׁנִיחִין. בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא
 קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם, וְאוֹקִיר לִיה בִּיקִירוֹ עֲלָאָה,
 בָּעָא מַנִּיה לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיה בְּגִין דִּישְׁתַּבַּח יְחִידָאִי,
 וּבְלָבָא יְחִידָאִי, וּבְאַתֵּר דְּדַבְּקוּתָא יְחִידָאִי, דְּלֹא (דף רכא
 ע"ב) אֲשַׁתֵּנִי, וְלֹא מִתְּהַפֵּךְ לְעֵלְמִין, בְּהֵהוּא קִשּׁוּרָא
 יְחִידָא, דְּכָלָא בֵּיה אֶתְקַשֵּׁר, הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (בראשית
 ב) וַעֲץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן.

לְבַתֵּר סָטוּ מֵאַרְחָא דְּמַהִימְנוּתָא, וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא
 יְחִידָאִי, עֲלָאָה מִכָּל אֵילָנִין. וְאַתּוּ
 לְאַתְדַּבְּקָא בְּאַתֵּר דְּמִשְׁתַּנִּי, וּמִתְּהַפֵּךְ מִגּוּזָנָא לְגּוּזָנָא
 וּמִטַּב לְבִישׁ וּמִבִּישׁ לְטַב. וְנַחְתִּי מֵעִילָא לְתַתָּא,
 וְאַתְדַּבְּקוּ לְתַתָּא בְּשַׁנּוּיִין סְגִיָּאִין. וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא
 יְחִידָאָה, עֲלָאָה מִכָּל אֵילָנִין. הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (קהלת

לשון הקודש

מִשְׁתַּנָּה וְלֹא מִתְּהַפֵּךְ לְעוֹלָמִים בְּאוֹתוֹ
 קִשֵּׁר יְחִיד שֶׁחָבַל נִקְשֵׁר בּוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
 וַעֲץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן.

אַחַר כֵּן סָטוּ מִדֶּרֶךְ הָאֱמוּנָה וַעֲזָבוּ אֶת
 הָעֵץ הַיְחִידִי, הִעֲלִיזוּ מִכָּל הָאֵילָנוֹת,
 וּבָאוּ לְהִדְבֵּק בְּמָקוֹם שֶׁמִּשְׁתַּנָּה
 וּמִתְּהַפֵּךְ מִגּוֹן לְגּוֹן וּמִטּוֹב לְרַע וּמִרַע
 לְטוֹב, וַיִּרְדּוּ מִלְּמַעְלָה מִטָּה, וַיִּנְדְּבֻקוּ

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכַל וְכִי
 תֵאֵוָה הוּא לְעֵינַיִם (בראשית ב). בֵּא רֵאָה,
 שֶׁהָרִי בְּנֵי אָדָם לֹא מִסְתַּבְּלִים וְלֹא
 יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁנִיחִים בְּשַׁעָה שֶׁבָרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם וּבָבַד
 אוֹתוֹ בְּכָבוֹד עֲלִיזוֹ, רָצָה מִמֶּנּוּ לְהִדְבֵּק
 בּוֹ כְּדִי שִׁימְצָא יְחִידִי, וּבְלָב יְחִידִי,
 וּבְמָקוֹם שֶׁל דְּבָקוֹת יְחִידָה שֶׁלֹּא

(ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְדָאִי בְּדִין אֶתְהַפֵּךְ לְבִיחֹו, בְּהִיּוֹא סְטָרָא מִמָּשׁ,
זְמַנִּין לְטַב, זְמַנִּין לְבִישׁ, זְמַנִּין לְרַחֲמִי, זְמַנִּין
לְדִינָא. בְּהִי מְלָה דְּאֶתְדַּבְּקוּ בָּהּ וְדָאִי, (קהלת ז) בְּקִשׁוּ
חֲשִׁבוֹנוֹת רַבִּים, וְאֶתְדַּבְּקוּ בָּהּ.

אֲמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, אָדָם, שְׂבִקְתָּ חַיִּי
וְאֶתְדַּבְּקְתָּ בְּמוֹתָא. חַיִּי, דְּכִתִּיב וְעֵץ הַחַיִּים
בְּתוֹךְ הֶגֶן, דְּאֶקְרִי חַיִּים. דְּמֵאן דְּאֶחִיד בֵּיהּ, לָא טָעִים
מוֹתָא לְעֵלְמִין. אֶתְדַּבְּקְתָּ בְּאִילָנָא אַחֲרָא, הָא וְדָאִי
מוֹתָא הוּא לְקַבְלָךְ. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ
יִרְדּוּת מָוֶת, וְכִתִּיב, (קהלת ז) וּמוֹצָא אֲנִי מִרְ מִמָּוֶת אֶת
הָאִשָּׁה. וְדָאִי בְּאַתֵּר דְּמוֹתָא אֶתְדַּבְּק, וְשָׁבַק אֶתֵּר
דְּחַיִּי. בְּגִין כֶּךָ אֶתְגַּזֵּר עָלֶיהָ וְעַל כָּל עֲלֻמָּא מוֹתָא.

לשון הקודש

חַיִּים וְנִדְבַקְתָּ בְּמוֹת. חַיִּים – שְׂבִיתוֹב
וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הֶגֶן, שְׁנִקְרָא חַיִּים,
שְׂמִי שְׂאוּחֹו בּוּ לֹא טוֹעֵם מוֹת לְעוֹלָמִים.
נִדְבַקְתָּ בְּעֵץ אַחֵר – הֲרִי וְדָאִי הַמוֹת
כְּנִגְדָּךְ. זֶהוּ שְׂבִיתוֹב (משלי ה) רַגְלֶיהָ יִרְדּוּת
מָוֶת, וְכִתוֹב (קהלת ז) וּמוֹצָא אֲנִי מִרְ מִמָּוֶת
אֶת הָאִשָּׁה. וְדָאִי שְׁנִדְבַק בְּמָקוֹם הַמוֹת
וְעוֹב מָקוֹם הַחַיִּים. מִשּׁוֹם כֶּךָ נִגְזֵר עָלֶיהָ
וְעַל כָּל הָעוֹלָם מוֹת.

לְמִטָּה בְּשָׁנוּיִים רַבִּים, וְעוֹבֵו אֶת הָאִילָן
הַיְחִידִי הָעֵלְיוֹן מִכָּל הָאִילָנוֹת. זֶהוּ
שְׂבִיתוֹב (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְדָאִי שְׂאוּ הַתְּהַפֵּךְ לְפָס בְּאוֹתוֹ הַצֵּד
מִמָּשׁ, לְפַעְמִים לְטוֹב לְפַעְמִים לְרַע,
לְפַעְמִים לְרַחֲמִים לְפַעְמִים לְדִין. בְּדָבָר
הַזֶּה נִדְבְּקוּ בּוּ וְדָאִי, בְּקִשׁוּ חֲשִׁבוֹנוֹת
רַבִּים וְנִדְבְּקוּ בָּהֶם.

אֲמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרִידָּהּ הוּא, אָדָם, עוֹבֵת

אִי הוּא חָטָא, כָּל עֲלָמָא מַה חָטוּ. אִי תִימָא, דְּכָל
עֲלָמָא אֲכָלִי מֵאִילָנָא דָּא, וְאַתְרָמִי לְכָלָא. לָאו
חָבִי. אֱלָא בְּשַׁעֲתָא דְּאָדָם קָאִים עַל רַגְלוֹי, חָמִי לִיה
בְּרִיין בְּלָחוּ, וּדְחִילוּ מִקַּמִּיָּה, וְהוּוּ נָטְלִין אֲבַתְרִיָּה,
בְּעַבְדִּין בְּתַר מִלְכָּא. וְהוּא אָמַר לֹון, אָנָּא וְאַתּוֹן, (תהלים
צח) בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוּה וְנִבְרַעָה וְגו'. וְאַזְלוּ בְּלָחוּ אֲבַתְרִיָּה.
כִּיּוֹן דְּחָזוּ דְּאָדָם סָגִיד לְהֵאִי אַתְר, וְאַתְדַּבֵּק בֵּיה,
בְּלָחוּ אֶתְמַשְׁכוּ אֲבַתְרִיָּה וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא.

וּבְדִין אֲשַׁתֵּי אָדָם לְכַמָּה גְּוִוִּינִין, זְמַנִּין דִּינָא, זְמַנִּין
רַחֲמִי זְמַנִּין מוֹתָא, זְמַנִּין חַיִּי. וְלֹא קָאִים
בְּקִיּוּמָא תְדִיר בְּתַד מַנִּיָּהוּ, בְּגִין דְּהָהוּא אַתְר גָּרִים
לִיה. וְעַל דָּא אַקְרִי, חֶרֶב הַמֶּתֶהֱפֶכֶת, הַמֶּתֶהֱפֶכֶת
מִסְטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, מִטְב לְבִישׁ, מִרְחֲמִי לְדִינָא,
מִשְׁלָם לְקָרְבָּא, מִתְהַפֶּכֶת הִיא בְּכָלָא. טַב וְרַע

לשון הקודש

וּנְדַבֵּק בּוּ, כָּלָם גַּמְשָׁכוּ אַחֲרִיו, וְגָרִים
מִוֹת לְכָל הָעוֹלָם.

וְאַזְ הַשְׁתַּנָּה הָאָדָם לְכַמָּה גְּוִוִּינִים,
לְפַעֲמִים דִּין לְפַעֲמִים רַחֲמִים, לְפַעֲמִים
מִוֹת לְפַעֲמִים חַיִּים, וְלֹא עוֹמֵד בְּקִיּוֹם
תָּמִיד בְּאַחַד מֵהֶם, מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ מְקוֹם
גָּרִם לוֹ, וְלִכְּנָן נִקְרָא חֶרֶב הַמֶּתֶהֱפֶכֶת,
הַמֶּתֶהֱפֶכֶת מִצַּד זֶה לְצַד זֶה, מִטְּוֹב
לְרַע, מִרַחֲמִים לְדִין, מִשְׁלָם לְקָרֵב,

אִם הוּא חָטָא, מַה חָטָאוּ כָּל הָעוֹלָם?
אִם תֹּאמַר שֶׁכָּל הָעוֹלָם אֲכָלוּ מִהָעֵץ
הַזֶּה וְזֶה קָרָא לְכָלָם – לֹא כִּדָּ! אֱלָא
בְּשַׁעֲה שְׂאָדָם עָמַד עַל רַגְלָיו, רָאוּ אוֹתוֹ
כָּל הַבְּרִיּוֹת וּפְחָדּוּ מִלְּפָנָיו, וְהָיוּ נוֹסְעִים
אַחֲרָיו בְּעַבְדִּים אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ, וְהוּא אָמַר
לָהֶם: אֲנִי וְאַתֶּם (תהלים צח) בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוּה
וְנִבְרַעָה וְגו'. וְכָלָם הִלְכוּ אַחֲרָיו. כִּיּוֹן
שָׂרְאוּ שְׂאָדָם מִשְׁתַּחֲוּה לְמְקוֹם זֶה

דְּכַתִּיב, (בראשית ב) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע.

וּמִלְכָּא עֲלָא, לְרַחֲמָא עַל עוֹבְדוֹי, אוֹכַח לִיה, וְאָמַר לִיה, וּמַעֲיַן הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְגו', וְהוּא לֹא קָבִיל מַנִּיה, וְאַתְּמִשְׁדָּ בְּתַר אֶתְתִּיה, וְאַתְתָּרְדָּ לְעֵלְמִין. וְהָא אֶתְתָּא לְאַתְרָא (ס"א לְאַתְרָא דֵּא) סְלִקָּא וְלֹא יִתִּיר, וְאַתְתָּא גָּרִים מוֹתָא לְכָלֵּא. תָּא חֲזִי, לְעֵלְמָא דְּאֶתִּי כְּתִיב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי, כִּימֵי הָעֵץ, הֵהוּא דְּאַשְׁתְּמוּדְעָא, בִּיה וּמָנָא כְּתִיב, (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֲרַפְתָּ עַמּוֹ יָסִיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ וְגו'.

וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. תָּאנָא, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה, הָתָם בְּקִיּוּמֵיהּ יַעֲקֹב, וְהָכָא בְּמִיתָתֶיהּ יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

בֵּא רָאָה, לְעוֹלָם הָפֹא כְּתוּב (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי. כִּימֵי הָעֵץ – אוֹתוֹ שְׁנוּדַע בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן. כְּתוּב (שם כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֲרַפְתָּ עַמּוֹ יָסִיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ וְגו'.

וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתוּב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה. שָׁם בְּקִיּוּמוֹ

מִתְהַפֵּכֶת הִיא בְּכָל, טוֹב וְרָע, שְׁכָתוּב (בראשית ב) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע.

וְחֲמִלְדָּ הָעֲלִיּוֹן, לְרַחֲמֵם עַל מַעֲשָׂיו, הוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ, וּמַעֲיַן הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְגו'. וְהוּא לֹא קָבִיל מִמֶּנּוּ וְנִמְשָׁד אַחֵר אֲשֶׁתּוֹ, וְגִרְשׁ לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי אֲשֶׁה עוֹלָה לְמָקוֹם וְלְמָקוֹם זֶה וְלֹא יוֹתֵר, וְהָאֲשֶׁה גִרְמָה מוֹת לְכָל.

דְּכַתִּיב, וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
הָכִי הוּא וְדָא, דְּהָא לָא כְּתִיב וַיִּקְרַב יוֹם יִשְׂרָאֵל
לָמוּת, אֶלָּא יְמֵי, וְכִי בְּכַמָּה יוֹמֵי מֵית בַּר נָשׁ, וְהָא
בְּשַׁעְתָּא חָדָא, בְּרִגְעָא חָדָא, מֵית וְנָפִיק מֵעֲלָמָא.

אֶלָּא הָכִי תֵּאנָא, בַּד קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא בָּעֵי לְאַתְבָּא
רוּחִיה לִיה, כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְּקָאִים בַּר נָשׁ
בְּהָאֵי עֲלָמָא, אֶתְפַּקְדָן קַמֵּיה, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבָנָא. וְכַד
אֶתְקָרְיָבוּ קַמֵּיה לְמֵיעַל בְּחוּשְׁבָנָא, מֵית בַּר נָשׁ,
וְאַתִּיב קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא רוּחִיה לִיה, תְּהוּא תְּהִלָּה
דְּאַפִּיק וְנָפַח בֵּיה, אוֹתִבִּיה לְגַבִּיה.

זָכָאָה חוֹלְקִיה דְּתְהוּא בַר נָשׁ, דִּיּוֹמֵי אֶתְקָרְיָבוּ גְבִי
מַלְכָּא בָּלָא כְּסוּפָא, וְלֹא דְחֵי יוֹמָא מְנִיחָהוּ
לְבַר, דִּישְׁבַּח בְּתְהוּא יוֹמָא, דְּאַתְעֵכִיד בֵּיה חוּבָא. בְּגִין

לשון הקודש

נִפְקָדִים לְפָנָיו וְנִכְנָסִים בְּחֻשְׁבוֹן,
וְכַשְׁנִקְרָבִים לְפָנָיו לְהַכְנִס בְּחֻשְׁבוֹן, מֵת
הָאָדָם, וּמַשִּׁיב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלֵינוּ
אֶת רוּחוֹ. אוֹתוֹ תְּהִלָּה שְׁחוּצִיא וְנָפַח
בוֹ, מַשִּׁיב אוֹתוֹ אֵלֵינוּ.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שָׁל אוֹתוֹ אָדָם שְׁיָמִיו
הֶתְקָרְבוּ אֶל הַמֶּלֶךְ בְּלִי בּוֹשָׁה, וְלֹא
נִדְחָה יוֹם אֶחָד מֵהֶם תְּחוּצָה שְׁיִמְצָא
שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם שְׁנַעֲשָׂה בוֹ חֶסֶד, לְבִין

יַעֲקֹב, וְכֹאֵן בְּמֵיתוֹ יִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוֹב
וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, כִּד הוּא וְדָא, שְׁחֵרִי לָא כְּתוֹב
וַיִּקְרַב יוֹם יִשְׂרָאֵל לָמוּת, אֶלָּא יְמֵי, וְכִי
בְּכַמָּה יָמִים מֵת בֶּן אָדָם? וְחֵרִי בְּשַׁעָה
אַחַת, בְּרִגְעָא אֶחָד מֵת וְיוּצָא מִן הָעוֹלָם.
אֶלָּא כִּד לְמִדְנֹה, כְּשֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוּצָה לְהַשִּׁיב אֵלֵינוּ אֶת רוּחוֹ, כָּל אוֹתָם
יָמִים שְׁעוּמַד בֶּן אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה

כך, כְּתִיב בְּצִדִּיקִיָּא, קְרִיבָה. (וַחֲדָא יְקָרְבִּין) מְשֻׁם דְּקָרְבִּין
יוֹמוֹי קָמִי מַלְכָּא, בְּלֹא כְּסוּפָא.

וְוִי לְרִשְׁיָעִיָּא, דְּלֹא כְּתִיב בְּחוּ קְרִיבָה, וְחִיד יְקָרְבִּין
יוֹמֵי קָמִי מַלְכָּא, דְּהָא כָּל יוֹמוֹי בְּחוּבֵי עֲלָמָא
אֲשֶׁתְּכַחוּ. וּבְגִינֵי כֵךְ לֹא יְקָרְבִּין קָמִי מַלְכָּא, וְלֹא
יִתְמַנּוּן קָמִיָּה, וְלֹא יִדְכְּרוּ לְעִילָא, אֲלֹא אֵינוֹן שְׂצִיאָן
מִגּוֹוִיָּיהוּ. עֲלִיָּיהוּ כְּתִיב, (משלי ד) דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כְּאֶפְלָה
לֹא יִדְעוּ בְּמָה יִכָּשְׁלוּ. (דף רכב ע"א).

וְהִכָּא וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל וְדָאִי, בְּלֹא כְּסוּפָא,
בְּשָׁלִימוֹתָא, בְּחֻדּוֹתָא שְׁלִים. וּבְגִינֵי כֵךְ, יָמֵי
יִשְׂרָאֵל, דְּהָהּ שְׁלִים יִתִּיר יִשְׂרָאֵל מִיַּעֲקֹב. וְאִי תִיכָא,
וְהָא כְּתִיב, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים. שְׁלִים
הָהּ, וְלֹא שְׁלִים בְּדִרְגָּא עֲלָאָה כִּישְׂרָאֵל.

לשון הקודש

רָשָׁעִים כְּאֶפְלָה לֹא יִדְעוּ בְּמָה יִכָּשְׁלוּ.
וְכָאן וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וְדָאִי,
בְּלִי בּוֹשָׁה, בְּשָׁלִימוֹת, בְּחֻדּוֹה שְׁלָמָה,
וּמְשֻׁם כֵךְ יָמֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיָּה יִשְׂרָאֵל
יִתֵּר שְׁלָם מִיַּעֲקֹב. וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי
כְּתוּב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלָם?
שְׁלָם הִיָּה, אֲבָל לֹא שְׁלָם בְּדִרְגָּה
עֲלִיוֹנָה כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל.

כְּתוּב בְּצִדִּיקִים קְרִיבָה. וְנֹאִיד יְקָרְבִּין
מְשֻׁם שְׁקָרְבִים יָמִיו לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלִי
בוֹשָׁה.

אִזִּי לְרִשְׁעִים, שְׁלֹא כְּתוּב בָּהֶם קְרִיבָה,
וְנֹאִיד יְקָרְבוּ הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, שְׁהֲרִי
כָּל יָמָיו נִמְצְאוּ בְּחֻטְאֵי הָעוֹלָם, וְלִכְּן לֹא
יְקָרְבוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא יִמְנוּ לִפְנֵיו וְלֹא
יִזְכְּרוּ לְמַעַלָּה, אֲלֹא הֵם מִתְּכַלִּים
מִתּוֹכֶם. עֲלֵיהֶם כְּתוּב (משלי ד) דֶּרֶךְ

תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעֲתָא דְיוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ
 אַתְּפִקִּידָן קָמִי מַלְכָּא, אִית זַכָּא דְאַתְּפִקִּידָן
 יוֹמוֹי וְרַחֲמִין מִקָּמִי מַלְכָּא. וְאִית זַכָּא, דְּכַד
 מִתְּפִקִּידָן יוֹמוֹי, קָרִיבִין וְסְמִיכִין לְמַלְכָּא, וְלֹא
 מִתְּרַחֲקִין. בְּלֹא כְּסוּפָא עָאֲלִין, וְקָרִיבִין לְמַלְכָּא.
 זַכָּא חוֹלְקֵהוּן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּקְרְבוּ יְמֵי
 יִשְׂרָאֵל לְמוֹת.

וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי שָׁאָר
 שְׁבָטִין לֹא בְּנוֹי אֵינוֹן. אֵלֹא אָמַר רַבִּי
 אָבָא, יוֹסֵף בְּנוֹ הָוָה יִתִּיר מִבְּלָהוּ. דְּתַנִּינָן, בְּשַׁעֲתָא
 דְּאַנְתְּתִיָּה דְּפוֹטִיפֶר דְּחֶקֶת לִיָּה לְיוֹסֵף, מַה כְּתִיב,
 (בראשית לט) וַיָּבֹא הַבֵּיתָה לַעֲשׂוֹת מְלָאכְתּוֹ וְאִין אִישׁ
 מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית. הֵאֵי קָרָא הָכִי מִיבְעֵי לִיָּה, וְאִין
 אִישׁ בְּבֵית. מַהוּ מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית. אֵלֹא לְאַכְלָלָא
 דְּיוֹקְנָא דְיַעֲקֹב, דְּהָוָה תָּמֹן וְאַשְׁתַּבַּח תָּמֹן. וּבְגִינֵי

לשון הקודש

שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעֲתָא שְׁמִי
 הָאָדָם נִפְקָדִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, יֵשׁ צָדִיק
 שְׁנִפְקָדִים יָמִיו, וְהֵם רַחוּקִים מִלְּפָנֵי
 הַמֶּלֶךְ, וְיֵשׁ צָדִיק שְׂכָאֲשֶׁר נִפְקָדִים יָמִיו,
 הֵם קְרוֹבִים וְסְמוּכִים לְמֶלֶךְ וְלֹא
 מְרַחֲקִים, נִכְנָסִים בְּלִי בּוֹשָׁה וְקָרְבִים
 לְמֶלֶךְ. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיִּקְרְבוּ
 יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת.

וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי שָׁאָר
 שְׁבָטִים הַשְּׂבָטִים לֹא בְּנוֹי הֵם? אֵלֹא, אָמַר
 רַבִּי אָבָא, יוֹסֵף הָיָה בְּנוֹ יוֹתֵר מִכָּלֶם,
 שְׁנֵינוּ, בְּשַׁעֲתָא שְׂאֲשֶׁת פּוֹטִיפֶר דְּחֶקֶת
 אֶת יוֹסֵף, מַה כְּתוּב? וַיָּבֹא הַבֵּיתָה
 לַעֲשׂוֹת מְלָאכְתּוֹ וְאִין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית.
 פְּסוּק זֶה הָיָה צָרִיד לְכַתֵּב וְאִין אִישׁ
 בְּבֵית, מַה זֶה מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית? אֵלֹא

כך מאנשי הבית, אבל איש אחרא הזה תמן. פיון
דסליק יוסף עיניו, וחקא דיוקנא דאבוי, יתיב
בקיומיה, ותב לאחורא.

תא חזי, מה כתיב, (בראשית לט) וימאן ויאמר אל אשת
אדניו. אמר ליה קדשא בריך הוא, את אמרת
וימאן, ויאמר. חיד, וימאן ויאמר אחרא, ייתי
לברכא לבנד, ויתברכון ביה. הדא הוא דכתיב,
וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי.

פיון דאמר ידעתי בני, אמאי אמר, ידעתי אחרא.
אלא אמר, ידעתי בני, בזמנא דקיימת בגופך
דאת ברי, פד חמית דיוקנא דילי, ותבת בקיומך.
ובניי כך כתיב, ידעתי בני, ידעתי. על מה דאמרת
דדא הוא בוכרא, גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל,

לשון הקודש

ויתברכו בו, זהו שכתוב וימאן אביו
ויאמר ידעתי בני ידעתי.

פיון שאמר ידעתי בני, למה אמר
ידעתי אחר? אלא אמר ידעתי בני, בזמן
שעמדת בגופך שאתה ברור, בשראית
את דמותי ושבת בקיומך, ומשום כך
כתוב ידעתי בני ידעתי, על מה
שאמרת שזהו הבכור, גם הוא יהיה
לעם וגם הוא יגדל, וכאן משום כך כתוב

להכליל את דמותו של יעקב שהיתה
שם ונמצאה שם, ומשום כך מאנשי
הבית, אבל איש אחר היה שם. פיון
שהרים יוסף עיניו וראה את דמות אביו,
ישב בקיומו ונרתע לאחור.

בא ראה מה כתוב, וימאן ויאמר אל
אשת אדניו. אמר לו הקדוש ברוך הוא,
אתה אמרת וימאן ויאמר, חיד וימאן
ויאמר אחר יבא לברך את בניך

וְהָכָא בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף, לְבָנוּ
לְיוֹסֵף מִמֶּשׁ.

דְּבַר אַחֵר, וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף, דְּבִדְיוֹקְנָא חַד הָווּ
מִתְחַזְּיִין. דְּכָל מָאן דְּחָמֵי לְיוֹסֵף, הָוֵה אֶסְחִיד
דְּבִרְיָה דִּיעֲקֹב הָוֵה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כֹּלָא הָכִי הוּא.
וְעוֹד דִּיוֹסֵף זֶן לִיה וְלְבָנוֹי בְּסִבּוּתִיה, וּבְגִינֵי כֶּךָ בָּנוּ
מִמֶּשׁ, יִתִּיר מִכְּלָחוּ. וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף, אֲמַאי
לְיוֹסֵף וְלֹא לְאַחֵרָא. מִשּׁוּם דְּרִשּׁוּתָא הָוֵה בִּידֵיהּ
לְסַלְקִיה מִתַּמָּן.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, פִּיזֵן דִּיעֲקֹב הָוֵה יָדַע דְּבָנוֹי
יִשְׁתַּעֲבְדוּן בְּגָלוּתָא תַּמָּן בְּמִצְרַיִם, אֲמַאי לֹא
אֶתְקַבֵּר תַּמָּן בְּגִין דִּיגִין זְכוּתִיה עַל בָּנוֹי. אֲמַאי בְּעָא
לְאַסְתִּילָקָא מִתַּמָּן. וְהָא כְּתִיב, (תהלים קג) בָּרַחֵם אָב עַל
בָּנִים, אֵן הוּא רַחֲמָנוּתָא.

לשון הקודש

שְׁהִיתָה רְשׁוּת בְּיָדוֹ לְהַעֲלוֹתוֹ מִשָּׁם.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, פִּיזֵן שְׁיַעֲקֹב הָיָה יוֹדַע
שְׁבָנוֹי יִשְׁתַּעֲבְדוּ בְּגָלוּת שָׁם בְּמִצְרַיִם,
לָמָּה לֹא נִקְבֵּר שָׁם כְּדִי שְׁזָכוּתוֹ תִּגָּן עַל
בָּנוֹי? לָמָּה רָצָה לַעֲלוֹת מִשָּׁם, וְהָרִי כְּתוּב
(תהלים קג) בָּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, אִיכָּה
הִרְחַמְנוֹת?

וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף, לְבָנוּ לְיוֹסֵף מִמֶּשׁ.
דְּבַר אַחֵר וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף –
שְׁבָדָמוֹת אַחַת הָיוּ נִרְאִים. שְׁכַל מִי
שְׁרָאָה אֶת יוֹסֵף, הָיָה מַעֲיֵד שְׁבָנוּ שֶׁל
יַעֲקֹב הָיָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַכֹּל כֶּךָ הוּא,
וְעוֹד, שְׁיוֹסֵף זֶן אוֹתוֹ וְאֶת בָּנוֹי בְּזִקְנוּתוֹ,
וְלָכֵן בָּנוּ מִמֶּשׁ יוֹתֵר מִכָּלֵם. וַיִּקְרָא לְבָנוּ
לְיוֹסֵף, לָמָּה לְיוֹסֵף וְלֹא לְאַחֵר? מִשּׁוּם

אֵלֶּא הָכִי תֵּאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְהוּה נַחִית יַעֲקֹב
 לְמַצְרִים, הָוֹה דְחִיל. הָוֹה אָמַר, דִּילְמָא חַם
 וְשָׁלוֹם יִשְׁתַּצֹּן בְּנֵי בִינֵי עַמְּמֵא, וְדִילְמָא קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא יִסְלַק שְׂכִינְתִּיה מִינֵי בְּקִדְמִיתָא. מַה כְּתִיב, (בראשית
 לה) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וַיֹּגֵ'. (בראשית מו) (ויאמר אלהים לישראל)
 אֵל תִּירָא מִרְדָּה מִצְרִימָה כִּי לִגְוֵי גְדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם.
 וּמַה דְּאִמְרַת דִּילְמָא אִסְלַק שְׂכִינְתִּי מִבִּינְךָ, אֲנֹכִי
 אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרִימָה.

אָמַר עוֹד, דְּחִילָנָא דִּילְמָא אִתְקַבַּר תַּמָּן, וְלֹא
 אֲזַכָּה עִם אֲבָהָתִי. אָמַר לִיה וְאֲנֹכִי אֲעֵלְךָ
 גַּם עֲלָה. אֲעֵלְךָ, מִמִּצְרַיִם. גַּם עֲלָה, לְאִתְקַבְּרָא
 בְּקִבְרָא דְאֲבָהָתְךָ.

בְּגִינֵי כַךְ, בָּעָא לְסִלְקָא גְרָמִיָּה מִמִּצְרַיִם. חַד, דִּלְא
 יַעֲבֹדוֹן מִנִּיה דְּחֵלָא, דִּהָא חָמָא דְקוּדְשָׁא

לשון הקודש

שְׂכִינְתִּי מִבִּינְךָ – אֲנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ
 מִצְרִימָה.

אָמַר עוֹד, פּוֹחַד אֲנִי שְׂמָא אִקְבַּר שָׁם
 וְלֹא אֲזַכָּה עִם אֲבוֹתִי. אָמַר לוֹ, וְאֲנֹכִי
 אֲעֵלְךָ גַּם עֲלָה. אֲעֵלְךָ – מִמִּצְרַיִם. גַּם
 עֲלָה – לְהִקְבֹּר בְּקִבְרָא אֲבוֹתֶיךָ.

מִשּׁוּם כַּךְ רָצָה לְהַעֲלוֹת עֲצֻמוֹ
 מִמִּצְרַיִם: אֶחָד – בְּדִי שְׁלֹא יַעֲשׂוּ מִמֶּנּוּ

אֵלֶּא, כַּךְ שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעָה שְׁהִיה יוֹרֵד
 יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, הִיָּה פּוֹחַד, וְהִיָּה אוֹמֵר:
 חַם וְחִלְיָה יִכְלוּ בְנֵי בִין הַעַמִּים, וְאוֹלֵי
 הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִסְלַק שְׂכִינְתּוֹ מִמֶּנִּי
 בְּבִתְחִלָּה. מַה פְּתוּב? וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל
 יַעֲקֹב וַיֹּגֵ', וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל אֵל
 תִּירָא מִרְדָּה מִצְרִימָה כִּי לִגְוֵי גְדוֹל
 אֲשִׁימְךָ שָׁם. וּמַה שְׂאִמְרַת אוֹלֵי אִסְלַק

בְּרִיךְ הוּא זְמַן לְאַתְפָּרֶעָא מִדְּחִלְיָהוֹן. וְחַד, דְּחָמָא
דְּשְׂכִינְתָא יִשְׁוֵי מְדוּרָה בֵּין בְּנוֹי בְּגָלוּתָא. וְחַד, בְּגִין
דִּיהָא גּוּפִיָּה דִּייר בֵּין גּוּפִיָּהוּ דְּאַבְהָתוֹי לְאַתְפָּלְלָא
בִּינֵיהוּ, וְלֹא יתְמַנִּי עִם חֵיבִיא דְּמַצְרָאִי.

וְתַנִּינָן, גּוּפָא דִיעָקב, אֶתְמַשִּׁיךְ מִשּׁוּפְרוֹי דְּאָדָם
הָרָאשׁוֹן, וְהָזָה דִּיוִקְנִיה דִּיעָקב, דִּיוִקְנָא
עֲלָאָה קַדִּישָׁא. דִּיוִקְנָא דְּכוּרְסִיא קַדִּישָׁא, וְלֹא בָעָא
לְאַתְקַבְרָא בִּינֵי חֵיבִיא. וְרוּזָא דְּמִלָּה, דְּבִאבְהָן לִית
פִּירוּדָא כָּלִל. וְעַל דָּא כְּתִיב וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבוֹתַי.

וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף, בְּנוֹ, בְּחַד דִּיוִקְנָא דְּאַנְפִּין, בְּגִין
דְּבִרְעוּתָא דְּרוּחָא וְלִבָּא, אוֹלִיד לִיהָ יִתִּיר
מִכְּלָהּ. תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, (בראשית ל) הִמָּעַט קַחְתִּךָ אֶת
אִישִׁי, דְּכָל רְעוּתָא דִּיעָקב בְּרַחֲלָה הָזָה, וּבְגִין כֶּךָ (דף
רכב ע"ב) וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף.

לשון הקודש

הַכֶּסֶּא הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא רָצָה לְהַקְבֵּר בֵּין
רְשָׁעִים. וְסוּד הַדָּבָר, שְׂפָאָבוֹת אֵין כָּלִל
פְּרוּד, וְעַל זֶה כְּתוּב וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבֹתַי.
וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף. בְּנוֹ – בְּדָמוֹת אַחַת
שֶׁל הַפְּנִים, מִשּׁוּם שֶׁבְּרָצוֹן הָרוּחַ וְהַלֵּב
הוֹלִיד אוֹתוֹ יוֹתֵר מִכָּלם בֹּא רָאָה מַה
כְּתוּב, (בראשית ל) הִמָּעַט קַחְתִּךָ אֶת אִישִׁי,
שְׂכָל רְצוֹנוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה בְּרַחֲלָה,
וּמִשּׁוּם כֶּךָ וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף.

וְרָאָה, שֶׁהָרִי רָאָה שְׁעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַפְרֵעַ מִירְאָתָם. וְאַחַד – שֶׁרָאָה
שֶׁשְׂכִינָה תְּשִׁים מְדוּרָה בֵּין בְּנוֹי בְּגָלוּתָא.
וְאַחַד – כִּדִּי שִׁיחָהּ גּוּפוֹ דָּר בֵּין גּוּפּוֹת
אֲבוֹתָיו לְהַכְלִיל בִּינֵיהֶם, וְלֹא יִמָּנֶה עִם
רְשָׁעֵי מַצְרַיִם.

וְשְׂנִינָו, הַגּוּף שֶׁל יַעֲקֹב נִמְשָׁךְ מִפִּיּוֹ
שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן, וְהִיתָה דְּמוּתוֹ שֶׁל
יַעֲקֹב דְּמוּת עֲלִיוֹנָה וְקָדוֹשָׁה, דְּמוּת שֶׁל

תָּאנָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כט) הַנִּסְתָּרוֹת
 לַה' אֱלֹהֵינוּ וְגו'. הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ, תָּא
 חַוֵּי, בְּמָה אֵית לֵיה לְבַר נָשׁ לְאַזְדָּהָרָא מִחוּבּוּי,
 וּלְאַסְתִּכָּלָא דִּלָּא יַעֲבֹר עַל רַעוּתֵיה דְּמֵאֲרִיָּה. דִּתְנִינָן,
 כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עֶבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּסַפְרָא כְּתִיבּוּ
 אֵינוֹן עוֹבְדִין, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבָּנָא קָמִי מִלְּבָא קִדִּישָׁא,
 וְכָלָא אֲתַגְלִיָּא קָמִיָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה כג) אִם
 יִסְתָּר אִישׁ אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. אִי
 הָבִי, אֵיךְ לֹא יִסְתַּמֵּר בַּר נָשׁ מִלְּמִיחָב קָמִיָּה
 דְּמֵאֲרִיָּה. וְתִנִּינָן, אֲפִילוּ תְּהוּא (פֶּאָן) מַה דְּחָשִׁיב בַּר
 נָשׁ וְאַסְתִּלַּק בְּרַעוּתֵיהּ, כָּלָא אֲשַׁתַּכַּח קָמִי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֲתַאבִּיד מִנִּיהּ.

תָּא חַוֵּי, בְּהַתְּהוּא לִילִיָּא דְּעָאֲלַת לֵאחָ לְגַבִּיָּה דִּיעֶקֶב,
 וַיַּהֲבַת לֵיה אֵינוֹן סִימָנִין דִּיחָב יַעֲקֹב לְרַחֵל,
 סָלִיק בְּרַעוּתֵיהּ דְּאִיְהִי רַחֵל, וְשִׁמְשׁ שְׁמוּשָׁא בָּהּ.

לשון הקודש

שְׁנִינּוּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כט) הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ וְגו'. הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ, תָּא חַוֵּי, בְּמָה אֵית לֵיה לְבַר נָשׁ לְאַזְדָּהָרָא מִחוּבּוּי, וּלְאַסְתִּכָּלָא דִּלָּא יַעֲבֹר עַל רַעוּתֵיה דְּמֵאֲרִיָּה. דִּתְנִינָן, כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עֶבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּסַפְרָא כְּתִיבּוּ אֵינוֹן עוֹבְדִין, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבָּנָא קָמִי מִלְּבָא קִדִּישָׁא, וְכָלָא אֲתַגְלִיָּא קָמִיָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה כג) אִם יִסְתָּר אִישׁ אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. אִי הָבִי, אֵיךְ לֹא יִסְתַּמֵּר בַּר נָשׁ מִלְּמִיחָב קָמִיָּה דְּמֵאֲרִיָּה. וְתִנִּינָן, אֲפִילוּ תְּהוּא (פֶּאָן) מַה דְּחָשִׁיב בַּר נָשׁ וְאַסְתִּלַּק בְּרַעוּתֵיהּ, כָּלָא אֲשַׁתַּכַּח קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֲתַאבִּיד מִנִּיהּ.

שְׁנִינּוּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כט) הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ וְגו'. הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ, תָּא חַוֵּי, בְּמָה אֵית לֵיה לְבַר נָשׁ לְאַזְדָּהָרָא מִחוּבּוּי, וּלְאַסְתִּכָּלָא דִּלָּא יַעֲבֹר עַל רַעוּתֵיה דְּמֵאֲרִיָּה. דִּתְנִינָן, כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עֶבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּסַפְרָא כְּתִיבּוּ אֵינוֹן עוֹבְדִין, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבָּנָא קָמִי מִלְּבָא קִדִּישָׁא, וְכָלָא אֲתַגְלִיָּא קָמִיָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה כג) אִם יִסְתָּר אִישׁ אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. אִי הָבִי, אֵיךְ לֹא יִסְתַּמֵּר בַּר נָשׁ מִלְּמִיחָב קָמִיָּה דְּמֵאֲרִיָּה. וְתִנִּינָן, אֲפִילוּ תְּהוּא (פֶּאָן) מַה דְּחָשִׁיב בַּר נָשׁ וְאַסְתִּלַּק בְּרַעוּתֵיהּ, כָּלָא אֲשַׁתַּכַּח קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֲתַאבִּיד מִנִּיהּ.

וְהָיָה טָפָה קַדְמִיתָא דִּיעֲקֹב הָיָה. דְּכָתִיב, (בראשית מט)
 בָּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, וְסָבַר דְּאִיהִי רָחֵל. קָדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְּאִיהוּ גָּלִי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, וַיֵּדַע מַה
 בְּחִשּׁוּבָא, סָלִיק הָהוּא רַעוּתָא לְאַתְרִיהּ, וּבְכִירוּתָא
 דְּרֵאוּבֵן אֶסְתַּלַּק לְיוֹסֵף. כָּאִי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּהָא
 דְּרָחֵל הָיָה, הָיָה טָפָה קַדְמִיתָא דְּנִפְקַת מִיעֲקֹב.
 וּבְגִין דְּהָיָה דִּילָּהּ, הָהוּא בְּכִירוּתָא מִמֶּשׁ דְּרֵאוּבֵן,
 יָרִית יוֹסֵף. וְרָחֵל יָרְתָה לְהָהוּא דִּילָּהּ.

וּבְגִין כֵּן, רָזָא דְּמַלְתָּא, לָא אֶסְתַּלַּק רֵאוּבֵן בְּשָׂמָא
 בְּשָׂאָר שְׁבָטִין. אֵלָּא רֵאוּבֵן. כְּלוּמַר חֲמוּ בַר,
 רָאוּ בֶן סָתָם. וְהָאִי בֶן לָא אֲתִידַע שְׁמִיהּ, וְעַל דָּא
 לָא קָרִיא לָאָה בְּנִי בְּהָאִי שְׂמָא, וְלָא אֶקְרִי רָאוּ בְּנִי,
 דְּהָא לָאָה יָדַעַת עוֹבָדָא.

לשון הקודש

שִׁנְאַתָּה מִיעֲקֹב, מִשּׁוּם שְׁהִיתָה שְׁלָה,
 אוֹתָהּ בְּכוֹרָה מִמֶּשׁ שֶׁל רֵאוּבֵן יִרְשׁ יוֹסֵף,
 וְרָחֵל יִרְשָׁה אֶת שְׁלָה.

וּמִשּׁוּם כֵּן, סוּד הַדְּבָר, לֹא הִתְעַלָּה
 רֵאוּבֵן בְּשֵׁם בְּשָׂאָר הַשְּׁבָטִים, אֲלָא
 רֵאוּבֵן, כְּלוּמַר רָאוּ בֶן. רָאוּ בֶן סָתָם.
 וְהֵבִין הִזָּה לֹא נֹדַע שְׁמוֹ. וְעַל כֵּן לֹא
 קָרָאָה לָאָה בְּנִי בְּשֵׁם הָזֶה, וְלֹא נִקְרָא
 רָאוּ בְּנִי, שְׁהִרִי לָאָה יָדַעָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה.

יַעֲקֹב לְרָחֵל, עָלָה בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁהָיָה רָחֵל
 וְשִׁמְשָׁה בָּהּ תַּשְׁמִישׁ, וְאוֹתָהּ טָפָה
 רֵאשִׁיטָה שֶׁל יַעֲקֹב הִיָּתָה, שְׁכָתוֹב (בראשית
 מט) בָּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, וְסָבַר שֶׁהָיָה רָחֵל.
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת
 וְנִסְתָּרוֹת וַיֵּדַע מַה שֶׁבַח־שָׂכָה, הִעָלָה
 אוֹתוֹ רִצּוֹן לְמִקְוֹמוֹ, וּבְכֹוֹרֶת רֵאוּבֵן
 עָלְתָה לְיוֹסֵף. מַה הַמַּעֲשֶׂה? מִשּׁוּם שְׁהִירִי
 שֶׁל רָחֵל הִיָּתָה אוֹתָהּ טָפָה רֵאשִׁיטָה

וְתַנִּינָן, גְּלִי קָמִי קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, דִּיעֲקֹב לֹא
 רַעוּתִיהָ לְמִיתָב קָמִיהָ בְּהַאי, וְלֹא אֶסְתַּכֵּל
 בְּרַעוּתָא בְּאַתְתָּא אַחְרָא בְּהַיָּא שְׁעָתָא, בְּשָׂאֵר חֵיבִי
 עֲלָמָא. וְעַל כֵּךְ בְּתִיב, (בראשית לה) וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם
 עָשָׂר. דְּהָא בְּנֵיִּהּ דְּשָׂאֵר חֵיבִי עֲלָמָא דְּעַבְדִּין הָהוּא
 עוֹבְדָא, בְּשָׂמָא אַחְרָא אֶקְרוּן. וְהָא יָדִיעָא מִלָּה דָּא
 לְגַבִּי חֲבֵרָא, וּבְגִינִי כֵךְ וַיִּקְרָא לְבָנִי לְיוֹסֵף, בְּנֹו מִמֶּשׁ,
 מְשִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא (ד"א ל"ג בְּרִיית) בְּנֹו הָהוּא.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּמָה אוֹמִי לִיהָ יַעֲקֹב
 לְיוֹסֵף, דְּכַתִּיב שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי.
 אֵלָּא בְּהָהוּא אֵת קִיּוּמָא, דְּהָהוּא רָשִׁים בְּבִשְׂרִיהָ, דְּדָא
 חֲשִׁיבוּתָא דְּאַבְהֵן יִתִּיר מִכָּלָּא. וְהָא בְּרִית, רָזָא
 דְּיוֹסֵף אִיהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאַבְרָהָם וּבְיַעֲקֹב בְּתִיב, שִׁים נָא

לשון הקודש

בְּנֹו מִמֶּשׁ, מִהֲרַאשִׁית וְעַד הַסִּיּוּם [בְּנֹו]
 הָיָה בְּנֹו.

שְׁנִינֹו, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּמָה הַשְּׁבִיעַ
 יַעֲקֹב אֵת יוֹסֵף, שְׁכָתוֹב שִׁים נָא יָדְךָ
 תַּחַת יָרְכִי? אֵלָּא בְּאוֹתוֹ אוֹת הַבְּרִית
 שְׁהִיָּה רָשׁוּם בְּבִשְׂרוֹ, שְׁזֹו חֲשִׁיבוּת
 הָאֲבוֹת יוֹתֵר מִהַכֵּל, וּבְרִית זֹו הִיא סוּד
 שֶׁל יוֹסֵף.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאַבְרָהָם וּבְיַעֲקֹב

וְשְׁנִינֹו, גְּלִוי לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁאִין רַצוֹן יַעֲקֹב הָיָה לַחֲטָא לְפָנָיו בְּזֶה
 וְלֹא הִסְתַּכֵּל בְּרַצוֹן בְּאַשָּׁה אַחֶרֶת
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּשָׂאֵר רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, וְעַל
 כֵּךְ כְּתוּב (שם לה) וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם
 עָשָׂר, שְׁהָרִי בְּנֵיהֶם שֶׁל שְׂאֵר הָרִשְׁעִים
 בְּעוֹלָם שְׁעוֹשִׁים אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, נִקְרָאִים
 בְּשֵׁם אַחֶר, וְהָרִי דְּבַר זֶה יָדוּעַ בֵּין
 הַחֲבֵרִים, וּמִשּׁוּם כֵּךְ וַיִּקְרָא לְבָנִי לְיוֹסֵף,

יִדְךָ תַּחַת יָרְכִי, תַּחֲזֹת יָרְכִי, כְּלוּמַר, בְּהִיחֻא אֶת־
דְּרַמִּיזָא בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא, וְאַפִּיק זִרְעָא קַדִּישָׁא
מִהִימְנָא לְעֵלְמָא. בִּיצְחָק לֹא כְּתִיב, בְּגִין דְּנָפִיק
מִנִּיהָ עֵשׂו.

תו, מָאִי טַעְמָא הָכָא, שִׁים נָא יִדְךָ תַּחַת יָרְכִי אֶל
נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמַצָּרִים. אֵלָּא אָמַר לִיה יַעֲקֹב
לְיוֹסֵף, בְּהִיא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא אוֹמִי לִי, דְּאַפִּיק זִרְעָא
קַדִּישָׁא מִהִימְנָא לְעֵלְמָא, וְאַתְנַטִּיר, וְלֹא אֶסְתַּאב
לְעֵלְמִין. דְּלֹא יִתְקַבֵּר בֵּין אֵינוֹן מְסֻאֲבִין, דְּלֹא נָטְרוּ
לִיה לְעֵלְמִין. דְּכְתִיב בְּהוּ, (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר חֲמוּרִים
בְּשָׂרָם וְזֶרְמַת סוּסִים וְזֶרְמַתָּם.

וְאִי תִימָא, הָא יוֹסֵף דְּנָטִיר לִיה עַל כָּלָא, אִמָּאִי
אֶתְקַבֵּר בִּינִיָּהוּ. אֵלָּא תַנִּינָן, כְּתִיב, (יחזקאל א) הִיָּה
הָיָה דְּבַר ה' אֶל יַחֲזָקָאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאַרְצָא בְּשָׂדִים

לשון הקודש

וְנִשְׁמַר וְלֹא נִטְמָא לְעוֹלָמִים, שְׁלֹא יִקְבֵּר
בֵּין אוֹתָם הַטְּמֵאִים שְׁלֹא שְׁמְרוּ אוֹתוֹ
לְעוֹלָמִים, שְׁכַתוֹב בְּהֵם (יחזקאל כג) אֲשֶׁר
בָּשָׂר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם וְזֶרְמַת סוּסִים
וְזֶרְמַתָּם.

וְאֵם תֹּאמַר, הֲרִי יוֹסֵף, שְׁשִׁמַּר אוֹתוֹ
מִעַל הַכֹּל, לָמָּה נִקְבֵּר בִּינִיָּהוּ? אֵלָּא
שְׁנִינּוּ, כְּתוּב (שם א) הִיָּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל

כְּתוּב שִׁים נָא יִדְךָ תַּחַת יָרְכִי. תַּחַת
יָרְכִי, כְּלוּמַר בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁרָמוֹז בְּשֵׁם
הַקְּדוֹשׁ וּמוֹצִיא זֶרַע קֹדֶשׁ נֶאֱמָן לְעוֹלָם.
בִּיצְחָק לֹא כְּתוּב, כִּי יֵצֵא מִמֶּנּוּ עֵשׂו.

עוֹד, מָה הַטַּעַם שִׁים נָא יִדְךָ תַּחַת יָרְכִי,
אֶל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמַצָּרִים? אֵלָּא אָמַר לוֹ
יַעֲקֹב לְיוֹסֵף, בְּרַשְׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה הַשְׁבַּע
לִי, שְׁהוֹצִיא זֶרַע קְדוֹשׁ נֶאֱמָן לְעוֹלָם,

עַל נֶהָר כְּבֶר, וְהָא תַנִּינָן, דְּשְׂכִינְתָּא לָא שְׂרִיא אֶלָּא
בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. אַמַּאי הָבֵא שְׂכִינְתָּא. אֶלָּא עַל נֶהָר
כְּבֶר כְּתִיב, וּכְתִיב וַתְּהִי עָלָיו שֵׁם יְד ה'. אוֹף הָבֵא,
יוֹסֵף בְּמִיָּא אֶתְרֵמִי אַרְוֵנָא דִּילִיָּה. אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיד
הוּא, אִי יוֹסֵף אֶסְתַּלַּק מִהָבֵא, גְּלוּתָא לָא אֶתְקַיֵּיב.
אֶלָּא תִּהְיֵא קְבוּרָתִיה בְּאַתְר דְּלָא יִסְתָּאב, וַיִּסְבְּלוּן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל גְּלוּתָא.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חָמָא יַעֲקֹב דִּהָא בְּכֻלָּא
אֶתְתַּקֵּן לְבָרִסָּיָא קִדִּישָׁא בְּאַבְהֵן (בְּאַבְהֵן).
אָמַר, אִי הָכִי יִתְקַבֵּר, הֵיךְ גּוֹפָא דָּא אֶחֱידָא
בְּאַבְהֵתָא, וְאַפִּילוּ מְעַרְתָּא דְּאֶתְקַבֵּר תַּמָּן אֶקְרִי
כְּפִילְתָּא. בְּגִין דְּכָל מַלְאָה דְּכְפִילְתָּא הוּא תֵּרִין וְחַד,
אוֹף מְעַרְתָּא תֵּרִין וְחַד.

וְתָא חַזִּי, אֲבָהֵתָא זְכוּ לְאֶתְקַבֵּרָא תַּמָּן, אֵינוֹן

לשון הקודש

הגלות.

שְׂנִינָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, רָאָה יַעֲקֹב שְׁהָרִי
בְּכָל נִתְקֵן לַכֹּסֵם הַקָּדוֹשׁ בְּאַבּוֹת
וּבְאַבּוֹתוֹ. אָמַר, אִם כֵּן, יִקְבֵּר, אִיךְ הַגּוֹף
הַזֶּה יִתְאַחַד בְּאַבּוֹת. וְאַפִּילוּ הַמְעַרָה
שְׁנִקְבֵּר שֵׁם נִקְרָאת מְכַפֵּלָה, מְשׁוּם שֶׁכָּל
דְּבָר שֶׁל מְכַפֵּלָה הוּא שְׁנַיִם וְאַחַד, אִף
הַמְעַרָה שְׁנַיִם וְאַחַד.

וּבֵא וּרְאָה, הָאבּוֹת זְכוּ לְהִקְבֵּר שֵׁם הֵם

יִחְזַקְאֵל בֶּן בּוֹנֵי הַכֶּהֱן בְּאַרְצָא בְּשָׂדִים עַל
נֶהָר כְּבֶר. וְהָרִי שְׂנִינָן שְׂשְׂכִינָה לָא
שׁוּרָה, רַק בְּאַרְצָא דִּישְׂרָאֵל, אִזּוּ לְמָה כָּאֵן
שְׂכִינָה? אֶלָּא כְּתוּב עַל נֶהָר כְּבֶר, וּכְתוּב
וַתְּהִי עָלָיו שֵׁם יְד ה'. אִף כָּאֵן, אַרְוֵנָא שֶׁל
יוֹסֵף נִשְׁלַף בְּתוֹךְ הַמַּיִם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אִם יוֹסֵף יַעֲלֶה מִכָּאֵן, הַגְּלוּת
לָא תִתְקַיֵּם, אֶלָּא תִהְיֶה קְבוּרָתוֹ בְּמָקוֹם
שֶׁלֹּא נִמְסָא, וַיִּסְבְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

וְזוּגֵיהֶו. יַעֲקֹב (דף רכג ע"א) הוּא וְלֵאָה, מָאִי טַעֲמָא רַחֵל
 לָא, וְהָא בְּתִיב, (בראשית כט) וְרַחֵל עֲקָרָה, דְּאִיהִי עֲקָרָא
 דְּבֵיתָא. אֵלָא, לֵאָה זָכָתָה בֵּיה, לְאַפְקָא שִׁית שְׁבָטִין
 מִגִּזְעָא קַדִּישָׁא בְּעִלְמָא יְתִיר. וּבְגִינִי כֶּךָ, אֶתִּיהֶבֶת
 עֲמִיה לְזוּגָא בְּמַעֲרָתָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֵאָה כָּל יוֹמָהָ, הָיִת בְּפִרְשֵׁת
 אוֹרְחִין קַיָּמָא, וּבִבְת בְּגִינִיה דִּיעֲקֹב, כִּד
 שָׁמַעַת דְּאִיהוּ צְדִיקָא. וְצִלּוֹתָא אֶקְדַּמַּת לִיה. וְהִינּו
 דְּבְתִיב, (בראשית כט) וְעֵינִי לֵאָה רַבּוֹת, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא,
 דְּמִקְדַּמַּת וַיִּתְּבֶת בְּפִרְשֵׁת אוֹרְחִין לְמִשְׁאֵל.

רַחֵל לָא נִפְקַת לְאוֹרְחִין לְעִלְמָא. בְּגִינִי כֶּךָ זָכָתָה
 לֵאָה לְאַתְקַבְּרָא עֲמִיה. וְרַחֵל קַיָּמַת קְבוּרָתָהּ
 בְּפִרְשֵׁת אוֹרְחִין וְאַתְקַבְּרַת תַּפְּזִין. הָדָא הוּא דְּבְתִיב,
 וְאִנִּי בְּבֹאִי מִפְּדֹן מֵתָה עָלִי רַחֵל. מֵהוּ עָלִי. עָלִי וְדָאִי,

לשון הקודש

היא הקדימה לו, והינו שכתוב (בראשית כט)
 ועיני לאה רבות, כמו שבארנו
 שמקדימה ויושבת בפרשת דרכים
 לשאל.

רחל לא יצאה לדרכים לעולם, משום
 כך זכתה לאה להקבר עמו, ורחל
 קבורתה עומדת בפרשת דרכים ונקברה
 שם. זהו שכתוב ואני בבאי מפדן ארם

וּזוּגֵיהֶם. יַעֲקֹב – הוּא וְלֵאָה. מָה הַטַּעַם
 רַחֵל לָא, וְהָרִי כְּתוּב וְרַחֵל עֲקָרָה, שְׁהִיא
 עֲקָרָה הַבֵּיתָ? אֵלָא לֵאָה זָכָתָה בּוּ לְהוֹצִיא
 שֵׁשֶׁה שְׁבָטִים מִגִּזְעֵ קְדוּשׁ בְּעוֹלָם יוֹתֵר,
 וּמִשּׁוּם כֶּךָ הִיא נִתְּנָה עִמּוֹ לְזוּגָא בְּמַעֲרָה.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל יָמֶיהָ הָיְתָה לֵאָה
 עוֹמֶדֶת בְּפִרְשֵׁת דְּרָכִים, וּבִכְתָּהּ בְּשִׁבְלִי
 יַעֲקֹב, בְּשִׁשְׁמִיעָה שְׁהוּא צְדִיק, וְתַפְלָה

כְּלוֹמַר בְּגִינִי. בְּאַרְץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ, בְּגִינִי מִיתַת בְּדֶרֶךְ,
דִּלָּא נִפְקַת בְּגִינִי לְעֵלְמִין בְּאַחְתָּהּ.

בְּגִין כֶּךָ, לֹאֵה דְנִפְקַת וּבִכְת בְּפִרְשַׁת אֲוֶרְחִין בְּגִינִיה
דִּיעֵקֵב, זְכָתָה לְאַתְקַבְּרָא עִמֶּיהָ. רַחֵל דִּלָּא
בְּעֵאת לְמִיפֵק וּלְמִשְׁאַל בְּחֵדִיהּ, בְּגִין כֶּךָ קְבוּרָתָהּ
בְּפִרְשַׁת אֲוֶרְחִין. וְרָזָא דְמִלָּה, הָא אֲוִקִּימָנָא וְאַתְמָר,
דָּא בְּאַתְגַּלִּיא, וְדָא בְּאַתְכַּפִּיא.

וְתָא חַיִּי, דְּתַנִּינָא, דְּמַעִין סְגִיאִין שְׂדִיאַת הָהִיא
צִדְקַת לֹאֵה, בְּגִין לְמַחְוֵי חוּלְקִיהּ דִּיעֵקֵב, וְלֹא
בְּהֵהוּא רָשָׁע דִּיעָשׂוּ. וְהֵינּוּ דְתַנִּינָן, כָּל בַּר נָשׁ
דְּאוּשִׁיד דְּמַעִין קַמִּיהּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב
דְּאַתְגָּזַר עָלֶיהָ עֲוֹנָשָׁא, יִתְקַרַּע, וְלֹא יִכִּיל הָהוּא
עֲוֹנָשָׁא לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ. מְנַלָּן, מִלֹּאֵה, דִּהָא לֹאֵה
אַתְגָּזַר לְמַחְוֵי חוּלְקָא דִּיעָשׂוּ, וְהִיא בְּבַעוּתָא אַקְדִּימַת

לשון הקודש

וּנְתַבְּאָר, זֶה בְּגִלּוּי זֶה בְּנִסְתָּר.
וּבֹא וּרְאֵה, שְׂשִׁינּוּ, דְּמַעוֹת רַבּוֹת
שְׂפָכָה אוֹתָהּ לֹאֵה הַצִּדְקָת כְּדִי לִהְיוֹת
חֶלְקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְלֹא שֶׁל אוֹתוֹ עָשׂוּ
הָרָשָׁע. וְהֵינּוּ מַה שְׂשִׁינּוּ, כָּל אָדָם
שֶׁשׁוּפָּךְ דְּמַעוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אַף עַל גַּב שֶׁנִּגְזַר עָלָיו עֲנֵשׁ – הוּא יִקְרַע,
וְלֹא יוּכַל אוֹתוֹ עֲנֵשׁ לְשַׁלֵּם בּוֹ. מִנֵּין לָנוּ.
מִלֹּאֵה, שֶׁהָרִי נִגְזַר עַל לֹאֵה לִהְיוֹת חֶלְקוֹ

מִתָּה עָלֵי רַחֵל. מַה זֶה עָלֵי? עָלֵי וְדָאִי,
כְּלוֹמַר בְּגִלְגְּלִי. בְּאַרְץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ –
בְּגִלְגְּלִי מִתָּה בְּדֶרֶךְ, שְׁלֹא יֵצֵאֶה בְּשִׁבְלִי
לְעוֹלָמִים כְּמוֹ אַחֲוָתָהּ.

מִשּׁוּם כֶּךָ, לֹאֵה שִׁיעָצָהּ וּבִכְתָּהּ
בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים בְּשִׁבְלִי יַעֲקֹב, זְכָתָה
לְהִקְבֵּר עִמּוֹ. רַחֵל שְׁלֹא רָצְתָה לְצֵאת
וּלְשֹׂאֵל בְּשִׁבְלִי, מִשּׁוּם כֶּךָ קְבוּרָתָהּ
בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים, וְסוּד הַדָּבָר הָרִי בְּאַרְנוֹ

לִיה לִיעֶקֶב, וְלֹא אֶתִּיהִיבַת לִיה לַעֲשׂוֹ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתִי וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, ^(קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. בְּכַמָּה אֶתֶר אֶתְמַר דְּאֶסְתַּכְּלָנָא בְּמַלּוֹי דְּשַׁלְמָה וְאֶתְחַזִּי מַלּוֹי סְתִימִין, אֲבָל בְּלָחוּ מַלְי דְּשַׁלְמָה, בְּלָחוּ אֶקְרוֹן בְּחֻכְמָתָא.

דִּתְנִיא בְּתִיב, ^(מלכים א ה) וְתֵרַב חֻכְמַת שְׁלֹמֹה, בְּיוֹמוֹי דְּשַׁלְמָה מְלָכָא, קִיימָא סִיחָרָא בְּאִשְׁלָמוֹתָא. וְהֵיִינוּ דְּכְתִיב, וְתֵרַב חֻכְמַת שְׁלֹמֹה מִחֻכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. תַּמָּן תִּנִּינֵן, מָאן אֵינִין בְּנֵי קֶדֶם, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל חֻכְמַת בְּנֵי קֶדֶם, הִיא חֻכְמָתָא דִּירְתוּ מֵאֲבָרְהָם.

דִּתְנִיא בְּתִיב, ^(בראשית כה) וַיִּתֵּן אֲבָרְהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לִיעֶזְקָא. מָאן אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. דָּא

לשון הקודש

שִׁשְׁנִינוּ, כְּתוּב וְתֵרַב חֻכְמַת שְׁלֹמֹה. בִּימֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עֲמָדָה הִלְבָּנָה בְּשַׁלְמוֹת, וְהֵיִינוּ שְׁכָתוּב ^(מלכים-א ה) וְתֵרַב חֻכְמַת שְׁלֹמֹה מִחֻכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. שָׁם שְׁנִינוּ, מִי הֵם בְּנֵי קֶדֶם? הָרִי פִרְשׁוּהָ, אֲבָל חֻכְמַת בְּנֵי קֶדֶם הִיא חֻכְמָה שִׁירְשׁוּ מֵאֲבָרְהָם.

שִׁשְׁנִינוּ, כְּתוּב ^(בראשית כה) וַיִּתֵּן אֲבָרְהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לִיעֶזְקָא. מַה זֶּה אֶת כָּל

שֶׁל עֲשׂו, הִיא בְּבִקְשָׁתָהּ הַקְדִּימָה לִיעֶקֶב וְלֹא נִתְּנָה לַעֲשׂו.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתִי. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, ^(קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת נִתְּבָר שֶׁהִסְתַּכְּלָנוּ בְּדַבְּרֵי שְׁלֹמֹה וְנִרְאָה שֶׁדַּבְּרֵינוּ סְתוּמִים, אֲבָל כָּל דַּבְּרֵי שְׁלֹמֹה, כֻּלָּם נִקְרְאוּ בְּחֻכְמָה.

חֲכָמָתָא עֲלָאָה דְּהוּה יָדַע בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא דְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּמִשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, דְּהוּה דִּילִיָּה.
בְּדַתְנִינֵן בְּתַחֲיָא בֵּת דְּהוּת לִיָּה לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׁמָה.

וְלִבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם
מִתְנֹת וְגו'. דִּיחֵב לְהוּ מִלִּין יְדִיעָאן, בְּכַתְרִין
תַּתְּאִין, וּבָאן אֶתְר אֲשֶׁרִי לֹון, אֶל אֶרֶץ קַדָּם. וּמִתְּמָן
יָרִיתוּ בְנֵי קַדָּם חֲכָמָתָא, וְהִינֵנו דְּכָתִיב מִחֲכָמַת כָּל
בְּנֵי קַדָּם.

תַּתְּאִנָּא, יוֹמָא חַד הָוָה אָתִי רַבִּי שְׁמַעוֹן מִקְפּוֹטְקִיָּא
לָלוֹד, וְהָוָה עָמִיָּה רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה.
רַבִּי אַבָּא הָוָה לָאִי, וְהָוָה רָהִיט אֲבַתְרִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
דְּהָוָה רַבִּיב. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאִי (הוֹשַׁע יָא) אַחֲרִי ה'
יִלְכוּ כְּאַרְיָה יִשְׁאָג.

לשון הקודש

ומשם ירשו בני קדם חכמה, והיננו
שְׁכַתּוֹב מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קַדָּם.
שְׁנִינֵנו, יום אחד הָיָה בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן
מִקְפּוֹטְקִיָּא לָלוֹד, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי אַבָּא
וְרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אַבָּא הָיָה עִיף וְרִץ
אַחֲרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁהָיָה רֹכֵב. אָמַר
רַבִּי אַבָּא, וְדָאִי (הוֹשַׁע יָא) אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ
כְּאַרְיָה יִשְׁאָג.

אֲשֶׁר לוֹ? זוֹ חֲכָמָה עֲלִיּוֹנָה שְׁהָיָה יוֹדַע
בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וּמִשְׁמַע אֶת, אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ – שְׁהָיָה
שְׁלוֹ. כְּמוֹ שְׁשִׁנִּינוּ, בְּאוֹתָהּ בֵּת שְׁהָיָה
לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׁמָה.
וְלִבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן
אַבְרָהָם מִתְנֹת וְגו'. שְׁנָתַן לָהֶם דְּבָרִים
יְדוּעִים בְּכַתְרִים הַתַּחְתּוֹנִים. וּבְאִיזָה
מְקוֹם הִשְׁרָה אוֹתָם? אֶל אֶרֶץ קַדָּם,

נָחַת רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, וְדַאי כְּתִיב, (דברים ט)
וְאִשָּׁב בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה,
וְדַאי חֲכַמְתָּא לָא מְתִישָׁבָא, אֵלָּא כִּד בַּר נָשׁ
יְתִיב וְלֹא אָזִיל, אֵלָּא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ. וְהָא
אוֹקִימָנָא מְלִי עַל מַה כְּתִיב וְאִשָּׁב. הַשְׁתָּא בְּנִיחָא
תְּלִיָא מִלְתָּא. יְתִבּוּ.

אָמַר רַבִּי אָבָא, כְּתִיב וַתֵּרֶב חַכְמַת שְׁלֹמֹה מִחַכְמַת
כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמָכַל חַכְמַת מִצָּרִים. מָאי הִיא
חַכְמַת שְׁלֹמֹה וּמָאי הִיא חַכְמַת מִצָּרִים וּמָאי הִיא
חַכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי, בְּכַמָּה אֲתֵר
אוֹקִימוּהָ בְּהַחֲוָא שְׁמָא, דְּסִיחָרָא כִּד אֲתַבְּרָא מְכָלָא,
כְּתִיב וַתֵּרֶב. בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה, דְּאֲתַרְבִּיאַת וְאֲתַבְּרַת
וְקִיָּמָא בְּאֲשֻׁלְמוֹתָא.

וְתַנִּינָן, אֵלֶּף טוֹרִין מִתְּרַבְּרִין קָמָה, וְכֻלְהוּ נִשְׁיבָא

לשון הקודש

חַכְמַת מִצָּרִים. מַה הִיא חַכְמַת שְׁלֹמֹה,
וּמַה הִיא חַכְמַת מִצָּרִים, וּמַה הִיא
חַכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם? אָמַר לוֹ, בָּא רָאָה,
בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת פִּרְשׁוּהָ בְּאוֹתוֹ שֵׁם.
שְׁהִלְבְּנָה בְּשִׁמְתַּבְּרַת מִהֲכַל כְּתוּב
וַתֵּרֶב, בִּימֵי שְׁלֹמֹה, שְׁהִתְרַבְּתָה
וְהִתְבָּרְכָה וְעַמְדָה בְּשִׁלְמוֹת.

וְשַׁנִּינָנוּ, אֵלֶּף הָרִים מִתְּנַגְדִּלִּים לְפָנֶיהָ,
וְכֻלָּם הָיוּ לְפָנֶיהָ שְׁאִיבָה אַחַת, וְאֵלֶּף

יֵרֶד רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ, וְדַאי כְּתוּב
(דברים ט) וְאִשָּׁב בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. וְדַאי שְׁחַכְמָה לָא
מְתִישָׁבָת אֵלָּא בְּשִׁאָדָם יוֹשֵׁב וְלֹא
הוֹלֵךְ, אֵלָּא עוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ. וְהָרִי בְּאֲרָנוּ
אֵת הַדְּבָרִים עַל מַה כְּתוּב וְאִשָּׁב. עֲכָשׁוּ
בְּמִנּוּחָהּ הַדְּבָר תְּלוּי. וְשָׁבּוּ.

אָמַר רַבִּי אָבָא, כְּתוּב וַתֵּרֶב חַכְמַת
שְׁלֹמֹה מִחַכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמָכַל

חד הוו לקמה. אלה נהרין סגיאין לה, ובגמיעא חדא
 גמיעא לון. טופרהא מאחדא לאלף ושבעין עיבר. (דף
 רכג ע"ב) ידהא אחידן לארבע ועשרין (וחמש) אלה עיבר,
 לית דנפיק מנה לסטר האי, ולית דנפיק מנה לסטר
 אחרא. כמה וכמה אלה תריסין, מתאחדין בשערהא.
 חד עולימא, דאורביה מרישא דעלמא לסייפי
 דעלמא, נפיק בין רגלהא. בשתיין פולסי דנורא
 מתלבש, בגווי דא אתמנא על תתאי (מתחת) מארבע
 סטרהא. דא איהו נער, דאחיד שית מאה ותלת עשר
 מפתחן עלאין מסטרא דאמא. וכלהו מפתחן עלאין,
 בשננא דחרבא דחגיר בחרציה תליין.

ההוא נער, קרון ליה חנוך בן ירד, באינון ברייתי,
 דכתיב, (משלי כב) חנוך לנער על פי דרכו. ואי
 תימא מתניתין היא, ולא ברייתא. במתניתא דילן

לשון הקודש

בששים מכות אש, בגונים אלו התמנה
 על התחתונים (ומתחת) מארבעה צדדיה.
 זהו נער שאוחז שש מאות ושלש עשרה
 מפתחות עליונים מצד האם, וכל
 המפתחות העליונים בלהט החרב
 שחוגר במתניו תלויים.

לאותו נער קוראים חנוך בן ירד,
 באותן ברייתות, שכתוב (משלי כב) חנוך
 לנער על פי דרכו. ואם תאמר, משנה

נהרות גדולים לה, וגומעת את כלם
 בגמיעה אחת. צפרניה אוהזות באלף
 ושבעים עברים. ידיה אוהזות לעשרים
 וארבעה (וחמשה) אלה עברים, אין יוצא
 ממנה לצד זה, ואין יוצא ממנה לצד
 אחר. כמה וכמה אלפי מגנים אוהזים
 בשערותיה.

עלם אחד שארכו מראש העולם ועד
 סוף העולם יוצא בין רגליה, מתלבש

אֹקִימָנָא מִלִּי, וְהָא אֲתָמָר, וְכָלָא מְלָתָא חָדָא
 אֲסִתְכָּלוּ (נ"א אֲשִׁתְכָּלְלוּ). תַּחֲוֹתֶיהָ תִּטְלַל חֵיוֹת בְּרָא.
 דִּתְנִיָּא (נ"א דָּתָא חַוִּי), כְּמָה דְיִשְׂרָאֵל קִדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲקָרִי
 בֵּן לְאַמִּיָּה, דְּכִתִּיב, (משלי ד) כִּי בֵּן הָיִיתִי לְאָבִי רֶךְ
 וְיָחִיד לְפָנַי אָמִי, וְכִתִּיב, (שמות ד) בְּנִי בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל,
 חָכִי נָמִי לְתַתָּא, דָּא אֲקָרִי נַעַר לְאַמִּיָּה. דְּכִתִּיב, (הושע
 יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאוֹהֲבֵהוּ, וּבְכַמָּה גְּוֹנִין אֲקָרִי בֵּן
 יֶרֶד, וְהָא אֹקִימָנָא.

אֲבָל תָּא חַוִּי, בֵּן יֶרֶד מִמֶּשׁ. דִּתְנִינָן, עֶשֶׂר יְרִידוֹת
 יֶרֶדָה שְׂכִינָה לְאַרְעָא, וְכָלָהּ אֹקִמּוּהָ חֲבֵרִיָּא
 וְאֲתָמָר. וְתַחֲוֹת הָאִי, כְּמָה חֵיוֹתָא קִיִּימִין, דְּאֲקָרוּן
 חֵיוֹת בְּרָא מִמֶּשׁ.

תַּחֲוֹת אֵינּוֹן חֵיוֹתָא, מִתְאַחֲדֵן שַׁעְרָהָא דְסִיְהָרָא,
 דְּאֲקָרוּן כְּכִבָּא דְשַׁרְבִיטָא, דְשַׁרְבִיט מִמֶּשׁ,

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל וְאוֹהֲבֵהוּ. וּבְכַמָּה גְּוִינִים נִקְרָא בֵּן
 יֶרֶד, וְחֵרִי בְּאַרְנו.

אֲבָל בֵּא רָאָה, בֵּן יֶרֶד מִמֶּשׁ, שְׁשָׁנִינוּ,
 עֶשֶׂר יְרִידוֹת יֶרֶדָה שְׂכִינָה אֶרֶץ, וְאֵת
 כָּלֶם בְּאֵרוֹ הַחֲבֵרִים וְנִתְבָּאָר. וְתַחַת זֶה
 כְּמָה חֵיוֹת עוֹמְדוֹת, שְׁנִקְרְאוֹת חֵיוֹת
 הַשָּׂדֶה מִמֶּשׁ.

תַּחַת אוֹתָן הַחֵיוֹת נֶאֱחָזוֹת שַׁעְרוֹת
 הַלְבָנָה שְׁנִקְרְאוֹת כּוֹכְבֵי שַׁרְבִיט, שֶׁל

הֵיא וְלֹא בְרִיתָא – כְּמִשְׁנֵתָנוּ בְּאַרְנו
 אֵת הַדְּבָרִים, וְחֵרִי נִתְבָּאָר, וְהַכֹּל דְּבָר
 אַחֵר הִסְתְּכָלוּ וְנִתְקַנְנוּ. תַּחֲתֵיו תּוֹפְסוֹת
 חֵיוֹת הַשָּׂדֶה, שְׁשָׁנִינוּ וְשָׂבֵא רָאָה, כְּמוֹ
 שִׁיִּשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן נִקְרָא בֵּן
 לְאָמוּ, שְׂכֵתוֹב (שם ד) כִּי בֵּן הָיִיתִי לְאָבִי
 רֶךְ וְיָחִיד לְפָנַי אָמִי, וְכֵתוֹב (שמות ד) בְּנִי
 בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, כִּךְ גַּם לְמִטָּה זֶה נִקְרָא
 נַעַר לְאָמוּ, שְׂכֵתוֹב (הושע יא) כִּי נַעַר

מֵאֲרֵי דְמֵאֲרִין, מֵאֲרֵי דְמֵתְקֵלָא, מֵאֲרֵי דְקִשְׁיִין, מֵאֲרֵי
 דְחֻצְפָּא. וְכִלְהוּ אֶקְרוּן מֵאֲרֵי (נ"א שְׁעָרֵי) דְאַרְגֻּוֹנָא,
 יְדָהָא וְרִגְלָהָא אֶחֱידָן בְּהֵאֵי, בְּאַרְיָה (קִדְיָשָׁא) תְּקִיפָא
 דְאַחִיד עַל טְרַפֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מִכָּה ה) וְטָרַף
 וְאִין מְצִיל.

טוֹפְרָהָא, כָּל אֵינוֹן דְּאֶדְבְּרִין חוּבֵי בְּנֵי נָשָׂא,
 וּבְתַבִּין וְרִשְׁמִין חוּבֵייהוּ בְּתִקְיָפוֹ דְּדִינָא
 קִשְׁיָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִרְמְיָה יז) חֲטָאת יְהוּדָה כְּתוּבָה
 בְּעֵט בְּרוֹל בְּצַפּוֹרֶן שָׁמִיר. מַהוּ שָׁמִיר. הַהוּא דְרָשִׁים
 וְנָקִיב אֲבָנָא, וּפָסִיק לָהּ לְכָל סִטְרָא. וְזִהְמָא
 דְטוֹפְרָהָא, כָּל אֵינוֹן דְּלֹא מֵתִדְבְּקִין בְּגוּפָא דְמִלְכָּא,
 וְיִנְקִין מִסִּטְרָא דְמִסְאַבוּתָא, כִּד שְׁאֲרֵי סִיחָרָא בְּפִגְמוֹ.

וּבְגִין דְּשִׁלְמָה מִלְכָּא יִרְתָּא לְסִיחָרָא בְּשִׁלְמוּתָא,
 בְּעֵי לִירְתָּא לָהּ בְּפִגְמוּתָא, וְעַל דָּא אֶשְׁתַּדַּל

לשון הקודש

חֲטָאִיהֶם בְּתַקְפָּה הַדִּין הַקָּשָׁה, וְלָכֵן
 כְּתוּב (יִרְמְיָה טז) חֲטָאת יְהוּדָה כְּתוּבָה
 בְּעֵט בְּרוֹל בְּצַפּוֹרֶן שָׁמִיר. מַה זֶה שָׁמִיר?
 אוֹתוֹ שְׂרוּשִׁים וְנוֹקֵב בְּאֶבֶן וְחוֹתֵךְ אוֹתָהּ
 לְכָל צֶדֶד. וְהַמֵּת הַצִּפְרָנִים – כָּל אֵלוֹ
 שֶׁלֹּא נִדְבָּקִים בְּגוּף הַמֶּלֶךְ וְיוֹנְקִים מִצֶּד
 הַטְּמֵאָה בְּשִׁמְתִּילָהּ הַלְבָּנָה לְהַפְּגֵם.
 וּמִשּׁוּם שֶׁשִּׁלְמָה הַמֶּלֶךְ יִרְשׁ אֶת

שְׂרָבִיט מִמֶּשׁ, בְּעָלֵי דִין, בְּעָלֵי מִשְׁקָל,
 בְּעָלֵי הַדִּין הַקָּשָׁה, בְּעָלֵי הַצִּפָּה, וְכֻלָּם
 נִקְרָאִים בְּעָלֵי (שְׁעֵרוֹת) אֲרֻנָּמוֹ. יְדִיָּה
 וְרִגְלִיָּה אַחֲזוֹת בְּזֶה כְּמוֹ אֲרִיָּה (קִדּוּשׁ)
 חֲזֹק שְׂאוֹחַז בְּטָרְפוֹ, וְעַל זֶה כְּתוּב (מִכָּה
 ה) וְטָרַף וְאִין מְצִיל.

צִפְרָנֶיהָ – כָּל אוֹתָם שֶׁמְזַכְּרִים אֶת
 חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם וְכוֹתְבִים וְרוֹשְׁמִים אֶת

לְמִידַּע, בְּדַעְתָּא (ברעיתא) דְּרוּחִין וְשָׁדִין, לְמִירַת סִיחָרָא
בְּכָל סְטָרָא.

וּבְיוֹמוֹי דְּשָׁלְמָה מַלְכָּא, בְּכָלֹא אֶתְנַהִיר סִיחָרָא.
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתָּרַב חָכְמַת
שָׁלְמָה, וַתָּרַב דִּיּוּקָא. מִחָכְמַת כָּל בְּנֵי קָדָם, רָזָא
עַלָּאָה הוּא, בְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית לו) וְאַלֹהָ הַמְּלָכִים
אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם וְגו'. וְאַלִין אֶקְרוּן בְּנֵי קָדָם,
דְּכָלְהוּ לָא אֶתְקִימוּ, בַּר מִחָא דְּכָלִילָא דְּכַר
וְנוֹקְבָא דְּאֶקְרִי הָדָר. דְּכְתִיב, (בראשית לו) וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו
הָדָר וְגו'.

וְתֵאנָא, דִּיאָף עַל גַּב דְּאֶתְקִימַת (נ"א דִּאתְנַהִירַת סִיחָרָא),
לָא אֶתְנַהִירַת בְּאֶשְׁלָמוּתָא. עַד דִּיאֶתָא
שָׁלְמָה, דִּיאֶתְחִי לְקַבְּלָהָ, בְּמָה דְּאֶוֹקִימָנָא. דְּבִגִין כֶּךָ
אַמִּיהַּ בַּת שֶׁבַע הָיְתָה.

לשון הקודש

אֲדוֹם וְגו', וְאַלֹהָ נִקְרָאִים בְּנֵי קָדָם,
שְׁכָלָם לָא הִתְקִימוּ, פֻּרַט לְזֵה שְׁכָלוֹ
זְכַר וְנוֹקְבָה, שְׁנִקְרָא הָדָר, שְׁכָתוֹב
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הָדָר וְגו'.

וְשְׁנִינֵנוּ, שְׁאָף עַל גַּב שְׁהִתְקִימָה
וְשְׁהִיאִירָה הַלְבָּנָה, לָא הִיאִירָה בְּשָׁלְמוֹת,
עַד שְׁבָא שְׁלָמָה שְׁרָאוֹי כְּנַגְדָּה, כְּמוֹ
שְׁבָאֲרֵנוּ, שְׁמִשּׁוֹם כֶּךָ אִמּוֹ הָיְתָה בַת
שֶׁבַע.

הַלְבָּנָה בְּשָׁלְמוֹתָהּ, צְרִיךְ לִירַשׁ אוֹתָהּ
בְּפִגְמָתָהּ, וְלָבֵן הִשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אֶת
דַּעַת וְרִצּוֹן הָרוּחוֹת וְהַשְׁדִּים, כְּדִי לִירַשׁ
אֶת הַלְבָּנָה בְּכָל צְדָדֶיהָ.

וּבְיוֹמֵי שְׁלָמָה הִמְלִיךְ בְּכָל הָאִירָה
הַלְבָּנָה. וְהוּא שְׁכָתוֹב (מלכים-א ה) וַתָּרַב
חָכְמַת שְׁלָמָה. וַתָּרַב דִּוְקָא. מִחָכְמַת כָּל
בְּנֵי קָדָם, סוּד עֲלִיזוֹן הוּא, כְּכָתוֹב (בראשית
לו) וְאַלֹהָ הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ

וּמִכָּל חֲכָמַת מִצְרַיִם, דָּא חֲכָמָה תַּתָּא, דְּאַקְרִי
שְׂפַחָה דְּבִתְר רִיחָא, וְכֹלָא אֶתְכִּילִית הָאִי
חֲכָמָה דְּשִׁלְמוֹה, חֲכָמַת בְּנֵי קָדָם, וְחֲכָמַת מִצְרַיִם.
אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּרִיד רַחֲמֵנָא, דְּשִׁאִילְנָא קַמָּךְ מַלְּה
דָּא, דְּהָא בְּכָל הַנִּי מִיָּלִי (מַלְּה דָּא) זְכִינָא. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, מַלִּין אֵלִין, הָא אוֹקִימֵנָא לֹון, וְהָא אֶתְמַרוּ.

תַּתָּאנָא, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, יְכוּל
אָף עֲמָלָה דְּאוֹרֵייתָא, תִּלְמוּד לֹוֹמַר
שְׁיַעֲמֹול תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ (פְּתִיב). שְׁאֵנִי עֲמָלָה דְּאוֹרֵייתָא,
דְּלֵעִילָא מִן שְׁמֵשׁ הוּא. רַבִּי חֵיָא אָמַר, אָף עֲמָלָה
דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיהוּ עֲמָל בְּגִינִיחוֹן דְּבְנֵי נָשָׂא, אוּ בְּגִין
יְקָרָא דִּילִיָּה. הָאִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ פְּתִיב. דְּהָא לָא סָלִיק
לֵעִילָא. תִּנָּיָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפִּילוּ אִי בַר נָשׁ
קָיִים אֶלְף שָׁנִין, הֵחֱוָא יוֹמָא דְּאַסְתִּילָק מֵעֲלָמָא, דְּמִי

לשון הקודש

שְׁנִינָו, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל
עֲמָלוֹ. יְכוּל אָף עֲמָל הַתּוֹרָה? תִּלְמוּד
לֹוֹמַר, שְׁיַעֲמֹול תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וּפְתוּבוּ.
שׁוֹנָה עֲמָלָה שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁהוּא לְמַעְלָה
מִן הַשֶּׁמֶשׁ. רַבִּי חֵיָא אָמַר, אָף עֲמָלָה
שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁהוּא עֲמָל בְּגִלְל בְּנֵי אָדָם
אוּ בְּשָׂבִיל כְּבוֹדוֹ. עַל זֶה פְּתוּב תַּחַת
הַשֶּׁמֶשׁ, שְׁזָה לֹא עוֹלָה לְמַעְלָה. שְׁנִינָו,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפִּילוּ אִם אָדָם עוֹמֵד

וּמִכָּל חֲכָמַת מִצְרַיִם – זֶה הַחֲכָמָה
הַתַּתָּאנָה שֶׁנִּקְרָאת שְׂפַחָה שְׂאֵחַר
הַרְחִים, וְהַכָּל כְּלָלָה חֲכָמָה זֶה שֶׁל
שְׁלֹמֹה – חֲכָמַת בְּנֵי קָדָם וְחֲכָמַת
מִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּרִיד הַרְחָמֵן
שְׁשֹׂאֲלָתִי דְּבַר זֶה לְפָנֶיךָ, שְׁהִרִי בְּכָל
הַדְּבָרִים הַלָּלוּ וְדַבֵּר וְהוּא זְכִינָתִי. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, דְּבָרִים אֵלּוּ הִרִי בְּאַרְנוֹם, וְהִרִי
נֶאֱמָרוּ.

לִיָּה בְּאִילוֹ לֹא אֶתְקַיִּים בַּר יוֹמָא חַד:

וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתִי, וּבָאָה חוֹלְקֵהוֹן דְּאַבְתָּא,
 דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא עָבִיד לֹון רְתִיכָא
 קְדִישָׁא לְעִילָא, וְאַתְרֵיעִי בְּהוּ, לְאַתְעַטְרָא עֲמַחוֹן. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (דברים י') רַק בְּאַבוֹתֶיךָ חָשַׁק ה' וְגו'. אָמַר
 רַבִּי (דף רכד ע"א) אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב הָוָה יָדַע, דְּהָא עֲטוּרָא
 דִּילִיָּה בְּאַבְתָּתִּיהָ הוּא, דְּהָא עֲטוּרָא דְאַבְתָּן עֲמִיָּה
 הוּא, וְהוּא עֲמַחוֹן. וְעַל דָּא בְּאַתְנוֹן גְּלִיפִין תְּנִינִין, ש
 תִּלְת קְשָׁרִין, תְּרִין קְשָׁרִין, חַד מִהֲאֵי סְטָרָא, וְחַד
 מִהֲאֵי סְטָרָא, וְחַד דְּכָלִּיל לֹון. וְדָא הוּא דְתְּנִינִין, (שמות
 כו) וְהַבְּרִית הַתִּיכֵן בְּתוֹךְ הַקֶּרְשִׁים מִבְּרַח מִן הַקֶּצֶה
 אֶל הַקֶּצֶה, וְהָהוּא קְשָׁרָא דְבְּאַמְצָעִיתָא, אֶחָיד לְהֵאֵי
 סְטָרָא, וְלְהֵאֵי סְטָרָא. וְעַל הָאֵי כְּתִיב, וְשָׁכַבְתִּי עִם
 אֲבוֹתִי וְדָאֵי.

לשון הקודש

בְּאַבוֹתָיו, שְׁהָרִי הָעֲטוּר שֶׁל הָאֲבוֹת
 הוּא עֲמוֹ, וְהוּא עֲמָהֶם. וְעַל זֶה בְּאַוִּתוֹת
 חֲקוּקוֹת שְׁנִינֹו, שֶׁ שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים, שְׁנֵי
 קְשָׁרִים – אֶחָד מִצַּד זֶה וְאֶחָד מִצַּד זֶה,
 וְאֶחָד שְׁכּוֹלֵל אוֹתָם. וְהוּוּ שְׁשִׁנִּינֹו, (שמות
 כו) וְהַבְּרִית הַתִּיכֵן בְּתוֹךְ הַקֶּרְשִׁים
 מִבְּרַח מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה. וְאוֹתוֹ קְשָׁר
 שְׁבָאֲמָצַע אֲחִזּוּ לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, וְעַל זֶה
 כְּתוּב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתִי וְדָאֵי.

אֶלֶף שְׁנִים, אוֹתוֹ יוֹם שְׁמִסְתַּלֵּק מִן
 הָעוֹלָם דּוֹמָה לוֹ כְּאִילוֹ לֹא הִתְקַיֵּם, רַק
 יוֹם אֶחָד.

וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתִי, אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל
 הָאֲבוֹת שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָם
 מְרַבָּה קְדוּשָׁה לְמַעַלָּה וְהִתְרַבָּה בָּהֶם
 לְהִתְעַטֵּר עֲמָהֶם. וְהוּוּ שְׁכָתוּב (דברים י') רַק
 בְּאַבְתָּיֶךָ חָשַׁק ה' וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 יַעֲקֹב הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהָעֲטוּר שֶׁלּוֹ הוּא

וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,

(ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ וְהַעֲוִירִים הִבִּיטוּ

לְרֹאוֹת. הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ, אֲלֵינן בְּנֵי נָשָׂא דְלֹא צִיִּיתִין
לְמַלּוּלֵי אוֹרֵייתָא, וְלֹא פָקַחִין אוֹדְנִייתָהוּ, לְמִשְׁמַע
לְפָקוּדֵי דְמֵאֲרִיחֻן. וְהַעֲוִירִים, דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין לְמַגֵּדַע
עַל מָה אֵינּוּן קִיִּימִין. דִּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּרוּזָא
נָפִיק וְקָרִי, וְלִית מָאן דִּישְׁגִּית.

דִּתְנִיָא, אֵינּוּן יוֹמִין דְּבֵר נָשׁ כִּד אֲתַבְּרִי, בְּהִיחֻא

יוֹמָא דְנָפֵק לְעֵלְמָא, בְּלָחוּ קִיִּימִין

בְּקִיִּימֵייהוּ. וְאֲזִלִּין וְטַאסִין בְּעֵלְמָא, נַחְתִּין וְאֲזִהְרִין לְבֵר
נָשׁ, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּלַחֲדוּי. וְכִד הִיחֻא יוֹמָא אֲתִי
וְאֲזִהְרִי לֵיהּ, וְכִד נָשׁ עָבִיד בְּהִיחֻא יוֹמָא חוּבָא קָמִי
מֵאֲרִיָה. הִיחֻא יוֹמָא סָלִיק בְּכַסּוּפָא, וְאַסְהִיד סְהִדוּתָא,
וְקָאִים בְּלַחֲדוּי לְבֵר.

לשון הקודש

וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ
וְהַעֲוִירִים הִבִּיטוּ לְרֹאוֹת. הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ
– אֵלּוּ בְנֵי אָדָם שֶׁלֹּא מְקַשְׁבִּים לְדַבְּרֵי
הַתּוֹרָה וְלֹא פוֹקְחִים אֲזִנֵּיהֶם לְשִׁמְעַת אֵת
מִצְוֹת רַבּוֹנָם. וְהַעֲוִירִים – שֶׁלֹּא
מִסְתַּכְּלִים לְדַעַת עַל מָה הֵם עוֹמְדִים,
שֶׁהֲרִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם הַכְּרוּז יוֹצֵא וְקוֹרֵא,
וְאֵין מִי שִׁישְׁגִּית.

וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ
וְהַעֲוִירִים הִבִּיטוּ לְרֹאוֹת. הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ
– אֵלּוּ בְנֵי אָדָם שֶׁלֹּא מְקַשְׁבִּים לְדַבְּרֵי
הַתּוֹרָה וְלֹא פוֹקְחִים אֲזִנֵּיהֶם לְשִׁמְעַת אֵת
מִצְוֹת רַבּוֹנָם. וְהַעֲוִירִים – שֶׁלֹּא
מִסְתַּכְּלִים לְדַעַת עַל מָה הֵם עוֹמְדִים,
שֶׁהֲרִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם הַכְּרוּז יוֹצֵא וְקוֹרֵא,
וְאֵין מִי שִׁישְׁגִּית.

וְתֹאנָא, בְּתֵר דְּקָאִים בְּלַחֲזוּדֵי, יְתִיב, עַד דְּבֵר נָשׁ
עָבִיד מִנִּיה תְּשׁוּבָה. זָכָה, תָּב הֵחֳוֹא יוֹמָא
לְאַתְרֵיהּ. לֹא זָכָה, הֵחֳוֹא יוֹמָא נָחִית, וְאַשְׁתַּתַּף
בְּהֵחֳוֹא רוּחָא דְלִבֵּר, וְתָב לְבִיתִיהּ. וְאַתְתַּקֵּן בְּדִיוֹקְנִיהּ
דְּהֵחֳוֹא בֵּר נָשׁ מִמֶּשׁ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לִיהּ, וְדִיִּיר
עֲמִיה בְּבִיתָא. וְאִית דְּדִיּוּרָא לְטַב אִי הוּא זָכִי. וְאִי
לֹא, דִּיּוּרִיה עֲמִיה לְבִישׁ.

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אֶתְפַּקְדָּן אֵינֻן יוֹמִין וְחֶסְרִים, וְלֹא
עָאֲלִין בְּמִנְיָנָא דְאֵינֻן דְאַשְׁתַּאֲרוּ. וְוִי לְהֵחֳוֹא
בֵּר נָשׁ, דְגֵרַע יוֹמוֹי קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְלֹא שָׁבִיק
לְעִילָא יוֹמִין, לְאַתְעַטְרָא בְּהוּ בְּהֵחֳוֹא עֲלֵמָא,
וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהַדִּיּוּהוּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.

תָּא חַזִּי, כִּד קָרִיבוּ אֵינֻן יוֹמִין קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.
אִי הוּא זַבְּאָה, הֵאִי בֵּר נָשׁ דְנִפִּיק מֵעֲלֵמָא,

לשון הקודש

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִפְקָדִים אוֹתָם יָמִים
וְחֶסְרִים, וְלֹא נִכְנָסִים בְּחֶשְׁבוֹן שֶׁל אוֹתָם
שֶׁנִּשְׁאָרוּ. אִי לֹאוֹתוֹ הָאָדָם שְׁגוּרָע יָמָיו
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא הַשְׁאִיר לְמַעַלָּה
יָמִים לְהַתְעַטֵּר בָּהֶם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
וְלְהַתְקַרֵּב עִמָּם לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.
בֹּא רֵאשֶׁה, בְּשִׁקְרָבִים אוֹתָם יָמִים לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, אִם הוּא צָדִיק, זֶה הָאָדָם

וְשִׁנְיָנוּ, אַחֵר שְׁעוּמֵד לְבָדוּ, יוֹשֵׁב, עַד
שְׁאָדָם עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ תְּשׁוּבָה. זָכָה – שָׁב
אוֹתוֹ יוֹם לְמִקְוָמוֹ. לֹא זָכָה – אוֹתוֹ יוֹם
יוֹרֵד וּמִשְׁתַּתַּף עִם אוֹתָהּ רוּחַ שְׁבַחוּן,
וְשָׁב לְבִיתוֹ, וְנִתְקַן בְּדַמּוֹת אוֹתוֹ אָדָם
מִמֶּשׁ כְּדִי לְהִרְעֵ לוֹ, וְדָר עִמּוֹ בְּבִית. וְיֵישׁ
שְׁדִיּוּרוֹ לְטוֹב, אִם הוּא זָכָה. וְאִם לֹא,
הוּא דָר עִמּוֹ לָרַע.

סָלִיק וְעָאֵל בְּאַיִנוֹן יוֹמִין. וְאַיִנוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר,
דְּמַתְּלַבְּשָׁא בֵּיהּ נִשְׁמַתִּיהּ. וְאַיִנוֹן יוֹמִין חֹו, דְּזָכָה
בְּהוּ, וְלֹא חָב בְּהוּ.

וְוִי לְהַהוּא דְגָרַע יוֹמוֹי לְעֵילָא. דְּכַד בָּעָאן לְאַלְבָּשָׁא
לִיהּ בְּיוֹמוֹי, אֵינֹון יוֹמִין דְּפָגִים אִיהוּ בְּחוּבוֹי,
חֲסָרִין מִהַהוּא לְבוּשָׁא, וְאַתְּלַבְּשׁ בְּמָנָא חֲסָרָא. כָּל
שָׁכֵן אִי סָגִיאִין אֵינֹון, וְלֹא לָחֵוֹי לִיהּ לְבַר נָשׁ בְּמָה
דְּאַתְּלַבְּשׁ בְּהַהוּא עֲלָמָא. בְּדִין וְוִי לִיהּ, וְוִי לְנַפְשִׁיהּ,
דְּדִינִין לִיהּ בְּגִיחָנָם עַל אֵינֹון יוֹמִין. יוֹמִין עַל יוֹמִין,
יוֹמִין עַל חַד תִּרִין. דְּכַד נָפִיק מִהָאִי עֲלָמָא, לֹא
אַשְׁבַּח יוֹמִין דְּאַתְּלַבְּשׁ בְּהוּ, וְלֹא חֵוִי לִיהּ לְבוּשָׁא
בְּמָה דְּאַתְּכַפִּי. וְכַאֲדִין אֵינֹון צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיתוֹן בְּלָחוֹן
טְמִירִין אֵינֹון לְגִבִּיהּ דְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא, וְאַתְּעֵבִיד
מְנִיחֹו לְבוּשֵׁי יָקָר, לְאַתְּלַבְּשָׁא בְּהוּ בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

הָעוֹלָם, אִזִּי אִזִּי לֹו וְאִזִּי לְנַפְשׁוֹ, שְׂדֵנִים
אוֹתוֹ בְּגִיחָנָם עַל אוֹתָם יָמִים, יָמִים עַל
יָמִים, יָמִים עַל כָּל אַחָד שְׁנִים. שְׂכַאֲשֵׁר
יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, אֵינֹו מוֹצֵא יָמִים
לְהַתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם, וְלֹא יִהְיֶה לֹו לְבוּשׁ
בְּמָה לְהַתְּכַסּוֹת. אֲשֶׁרִי הַצְדִּיקִים שְׂכָל
יְמֵיהֶם שְׂמורִים הֵם אֲצֵל הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ,
וְנַעֲשִׂים מִהֶם לְבוּשֵׁי כְבוֹד לְהַתְּלַבֵּשׁ
בָּהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא.

שְׂיוֹצֵא מִן הָעוֹלָם וְנִכְנָס בְּאוֹתָם יָמִים,
וְהֵם לְבוּשֵׁי כְבוֹד שְׁנִשְׁמַתוֹ מִתְּלַבְּשֵׁת
בָּהֶם, וְהֵם אוֹתָם יָמִים שְׂצָדִיק הִיָּה בָהֶם
וְלֹא הִרְשִׁיעַ בָּהֶם.

אִזִּי לְאוֹתוֹ שְׁנוֹרַע יָמָיו לְמַעְלָה, שְׂכַאֲשֵׁר
רוֹצִים לְהַלְבִּישׁ אוֹתוֹ בְּיָמָיו, אוֹתָם יָמִים
שְׂפָגִם בְּחֻטְאֵי חֲסָרִים מֵאוֹתוֹ לְבוּשׁ,
וּמִתְּלַבֵּשׁ בְּכָנֵד חֲסָר. כָּל שָׁכֵן אִם הֵם
רַבִּים, וְאִין לְאָדָם בְּמָה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ

תַּנִּינָן בְּרֹא דַמְתַּנִּיתִין, מָאִי דְכְּתִיב, (בראשית ג) **וַיֵּדְעוּ**
כִּי עֲרוּמִם הֵם, יְדִיעָה יִדְעִי מִמֶּשׁ. דִּהְיָהוּ
לְבוּשָׁא דִיקָר, דְּאִתְעָבִיד מֵאִינוּן יוֹמִין, גָּרַע מִנִּיּהוּ,
וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר יוֹמָא מֵאִינוּן יוֹמִין לְאִתְלַבְּשָׁא בֵיהּ.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלט) **גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל**
סַפְרְךָ כָּלָם יִפְתָּבוּ. יָמִים יוֹצְרוּ. יָמִים יוֹצְרוּ וְדָאִי,
וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דִּהָא לָא אֲשַׁתָּאֵר חַד מִנִּיּהוּ
לְאִתְלַבְּשָׁא בָּהוּ. עַד דְּאֲשַׁתְּדַּל אָדָם, וְעָבַד תְּשׁוּבָה,
וְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא קָבִיל לֵיהּ, וְעָבִיד לֵיהּ מָאנָא
לְבוּשָׁא אַחֲרָנִין, וְלֹא מִן יוֹמוֹי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת (בראשית ג)
עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם.

תָּא חַיִּי, בְּאַבְרָהָם דִּזְכָּה, מַה כְּתִיב, (בראשית כד) **בָּא**
בְּיָמִים, מְשׁוּם דִּזְכָּה. כִּד אֶסְתַּלַּק מִחָאִי עֲלִמָא,
בְּאִינוּן יוֹמִין מִמֶּשׁ דִּלֵּיהּ, עָאֵל וְאִתְלַבֵּשׁ בָּהוּ, וְלֹא

לשון הקודש

נִשְׁאָר אֶחָד לְהִתְלַבֵּשׁ בּוֹ, עַד שֶׁהִשְׁתַּדַּל
 אָדָם וַעֲשֶׂה תְשׁוּבָה, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 קִבֵּל אוֹתוֹ וַעֲשֶׂה לוֹ כְּלֵי לְבוּשׁ אַחֲרִים,
 וְלֹא מִן הַיָּמִים שְׁלוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (בראשית
 ג) **וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ**
כְּתָנוֹת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם.

בָּא רָאָה, בְּאַבְרָהָם שְׂזָכָה מַה כְּתוּב?
 (שם כד) **בָּא בְּיָמִים, מְשׁוּם שְׂזָכָה. בְּאִשְׁר**

שְׁנִינוּ בְּסוּד הַמִּשְׁנָה, מַה שְׂכָתוֹב
 (בראשית ג) **וַיֵּדְעוּ כִּי עֲרוּמִם הֵם – יְדִיעָה**
 מִמֶּשׁ יִדְעוּ, שְׁאוֹתוֹ לְבוּשׁ שֶׁל כְּבוֹד
 שְׁנַעֲשֶׂה מֵאוֹתָם יָמִים נִגְרַע מֵהֶם, וְלֹא
 נִשְׁאָר יוֹם מֵאוֹתָם יָמִים לְהִתְלַבֵּשׁ בּוֹ.
 זֶהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים קלט) **גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ**
וְעַל סַפְרְךָ כָּלָם יִפְתָּבוּ יָמִים יָצְרוּ. יָמִים
יָצְרוּ וְדָאִי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, שְׁהָרִי לֹא

נָרַע מִהָהוּא לְבוּשׁ יָקָר כָּלוּם, דְּכָתִיב בָּא בַּיָּמִים.
בְּאִיּוֹב מֶה כְּתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר עָרוֹם יֵצֵאתִי מִבֶּטֶן
אִמִּי וְעָרוֹם אָשׁוּב שָׁמָּה. דְּהָא לָא אֲשֶׁתָּאֵר לְבוּשָׁא
לְאַתְלָבְשָׁא בֵּיתָא.

תָּנָא, זַבְּאִין אֵינֻן צְדִיקָא, דְּיוֹמִיהוֹן זַבְּאִין,
וְאֲשֶׁתָּאֵרוּ לְעֵלְמָא דְּאֵתִי (זַבְּאִין), וְכַד נָפְקִין,
מִתְחַבְּרִין בְּלָחוּ, וְאַתְעֵבִידוּ (דף רכד ע"ב) לְבוּשֵׁי יָקָר,
לְאַתְלָבְשָׁא בֵּיתָא. וּבִהָהוּא לְבוּשָׁא, זַבְּאִין לְאַתְעֵנְגָא
מִעֵנְוֵנָא דְּעֵלְמָא דְּאֵתִי, וּבִהָהוּא לְבוּשָׁא, זַמִּינִין
לְאַחֲיָא וּלְמִיקָם. וְכָל אֵינֻן דְּאֵית לָחוּ לְבוּשָׁא
יְקוּמוּן, הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (איוב לח) וַיִּתְּצֻבוּ כָמוֹ לְבוּשׁ.
וְזִי לְאֵינֻן חֲיִיבֵי עֵלְמָא, דְּיוֹמִיהוֹן בְּחוּבִיהוֹן (עלמין)
חֲסָרִין, וְלֹא אֲשֶׁתָּאֵר מִנֵּיִהוּ, בְּמָה דְּאַתְכַּסִּין, כִּד
יְפָקוֹן מִעֵלְמָא.

לשון הקודש

וְנַעֲשִׂים לְבוּשֵׁי כְבוֹד לְהַתְלַבֵּשׁ בוֹ,
וּבְאֹתוֹ לְבוּשׁ זֻכִּים לְהַתְעַנֵּג מֵעֲנֵג
הָעוֹלָם הַבָּא, וּבְאֹתוֹ לְבוּשׁ עֲתִידִים
לְקוֹם לְתַחֲיָה, וְכָל אֹתָם שְׂיֵשׁ לָהֶם
לְבוּשׁ יְקוּמוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב לח)
וַיִּתְּצֻבוּ כָמוֹ לְבוּשׁ. אוֹי לְאֹתָם רְשָׁעִים
שֶׁל הָעוֹלָם שְׂיִמְיָהֶם בְּחַטָּאֵיהֶם [עוֹלָמוֹת]
חֲסָרִים, וְלֹא נִשְׁאָר מֵהֶם בְּמָה שְׂיִתְכַּסּוּ
בְּשִׁינְאָו מִן הָעוֹלָם.

הַסֵּתֶלֶק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, מִמָּשׁ בְּאֹתָם
יָמִים שָׁלוֹ, נִכְנָס וְהַתְלַבֵּשׁ בָּהֶם, וְלֹא
נִגְרַע מֵאֹתוֹ לְבוּשׁ כְּבוֹד כָּלוּם, שְׁכָתוּב
בָּא בַּיָּמִים. בְּאִיּוֹב מֶה כְּתוּב? (איוב א)
וַיֹּאמֶר עָרֹם יֵצֵאתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם
אָשׁוּב שָׁמָּה, שְׁהָרִי לֹא נִשְׁאָר לְבוּשׁ
לְהַתְלַבֵּשׁ בוֹ.

שְׂנִינֵנוּ, אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִּיקִים, שְׂיִמְיָהֶם
צְדִיקִים, וְנִשְׁאָרוּ לְעוֹלָם הַבָּא וְצְדִיקִים,
וְכַאֲשֶׁר יוֹצֵאִים, כָּלָם מִתְחַבְּרִים

תֵּאָנָא, כָּל אֵינוֹן וּפְאִין, דְּזָכוּ לְאַתְלָבְשָׁא בְּלָבוּשׁ
 יָקָר בְּיוֹמֵיהוֹן, מִתְעַטְרֵן בְּהָהוּא עֲלָמָא (ס"א
 גולמא), מִעֲטוּרֵי דְמִתְעַטְרֵי בְּהוּ אֲבָתָן, מִהָהוּא נַחֵל
 דְּנָגִיד וְנָפִיק לְגִנְתָּא דְעֵדָן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מח)
 וְנָחֵךְ ה' תָּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נֶפֶשְׁךָ וְגו'. וְאֵינוֹן
 חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלֹא זָכוּ לְאַתְלָבְשָׁא בְּלָבוּשָׁא דְיוֹמֵיהוֹן,
 עֲלִיָּיהוּ כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעָרְעָר בְּעָרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה
 כִּי יָבֹא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים בַּמִּדְבָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וּפָאָה חוֹלְקִיָּה דִיעֶקֶב, דְּרַחֲצָנוּ
 יְתִיר הָזֶה לֵיהּ, דְּכְתִיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי.
 דְּאֲזָבִי בְּהוּ וְלֹא בְּאַחֲרָא. דְּאֲזָבִי בְּהוּ, לְאַתְלָבְשָׁא
 בְּיוֹמִין דִּילִיָּה, וּבְיוֹמִין דְּלָהוֹן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב, (בראשית כז) וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו
 וַיְבָרְכֵהוּ. בְּגָדָיו. בְּגָדֵי עֵשָׂו מִיִּבְעֵי לֵיהּ. דְּהָא

לשון הקודש

שְׁנִינּוּ, כָּל אוֹתָם צְדִיקִים שְׁזָכוּ
 לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּלָבוּשׁ כְּבוֹד בְּיֻמֵּיהֶם,
 מִתְעַטְרִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וּלְבוּשׁ
 מִהָעֲטוּרִים שְׂבָהֶם מִתְעַטְרִים הָאֲבוֹת,
 מֵאוֹתוֹ נַחֵל שְׂיוּצָא וְשׁוֹפֵעַ לְגַן עֵדֶן. וְהוּ
 שְׂכָתוֹב וְנָחֵךְ ה' תָּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ
 בְּצַחְצָחוֹת נֶפֶשְׁךָ וְגו'. וְאוֹתָם רִשְׁעֵי
 הָעוֹלָם שְׁלֹא זָכוּ לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּלָבוּשׁ שֶׁל
 יְמֵיהֶם, עֲלִיהֶם כְּתוּב (ירמיה יז)

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתוּב (בראשית כז) וַיֵּרַח
 אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ. בְּגָדָיו? בְּגָדֵי

לֹא יִדְיָהּ הָיוּ, אֶלָּא דַעֲשׂוּ הָיוּ הִנְהוּ בְּגָדִים. דְּכָתִיב,
 (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בְּגָדֶי עֲשׂוּ בְּנֵה הַגָּדוֹל
 הַחֲמוּדוֹת, בְּגָדֶי עֲשׂוּ כְתִיב (הכא), וְהָכֵא רֵיחַ בְּגָדָיו,
 דִּיעֲקֹב מִשְׁמַע.

אֶלָּא, הָכִי אוֹקִימָנָא, וַיֵּרָח, כְּלוּמַר, אֶסְתַּכֵּל
 לְהִלָּאָהּ, וְאַרְחַ רִיחָא דְלְבוּשׁוֹי דִּתְהוּא עֲלָמָא,
 כִּדִּין בְּרִיָּהּ. וְעַל דָּא כְתִיב, רָאָה רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ
 שְׂדֵה, דָּא הוּא חֲקַל דִּתְפּוּחִין קְדִישִׁין. אָמַר, הוּאִיל
 וְזָכִיתָ בְּאִינוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל
 הַשָּׁמַיִם. מָאִי מִשְׁמַע, בְּגִין דְּכִתְהוּא חֲקַל דִּתְפּוּחִין
 קְדִישִׁין, נָטִיל (ס"א גמיר) מִטָּל כָּל יוֹמָא, מִתְהוּא אֲתֵר
 דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, דְּכְתִיב מִטַּל הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכֻלָּא בְרִיָּהּ, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי
 הָאָרֶץ. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּוַיֵּרָח אֶת רֵיחַ

לשון הקודש

כְּתוּב רָאָה רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה, וְהוּ
 שְׂדֵה תְּפּוּחִים הַקְדוּשִׁים. וְאָמַר, הוּאִיל
 וְזָכִיתָ בְּאוֹתָם לְבוּשֵׁי כְבוֹד – וַיִּתֵּן לָךְ
 הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. מַה מִּשְׁמִיעַ?
 מְשׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ שְׂדֵה תְּפּוּחִים קְדוּשִׁים
 נוֹטֵל טַל כָּל יוֹם מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא
 שָׁמַיִם, שְׁכֵנִתוֹ מִטַּל הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרַךְ אוֹתוֹ בְּכָל – מִטַּל

עֲשׂוּ הָיָה צְרִיף לְכַתֵּב, שְׁהָרִי לֹא הָיוּ
 שְׁלוֹ, אֶלָּא שֶׁל עֲשׂוּ הָיוּ בְּגָדִים אֵלּוּ,
 שְׁכֵנִתוֹ (ש) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בְּגָדֶי עֲשׂוּ
 בְּנֵה הַגָּדוֹל הַחֲמוּדוֹת? בְּגָדֶי עֲשׂוּ כְּתוּב
 וְכָאֵן רֵיחַ בְּגָדָיו, שֶׁל יַעֲקֹב מִשְׁמַע.
 אֶלָּא כִּךְ בְּאַרְגּוֹ, וַיֵּרָח, כְּלוּמַר
 שֶׁהִסְתַּכֵּל הִלָּאָהּ, וְהָרִיחַ אֶת רֵיחַ לְבוּשׁוֹ
 שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם וְאִזּוּ בְּרַכּוֹ, וְעַל זֶה

בְּגָדָיו. בְּגָדָיו מִמָּשׁ, בְּמָה דְּאוֹקִימָנָא. תָּנָא, אֵלֶּף
וְחֲמִשׁ מָאָה רִיחִין, סָלְקִין בְּכָל יוֹמָא מִזֶּן עֵדֶן,
דְּמַתְּפִסְמִי בְּהוּ אֵינֹן לְבוּשִׁין דִּיקָר דִּתְהוּא עֲלֵמָא,
דְּמַתְּעַטְרֵן מִן יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמָה לְבוּשִׁין אֵינֹן. אָמַר רַבִּי
אֲלֵעָזָר, טוֹרֵי דְעֲלָמָא, עַל דָּא פְּלִיגוּ. אָבֵל
תִּלְתָּא אֵינֹן. חַד דְּמַתְּלַבְּשִׁי בְּתֵהוּא לְבוּשָׁא, רוּחָא
דְּבִגְנָתָא דְעֵדֶן דְּאַרְעָא. וְחַד יִקְרָא מְכֻלָּא,
דְּמַתְּלַבְּשָׁא בֵּיה נִשְׁמָתָא בְּגוּ צְרוּרָא דְחַיִּי, בֵּין
פּוֹרְפִירָא דְּמִלְכָּא. וְחַד לְבוּשָׁא דְלִבְר, דְּקָאִים וְלֹא
קָאִים, אֶתְחַזִּי וְלֹא אֶתְחַזִּי. בְּהֵאִי מַתְּלַבְּשָׁא בֵּיה
נַפְשָׁא, וְאַזְלָא וְשָׂטָא בְּעֲלָמָא.

וּבְכָל רִישׁ יְרֵחִי (שָׁתָא) וְשַׁבָּתָא, אֲזִלַּת וְאַתְקַשְׁרַת
בְּרוּחָא דְּבִגְנָתָא דְעֵדֶן דְּאַרְעָא, דְּקִימָא בֵּין

לשון הקודש

על זה נחלקו, אבל שלשה הם: אחד
שמתלבשים באותו הלבוש, הרוח
שבגן עדן שבארץ. ואחד נכבד מהכל,
שמתלבשת בו הנשמה בתוך צרור
החיים בין אדמת המלך. ואחד לבוש
של בחוץ, שעומד ולא עומד, נראה ולא
נראה, בזה מתלבשת הנפש והולכת
ומשוטטת בעולם.

ובכל ראש חדש ושנה ושבת הולכת

השמים ומשמני הארץ. מה הטעם?
משום שוירח את ריח בגדיו, בגדיו
ממש, כמו שבארנו. שנינו, אלף וחמש
מאות ריחות עולים בכל יום מן עדן,
שבהם מתבשמים אותם לבושי כבוד
של אותו עולם שמתעטרים מזמיו של
בן אדם.

אמר רבי יהודה, במה לבושים הם?
אמר רבי אלעזר, הקרים של העולם,

פֶּרֶגוּדָא יִקְרָא, וּמַנִּיָּה אוֹלִיף וַיֵּדַע מַה דִּידַע, וְשֵׁט
וְאוֹדַע לִיה בְּעֵלְמָא.

תָּנָא, בְּתֵרִין קְשׁוּרִין אֶתְקַשֵּׁר נַפְשָׁא, בְּכָל רִישׁ
יֶרֶחָא וְשַׁבְתָּא, בְּקִשּׁוּרָא דְרוּחָא, דִּי בֵין רִיחֵי
בוֹסְמִין דְּבִגְנָתָא דְעֵדֶן דְּאַרְעָא, וּמִתַּמָּן אָזִיל וְשָׂאט,
וְאֶתְקַשֵּׁר עִם רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא דְצִירָא בְּצִירוּרָא דְחַיִּי,
וּמִתְרַוֵּיָא וּמִתְזַנֵּת מֵאִינוּן זִיוִין יִקְרִין, דְּהֵאִי סְטָרָא,
וְדְהֵאִי סְטָרָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְנָחָד ח' תָּמִיד,
תָּמִיד דִּיקָא.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשָׁךְ. מַהוּ בְּצַחְצָחוֹת. אֵלָא
צַחוּתָא חַד, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בְּרוּחָא דְבִגְנָתָא
דְּלִתְתָּא, צַחוּתָא דְלָגוּ מִן צַחוּתָא, כִּד מִתְקַשְׁרִין
בְּנִשְׁמָתָא דְלַעִילָא, בְּצִירוּרָא דְחַיִּי, וְהֵינֵנוּ בְּצַח חַד,
צַחוֹת תְּרִין, דְּאִינוּן לְעִילָא לְעִילָא, בִּיקִירוּ דְנִשְׁמָתָא

לשון הקודש

הַחַיִּים, וְנִרְוִית וְנִזְוִיִּת מֵאוּתוּ זִיו הַנִּבְכָּד
שֶׁל צַד צֶה וְשֶׁל צַד צֶה. וְהוּא שְׂכָתוּב וְנָחָד
ח' תָּמִיד, תָּמִיד דִּיקָא.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשָׁךְ. מַה צֶה
בְּצַחְצָחוֹת? אֵלָא צַחוֹת אַחַת, כְּשֶׁנִּקְשְׁרִית
עִם הָרוּחַ שֶׁבִּגְנַן שְׁלֵמָה, צַחוֹת שְׁלֹפָנִים
מִן הַצַּחוֹת, כְּשֶׁנִּקְשְׁרִים בְּנִשְׁמָה
שְׁלֵמָה לַהּ בְּצִירוּרֵי הַחַיִּים. וְהֵינֵנוּ בְּצַח –
אַחַד, צַחוֹת – שְׁנַיִם, שֶׁהֵם לְמַעְלָה

וְנִקְשְׁרִית בְּרוּחַ שֶׁבִּגְנַן עֵדֶן שְׁבָאֲרִין
שְׁעוּמָדָת בֵּין פֶּרֶגוּד נִבְכָּד, וּמִמֶּנּוּ לִוְד
וַיֵּדַע מַה שִׁידַע, וּמִשּׁוּמֵט וּמוֹדִיעַ אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם.

לְמִדְנֹה, בְּשְׁנֵי קְשָׁרִים נִקְשְׁרִית הַנֶּפֶשׁ
בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת, בְּקִשְׁרֵי שֶׁל הָרוּחַ
שֶׁבֵּין רִיחוֹת הַבְּשָׂמִים שֶׁבִּגְנַן עֵדֶן
שְׁבָאֲרִין, וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ וּמִשּׁוּמֵט, וְנִקְשֶׁר
עִם הָרוּחַ בְּנִשְׁמָה שְׁצִירוּרָה בְּצִירוּרֵי

וַדְאִי, כְּלוּמַר צִחְצָחוֹת, מָאן יָרִית דָּא, נִפְשָׁךְ. נִפְשָׁךְ
מִמָּשׁ. וּבָאָה חוּלְקָהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד אָנָּא בִין אֵינוֹן חֲבֵרֵיָא דְּכָבֵל,
מִתְכַּנְשֵׁי גַבְאִי, וְאוֹלְפֵי מְלִי בְּאַתְנָלִיָא, וְאֵינוֹן
עֵיילִי לֹון בְּגוּשְׁפִּנְקָא דְּפִרְזָלָא תְּקִיפָא, סְתִימָא מִכָּל
סְטָרִין. כִּמָּה זְמָנִין אוֹלִיפְנָא לֹון אֲרַחוּי דְּגִנְתָּא
דְּמִלְכָּא, אֲרַחוּי דְּמִלְכָּא. (נ"א כִּמָּה זְמָנִין אָמִינָא לֹון אֲרַחוּי דְּאוֹרֵייתָא
דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא וְאֲרַחוּיִן עֲלָאִין).

כִּמָּה זְמָנִין אוֹלִיפְנָא לֹון כָּל אֵנוֹן דְּרָגִין דְּצַדִּיקֵיָא
דְּבַחְהוּא עֲלֵמָא, וְכִלְחוּ מִסְתָּפִי לְמִימַר (דף רכה
מ"ו) מְלִין אֵלִין, אֵלָא לָעָאן (מַעֲלָלִין) בְּגִמְגוּמָא. בְּגִינִי כָךְ
פְּסִילוּסִין אֶקְרוּן, בְּחַחְהוּא פְּסִילוּתָא דְּמִגְמִגְמִים בְּפּוּמִיָּה.
אַבְל לְזִכּוּתָא דְּאֵינָנָא לְהוּ, הוּאִיל וּמִסְתָּפִי. דְּהָא

לשון הקודש

לְהֵם דְּרַבִּי הַתּוֹרָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ וְדְרָכִים
עֲלִיּוֹנִים.

כִּמָּה פְּעָמִים לַמֶּדֶתִי אוֹתֶם כָּל אוֹתָן
דְּרָגוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁבָּאוּתוֹ עוֹלָם, וְכָלֵם
פּוֹחֲדִים לוֹמַר דְּבָרִים הַלְלוּ, אֵלָא לוֹמְדִים
בְּגִמְגוּם, מִשּׁוּם כִּךְ נִקְרָאִים כְּכַדִּי לְשׁוֹן,
כִּמוֹ אוֹתוֹ כְּכַד לְשׁוֹן שְׁמִגְמִגְמִים בְּפִיו.

אַבְל לְזִכּוּת אֲנִי דָן אוֹתֶם, הוּאִיל
וּפּוֹחֲדִים, שֶׁהָרִי אֲוִיר הַקָּדוֹשׁ וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ

לְמַעַלָּה, בְּכַבּוֹד הַנִּשְׁמָה וְדְאִי. כְּלוּמַר,
צִחְצָחוֹת, מִי יוֹרֵשׁ אֶת אֶת זֶה? נִפְשָׁךְ,
נִפְשָׁךְ מִמָּשׁ. אֲשֶׁרִי חֲלָקֶם שֶׁל הַצַּדִּיקִים.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשֶׁאֲנִי בֵּין אוֹתֶם
הַחֲבֵרִים מְכָבֵל, מִתְכַּנְסִים אֵלַי, וְלוֹמְדִים
דְּבָרִים בְּגִנְגָלָה, וְהֵם מְכַנְסִים אוֹתֶם
בְּחוֹתֶם בְּרֹזֶל חֲזָק, סְתוּם מִכָּל הַצַּדִּידִים.
כִּמָּה פְּעָמִים לַמֶּדֶתִי אוֹתֶם דְּרַבִּי גִנְת
הַמֶּלֶךְ, דְּרַבִּי הַמֶּלֶךְ. וְכִמָּה פְּעָמִים אֲמַרְתִּי

אִוִּירָא קְדִישָׁא וְרוּחָא קְדִישָׁא אֲתַעְדִּי מִנִּיּהוּ, וַיִּנְקִי
מֵאִוִּירָא וְרוּחָא דְרִשּׁוּתָא אַחְרָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא
דְּקִשְׁת אֲתַחֲזִי עֲלֵיּהוּ, וְלֹא אֵינוֹן כְּדֹאי לְמַחְמֵי סִבְר
אַנְפּוּי (ס"א ד'אליהו), כֹּל שְׁכֵן סִבְר אַנְפִּין אַחֲרֵנִין.

אֲבָל דָּא מְהֵנִיא לְהוּ, דְּאַנָּא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא וְאַנָּא
סִימָנָא (נ"א סִמְכָא) בְּעֵלְמָא, דְּהָא בְּחִי לֹא יְתִיב
עֲלֵמָא בְּצַעְרָא, וְלֹא אֲתַדֵּן בְּדִינָא דְלַעִילָא, בְּתַרְאִי
לֹא יָקוּם דְּרָא כְּדָרָא דָּא. וְזִמִּין עֲלֵמָא דְלֹא יִשְׁתַּכַּח
מָאן דִּיגִין עֲלֵיּהוּ, וְכָל אַנְפִּין חֲצִיפִין יִשְׁתַּכְחוּן בֵּין
לַעִילָא בֵּין לְתַתָּא. לַעִילָא, בְּחוּבֵיּהוּ דְלִתְתָּא,
וְחֲצִיפּוּתָא דְלַחוּן.

וְזִמִּינִין בְּנֵי עֲלֵמָא דְצֻוּחִין, וְלִית מָאן דִּישְׁנַח
עֲלֵיּהוּ. יַחְדְּרוֹן רִישָׁא לְכָל סְטָרֵי עֲלֵמָא,
וְלֹא יְתוּבוֹן בְּאַסּוּתָא. אֲבָל חַד אָסוּתָא אֲשַׁכְחָנָא לְהוּ

לשון הקודש

הוּא. וְעֵתִיד הָעוֹלָם שְׁלֵא יִמְצֵא מִי שְׁיִגֵּן
עֲלֵיהֶם, וְכָל הַפְּנִים הַחֲצוּפוֹת יִמְצְאוּ בֵּין
לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה. לְמַעְלָה – בְּחֻטְאֵי
הַתַּחֲתוֹנִים וְהַחֲצָפָה שְׁלָהֶם.

וְעֵתִידִים בְּנֵי הָעוֹלָם לְצוּחִין, וְאִין מִי
שִׁישְׁנִיחַ עֲלֵיהֶם. יַחְזִירוּ רֹאשׁ לְכָל
הָרוּחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְלֹא יֵשׁוּבוּ עִם
רְפוּאָה. אֲבָל רְפוּאָה אַחַת מִצְאָתִי לָהֶם

עֲבָרָה מֵהֶם, וַיִּנְקִים אִוִּיר וְרוּחַ שֶׁל רִשּׁוּת
אַחֲרָת. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁנֵרֵאִית עֲלֵיהֶם
קִשְׁת, וְאֵינֶם כְּדֹאִים לְרֹאוֹת סִבְר פְּנִי
וְשֶׁל אֱלֹהִים, כֹּל שְׁכֵן סִבְר פְּנִים אַחֲרוֹת.

אֲבָל זֶה מוֹעִיל לָהֶם שְׁאֵנִי מְצוּי בְּעוֹלָם
וְאֵנִי סִימָן (וְתוּמָד) בְּעוֹלָם, שְׁהָרִי בְּחִי לֹא
יֵשֵׁב הָעוֹלָם בְּצַעַר, וְלֹא נִדּוֹן בְּדִין
שְׁלִמְעָלָה, אַחֲרֵי לֹא יָקוּם דוֹר כְּמוֹ הַדּוֹר

בְּעֶלְמָא וְלֹא יִתִּיר, בְּהֵחֳוּא אַתֵּר דִּישְׁתַּבְּחוּן אִינוּן
 דְּלַעֲאן בְּאוּרֵייתָא, וְאַשְׁתַּבַּח בִּינֵייהוּ סֵפֶר תּוֹרָה דְּלֹא
 מוֹשְׁתַּקֵּר בֵּיהּ. כִּד מִפְּקֵי הָאִי, בְּגִינִיה מִתְעָרִי עֲלָאִי
 וְתַתָּאִי. וְכָל שָׁבִין אִי אֲכַתִּיב בֵּיהּ שְׂמָא קֳדִישָׁא בְּדָקָא
 חֲזִי, וְהָא אוֹלִיפְנָא מִלָּה.

וְוִי לְדָרָא דְאַתְגַּלְיָא בִּינֵייהוּ סֵפֶר תּוֹרָה, וְלֹא
 מִתְעָרִי עָלֶיהָ לְעִילָא וְתַתָּא. מָאן אַתְעָר עָלֶיהָ
 בְּשַׁעְתָּא דְעֶלְמָא בְּצַעְרָא מְפִי, וְאַצְטְרִיךְ עֶלְמָא
 לְמִטְרָא, וְאַצְטְרִיךְ לְאַגְלָאָה סֵפֶר תּוֹרָה יִתִּיר
 בְּדוּחְקָא דְעֶלְמָא.

דְּכִד עֶלְמָא בְּצַעְרָא, וּבְעֲאן בְּנִי נָשָׂא רַחֲמִין עָלֵי
 קִבְרֵי, בְּלָחוּ מִתִּין מִתְעָרִין עָלֶיהָ, דְּהָא נִפְשָׁא
 אֶקְדִּימַת וּמוֹדְעָא לְרוּחָא, דְּהָא סֵפֶר תּוֹרָה אֲשַׁתַּבַּח
 בְּגִלּוּתָא, דְּאִיגְלִי בְּדוּחְקָא דְעֶלְמָא, וְחֲזִיא אַתָּאן
 וּבְעֲאן רַחֲמִי.

לשון הקודש

ולא מתעוררים עליו למעלה ולמטה. מי
 מתעורר עליו בשעה שהעולם בצער
 יתר, והעולם צריך למטר, וצריך להגלות
 ספר תורה יותר בצער העולם.

שפאשר העולם בצער ומבקשים בני
 אדם רחמים על הקברים, כל המתים
 מתעוררים עליו, שהרי הנפש מקדימה
 ומודיעה לרוח, שהרי ספר תורה נמצא

בעולם ולא יותר, באותו מקום שימצאו
 אותם שעוסקים בתורה, ונמצא ביניהם
 ספר תורה שאין בו שקר, בשמוציאים
 אותו, בגללו מתעוררים עליונים
 ותחתונים. וכל שבין אם נכתב בו השם
 הקדוש פראוי, והרי כבר למדנו את
 הדבר.

אוי לדור שהתגלה ביניהם ספר תורה,

בְּדִין רוּחַא מוֹדְעָא לְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבְדִין קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר, וְחָם עַל
 עֲלָמָא, וְדָא עַל גְּלוּתָא דְסֵפֶר תוֹרָה מֵאַתְרִיהּ, וְחֵיָא
 אֲתִין לְמִבְעֵי רַחֲמֵי עַל קִבְרֵי מִתִּי. וְוִי לְדָרָא אִי
 אֶצְטְרִיךְ סֵפֶר תוֹרָה לְאַגְלָאָה לִיהּ מֵאַתֵּר לְאַתֵּר,
 אֲפִילוּ מִבֵּי בְנִישְׁתָּא לְבֵי בְנִישְׁתָּא, דְּהָא לָא אֲשַׁתְּבַח
 בִּינִיחָהּ עַל מַה יִּשְׁגָּחוּן עַלִיָּהּ.

וְדָא לָא יִדְעִין בְּלָהוּ בְנֵי נָשָׂא, דְּהָא שְׂכִינְתָּא כּד
 אֶתְגַּלִּיָּא גְלוּתָא בְּתַרְאָה. עַד לָא תִסְתַּלַּק
 לְעִילָא, מַה בְּתִיב, (ירמיה ט) מִי יִתְנַנִּי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן
 אוֹרְחִים. לְבַתֵּר בְּזִמְנָא דְדַחֲקָא אֲשַׁתְּבַח טְפִי בְּעֲלָמָא,
 תַּמָּן אֲשַׁתְּבַּחַת, וּבְגְלוּתָא דְסֵפֶר תוֹרָה, תַּמָּן הִיא,
 וּכְלָא מִתְעַרִּין עֲלֶיהָ, עֲלָאִי וְתַתָּאִי.

לשון הקודש

יִשְׁגָּחוּ עֲלֶיהֶם.
 וְאֵת זֶה לֹא יוֹדְעִים כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׁהֲרִי
 שְׂכִינָה, כְּשֶׁנִּגְלָתָה גְלוּת אַחֲרוֹנָה, עַד
 שֶׁלֹּא עָלְתָה לְמַעַלָּה מַה כְּתוּב? (ירמיה ט) מִי
 יִתְנַנִּי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אֲרָחִים. אַחֵר כִּד
 בְּזִמְן שְׂדַחַק רַב נִמְצָא בְּעוֹלָם, הִיא
 נִמְצָאת שָׁם, וּבְגְלוּת שֶׁל סֵפֶר תוֹרָה שָׁם
 הִיא, וְהַכֹּל מִתְעוֹרְרִים עֲלֶיהָ, עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּחוֹנִים.

בְּגְלוּת, שֶׁהִגְלָה בְּצַעַר הָעוֹלָם, וְהַחַיִּים
 בָּאִים וּמִבְקָשִׁים רַחֲמִים.
 וְאֵז הָרוּחַ מוֹדִיעָה לְנִשְׁמָה, וְהַנִּשְׁמָה
 לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵז הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִתְעוֹרֵר וְחָם עַל הָעוֹלָם, וְזֶה עַל
 גְּלוּת סֵפֶר תוֹרָה מִמְּקוֹמוֹ, וְהַחַיִּים בָּאִים
 לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל קִבְרֵי הַמֵּתִים. אוֹי
 לְדוֹר אִם צְרִיךְ סֵפֶר תוֹרָה לְהִגְלוּתוֹ
 מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְאִפְלוּ מִבֵּית בְּנִסַּת לְבֵית
 בְּנִסַּת, שְׁהֲרִי לֹא נִמְצָא בִּינֵיהֶם עַל מַה

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי הֵנִי בְּבִלְאֵי טַפְשָׁאִי, יִגְדְּעוֹן
מַלְיָן דְּרִזֵּי דְחֻכְמָתָא, עַל מַה קָּאִים עֲלָמָא,
וְסַמְכוּי עַל מַה קָּא מִתְרַגְּשָׁן, כִּד יִשְׁתַּכַּח בְּדוּחְקָא,
יִגְדְּעוֹן שְׁבַחָא דְרַב (הַמְנוּנָא) יִיבָא סָבָא, כִּד אֲשַׁתַּכַּח
בִּינֵייהוּ, וְלֹא הוּוּ יִדְעֵי שְׁבַחִיה. וְהָא אֲשַׁכְחָנָא מְלוּי
מִתְקַשְׁרָן בְּמְלוּי דְשְׁלֹמָה מַלְכָּא, בְּרִזָּא עֲלָאָה
דְחֻכְמָתָא, וְאִינוֹן לֹא הוּוּ יִדְעֵי שְׁבַחִיה.

וְהַשְׁתָּא אֲזִלִּין בְּתַר מְלֵי דְחֻכְמָתָא, וְלִית מָאן
דְקָאִים עֲלֵהּ, וְלִית מָאן דְקָרִי. וְעַם כָּל
דָּא, אִית בִּינֵייהוּ פְקַחִין בְּעֵבוּרָא דְשִׁתָּא
וּבְקַבִּיעוּתָא דִירְחִי, אַף עַל גַּב דְלֹא אֲתִיְהִיב לָהּ,
וְלֹא אֲתַמְסַר בִּידֵיהוּ.

תַּנִּינָן, תִּרְיֹסר יְרִחִי, הָאִי נַפֶּשׁ אִיהִי מִתְקַשְׁרָא
בְּגוּפָא בְקַבְרָא, וְאֲתַדְנּוּ בְדִינָא כְּתָדָא, כִּד

לשון הקודש

עליון של החכמה, והם לא היו יודעים
את שבחו.

ועכשיו הולכים אחר דברי חכמה,
ואין מי שעומד עליה ואין מי שקורא,
ועם כל זה יש ביניהם פקחים בעבור
שנה וקביעת החדשים, אף על גב שלא
נתן להם ולא נמסר בידיהם.

שנינו, שנים עשר חדש הנפש הזו

אמר רבי שמעון, אם הבבלים
הטפשים הללו ידעו דברים של סודות
החכמה על מה עומד העולם, ותומכו
על מה מתרגשים כשהוא נמצא בצער,
אז ידעו שבחו של רב (המנונא) ייבא
הזקן כאשר היה מצוי ביניהם ולא היו
יודעים את שבחו. והרי מצאנו דברים
שלו קשורים לדברי שלמה המלך בסוד

הָיָא נָפֶשׁ דְּצַדִּיקָיָא, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, וּזְמִינָא
בְּקַבְרָא, וַיֵּדַע בְּצַעֲרָא דִּילִיָּה, וּבְצַעֲרָא דְחַיִּי יֵדַע (ס"א
לֹא יֵדַע), וְלֹא אֲשַׁתְּדֵּלֶת עַל־יָהּ.

וּלְבַתָּר תְּרִיסָר יָרְחֵי, אֶתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא חַד, וְאָזִיל
וְשָׂאט בְּעֵלְמָא, וַיֵּדַע מִן רוּחָא מַה דִּידַע,
וְאֲשַׁתְּדֵּל צַעֲרָא לְעֵלְמָא, וְלִמְבַּעֵי רַחֲמֵי, וְלִמְנַדַּע (לְהוּ)
צַעֲרָא דְחַיִּי.

וּכְמָן אֶתְעַר לְכָל הָאִי, בְּזִמְנָא דְאִית זַכָּאָה, דְּאוֹדַע
לְהוּ בְּדַקָּא יָאוּת, וְהָהוּא זַכָּאָה אֲשַׁתְּמוּדַע
בִּינִיָּהּ. דְּתַנָּיָא, זַכָּאָה כַּד אֲשַׁתָּאָר בְּעֵלְמָא, בִּין חֲתָיָא,
וּבִין מִיתָיָא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְּהָא כָּל יוֹמָא מְכַרְזִי עֲלִיָּה
בִּינִיָּהּ, וְכַד צַעֲרָא טָפִי בְּעֵלְמָא, וְהוּא לָא יָכִיל
לֵאגָנָא עַל דָּרָא, הוּא אוֹדַע לְהוּ צַעֲרָא דְעֵלְמָא.

לשון הקודש

צַעֲרָא שֶׁל חַיִּים.

וּמִי מִתְעוּרָר לְכָל זֶה? בְּזִמְנָא שֶׁיֵּשׁ צַדִּיק
שְׂמוּדִיעַ לוֹ בְּרָאוּי, וְאוֹתוֹ צַדִּיק נֹדַע
בִּינִיָּהּ. שְׁשָׁנִינוּ, צַדִּיק אֶחָד נִשְׁאָר
בְּעוֹלָם, בֵּין חַיִּים וּבֵין הַמֵּתִים הוּא
נֹדַע, שֶׁהָרִי כָּל יוֹם מְכַרְזִים עָלָיו
בִּינִיָּהּ, וּכְשֵׁיט יוֹתֵר צַעַר בְּעוֹלָם וְהוּא
לֹא יָכוֹל לְהִגֵּן עַל הַדּוֹר, הוּא מוֹדִיעַ
לָהֶם אֵת צַעַר הָעוֹלָם.

מִתְקַשְּׁרֶת בְּגוֹף בְּקַבְרָא, וְנִדְוָנִים בְּדִין
אֶחָד, פֶּרֶט לְאוֹתָהּ נָפֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיקִים,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחָהּ, וְנִמְצְאוּת בְּקַבְרָא וַיֹּדַעַת
בְּצַעַר שְׁלוֹ, וּבְצַעַר חַיִּים יוֹדַעַת וְלֹא
יֹדַעַת, וְלֹא מִשְׁתַּדְּלֶת עֲלֵיהֶם.

וְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ מִתְלַבֶּשֶׁת
בְּלְבוּשׁ אֶחָד, וְהוֹלֶכֶת וּמְשׁוּמֶמֶת
בְּעוֹלָם, וַיֹּדַעַת מִן הָרוּחַ מַה שֶׁהִיא
יֹדַעַת, וּמִשְׁתַּדְּלֶת עַל הַצַּעַר שֶׁל
הָעוֹלָם, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים, וְלִדַּעַת אֵת

וְכִד לֹא אֶשְׁתַּבַּח וּפָאָה (דף רכה ע"ב) דְּמַכְרִיז עֲלֶיהָ
 בִּינִייהוּ, וְלֹא אֶשְׁתַּבַּח (ד"א ל"ג בִּינִייהוּ) מָאן דְּאֶתְעַר
 לְהוּ בְּצַעְרָא דְעֵלְמָא, אֶלֹא סֵפֶר תּוֹרָה. כְּדִין עֲלֵא
 וְתַתָּאִי מִתְעַרִין עֲלֶיהָ, וְצָרִיכִין כָּלֹא דִישְׁתַּבַּחוּן בְּהֵיא
 זְמַנָּא בְּתִשּׁוּבָה. וְאִי לֹא מִשְׁתַּבַּחִי, הָא מָאֲרִי דְדִינָא
 אֶתְעָרוּן עֲלֵיהוּ, וְאַפִּילוּ רוּחַ דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, מִתְעַרִין
 עֲלֵיהוּ, בְּגִינִיה דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּדִאֶתְמַר.

תַּאנָּא, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתִי, בְּגוּפָא, בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא,
 בְּנִשְׁמָתָא, בְּרִתִּיכָא חָדָא, בְּדֶרְגָּא עֲלֵאָה.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה אָטִימִין מִכָּלֹא בְּנִי עֲלֵמָא,
 דְּלֹא יָדְעִי, וְלֹא מִשְׁגִּיחִי, וְלֹא שְׁמַעִי, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי
 בְּמִלִּי דְעֵלְמָא. וְחִיד קַדְשָׁא בְּרִיד חוּא מִשְׁתַּבַּח
 עֲלֵיהוּ בְּרַחֲמִין, בְּכָל זְמַן וְעֵדֶן, וְלִית מָאן דִּישְׁגִּיחַ.

לשון הקודש

שִׁנִּינוּ, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתִי – בְּגוּפָא,
 בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא, בְּנִשְׁמָתָא, בְּמִרְכָּבָה אַחַת,
 בְּדֶרְגָּה עֲלִיוֹנָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה
 אָטִימִים מִהַכֵּל בְּנִי אָדָם שְׁלֹא יוֹדְעִים
 וְלֹא מִשְׁגִּיחִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא
 מִסְתַּכְּלִים בְּדַבְּרֵי הָעוֹלָם, וְאִידָּהּ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים בְּכָל
 זְמַן וְעֵדֶן, וְאִין מִי שִׁישְׁגִּיחַ.

וְכִשְׁלֹא נִמְצָא צָדִיק בְּעוֹלָם שְׁמַכְרִיזִים
 עָלָיו בִּינִיחֶם, וְלֹא נִמְצָא וּבִינִיחֶם מִי
 שִׁיעוֹרֵר אוֹתָם בְּצַעַר שֶׁל הָעוֹלָם אֶלֹא
 סֵפֶר תּוֹרָה, אֲזִי מִתְעוֹרְרִים עָלָיו עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּחוֹנִים, וְצָרִיכִים כֻּלָּם לְהִמָּצֵא
 בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּתִשּׁוּבָה. וְאִם לֹא נִמְצָאִים,
 מִתְעוֹרְרִים עֲלֵיהֶם בְּעֵלֵי הַדִּין, וְאַפִּילוּ
 רוּחַ שֶׁל גֶּן עֵדֶן מִתְעוֹרְרִים עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם
 סֵפֶר תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר.

תִּלְתַּת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, עָאֵל רוּחָא חָדָא בְּמַעְרְתָא
 דְּכַפְלָתָא, וְנָשִׁיב בְּקַבְרֵי אֲבָהָתָא, וְאַתְסִיין כָּל
 גְּרָמִין, וְקִיָּמִי בְּקִיּוֹמָא, וְהָהוּא רוּחָא נְגִיד טָלָא
 מְלַעִילָא, מִרִּישָׁא דְּמַלְכָּא, אַתְר דְּמִשְׁתַּכְּחִי אֲבָהוֹן
 עֲלָאִי. וְכֹד מָטִי (ס"א מִתְעַר) הָהוּא טָלָא מְנִיחֵהוּ, מִתְעַרִּין
 אֲבָהוֹן דְּלִתְתָּא.

וְתֵאנָא, נְחִית הָהוּא טָלָא בְּדִרְגִין יְדִיעֵן, דִּרְגָּא
 בְּתֵר דִּרְגָּא, וּמָטִי לָגֵן עֵדֵן דְּלִתְתָּא.
 וּמִהָהוּא טָלָא, אַתְסִי בְּבוֹסְמִין דִּגְנִתָּא דְּעֵדֵן. וְאַתְעַר
 רוּחָא חָדָא, דְּכָלִּיל בְּתֵרִין אַתְרִין וְסָלִיק וְשָׂאט בִּינֵי
 בּוֹסְמִין, וְעִיל בְּפִתְחָא דְּמַעְרְתָּא, בְּדִין מִתְעַרִּין אֲבָהוֹן,
 אֵינּוֹן וְזִיּוּנָן, וּבְעָאן רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי.

וְכֹד אֲשַׁתַּכַּח עֲלֵמָא בְּצַעְרָא, בְּגִין דְּאֵינּוֹן דְּמִיכִין עַל
 חוּבֵי עֲלֵמָא, וְהָהוּא טָלָא לָא אַתְנַגִּיד וְלָא

לשון הקודש

ידועות, דְּרָגָה אַחֵר דְּרָגָה, וּמָנִיעַ לָגֵן
 הָעֵדֵן שְׁלֵמָטָה, וּמֵאוֹתוֹ הַטֵּל רוּחָצִים
 בְּבִשְׁמִים שֶׁל גֵּן עֵדֵן, וּמִתְעוֹרְרֵת רוּחַ
 אַחַת שֶׁכְּלוּלָה בְּשֵׁתִי אַחֲרוֹת, וְעוֹלָה
 וּמִשְׁוֹטְטֵת בֵּין הַבִּשְׁמִים, וְנִכְנָסֶת בְּפִתְחַ
 הַמַּעְרָה, וְאִזּוּ מִתְעוֹרְרִים הָאֲבוֹת, הֵם
 וְזוּגֵיהֶם, וּמִבְקָשִׁים רַחֲמִים עַל בְּנֵיהֶם.
 וּבְאֲשֶׁר נִמְצָא צַעַר בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם
 שֶׁהֵם יֹשְׁנִים עַל חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ טֵל

שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם נִכְנָסֶת רוּחַ אַחַת
 לְמַעְרַת הַמְּכַפֶּלָה, וְנוֹשֶׁכֶת בְּקַבְרֵי
 הָאֲבוֹת, וּמִתְרַפָּאִים כָּל הָעֲצָמוֹת
 וְעוֹמְדִים בְּקִיּוֹמָם, וְאוֹתָהּ רוּחַ מְשַׁפִּיעָה
 טֵל מְלַמְעָלָה מֵרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, מְקוֹם
 שֶׁנִּמְצָאִים הָאֲבוֹת הָעֲלִיּוֹנִים. וְכִשְׁמָנִיעַ
 (וְכִשְׁמִתְעוֹרֵר) אוֹתוֹ הַטֵּל מֵהֶם, מִתְעוֹרְרִים
 הָאֲבוֹת שְׁלֵמָטָה.
 וְלִמְדֵנוּ שִׁינּוֹרֵד אוֹתוֹ הַטֵּל בְּדִרְגוֹת

אֶשְׁתַּכַּח, עַד דְּאֶתְעַר סֵפֶר תּוֹרָה, בְּדָקָא חָזִי בְּעֵלְמָא.
 וְנִפְשָׁא אוֹדְעָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא
 לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּדִין יְתִיב מִלָּפָא בְּבִרְסִיָּא
 דְּרַחֲמֵי, וְנִגִּיד מַעֲתִיקָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, נִגִּידוּ דְּטִלָּא
 דְּבְדוּלָּחָא. וּמַטֵּי לְרִישָׁא דְּמִלָּפָא, וּמִתְבָּרְכִין אֲבָהֵן.
 וְנִגִּיד הָהוּא טִלָּא, לְאִינוּן דְּמִיבִין, וּבְדִין מִתְחַבְּרִין (נ"א
 מִתְבָּרְכִין) בְּלָהוּ, וְחַיִּים קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֵלְמָא.

וְתֵאנָא, לָא חַיִּים קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֵלְמָא, עַד
 דְּאוֹדַע לְאֲבָהֵן וּבְגִינִיָּהוּ עֵלְמָא אֶתְבָּרְכָא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי הָכִי הוּא, וְהָא אֶשְׁכַּחנָּא מִלֵּי
 בְּסִפְרָא דְּשְׁלֹמֹה מִלָּפָא, הָהוּא עֲלָאָה, דְּקָרָא לִיה
 עֵיטָא דְּחֻכְמָתָא דְּכָלָא.

וְרַב הַמְּנוּנָא, הָכִי גַלִּי וְאָמַר, דְּהָא אַחֲזִינוּ לִיה,
 דִּיתִיר עֲבֹדַת רַחֵל, דְּקִיּוּמָא בְּפִרְשַׁת אוֹרְחִין,

לשון הקודש

בְּרוּךְ הוּא עַל הָעוֹלָם.
 וְלִמְדֵנוּ, לֹא חָס הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
 הָעוֹלָם עַד שְׁמוּדִיעַ לְאֲבוֹת, וּבְשִׁבִילֵם
 הָעוֹלָם מִתְבָּרַךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי
 כֶּךָ זֶה, וְהֵרִי מַצְאֵנוּ דְּבָרִים בְּסִפְרוֹ שֶׁל
 שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, אוֹתוֹ עֲלִיוֹן, שְׁקוּרָאִים לוֹ
 עֲצָה שֶׁל חֻכְמָה שֶׁל הַכֹּל.

וְרַב הַמְּנוּנָא, כֶּךָ גִּלָּה וְאָמַר, שֶׁהֲרִי
 הָרָאוּ לוֹ שֶׁרַחֵל עֲשֶׂתָה יוֹתֵר, שְׁעוּמָדַת

לֹא שׁוֹפֵעַ וְלֹא נִמְצָא, עַד שְׁמִתְעוֹרֵר
 סֵפֶר תּוֹרָה בְּרָאוּי בְּעוֹלָם, וְהִנֵּפֶשׁ
 מוֹדִיעָה לְרוּחַ, וְהָרוּחַ לְנִשְׁמָה, וְהִנֵּשְׁמָה
 לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אִזּוּ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ עַל
 כִּסֵּא רַחֲמִים, וְשׁוֹפֵעַ מִהַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ
 הָעֲלִיוֹן שֹׁפֵעַ שֶׁל טַל הַבְּדוּלָּח, וּמַגִּיעַ
 לְרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, וּמִתְבָּרְכִים הָאֲבוֹת.
 וְשׁוֹפֵעַ אוֹתוֹ טַל לְאוֹתָם יְשָׁנִים, וְאִזּוּ
 כָּלֵם מִתְחַבְּרִים וּמִתְבָּרְכִים. וְחָס הַקָּדוֹשׁ

בְּכָל זְמַנָּא דְאַצְטְרִיךְ עַלְמָא, מְבַלְהוּ. וְרִזָּא דְמַלְה, אַרְוֹן וּכְפוּרַת וּכְרוּבִים בְּחוּלְקָא דְבְנִימִן, דְּאַתִּילִיד בְּאוּרְחָא, וְשְׂכִינְתָּא עַל כָּלָא:

וַיִּשְׁתַּחֲוֵי יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה, מִן רֹאשׁ הַמָּטָה. דָּא שְׂכִינְתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַם וְשָׁלוֹם. אֵלָא לְדִידִיהּ כָּרַע וְסָגִיד. (אָלָא) תָּא תָּזִי, מָטָה, דָּא שְׂכִינְתָּא. דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה. רֹאשׁ הַמָּטָה מִן הוּא. דָּא יְסוּדָא דְעַלְמָא, דְּהוּא רִישָׁא דְעֶרְסָא קְדִישָׁא. עַל רֹאשׁ, דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמָּטָה. בְּגִינִי כֵךְ, יִשְׂרָאֵל לְדִידִיהּ קָא סָגִיד.

וְאִי תִימָא, הָא בְּהִהוּא זְמַנָּא לָא הָוָה מָרַע, דְּהָא לְבַתָּר כְּתִיב, וַיְהִי אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אֲבִיד חוּלָה. וּבִשְׁעֵתָא דְסָגִיד, לָא הָוָה

לשון הקודש

שְׂכִינְתָּא, שְׂכִינְתָּא (שִׁיר ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה. רֹאשׁ הַמָּטָה מִן הוּא? זֶה יְסוּד הָעוֹלָם, שְׂכִינְתָּא רֹאשׁ הַמָּטָה הַקְדוּשָׁה. עַל רֹאשׁ – זֶה יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹמֵד עַל רֹאשׁ הַמָּטָה, מְשׁוּם כֵךְ יִשְׂרָאֵל לְשִׁלּוֹ הוּא הַשְׁתַּחֲוָה.

וְאִם תֹּאמַר, הִרִי בְּאוּתוֹ זְמַן הוּא לָא הִנֵּה חוּלָה, שְׁהִרִי אַחֵר כֵךְ כְּתוּב וַיְהִי

בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים בְּכָל זְמַן שְׁהָעוֹלָם צְרִיךְ, מְכַלֵּם, וְסוּד הַדְּבָר – אַרְוֹן וּכְפוּרַת בְּחוּלְקוֹ שֶׁל בְּנִימִין, שְׁנוּלֵד בְּדֶרֶךְ, וְשְׂכִינְתָּא עַל הַכָּל.

וַיִּשְׁתַּחֲוֵי יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה. מִן זֶה רֹאשׁ הַמָּטָה? זֶה הַשְׂכִּינְתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַם וְחִלְיָלָהּ, אֵלָא אֵלָיו כָּרַע וְהִשְׁתַּחֲוָה. אֵלָא בֵּא רָאָה, מָטָה זֶה

חולה, ועל ידי דהא בההוא זמנא, סליק בדרגא
עלאה קדישא ברסיא שלימתא, בגיני כך סגיד
לההוא רתיבא, ברסיא עלאה, שלימו דאילנא
רבבא ותקיף, דאקרי על שמים. ועל דא, וישתחו
ישראל על ראש המטה, על ראש המטה ודאי, דהא
אסתלק לאתריה ואתעטר בעטרוי דמלכא קדישא:

ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על
ראש המטה, רבי חייא פתח ואמר, (קהלת ז)
כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה
ממני. הא תנינן, שלמה מלכא, ירית סיהרא מכל
סטרוי, וביומוי קיימא בשלמותא, הדיא סיהרא
דאתברכא מכלא, וכד בעא למיקם על נימוסי
אורייתא. אמר, אמרתי אחכמה וגו'.

לשון הקודש

ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו
ישראל על ראש המטה. רבי חייא פתח
ואמר, (קהלת ז) כל זה נסיתי בחכמה
אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. הרי
שנינו, שלמה המלך ירש את הלבנה
מכל צדדיה, ובנימו עמדה בשלמות
אותה הלבנה שהתברכה מהכל,
ובשרצה לעמד על הנהגות התורה.
אמר, אמרתי אחכמה וגו'.

אחר הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה
אביך חולה, ובשעה שהשתחנה לא
היה חולה, ועל שידע שהרי באותו
הזמן עלה לדרגה עליונה קדושה כפא
שלם, משום כך השתחנה לאותה
מרכבה, כפא עליון, שלמות האילן
הגדול והחזק שנקרא על שמו, ועל זה
וישתחו ישראל על ראש המטה. ודאי
על ראש המטה, שהרי עלה למקומו
והתעטר בעטרוי המלך הקדוש.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי
וְנִשְׁאַתַּנִּי מִמַּצָּרִים וּקְבַרְתִּנִּי בְּקְבוּרָתָם, תָּמֹן
תִּנְיִנֹן, מֵאֵן דְּנִפְק נִשְׁמַתִּיה בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, (דף רכו ע"א)
וְגוֹפָא דִּילִיָּה אֶתְקַבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, עָלִיהּ כְּתִיב,
(ירמיה ב) וַתִּבְּאוּ וַתִּטְמְאוּ אֶת אֲרָצִי וְנִחַלְתִּי שְׁמָתָם
לְתוֹעֵבָה, וַיַּעֲקֹב אָמַר וּקְבַרְתִּנִּי בְּקְבוּרָתָם, וְנִשְׁמַתִּיה
נִפְקָא בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׂאֵנִי יַעֲקֹב, דְּשָׁכִינְתָא הֵנָּה
אַחִידַת בֵּיהּ, וְאַתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (בראשית מז) אָנֹכִי אֵרָד עִמָּךְ מִצְרִימָה, לְדִיִּירָא
עִמָּךְ בְּגָלוּתָא. וְאָנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עָלָה, לְאוֹדוּוּגָא בִּי
נִשְׁמַתָּךְ, וְלֹאֲתַקְבְּרָא גּוֹפֶךְ בְּקִבְרֵי אֲבֹהֶתְךָ. מָאי קָא
מִיִּירִי, (אף על גב דקא) (נ"א דהא לא) נִפְקַת נִשְׁמַתִּיה בְּרִשׁוּתָא
אַחְרָא. (נ"א וְעַל דָּא וְאָנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עָלָה כְּתִיב).

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר וְשָׁכַבְתִּי
עִם אֲבוֹתַי וְנִשְׁאַתַּנִּי מִמַּצָּרִים וּקְבַרְתִּנִּי
בְּקְבוּרָתָם. שֵׁם שְׁנִינֹן, מִי שִׁנְיָאָה
נִשְׁמַתוֹ בְּרִשׁוּת אַחֲרָת, וְגוֹפּוֹ נִקְבֵּר
בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, כְּתוּב עָלָיו (ירמיה ב)
וַתִּבְּאוּ וַתִּטְמְאוּ אֶת אֲרָצִי וְנִחַלְתִּי
שְׁמָתָם לְתוֹעֵבָה. וַיַּעֲקֹב אָמַר וּקְבַרְתִּנִּי
בְּקְבוּרָתָם, וְנִשְׁמַתוֹ יֵצֵא בְּרִשׁוּת
אַחֲרָת? (אף על גב ש' וְשִׁחֲרִי לֹא יֵצֵאָה
נִשְׁמַתוֹ בְּרִשׁוּת אַחֲרָת. וְעַל זֶה וְאָנֹכִי אֶעֱלֶךְ
גַּם עָלָה כְּתוּב.)

וַיֹּסֶף יִשִּׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו, יוֹסֵף וְדָאִי, דְּהָא הוּא
 בּוֹכָא דְהֶרְהוּרָא דְלָבָא, בּוֹכָא דְטַפָּה
 קַדְמָאָה הָוָה, בְּדַאֲתָמָר. וּבְגִין דִּידַע קַדְשָׁא בְרִידָה הוּא
 טְמִירָא דָא, אֲתַבְּשַׁר לִיה בְּיוֹסֵף, דְּהָא כָּל רְחִימוּתָא
 בֵּיה תֵּלִיא.

יִשִּׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו. מָאִי קָא מֵיִרִי. אָמַר רַבִּי
 יִיסָא, בְּגִין יִקְרָא דִיעֵקֵב, וְלֹאֲתַבְּשָׁרָא דְהָא
 יוֹסֵף קַיִים, וְיִשְׁתַּבַּח עָלֶיהָ בְּמִיתָתֶיהָ. רַבִּי חֲזַקִּיָּה
 אָמַר, מִלָּה אוֹלִיפְנָא, וְדַחִילָנָא לְגַלְאָה, וּבְעוּבְדֵי
 עֲלָמָא חֲכָמָתָא אֲשַׁתַּבַּח. אֲתָא רַבִּי אַבָּא, (ד"א ל"ג וּנְשָׁקִיָּה)
 בְּטַש בֵּיה. אָמַר, אֵימָא מִילָּה, וְזִינן וְזִינָךְ. בְּיוֹמוֹי
 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן מַלִּין אֲתַגְלִיין.

אָמַר, אוֹלִיפְנָא מִפְּרָקִין דְּרַב יִיסָא סָבָא, בְּנִמּוּסֵי
 עֲלָמָא. בַּר נָשׁ דְּזָכִי לְבַר בְּהָאִי עֲלָמָא, לִיבְעִי

לשון הקודש

וּלְבַשָּׁר לוֹ שְׁהֲרִי יוֹסֵף קַיִים וְיִמְצָא אֲצִלוֹ
 בְּמִיתָתוֹ. רַבִּי חֲזַקִּיָּה אָמַר, לְמַדְתִּי
 דְּבַר, וְאֲנִי פוֹחֵד לְגַלּוּתוֹ, וּבְמַעֲשֵׂי
 הָעוֹלָם נִמְצָאת חֲכָמָה. בָּא רַבִּי אַבָּא,
 וּנְשָׁקוֹ וְחָכְהָ בּוֹ. אָמַר לוֹ, אָמַר דְּבָרִיד
 וְחָגַר כְּלִי זִינָךְ. בִּימֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 דְּבָרִים מִתְּגַלִּים.

אָמַר, לְמַדְתִּי מִפְּרָקֵי רַבִּי יִיסָא הִזְקִין

וַיֹּסֶף יִשִּׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו. יוֹסֵף וְדָאִי,
 שְׁהֲרִי הוּא בְּכוֹר שֶׁל הֶרְהוּר הַלֵּב, בְּכוֹר
 שֶׁל טַפָּה רֵאשׁוֹנָה הִנֵּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר,
 וּמִשּׁוֹם שֶׁיָּדַע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סֵתֵר
 זֶה, הִתְבַּשָּׁר לוֹ בְּיוֹסֵף, שְׁהֲרִי כָּל
 אֲהָבָתוֹ בּוֹ הִתְנֶה תְּלוּיָה.

יִשִּׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו, מַה זֶה אוֹמֵר?
 אָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשִׁבִּיל כְּבוֹד יַעֲקֹב,

לִיה לְנִגְדָּא עֲפָרָא עַל עֵינָיו בְּד אֶתְקַבֵּר, וְדָא הוּא
יִקְרָא דִּילִיה, לְאַחֲזָא דְעֶלְמָא אֶסְתִּים מִנִּיה, וְהוּא
יָרִית לִיה לְעֶלְמָא תַּחֲתוּי.

בְּגִין דְּעֵינָיו דְּבֵר נָש, חִיזוּ דְעֶלְמָא בִּיה אֶתְחִזִּי, וְכָל
גְּוֹנִין הָכִי אֵינוֹן דְּאַסְחָרוּ. תְּוֹרָא דְבִיה, הוּא
יִמָּא רַבָּא אֻקְיָנוֹם, דְּאַסְחָר כָּל עֶלְמָא בְּכָל סְטִירִי.
גְּוֹנָא אַחְרָא הוּא יִבְשֶׁתָּא (דְּאַקִּיפּוּ), דְּאַפִּיקוּ מִיָּא,
וְיִבְשֶׁתָּא קָאִים בֵּין מִיָּא, הָכִי הוּא גְּוֹנָא בֵּין מִיָּא.

גְּוֹנָא אַחְרָא תְּלִיתָא, הִיא בְּמַצִּיעוּתָא דְבִיה, דָּא
יְרוּשָׁלַם, דְּהִיא אֲמַצְעוּתָא דְעֶלְמָא. גְּוֹנָא
רְבִיעָא, הִיא חִיזוּ דְכָל עֵינָא, וְאַקְרִי בֵת עֵין,
דְּבִתְהוּא בֵת עֵין, אֶתְחִזִּי פְּרִצוּפָא. וְחִיזוּ יִקְרָא מְכָלָא,
דָּא צִיּוֹן, דְּאִיהִי נְקוּדָה אֲמַצְעוּתָא מְכָלָא, דְּחִיזוּ דְכָל
עֶלְמָא תַּמָּן אֶתְחִזִּי. וְתַמָּן שְׂרִיָּא שְׂכִינְתָּא, דְּהִיא

לשון הקודש

הַצְדָּדִים. גֻּן אַחַר הוּא הַיִּבְשָׁה וְשִׁמְשִׁמָּה
שְׁמוּצִיָּאָה מִיָּם, וְהַיִּבְשָׁה עוֹמֶדֶת בֵּין
הַמַּיִם, כִּד הוּא הַגֻּן בֵּין הַמַּיִם.
גֻּן אַחַר שְׁלִישִׁי הוּא בְּאַמְצַע שְׁלוֹ, זוּ
יְרוּשָׁלַם, שְׁהִיא אֲמַצַּע הָעוֹלָם. גֻּן
רְבִיעִי הוּא מְרָאָה שֶׁל כָּל הָעֵין, וְנִקְרָא
בֵת עֵין, שְׁבָאוֹתוֹ בֵת עֵין נִרְאָה
הַפְּרִצוּף, וְהַמְרָאָה הַנִּכְבֵּד מְכָל זוּ צִיּוֹן,
שְׁהִיא נִקְדָּה אֲמַצַּע שֶׁל הַכָּל, שְׁמִרְאָה

בְּהִנְהָגוֹת הָעוֹלָם, בֵּין אָדָם שׁוֹזֹכָה לְבֵן
בְּעוֹלָם הָזֶה, צָרִיף לְשִׁים עֶפֶר עַל עֵינָיו
בְּשִׁנְקָבֵר, וְזֶהוּ כְּבוֹדוֹ, לְהִרְאוֹת
שְׁהָעוֹלָם נִסְתָּר מִמֶּנּוּ, וְהוּא יוֹרֵשׁ אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם תַּחֲתוּי.

מִשּׁוּם שְׁעֵינִי הָאָדָם, מְרָאָה הָעוֹלָם
נִרְאָה בָּהֶם, וְכָל הַגְּוֹנִים כִּד הֵם
שְׁסָבִיבוּ: הַלָּבָן שֶׁבּוֹ הוּא הַיָּם הַגָּדוֹל
אֻקְיָנוֹם, שְׁמִקִּיף אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּכָל

שִׁפְרוּ דְּכָלָא, וְחִיזוּ דְּכָלָא, וְעִינָא דָּא הוּא יְרוּתָת
עֲלָמָא. וּבְגִינִי כְּךָ, הָאִי שָׁבִיק לִיָּה, וְהָאִי נָטִיל לִיָּה,
וְיִרִית לִיָּה.

אָמַר לִיָּה, שִׁפִּיר קְאָמְרָתִי, אֲבָל מִלָּה סְתִימָא אִיהוּ
יִתִיר, וּבְגִי עֲלָמָא לָא יִדְעִין, וְלָא מִסְתַּכְלָן,
דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נָשׁ נָפִיק מִעֲלָמָא. נִפְשָׁא דִּילִיָּה
טְמִירָא עָמִיה, וְעַד לָא נִפְקַת, עֵינֵי דְּבֵר נָשׁ חָמוּ
מַה דְּחָמוּ, כְּמַה דְּאוֹקִימָנָא דְּכְתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא
יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי. בְּחִיָּהוֹן לָא חָמָאן, אֲבָל
בְּמִיתָהוֹן חָמָאן.

וְעֵינֵי פְקִיחֵן מִתְּחִיל חִיזוּ דְּחָמָא, וְאֵינֹן דְּקִיָּמִין
עֲלִיָּה, בָּעָא לְשׁוּאָה יָדָא עַל עֵינֵי,
וְלֹא־סְתִימָא עֵינֵי, בְּגִין תְּחִיל דְּאוֹלִיפְנָא בְּרֹזָא דְּנִמוּסֵי
עֲלָמָא. דְּבְשַׁעְתָּא דְּאֶשְׁתָּאֲרוּ עֵינֵי פְקִיחֵן, מִתְּחִיל

לשון הקודש

שְׁלֹא יוֹצֵאת, עֵינֵי הָאָדָם רוֹאוֹת מַה
שְׁרוֹאוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ (שמות לג) כִּי לֹא
יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי – בְּחִיָּהוֹן לֹא רוֹאִים,
אֲבָל בְּמִיתָתָם רוֹאִים.

וְעֵינֵי פְקִיחֵן מִתְּחִיל חִיזוּ מִתְּחִיל שְׁרָאָה,
וְאוֹתָם שְׁעוּמָדִים עָלֵיו צְרִיכִים לְשִׁים יָד
עַל עֵינֵי וְלִסְגֹר אוֹתָם, מִשּׁוּם מַה
שֶׁלְּמִדְּנוּ בְּסוּד גִּימוּסֵי הָעוֹלָם, שֶׁבְּשַׁעְתָּה
שְׁעִינֵי נִשְׁאָרוֹת פְּקִיחוֹת מִתְּחִיל מִתְּחִיל

כָּל הָעוֹלָם נִרְאָה שָׁם, וְשָׁם שׁוֹרָה
הַשְׂכִּינָה שֶׁהִיא הִיפִי שֶׁל הַכָּל וּמִרְאָה
שֶׁל הַכָּל, וְהָעֵין הַזֶּה הִיא יִרְשֵׁת הָעוֹלָם.
וְלִכְּנֹן זֶה עוֹזֵב אוֹתָהּ וְזֶה נוֹטֵל אוֹתָהּ
וְיֹורֵשׁ אוֹתָהּ.

אָמַר לוֹ, יָפָה אֲמִרָתִי, אֲבָל דְּבֵר נִסְתָּר
יִתֵּר הוּא, וּבְגִי הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא
מִסְתַּכְלִים, שְׁהָרִי בְּשַׁעְתָּה שְׁבֵן אָדָם
יוֹצֵא מִהָעוֹלָם, נִפְשׁוֹ נִסְתָּרֵת עִמּוֹ, וְעַד

חִיזוּ יִקְרָא דְחָמָא. אִי זָכִי לְבַר, בָּרָא קָדִים לְשׁוּאָה
יָדִיהָ עַל עֵינָיו וּלְאַסְתָּמָא לֹון, בְּמָה דְכְתִיב וַיֹּסֶף
יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ. בְּגִין דְּהָא חִיזוּ אַחֲרָא דְלֹא
קַדִּישָׁא אֲזִדְמַנַּת לְקַבְּלִיהָ, וְעֵינָא דְחָמָא הִשְׁתָּא חִיזוּ
קַדִּישָׁא עַלְמָה, לָא יִסְתַּבֵּל בְּחִיזוּ אַחֲרָא.

וְעוֹד, דְּהָהוּא נֶפֶשׁ סְמִיכַת לְקַבְּלִיהָ בְּבִיתָא, וְאִי
אֶשְׁתָּאֵר עֵינָא פְקִיחָא, וְהָהוּא חִיזוּ אַחֲרָא
יִשְׂרֵי עַל עֵינָיו, בְּכָל מָה דְאַסְתַּבֵּל אֶתְלִמְיָא, וְלֹא
יִקְרָא דְעֵינָא הוּא, וְכָל שְׁכָן מְקַרְיָבִיו, וְכָל שְׁכָן מִן
מִיתָא, דְלֹא יִקְרָא דִילִיהָ לְאַסְתַּבֵּל בְּמָה דְלֹא
אַצְטְרִיךְ, וְלֹא שְׂרִיא עַל עֵינָיו מְלָה אַחֲרָא. לְבַתָּר
אֶתְבַּסֵּיא בְּעַפְרָא, וְהָא אֶתְעָרוּ חֲבֵרִיא עַל דֵּינָא
דְּקַבְּרָא מֵהוּ. וַיִּקְרָא הוּא, דִּי־סִתִּים עֵינָא מִן כְּלָא, עַל
יָדָא דְבִרְיָה דְשִׁבְק בְּעַלְמָא.

לשון הקודש

מִרְאָה אַחֲרָא יִשְׂרָה עַל עֵינָיו – בְּכָל מָה
שֶׁמִּסְתַּבֵּל מִתְקַלְקַל, וְאִין זֶה כְּבוֹד
הָעֵין, וְכָל שְׁכָן מְקַרְיָבִיו, וְכָל שְׁכָן מִן
הַמֵּת, שְׂאִין כְּבוֹדוֹ לְהִסְתַּבֵּל בְּמָה שְׁלֹא
צְרִיךְ וּלְהִשְׁרוּת עַל עֵינָיו דְּבַר אַחֲרָא.
לְאַחֲרָא כִּךְ מִתְבַּסֶּס בְּעַפְרָא, וְהָרִי
הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים עַל דִּין הַקֶּבֶר מֵהוּ,
וְכְבוֹד הוּא שְׂיִסְתָּם הָעֵין מִהִכָּל עַל יָדֵי
כְּנֹ שֶׁהַשָּׂאִיר בְּעוֹלָם.

נִכְבֵּד שְׂרָאָה – אִם זָכָה לְבֹן, הֵבִין
מִקְדִּים לְשִׁים יָדוֹ עַל עֵינָיו וְלִסְגֵר אוֹתָם,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיֹּסֶף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ.
מִשּׁוּם שֶׁהָרִי מִרְאָה אַחֲרָא לֹא קָדוֹשׁ
מִזְדְּמָן כְּנִגְדּוֹ, וְהָעֵין שְׂרָאָתָה כַּעַת
מִרְאָה קָדוֹשׁ עֲלִיוֹן, לֹא תִסְתַּבֵּל
בְּמִרְאָה אַחֲרָא.

וְעוֹד, שְׂאוֹתָהּ נֶפֶשׁ סְמוּכָה כְּנִגְדּוֹ
בְּבֵיתָא, וְאִם הָעֵין נִשְׁאַרְתָּ פְקוּחָהּ וְאוֹתוֹ

תָּא חַיִּי, כָּל שִׁבְעָה יוֹמִין, נִפְשָׁא אֲזֵלָא מִבֵּיתָא
לְקַבְרָא, וּמִקְבְּרָא לְבֵיתָא, וְאֶתְאֲבֵלַת עָלֶיהָ,
וְתֵלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, אֶתְדַּנּוּ כִּחְדָּא נִפְשָׁא וְגוּפָא, וְלִית
מָאן דִּידַע בְּעֵלְמָא, וַיִּשְׁנָה לְאֶתְעָרָא לְבָא.

לְבַתָּר, גּוּפָא אֶתְטָרִיד, וְנִפְשָׁא אֲזֵלָא וְאֶסְתַּחֲיָא (דף
רכו ע"ב) בְּגִיהֶנֶם, וְנִפְקָא וְשָׂטָא בְּעֵלְמָא,
וּמִבְּקָרָא לְקַבְרִיהָ, עַד דְּמִתְלַבֵּשָׁא בְּמָה דְּאֶתְלַבֵּשָׁא.
לְבַתָּר תְּרִיסַר יָרֵחִי, נִיּוּחִין כֻּלָּא. גּוּפָא שָׁבִיק (שְׁבִיד)
בְּעַפְרָא. נִפְשָׁא אֶתְצָרִיר וְאֶתְנַהִיר בְּרוּחָא,
בְּמָאנָא דְּאֶתְלַבֵּשׁ. רוּחָא אֶתְעַנַּג בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.
נִשְׁמָתָא סְלָקָא לְצִרוּרָא דְּעֵנוּנָא דְּכָל עֵנוּנִין. וְכֻלָּא
אֶתְקַשֵּׁר דָּא בְּדָא לְזְמַנִּין יְדִיעֵן.

תָּא חַיִּי, וְוִי לֹון לְבַנֵּי נָשָׂא, דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין וְלֹא
יְדַעִין וְלֹא אֶשְׁתְּמוּדְעֵן, עַל מַה קִּיָּיִמי, וְיִתְנַשִּׁי

לשון הקודש

שְׁמֵתְלַבֵּשֶׁת בְּמַה שְׁמֵתְלַבֵּשֶׁת.
אַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ כָּלָם נָחִים. הַגּוּף
נִשְׁאָר (וְנָח) בְּעַפְרָא. הַנֶּפֶשׁ נִצְרָרַת
וּמְאִירָה בְּרוּחַ, בְּמִלְבוּשׁ שְׁמֵתְלַבֵּשֶׁת.
הַרוּחַ מִתְעַנֵּגַת בְּגֵן עֵדֶן, וְהַנֶּשְׁמָה עוֹלָה
לְצִרוּר שֶׁל עֵנַן כָּל הָעֵנוּנִים, וְהַכָּל
נִקְשָׁר זֶה בְּזֶה לְזְמַנִּים יְדוּעִים.
בָּא רָאָה, אוֹי לָהֶם לְבַנֵּי אָדָם שֶׁלֹא

בָּא רָאָה, כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים, הַנֶּפֶשׁ
הוֹלֶכֶת מִהַבֵּית לְקַבְרָא, וּמִהַקְבֵּר לְבֵית,
וּמִתְאֲבֵלַת עָלָיו, וְשֹׁלֵשׁ פַּעַמִּים בַּיּוֹם
נִדְּוָנִים בְּאַחַד הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, וְאִין מִי
שִׂידַע בְּעוֹלָם וַיִּשְׁנִיתָ לְעוֹרֵר אֶת הַלֵּב.
אַחַר כֵּךְ הַגּוּף נִטְרָד, וְהַנֶּפֶשׁ הוֹלֶכֶת
וּמִתְרַחֶצֶת בְּגִיהֶנֶם, וְיוֹצֵאת וּמְשׁוּטְטֶת
בְּעוֹלָם וּמִבְּקָרַת אֶת קַבְרוֹ, עַד

מִנִּיּהוּ לְמַעַבְדַּי פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. דְּאִית פְּקוּדֵי
 אוֹרֵייתָא דְּעַבְדֵּי לְבוּשׁ יָקָר לְעִילָא. וְאִית פְּקוּדֵי
 אוֹרֵייתָא דְּעַבְדֵּי לְבוּשׁ יָקָר לְתַתָּא. וְאִית פְּקוּדֵי
 אוֹרֵייתָא דְּעַבְדֵּי לְבוּשֵׁי יָקָר לְהַאי עֲלָמָא. וְכָלֵא
 אֲצַטְרִיכָן לִיה לְבַר נָשׁ, וּמִן יוֹמוֹי מַמָּשׁ, בְּלָחוּ
 מִתְתַּקְנָן, בְּמָה דְּאוֹקִימָנָא.

רַבִּי יְהוּדָה סָבָא, אֲתֵרְגִּישׁ בְּדַעְתִּיהּ יוֹמָא חַד, וְאַחֲזוּ
 לִיה בְּחִלְמִיהּ, חַד דִּיוֹקְנָא מִנְהוּרָא דִּילִיה,
 תַּקִּיף, דְּאִזְדָּהַר לְאַרְבַּע סְטָרִין, אָמַר לְהוּ, מָאי הָאִי.
 אָמְרוּ לִיה, לְבוּשָׁא דִּילָךְ הוּא, לְדִיּוּרָא דְּחָבָא,
 וּמִתְחַהוּא יוֹמָא תָּוָה חֲדָי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, רוּחִין דְּצַדִּיקֵיִּא
 יִתְבִּין בְּלְבוּשֵׁיהוֹן, שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגִנְתָּא דְּעָדָן,
 וּמִשְׁבָּחָן לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּיקְרָא עֲלָאָה. תָּדָא

לשון הקודש

אָחַד, וְהָרָאוּ לוֹ בְּחִלּוּמוֹ דְּמוֹת אַחַת
 מֵאוּר שְׁלוֹ, חֲזָקָה, שְׁוִהֲרַת לְאַרְבָּעָה
 צַדִּיקִים. אָמַר לָהֶם, מָה זֶה? אָמְרוּ לוֹ,
 לְבוּשׁ שְׁלָךְ לְמַדּוּר הַזֶּה, וּמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם
 הִזָּה שְׁמַח.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹם וְיוֹם רוּחוֹת
 הַצַּדִּיקִים יוֹשְׁבִים בְּלְבוּשֵׁיהֶם שׁוּרוֹת
 שׁוּרוֹת בְּגִן עָדָן וּמִשְׁבָּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּכָבוֹד עֲלִיוֹן. זֶהוּ שְׁבָתוֹב

מִסְתַּכְלִים וְלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מוֹדְעִים עַל
 מָה עוֹמְדִים, וְנִשְׁכַּח מֵהֶם לַעֲשׂוֹת
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה. שֵׁישׁ מִצְוֹת תּוֹרָה
 שְׁעוֹשׂוֹת לְבוּשׁ נִכְבָּד לְמַעְלָה, וְיֵישׁ
 מִצְוֹת תּוֹרָה שְׁעוֹשׂוֹת לְבוּשׁ נִכְבָּד
 לְמַטָּה, וְיֵישׁ מִצְוֹת תּוֹרָה שְׁעוֹשׂוֹת לְבוּשׁ
 נִכְבָּד לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהַכֹּל צָרִיךְ לוֹ לְאָדָם,
 וּמִיָּמִיו מַמָּשׁ כָּלֵם נִתְקַנֵּים, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוּ.
 רַבִּי יְהוּדָה הִזְקֵן הִתְרַגֵּשׁ בְּדַעְתּוֹ יוֹם

הוא דְּכָתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת פָּנֶיךָ. אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּקִדְמִיתָא מַה
 כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', בְּמַה דְּאוֹקִימָנָא, מֵאֵן
 מִטָּה, דָּא בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. רֹאשׁ הַמִּטָּה, דָּא צַדִּיק.
 עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, דָּא מִלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּשִׁלְמָא כֻּלָּה
 דִּילֵיהּ, בְּמַה דְּכָתִיב (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטַּתוֹ שֶׁלֹּשְׁלֹמֹה.
 דִּיעֲקֹב לְדִידִיהּ קָא סָגִיד, לְהַהוּא דְקָאִים עַל רֹאשׁ
 הַמִּטָּה, יִשְׂרָאֵל שְׁמִיהּ, בְּגִינֵי כֶּךָ, וַיִּשְׁתַּחֲוֵי יִשְׂרָאֵל עַל
 רֹאשׁ הַמִּטָּה.

לְבַתָּר, בִּיּוֹן דִּידַע יַעֲקֹב, דִּהָא בְּדִרְגָּא עֲלָאָה
 אֲשֶׁתָּלִים, וְדִרְגָּא דִּילֵיהּ הוּא לְעִילָא עִם
 אֲבָהָתָא, וְהוּא בְּלַחֲדוּי תְּקוּנָא שְׁלִימָתָא, אַחֲסִין
 לְבִיָּהּ, וְחֲדֵי וְאִתְתַּקַּף בְּרַעוּתָא עֲלָאָה דְקִדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא בִיָּה. מַה כְּתִיב בִּיָּה, וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב עַל
 הַמִּטָּה, עַל הַמִּטָּה מִמֶּשׁ, דִּהָא בְּדִרְגָּא עֲלָאָה יַתִּיר

לשון הקודש

הַשְׁתַּחֲוָה, לְאוֹתוֹ שְׁעוּמַד עַל רֹאשׁ
 הַמִּטָּה, יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹ, מִשּׁוּם כֵּן וַיִּשְׁתַּחֲוֵי
 יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה.

אַחֵר כֶּךָ, בִּיּוֹן שֶׁיַּעֲקֹב יָדַע, שֶׁחֲרֵי בְּדִרְגָּה
 עֲלִיּוֹנָה הַשְׁתַּלֵּם, וְדִרְגָּתוֹ הִיא לְמַעְלָה עִם
 הָאֲבוֹת, וְהוּא לְבִדּוֹ תְּקוּנַת שְׁלָם, הַתְּחַזֵּק
 לְבוֹ וְשִׁמְחָה, וְהַתְּחַזֵּק בְּרַצוֹן עֲלִיּוֹן שֶׁל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ, מַה כְּתוּב בּוֹ?

(תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת פָּנֶיךָ. אָמַר רַבִּי אָבָא,
 בְּתַחֲלָה מַה כְּתוּב? וַיִּשְׁתַּחֲוֵי יִשְׂרָאֵל וְגו',
 כִּמּוֹ שְׁבָאֲרָנוּ. מִי הַמִּטָּה? זֶה כְּנִסְתַּת
 יִשְׂרָאֵל. רֹאשׁ הַמִּטָּה – זֶה צַדִּיק. עַל
 רֹאשׁ הַמִּטָּה – זֶה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ,
 שֶׁהַשְׁלֹם שֶׁל הַכֹּל שָׁלוֹ, שְׁכָתוּב (שיר ג)
 הִנֵּה מִטַּתוֹ שֶׁלֹּשְׁלֹמֹה, שֶׁיַּעֲקֹב לְשָׁלוֹ

אֲשֶׁתֶּלֶם, וּבָאָה חוּלְקִיָּה.

תֵּאֵנָּה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמִתְנִיתָא דִּילָן אוֹקִימָנָה, הָא דִּתְנִינָן בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים בִּשְׁנָה הָעוֹלָם נִדוֹן, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, בַּעֲצֶרֶת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבִנֵּי מְרוֹן, וּבַחֲג נְדוּנִין עַל הַמָּוֶם, הָא אוֹקִימָנָה מְלִי. וְרָזָא דְּמִתְנִיתָא אוֹקִימָנָה, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה וְכוּ', לְקַבִּיל רְתִיבָא עֲלָאָה, רָזָא דְּאַבְתָּן, וְדוֹד מִלְכָּא.

בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, דְּהָכִי הוּא מִמָּוֶשׁ, וְהָא אוֹקִימָנָה מְלָה דָּא, עַל מָה אֲתִיָּא מִצָּה בְּפֶסַח, וְהָא דִּינָא הוּא, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא, וְדָא שִׁירוּתָא דְּשָׂרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְמִיעַל בְּחוּלְקָא קַדִּישָׁא דְּקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וּלְבַעֲרָא מִנִּיָּהּ חֲמִין, דְּאִיְהוּ טַעוֹן אַחֲרָנִין דִּי מִמָּנָן עַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת

לשון הקודש

דְּבָרִים, וְסוּד הַמִּשְׁנָה בְּאַרְנוֹ, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה וְכוּ', כְּגוֹן הַמִּרְכָּבָה הַעֲלִינָה, סוּד הָאֲבוֹת, וְדוֹד הַמֶּלֶךְ.

בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, שְׂפָדָּה זֶה מִמָּוֶשׁ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ דְּבָר זֶה, עַל מָה בָּאָה מִצָּה בְּפֶסַח, וְהָרִי דִּין הוּא, דִּין הַמַּלְכוּת דִּין, וְזוֹ הָרֵאשִׁית שֶׁהִתְחִילוּ יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִס בַּחֲלֶק הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְבַעַר מֵהֶם חֲמִין, שֶׁהֵינָם טַעֲוִיּוֹת אַחֲרוֹת

וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב עַל הַמִּטָּה, עַל הַמִּטָּה מִמָּוֶשׁ, שֶׁהָרִי בְּדִרְגָּה עֲלִינָה יוֹתֵר הַשְׁתַּלֵּם, אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ.

שְׁנִינָו, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמִשְׁנַתְנוּ בְּאַרְנוֹ, הָרִי שְׁנִינָו בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים בִּשְׁנָה הָעוֹלָם נִדוֹן: בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, בַּעֲצֶרֶת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבִנֵּי מְרוֹן, וּבַחֲג נְדוּנִים עַל הַמָּוֶם. הָרִי בְּאַרְנוֹ

בּוֹכָבִים וּמִזֹּלוֹת דְּאַקְרוֹן אֱלֹהִים אַחֲרִים, אֱלֹהֵי נֹכַר.
 וְאַקְרוֹן חֲמִין, יֵצֵר הָרַע, וְלִמְיַעַל בְּמִצָּה, חוֹלָקָא
 קַדִּישָׁא דְקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲמַאי תִּבְנוּתָהּ. (ס"א ל"ג בְּמָה
 דַּאֲתָא אֲמַר, (ירמיה ב) תִּבְנוּתָהּ בַּח"א, רָמְיוּ לַח"א קַדְמָתָה דְשָׁמַא קַדִּישָׁא) בְּגִין כֵּךְ,
 בְּפֶסַח גְּדוּנִין עַל הַתִּבְנוּתָהּ, וְאוֹקִימָנָא דְעֵלְמָא אֲתִדָּן
 עַל דִּינָא דַּח"א.

בַּעֲצֵרֶת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן. פְּרוֹת הָאֵילָן, פִּירוֹת
 הָאֵילָנוֹת מִיבְעֵי לִיה, מֵאֵן פְּרוֹת הָאֵילָן.
 אֵלָא, דָּא הוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיף לְעִילָא. פְּרוֹת
 הָאֵילָן, בְּמָה דְכְּתִיב, (הושע יד) אֲנִי כְּבוֹרֵשׁ רַעֲנָן מִמְּנִי
 פְּרִידָא נִמְצָא.

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנֵינוּ כְּבִי מָרוֹן. תָּנָא רֵאשׁ
 הַשָּׁנָה, דָּא הוּא רִישָׁא דְשִׁתָּא דְמַלְכָּא,
 וּמֵאֵן הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא יִצְחָק, דְּאַקְרִי רֵאשׁ,

לשון הקודש

הָאֵילָן?! פְּרוֹת הָאֵילָנוֹת צְרִידָא לְהִיּוֹת!
 מַה זֶה פְּרוֹת הָאֵילָן? אֵלָא זֶהוּ הָאֵילָן
 הַגָּדוֹל וְהַחֲזָק לְמַעְלָה. פְּרוֹת הָאֵילָן,
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (הושע יד) אֲנִי כְּבוֹרֵשׁ רַעֲנָן
 מִמְּנִי פְּרִידָא נִמְצָא.

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנֵינוּ כְּבִי מָרוֹן.
 שְׁנִינוּ, רֵאשׁ הַשָּׁנָה זֶהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ. וּמִי הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה? זֶה יִצְחָק
 שֶׁנִּקְרָא רֵאשׁ, שֶׁהוּא רֵאשׁ אַחֵד שֶׁל

שְׁמִמָּנִים עַל עַמִּים עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים
 וּמִזֹּלוֹת שְׁנִקְרָאִים אֱלֹהִים אַחֲרִים, אֱלֹהֵי
 נֹכַר, וְנִקְרָאִים חֲמִין, יֵצֵר הָרַע, וְלַהֲכַנֵּם
 בְּמִצָּה, חֲלָק הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. לְמָה תִּבְנוּתָהּ? (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר תִּבְנוּתָהּ
 בַּח"א, רָמְיוּ לַח"א רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַשֵּׁם הַקֹּדֶשׁ) לְכֵן
 בְּפֶסַח גְּדוּנִים עַל הַתִּבְנוּתָהּ, וּבְאַרְנוֹ
 שֶׁהַעוֹלָם גְּדוּן עַל דִּין שֶׁל ה"א.

בַּעֲצֵרֶת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן. פְּרוֹת

דַּאִיְהוּ חַד רִישָׁא דְּמִלְכָּא (נ"א לְעִילָא), אֶתֶר דַּאֲקָרִי שָׁנָה.
בְּגִינִי כֶּךָ כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו בְּבִי מְרוֹן.
וְעַל דָּא תִּנְיָנָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהָא בְּרִישָׁא דְּשִׁתָּא
שְׁאֲרֵי יִצְחָק.

וּבְחַג גִּדּוּנִין עַל חַמִּים, דָּא הוּא שִׁירוּתָא (דְּרִישָׁא)
דִּימִינָא דְּמִלְכָּא, וְעַל דָּא חֲדוּתָא דְּמִיָּא
אֶשְׁתַּכַּח בְּכָלֵא, בְּשַׁעֲתָא דְּנִסְכֵּי מִיָּא, וְשְׁאֲבֵי לֹון, בְּגִין
דְּמִים הָא יְדִיעָא. וְעַל דָּא בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים אֱלִין,
כָּלֵא מִשְׁתַּכַּחִין. (דף רכו ע"א)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּד יִסְתַּכְּלוֹן מַלְי, כָּלֵא אֶשְׁתַּכַּח
בְּחֵי פְּרָקִין, אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְּיֹוד
מִלְכָּא. וּבְחֵי עֲלָמָא אֲתֵדֵן, וּבְאַרְבַּע פְּרָקִין בְּגִי נָשָׂא
אֲתֵדֵנוּ, בִּיּוֹמִין דַּאֶשְׁתַּכַּחוּ בְּעֲלָמָא. וּבְכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא,
סְפָרִין פְּתִיחָן וְעוֹבְדִין כְּתִיבִין, וְלִית מָאן דִּי־שִׁנְגָּה, וְלִית
מָאן דִּי־רַכִּין אֹודְנִיָּה, וְאֹודְנִיָּתָא אֶסְחִידַת בֵּיהּ בְּכָל

לשון הקודש

ידוע, ועל זה בארבעה פרקים אלו הכל
נמצאים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשִׁסְתַּכְּלוֹן בְּדְּבָרִים,
הַכֹּל נִמְצָא בְּפְרָקִים הַלָּלוּ, אֲבָרְהָם,
יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְּיֹוד הַמֶּלֶךְ, וּבְאַלְהַ הָעוֹלָם
גִּדּוּן, וּבְאַרְבַּעַה פְּרָקִים בְּגִי אָדָם גִּדּוּנִים
בְּיָמִים שְׁנִמְצָאִים בְּעוֹלָם, וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם
הַסְּפָרִים נִפְתָּחִים וְהַמַּעֲשִׂים נִכְתָּבִים,

הַמֶּלֶךְ וְלַמַּעֲלָה, מְקוֹם שְׁנִקְרָא שָׁנָה, לְכֹון
כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו בְּבִי מְרוֹן,
וְעַל זֶה שְׁנִינָן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁהָרִי
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שׁוֹרָה יִצְחָק.

וּבְחַג גִּדּוּנִים עַל חַמִּים, זֹוהִי רֵאשִׁית
וְשֶׁל רֵאשׁוֹ שֶׁל יָמִין הַמֶּלֶךְ, וְעַל זֶה שְׁמַחַת
הַמִּים נִמְצָאִת בְּכָל בְּשַׁעַת שְׁמִנְסָכִים
מִים וְשׁוֹאֲבִים אוֹתָם, מִשׁוּם שְׁמִים זֶה

יֹאמַר, וְקָלָא קָרִי בְּחִילָא, (משלי ט) מִי פָתִי יֶסֶר הִנֵּה
חֶסֶר לֵב אֲמָרָה לוֹ, וְלִית מָאן דִּיצִית לְקָלִיָּה.

תֵּאֲנֵא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּצַפְרָא, סְהָדִין
קָיִימִין לְקַבְּלִיָּה, וְסְהָדִין בֵּיתָה, וְהוּא לֹא
אַשְׁגַּח. נִשְׁמָתָא אֶסְהִידַת עֲלֵיָּה, בְּכָל עֶדֶן וּבְכָל
שַׁעְתָּא, אִי אֲצִית יָאוּת. וְאִי לֹא, הָא סְפָרִין פְּתִיחִין
וְעוֹבְדִין בְּתִיבִין. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וּפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיָּא,
דְּלֹא מְסַתְּפוּ מִן דִּינָא, לֹא בְּעֶלְמָא דִּין, וְלֹא בְּעֶלְמָא
דְּאֲתִי. הָדָא הוּא דְּבִתִּיב, (משלי כח) וְצְדִיקִים כְּכַפִּיר
יִבְטָח. וּבִתִּיב, (תהלים לז) צְדִיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (בראשית טו) וַיְהִי הַשָּׁמֶשׁ לְבָא
וְתִרְדְּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם וְגו', הָאִי קָרָא
אוֹקְמוּתָהּ. אֲבָל דָּא יֹאמַר דְּדִינָא קִשְׁיָא, דְּאֶפְקִי לִיָּה
לְבַר נָשׁ מִתְּהִי עֶלְמָא. דִּתְנִיָּא, (תחומא יומא) זְמַנָּא דְּמָטָא

לשון הקודש

לא - הרי הספרים פתוחים והמעשים
נכתבים. אמר רבי חזיה, אשרי
הצדיקים שאינם פותחים מן הדין לא
בעולם הזה ולא בעולם הבא. זהו
שכתוב (שם כח) וצדיקים ככפיר יבטח.
וכתוב (תהלים לז) צדיקים יירשו ארץ.

רבי חזקיה פתח ואמר, (בראשית טו) ויהי
השמש לבא ותרדמה נפלה על אברהם
וגו'. פסוק זה בארוהו, אבל זה יום הדין

ואין מי שישים לב, ואין מי שיירבין
אוננים. והתורה מעידה בו בכל יום,
וקול קורא בחיל, (משלי ט) מי פתי יסר
הנה חסר לב אמרה לו, ואין מי
שיקשיב לקולו.

למדנו, בשעה שפן אדם קם בפקר,
עדים עומדים כנגדו ומעידים בו, והוא
אינו משגיח. הנשמה מעידה עליו בכל
זמן ובכל שעה. אם הקשיב - יפה, ואם

דְּבַר נֶשׁ נָפִיק מִהָאֵי עֲלָמָא, הֵהוּא (יוֹמָא) זְמַנָּא יוֹמָא
 דְּדִינָא רַבָּא, דְּאִתְחַשַּׁד שְׂמִשָּׂא מִן סִיחָרָא, בְּמָה
 דְּכָתִיב, (קֹהֶלֶת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא תִחַשַּׁד הַשֶּׁמֶשׁ, דָּא
 נִשְׁמַתָּא קֳדִישָׁא, דְּאִתְמַנַּעַת מִבֶּר נֶשׁ, תִּלְתִּין יוֹמִין,
 עַד לָא יִפּוּק מֵעֲלָמָא (וְהָא חֲזִי), וְחָמָא דְּצוּלָמָא
 דְּאִתְמַנַּעַת מִנִּיהּ וְלֹא אִתְחַזִּי.

מָאֵי טַעְמָא אִתְמַנַּעַת מִנִּיהּ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא קֳדִישָׁא
 סֻלְקַת, וְאִתְעַבְּרַת מִנִּיהּ, וְלֹא אִתְחַזִּי. דְּלֹא
 תִּימָא, דְּכִד מִית בֶּר נֶשׁ וְאִתְחַלַּשׁ, הָאֵי נִשְׁמַתָּא
 אִתְעַבְּרַת מִנִּיהּ, אֵלָא כִּד אִיהוּ בְּחִיָּו, בְּתוֹקֶפִיָּה,
 אִתְעַבְּרַת מִנִּיהּ (וְאִתְחַלַּשׁ) הָאֵי נִשְׁמַתָּא, וְלֹא נִהָרָא
 לְרוּחָא, וְרוּחָא לָא נָהִיר לְנַפְשָׁא, בְּדִין צוּלָמָא
 אִתְעַבְּרַת מִנִּיהּ, וְלֹא נָהִיר לֵיהּ. (אֵלָא) מִהֵהוּא יוֹמָא,
 כֹּלָא מִכְרִיז עָלֵיהּ, וְאַפִּילוּ צַפְרֵי שְׂמִיָּא. מָאֵי טַעְמָא.

לשון הקודש

מַה הַטַּעַם נִמְנַע מִמֶּנּוּ? מִשּׁוּם שֶׁהַנֶּשְׁמָה
 הַקְּדוּשָׁה עוֹלָה וּמַעְבֵּרַת מִמֶּנּוּ וְלֹא
 נִרְאִיתָ. שְׁלֹא תֹאמַר, שֶׁבְּשִׁמְתֵּי אָדָם
 וְנִחְלָשׁ, נִשְׁמָה זוֹ מַעְבֵּרַת מִמֶּנּוּ, אֲלֵא
 כִּשְׁהוּא בְּחִיָּו בְּכַחוֹ, מַעְבֵּרַת מִמֶּנּוּ
 (וְנִחְלָשׁתָּ) נִשְׁמָה זוֹ וְלֹא מְאִירָה לְרוּחַ,
 וְהָרוּחַ לֹא מְאִירָה לְנַפֶּשׁ, וְאִזּוּ מַעְבֵּר
 מִמֶּנּוּ הַצֶּלֶם וְלֹא מְאִיר לוֹ. וְאַלְא מְאִירָה
 הַיּוֹם בְּלֵם מִכְרִיזִים עָלָיו, וְאַפִּילוּ צַפְרֵי

הַקִּשָּׁה שְׂמוּצִיָּאִים אֶת הָאָדָם מִהָעוֹלָם
 הַזֶּה. שְׁשִׁנּוּ, וְאוֹתוֹ יוֹם הַזֶּמֶן שְׂמִיָּע
 שְׁהָאָדָם יוֹצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתוֹ וְיוֹם
 זְמַן יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל, שְׁנַחֲשָׁד הַשֶּׁמֶשׁ מִן
 הַלְבָּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת יב) עַד אֲשֶׁר
 לֹא תִחַשַּׁד הַשֶּׁמֶשׁ, זוֹ הַנֶּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה
 שְׁנִמְנַעַת מִן הָאָדָם שְׁלִשִּׁים יוֹם עַד
 שֶׁלֹּא יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם, וְרוּחָהּ שֶׁהַצֶּלֶם
 שְׁנִמְנַעַת מִמֶּנּוּ וְלֹא נִרְאָה.

בְּגִין דְּנִשְׁמָתָא הָא סְלָקָא מַנִּיה, וְרוּחָא לָא נָהִיר
לְנַפְשָׁא, בְּדִין נַפְשָׁא אֶתְחַלְשֶׁת, וּמִיכְלָא וְכָל
תִּיאובָתָא דְּגוּפָא, סְלָקָא מַנִּיה וְאֶתְעֵבֵר.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְאֶפִּילוּ כָּל זְמָנָא דְּנַפִּיל אִינִישׁ
בְּבֵי מַרְעִיָּה, וְלֹא יָכִיל לְצַלָּאָה, נִשְׁמָתָא
אֶתְעֵבֵרֶת וְסְלָקָא מַנִּיה, וּבְדִין לָא נָהִיר רוּחָא לְנַפְשָׁא,
עַד דְּדִינִין דִּינִיָּה דְּבֵר נָשׁ. וְאִי דִינִין לִיָּה לְבֵר נָשׁ
לְטַב, בְּדִין נִשְׁמָתָא אֶתְחַדְרֶת לְאַתְרָהּ, וְנִהִירָא לְכָלָא.
הָא בְּזִמְנָא דְּקִיָּמָא מְלָה בְּדִינָא. וּבְזִמְנָא דְּלֹא קִיָּמָא
מְלָה בְּדִינָא, תִּלְתִּין יוֹמִין אֶקְדִּימֶת נִשְׁמָתָא לְכָלָא,
וְצוֹלָמָא אֶתְעֵבֵר מַנִּיה.

תַּאנָּא, בְּזִמְנָא דְּדִינִין לִיָּה לְבֵר נָשׁ לְעִילָא, סְלָקִין
לְנִשְׁמָתִיָּה לְבֵי דִינָא, וְדִינִין עַל מִימְרָהָא,
וְהִיא אֶסְהִידֶת בְּכָלָא, וְאֶסְהִידֶת בְּכָל רַעֲיוֹנֵי דְּבֵר נָשׁ,

לשון הקודש

לְטוֹב, אִזּוּ הַנִּשְׁמָה חוֹזֶרֶת לְמִקּוּמָהּ
וּמֵאִירָה לְכָל. הָרִי בְּזִמְנָא שְׁעוּמֵד הַדְּבָר
בְּדִין, וּבְזִמְנָא שְׁלֹא עוּמֵד הַדְּבָר בְּדִין,
שְׁלֹשִׁים יוֹם מְקַדִּימָה הַנִּשְׁמָה לְכָל,
וְהַצֵּלָם מֵעֵבֵר מִמֶּנּוּ.

שְׁנִינֵו, בְּזִמְנָא שְׁדָנִים אֶת הָאָדָם
לְמַעְלָה, מַעְלִים אֶת נִשְׁמָתוֹ לְבֵית דִּין
וְדָנִים אוֹתָהּ עַל פִּי דְּבָרֶיהָ, וְהִיא מַעֲיֶדָה
בְּכָל וּמַעֲיֶדָה בְּכָל רַעֲיוֹנוֹת הָאָדָם,

הַשְּׁמִים. מָה הַפֶּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁמָה זוֹ
עָלְתָה מִמֶּנּוּ, וְהָרוּחַ לֹא מֵאִירָה לְנַפֶּשׁ,
וְאִזּוּ הַנֶּפֶשׁ נִחְלָשֶׁת, וְהִמְאָכַל וְכָל
תַּאֲוֹת הַגּוּף עוֹלִים מִמֶּנּוּ וּמַעֲבָרִים.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְאֶפִּילוּ כָּל פֶּעַם
שְׁנוּפֵל אִישׁ בְּבֵית חָלְיוֹ וְלֹא יָכֹול
לְהִתְפַּלֵּל, הַנִּשְׁמָה מַעֲבֵרֶת וְעוֹלָה מִמֶּנּוּ,
וְאִזּוּ הָרוּחַ לֹא מֵאִירָה לְנַפֶּשׁ, עַד שְׁדָנִים
דִּינוּ שֶׁל הָאָדָם. וְאִם דָּנִים אֶת הָאִישׁ

וּבְעוֹבְדֵינָּ לֹא אֶסְהִידֶתָּ, דִּהָא בְּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין.
וּבְלָהוּ דִּינִין לִיה לְבַר נָשׁ, בְּחַהֲיָא שְׁעָתָא דְּדִינִין
לִיה לְבַר נָשׁ לְעִילָא, בְּדִין דְּחֻקָּא דְּגוּפָא אֶשְׁתַּבַּח,
יִתִּיר מִשְׁאָר זְמַנִּיא.

אִי דִּינִין לִיה לְטַב, בְּדִין אַרְפִּין מְנִיה. וְזִיעָא
אֶתְבַּקַּע עַל גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא אֶחָדֶת לְבָתֵּר,
וְנִהָרָא לְכָלָא. וְלֹא סָלִיק בַּר נָשׁ מִבֵּי מְרַעִיָּה לְעֵלְמִין,
עַד דְּדִינִין דִּינִיה לְעִילָא. וְאִי תִימָא, הָא בְּמָה חִיבִי
עַלְמָא, בְּמָה רְשִׁיעִי עַלְמָא, קִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ. אֶלָּא,
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁגַּח בְּדִינִיה דְּבַר נָשׁ, אַף עַל גַּב
דְּהֶשְׁתָּא לֹא זָבִי, וְהוּא חָמִי דִּהָא לְבָתֵּר זָבִי, דְּאִין
לִיה לְטַב. אִו לְזְמַנִּין דְּאוּלִּיד בַּר, דִּיחֲוִי זַכָּא
בְּעַלְמָא, וְעַל דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִין לִיה לְטַב.
וְכָל עוֹבְדֵי וְדִינוּי דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְטַב, וּבְכָלָא

לשון הקודש

עולם, במה רשעי עולם עומדים בקיומם?
אלא הקדוש ברוך הוא משגיח בדִּין
הָאָדָם, אַף עַל גַּב שְׁכַעַת לֹא זֹכֶה, וְהוּא
רוֹאֶה שְׂאֵחַר כִּד זִכָּה – דִּן אוֹתוֹ לְטוֹבָה.
אוּ לְפַעְמִים שְׂמוּלִיד בֵּן שִׁיחָה צָדִיק
בְּעוֹלָם, וְעַל זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּן
אוֹתוֹ לְטוֹבָה.

וְכָל מַעֲשֵׂי וְדִינוּי שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְטוֹבָה, וּמִשְׁגִּיחַ בְּהַבֵּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב

וּבְמַעֲשִׂים לֹא מַעֲדָה, שְׁהָרִי כָלָם
כְּתוּבִים בְּסַפְרִים, וְכָלָם דָּנִים אֶת הָאָדָם.
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁדָנִים אֶת הָאָדָם לְמַעַלָּה,
אִז דְּחֻק הַגּוֹף נִמְצָא יוֹתֵר מִשְׁאָר הַזְּמַנִּים.
אִם דָּנִים אוֹתוֹ לְטוֹבָה, אִז מִרְפִּים מְמַנּוּ,
וְזִיעָה נִבְקַעַת עַל הַגּוֹף, וְהַנְשָׁמָה חוֹזֶרֶת
אַחֵר כִּד וּמְאִירָה לְכָל, וְלֹא עוֹלָה אָדָם
מִבֵּית חָלִיו לְעוֹלָמִים עַד שְׁדָנִים דִּינוּ
לְמַעַלָּה. וְאִם תֹּאמַר, הָרִי בְּמָה חִיבִי

אֲשַׁנֶּה. כִּמְה דְכְתִיב, (יחזקאל לג) חֵי אֲנִי נָאִם ה' וְגו' אִם
אֲחַפּוּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדְּרָכּוֹ. וּבְגִין
דָּא, כָּל אֵינוֹן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְקִיִּימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ,
קֹדֶשָׁא בְּרִידָא הוּא דָּאִין לוֹן לְטַב.

וְלִזְמַנִּין, דְּאֵינוֹן מֵרַעִין אֲשֶׁתְּלִימוֹ זְמַנֵּיהוּ,
מִלְמַשְׁרֵי תַּמָּן. כִּמְה דָּאֵת אָמַר, (דברים כח)
וְחִלָּאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים, דְּעֵבְדוּ מִהִימְנוּתָא. דְּכַד
שְׂרִיאָן עָלֵיהּ דְּבַר (דף רכז ע"ב) נָשׁ, מִסְתַּלְקִי מִנִּיהּ לְבִתָּר
דְּאֲשֶׁלִּימוֹ זְמַנֵּיהוּ, בֵּין לְצַדִּיקָיָא, בֵּין לְחֲיִיבָא, וְכֹלָא
אֲתַעְבַּד בְּדִינָא בְּדַקְאֲמָרָן:

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה, אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, הֵאֵי קָרָא קִשְׂיָא, דְּכְתִיב וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב וַעֲיִנֵּי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֵן לֹא יוּכַל
לְרֹאוֹת, אִי לֹא יוּכַל לְרֹאוֹת, מֵהוּ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל. אֵלָּא

לשון הקודש

שְׂכַשְׁשׁוּרִים עַל הָאָדָם מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ
לְאַחַר שְׁהַשְׁלִימוֹ זְמַנָּם, בֵּין לְצַדִּיקִים, בֵּין
לְרָשָׁעִים, וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּדִין, כְּמוֹ
שֶׁבִּאֲרָנוּ.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי
אֵלֶּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פָּסוּק זֶה קִשְׂיָא,
שֶׁכְּתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וּכְתוּב וַעֲיִנֵּי
יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֵן לֹא יוּכַל לְרֹאוֹת. אִם

((יחזקאל לג) חֵי אֲנִי נָאִם ה' וְגו' אִם אֲחַפּוּץ
בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדְּרָכּוֹ.
וּבְגִלָּל זֶה כָּל אוֹתָם רָשָׁעֵי הָעוֹלָם
שְׁעוּמָדִים בְּמִקּוֹמָם, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּן
אוֹתָם לְמוֹכָה.

וְלַפְעָמִים אוֹתָם הִחָלָאִים נִשְׁלָם זְמַנָּם
מִלְשׁוֹרוֹת שָׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים מב)
וְחִלָּאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים, שְׁעָשׂוּ אֲמוּנָה,

דַּחַמָּא בְּרוּחַ קְדָשָׁא, אֵינוֹן בְּנֵי יוֹסֵף, דְּאֵינוֹן יִרְבְּעָם
וְחִבְרִיו. דְּיִרְבְּעָם עֲבַד תַּרְיִן עַגְלֵי זָהָב, וְאָמַר (מלכים א'
יב) אֱלֹה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֶּךָ, מִי אֱלֹה, מָאן הוּא
דְּזִמִּין לְמִימַר אֱלֹה אֱלֹהֵיךָ לְטַעֲנוֹן אַחֲרֵן, וּבְגִין כֶּךָ
וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מִכָּאן, דְּצַדִּיקָיָא חָמָאן עוֹבְדָא לְמַרְחוּק, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְעַטֵּר לֹון בְּעִטְרָא דִּילִיה, מַה
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לְמַרְחוּק, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית
א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד,
דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמָא כָּל עוֹבְדִין, עַד לָא יַעֲבֹד
לֹון, וּכְלָהוּ אַעֲבְרוּ קַמִּיה.

כְּגִוּוֹנָא דָא, כָּל דְּרִין דְּעֵלְמָא, מְסִיפֵי עֵלְמָא, עַד
סִיפֵי עֵלְמָא, כְּלָהוּ אֶתְעַתְּדוּ וְקִיִּמוּ קַמִּיה
עַד לָא יִיתוֹן לְעֵלְמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מא)

לשון הקודש

בְּעִמְרָתוֹ. מַה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רֹאֶה
לְמַרְחוּק, כְּמוֹ שְׁכָנוּת (בראשית א) וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב
מְאֹד, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רֹאֶה כָּל
הַמַּעֲשִׂים עַד שֶׁלֹא עוֹשִׂים אוֹתָם, וְכָלֵם
עוֹבְרִים לְפָנָיו.

כְּמוֹ זֶה כָּל הַדּוֹרוֹת הָעוֹלָם מְסוּפָה הָעוֹלָם
וְעַד סוּף הָעוֹלָם, כָּלֵם הִתְיַצְּבוּ וְעַמְדוּ
לְפָנָיו עַד שֶׁלֹא יָבֹאוּ לְעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָנוּת

לֹא יוֹכֵל לְרֹאוֹת, אִזּוּ מַה זֶה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל?
אֵלֹא שְׂרָאָה בְּרוּחַ הַקְדָּשׁ אוֹתָם בְּנֵי
יוֹסֵף, שֶׁהֵם יִרְבְּעָם וְחִבְרִיו, שִׁירְבְּעָם
עָשָׂה שְׁנֵי עַגְלֵי זָהָב וְאָמַר (מלכים א' יב) אֱלֹה
אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן מִי אֱלֹה, מִי הוּא
שֶׁעַתִּיד לִזְמַר אֱלֹה אֱלֹהֵיךָ לְעִבּוּדָה זָרָה,
וְלָכֵן וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מִכָּאן שֶׁצַּדִּיקִים רֹאִים מַעֲשֵׂה לְמַרְחוּק,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעַטֵּר אוֹתָם

קורא הדורות מראש, עד לא אתברי עלמא. בגין
 דכל נשמתין דנחתין לעלמא, עד לא ייחתון, בלהו
 קיימי קמיה דקדשא בריך הוא, בדיוקנא דקיימי
 בהאי עלמא, ואקרון בשמתן, דכתיב, (ישעיה מ) לבלם
 בשם יקרא.

אוף הכי צדיקיא, קדשא בריך הוא אחמי לון
 כל דרין דעלמא, עד לא ייתון וישתבחון
 בעלמא. מנא לן מאדם (דא אדם) דהוה קדמאה,
 דקדשא בריך הוא אחמי ליה כל אינון דרין עד
 לא ייתון, בדכתיב, (בראשית ה) זה ספר תולדות
 דתנינן, אחמי ליה, כל אינון דרין דזמינן למיתי
 לעלמא. וכן למשה, דכתיב, (דברים לד) ויראהו ה' את
 כל הארץ, דקדשא בריך הוא אחמי ליה כל דרין
 דעלמא, וכל אינון מנהיגי עלמא, וכל שאר נביאי,
 עד לא ייתון לעלמא.

לשון הקודש

יבאו וימצאו בעולם. מניין לנו? מאדם זה
 אדם שיהיה ראשון, שהקדוש ברוך הוא
 הראה לו כל אותם דורות עד שלא יבאו,
 ככתוב (בראשית ה) זה ספר תולדות ואדם,
 ששנינו, הראה לו כל אותם דורות
 שעתידיים לבא לעולם. וכן למשה,
 שכתוב (דברים לד) ויראהו ה' את כל הארץ,
 שהקדוש ברוך הוא הראה לו כל דורות

(ישעיה מא) קרא הדורות מראש, עד שלא
 נברא העולם. משום שכל הנשמות
 שיורדות לעולם, עד שלא ירדו, כלם
 עומדים לפני הקדוש ברוך הוא בדמות
 שעומדים בעולם הזה, ונקראים בשמות,
 שכתוב (שם מ) לבלם בשם יקרא.

גם כך הצדיקים, הקדוש ברוך הוא
 מראה להם כל דורות העולם עד שלא

אוֹף הָכָא, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף, חֲמָא
 לְמִרְחֹק, וְאִזְדַּעַז, וְאָמַר מִי אֵלֶּה. וְהָיִ קָרָא
 אֲשֵׁלִים לְתָרִין סְטָרִין, לְהָאִי סְטָרָא, וּלְהָאִי סְטָרָא.
 וְעַל דָּא אָתִיב יוֹסֵף וְאָמַר, בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי
 אֱלֹהִים בְּזֹה. וּמָנָא לֶן דְּקֻדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אַחֲמִי
 לִיה בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא. דְּכִתִּיב וְהִנֵּה הִרְאָה אֹתִי
 אֱלֹהִים גַּם אֶת זֶרְעִי. גַּם, לְאַסְגָּאָה אֵינוֹן דְּנִפְקִין
 מִנִּיה בְּדִקְאָמָרָן:

וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר וְגו', בְּהָאִי
 קָרָא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף,
 דְּלֹא אַשְׁכְּחַן הָכָא בְּרָכָה דְּבְרִידָא לִיה לְיוֹסֵף אֶלָּא
 לְבָנָיו. אִי לְבָנָיו, וַיְבָרְכֵם מִיבְעֵי לִיה, מַהוּ וַיְבָרֶךְ אֶת
 יוֹסֵף, וְלֹא אַשְׁכְּחַן הָכָא דְּאֶתְבְּרִידָא יוֹסֵף.

לשון הקודש

הָעוֹלָם וְכָל אוֹתָם מִנְהִיגֵי הָעוֹלָם וְכָל
 שְׂאָר הַנִּבְיָאִים עַד שְׁלֹא יָבֹאוּ לְעוֹלָם.
 גַּם כָּאן, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף, רָאָה
 לְמִרְחֹק וְהִזְדַּעַז, וְאָמַר מִי אֵלֶּה? וּפְסוּק
 זֶה מְשָׁלִים לְשָׁנֵי צִדִּידִים, לְצַד זֶה וּלְצַד
 זֶה. וְלִכְּנָן הִשִּׁיב יוֹסֵף וְאָמַר, בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר
 נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֹה. וּמִנֵּין לָנוּ שֶׁהִרְאָה לּוֹ
 הַקּוּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ? שְׁכֵתוֹב
 וְהִנֵּה הִרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת זֶרְעִי. גַּם
 – לְרַבּוֹת אוֹתָם שִׁיעָאוּ מִמֶּנּוּ, כְּפִי
 שְׁאֻמָּרָנוּ.
 וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
 וְגו'. בְּפִסּוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ, וַיְבָרֶךְ
 אֶת יוֹסֵף, שְׁלֹא מְצָאנוּ כָּאן בְּרָכָה שְׁבִרָדָא
 אֶת יוֹסֵף, אֶלָּא אֶת בְּנָיו. אִם לְבָנָיו, אִזּוֹ
 צִרִידָא לְהִיּוֹת פְּתוּב וַיְבָרְכֵם, אִזּוֹ מַה זֶה
 וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, וְלֹא מְצָאנוּ כָּאן שְׁיוֹסֵף
 הַתְּבִרָדָא?

**אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֶת דִּיּוּקָא, כְּתִיב אֶת יוֹסֵף, בְּרַכְתָּא
דְּבָנִי הָוָה, וְכֵן אֶתְבְּרָאן בְּנֵי, אִיהוּ
מִתְבָּרַךְ. דְּבְרַכְתָּא דְּבָנִי דְּבַר נָשׁ בְּרַכְתִּיהָ אִיהִי.**

**אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, אֶת דִּיּוּקָא,
דְּבָרִיד לְאֵת קִימָא, רָזָא (נ"א דְּבָרִית בְּנֵין דְּבִין דְּאָמַר
בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּנֵה, בְּדִין בְּרִיד לְהוּא אֲמַר רָזָא) דְּבָרִית דְּנָטַר
יוֹסֵף, וּבְנֵין כָּךְ אֶקְרִי צְדִיק, אֶת דִּיוֹסֵף, רָזָא דְּבָרִית
דְּקִימָא בְּהַדִּיהָ דִּיוֹסֵף:**

**הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכוּ אֲבוֹתַי לְפָנָיו. הָאֱלֹהִים,
דָּא רָזָא דְּבָרִית קְדִישָׁא, קִימָא קְדִישָׁא.
אֲבוֹתַי לְפָנָיו, דִּיּוּקָא לְפָנָיו, דְּאִינוּן קְדָמָאֵי עֲלָאֵי,
מִקְמֵי רָזָא דְּנָא, אֲבָרְהָם וַיְצַחֵק, דְּהָא מְנַחֵן אֲתָנוּ
וַיִּנְקָא הָהוּא (נ"א מִהָהוּא) אֲתַר.**

לשון הקודש

שְׁמַר, וְלִבְנֵי נִקְרָא צְדִיק. אֶת שֵׁל יוֹסֵף,
סוּד הִבְרִית שְׁעוּמָדָת עִם יוֹסֵף.
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכוּ אֲבוֹתַי לְפָנָיו.
הָאֱלֹהִים – זֶה סוּד הִבְרִית הַקְדוּשָׁה,
בְּרִית קִדְשׁ. אֲבוֹתַי לְפָנָיו – דְּוָקָא לְפָנָיו,
שְׁאוּתָם רֵאשׁוּנִים עֲלִינוּנִים מִלְּפָנֵי סוּד
שְׁלָנוּ, אֲבָרְהָם וַיְצַחֵק, שְׁהָרִי מִהֶם נִזּוֹן
וַיִּנְקָא אוֹתוֹ (מֵאוֹתוֹ) מְקוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּוָקָא אֶת, כְּתוּב אֶת
יוֹסֵף, הִבְרַכָּה שֵׁל בְּנֵי הִיָּתָה, וְכֹאֲשֶׁר
מִתְבְּרָכִים בְּנֵי, הוּא מִתְבָּרַךְ. שְׁבְרַכָּה
שֵׁל בְּנֵי שֵׁל אָדָם בְּרַכְתּוֹ הִיא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, דְּוָקָא
אֶת, שְׁבְרַךְ אֶת אוֹת הִבְרִית, סוּד וְהִבְרִית
מִשּׁוּם שְׁבִינוֹן שְׁאָמַר בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים
בְּזֶה, אִזְּ בְּרַךְ לְאוֹתוֹ מְקוֹם סוּד] הִבְרִית שְׁיוֹסֵף

הָאֱלֹהִים הָרוּעָה אוֹתִי, מֵאֵי טַעֲמָא זְמָנָא אַחֲרָא
הָאֱלֹהִים. אֵלֹא רָזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְהָכָא
בְּרִיךְ לְהַהוּא אַתְר, בְּרָזָא דְאֱלֹהִים חַיִּים, מְקוֹרָא
דְּחַיִּי, דְּמִנִּיה נִפְקִין בְּרַכָּאן. וּבְגִין דָּא אֲדַכֵּר גְּרָמִיָּה
בְּהָאֵי אַתְר, וְאָמַר, הָאֱלֹהִים הָרוּעָה אוֹתִי, בְּגִין דְּכָל
בְּרַכָּאן דְּנִגְדִי מִמְּקוֹרָא דְּחַיִּי, יַעֲקֹב נָטִיל לֹזֶן. וּבִיּוֹן
דְּנָטִיל לֹזֶן אִיהוּ, הָאֵי אַתְר נָטִיל בְּרַכָּאן, וְכָלֹא
אִיהוּ תִלְיָא (נ"א בְּדִכּוּרָא) בְּדִבּוּרָא. וְעַל דָּא וַיְבָרֶךְ אֶת
יוֹסֵף בְּתִיב.

בְּגִין כֵּךְ, בְּכָל אַתְר דְּבְרַכָּאן אֲצַטְרִיכוּ לְבְרַכָּא,
בְּעֵי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְבְּרַכָּא
בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר אַתְבְּרִכוּ אַחֲרֵינִין, וְאֵי קֳדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לָא אַתְבְּרִיךְ בְּקַדְמִיתָא, אֵינּוֹן בְּרַכָּאן
לָא (דף רכז ע"א) מִתְקַיִּימִין.

לשון הקודש

מְקוֹם זֶה לְקַח בְּרָכוֹת, וְהַכֵּל תְּלִוִי (וּמְזִכֵּר)
בְּדִבּוּר, וְעַל זֶה וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף כְּתוּב.
לִכְן בְּכָל מְקוֹם שְׁצָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכוֹת,
צָרִיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְבָּרֵךְ
בְּהִתְחַלָּה, וְאַחֲר כֵּךְ מִתְבָּרְכִים הָאֲחֵרִים.
וְאִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָא מִתְבָּרֵךְ
בְּהִתְחַלָּה, אוֹתָן בְּרָכוֹת לָא מִתְקַיִּמוֹת.

הָאֱלֹהִים הָרָעָה אֹתִי, מָה הַטַּעַם פַּעַם
אַחֲרֵת הָאֱלֹהִים? אֵלֹא סוּד עֲלִיוֹן הוּא,
וְכָאן בְּרַךְ אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם בְּסוּד שֶׁל
אֱלֹהִים חַיִּים, מְקוֹר הַחַיִּים שְׁמִמְנֵנוּ
יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת, וְלִכְן הַזְכִּיר עֲצָמוֹ בְּמְקוֹם
הַזֶּה וְאָמַר הָאֱלֹהִים הָרָעָה אֹתִי, מִשּׁוּם
שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁשׁוֹפְעוֹת מִמְּקוֹר הַחַיִּים
יַעֲקֹב לְקַח אוֹתָן, וּבִיּוֹן שֶׁהוּא לְקַח אוֹתָן,

וְאִי תִימָא, הָא יַעֲקֹב דְּבִרְכִיָּה אָבוּהּ, וְלֹא בִרְכִיָּה
 לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא
 דְּבִרִּיךְ יִצְחָק לִיעֲקֹב, לֹא בִרְכִיָּה, עַד דְּבִרִּיךְ לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא. בִּינּוּ דְּבִרִּיךְ לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּקַדְמִיתָא, בִּרְכִיָּה לִיעֲקֹב. מִנָּא לָן, דְּכִתִּיב (בראשית כו)
 וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי בְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בִּרְכוּ ה'. הָכָא
 קִיָּים בִּרְכָה לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְּכִתִּיב, אֲשֶׁר בִּרְכוּ
 ה', אֶת־בְּרַךְ בְּקִיּוּמָא דְּבִרְכָּאן, וּלְבִתֵּר כְּתִיב בְּתִרְיָה,
 וַיִּתֵּן לָדּ וְגו'. בִּינּוּ דִּתְהוּא שְׂדֵה אֶתְקִיָּים בְּקִיּוּמָא
 דְּבִרְכָּאן, (ס"א בְּבִרְכוּי, מִיד בִּרְכִיָּה, וַיִּתֵּן לָדּ הָאֱלֹהִים, דִּתְהוּא שְׂדֵה רְוָא)
 דְּנִפְקִי מִינֵיהּ בִּרְכָּאן, לְבִתֵּר דְּאִיחוּ אֶתְקִיָּים בְּבִרְכוּי.

בְּגִוּוֹנָא דָּא בְרִיךְ יַעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא לְקַדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, וּלְבִתֵּר בְרִיךְ לְבָנוּי. תָּא חֲזִי, בְּצַפְרָא
 בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאֶקְדָּמָא בִּרְכָּאן לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,

לשון הקודש

לְקוּדְשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא, שְׂכֵתוֹב אֲשֶׁר בִּרְכוּ
 ה'. הַתְּבָרַךְ בְּקִיּוּם הַבְּרִכוֹת, וְאַחַר כֵּךְ
 אַחֲרֵינוּ וַיִּתֵּן לָדּ וְגו'. בִּינּוּ שְׂאוֹתוֹ שְׂדֵה
 הַתְּקִיָּים בְּעִמִּידַת הַבְּרִכוֹת, וּבְבִרְכוּתֵינוּ. מִיד
 בִּרְכוּ וַיִּתֵּן לָדּ הָאֱלֹהִים, שְׂאוֹתוֹ שְׂדֵה סוּד
 שִׁנְעָאוּ מִמֶּנּוּ בְּרִכוֹת, אַחֵר שֶׁהוּא הַתְּקִיָּים
 בְּבִרְכוּתֵינוּ.

כְּמוֹ זֶה בְּרַךְ יַעֲקֹב בְּתַחֲלָה אֶת הַקּוּדְשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְאַחֵר כֵּךְ בְּרַךְ אֶת בְּנָיו. בֹּא

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי יַעֲקֹב, שֶׁבְּרַךְ אוֹתוֹ
 אָבִיו וְלֹא בְּרַךְ אֶת הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּתַחֲלָה - בֹּא רְאֵה, בְּשַׁעְה שֶׁבְּרַךְ
 יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב, לֹא בִרְכוּ עַד שֶׁבְּרַךְ אֶת
 הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתַחֲלָה. בִּינּוּ שֶׁבְּרַךְ
 אֶת הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתַחֲלָה, הוּא
 בְּרַךְ אֶת יַעֲקֹב. מִנֵּין לָנוּ? שְׂכֵתוֹב (בראשית
 כו) וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי בְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
 בִּרְכוּ ה'. כָּאן עוֹמֶדֶת בִּרְכָה

וּלְבַתָּר לְשָׂאֵר בְּנֵי עֵלְמָא, וְהָא אוֹקִימָנָא דְבַתִּיב
בְּבִקְר יֹאכֵל עַד וְגו'.

וְתָא חַיִּי, כִּד בָּעָא יַעֲקֹב לְבָרְכָא לְאִינוּן בְּנֵי יוֹסֵף,
חֲמָא בְרוּחַ קֹדֶשׁא דְזִמִּין לְנַפְקָא מֵאֲפָרִים
יִרְבְּעִים בֶּן נִבְט. פֶּתַח וְאָמַר, מִי אֱלֹהֵי. מִשְׁמַע (ס"א מאי
שְׁנָא) דְאָמַר בְּעִבּוּדָה דָּא דְסִטְרָא דְעִבּוּדָה זָרָה (שמות לב)
אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. אֵלָא רָזָא אִיחוּ, כָּל אִינוּן סִטְרִין
דִּהְהוּא חוּיָא בִישָׁא, וּמִסִּטְרָא דִּהְהוּא רוּחַ מְסֻבָּא
דִּהְהוּא חוּיָא. וְאִית מָאן דְרָכִיב עֲלֵיהּ, וְכִד מְזִדְוּוֹנָן,
אֶקְרוּן אֱלֹהֵי. וְאִינוּן מְזִדְמִנִין בְּעֵלְמָא, בְּכָל אִינוּן
סִטְרִין דִּלְהוֹן.

וְרוּחַ דְקוֹדֶשׁא אֶקְרִי זֹאת, דְאִיחוּ רָזָא דְבְרִית,
רְשִׁימָא קֹדִישָׁא דְאַשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּבִר נֶשׁ,
וְכִן (שמות טו) זֶה אֵלֵי וְאֶנְהוּ, (ישעיה כה) זֶה ה'.

לשון הקודש

אלה אלהיך ישראל? אלא סוד הוא, כל
אותם הצדדים של אותו הנפש הרע,
ומצד אותה רוח טמאה אותו הנפש, ויש
מי שרוכב עליו, וכשמצדוֹנִים נקראים
אלה, והם מצדמִנִים בעולם בכל אותם
צדדים שלהם.

וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאת זֹאת, שֶׁהוּא סוֹד
הַבְּרִית, רִשְׁם הַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּמְצָא תָמִיד

רָאָה, בְּבִקְר צְרִיךְ אָדָם לְהַקְדִּים בְּרִכּוֹת
לְקוֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאַחֲרֵי כֵךְ לְשָׂאֵר בְּנֵי
הָעוֹלָם, וְהָרִי הַקָּמְנוּ בְּבִקְר יֹאכֵל עַד וְגו'.
וְכָא רָאָה, כְּשֶׁרָצָה יַעֲקֹב לְבָרֵךְ אֶת
אוֹתָם בְּנֵי יוֹסֵף, רָאָה בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
שֶׁעָתִיד לְצֵאת מֵאֲפָרִים יִרְבְּעִים בֶּן נִבְט.
פֶּתַח וְאָמַר מִי אֱלֹהֵי? מִשְׁמַע וְמָה שֶׁנֶּחֱדָה
שָׁאֵמַר בְּעִבּוּדָה זֹו שֶׁל צַד עִבּוּדָה זָרָה

וְאֵל אֱלִין, אֶקְרוֹן אֶל־הָ, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵלֶּה
אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (ישעיה מט) גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחֲנָה, וְאֲנֹכִי
רְזָא דְזֹאת, לֹא אֶשְׁכַּחֲךָ. וּכְתִיב, (איכה א) עַל
אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָּה, דִּהְיוּ חִזְבָּא גְרָמָא לֹון לְמַבְכֵּי כַּמָּה
בְּכִיִּין. דְּכָר אַחֵר עַל אֵלֶּה אֲנִי, מָאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּאֲתִיְיָהִיב רְשׁוֹ לְאַתֵּר דָּא לְשִׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל,
וְלַחֲרָבָא בִּי מִקְדָּשָׁא, וּבְגִין דְּאֲתִיְיָהִיב לֹון רְשׁוֹ
לְשִׁלְטָאָה, (ס"א כְּתִיב, (איכה א) עַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָּה, רְזָא דְמִלָּה דָּא סְטָרָא
דְּמִסְתָּבָא דְּאֲתִיְיָהִיב לֹון רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה) אֲנִי בּוֹכִיָּה, דָּא רוּחַ קְדָשָׁא
דְּאֶקְרִי אֲנִי.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (דברים כח) אֵלֶּה דְבָרֵי הַבְּרִית.
הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּכָל אֱלִין לָא מִתְקִיִּימִי, אֶלָּא
מִגּוֹ אֵלֶּה, דְּתַמָּן כָּל לְוֹטִין שְׂרִיִין, בְּמָה דְּאוּקִימָנָא

לשון הקודש

הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁנִתְנָה רְשׁוֹת לְמָקוֹם זֶה
לְשִׁלְטָא עַל יִשְׂרָאֵל וְלַחֲרִיב אֶת בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשּׁוֹם שְׁנִתְנָה לָהֶם רְשׁוֹת
לְשִׁלְטָא, וּכְתוּב עַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָּה. סוּד הַדְּבָר
— זֶה צִד הַטַּמָּאָה שְׁנִתְנָה לָהֶם רְשׁוֹת לְשִׁלְטָא אֲנִי
בּוֹכִיָּה, זֶה רוּחַ הַקְדָּשׁ שְׁנִקְרָאת אֲנִי.
וְאַם תֹּאמַר, הֲרֵי כְּתוּב (דברים כח) אֵלֶּה
דְּבָרֵי הַבְּרִית — כֶּךָ זֶה בְּנֻדָּאִי, שְׁכָל

בְּאָדָם. וְכֵן זֶה אֱלִי וְאַנְהוּ — זֶה ה'. וְהוּא
ה' אֵבֶל אֵלֶּה נִקְרָאִים אֵלֶּה, וְעַל זֶה
כְּתוּב (שמות לח) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.
וְלִכְּוֹן כְּתוּב (ישעיה מט) גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחֲנָה,
וְאֲנֹכִי — סוּד שֶׁל זֹאת — לֹא אֶשְׁכַּחֲךָ,
וּכְתוּב (איכה א) עַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָּה,
שְׁאוֹתוֹ הַחֲטָא גָרַם לָהֶם לְבָבוֹת כַּמָּה
בְּכִיּוֹת. דְּכָר אַחֵר עַל אֵלֶּה אֲנִי — מָה

דַּאִיְהוּ אָרוּר. וּבִגִּין דָּא אַקְדִּים וְאָמַר אֱלֹהִי, דִּקְיִימָא
לְמָאן דְּעֵבֵר דְּבִרֵי הִבְרִית.

אֱלֹהִי הַמְצֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה', (ויקרא כז) בִּגִין דְּכָל פְּקוּדָא
דְּאוּרִייתָא לְאַתְדַּכָּא בַר נָשׁ, וְלֹא יִסְטִי
מֵאוּרְחָא דָּא, וְיִסְתַּמַּר מִתַּמָּן, וְיִתְפָּרֵשׁ מִנִּיְהוּ. וְאִי
תִּימָא (בראשית ו) אֱלֹהִי תוֹלְדוֹת נָח. הָכִי הוּא וְדָא, דְּהָא
נִפְק חָם, דַּאִיְהוּ אָבִי כְנַעַן, וּכְתִיב, (בראשית מט) אָרוּר
כְּנַעַן וְאִיְהוּ רָזָא דָּא דַּאֱלֹהִי.

וְעַל דָּא (ס"א כָּל הַנִּי הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דְדַהֲבָא, וְעַל דָּא כְּתִיב מִי אֱלֹהִי, יִשְׂרָאֵל
כַּד עֲבָדוֹן עֲנִילָא) כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִי אֱלֹהֵיךְ יִשְׂרָאֵל,
וְכָל הַנִּי הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דְדַהֲבָא. אַחֲרָן קָרִיב
דְּהִבָּא, דַּאִיְהוּ סִטְרָא דִּילִיָּה, דְּכָלִּיל אִיְהוּ בְּתוֹקְפָא
דְּאַשָּׁא, וְכָלֹא חַד, וְסִטְרָא דָּא דְּהִבָּא וְאַשָּׁא. (ד"א ל"ג
לְאַתְתַּקְפָּא) רוּחַ מְסֻאָבָא, דַּאֲשַׁתַּכַּח תְּדִיר בְּמִדְבָּרָא,

לשון הקודש

אֱלֹהִי לֹא מִתְקִימִים אֱלֹא מִתּוֹךְ אֱלֹהִי
שְׁשֵׁם כָּל הַקְּלָלוֹת שְׁרוּיֹת, כְּמוֹ
שְׁבִאֲרֵנוּ שֶׁהוּא אָרוּר, וְלִכְּן הַקְּדִים
וְאָמַר אֱלֹהִי, שְׁעוּמַד לְמִי שְׁעוּבֵר עַל
דְּבִרֵי הִבְרִית.

וְלִכְּן (וְכָל אֱלֹהִי הַתּוֹךְ פְּסֻלַּת הַזֹּהֵב, וְעַל זֶה כְּתוּב מִי אֱלֹהִי

יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל) כְּתוּב וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִי
אֱלֹהֵיךְ יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֱלֹהִי הַתּוֹךְ פְּסֻלַּת
הַזֹּהֵב. אַחֲרָן הַקָּרִיב זֶהֱבָא שֶׁהוּא צִד שֶׁלֹּ
שְׁכָלוֹל הוּא בְּתוֹךְ הָאֵשׁ, וְהַכֹּל אַחֵד,

אֱלֹהִי הַמְצֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה' (ויקרא כז),
מִשּׁוּם שְׁכָל מַצֹּה שֶׁל הַתּוֹרָה לְטַהֵר
אֶת הָאָדָם, וְלֹא יִסְטָה מִדְּרֹךְ זֶה, וְיִשְׁמַר
מִשּׁוּם וַיִּפְרֹד מֵהֶם. וְאִם תֹּאמַר, (בראשית

אֲשַׁבַּח אֶתֶר בְּהִיּוֹא זְמַנָּא, לְאַתְקַפָּא בֵּיהּ.

וַיְמַה דְּהוּי יִשְׂרָאֵל דְּכַיִּין מִהֵּוּא זִוְהָמָא קַדְמָאָה
דְּאֵטִיל בְּעֵלְמָא, דְּגָרִים מוֹתָא לְעֵלְמָא, כִּד קָמוּ
עַל טוֹרָא דְּסִינֵי, לְבַתָּר אֶהְדְּרוּ, וְגָרִים לוֹ בְּמִלְקַדְמִין,
לְסַאבָּא לוֹן, וְלַאֲתַתְקַפָּא עַל־יֵהוּ. וְגָרִים לוֹן מוֹתָא,
וְלִכְל עֵלְמָא, לְדִרְיָהוֹן בְּתִרְיָהוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים
פב) אֲנִי אֶמְרָתִי אֱלֹהִים אַתֶּם וְגו' אַכֵּן כְּאַדָּם וְגו'.

וְעַל דָּא כִּד חָמָא יַעֲקֹב לִירְבָּעָם בֶּן נִבְט דְּעֵבֶד
בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאָמַר אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ, אֲזִידְעִנְעָה,
וְאָמַר מִי אֵלֶּה. כִּד בְּעָא לְבַתָּר לְבָרְכָא לוֹן, בְּרִיד
לִיָּה (ס"א לְשִׁכְנִיתָא בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתָּר) בְּרִיד (לוֹן) לְבָנִי. כִּיּוֹן
דְּבְרִיד לְקוֹדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּקַדְמִיתָא, לְבַתָּר מִהֵּוּא
אַתָּר דְּבְרִיד בְּקַדְמִיתָא, בְּרִיד לוֹן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב

לשון הקודש

שְׁכֵתוֹב (תהלים פג) אֲנִי אֶמְרָתִי אֱלֹהִים
אַתֶּם וְגו', אַכֵּן כְּאַדָּם וְגו'.

וְעַל זֶה, כְּשִׁרְאָה יַעֲקֹב אֶת יִרְבָּעָם בֶּן
נִבְט שְׁעוֹבֵד בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת וְאָמַר אֵלֶּה
אֱלֹהֶיךָ, הֲזִידְעִנְעָה וְאָמַר מִי אֵלֶּה. כְּשִׁרְצָה
אַחַר כֶּךָ לְבָרְכָם, בְּרַךְ אֶת וְהַשְׁכִּינָה
בְּתַחֲלָהּ וְאַחַר כֶּךָ בְּרַךְ וְאֵתוּ בְּנָיו. כִּיּוֹן
שֶׁבְּרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתַחֲלָה,
אַחַר כֶּךָ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁבְּרַךְ בְּתַחֲלָה

וְצִד זֶה זָהָב וְאֵשׁ. וְלִהְגִּבִּיר רֹחַ טְמָאָה
שְׁנַמְצָאֵת תְּמִיד בַּמִּדְבָּר, מְצָאָה מְקוֹם
בְּאוֹתוֹ זְמַן לְהַחְזִיק בוֹ.

וַיְמַה שְׁהִיּוּ יִשְׂרָאֵל טְהוֹרִים מֵאוֹתָהּ
זָהָמָה רֵאשׁוֹנָה שְׁהֵטִיל בְּעוֹלָם, שְׁגָרַם
מוֹת לְעוֹלָם, כְּשִׁעְמָדוֹ עַל הַר סִינֵי, אַחֲרָה
כֶּךָ חֲזָרוּ, וְגָרַם לָהֶם כְּמוֹ מַקְדָּם לְטַמָּא
אוֹתָם וְלִהְתַּחֲזֹק עֲלֵיהֶם, וְגָרַם לָהֶם מוֹת
וְלִכְל הָעוֹלָם לְדוֹרוֹתֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם. זֶהוּ

המלאך הגואל אותי מכל רע וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו
 אֶל הַקִּיר וַיִּתְּפֹלֵל אֵל ה'. הָא אוקמוה, דְּלֹא
 לְצִלֵּי בַר נָשׁ אֵלָא סְמוּךְ לְכוּתָּלָא, וְלֹא יְהִי מַלְאָךְ
 חֲצִיץ בִּינִיָּה לְבֵין כּוּתָּלָא. דְּכְתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו
 אֶל הַקִּיר. מָאִי שָׁנָא בְּכֻלְהוּ דְּצִלֵּי צְלוּתָא, דְּלֹא כְּתִיב
 בְּהוּ וַיִּסַּב פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּהָא דִּי לִיָּה דִּיִּימָא וַיִּתְּפֹלֵל
 אֶל ה', דְּהָא מָאן דְּמִצְלֵי צְלוּתָא, אִיהוּ כּוּנֵן דְּעֵתִיָּה
 בְּדָקָא יָאוּת, דְּהָא כְּתִיב בְּמִשְׁחָה, (במדבר יא) וַיִּתְּפֹלֵל מֹשֶׁה
 אֶל ה'. (שמות יא) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' וְלֹא כְּתִיב (דף רכז
 ע"ב) וַיִּסַּב פָּנָיו. הָכָא בְּחֲזַקְיָהוּ, מָאִי טַעמָא וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ
 פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וְלִבְתֵּר וַיִּתְּפֹלֵל.

אֵלָא רְזָא דְּמַלְאָה אִיהוּ, דְּתַנִּינֵן, חֲזַקְיָה בְּהִיּוּ
 זְמַנָּא לֹא חָזָה נָסִיב, וְלֹא חָזָה לִיָּה אֲנָתוּ,

לשון הקודש

הקיר? שהרי די לו לומר ויתפלל אל
 ה', שהרי מי שמתפלל תפלה, הוא
 מבני דעתו כראוי, שהרי כתוב במשה
 (במדבר כב) ויתפלל משה אל ה', ויצעק
 משה אל ה', ולא כתוב ויסב פניו. כאן
 בחזקיהו מה הטעם ויסב חזקיהו פניו
 אל הקיר ואחר כך ויתפלל?

אלא סוד הדבר הוא, ששנינו, חזקיה
 באותו זמן לא היה נשוי, ולא היתה לו

ברך אותם. והו שכתוב המלאך הגואל
 אתי מכל רע וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (ישעיה לח) ויסב
 חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'.
 הרי פשוט שלא יתפלל אדם רק סמוך
 לכותל, ולא יהיה דבר חוצץ בינו לבין
 הכותל, שכתוב ויסב חזקיהו פניו אל
 הקיר. מה שונה בכלם שהתפללו
 תפלה, שלא כתוב בהם ויסב פניו אל

וְלֹא אוֹלִיד בְּנִין, מֶה כְּתִיב, (ישעיה לח) וַיֵּבֶא אֱלֹוֹ וְגו' כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיֶה, וְתַנִּינָן כִּי מֵת אַתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיֶה בְּעוֹלָם הַבָּא. מָאִי טַעְמָא, בְּנִין דְּלֹא אוֹלִיד בְּנִין.

דְּכָל מָאן דְּלֹא אֶשְׁתַּדֵּל לְאוֹלָדָא בְּנִין בְּהֵאִי עֲלֵמָא, לֹא מִתְקַיִּים בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי, וְלֹא יֵהֵא לִיָּה חוֹלְקָא בְּהֵהוּא עֲלֵמָא. וְאַתְתָּרְבַת נִשְׁמַתִּיה בְּעֲלֵמָא (דְאַתִּי), וְלֹא אֶשְׁכַּחַת נִיִּיחָא בְּאַתָּר דְּעֲלֵמָא. וְדָא הוּא עוֹנֶשָׁא דְכְּתִיב בְּאוֹרֵייתָא, (ויקרא כ) עֲרִירִים יָמוּתוּ, וּמִתְרַגְּמִינָן בְּלֹא וָלֶד. בְּנִין דְּמָאן דְּאִיהוּ בְּלֹא וָלֶד, כִּד אָזִיל בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, מֵיַת הוּא תַפָּן. מֵיַת בְּעֲלֵמָא דִּין, וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיֶה.

וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא דְשְׂכִינְתָּא לֹא שְׂרִיא עֲלוּי בְּלָל,

לשון הקודש

מוֹצֵאת מְנוּחָה בְּמָקוֹם בְּעוֹלָם, וְזוֹהוּ הָעֶנֶשׁ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה (ויקרא כ) עֲרִירִים יָמוּתוּ, וּמִתְרַגְּמִים בְּלֹא וָלֶד, מִשּׁוּם שְׁמִי שֶׁהוּא בְּלִי וָלֶד, כְּשֶׁהוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם מֵת הוּא שֵׁם, מֵת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְלִכְּן כְּתוּב כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיֶה.

וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׂשְׂכִינָה לֹא שׁוֹרָה עֲלוּי בְּלָל, אִז כְּתוּב וַיִּסַּב חֲזָקִיהוּ פָּנָיו אֶל

אִשָּׁה וְלֹא הוֹלִיד בְּנִים, מֶה כְּתוּב? וַיֵּבֶא אֱלֹוֹ וְגו' כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיֶה. וְשְׁנִינּוּ, כִּי מֵת אַתָּה – בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיֶה – בְּעוֹלָם הַבָּא. מֶה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הוֹלִיד בְּנִים.

שְׂכָל מִי שֶׁלֹּא מִשְׁתַּדֵּל לְהוֹלִיד בְּנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, לֹא מִתְקַיִּים בְּעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וּמִתְנַגֵּשֶׁת נִשְׁמַתוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא

בְּדִין כְּתִיב וַיִּסַּב חֲזָקָתוֹ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. אוֹלִיפְנָא
דְּשׁוּי רַעֲיוֹנָיו, וְכוּן אֲנָפוּהִי לְמִיִּסַּב אֶתְתָּא, בְּגִין
דְּתִשְׁרִי עָלָיו שְׂכִינְתָּא, רָזָא דְקִיר.

וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב לְבֶתֶר, וַיִּתְּפַלֵּל אֶל ה', מִכָּאן
אוֹלִיפְנָא, דְּמֵאן דְּאִית בֵּיה חוּבָא, וּבְעֵי
לְמַבְעֵי רַחֲמֵי עָלָיו, יְכוּן אֲנָפוּי וְרַעֲיוֹנָיו, לְאַתְקַנָּא
גְּרָמִיָּה מִהֶהוּא חוּבָא, וּלְבֶתֶר יְבָעֵי צְלוּתָא. כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר, (אִיכָּה ג) נַחֲפָשָׁה דְרַכִּינוּ וְנַחֲקוּרָה בְּקַדְמִיתָא,
וּלְבֶתֶר וְנִשְׁוּבָה. אוֹף חָבָא, בִּינוּ דִידַע חֲזָקָתוֹ חוּבִיָּה,
מָה כְּתִיב וַיִּסַּב חֲזָקָתוֹ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, שׁוּי אֲנָפוּי
לְאַתְקַנָּא לְגַבֵּי שְׂכִינְתָּא, דְּהָא לְגַבֵּי אַתְר דָּא חָב.

בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא כָּל נוֹקְבֵי דְעֶלְמָא קִיִּימִין בְּסִתְרָהּ.
מָאן דְּאִית לִיה נוֹקְבָא, שְׂרִיָּא אִיהִי לְגַבִּיָּה,
וּמֵאן דְּלִית לִיה, לָא שְׂרִיָּא לְגַבִּיָּה. וְעַל דָּא אַתְקִין

לשון הקודש

דְּרַכִּינוּ וְנַחֲקוּרָה – בַּתְחִלָּה, וְאַחַר כֵּךְ –
וְנִשְׁוּבָה. גַּם כָּאן, בִּינוּ שִׁידַע חֲזָקָה
חֲטָאוּ, מָה כְּתוּב? וַיִּסַּב חֲזָקָתוֹ פָּנָיו אֶל
הַקִּיר. שֵׁם פָּנָיו לְתַקֵּן אֶל הַשְּׂכִינָה, שְׁהָרִי
אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה חֲטָא.

מַשׁוּם שְׁהַשְּׂכִינָה, כָּל נְקֻבוֹת הָעוֹלָם
עוֹמְדוֹת בְּצַדָּהּ. מִי שִׁישׁ לוֹ נְקֻבָּה, שׁוּרָה
הִיא עָלָיו. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ, לֹא שׁוּרָה עָלָיו.

הַקִּיר. לְמַדְנוּ שֶׁשֵּׁם רַעֲיוֹנֹתָיו וְכוּן אֶת
פָּנָיו לְשֹׂאת אִשָּׁה, כְּדִי שֶׁתִּשְׁרָה עָלָיו
הַשְּׂכִינָה, סוּד שֶׁל הַקִּיר.

וְלָכֵן כְּתוּב אַחֲרַיִךְ כֵּךְ וַיִּתְּפַלֵּל אֶל ה',
מִכָּאן לְמַדְנוּ, שֶׁמִּי שִׁישׁ בּוֹ חֲטָא וְצָרִיךְ
לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלָיו, יְכוּן פָּנָיו וְרַעֲיוֹנֹתָיו
לְתַקֵּן עֲצָמוֹ מֵאוֹתוֹ חֲטָא, וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ יְבַקֵּשׁ
לְהִתְפַּלֵּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיכָּה ג) נַחֲפָשָׁה

גְרָמִיָּה לַגֶּבֶה לְאַתְקָנָא, וְשׂוּי עָלֶיהָ לְאַתְנַסְבָּא, וּלְבַתֵּר
וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יי.

קִיר, דָּא הוּא אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא שְׂכִינְתָּא, בְּמָה
דְּאַתְ אָמַר, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל
הָאָרֶץ. קִיר, בְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (ישעיה כב) מְקַרְקֵר קִיר
וְשׁוּעַ. קַרְקוּרָא וְנִהִימָא דְקִיר, דְּאַיְהוּ אָדוֹן, כִּד
אַתְחָרִיב בִּי מְקַדְשָׁא, בְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (ירמיה לא) רָחֵל
מִבְכָּה עַל בְּנֶיהָ, וְהָא אֻקְיָמָנָא. וּבְגִין כִּד וַיִּסַּב
חֲזַקִּיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

תָּא חַזִּי, בְּעֻלּוּתָא מַה כְּתִיב, (ישעיה לח) אָנָּה יי זְכַר נָא
אֶת אֲשֶׁר הִתְחַלֵּכְתִּי לְפָנֶיךָ, רַמּוּ הַכָּא, דְּנִטְר
בְּרִית קַדִּישָׁא, וְלֹא סָאִיב לִיה, וְנִטְר לִיה כְּדָקָא יָאוּת.
כְּתִיב הַכָּא הִתְחַלֵּכְתִּי לְפָנֶיךָ, וּכְתִיב הָתָם (בראשית יז)
הִתְחַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים וְאַתְנָה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶיךָ,

לשון הקודש

מִבְכָּה עַל בְּנֶיהָ, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ. וְלִבְנֵי וַיִּסַּב
חֲזַקִּיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

בָּא רָאָה, בַּתְפֻּלָּה מַה כְּתוּב? אָנָּה ה' זְכַר נָא אֶת אֲשֶׁר הִתְחַלֵּכְתִּי לְפָנֶיךָ. רַמּוּ
כָּאן שְׁשֹׁמֵר בְּרִית הַקֹּדֶשׁ וְלֹא טָמֵא
אוֹתוֹ, וְשֹׁמֵר אוֹתוֹ כְּרָאוּי. כְּתוּב כָּאן
הִתְחַלֵּכְתִּי לְפָנֶיךָ, וּכְתוּב שָׁם (בראשית יז)
הִתְחַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים וְאַתְנָה בְּרִיתִי

וְעַל זֶה תִּקֵּן עַצְמוֹ אֵלֶיהָ לְתַקּוֹן, וְקָבַל עָלָיו
לְהַנְשֵׂא, וְאַחֲרֵי כֵד וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'.

קִיר – זֶהוּ אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְזוֹ הַשְׂכִּינָה,
כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית
אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. קִיר – כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה
כב) מְקַרְקֵר קִיר וְשׁוּעַ, קַרְקוּר וְנִהִימָת
הַקִּיר שֶׁהוּא אָדוֹן, כְּשֶׁנִּחְרַב בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ירמיה לא) רָחֵל

דְּנִטְר בְּרִית קְדִישָׁא בְּדָקָא יְאוּת. בְּאַמַּת וּבְלֵב שָׁלֵם,
 דְּאַתְבִּינוּן בְּכָל אֵינוֹן רְזִי מְהִימְנוּתָא דְּכִלְיָן בְּאַמַּת.
 וְהַטּוֹב בְּעֵינֵיךְ עֲשִׂיתִי, דְּסַמְךְ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, וְהָא
 אוֹקִימְנָא. וְהָא אוֹקִמוּהָ חֲבֵרִיָּא, דְּאַתְבִּינוּן
 לְיַחְדָּא יַחְדָּא בְּדָקָא יְאוּת. וּבְגִין כֶּךָ, וַיִּבְךְ חֲזַקְיָהוּ
 בְּכִי גָדוֹל, דְּלִית תַּרְעָא דְּקִיָּמָא קִמִּי דְּמַעִין. גְּאוּלָּה,
 דָּא הוּא מַלְאָךְ הַגּוֹאֵל, דְּדָא אִיהוּ דְּאַשְׁתַּבַּח בְּכָל
 פְּרוּקָא דְּעֵלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
 בֵּינוֹן דְּבִרְיָךְ יַעֲקֹב וְאַתְבִּינוּן מִתַּתָּא לְעִילָא,
 בְּדִין אֲמִשִּׁיךְ מַעֲיָלָא לְתַתָּא, דְּכַתִּיב הָאֱלֹהִים הִרְוֵעָה
 אוֹתִי, בֵּינוֹן דְּאִיהוּ נָטִיל, יְהִיב בְּרַכָּאן לְהֵאֵי אַתָּר, בֵּינוֹן
 דְּאַמְטִי בְּרַכָּאן לְהֵאֵי אַתָּר, בְּדִין פֶּתַח וְאָמַר הַמַּלְאָךְ
 הַגּוֹאֵל וְגו'.

לשון הקודש

והרי בארנו.

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. רַבִּי אֶלְעָזָר
 אָמַר, בֵּינוֹן שְׁבִרְךָ יַעֲקֹב וְהַתְבִּינוּן מִלְּמַטָּה
 לְמַעְלָה, אִזּוּ הַמְשִׁיךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה,
 שְׂכַתוֹב הָאֱלֹהִים הִרְוֵעָה אוֹתִי. בֵּינוֹן שֶׁהוּא
 לָקַח, נָתַן בְּרָכוֹת לְמָקוֹם זֶה. בֵּינוֹן שֶׁהִגִּיעַ
 אֶת הַבְּרָכוֹת לְמָקוֹם הַזֶּה, אִזּוּ פֶתַח וְאָמַר
 הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל וְכו'.

בֵּינִי וּבֵינֵיךְ, שְׁשֹׁמֵר בְּרִית הַקֶּדֶשׁ בְּרֵאוּי,
 בְּאַמַּת וּבְלֵב שָׁלֵם, שֶׁהַתְבִּינוּן בְּכָל אוֹתָם
 סוּדוֹת הָאֲמוּנָה שְׂכָלוֹלִים בְּאַמַּת.
 וְהַטּוֹב בְּעֵינֵיךְ עֲשִׂיתִי, שְׁסַמְךְ גְּאוּלָּה
 לְתַפְלָה, וְהֵרִי בְּאַרְנֹה. וְהִנֵּה פִרְשׁוּהָ
 הַחֲבֵרִים, שֶׁהַתְבִּינוּן לְיַחְדָּא יַחְדָּא בְּרֵאוּי,
 וְלָכֵן וַיִּבְךְ חֲזַקְיָהוּ בְּכִי גָדוֹל, שְׁאִין שַׁעַר
 שְׁעוּמִד לִפְנֵי דְּמַעוֹת. גְּאוּלָּה – זֶה הַמַּלְאָךְ
 הַגּוֹאֵל, שֶׁזֶהוּ נִמְצָא בְּכָל גְּאוּלָּה שְׂבַעוּלָם,

פֶּתַח וְאָמַר, (מלכים א ח) כִּי הַכְּרוּבִים פּוֹרְשִׁים כְּנָפִים
 אֶל מְקוֹם הָאָרוֹן וְגו'. תָּא חַזִּי, כְּרוּבִים בָּאת
 וּבָנִים הָיוּ קַיִימִי, תִּלְת וּמִנִּין בְּיוֹמָא הָיוּ פְּרָשִׁי
 גְּדַפִּיהוֹן, וְסַכְכִּי עַל אֲרוֹנָא לְתַתָּא, דְּכְתִיב פּוֹרְשִׁי
 כְּנָפִים, פְּרוּשִׁי לָא כְּתִיב, אֶלָּא פּוֹרְשִׁי.

וְתָא חַזִּי, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד לְתַתָּא כְּגֻוֹנָא
 דְּלַעִילָא, כְּרוּבִים, דְּיוֹקְנָא דְּלַהוֹן כְּחִיזוּ רַבִּיין,
 וְקַיִימִין תַּחֲוֹת הָאֵי אַתְר, מִיּוֹמָא וּמִשְׁמָאֵלָא, וְאֵלִין
 אֶתְבָּרְכִין בְּקַדְמִיתָא מִהֲנִהוּ בְּרַכָּאן דְּנִגְדֹן מַעִילָא,
 וּמִהֲכָא נִגְדִי בְּרַכָּאן לְתַתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע.
 אוֹתִי, דְּנָטִיל בְּרַכָּאן מִגֻּוֹנִין דְּלַעִילָא, וּבִיּוֹן
 דְּאִיהוּ נָטִיל, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים, דָּא רָזָא
 דְּכְרוּבִים, דְּמַנְיָהוּ נִגְדִי (דף רכז ע"א) בְּרַכָּאן מַעִילָאֵי
 לְתַתָּאֵי (נ"א וְתַתָּאֵי):

לשון הקודש

לְמַטָּה כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה. כְּרוּבִים דְּמוּתָם
 כְּמַרְאָה תִּינוּקוֹת, וְעוֹמְדִים תַּחַת מְקוֹם
 זֶה מִזְמִין וּמִשְׁמָאֵל, וְאֵלָה מִתְבָּרְכִים
 בַּתְּחִלָּה מֵאוֹתָן בְּרָכוֹת שְׁשׁוּפְעוֹת
 מִלְּמַעְלָה, וּמִכָּאן שׁוּפְעוֹת הַבְּרָכוֹת
 לְמַטָּה.

וְלִכְן כְּתוּב הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אֹתִי מִכָּל רָע.
 אֹתִי – שְׁנַטֵּל בְּרָכוֹת מִגֻּוֹנִים שְׁלֻמְעֵלָה.

פֶּתַח וְאָמַר, (מלכים א-ח) כִּי הַכְּרוּבִים
 פּוֹרְשִׁים כְּנָפִים אֶל מְקוֹם הָאָרוֹן וְגו'. בֵּא
 רָאָה, הַכְּרוּבִים בָּאוֹת וּבָנִים הָיוּ עוֹמְדִים,
 שְׁלֹש פְּעָמִים בְּיוֹם הָיוּ פּוֹרְשִׁים כְּנָפֵיהֶם
 וְסוֹכְכִים עַל הָאָרוֹן לְמַטָּה, שְׁכָתוּב (שמות
 כה, ט) פְּרָשִׁי כְּנָפִים. פְּרוּשִׁי כְּנָפִים לָא
 כְּתוּב, אֶלָּא פְּרָשִׁי.

וּבֵא וּרְאָה, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה

הַמִּלֶּאדָה הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יִבְרָךְ אֶת הַנְּעָרִים וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִתַּח וְאָמַר, (משלי יט) בֵּית וְחוֹן נִחְלַת אָבוֹת, וְכִי נִחְלַת אָבוֹת אֵינָהוּ, וְהָא קֳדָשׁ בְּרִיךְ הוּא יְהִיב כָּלָא לְבַר נָשׁ. אֵלָּא, דְּכִיּוֹן דְּאַחֲסִין בֵּיתָא לְבַר נָשׁ וּמְמוֹנָא, לְזַמְנִין דִּי־חֲסִין כָּלָא לְבָרִיהּ, וִיְהִא אַחֲסָנָא דְּאַבוֹת. אֲבָל וּמִי אִשָּׁה מִשְׁכָּלַת, בְּגִין דְּאַתְתָּא, בַּד אַחֲסִין לָהּ בַּר נָשׁ, מַעַם קֳדָשׁ בְּרִיךְ הוּא אַחֲסִין לָהּ, דְּהָא לָּא יַחֲסִין לָהּ קֳדָשׁ בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, אֵלָּא בַּד מִכְרִיזִין עָלֶיהּ בְּרַקִּיעָא.

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוּוג זְווגִין, עַד לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא. וְכַד זָכוּ בְּנֵי נָשָׁא לְפֻם עוֹבְדֵיהוֹן, הָכִי יַהֲבִי לֹון אַתְתָּא, וְכָלָא אַתְגַּלְיִין קַמִּיהּ דְּקֳדָשׁ בְּרִיךְ הוּא, וּלְפֻם עוֹבְדִין דְּזַבָּאִין, הָכִי מְזוּוג זְווגִין.

לשון הקודש

לְבָנוּ, וְיִהְיֶה יִרְשֵׁת הָאָבוֹת, אֲבָל וּמַה' אִשָּׁה מִשְׁכָּלַת, מְשֻׁם שְׁהֶאֱשָׁה, כְּשִׁיּוּרֵשׁ אוֹתָהּ הֵבֵן אָדָם, הוּא יוֹרֵשׁ אוֹתָהּ מִעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהֲרִי לֹא יוֹרֵשׁ אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבֵן הָאָדָם אֵלָּא כְּשִׁמְכְרִיזִים עָלָיו בְּרַקִּיעַ.

שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזוּוג זְווגִים עַד שְׁלֹא בָאוּ לְעוֹלָם. וְכִשְׁזָכוּ בְּנֵי אָדָם לְפִי מַעֲשֵׂיהֶם, כִּךְ נּוֹתְנִים לָהֶם אִשָּׁה, וְהַכֵּל

וְכִיּוֹן שְׁהוּא נִמָּל, יִבְרָךְ אֶת הַנְּעָרִים, וְהוּ סוּד הַכְּרוּבִים, שְׁמָהֶם שׁוֹפְעוֹת בְּרֻכּוֹת מִהַעֲלִיזִים לְתַתְּהוֹנִים וְנִתְהוֹנִים.

הַמִּלֶּאדָה הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יִבְרָךְ אֶת הַנְּעָרִים וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִתַּח וְאָמַר, (משלי יט) בֵּית וְחוֹן נִחְלַת אָבוֹת. וְכִי נִחְלַת אָבוֹת הֵם, וְהֲרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נּוֹתֵן הַכֵּל לְבְנֵי אָדָם? אֵלָּא, בִּיּוֹן שְׁמוּרִישׁ בֵּית וּמְמוֹן לְבֵן הָאָדָם, לְפַעְמִים יוֹרֵשׁ הַכֵּל

וְלִזְמַנִּין דְּקָא סְלִיקוּ בְּקִלְטִין, וְאַסְטִי הָהוּא בַּר נָשׁ
 אֲרַחֲיָה, סְלִיק זְווגִיָּה לְאַחָרָא, עַד דְּיִכְשָׁר
 עוֹבְדוֹי, וְכַד יִכְשָׁר עוֹבְדוֹי, אִזּוּ דְּמִטִּי זְמַנִּיה, אֲתַדְּחִי
 גְּבַר מִקְמִי גְבַר, וְאַתִּי הָאִי וְנָטִיל דִּילִיָּה. וְדָא קָשִׁי
 קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיד הוּא מִכְּלָא לְדַחֲיָא בַּר נָשׁ מִקְמִי
 גְּבַרָא אַחָרָא, וּבְגִין כֶּךָ קַדְשָׁא בְּרִיד הוּא אִיהוּ יְהִיב
 אֲתַתָּא לְבַר נָשׁ, וּמַנִּיָּה אֲתִיִּין זְווגִין. וְעַל דָּא וּמִי
 אֲשָׁה מִשְׁכָּלַת.

בְּגִין כֶּךָ, קַדְשָׁא בְּרִיד הוּא יְהִיב כְּלָא לְבַר נָשׁ. וְאִי
 תִּימָא אֲשָׁה מִשְׁכָּלַת וְלֹא אַחָרָא. תָּא חַוִּי, אָף
 עַל גַּב דְּקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲזַמִּין טַבָּאן לְבַר נָשׁ
 לְמִיָּהֵב לִיָּה, וְהוּא אֲסְטִי אֲרַחֲוִי מַעַם קַדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא לְגַבִּי סְטָרָא אַחָרָא, מִתְּהוּא סְטָרָא אַחָרָא
 דְּאֲתַדְּבַק בֵּיהּ, יִיְתִי לִיָּה מָאן דְּיִיְתִי, בְּכָל (נ"א כָּל)

לשון הקודש

הוא נותן אשה לבן האדם, וממנו באים
 הזווגים. ולכן ומה' אשה משכלת.
 לבן הקדוש ברוך הוא נותן הכל לבן
 האדם. ואם תאמר, אשה משכלת ולא
 אחרת - בא ראה, אף על גב שהקדוש
 ברוך הוא מזמין טוב לאדם לתת לו,
 והוא מסטה דרבו מעם הקדוש ברוך
 הוא לצד אחר - מאותו צד אחר
 שנדבק בו יבא לו מה שייבא, בכל (וכל)

גלוי לפני הקדוש ברוך הוא, ולפי
 מעשים של צדיקים כך מווג זווגים.
 ולפעמים שעולים במאזנים, ומסטה
 אותו האיש דרבו, עולה זווגו לאחר עד
 שיכשיר מעשיו, וכשיכשיר מעשיו או
 שמגיע זמנו, נדחה איש מפני איש, ובא
 זה ולוקח את שלו. וזה קשה לפני
 הקדוש ברוך הוא מהכל, לדחות איש
 מפני איש אחר, ולכן הקדוש ברוך הוא

קַטְרוּגִין, וְכָל בִּישִׁין, וְלֹא אֶתִּיּוֹן לִיה מַעַם קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִהֵהוּא סְטָרָא בִישָׁא דְּאֶתְדַּבֵּק בִּיה,
בְּאִינוֹן עוֹבְדִין דְּעֵבֵד.

וְעַל דָּא, אֶתְתָּא דְּלֹאוּ אִיהִי מִשְׁכְּלַת, קָרָא עַל דָּא
שְׁלֹמֹה, (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מֵר מִמּוֹת אֶת
הָאִשָּׁה. בְּגִין דְּחֻבּוּי דְּבֵר נָשׁ, הוּא מְשִׁיךְ עָלֶיהָ,
בְּאִינוֹן עוֹבְדִין דְּעֵבֵד. וְעַל דָּא כִּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶתְרַעִי בִּיה בְּבֵר נָשׁ, בְּגִין עוֹבְדוֹי דְּכִשְׁרוֹן, אִיהוּ אֲזִמִּין
לִיה אֲנִתּוּ דְּאִיהִי מִשְׁכְּלַת, וּפְרִיק לִיה בְּפוֹרְקוֹן, מִגּו
סְטָרָא אַחֲרָא.

וְעַל דָּא אָמַר יַעֲקֹב, הַמְּלֹאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע.
מָאִי מִכָּל רָע, דְּלֹא אֲזַדְמַנַּת לִי אֶתְתָּא, דְּאִיהִי
מִגּו סְטָרָא אַחֲרָא, וְלֹא אֶעְרַע פְּסוּל בְּזִרְעִי (ס"א בְּעֶרְסִי),
דְּכִלְהוּ צְדִיקֵי וּשְׁלִימֵי בְּשְׁלִימוֹ, בְּגִין דְּאֶתְפָּרַק מִכָּל

לשון הקודש

בְּאֶדָם מְשׁוּם מַעֲשִׂיו הַפְּשָׁרִים, הוּא
מִזְמִין לוֹ אִשָּׁה שֶׁהִיא מִשְׁכְּלַת, וּפּוֹדֶהוּ
בְּפָדוּת מִתּוֹךְ הַצָּד הָאֲחֵר.

וְעַל זֶה אָמַר יַעֲקֹב הַמְּלֹאךְ הַגּוֹאֵל אֹתִי
מִכָּל רָע. מַה זֶה מִכָּל רָע? שֶׁלֹּא הוֹדְמָנָה
לִי אִשָּׁה שֶׁהִיא מִתּוֹךְ הַצָּד הָאֲחֵר, וְלֹא
קָרָה פְּסוּל בְּזִרְעִי וּבְמִשְׁתִּין, שֶׁכֻּלָּם
צְדִיקִים וּשְׁלֵמִים בְּשְׁלֵמוֹת, מְשׁוּם

הַקְטְרוּגִים וְכָל הָרָעוֹת, וְלֹא בָּאִים אֵלָיו
מִן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלָּא מֵאוֹתוֹ צֶדֶק
רָע שֶׁנִּדְבֵּק בּוֹ בְּאוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁעָשָׂה.
וְעַל זֶה, אִשָּׁה שֶׁאִינָהּ מִשְׁכְּלַת, קָרָא עַל
זֶה שְׁלֹמֹה, (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מֵר מִמּוֹת
אֶת הָאִשָּׁה, מְשׁוּם שֶׁחֲמָאִי הָאֶדָם הוּא
מוֹשֵׁךְ עָלָיו בְּאוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁעָשָׂה.
וְלָכֵן, בְּשֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצָּה

רַע, וַיַּעֲקֹב לֹא אֶתְדַבֵּק בְּחַיָּו סִטְרָא אַחֲרָא כָּלָל.
 וְעַל דָּא, הַמְּלֵאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע יִבְרַךְ אֶת
 הַנְּעָרִים. מָאִי טַעְמָא אֶתְחִזּוּ לְאַתְּבָרְכָא, בְּגִין
 דְּנִטְר יוֹסֵף אֶת קַיָּמָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אָמַר יוֹסֵף
 בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזָה, אַחֲמִי לִיה רְזָא
 דְּבְרִית דְּנִטְר לִיה. וּבְגִין דְּנִטְר לִיה, אֶתְחִזּוּ
 לְאַתְּבָרְכָא וְאֶתְחִזּוּ אִיהוּ לְבָרְכָאן סְגִיָּאִין. בְּגִין דָּא
 לְכַלְהוּ יִהֵב בְּרָכָא חַד, וְלִיוֹסֵף בְּרָכָאן סְגִיָּאִין, מִשְׁמַע
 דְּכְתִיב בְּרֻכּוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרֻכּוֹת חֹזְרֵי וְגו',
 בְּרֻכּוֹת שְׂדִים וְרַחֵם תְּהִיֵּין לְרֹאשׁ יוֹסֵף.

רַבִּי יְחֻדָּה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קכ"ג) אֱלֹיךְ נִשְׂאֲתִי אֶת
 עֵינֵי הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם, הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל
 תָּא חֲזִי, צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ דְּאַתְּכּוֹנֵן בָּהּ, אִיהוּ לְעִילָא
 לְעוֹמָקָא עֲלָאָה, דְּמִתְמָן נִגְדִי כָּל בְּרָכָאן וְכָל חִירוֹ,

לשון הקודש

הוא לברכות רבות. משום כך לכלם
 נתן ברכה אחת, וליוסף ברכות רבות,
 משמע שכתוב ברכת אביך גברו על
 ברכת חוזרי וגו', ברכת שדים ורחם,
 תהיין לראש יוסף.

רַבִּי יְחֻדָּה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קכג) אֱלֹיךְ
 נִשְׂאֲתִי אֶת עֵינֵי הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם. פֶּסוּק
 זֶה בְּאִרוּהוּ, אֲבָל בֹּא רֵאחַ, תְּפִלָּה שֶׁל
 בֶּן אָדָם שֶׁמִּתְכּוֹנֵן בָּהּ, הוּא לְמַעַלָּה לְעַמֻּק

שֶׁנִּפְדָּה מִכָּל רַע, וַיַּעֲקֹב לֹא נִדְבַק
 בָּאוֹתוֹ צִד הָאַחֵר כָּלָל.

וְעַל זֶה הַמְּלֵאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע
 יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים. מָה הַטַּעַם נִרְאוּ
 לְבָרְכָהּ? מִשּׁוּם שֶׁשָּׁמַר יוֹסֵף אֶת אוֹת
 הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה, וְעַל זֶה אָמַר יוֹסֵף,
 בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזָה. הִרְאָה
 לוֹ סוּד הַבְּרִית שֶׁשָּׁמַר אוֹתוֹ, וּמִשּׁוּם
 שֶׁשָּׁמַר אוֹתוֹ, רְאוּנִים לְהַתְּבָרֵךְ וְרְאוּ

ומתמן נפקי לקיימא כלא.

ועל דא יתיר יו"ד, בגין דלא פסיק יו"ד, מאתר
דא לעלמין. ובגין דא כתיב, היושבי בשמים,
אחיד לעילא, ברזא דחכמתא עלאה, ואחיד לתתא,
דיתבי על פרסיא דאבהן, יתיב על פרסיא דאקרי
שמים, ובגין כך היושבי בשמים כתיב.

ומהבא, בד ברבאן נגדי מעילא מעומקא דא,
בלהו נטיל לון האי אתר דאקרי שמים,
ומהאי נגדי לתתא, עד דמטו לצדיקייא קיימא
דעלמא, ומהבא מתברכין כל אינון חיילין, וכל אינון
משריין לזנייהו, והא אוקמוה.

תא חזי, בשבעין ותירין גהורין, אסתלק עטרא דכל
משריין, עגולא דעלמא, בשבעין דוכתי, חד
עגולא לבלהו בגו תהוא עגולא נקודה חדא דקיימא

לשון הקודש

ומבאן, כשברכות שופעות מלמעלה
מהעמק הזה, את כלן נוטל המקום הזה
שנקרא שמים, ומזה שופעים למטה, עד
שמגיעים לצדיק עמוד העולם, ומבאן
מתברכים כל אותם החילות וכל אותם
המחנות למיניהם, והרי פרשוה.

בא ראה, בשבעים ושנים מאורות עולה
עמרת כל המחנות, עגול העולם,

העליון שמשם שופעות כל הברכות וכל
החרות, ומשם יוצאים לקים את הכל.
ועל זה יתר יו"ד, משום שי"ד לא פוסק
מקום הזה לעולמים, ולכן כתוב הישבי
בשמים, אחוז למעלה בסוד החכמה
העליונה, ואחוז למטה שיושב על כסא
האבות, יושב על הכסא שנקרא שמים,
ולכן כתוב הישבי בשמים.

בְּאַמְצֵיתָא, מִהָאִי נְקוּדָה, אֲתִינַת כָּל הָהוּא עָנוּלָא,
 בֵּית קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים, אִיהוּ אֲתֵר (דף רכט ע"ב) לְהָהוּא רוּחָא
 דְּכָל רוּחִין (ס"א הָכָא רוּחַ דְּכָל רוּיִן) אֲתִטְמֵר בְּגוּיָהּ. הָאִי
 טְמִירוּ אִיהוּ בְּגוּ חִילָהָא, טְמִירָא אִיהוּ בְּגוּ לְגוּ, כִּד
 סְלָקָא דָא, כִּלְא סְלָקִין אֲבִתְרָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (שיר השירים א) מְשַׁכְּנִי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה.

רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הֵווּ אֲזִילִי
 בְּאוּרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל חַד וְחַד מִינָן
 לִימָא מְלִי דְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים
 עט) אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רַאשׁוֹנִים מִיָּהר יִקְדְּמוּנוּ וְגו'.

תָּא חַזִּי, קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַחֲמֵימוּתָא דִּישְׂרָאֵל,
 רַחֲמִים לוֹן, דְּאֵינּוֹן עַדְבִּיָּה וְאַחֲסִנְתִּיָּה, לָא מְסַתְּפַל
 אַחֲרָא בְּדִינֵיהּ, כִּרְ אִיהוּ בְּלַחֲזִיָּה.

לשון הקודש

בְּשִׁבְעִים מְקוֹמוֹת, עָנוּל אֶחָד לְכָלִם. בְּתוֹךְ אוֹתוֹ עָנוּל נִקְדָּה אַחַת שְׁעוּמַדַּת בְּאַמְצֵעַ. מִנְקָדָה זֶה נִזּוֹן כָּל אוֹתוֹ עָנוּל, בֵּית קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים, הוּא מְקוֹם לְאוֹתָהּ רוּחַ כָּל הָרוּחוֹת, וְכִמוּ סוּר שֶׁל כָּל הַסּוּדוֹת נִסְתָּר בְּתוֹכּוֹ. סֵתֵר זֶה הוּא בְּתוֹךְ חִילוּתֶיהָ, טְמִיר הוּא לְפָנֶי וּלְפָנִים. בְּשִׁעוּלָהּ זֶה, עוֹלִים בָּלָם אַחֲרֶיהָ. וְזֶה שְׁכֵתוֹב (שיר א) מְשַׁכְּנִי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה.

רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הֵווּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתְנָנוּ יֹאמַר דְּבִרֵי תוֹרָה. פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים עט) אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רַאשׁוֹנִים מִיָּהר יִקְדְּמוּנוּ וְגו'. בֹּא רָאָה, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אוֹהֵב אוֹתָם, שֶׁהֵם גּוֹרְלוֹ וִירְשָׁתוֹ, לָא מְסַתְּפַל אַחֲרֵי בְּדִינָם, פְּרָט לוֹ לְבִדּוֹ.

וּבִיּוֹן דְּאִיהוּ מִסְתַּכַּל בְּדִינֵיהּ, אֲתַמְּלִי עַלֵּיהּ
 רַחֲמִין, בְּגִין דְּאִיהוּ כָּאֵב דְּרָחִים עַל בָּנִים,
 בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קג) בְּרַחֲם אָב עַל בָּנִים רַחֲם ה'
 וְגו'. וּבִיּוֹן דְּאֲשַׁתְּבַּח לֹון חוּבִין, מַעְבָּר לֹון רֵאשׁוֹן
 רֵאשׁוֹן, עַד דְּאֲעָבֵר לֹון לְבָלְהוּ מִקָּמִיה. וּבִיּוֹן דְּאֲעָבֵר
 לֹון מִקָּמִיה, לֹא אֲשַׁתָּאֵר עַלֵּיהּ חוּבִין לְמִיתָב שְׁלֹטְנוּ
 לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּדִינָא עַלֵּיהּ.

אֲתִי לְמִיתָב קָמִיה בְּדַבְּקָדְמִיתָא, אֵינֹון חוּבִין
 קְדָמָאֵי דְּאֲעָבֵר מִקָּמִיה חָשִׁיב עַלֵּיהּ, וְעַל דָּא
 כְּתִיב אַל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים מִיָּהר יִקְדָּמוֹנוּ
 רַחֲמִיךָ וְגו'. דְּאִי רַחֲמִיךָ לֹא יִקְדָּיְמוּ עַלֵּיהּ דִּישְׂרָאֵל,
 לֹא יִכְלִין לְקַיֵּמָא בְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּבְמָה אֵינֹון מְאִירִי
 דְּדִינָא קִשְׂיָא, מְאִירִי תִרִיסִין, וּבְמָה דְּלִטּוֹרִין דְּקַיֵּימִי
 עַלֵּיהּ דִּישְׂרָאֵל לְעִילָא, וְאַלְמָלָא דְּאִקְדָּיִם קְדָשָׁא

לשון הקודש

בַּא לַחֲטָא לְפָנֵינוּ בְּבַתְחֻלָּה - אוֹתָם
 חֲטָאִים רֵאשׁוֹנִים שְׁהַעֲבִיר מִלְּפָנֵינוּ, חָשִׁב
 עֲלֵיהֶם, וְלִכֵּן כְּתוּב אַל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 רֵאשׁוֹנִים מִיָּהר יִקְדָּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ וְגו'. שְׂאֵם
 רַחֲמִיךָ לֹא יִקְדָּיְמוּ עַל יִשְׂרָאֵל, לֹא יִכְלִי
 לַעֲמֹד בְּעוֹלָם. מְשׁוּם שְׂכַמָּה הֵם בְּעַלִּי
 הַדִּין הַקָּשָׁה, בְּעַלִּי מְגָנִים, וּבְמָה
 מְלִשְׁיָנִים שְׁעוּמָדִים עֲלֵיהֶם שְׁלִישְׂרָאֵל
 לְמַעְלָה, וְאַלְמָלָא שְׁהַקְדָּיִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

וּבִיּוֹן שְׁהוּא מִסְתַּכַּל בְּדִינָם, מִתְמַלָּא
 עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, מְשׁוּם שְׁהוּא כָּאֵב
 שְׁמַרְחֵם עַל הַבָּנִים, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (שם ap)
 בְּרַחֲם אָב עַל בָּנִים רַחֲם ה' וְגו'. וּבִיּוֹן
 שְׁנִמְצָאִים לָהֶם חֲטָאִים, מַעְבִּיר אוֹתָם
 רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, עַד שְׁמַעֲבִיר כְּלָם מִלְּפָנֵינוּ.
 וּבִיּוֹן שְׁהַעֲבִיר כְּלָם מִלְּפָנֵינוּ, לֹא נִשְׁאָרִים
 עֲלֵיהֶם חֲטָאִים לְתַת שְׁלֹטוֹן לְצַד הָאֲחֵר
 שֶׁל דִּין עֲלֵיהֶם.

בְּרִידְּךָ הוּא רַחֲמִים עָלֶיּהוּ דִּישְׂרָאֵל, עַד לֹא יִשְׁגַּח
בְּדִינֵיהוֹן, לֹא יִכְלִין לְקִיּוֹמָא בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא, מִהֲרָ
יִקְדָּמוּנוּ רַחֲמִיךָ בִּי דְלוֹנוּ מְאֹד. דְּלוּתָא דְּעוּבְדִּין
טָבִין, דְּלוּתָא דְּעוּבְדִּין דְּכַשְׂרָן. (קמִי קִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא).

תָּא חַיִּי, אֱלֹמָלָא יִסְגְּלוֹן יִשְׂרָאֵל עוּבְדִּין דְּכַשְׂרָן קמִי
קִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא, לֹא קִיּוֹמִין עֲמִין עוּבְדִּי
עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת בְּעֵלְמָא, אֲבָל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן
גְּרָמִין לְשָׂאָר עֲמִין עוּבְדִּי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת
לְזַקְפָּא רִישֵׁיהוּ בְּעֵלְמָא. דְּאֱלֹמָלִי יִשְׂרָאֵל לֹא יְהוֹן
חָטָאן קמִי קִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא שְׂאָר עֲמִין עוּבְדִּי
עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת אֶתְפַּכְּיִין קמִיִּיהוּ.

וְתָא חַיִּי, אֱלֹמָלָא דְּאִמְשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוּבְדִּין בִּישִׁין
לְסִטְרָא אַחֲרָא בְּאַרְעָא קִדִּישָׁא, הָא אֶתְמַר,
דְּלֹא שְׁלִטוּ שְׂאָר עֲמִין עוּבְדִּי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת

לשון הקודש

ומזלות בעולם, אבל ישראל הם גורמים
לשאר עמים עובדי בוכבים ומזלות לזקף
ראשיהם בעולם. שאֱלֹמָלָא יִשְׂרָאֵל לֹא
היו חוטאים לפני הקדוש ברוך הוא,
שאר עמים עובדי בוכבים ומזלות נכפים
לפניהם.

ובא ראה, אֱלֹמָלָא שְׁהִמְשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל
בְּמַעֲשִׂים רָעִים לְצַד אַחֵר בְּאַרְצָן

הוא רחמים על ישראל, עד שלא ישגיח
בדינם, לא יוכלו לעמד בעולם. ועל זה
מהר יקדמונו רחמיך בי דלונו מְאֹד,
דלות של מעשים טובים, דלות של
מעשים בשרים ולפני הקדוש ברוך הוא.

בא תראה, אֱלֹמָלָא יִסְגְּלוֹן יִשְׂרָאֵל
מעשים בשרים לפני הקדוש ברוך הוא,
לא היו עומדים עמים עובדי בוכבים

בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתַגְלוּ מֵעַל אֶרְעָא. וְעַל דָּא
בְּתִיב, כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד. דְּלִית לָן עוֹבְדִין דְּכַשְׁרֵן בְּדָקָא
חַוִּי. וּבְגִין כֹּךְ כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמִיךָ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה
וְגִילוּ בְּרַעְדָּהּ, וּבְתִיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת ה'
בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לִפְנֵי בְּרַנָּה. תָּא חַוִּי, כֹּל בֶּר נֶשׁ דְּאֲתִי
לְמַפְלַח לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּצַפְרָא וּבְפִנְיָא בְּעִי
לְמַפְלַח לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּצַפְרָא כֹּד סָלִיק נְהוּרָא, וְאֲתַעְרוּתָא דְסִטְר יְמִינָא
אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, בְּדִין בְּעִי בֶר נֶשׁ
לְאֲתַקְשָׁרָא בִּימִינָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלְמַפְלַח
קַמִּיָּה בְּפוֹלְחָנָא דְצִלוּתָא. בְּגִין דְּצִלוּתָא אַחֲסִין תִּקְפָּא
לְעִילָא, וְאַמְשִׁיד בְּרַכָּאן מֵעוֹמְקָא עֲלָאָה לְכַלְהוּ
עַלְמִין, וּמִתַּמָּן אַמְשִׁיד בְּרַכָּאן לְתַתָּאי. וְאַשְׁתַּכְחוּ

לשון הקודש

רָאָה, כֹּל אָדָם שָׂבָא לְעַבְד
לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּבִקְרָא וּבְעֶרְב צִרִיךְ
לְעַבְד אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בְּבִקְרָא, בְּשִׁעוּלָה הָאוּר, וְהִתְעוּרְרוּת צַד
הַיְמִין מִתְעוּרְרַת בְּעוֹלָם, אִין צִרִיךְ אָדָם
לְהִתְקַשֵּׁר בִּימִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְלְעַבְד לִפְנֵי בְּעִבּוּדַת הַתַּפְלָה, מְשׁוּם
שִׁתְּפָלָה מִחוּקָת תִּקְוָה לְמַעְלָה, וּמִמְשִׁיכָה
בְּרַכּוֹת מִהֶעֱמֵק הָעֲלִיּוֹן לְכֹל הָעוֹלָמוֹת,

הַקָּדוֹשׁ, חֲרִי נִתְבָּאָר, שְׁלֹא יִשְׁלֹטוּ
עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת בְּאַרְצָן
הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא הִגְלוּ מֵעַל הָאָרֶץ, וְעַל זֶה
כָּתוּב כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד, שְׁאִין לָנוּ מַעֲשִׂים
כְּשֵׁרִים כְּרָאוּי, וְלָכֵן כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד מִהֵר
יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמִיךָ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (שם ב) עֲבָדוּ אֶת ה'
בִּירְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּהּ, וּכְתוּב (שם ק) עֲבָדוּ
אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לִפְנֵי בְּרַנָּה. בֹּא

עֲלֵאִין וְתַתָּאִין מִתְבָּרְכָאן, בְּהֵוּא פּוֹלְחָנָא דְעֻלּוּתָא.

פּוֹלְחָנָא דְעֻלּוּתָא, דְקָא בְעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קַמִּי
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּשִׁמְחָה וּבִרְנָנָה
לְאַכְלִלָּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל בִּינְיָהוּ, וּלְבַתֵּר לִי־יַחְדָּא
יַחּוּדָא בְּדָקָא חַוִּי. דְכַתִּיב, (תהלים ק) דַּעוּ כִּי ה' הוּא
אֱלֹהִים, דָּא רָזָא דִּיחּוּדָא בְּרָזָא דְפּוֹלְחָנָא.

וְעַם כָּל דָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קַמִּיהּ דְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא בְּחֻדָּה, וּלְאַחֲזָא חֻדָּה בְּפּוֹלְחָנִיהּ,
וְאַלִּין תִּרִין שְׂמִיחָה וּרְנָנָה, לְקַבֵּל תִּרִין אֱלִין, תִּרִין
עֻלּוּתִין, תִּרִין קוּרְבָּנִין לְיוֹמָא לְקַבֵּל תִּרִין אֱלִין,
דְּאִינוּן שְׂמִיחָה וּרְנָנָה. שְׂמִיחָה בְּצַפְרָא, וּרְנָנָה בְּרַמְשָׁא.
וְעַל דָּא, (במדבר כח) אֵת הַכֶּכֶּשׁ אַחֵר תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֵת
הַכֶּכֶּשׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים.

לשון הקודש

וְעַם כָּל זֶה צָרִיךְ אָדָם לַעֲבֹד לִפְנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּחֻדָּה וּלְהִרְאוֹת
חֻדָּה בְּעֻבּוּדָתוֹ, וּשְׁנֵי אֱלֹהִים – שְׂמִיחָה
וּרְנָנָה – בְּנִגּוּד שְׁנֵי אֱלֹהִים. שְׁתֵּי תַפְלוּת,
שְׁנֵי קֶרְבָּנוֹת לְיוֹם בְּנִגּוּד שְׁנֵי אֱלֹהִים, שֶׁהֵם
שְׂמִיחָה וּרְנָנָה. שְׂמִיחָה בַּבֶּקֶר, וּרְנָנָה
בַּלֵּילָה. וְעַל זֶה (במדבר כח) אֵת הַכֶּכֶּשׁ אַחֵר
תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּכֶּשׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה
בֵּין הָעֶרְבִים.

וּמִשֵּׁם מִמְשִׁיךְ בְּרֻכּוֹת לְמִטָּה לְתַחֲתוֹנִים,
וּנְמַצָּאוּ עֲלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים מִתְבָּרְכִים
בְּאוֹתָהּ עֻבּוּדַת הַתַּפְלָה.
עֻבּוּדַת הַתַּפְלָה, שְׁצָרִיךְ אָדָם לַעֲבֹד
לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁמְחָה וּבִרְנָנָה
לְהַכְלִיל אֵת כְּנֻסֵּת יִשְׂרָאֵל בִּינְיָהֶם,
וְאַחֵר כֶּךָ לְיַחַד הַיַּחּוּד בְּרָאוּי, שְׂכַתוֹב
דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים. זֶהוּ סוּד הַיַּחּוּד
בְּסוּד הָעֻבּוּדָה.

וְעַל דָּא, צְלוֹתָא דְעֶרְבִית רְשׁוּת אִיהִי, בְּגִין דִּהְיָא
שְׁעָתָא מִחֶלֶק מִרְפָּא לְכָל חִילָהָא, וְלֹא שְׁעָתָא
לְאַדְפָּרָא (נ"א לְאַתְבָּרָא) אֶלָּא לְמִיּהֵב מְזוּנָא. בִּימָמָא הִיא
מִתְבָּרַכַת מִתְרִין סְטִרִין אֵלִין, בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא מְגוּ
שְׁמָחָה וִרְנָנָה, וּבְלִילְיָא פְּלִיג בְּרָכָאן לְכָלֹּא כְּדָקָא חֲזִי,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָהּ וַתִּתֵּן
טָרֶף לְבֵיתָהּ וְגו'.

פִּתְחֵי רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (תהלים קמא) תִּכּוֹן תִּפְלָתִי
קְטֹרֶת לִפְנֵיךָ מִשָּׁאת כְּפִי מִנְחַת עֶרֶב. אֲמַאי
מִנְחַת עֶרֶב וְלֹא צְלוֹתָא (דף רל ע"א) דְּצַפְרָא, דִּלָּא כְּתִיב
תִּכּוֹן תִּפְלָתִי בִּבְקָר. אֶלָּא הָכִי אֲתָמַר, תִּכּוֹן תִּפְלָתִי
קְטֹרֶת לִפְנֵיךָ, קְטֹרֶת לֹא אֲתִיָּא אֶלָּא עַל חֲדוּהָ, הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (משלי כז) שָׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לֵב. וְעַל דָּא
כִּהְנָא כֹּד אֲדִלִּיק בּוֹצִינִין, הָיָה מִקְרִיב קְטֹרֶת, כִּמָּה
דָּאת אָמַר, (שמות ל) בְּהִטִּיבוּ אֶת הַנֵּרוֹת וַתִּטְרַנָּה

לשון הקודש

פִּתְחֵי רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (תהלים קמא) תִּכּוֹן
תִּפְלָתִי קְטֹרֶת לִפְנֵיךָ מִשָּׁאת כְּפִי מִנְחַת
עֶרֶב. לָמָּה מִנְחַת עֶרֶב וְלֹא תִפְלַת הַבֶּקֶר,
שְׁלֹא כְּתוּב תִּכּוֹן תִּפְלָתִי בִּבְקָר? אֶלָּא
כִּדְּנִתְבָּאֵר, תִּכּוֹן תִּפְלָתִי קְטֹרֶת לִפְנֵיךָ.
קְטֹרֶת לֹא בָּאָה אֶלָּא רַק עַל חֲדוּהָ. וְהוּ
שְׁכָתוּב (משלי כז) שָׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לֵב.
וְלִכְּן הִכְּהִן בְּשִׁמְדִּלִּיק גִּירוֹת, הָיָה מִקְרִיב

וְעַל זֶה תִּפְלַת עֶרְבִית הִיא רְשׁוּת, מִשּׁוּם
שְׁאוּתָהּ שְׁעָה מִחֶלֶקֶת טָרֶף לְכָל
חִילוּתֶיהָ, וְלֹא שְׁעָה לְהִזְכִּיר וְלְהִתְבָּרֵךְ,
אֶלָּא לְתַת מְזוּן. בְּיוֹם הַהוּא מִתְבָּרַכַת
מִשְׁנֵי הַצְּדִידִים הַלֵּל, בִּבְקָר וּבְלִילָהּ,
מִתּוֹךְ שְׁמָחָה וִרְנָנָה, וּבְלִילָהּ מִחֶלֶקֶת
לְכָל כְּרָאוּי. וְהוּ שְׁכָתוּב (משלי לא) וַתִּקֶּם
בְּעוֹד לִילָהּ וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְגו'.

וּבַהֲעֵלוֹת אֶהְרֹן אֶת הַנִּרוֹת בֵּין הָעֲרִבִים יִקְטִירָנָה.
בְּצִפְרָא, עַל חֲדוּהָ, דְּשַׁעְתָּא גָרִים. בְּרִמְשָׁא, לְמַחְדֵּי
סִטְר שְׂמָאלָא, וְהָכִי אֶתְחַזִּי. וְלַעֲלֹם לֹא אֲתִי אֶלָּא
עַל חֲדוּהָ.

וְתֵא חַזִּי קְטֹרֶת מִקְשֵׁר קִשְׁרִין, וְאַחִיד לְעִילָא
וְתֵתָא, וְדָא אַעְבֵּר מוֹתָא וְקִטְרוּגָא וְרוּגְזָא,
דְּלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. בְּמָה דְּכְתִיב, (במדבר י"ז)
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת הַמִּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ
אֵשׁ מִעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מִהֲרָה וְגו'.
לְבָתֵר דָּא כְּתִיב, וַיֵּרֶץ (אֶהְרֹן) וְגו', וַיִּכְפֹּר עַל הָעַם,
וְכְתִיב, וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמִּגְפָּה.
בְּגִין דְּלֹא יָכִלִין כָּל סִטְרִין בִּישְׁוִין וְכָל מִקְטְרִגִין
לְמִיָּקָם קָמִי קְטֹרֶת. וְעַל דָּא אִיהוּ רָזָא (ס"א חֲדוּהָ) דְּכִלָּא
וְקִשְׁוִירָא דְּכִלָּא.

לשון הקודש

אֶהְרֹן קַח אֶת הַמִּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מִעַל
הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מִהֲרָה וְגו'.
אֲחֵר זֶה כְּתוּב וַיֵּרֶץ וְגו', וַיִּכְפֹּר עַל הָעַם,
וְכְתוּב וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים
וַתַּעֲצֹר הַמִּגְפָּה. מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יָכֻלִּים כָּל
הַצֹּדִדִים הָרָעִים וְכָל הַמִּקְטְרִגִּים לַעֲמֹד
לְפָנֵי הַקְטֹרֶת, וְעַל זֶה הִיא סוּד (חֲדוּת)
הַכֹּל וְקִשְׁוִיר הַכֹּל.

קְטֹרֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ל') בְּהִיטִיבוֹ אֶת
הַנֵּרֹת יִקְטִירָנָה וּבַהֲעֵלֹת אֶהְרֹן אֶת הַנֵּרֹת
בֵּין הָעֲרִבִים יִקְטִירָנָה. בְּבִקָּר עַל חֲדוּהָ,
שֶׁהַשָּׁעָה גּוֹרֶמֶת בְּעָרֵב לְשִׁמּוֹחַ צַד שְׂמָאל,
וְכֵן רָאוּי, וְלַעֲוֹלָם לֹא בָּא אֶלָּא עַל חֲדוּהָ.
וְכֵן רָאָה, קְטֹרֶת מִקְשֵׁרֶת קִשְׁרִים
וְאוֹחֲזֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְזֶה מַעֲבִיר מוֹת
וְקִטְרוּג וְרָגִז, שֶׁלֹּא יוֹכִלוּ לְשַׁלֵּט בְּעוֹלָם,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (במדבר י"ז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל

וּבְשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, דְּדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא, אֶתְכּוּן
 דְּדוּד בְּחֵהוּא צְלוּתָא, דְּכְתִיב, תְּכּוּן
 תְּפִלָּתִי קִטְרַת לְפָנֶיךָ וְגו'. וְהָאִי צְלוּתָא דְּסָלִיק, יַעֲבֵר
 רוּגְזָא דְּדִינָא קְשִׁיא, דְּשִׁלִּיט הַשְׁתָּא בְּהָאִי זְמָנָא,
 בְּחֵהוּא קִטְרַת, דְּדָחִי וְאֶעֱבֵר קַמִּיהָ כָּל רוּגְזָא, (דְּסָלִיק
 הַשְׁתָּא בְּהָאִי שַׁעֲתָא בְּחֵהוּא קִטְרַת דְּאֶעֱבֵר כָּל רוּגְזָא)
 (ס"א ל"ג הִינֵנוּ דְּכְתִיב) (ס"א מָאִי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיחָא) מִנְחַת עֶרֶב, דְּדִינָא
 תְּלִיא בְּעֵלְמָא.

תָּא חַיִּי, בְּדִ אֶתְחַרְבֵּי בִּי מִקְדָּשָׁא, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְוֹקֵד,
 זְמַן מִנְחָה הָיָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה ו') אֲוִי לָנוּ
 כִּי פָנָה הַיּוֹם בִּי יָגִטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. מָאֵן צִלְלֵי עֶרֶב.
 אֵינֵנוּ מִקְטָרְגִין דְּעֵלְמָא, וְרוּגְזֵי דְּדִינִין, דְּזְמִינִין בְּחֵהוּא
 שַׁעֲתָא. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, דְּבָעֵי בְּרַשׁ לְכוּנָא דְּעֵתִיחָא,
 בְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה. בְּכִלְהוּ צְלוּתָא בְּעֵי בְּרַשׁ לְכוּנָא

לשון הקודש

תְּלִי פְּעוּלָם.
 בָּא רָאָה, כְּשֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
 בְּשַׁעֲתָא שְׁנִשְׁרַף, הָיָה זְמַן מִנְחָה, וְעַל זֶה
 כְּתוּב (ירמיה ו') אֲוִי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם בִּי
 יָגִטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. מָה זֶה צִלְלֵי עֶרֶב?
 אוֹתָם מִקְטָרְגִים שֶׁל הָעוֹלָם וְרוּגְזֵי
 הַדִּינִים שֶׁמְזַמְנִים בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעֲתָא. וְעַל
 זֶה שְׁנִינֵנוּ שְׁצָרִיךְ אָדָם לְכוּן דְּעֵתוֹ
 בְּתַפְלַת הַמִּנְחָה. בְּכָל הַתְּפִלּוֹת צָרִיךְ

וּבְשַׁעֲתָא הַמִּנְחָה, כְּשֶׁהָדִין שְׂרִיא
 בְּעוּלָם, הַתְּכּוּן דְּדוּד בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה,
 שְׁכַתּוּב תְּכּוּן תְּפִלָּתִי קִטְרַת לְפָנֶיךָ וְגו'.
 וְתַפְלָה זֶה שְׁעוּלָה תַעֲבִיר רִגְזֵי דִין הַקִּשָּׁה
 שְׁשׁוּלֵט כַּעַת בְּזִמְנָא הַזֶּה בְּאוֹתָהּ קִטְרַת,
 שְׁדוּחָה וּמַעֲבִירָה מִלְּפָנָיו כָּל רִגְזֵי וְשְׁעוּלָה
 כַּעַת בְּשַׁעֲתָא זֶה בְּאוֹתָהּ קִטְרַת שְׁמַעֲבִירָה כָּל רִגְזֵי
 וְכָל קִטְרוּג שְׁבַעֲעוּלָם, וְהֵינּוּ מָה שְׁכַתּוּב וּמָה
 הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה מִנְחַת עֶרֶב, כְּשֶׁהָדִין

דַּעֲתִיהָ, וּבִהְיֵה צְלוֹתָא יִתִּיר מִבְּלָהוּ, בְּגִין דְּדִינָא שְׂרִיא בְּעֻלְמָא. וְעַל דָּא זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, יִצְחָק תַּקִּין לִיה, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

עַד דְּהָיוּ אָזְלִי, אָעֵלוּ בְּחַד טוֹרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי טוֹרָא דְּחֵלָא, גִּהָךְ וְלֹא נִתְעַבְבַּהּ הָכָא, בְּגִין דְּטוֹרָא דְּחֵילָא הוּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָוָה חַד, הָוָה אָמִינָא הָכִי. דְּהָא תַּנְיִנָן, דְּמֵאן דְּאָזִיל יְחִידָאִי בְּאוֹרְחָא, אֶתְחִיב בְּנַפְשִׁיהּ. אֲבָל תִּלְתָּא לָא. וְכָל חַד וְחַד מִינָן, אֶתְחִיו דְּלֹא תַעֲדִי מִינָן שְׂבִינְתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא תַּנְיִנָן דְּלֹא יִסְמוּךְ בַּר נָשׁ עַל נָפֹא. מְנָלָן, מִשְׁמוּאֵל. דְּכַתִּיב, (שמואל א טז) אִידִּךְ אֵלֶךְ וְשָׁמַע שְׂאוּל וַהֲרַגְנִי, וְהָא אֶתְחִיו שְׁמוּאֵל יִתִּיר מִינָן. אָמַר לִיה, אָפִילוּ הָכִי, אִיהוּ הָוָה חַד, וְהִזִּיקָא אֲשַׁתְּכַח לְעֵינָא. אֲבָל אֲנִן תִּלְתָּא, וְהִזִּיקָא לָא אֲשַׁתְּכַח

לשון הקודש

יְחִידִי בְּדַרְךְ מִתְחִיב בְּנַפְשׁוֹ, אֲבָל שְׁלִשָּׁה לֹא, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִעֲמֻנּוֹ, נִרְאָה שְׁלֹא תִזְוֹ מִעֲמֻנּוֹ הַשְּׂכִינָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָרִי שְׁנִינּוּ שְׁלֹא יִסְמֹךְ אָדָם עַל גַּם, מִנִּין לָנוּ? מִשְׁמוּאֵל, שְׂכַתוֹב אִידִּךְ אֵלֶךְ וְשָׁמַע שְׂאוּל וַהֲרַגְנִי, וְהָרִי שְׁמוּאֵל רָאוּי יוֹתֵר מֵאֲתָנּוּ. אָמַר לוֹ, אָפִילוּ בָךְ, הוּא הָיָה אֶחָד, וְהִזְק נִמְצָא לְעֵין, אֲבָל אֲנִי שְׁלִשָּׁה, וְהִזְק לֹא

הָאָדָם לְבִנּוֹ דַּעֲתוֹ, וּבִתְפִלָּה זֶו יוֹתֵר מִבְּלָהוּ, וְעַל דָּא זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, יִצְחָק תַּקִּין לִיה, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְהָרִי פִרְשׁוּהָ.

עַד שְׁהָיוּ הוֹלְכִים, עָלוּ בְּהַר אֶחָד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָהָר הָזֶה מִפְּחִיד, גִּלְדָּךְ וְלֹא נִתְעַבְבַּהּ כְּאֵן, מִשּׁוּם שְׁוָהוּ הַר מִפְּחִיד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם הָיָה אֶחָד – הָיִיתִי אוֹמֵר בָּךְ, שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ שְׁמִי שְׁהוֹלְךְ

לְעֵינָא. דְּאִי מְשׁוּם מְזִיקִין. הָא תַּנִּינִן, דְּלִתְלָתָא לָא
מִתְחַזִּי וְלֹא מְזִקִּי. וְאִי מְשׁוּם לְסָטִים, לָא מְשַׁתְּכְּחִי
הָבָא, דְּהָא רְחִיק מִיִּשְׁוּבָא הָאִי טוֹרָא, וּבְנֵי נָשָׂא לָא
מְשַׁתְּכְּחִי הָבָא. בְּרַם דְּחִילוֹ הוּא, דְּחִיוּן בְּרָא
דְּמְשַׁתְּכְּחִין הָבָא.

פִּתְח וְאָמַר. הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הָאִי
קָרָא אֵית לֹא־תִכְּלָא בֵּיתָ, (ס"א ל"ג דְּהָא כְּתִיב)
הַגּוֹאֵל, אֲשֶׁר גָּאֵל מִיִּבְעֵי לֵיהּ, מָאִי הַגּוֹאֵל. בְּגִין דְּהוּא
מְשַׁתְּכַח תְּדִיר לְגַבֵּי בְנֵי נָשָׂא, וְלֹא אַעֲדִי מִבֶּר נָשׁ
וּכְפָא לְעֵלְמִין.

תָּא חֲזִי, הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי דָא שְׂכִינְתָא, דְּאָזִיל
עֲמִיה דְּבֶר נָשׁ תְּדִיר, וְלֹא אַעֲדִי מִנִּיהּ, כִּד
בֶּר נָשׁ נָטִיר פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא יִזְדַּהֵר בֶּר
נָשׁ, דְּלֹא יִפּוֹק יְחִידָאִי בְּאוֹרְתָא. מָאִי יְחִידָאִי,

לשון הקודש

כְּתוּב! הַגּוֹאֵל! אֲשֶׁר גָּאֵל צְרִיף הִיָּה
לְכַתּוּב! מַה זֶה הַגּוֹאֵל? מְשׁוּם שְׂהוּא
תְּמִיד נִמְצָא אַעֲל בְּנֵי אָדָם, וְלֹא זֶה
מֵאָדָם צְדִיק לְעוֹלָמִים.

בָּא רָאָה, הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אֶתִּי - זֶה
הַשְׂכִּינָה שְׂהוּלָכֶת עִם בֶּן הָאָדָם תְּמִיד,
וְלֹא זֶה מִמֶּנּוּ כְּשֶׁבֶן הָאָדָם שׁוֹמֵר
מִצְוֹת הַתּוֹרָה. וְעַל זֶה יִזְדַּהֵר בֶּן אָדָם
שֶׁלֹא יֵצֵא יְחִידִי בְּדֶרֶךְ. מַה זֶה יְחִידִי?

נִמְצָא לְעֵין. שְׂאָם מְשׁוּם מְזִיקִים - תְּרִי
שְׁנִינוּ שְׁלִשְׁלָשָׁה לֹא נִרְאִים וְלֹא
מְזִיקִים, וְאִם מְשׁוּם לְסָטִים - לֹא
נִמְצָאִים כָּאן, שְׁהִרִי הִקֵּר הִזֵּה רְחוֹק
מִיִּשְׁוּב, וּבְנֵי אָדָם לֹא נִמְצָאִים כָּאן,
בְּרַם פִּתְח הוּא, שְׁחִיּוֹת הַשְּׂדֶה
שְׁנִמְצָאוֹת כָּאן.

פִּתְח וְאָמַר, הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אֶתִּי מִכָּל
רָע. בְּפִסּוֹק זֶה יֵשׁ לְהַתְּבַוֵּן בּוֹ, וְשְׁהִרִי

דִּיזְדָּהָר בַּר נָשׁ לְמַטֵּר פְּקוּדֵי דְאֻרֵּייתָא, בְּגִין דְּלֹא
תַּעֲדֵי מַנִּיהַ שְׂכִינְתָּא, וַיִּצְטַרֵּךְ לְמִיזַל יְחִידָאִי, בְּלֹא
זְוּנָא דְשְׂכִינְתָּא.

תָּא חֲזִי, כִּד נָפִיק בַּר נָשׁ לְאֻרְחָא, יִסְדֵּר
צְלוֹתָא קָמִי מְאָרִיָּה, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ
שְׂכִינְתָּא, וּלְבַתֵּר יַפּוּק לְאֻרְחָא, וַיִּשְׁכַּח זְוּנָא
דְשְׂכִינְתָּא, לְמַפְרָק לִיה בְּאֻרְחָא, וּלְשׁוּבָא לִיה
בְּכָל מַה דְּאִצְטַרִּיךְ.

מַה כְּתִיב בִּיעֶקֶב, (בראשית כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי,
דָּא זְוּנָא דְשְׂכִינְתָּא. וּשְׁמַרְנִי בַּדֶּרֶךְ תְּהֵא,
לְמַפְרָק לִי מִכָּלֵא, וַיַּעֲקֹב יְחִידָאִי הָהּ (דף קל ע"ב) בְּהֵהוּא
זְמַנָּא, וּשְׂכִינְתָּא אָזְלַת קָמִיָּה. כָּל שָׁכֵן חֲבֵרִיָּא דְאִית
בִּינֵיהּ מוֹלִין דְאֻרֵּייתָא, עַל אַחַת פְּמָה וּבְמָה. (אמר
רבי יוסי, ודאי כך הוא, אדחכי מאיך שמשא לערבא.)

לשון הקודש

מַה כְּתוּב בִּיעֶקֶב? (בראשית כח) אִם יִהְיֶה
אֱלֹהִים עִמָּדִי, זֶה זְוּנָא הַשְׂכִּינָה. וּשְׁמַרְנִי
בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה, לְפָדוֹת אוֹתִי מִכָּלֵא. וַיַּעֲקֹב
הָיָה יְחִידָאִי בְּאוֹתוֹ זְמַן, וּשְׂכִינָה הוֹלְכַת
לְפָנָיו, כָּל שָׁכֵן חֲבֵרִים שָׁיֵשׁ בִּינֵיהֶם
דְּבָרֵי תוֹרָה עַל אַחַת פְּמָה וּבְמָה. (אמר
רבי יוסי, ודאי כך הוא. בִּינָתִים חֲשָׁךְ הַשְׁמַשׁ
לְהַעֲרִיב.)

שְׁיִזְהַר בֶּן אָדָם לְשַׁמֵּר מַצְוֹת הַתּוֹרָה
כְּדִי שְׁלֹא תִזְוֹן מִמֶּנּוּ שְׂכִינָה, וַיִּצְטַרֵּךְ
לְלַבֵּת יְחִידָאִי בְּלִי זְוּנָא הַשְׂכִּינָה.
בֵּא רֵאזָה, כְּשִׁיזְעָא בֶּן אָדָם לְדֶרֶךְ,
יִסְדֵּר תְּפִלָּה לְפָנָיו רְבוּנוּ כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ
עָלָיו שְׂכִינָה, וְאַחֵר כֶּךָ יֵצֵא לְדֶרֶךְ,
וַיִּמְצָא זְוּנָא הַשְׂכִּינָה לְגַאֵל אוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ
וּלְהַצִּילוֹ בְּכָל מַה שְׁיִצְטַרֵּךְ.

אמר רבי יוסי, מאי נעביד, אי נתעבב הכא, הא
 יומא מאיך למיעל. אי נהך לעילא, טורא
 רב איהו, ודחילו דחיוון חקלא דחילנא. אמר רבי
 יהודה, תוהנא עלך רבי יוסי. אמר ליה הא תנינן
 דלא יסמוך בר נש על ניסא, דקדשא בריך הוא לא
 ירחיש ניסא בכל שעתא. אמר ליה, הני מילי
 יחידאי, אבל אנחנו תלתא, ומלי אורייתא ביננא,
 ושכינתא עמנא, לא דחילנא.

עד דהו אולי, חמו לעילא בטורא, טנרא חד, וחד
 מערתא בגווה. אמר רבי יהודה, גיחך וניסך
 להחוא טנרא, דאנא חמי חדא מערתא תמן. סליקו
 לתמן, וחמו תהיא מערתא. אמר רבי יוסי, דחילנא,
 דילמא תהיא מערתא אתר דלחיוון איהו, ולא יפגעו
 לון הכא.

לשון הקודש

והשכינה עמנו, לא נפחד.
 עד שהיו הולכים ראו למעלה בחר
 סלע אחד ומערה בתוכו. אמר רבי
 יהודה, גלך ונעלה לאותו הסלע, שאנו
 רואים מערה אחת שם. עלו לשם וראו
 אותה המערה. אמר רבי יוסי, פחדתי
 אולי אותה מערה מקום של חיות היא
 ולא יפגעו בנו כאן.

אמר רבי יוסי, מה נעשה? אם נתעבב
 כאן, הרי היום נכנס להחשיך. אם גלך
 למעלה, החר הוא גדול, ומפחד חיות
 השדה אנו פוחדים. אמר רבי יהודה,
 תמהני עליך רבי יוסי. אמר לו, הרי
 שנינו שלא יסמוך בן אדם על תנא,
 שהקדוש ברוך הוא לא ירחיש לו גם
 בכל שעה. אמר לו, זה מדבר ביחודי,
 אבל אנחנו שלשה, ובינינו דברי תורה

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חִזְקִיָּה, הָא חֲמִינָא דְרַבִּי יוֹסִי דְחִיל אִיהוּ, אִי תִימָא בְּגִין דְּאִיהוּ חֲטָאָה. דְּכָל מָאן דְּדְחִיל, חֲטָאָה אִיהוּ, דְּכַתִּיב, (ישעיה לג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים, הָא לָאו אִיהוּ חֲטָאָה, (וְהָא) וְכַתִּיב, (משלי כח) וְצַדִּיקִים בְּכַפִּיר יִבְטָח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגִין דְּנֻקָּא שְׂכִיתָ.

אָמַר לִיה, אִי נֻקָּא שְׂכִיתָ, הָכִי הוּא. אֲבָל הָכָא לֹא אֲשַׁתַּבַּח נֻקָּא. וְלִבְתֵּר דְּאֵנן נִיעוּל לְמַעְרְתָא, לֹא לִיעוּל נֻקָּא לְצַעְרָא לָן. עָאלוּ לְמַעְרְתָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִפְלוּג לִילִיָּא לְתַלְתַּל מִשְׁמְרוֹת דְּהָיוּ לִילִיָּא, כָּל חַד וְחַד מִנָּן, לִיקוּם עַל קִיּוּמֵיהּ, בְּהָיוּ תַלְתַּל סְטָרֵי לִילִיָּא וְלֹא נִדְמוּד.

פִּתְח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזָרְחִי, הָאִי תוֹשֵׁב־חֲתָא, אֲבָרְהָם אָבִינוּ

לשון הקודש

כָּאן לֹא נִמְצָא נֻקָּא, וְאַחַר שֶׁאֵנָּה נִכְנָס לְמַעְרָה, לֹא יִכְנָס הַנֻּקָּא לְצַעַר אוֹתָנָה. נִכְנָסוּ לְמַעְרָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִחְלַק אֶת הַלֵּילָה לְשִׁלֵּשׁ מִשְׁמְרוֹת, שֶׁהוּא הַלֵּילָה. כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעֲמָנוּ יַעֲמֹד עַל עֲמָדוֹ בְּשִׁלֵּשֶׁת הַצְדָּדִים הַלְלוּ שֵׁל הַלֵּילָה וְלֹא נִישָׁן.

פִּתְח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חִזְקִיָּה, הָרִי רְאִיתִי שְׂרַבִּי יוֹסִי פּוֹחֵד. אִם תֵּאמַר מְשׁוּם שֶׁהוּא חוּטָא, שְׂכָל מִי שֶׁפּוֹחֵד הוּא חוּטָא, שְׂכַתוֹב (ישעיה לג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים, הָרִי אֵינּוּ חוּטָא, (וְהָרִי) וְכַתוֹב (משלי כח) וְצַדִּיקִים בְּכַפִּיר יִבְטָח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְשׁוּם שֶׁהַנֻּקָּא מְצוּי.

אָמַר לוֹ, אִם הַנֻּקָּא מְצוּי – כִּךְ הוּא, אֲבָל

אָמַרָהּ, בְּשַׁעֲתָא דְאַשְׁתִּדֵּל בְּפוֹלְחָנָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְעָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי עַלְמָא, דִּישְׁתַּמּוּדְעוּן כֻּלָּא
לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל
אַרְעָא וְאַקְרִי אִיתָן, בְּגִין דְאַתְקִיף בְּתַקִּיפּוּ בֵּיה
בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

חֲסִידֵי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָהּ, וְכִי מַסְטָרָא דְחֲסִידִים
אַתִּיין לְזַמְרָא, אֵלָא הָכָא אַתְבָּלִיל סְטָרָא
דְשִׁמְאָלָא בִימִינָא, וְעַל דָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָסִי
לְאַבְרָהָם, וּבְחִין לֵיהּ. וְהָא אַתְמָר דִּישְׁחָק בַּר תִּלְתִּין
וְשִׁבְעַ שָׁנִין הָוָה בְּהָהוּא זְמַנָּא. מָאִי נָסָה אֶת אַבְרָהָם,
נָסָה אֶת יִצְחָק מִיבְעֵי לֵיהּ. אֵלָא נָסָה אֶת אַבְרָהָם,
דִּישְׁתַּבַּח בְּדִינָא, וְלֹאֲתַבָּלָל בְּדִינָא, דִּישְׁתַּבַּח שְׁלִים
בְּדָקָא יָאוּת. וְעַל דָּא חֲסִידֵי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָהּ.

לשון הקודש

השִׁמְאָל בִּימִין, וְלִבְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נָסָה אֶת אַבְרָהָם וּבְחִין אוֹתוֹ. וְהָרִי
נִתְבָּאָר שִׁישְׁחָק בֶּן שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעַ שָׁנִים
הָיָה בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, מִה זֶה נָסָה אֶת
אַבְרָהָם? הָיָה צָרִיךְ לְכַתֵּב נָסָה אֶת
יִצְחָק! אֵלָא נָסָה אֶת אַבְרָהָם שִׁישְׁמָצָא
בְּדִין וְלֹאֲתַבָּלָל בְּדִין שִׁישְׁמָצָא שְׁלִים פְּרָאוּי,
וְעַל זֶה חֲסִידֵי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָהּ.

לְאִיתָן הָאֲזִרְחִי. הַתְּשַׁבַּחַת הוּא אַבְרָהָם
אָמַר אוֹתָהּ בְּשַׁעֲהָ שְׁעָסַק בְּעַבְדוּת
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעָשָׂה חֶסֶד עִם בְּנֵי
הָעוֹלָם שִׁישְׁמָצָאוּ כֻלָּם לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עַל הָעוֹלָם,
וְנִקְרָא אִיתָן מְשׁוּם שֶׁהַתְּחִיבָהּ בְּתַקִּיפָה
בְּקַדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

חֲסִידֵי ה' לְעוֹלָם אֲשִׁירָהּ, וְכִי מַצִּד
הַחֲסִידִים בָּאִים לְזַמְרָא? אֵלָא בָּאֵן נִכְלָל צַד

דָּבָר אַחֵר חֲסִידֵי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה, אֵינוֹן חֲסִידִים
 דִּקְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד עִם עֲלָמָא. (תהלים פט)
 לְדוֹר וָדוֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי, טִיבוּ וְקִשּׁוּט דְּעֶבֶד
 עִם כָּלָא. לְדוֹר וָדוֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ, דָּא מְהִימְנוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאוֹדַע אַבְרָהָם בְּעֲלָמָא, וְאֶדְכַּר
 לִיה בְּפּוֹמָא דְּכָל בְּרִיין. וְעַל דָּא אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לִיה לְאַבְרָהָם רָזָא
 דְּמְהִימְנוּתָא, וְכַד יַדַּע רָזָא דְּמְהִימְנוּתָא,
 יַדַּע דְּאִיהוּ עִיקָרָא וְקִיּוּמָא דְּעֲלָמָא, דְּבִגְיָנִיה אֶתְבָּרִי
 עֲלָמָא, וְאַתְקִיִּים. הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (תהלים פט) כִּי
 אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. דְּכַד בָּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלָמָא, חָמָא דָּלָא יָכִיל לְמִיקָם, עַד דְּאוּשִׁיט
 יְמִינָא עֲלֵיהּ וְאַתְקִיִּים, וְאִי לָאו דְּאוּשִׁיט יְמִינָא
 עֲלֵיהּ, לָא אֶתְקִיִּים, בְּגִין דְּעֲלָמָא דָּא בְּדִינָא אֶתְבָּרִי,
 וְהָא אוֹקִימָנָא.

לשון הקודש

סוּד הָאֱמוּנָה, וּבִשְׂיַדַּע סוּד הָאֱמוּנָה, יַדַּע
 שְׁהוּא עֶקֶר וְקִיּוּם הָעוֹלָם, שְׂבִגְלָלוּ נִבְרָא
 הָעוֹלָם וְהַתְקִיִּים. זֶהוּ שְׂכָתוֹב כִּי אֶמְרָתִי
 עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, רָאָה שְׁלָא יָכִיל
 לַעֲמֹד, עַד שֶׁהוֹשִׁיט יָמִין עָלָיו וְהַתְקִיִּים,
 וְאִם לֹא שֶׁהוֹשִׁיט יָמִין עָלָיו, לֹא הָיָה
 מְתָקִים, מִשּׁוֹם שֶׁהָעוֹלָם הָזֶה נִבְרָא

דְּבָר אַחֵר חֲסִידֵי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה –
 אוֹתָם חֲסִידִים שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה
 עִם הָעוֹלָם. לְדוֹר וָדוֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי
 – טוֹב וְאַמֶּת שֶׁעוֹשֶׂה עִם הַכֹּל. לְדוֹר וָדוֹר
 אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ – זֶה אֱמוּנַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שֶׁהוֹדִיעַ אַבְרָהָם בְּעוֹלָם וְהִזְכִּירוּ בְּפִי
 כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְעַל זֶה אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹדִיעַ לְאַבְרָהָם

וְאֶתְמָר בְּרֵאשִׁית, וְרֹא כָלֶלָּא חָדָא, תִּרִין גִּוּוֹנִין
 חָבָא, בְּרֵאשִׁית, אָפּ עַל גַּב דְּאַמְרָן שִׁירוּתָא
 מִתְתָּא לְעִילָא, רֵאשִׁית חָבִי נָמִי מְעִילָא לְתִתָּא,
 וְקֶאֱמִרֵּן ב' רֵאשִׁית, בְּדִקְאֲמִרֵּן בֵּית קֶדֶשׁ הִקְדָּשִׁים,
 דְּהֵאִי אֶתִּיחִיבַת (אִיחִי בֵּית) לְתַחֲוֹא רֵאשִׁית, וּמִלָּה
 כְּלִילָא אִיחִי בְּחָדָא.

וּבְהֵאִי בִי"ת אֶתְבְּרִי עֲלֻמָּא דָּא, וְלֹא אֶתְקִיִּים אֱלָא
 בִּימִינָא. וְהָא אוּקְמוּהָ. בְּהַבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם
 בְּתִיב. וּבְגִין כֶּךָ, אֶמְרִיתִי עוֹלָם חֶסֶד יִפְנָה. וּבְנִינָא
 קְדָמָא דְעֲלֻמָּא (הַחֲוָא עוֹלָם), הַחֲוָא נְהוּרָא דִּיּוֹמָא
 קְדָמָא, הָוָה בֵּיה לְקִיּוּמָא. וְלִבְתָּר בִּיּוֹמָא תְנִינָא,
 בְּשִׁמְאֻלָּא. וּבְהִנְחֹו אֶתְקִין שָׁמַיִם. וּבְתִיב, שָׁמַיִם תְּכִין
 אֲמוֹנֶתְךָ בָּהֶם.

לשון הקודש

הַתְּקִיִּים אֱלָא בִּימִין, וְהִרִי פִּרְשׁוּהָ
 בְּהַבְרָאָם - כְּתוּב בְּאַבְרָהָם, וּמִשׁוּם
 כֶּךָ, אֶמְרִיתִי עוֹלָם חֶסֶד יִפְנָה. וּבְגִין
 הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הָעוֹלָם (וְאוֹתוֹ הָעוֹלָם), אוֹתוֹ
 הָאוֹר שֶׁל הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן הָיָה בּוֹ לְקִיּוּם,
 וְאַחֵר כֶּךָ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּשִׁמְאֻל. וּבְאַלָּה
 תִּקֵּן שָׁמַיִם, וּכְתוּב שָׁמַיִם תְּכִין אֲמוֹנֶתְךָ
 בָּהֶם.

בְּדִין, וְכֶךָ בְּאַרְגוֹ.
 וְנֶאֱמַר בְּרֵאשִׁית, וְסוּד כָּלֶל אֶחָד, שְׁנֵי
 גִּוּוֹנִים כָּאן, בְּרֵאשִׁית. אָפּ עַל גַּב
 שְׁאֲמִרְנוּ רֵאשִׁית מְלֻמָּטָה לְמַעְלָה,
 רֵאשִׁית כֶּךָ גַּם מְלֻמָּעָה לְמַטָּה, וְאַמְרִינוּ
 ב' רֵאשִׁית, כְּמוֹ שְׁאֲמִרְנוּ בֵּית קֶדֶשׁ
 הִקְדָּשִׁים, שְׁהִרִי נִתְּנָה (וְהִיא בֵּית) לְאוֹתָהּ
 רֵאשִׁית, וְהַדְּבָר כָּלּוּל הוּא כְּאַחֵר.
 וּבִי"ת הוּוּ נִבְרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא

דָּבָר אַחֵר, שָׁמַיִם תָּכִין אֱמוּנָתְךָ בָּהֶם, שָׁמַיִם בְּאִינוֹן
חֲסָדִים אֶתְקַנּוּ, וְרָזָא דְאֱמוּנָה אֶתְקַנַּת בְּהוּ,
דְּלִית תְּקוּנָהָא אֶלָּא מִגּוֹ שָׁמַיִם. (תהלים פט) בְּרַתִּי בְרִית
לְבַחֲרִי, דָּא הוּא רָזָא דְמַהֲיֻמְנוּתָא.

דָּבָר אַחֵר, דָּא אִיהוּ (דף 27א ע"א) צַדִּיק דְּמִינִיה נִפְקִין
בְּרַכָּאן לְבָלְהוּ תַתָּאִי, וְכָל (אִינוֹן) חִינוּן קַדִּישָׁן,
בְּלָחוּ אֶתְבְּרַכָּאן, מִן הָהוּא נִגִּידוּ דְנִגִּיד לְתַתָּאִי, וּבְגִין
כֶּךָ בְּתִיב, בְּרַתִּי בְרִית לְבַחֲרִי.

נִשְׁבַּעְתִּי לְדוֹד עֲבָדִי, דָּא רָזָא דְמַהֲיֻמְנוּתָא,
דְּאִיהוּ קִיִּימָא תְדִיר בְּצַדִּיק דָּא. קִיּוּמָא
דְּעֵלְמָא, דְּלֹא יִתְבְּדִירוֹן לְעֵלְמִין, בַּר בּוֹמְנָא דְגִלּוּתָא,
דְּנִגִּידוּ דְבְּרַכָּאן אֶתְמַנְעוּ, וְרָזָא דְמַהֲיֻמְנוּתָא לָא
אֶשְׁתַּלִּים, וְכָל חֲדוּן אֶתְמַנְעוּ. וְכַד עֵיִל לִילְיָא,
מִתְהוּא זְמַנָּא, חֲדוּן לָא עָאֵלוּ קַמִּי מִלְכָּא.

לשון הקודש

כַּתוּב בְּרַתִּי בְרִית לְבַחֲרִי.
נִשְׁבַּעְתִּי לְדוֹד עֲבָדִי – זֶה סוּד
הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא עוֹמֵד תָּמִיד בְּצַדִּיק הַזֶּה,
קִיּוּם הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יִתְפַּזְּרוּ לְעוֹלָמִים
חוּץ מִזְמַן הַגְּלוּת שֶׁנִּמְנָע שֶׁפַּע הַבְּרָכוֹת,
וְסוּד הָאֱמוּנָה לֹא הִשְׁלַם, וְכָל הַחֲדוּת
נִמְנָעוּ. וּבְשִׁנְכֵנָם הַלִּילָה, מֵאוֹתוֹ הַזְּמַן
הַחֲדוּת לֹא נִכְנָסוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

דָּבָר אַחֵר שָׁמַיִם תָּכִין אֱמוּנָתְךָ בָּהֶם –
שָׁמַיִם נִתְקַנּוּ בְּאוֹתָם חֲסָדִים, וְסוּד
הָאֱמוּנָה הַתְּקִינָה בָּהֶם, שְׁאִין תְּקוּנָהָ
אֶלָּא מִתּוֹךְ שָׁמַיִם. בְּרַתִּי בְרִית לְבַחֲרִי
– זֶהוּ סוּד הָאֱמוּנָה.

דָּבָר אַחֵר, זֶהוּ צַדִּיק שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאוֹת
בְּרָכוֹת לְכָל הַתַּחְתּוֹנִים, וְכָל וְאוֹתוֹן
הַחַיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, בְּלֵן מִתְבְּרָכוֹת
מֵאוֹתוֹ הַשְּׁפַע שֶׁשׁוֹפַע לַתַּחְתּוֹנִים, וְלִכְּן

וְאֵף עַל גַּב דְּחֻדָּוֹן לֹא אֶתְעָרוּ, אֲבָל לְבַר קַיִימִי
וּמִזְמָרִי שִׁירָתָא. וְכֹד אֶתְפְּלִיג לִילִיא,
וְאֶתְעָרוּתָא סָלְקָא מִתְתָּא לְעִילָא, בְּדִין קֹדֶשׁא בְּרִיד
הוּא אֶתְעַר כָּל חִילִי שְׁמִיא לְבִכְיָה, וּבְעֵט בְּרִקִיעָא,
וְאוֹדְעֵזְעֵן עֲלָאי וְתַתָּאי.

וְלִית נִיחָא קַמִּיה, בַּר בְּזִמְנָא דְּמִתְעָרִי לְתַתָּא
בְּאוּרִייתָא. בְּדִין, קֹדֶשׁא בְּרִיד הוּא וְכָל אֵינוֹן
נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקָא (דְּעַמִּיה), בְּלָחוּ צִייתִין וְחֻדָּיִין לְהֵהוּא
קָלָא וְכִדִּין נִיחָא. (ס"א קַמִּיה וְאֵתִי נִיחָא לְבָלָחוּ נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקָא עַמִּיה)
(קַמִּיה אֶשְׁתַּבַּח). בְּגִין דְּמִיזְמָא דְּאֶתְחַרִּיב מִקֹּדֶשׁא לְתַתָּא,
אוּמִי קֹדֶשׁא בְּרִיד הוּא, דָּלָא יִיעוֹל בְּגוּ יְרוּשָׁלַם
דְּלְעִילָא, עַד דִּיעֲלוֹן יִשְׂרָאֵל לִירוּשָׁלַם דְּלְתַתָּא.
דְּכְתִיב, (הוֹשֵׁעַ יֵא) בְּקִרְבָּךְ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר, וְהָא
אוּקְמוּהָ חֲבֵרִיא.

לשון הקודש

וְשַׁעֲמוּ, בָּלָם מְקַשִּׁיבִים וְשִׁמְחִים לְאוֹתוֹ
קוֹל, וְאֵז מְנוּחָה. וְלִפְנֵי, וּבָאָה מְנוּחָה לְכָל
נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים שַׁעֲמוּ וְלִפְנֵי נִמְצָאתוּ. מִשּׁוּם
שְׁמִיּוֹם שְׁנַחֲרַב הַמִּקְדָּשׁ לְמִטָּה, נִשְׁבַּע
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא יִכְנַס לְתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה עַד שִׁיכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל
לִירוּשָׁלַם שֶׁל מִטָּה, שְׁכָנֻב (הוֹשֵׁעַ יֵא)
בְּקִרְבָּךְ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר, וְהָרִי
פָּרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים.

וְאֵף עַל גַּב שְׁהַחֲדוֹת לֹא הִתְעוֹרְרוּ,
אֲבָל בַּחוּץ עוֹמְדִים וּמִזְמָרִים שִׁירָה,
וּבְשִׁנְחָלֵק הַלִּילָה וְהִתְעוֹרְרוֹת עוֹלָה
מִלְמִטָּה לְמַעְלָה, אִזְ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְעוֹרֵר כָּל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם לְבִכְיָה,
וּבֹעֵט בְּרִקִיעַ, וּמוֹדְעֵזְעִים עֲלִיוָנִים
וְתַתְּחוּנִים.

וְאֵין מְנוּחָה לִפְנֵי, פָּרַט לִזְמַן
שְׁמִתְעוֹרְרִים לְמִטָּה בַּתּוֹרָה, אִזְ הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְכָל אוֹתָן נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים

וְכָל אֵינוֹן מְזַמְּרִי, קִיּוּמִי לְבַר, וְאֹמְרִי שִׁירָתָא,
 בְּתִלְת פְּלָגִי לִילִיא וּבְלָהוּ מְשַׁבְּחִין
 בְּתוֹשְׁבַּחְתָּן יְדִיעָאן, וּבְלָהוּ חִילִי שְׁמִיא, בְּלָהוּ
 מְתַעְרִי בְּלִילִיא, וַיִּשְׁרָאֵל בִּימָמָא. וּקְדוּשָׁה לָא
 מְקַדְּשִׁי לְעִילָא, עַד דְּמְקַדְּשִׁי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וּבְדִין
 כָּל חִילִי שְׁמִיא מְקַדְּשִׁי שְׁמָא קְדִישָׁא בְּחֻדָּא.
 וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, מְתַקְדְּשִׁין מַעְלָאי וְתַתָּאי
 (ס"א בְּגִין דְּקְדוּשָׁא דְשְׁמָא דְקְדָשָׁא בְּרִיד הוּא לֹא סְלִיק אֱלָא מַעְלָא וּמַתָּא)
 בְּחֻדָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא יט) קְדוּשִׁים תִּהְיוּ
 כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (איוב לח) עַל מָה אֲדַנִּיָּה הִטְבָּעוּ,
 תַּאי קָרָא קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא אָמַר לִיה, בְּגִין
 דְּכַד בָּרָא עֲלֵמָא, לָא בָרָא לִיה אֱלָא עַל סְמְכִין,
 דְּאֵינוֹן שְׁבַעָה סְמְכִין דְּעֲלֵמָא. בְּמָה דָּאֵת אָמַר, (משלי

לשון הקודש

וְתַתְּחוּנִים וּמְשׁוֹם שְׁהַקְדָּשָׁה שֶׁל שְׁמוֹ שֶׁל
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עוֹלָה אֱלָא מְלַמְעָלָה
 וּמְלַמְטָהוּ בְּאַחֲד. זֶהוּ שְׁכִתוּב (ויקרא יט)
 קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.
 פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (איוב לח) עַל מָה
 אֲדַנִּיָּה הִטְבָּעוּ. פְּסוּק זֶה אָמַר אוֹתוֹ
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוֹם שֶׁבְּשִׁבְרָא אֵת
 הָעוֹלָם, לֹא בָרָא אוֹתוֹ אֱלָא עַל עֲמוּדִים,
 שֶׁהֵם שְׁבַעַת עֲמוּדֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ

וְכָל אוֹתָם מְזַמְּרִים עוֹמְדִים בַּחוּץ
 וְאוֹמְרִים שִׁירָה בְּשִׁלְשֶׁת חֲלָקֵי חֲלִילָה,
 וְכֻלָּם מְשַׁבְּחִים בְּתוֹשְׁבַּחוֹת יְדוּעוֹת, וְכָל
 חִילוֹת הַשָּׁמַיִם, כֻּלָּם מְתַעַזְרִים בְּלִילָה,
 וַיִּשְׁרָאֵל בַּיּוֹם, וּקְדָשָׁה לֹא מְקַדְּשִׁים
 לְמַעְלָה עַד שִׁישְׁרָאֵל מְקַדְּשִׁים לְמַטָּה,
 וְאִזּוֹ כָּל חִילוֹת הַשָּׁמַיִם מְקַדְּשִׁים אֵת
 הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ בְּאַחֲד. וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל
 קְדוּשִׁים מְתַקְדְּשִׁים מַעְלִיּוֹנִים

(ט) חֲצֵבָה עֲמוּדִיָּה שְׁבָעָה, וְאִינוֹן סֶמְכִין לֹא אֶתִּידַע
עַל מָה קִּיּוּמִין.

בְּגִין דְּאִיְהוּ רָזָא עֲמִיקָא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין.
וְעֲלָמָא לֹא אֶתְבְּרִי, עַד דְּנָטַל אֲבָנָא חָדָא,
וְאִיְהוּ אֲבָנָא דְּאֶתְקָרִי אֶבֶן שְׁתִּיָּה, וְנָטַל לָהּ קֶדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, וְזָרַק לָהּ לְגוֹ תְּהוּמָא, וְאֶתְנַעִיץ מֵעִילָא
לְתַתָּא, וּמְנִיָּה אֲשֶׁתִּיל עֲלָמָא. וְאִיְהוּ נִקּוּדָה אֲמַצְעִיתָא
דְּעֲלָמָא, וּבְהָאִי נִקּוּדָה קִיּוּמָא קֶדֶשׁ הַקְּדָשִׁים. הָדָא
הוּא דְּבִתִּיב, (אִיּוֹב לח) אִוּ מִי יָרָה אֶבֶן פְּנִתָּהּ. בְּמָה דְּאֶת
אָמֵר, (יִשְׁעִיָּה כח) אֶבֶן בַּחַן פְּנִת יִקְרָת. וּבְתִיב, (תְּהִלִּים קיח)
אֶבֶן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

תָּא חַיִּי, הֵאֵי אֶבֶן אֶתְבְּרִי מַאֲשָׁא וּמְרוּחָא וּמִמִּיָּא,
וְאֶתְגַּלִּיד מִכְּלָהּ, וְאֶתְעֵבִיד אֲבָנָא חָדָא, וְקִיּוּמָא
עַל תְּהוּמִי, וְלִזְמִינִין נִבְעִין מְנִיָּה מִיָּא, וְאֶתְמַלְיִין

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וְהִיא נִקְדָּה בְּאֲמַצְעֵי הָעוֹלָם, וּבְנִקְדָּה זֹו
עוֹמֵד קֶדֶשׁ הַקְּדָשִׁים. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (אִיּוֹב לח)
אִוּ מִי יָרָה אֶבֶן פְּנִתָּהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(יִשְׁעִיָּה כח) אֶבֶן בַּחַן פְּנִת יִקְרָת, וּכְתוּב
(תְּהִלִּים קיח) אֶבֶן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה
לְרֹאשׁ פְּנֵה.

בֵּא רְאֵה, אֶבֶן זֹו נִבְרָתָה מֵאֵשׁ וּמִרוּחַ
וּמִמִּיָּם, וְנִגְלָדָה מִכְּלָם, וְנַעֲשֶׂתָה אֶבֶן
אֶחָת, וְעוֹמֶדֶת עַל הַתְּהוּמוֹת, וְלִפְעָמִים

שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ט) חֲצֵבָה עֲמוּדִיָּה שְׁבָעָה,
וְאוֹתָם עֲמוּדִים לֹא נֹדַע עַל מָה
עוֹמְדִים.

מִשׁוּם שֶׁהוּא סוּד עֵמֶק, נִסְתַּר כָּל
הַנִּסְתָּרִים, וְהָעוֹלָם לֹא נִבְרָא עַד שֶׁנָּטַל
אֶבֶן אֶחָת, וְהִיא אֶבֶן שֶׁנִּקְרָאת אֶבֶן
שְׁתִּיָּה, וְלָקַח אוֹתָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְזָרַק אוֹתָהּ לְתוֹךְ הַתְּהוּמוֹת, וְנִנְעָצָה
מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וּמִמְּנָה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם,

תְּהוֹמִי. וְהָאִי אֲבָנָא קַיִימָא לְאֵת בְּאַמְצָעִיתָא דְעֵלְמָא,
וְהָאִי אִיחוּ אֶבְנִי דְקַיִים וְאַשְׁתִּיל יַעֲקֹב, שְׁתִּילוּ וְקִיוְמָא
דְעֵלְמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית לא) וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבְנִי
וַיְרִימָהּ מִצָּבָה.

וְהָאֶבְנִי הַזֶּה אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצָּבָה וְגו', (בראשית כט) וְכִי
הָאִי אֶבְנִי שְׁוִי לִיהּ יַעֲקֹב. וְהָאִי הָאִי אֶבְנִי
אֲתַבְרִי בְּקִדְמִיתָא, כִּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא עֵלְמָא.
אַלָּא דְשְׁוִי לָהּ (נ"א וְכִי הִשְׁתָּא שְׁוִי לִיהּ יַעֲקֹב. וְהָאִי עַד לֹא אֲתַבְרִי עֵלְמָא הַנוּת,
אַלָּא דְיַעֲקֹב שְׁוִי לָהּ) קִיוְמָא דְלַעִילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא אֲשֶׁר
שָׁמְתִי מִצָּבָה כְּתִיב. מָאִי אֲשֶׁר שָׁמְתִי, דְכְּתִיב, יִהְיֶה
בֵּית אֱלֹהִים, דְשְׁוִי מְדוּרָא דְלַעִילָא הָכָא.

תָּא חַיִּי, הָאִי אֶבְנִי אִית עֲלָה שְׁבָעָה עֵינִים. כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, (זכריה ג) עַל אֶבְנִי אַחַת שְׁבָעָה עֵינִים,
עַל מָה אֲתַקְרִיאָת שְׁתִּיָּה. חַד דְּמִנָּה אֲשְׁתִּיל עֵלְמָא.

לשון הקודש

בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם? אַלָּא שְׁשֵׁם
אוֹתָהּ וְכִי כְּשֵׁת שֵׁם אוֹתָהּ יַעֲקֹב? וְהָרִי עַד שְׁלֹא
נִבְרָא הָעוֹלָם הִתָּה. אַלָּא שְׁיַעֲקֹב שֵׁם אוֹתָהּ
קִיוִם שְׁלִמְעָלָה וְלִמְטָה, וְעַל זֶה אֲשֶׁר
שָׁמְתִי מִצָּבָה כְּתוּב. מָה זֶה אֲשֶׁר
שָׁמְתִי? שְׁכָתוּב יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים,
שְׁשֵׁם מְדוּרָא שְׁלִמְעָלָה כָּאֵן.

בֹּא רְאָה, עַל אֶבְנִי זֶה שְׁבָעָה עֵינִים,
כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (זכריה ג) עַל אֶבְנִי אַחַת שְׁבָעָה

נוֹבְעִים מִמֶּנּוּ מִיָּם וּמִתְמַלָּאִים
הַתְּהוֹמֹת, וְאֶבְנִי זֶה עוֹמֶדֶת לְאוֹת
בְּאַמְצַע הָעוֹלָם, וְזוֹהִי אֶבְנִי שְׁהַעֲמִיד
וְהַשְׁתִּיל יַעֲקֹב שְׁתִּילָת וְקִיוִם הָעוֹלָם.
זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית לא) וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבְנִי
וַיְרִימָהּ מִצָּבָה.

וְהָאֶבְנִי הַזֶּה אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצָּבָה וְגו'.
וְכִי אֶבְנִי זֶה שֵׁם לוֹ יַעֲקֹב, וְהָרִי אֶבְנִי
הַזֶּה נִבְרָאָה בְּתַחֲלָה, כְּשֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ

וְחֵד, שְׁתִּייה. שֶׁת יְה, דְּשֵׁי קִדְשָׁא בְּרִידְ הוּא לָהּ, לְאַתְבָּרְכָא מִנָּה עֲלֵמָא, בְּגִין דְּעֲלֵמָא מִנָּה מִתְבָּרְכָא.

וְתָא חֲזוּ, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל שְׁמֵשָׁא, הֲנִי כְּרוּבִים דְּקִימִין בְּהָא דּוּכְתָּא, וְהוּוּ יְתִבִּי בָּאת, הוּוּ אֶקְשֵׁן גְּדִפְיָהּ לְעִילָא, וּפְרָשִׁי לֹון, וְאַשְׁתַּמַּע קוֹל נְגוּנָא דְּגְדִפְיָהּ לְעִילָא, וּכְדִין שָׂרָאן לְנְגוּנָא אֵינוֹן מְלָאכִין, דְּאֶמְרִי שִׁירְתָּא בְּשִׁירוּתָא דְּלִילָא, בְּגִין דִּיסְלַק יְקָרִיָּה דְּקוֹדְשָׁא בְּרִידְ הוּא, מִתְתָּא לְעִילָא. וּבִמְאִי שִׁירְתָּא הוּוּ אֶמְרוּ, הֵהוּא נְגוּנָא דְּגְדִפְיָהּ דְּכְרוּבִים, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' וְגו', שָׂאוּ יְדֵיכֶם קִדְשׁ וְגו', וּכְדִין (אֵינוֹן) אֵיחֻ שִׁירְתָּא לְאֵינוֹן מְלָאכִי עֲלָאִי לְזַמְרָא.

בְּמִשְׁמֶרֶתָא תִּנְיָנָא, הֲנִי כְּרוּבִים (דף רלא ע"ב) אֶקְשֵׁי

לשון הקודש

מִתְחִילִים לְנַגֵּן אוֹתָם הַמְּלָאכִים שְׂאוֹמְרִים שִׁירָה בְּרֵאשִׁית הַלֵּילָה, בְּשָׁבִיל שְׂיַעֲלָה כְבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַמֵּטָה לְמַעְלָה. וְאֵינוֹ שִׁירָה הִיוּ אוֹמְרִים? אוֹתוֹ נִגּוֹן בְּנִפְי הַכְּרוּבִים, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' וְגו', שָׂאוּ יְדֵיכֶם קִדְשׁ וְגו', וְאֵזוּ וְהִם הִיא שִׁירָה לְאוֹתָם מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים לְזַמֵּר. בְּמִשְׁמֶרֶת הַשְּׁנִיָּה הַכְּרוּבִים הִלְלוּ מְקִישִׁים בְּנִפְיָהֶם לְמַעְלָה, וְנִשְׁמַע קוֹל

עֵינִים. עַל מָה נִקְרָאת שְׁתִּיָּה? אֶחָד – שְׁמִמָּנָה הַשְּׁתֵּל הָעוֹלָם, וְאַחַד שְׁתִּיָּה – שֶׁת יְה, שְׁשֵׁם אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְבָּרֵךְ מִמָּנָה הָעוֹלָם, בְּשָׁבִיל שְׁמִמָּנָה מִתְבָּרֵךְ הָעוֹלָם.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּשַׁעָה שְׁנִכְנָם הַשְּׁמֵשׁ, הַכְּרוּבִים הִלְלוּ שְׁעוּמָדִים בְּמָקוֹם הַזֶּה וְהִיוּ יוֹשְׁבִים בָּאוֹת, הִיוּ מְקִישִׁים בְּנִפְיָהֶם לְמַעְלָה וּפּוֹרְשִׁים אוֹתָם, וְנִשְׁמַע קוֹל נִגּוֹן הַכְּנָפִים לְמַעְלָה, וְאֵזוּ

גִּדְפִיָּהּ לְעִילָא, וְאַשְׁתַּמַּע קוֹל נְגוּנָא דְלֵהוֹן, וּבְדִין
שָׂרָאן לְנִגְנָא אֵינוֹן מְלָאכִין דְקַיִימִין בְּמִשְׁמַרְתָּא
תְּנִינָא. וּמַאי שִׁירְתָּא הוּוּ אָמְרִי בְּהַאי שְׁעָתָא, נְגוּנָא
דְגִדְפִיָּהּ דְכְרוּבִים, (תהלים קכה) הַבּוֹטְחִים בָּהּ בְּהַר צִיּוֹן
לֹא יִמוּט וְגו'. וּבְדִין (ההוא) אִיהוּ (שִׁירְתָּא) שִׁירוֹתָא לְאֵינוֹן
דְקַיִימִי בְּהַאי מִשְׁמַרָה תְּנִינָא לְנִגְנָא.

בְּמִשְׁמַרָה תְּלִיתָא, הֵי כְרוּבִים אֶקְשׁוּ גִדְפִיָּהּ
וְאָמְרִי שִׁירְתָּא, וּמַאי הִיא. (תהלים קיג)
תְּלִלוּיָהּ הִלְלוּ עַבְדֵי ה' וְגו', יְהִי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ וְגו',
מִמְזֶרֶח שָׁמֶשׁ וְגו'. בְּדִין אֵינוֹן מְלָאכִין דְקַיִימִי
בְּמִשְׁמַרָה תְּלִיתָא, בְּלֵהוּ אָמְרִי שִׁירְתָּא.

וּבְלֵהוּ בּוֹכְבֵי וּמְזִלֵי דְבִרְקִיעָא פְתַחֵי שִׁירְתָּא. בְּמָה
דְּכָתִיב, (איוב לח) בָּרֶן יַחַד בּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיִּרְעוּ
כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וּכְתִיב, (תהלים קמח) הִלְלוּהוּ כָּל בּוֹכְבֵי

לשון הקודש

נגונים, ואז מתחילים לנגן אותם
המלאכים שעומדים במשמרת השניה.
ואיזו שירה היו אומרים בשעה הזו?
נגון בנפי הכרובים, (תהלים קכה) הַבּוֹטְחִים
בָּהּ בְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמוּט וְגו'. ואז [אותה]
היא [ושירה] תחלה לאותם העומדים
במשמרת השניה הזו לנגן.

ובל הכובבים ומזלות הרקיע פותחים
בשירה, כמו שכתוב (איוב לח) בָּרֶן יַחַד

במשמרת השלישית הכרובים הללו

אור, דהא אינן כבבי דנהורא, מנגנן על נהורא. (ס"א)
דמנגן על שירתא).

כד אתי צפרא, וכדין נטלי שירתא אבתרייהו
דישראל (ס"א ישראל) לתתא, וסלקא יקריה
דקדשא בריך הוא, מתתא ומלעילא. ישראל לתתא
ביממא, ומלאכי עלאי לעילא בליליא, וכדין
אשתלים שמא קדישא בכל סטריין.

והאי אבן דקאמר, בלהו מלאכי עלאי, וישראל
לתתא, בלהו אתקפו בהאי אבן, ואיהי
סלקא לעילא, לאתעטרא גו אבהן ביממא. ובליליא,
קדשא בריך הוא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא
בגנתא דעדן.

זכאין אינן כל דקיימי בקיומיהו, ומשתדלין
באורייתא בליליא. בגין דקדשא בריך הוא

לשון הקודש

בכל הצדדים.
והאבן הזאת שאמר, כל המלאכים
העליונים וישראל למטה, כלם מחזיקים
באבן הזאת, והיא עולה למעלה
להתעטר בתוך האבות ביום, ובלילה
הקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם
הצדיקים בגן עדן.

אשריהם כל העומדים בקיומם ועוסקים
בתורה בלילה, משום שהקדוש ברוך

בוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים,
וכתוב (תהלים קמח) הללוהו כל בוכבי אור,
שהרי אותם בוכבי האור מנגנים על
אור. ושמונים על השירה.]

בשמונה הבקר, ואז לוקחים שירה
אחרי ישראל למטה, ועולה כבוד
הקדוש ברוך הוא מלמטה ומלמעלה.
ישראל למטה ביום, ומלאכים עליונים
למעלה בלילה, ואז נשתלם השם הקדוש

וְכָל אֵינּוֹן צְדִיקוּיָא דְּבִגְנָתָא דְּעֵדֶן, שְׁמַעֵי קְלִיִּיהוּ
דְּבִנֵי נָשָׂא, אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיִתָּא. כְּמָה דְּכְתִיב,
(שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנִּים וְגו'.

תָּא חַיִּי, הָאִי אַבְן, אִיהוּ אַבְן טָבָא. וְדָא הוּא רְזָא
דְּכְתִיב, (שמות כח) וּמִלֵּאתָ בּוֹ מְלֹאֲתַת אַבְן אֲרֻבָּעָה
טוּרֵי אַבְן. וְאַלִּין אֵינּוֹן סְדָרִין (דְּאַשְׁלֻמוּתָא) דְּאַבְן טָבָא,
אַשְׁלֻמוּתָא דְּאַבְן יְקָרָה. בְּגִין דְּאִית (אַשְׁלֻמוּתָא) אַבְן
אַחֲרָא. דְּכְתִיב, (יחזקאל לו) וַהֲסִירוּתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן וְגו'.
וְכְתִיב, (יחזקאל לו) וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם. וְהָאִי אִיהוּ
(ישעיה כח) אַבְן בַּחַן פִּנֵּת יְקָרָת וְאוֹקְמוּהָ.

וְעַל רְזָא דָּא כְתִיב, (שמות לא) לוחות האבן, דְּאֵינּוֹן
לוחות אֲתִגְזְרוּ מִחֲבָא, וְעַל דָּא אֶקְרוּן עַל
שְׁמִיָּה דְּהָאִי אַבְן. וְהָאִי הוּא רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית
מט) מִשֶּׁם רוּעָה אַבְן יִשְׂרָאֵל (ס"א הָא וְדָאִי אַבְן יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי)
כְּמָה דְּאַתְמָר.

לשון הקודש

הוא וְכָל אֵינּוֹן הַצְדִּיקִים שְׂבִגְנֵי עֵדֶן
שׁוֹמְעִים קוֹלוֹת בְּנֵי הָאָדָם אוֹתָם
הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (שיר ח)
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנִּים וְגו'.

בַּא רְאֵה, אַבְן זֶה הִיא אַבְן טוֹבָה, וְזֶהוּ
סוֹד הַכְּתוּב (שמות כח) וּמִלֵּאתָ בּוֹ מְלֹאֲתַת
אַבְן אֲרֻבָּעָה טוּרֵים אַבְן. וְאַלֶּה הֵם
סְדָרִים וְשֵׁל שְׁלֻמוֹת שֶׁל הָאֶבֶן הַטּוֹבָה,
הַשְּׁלֻמוֹת שֶׁל אַבְן יְקָרָה, מִשׁוּם שְׁנֵי
וְשְׁלֻמוֹת אַבְן אַחֲרָת, שְׁכָתוֹב (יחזקאל לו)
וַהֲסִירוּתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן וְגו', וְכָתוֹב (שם)
וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם. וְזֶהוּ (ישעיה כח)
אַבְן בַּחַן פִּנֵּת יְקָרָת, וּבְאַרְוֵהָ.
וְעַל סוֹד זֶה כְּתוּב (שמות כד) לַחַת הָאֶבֶן,
שֶׁהֵם לוחות שֶׁנִּגְזְרוּ מִבָּאָן, וְלִכְּן נִקְרְאוּ
עַל שְׁמָהּ שֶׁל הָאֶבֶן הַזֹּאת, וְזֶהוּ סוֹד

פֶּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (שמות כח) וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָה עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה, אֶלֶין אֲבָנֵי יִקְרִין עֲלֵאֵין, דְּאִתְקְרוּן אֲבָנֵי הַמָּקוֹם, בְּמָה דְּאִתְאָמַר, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם. וְהָאֵל אִוְקְמוּהָ. וְהָאֲבָנִים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּמָה דְּאִית (י"ב אֲבָנִים) תְּרִיסַר שַׁבָּתִים לְתַתָּא, הָכִי גַמֵּי לְעֵילָא תְּרִיסַר שַׁבָּתִין, וְאֵינוֹן תְּרִיסַר אֲבָנִין יִקְרִין, וּבְתִיב, (תהלים קכב) שֹׁשֶׁם עָלוּ שַׁבָּתִים שַׁבָּתֵי יְהוָה (דא רְוָא) עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דָּא יִשְׂרָאֵל, רָזָא דְלְעֵילָא. וּבְלָהוּ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', וְעַל דָּא וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָה עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּבְמָה דְּאִית תְּרִיסַר שָׁעֵי בִימָמָא, הָכִי אִית תְּרִיסַר שָׁעֵי בְּלִילִיָא, בִּיּוֹמָא לְעֵילָא, בְּלִילִיָא לְתַתָּא, כֹּלָא דָּא לְקַבֵּל דָּא, הֵנִי תְּרִיסַר שָׁעֵי דְּבְלִילִיָא מִתְפַּלְגִּי לְתַלְת פְּלַגָּאן, וּבְמָה מְמַנֵּי תְּרִיסִין קִיּוּמֵי

לשון הקודש

גַּם לְמַעַלָּה שְׁנַיִם עָשָׂר שַׁבָּתִים, וְהֵם שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲבָנִים יְקָרוֹת, וּכְתוּב (תהלים קכב) שֹׁשֶׁם עָלוּ שַׁבָּתִים וְגו'. עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל – זֶה יִשְׂרָאֵל, סוּד שְׁלֹמֶעֱלָה, וְכֻלָּם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', וְעַל זֶה וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָה עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּכְמוֹ שֵׁישׁ שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁעוֹת בְּיוֹם, כֹּךְ יֵשׁ שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁעוֹת בְּלִילָה. בְּיוֹם לְמַעַלָּה, וּבְלִילָה לְמַטָּה. הַכֹּל זֶה בְּנִגּוּד זֶה.

הַכְּתוּב (בראשית מט) מִשָּׁם רָעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, (וְהִי וְדָאֵי אֶבֶן יִשְׂרָאֵל יִקְרָאתָ) כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר. **פֶּתַח** רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (שמות כח) וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָה עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה – אֵלוֹן אֲבָנִים יְקָרוֹת עֲלִיוְנוֹת שְׁנִקְרָאוֹת אֲבָנֵי הַמָּקוֹם, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, וְהִי פְּרִשׁוּהָ. וְהָאֲבָנִים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֵׁישׁ שְׁנַיִם עָשָׂר שַׁבָּתִים לְמַטָּה, כֹּךְ

תְּחַוִּיחֻהוּ, דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין, בְּלָחוּ מִמֶּנּוּ בְּלִילְיָא,
וְנָטְלִי טַרְפָּא בְּקַדְמִיתָא.

וּבְדִין כִּד אֲתַפְּלִיג לִילְיָא, קַיִּימִין תִּרִּין (סְתָרִין) סְדָרִין
מִסְטָרָא דָא, וְתִרִּין סְדָרִין מִסְטָרָא אַחְרָא,
(ס"א וְדָא) וְרוּחָא עֲלָאָה נָפֶק (ס"א נְשִׁיב) בִּינִיחֻהוּ, וּבְדִין כָּל
אֵינוֹן אֶלְגִּין דְּבִגְנִיתָא דְעֵדֶן, בְּלָחוּ פְתָחִי שִׁירְתָּא,
וְקַדְשָׁא בְרִיד הוּא עָאֵל בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז) אֲזַ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יי, כִּי
בָא לְשֹׁפֹט אֶת הָאָרֶץ. כִּמָּה דְּכְתִיב, (ישעיה יא) וְשֹׁפֵט
בְּצֹדֶק דְּלִים. בְּגִין דְּמִשְׁפֵּט עָאֵל בִּינִיחֻהוּ וְאֲתַמְלִיָּא
כִּמָּה (ס"א מְנִיָּה) גֵּן עֵדֶן.

וְרוּחָא דְצָפוֹן אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְחִדְוָה אֲשַׁתְּכַח וְנָשִׁיב
הֵהוּא רוּחָא בְּאֵינוֹן בּוֹסְמִין, וְסִלְקִין רִיחִין
לְעִילָא, וּמִתְעַטְרִין (ס"א וּמִתְעַרִּין) צְדִיקָא בְּעַטְרִיחֻהוּ,

לשון הקודש

הַשְׂתִּים עֲשֶׂרָה שָׁעוֹת שֶׁל הַלֵּילָה הָלָלוּ
מִתְחַלְקוֹת לְשִׁלְשָׁה חֻלְקִים, וְכִמָּה מְנִי
מְנִינִים עוֹמְדִים תַּחְתֵּיהֶם דְּרָגוֹת עַל
דְּרָגוֹת, כָּלֵם מְנִינִים בְּלִילָה, וְנוֹטְלִים
טַרְפָּא בְּהִתְחַלָּה.
וְאֲזַ כְּשֶׁנִּחְלַק הַלֵּילָה, עוֹמְדִים שְׁנֵי
(סְתָרִים) סְדָרִים מִצַּד זֶה וְשְׁנֵי סְדָרִים מִצַּד
אַחֵר, וְזִוּוּ וְרוּחַ עֲלִיוְנָה יוֹצֵאת (וְנוֹשְׁבֶת)
בִּינֵיהֶם, וְאֲזַ כָּל אוֹתָם הָאֵילָנוֹת שֶׁבִּגֵּן

עֵדֶן, כָּלֵם פּוֹתְחִים בְּשִׁירָה, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִכְנָם בְּגֵן עֵדֶן. זֶהוּ שְׁכָתוֹב אֲזַ
יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי ה' כִּי בָא לְשֹׁפֵט
אֶת הָאָרֶץ, כִּמוֹ שְׁכָתוֹב (ישעיה יא) וְשֹׁפֵט
בְּצֹדֶק דְּלִים. מִשּׁוֹם שֶׁמִּשְׁפֵּט נִכְנָם
בִּינֵיהֶם וּמִתְמַלֵּא מִכִּנָּה (מִמֶּנּוּ) גֵּן עֵדֶן.
וְרוּחַ צָפוֹן מִתְעוֹרֶרֶת בְּעוֹלָם, וְחִדְוָה
נִמְצָאת, וְנוֹשְׁבֶת אוֹתָהּ הָרוּחַ בְּאוֹתָם
בְּשָׂמִים, וְעוֹלִים רִיחוֹת לְמַעְלָה,

וּמִתְהַנֵּן מִגּוֹ זִיּוֹא דְאַסְפֵּקְלָרִיָא דְנִהָרָא.

וְכַאֲיִן אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דְּזָכָאן לְהֵהוּא נִהוּרָא עֲלָאָה,
וְהֵהוּא נִהוּרָא דְאַסְפֵּקְלָרִיָא דְנִהָרָא, נִהִיר
לְכָל סְטָרִין, וְכָל חַד וְחַד מֵאֲלִין צְדִיקָיָא, נָטִיל
לְחוּלְקִיָּה בְּדָקָא חָזִי לֵיהּ, וְהָהּ נָטִיל (ס"א וְהָכִי נִהִיר) כָּל
חַד וְחַד בְּפּוֹם עוֹבְדוֹי דְּעֵבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא, (מַאֲיִנוֹן) אֵית
מִנְהוֹן דְּמִתְבְּסָפִי, מִתְהוּא נִהִירוּ דְנָטִיל חֲבָרִיָּה (דף רלב
ע"א) יִתִּיר וְנִהִיר, וְהָא אוֹקְמוּתָהּ.

חֻלְקִיָּה דְלִילִיָא, מִבְּד שְׁאֲרֵי לִילִיָא לְמִיעֵל. בְּמָה
גִּרְדִּינִי נְמוּסִין מִתְעָרִין, וְשָׁטָאן בְּעֲלָמָא,
וּפְתִיחִין סְתִימִין, וְלִבְתֵּר בְּמָה זִינִין לְזַנְיָהוּ, בְּמָה
דְּאוֹקִימָנָא. וּבְדִין בַּד אֶתְפְּלִיג לִילִיָא, סְטָרָא דְצָפוֹן
נָחִית (נִהִיר נִהִירוּ) מִעִילָא לְתַתָּא, וְאַחִיד בֵּיהּ בְּלִילִיָא, עַד
תַּרְיִן חוּלְקִין דְלִילִיָא.

לשון הקודש

מִהֶם שְׁמִתְבִּישִׁים מֵאוֹתוֹ אוֹר שְׁנִטֵּל
חֲבֵרָם יוֹתֵר וּמֵאִיר, וְהִרִי פֶרְשׁוֹהּ.
חֲלָקוֹ שֶׁל הַלֵּילָה, מִכָּאֵן מִתְחִיל הַלֵּילָה
לְהִכְנֵס. כִּמְהָ שׁוֹמְרֵי הַחֹק מִתְעוֹרְרִים
וּמְשׁוּטְטִים בְּעוֹלָם וּפּוֹתְחִים הַסְגוּרִים,
וְאַחֵר כִּדָּ כִּמְהָ מִינִים לְמִינֵיהֶם, כְּמוֹ
שֶׁבִּאֲרָנוּ. וְאֵן, כְּשֶׁנֶּחֱלַק הַלֵּילָה, צֶדֶ צָפוֹן
יֵרֵד וּמֵאִיר הָאֲרֶז מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְאוֹחֵז
בְּלֵילָה עַד שְׁנֵי חֲלָקִים שֶׁל הַלֵּילָה.

וּמִתְעוֹרְרִים [וּמִתְעוֹרְרִים] הַצְדִּיקִים
בְּעֲטֻרוֹתֵיהֶם וְנִהְיִים מִתּוֹךְ זִי
הָאֶסְפֵּקְלָרִיָּה הַמֵּאִירָה.
אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִּיקִים שְׂזוּכִים לְאוֹתוֹ הָאוֹר
הָעֲלִיוֹן, וְאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל הָאֶסְפֵּקְלָרִיָּה
הַמֵּאִירָה מֵאִיר לְכָל הַצְדָדִים, וְכָל אֶחָד
וְאֶחָד מֵהַצְדִּיקִים הִלְלוּ נוֹטֵל אֶת חֲלָקוֹ
כְּרָאוֹי לוֹ, וְהָיָה נוֹטֵל [וְכִדָּ מֵאִיר] כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּפִי מַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה. יֵשׁ

וּלְבַת־רַם בְּרֵאתִי אֶת־רַם, עַד דָּאתִי צִפְרָא. וְכֵן
אֶתִי צִפְרָא, בְּדִין דָּרוֹם וְצִפּוֹן אֲחִידוֹ בֵּיהּ,
וּבְדִין אֶתְאֵן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, סְלִקִין לָהּ בְּצִלּוֹתְהוֹן
וּבְעִינֵיהוֹן לְעֵילָא, עַד דְּסִלְקָא וְאֶתְגַּנִּיזַת בִּינֵי־יְהוּ.
וְנִמְלָא בְּרַכָּאן מִרִישָׁא (דְּמִלְכָּא) דְּכָל רִישִׁין.

וְאֶתְבְּרַכָּא מִהֵהוּא טָלָא דְּאֶתְמַשְׁכָּא מִלְּעֵילָא.
וּמִהֵהוּא טָלָא פְּרִישׁ לְבָמָה סְטָרִין,
וּבְמָה רַבּוּן אֶתְגַּנִּיזַת מִנִּיהּ מִהֵהוּא טָלָא, וּמִנִּיהּ עֵתִידִין
לְאַחֲרֵיָּא מִיִּתְיָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה כו) הִקְיִצּוּ
וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם כִּי טַל אֲזָרוֹת טָלָךְ. טָלָא מֵאִינוֹן
נְהוּרִין עֲלָאִין דְּנִהְרִין לְעֵילָא.

עַד דְּהָווּ יִתְבִּי אֶתְפְּלִיג לִילִיָּא, אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה
לְרַבִּי יוֹסִי, הֲשֵׁתָא רוּחָא דְּצִפּוֹן אֶתְעַר, וְלִילִיָּא
אֶתְפְּלִג, וְהֲשֵׁתָא עֲדָנָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּאִיב

לשון הקודש

מִלְּמַעְלָה, וּמֵאוֹתוֹ הַטַּל נִחְלַק לְכַמָּה
צִדִּים, וּכְמָה רַבּוּת נְזוּנִים מֵאוֹתוֹ הַטַּל,
וּמִמֶּנּוּ עֵתִידִים לְהַחֲיוֹת הַמֵּתִים. וְהוּ
שְׂכֵתוֹב (ישעיה כו) הִקְיִצּוּ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם
כִּי טַל אֲזָרוֹת טָלָךְ, טַל מֵאוֹתָם הָאֲזָרוֹת
הָעֲלִינִים שְׂמֵאִירִים לְמַעְלָה.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, נִחְלַק הַלֵּילָהּ. אָמַר לוֹ
רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, עֲבָשׁוּ רוּחַ צִפּוֹן

אַחֲרֵי כֵן מִתְעוֹרֵר צִד דְּרוֹם, עַד שְׂמִינִיעַ
הַבֶּקֶר, וּכְשֶׁמִּינִיעַ הַבֶּקֶר אֵז הַדְּרוֹם
וְהַצִּפּוֹן אוֹחֲזִים בּוֹ, וְאֵז בָּאִים יִשְׂרָאֵל
לְמַטָּה, מַעֲלִים אוֹתָהּ בְּתַפְלוּתֵיהֶם
וּבִקְשׁוּתֵיהֶם לְמַעְלָה, עַד שֶׁעוֹלָה וְנִגְנָזַת
בִּינֵיהֶם, וְנוֹטְלַת בְּרַכּוֹת מִהֶרָאשׁ וְשֶׁל
הַמֶּלֶךְ שֶׁל כָּל הָרָאשִׁים.

וּמִתְבְּרַכָּת מֵאוֹתוֹ הַטַּל שְׂנַמְשֵׁךְ

לְקַלְהוֹן דְּצַדִּיקָא בְּהַאי עֲלָמָא, אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוּרֵייתָא. הַשְׁתָּא קִדְשָׁא בְּרִידְּ הוּא צִיִּית (לְקוּל מְלִיחָהוּ)
לֹן בְּהַאי אֲתֵר, לֹא נַפְסוּק מְלִי דְּאוּרֵייתָא.

פְּתַח וְאָמַר, הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הָא
אֲתָמָר וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חַזִּי, כְּתִיב, (שְׁמוֹת כג)
הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח מְלָאךְ וְגו', דָּא הוּא מְלָאךְ דְּאִיחֻ
פְּרוּקָא דְּעֲלָמָא, נְטִירוֹ דְּבְנֵי נָשָׂא, וְהַאי אִיחֻ דְּאִזְמִין
בְּרַכָּאן לְכָל עֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיחֻ נְטִיל לֹון בְּקִדְמִיתָא,
וּלְבַתֵּר אִיחֻ אִזְמִין לֹון בְּעֲלָמָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב,
הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח מְלָאךְ לְפָנֶיךָ. (שְׁמוֹת לג) וְשַׁלַּחְתִּי
לְפָנֶיךָ מְלָאךְ.

וְהַאי אִיחֻ מְלָאךְ דְּלִזְמִנִּין דְּכַר וְלִזְמִנִּין נוֹקְבָא,
וְהַכִּי אִיחֻ. דְּבִזְמַנָּא דְּאִיחֻ אִזְמִין בְּרַכָּאן
לְעֲלָמָא (לְעִילָא), בְּרִין אִיחֻ דְּכַר, וְאִקְרִי דְּכַר. בְּדְכוּרָא

לשון הקודש

וְהוּ מְלָאךְ גּוֹאֵל הָעוֹלָם, שְׁמִירָתָם שֶׁל
בְּנֵי הָאָדָם, וְהוּ שְׁמִזְמִין בְּרַכּוֹת לְכָל
הָעוֹלָם, מְשׁוּם שֶׁהוּא נוֹטֵל אוֹתָם
בְּהַתְחַלָּה, וְאַחֵר כִּדְּ הוּא מְזַמֵּן אוֹתָם
לְעוֹלָם, וְלָכֵן כְּתוּב הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח
מְלָאךְ לְפָנֶיךָ. (שם לג) וְשַׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ
מְלָאךְ.

וְזִחוּ מְלָאךְ שְׁלַפְעָמִים זָכָר וּלְפַעְמִים
נְקֵבָה, וְכִדְּ הוּא, שְׁבִזְמֵן שֶׁהוּא מְזַמֵּן

מִתְעוֹרְרָת וְהַלִּילָה נְחֻלָּק, וְכַעַת הַזְּמַן
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְאַנֶּה לְקוּל
הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתָם שְׁעוֹסְקִים
בְּתוֹרָה. כַּעַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁב
וְלָקוּל דְּבִרְיָהֶם לָנוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה, לֹא נַפְסִיק
בְּדְכַרִּי הַתּוֹרָה.

פְּתַח וְאָמַר, הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל
רָע. הֲרִי נִתְבָּאָר וּפְרִשׁוּהָ, אֲבָל בֹּא רֵאֵה,
כְּתוּב (שְׁמוֹת כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מְלָאךְ וְגו',

דְּאֻמִּין בְּרַבָּאן (לְתַמָּא) לְנוֹקְבָא, הָכִי אִיהוּ אֻמִּין בְּרַבָּאן
 לְעֵלְמָא. וּבְזֻמְנָא דְקִיּוּמָא בְּדִינָא עַל עֵלְמָא, בְּדִין
 אֶקְרִי נּוֹקְבָא. בְּנוֹקְבָא דְאִיהִי עוֹבְרָא, הָכִי אִיהוּ
 אֲתַמְלִי מִן דִּינָא, וּבְדִין אֶקְרִי נּוֹקְבָא. וְעַל דָּא לְזֻמְנִין
 אֶקְרִי דְכוּרָא, וּלְזֻמְנִין אֶקְרִי נּוֹקְבָא, וְכָלָא רָזָא חָדָא.
 בְּגֻזְזָא דָּא כְּתִיב, (בראשית ג) וְאֵת לַחַט הַחֶרֶב
 הַמַּתְּהַפֶּכֶת, מִלְּאָכִין אֵת שְׁלוֹחַן בְּעֵלְמָא,
 דְּמַתְּהַפְכִּין לְכַמְּה גְּזוּנִין, לְזֻמְנִין נּוֹקְבִי, לְזֻמְנִין דְּכוּרִי,
 לְזֻמְנִין דִּינָא, לְזֻמְנִין רַחֲמִי, וְכָלָא בְּחֵד גְּזוּזָא. בְּגֻזְזָא
 דָּא הֵא מִלְּאָד, בְּגֻזְזִין סְגִיָּאִין אִיהוּ, וְכָל גְּזוּנִין
 דְּעֵלְמָא, בְּלָהוּ אִיתְנָהוּ בְּהֵא אֲתֵר. וְרָזָא דָּא, (יחזקאל א)
 בְּמִרְאָה חֲקֻשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן בְּיוֹם הַגָּשֶׁם בֵּין
 מִרְאָה הַנִּגְזָה סָבִיב הוּא מִרְאָה דְּמוּת כְּבוֹד ה'. וּבְכַמְּה
 דְּאִית בֵּיה כָּל אֵינוֹן גְּזוּנִין, הָכִי נָמִי אֲנַחֲנוּ לְכָל
 עֵלְמָא: (דף רלב ע"ב).

לשון הקודש

כְּמוֹ זֶה כְּתוּב (בראשית ג) וְאֵת לַחַט הַחֶרֶב
 הַמַּתְּהַפֶּכֶת. יֵשׁ מִלְּאָכִים שְׁלוּחִים בְּעוֹלָם
 שְׁמַתְהַפְכִּים לְכַמְּה גְּזוּנִים, לְפַעְמִים
 נִקְבוֹת לְפַעְמִים זְכָרִים, לְפַעְמִים דִּין
 לְפַעְמִים רַחֲמִים, וְהַכֵּל בְּגֻזְזָא אֶחָד. כְּמוֹ זֶה
 הַמִּלְּאָד הַזֶּה הוּא בְּגֻזְזִים רַבִּים, וְכָל
 הַגְּזוּנִים שֶׁבְּעוֹלָם יִשְׁנָם בְּמָקוֹם הַזֶּה, וְסוּד
 זֶה (יחזקאל א) כְּמִרְאָה חֲקֻשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה

בְּרַבּוֹת לְעוֹלָם וּלְמַעְלָה, אִזּוּ הוּא זְכָר
 וְנִקְרָא זְכָר. בְּזְכָר שְׁמֻמִּין בְּרַבּוֹת וּלְמַעְלָה
 לְנִקְבָּה, כִּדּוּם הוּא מְזֻמִּין בְּרַבּוֹת לְעוֹלָם.
 וּבְזֻמִּין שְׁעוּמֵד בְּדִין עַל הָעוֹלָם, אִזּוּ נִקְרָא
 נִקְבָּה, בְּנִקְבָּה הַמַּעְבֶּרֶת, כִּדּוּם הוּא
 מִתְמַלָּא מִן הַדִּין, וְאִזּוּ נִקְרָא נִקְבָּה. וְעַל
 זֶה לְפַעְמִים נִקְרָא זְכָר וּלְפַעְמִים נִקְרָא
 נִקְבָּה, וְהַכֵּל סוּד אֶחָד.

תוספתא

רחימי עלאי, מארי דסכלתנו אסתכלו, חורמני ידיען בקולפי
 דסיכתא, קריבו למנדע, מאן מנכון מארי דעיינין
 בסכלתנו, וידע בשעתא דסליק ברעותא דרזא דרזין, לאפקא
 תלת גוונין בחדא כלילן, ואינון, חוור וסומק וירוק, תלת גוונין
 בחדא אשתליבאן דא עם דא, מנדוונן (ס"א מנדוונן) דא עם דא,
 מגרופיא תתאה אצטבע, ונפקא מגו גוונין אלין.

וכל גוונין אלין, אתחזון בהאי. חיזו איחו לאסתכלא, בעינא
 דבדולחא אתחזי בשעתא. בגוונא דבטש בגווה, הכי אתחזי
 לבר. אלין תלת גוונין סחרן להאי, וגוונא אזלא סלקא ונחתא
 קסטורין דקטרא קביעי בגוון (ס"א בגווה).

גוונין סחרין (ס"א גווינין) כלילן בחדא, סלקין לה לעילא ביממא,
 ונחתא בליליא. שרגא דדליק אתחזי בליליא, ביממא
 אסתתרת נהורא, טמירא במאתן וארבעין ותמניא עלמין, בלהו
 אזלין לגווה (ס"א בנינה) מלעילא לתתא, גו תלת מאה ושתין וחמש
 שייפין גניזא ואתפסיא לתתא.

לשון הקודש

וכל הגונים האלו נראים בזה, מראה
 הוא להסתכל, בעין הבדלח נראה
 בשעה. כמו שמכח בתוכה, כך נראה
 בחוץ. שלשת הגונים הללו סובבים את
 זה, והגון הולך, עולה ויורד. היכלות
 הקשר קבועים בגון ובתוכהו.

גוונים מקיפים וגונים כלולים באחד,
 מעלים אותה למעלה ביום ומורידים
 בלילה. נר שדולק נראה בלילה. ביום
 נסתר האור ומתחבא במאתים ארבעים
 ושמונה עולמות, שכלם הולכים לתוכה
 ובשילהו מלמעלה למטה בתוך שלש
 מאות ששים וחמשה איברים גנוזה,
 ומכוסה למטה.

בענן ביום הנשם בן מראה הנגה סביב
 הוא מראה דמות כבוד ה'. וכמו שיש בו
 כל אלו הגונים, כך גם מנהיג את כל
 העולם.

תוספתא

אהובים עליונים, בעלי התבונה,
 התבוננו. מושלים היודעים בהקצת
 ההבטה התקרבו לדעת, מי מהם בעלי
 עינים בתבונה, ויודע בשעה שעולה
 ברצון של סוד הסודות להוציא שלשה
 גונים כלולים באחד, והם לבן אדם וירק,
 שלשה גונים משלבים באחד זה בזה,
 מתיחדים זה עם זה. מגרפה תחתונה
 נצבעת ויוצאת מתוך הגונים הללו.

מֵאֵן דְּמַפְשֵׁשׁ לְאַשְׁכַּח לָהּ, יִתְבַּר גְּדַפִּין קְלִיפִין טְמִירִין, וַיִּפְתַּח
תַּרְעִין. מֵאֵן דְּזָכִי לְמִיחְמִי, יַחְמִי גו' יִדְעָה וְסִבְלָתָנוּ, בְּמֵאֵן
דְּחָמִי בְּתַר כּוּתְלָא. בַּר מִן מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימָנָא עֲלָאָה, דְּהוּה חָמִי
לִיה עֵינָא בְּעֵינָא, לְעִילָא בְּאַתֵּר דְּלֹא אֲתִידַע.

מֵאֵן דְּלֹא זָכִי, דְּחוּ לִיה לָבַר, כְּמָה חֲבִילִי טְהִירִין אֲזַדְמֵנוּ לְגַבִּיהּ,
אֲזַדְמֵנוּ נַפְקִי עֲלִיהּ, וְאַפִּיקוּ לִיה דְּלֹא יִסְתַּבֵּל בְּעֵנוּנָא דְּמִלְכָּא.
וּוי לֹון לְאִינוּן חֲיִיבִין דְּעֲלָמָא, דְּלֹא זָכָאן לְאַסְתַּבְּלָא, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, (במדבר ד) וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת כְּבֹלַע אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִסְתַּבֵּל הוּינָא, וְהָא מִגּוּ זְהִירִין אֵלִין, מִסְתַּבְּלִין
נִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקָא, כִּד אֲתַדְּבִקוּ בְּהָא אֵתֵר, מִגּוּ זְהִירִין
אֵלִין מִסְתַּבְּלִין נִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקָא. אִינוּן גּוּוֹנִין, סְלָקִין וְאַתְבָּלִילִין
כְּחֻדָּא. וְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דִּידַע לְאַכְלָלָא וְלִיחְדָּא כְּלָחוּ כְּחֻדָּא,
לְאַתְקָנָא כְּלָא בְּאַתֵּר דְּאַצְטְרִיד לְעִילָא לְעִילָא, וּכְדִין אֲתַנְטִיר בַּר
נִשׁ בְּהָא עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֵתֵי. (ע"כ תוספתא):

**פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים צט) וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפַּט אָהֵב
אֶתָּה כּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָאֵל וְגו'.** וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפַּט

לשון הקודש

כְּבֹלַע אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֵייתִי מִסְתַּבֵּל, וְהָרִי
מִתּוֹךְ הַזְּהָרִים הִלְלוּ מִסְתַּבְּלוֹת נִשְׁמוֹת
הַצַּדִּיקִים, כְּשֶׁנִּדְּבִקוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה. מִתּוֹךְ
הַזְּהָרִים הִלְלוּ מִסְתַּבְּלוֹת נִשְׁמוֹת
הַצַּדִּיקִים. אוֹתָם גּוֹנִים עוֹלָם וְנִכְלָלִים
בְּאַחַד. אֲשֶׁרִי מִי שִׁיּוּדַע לְהַכְלִיל וְלִיחְדָּ
אֶת כָּלָם בְּאַחַד, לְתַקֵּן הַכֹּל בְּמָקוֹם
שֶׁצָּרִיד לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה, וְאִזּוּ נִשְׁמַר
הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. (ע"כ

תוספתא)

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים צט) וְעַז מֶלֶךְ

מִי שֶׁמַּחֲפֵשׁ לְמַצֵּא אוֹתָהּ, וְשׁוֹבֵר כְּנָפִים
קְלָפוֹת נִסְתָּרוֹת וַיִּפְתַּח שְׁעָרִים. מִי
שֶׁזּוֹכֶה לִרְאוֹת, יִרְאֶה תוֹךְ יִדְעָה וְתִבְנוּנָה
כְּמִי שֶׁרוֹאֶה אַחֵר הַכֶּתֶל, פָּרַט לְמִשָּׁה
הַנְּבִיא הַנֶּאֱמָן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה רוֹאֶה אוֹתָהּ
עֵין בְּעֵין, לְמַעֲלָה בְּמָקוֹם שֶׁלֹא יָדוּעַ.

מִי שֶׁלֹא זוֹכֶה, דוֹחִים אוֹתוֹ הַחוּצָה. כְּמָה
קְבוּצוֹת בְּעֲלֵי דִין מְזַדְמָנִים אֵלִיו,
מְזַדְמָנִים וְיוֹצְאִים עֲלָיו, וּמוֹצִיאִים אוֹתוֹ
שֶׁלֹא יִסְתַּבֵּל בְּעֵנֵי הַמֶּלֶךְ. אוֹי לָהֶם
לְאוֹתָם הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁלֹא זוֹכִים
לְהִסְתַּבֵּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת

אָהב, דא קדשא בריך הוא. ועז מלך, תקפא
 דאתקוף קדשא בריך הוא, לאו איהו אלא במשפט,
 דהא במשפט אתקנים ארעא. במה דאת אמר, (משלי)
 (כט) מלך במשפט יעמיד ארץ.

ובגין כך, ועז מלך משפט אהב, ולא (אתקף)
 אתתקנת בנסת ישראל אלא במשפט, בגין
 דמתמן אתונת, וכל ברכאן דנטלא, מתמן נטלא.
 ובגין כך ועז מלך משפט אהב, כל תאיבו, וכל
 רחימו דילה לקביל משפט. אתה כוננת משרים, רזא
 דתרין כרובים לתתא, דאינון תקונא ויישובא
 דעלמא, והא אתמר.

רבי (יחזק) חזקיה פתח ואמר, (תהלים קלה) הללויה הללו
 עבדי ה' הללו את שם ה', האי קרא אית
 לאסתכלא ביה, ביון דאמר הללויה, אמאי הללו

לשון הקודש

משפט אהב אתה כוננת משרים וגו'.
 ועז מלך משפט אהב - זה הקדוש ברוך
 הוא. ועז מלך - תקף שמחזק הקדוש
 ברוך הוא אינו אלא במשפט, שהרי
 במשפט עומדת הארץ, כמו שנאמר
 (משלי כט) מלך במשפט יעמיד ארץ.

ומשום כך, ועז מלך משפט אהב, ולא
 ומתחזקת נתקנת בנסת ישראל אלא
 במשפט, משום שמשם גזונית, וכל

הברכות שנוטלות, היא נוטלת משם,
 ולכן ועז מלך משפט אהב - כל
 התשוקה וכל האהבה שלה כנגד
 המשפט. אתה כוננת משרים - סוד
 של שני הכרובים למטה, שהם תקון
 וישוב העולם, והרי נתבאר.

רבי חזקיה פתח ואמר, (תהלים קיג)
 הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'.
 בפסוק זה יש להתבונן בו. ביון שאמר

עבדי ה', ולבתר הללו את שם ה'. אלא הכי תנינן,
מאן דמשבח (לחדא) לאחרא, אצטריך לשבחא ליה
כפום יקריה, וכפום יקריה הכי אצטריך שבחיה,
ותנינן מאן דמשבח לאחרא, בשבחא דלית ביה, הוא
גלי (גלותא ומסבב) גנותיה, וצבי לגלגלה ליה. ועל דא, מאן
דעביד הספדא על בר נש, אצטריך כפום יקריה,
ולא יתיר. דמגו שבחיה אתי לגנותיה, ובכלא שבחא
אצטריך כפום יקריה.

תא חזי, הללויה, הכא אית שבחא עלגא דמארי
דכלא. אתר דלא שלטא ביה עינא למנדע
ולאסתכלא (ס"א אתר), דאיהו טמירא דכל טמירין.
ומאן איהו, י"ה. שמא עלגא על כלא.

ובגין כך הללויה, שבחא ושמא בחדא, בלילן
בחדא. והכא סתים מלה דאמר הללויה, ולא

לשון הקודש

שמתוך שבחו בא לגנותו, ובכל שבח
צריך לפי כבודו.

בא ראה, הללויה, כאן יש שבח עליון
של רבון הכל, מקום שאין העין שולטת
בו לדעת ולהתבונן ומקום, שהוא טמיר
של כל הטמירים, ומיהו? י"ה, שם עליון
על הכל.

ומשום כך הללויה, שבח ושם כאחד,
כלולים כאחד, וכאן נסתר הדבר

הללויה, אז למה הללו עבדי ה', ואחר
כך הללו את שם ה'? אלא כך שנינו,
מי שמשבח את והאחרון האחר, צריך
לשבחו לפי כבודו, ולפי כבודו כך
צריך שבחו. ושנינו, מי שמשבח את
האחר בשבח שאין בו – הוא מגלה
וגלי ומסבב את גנותו, ורוצה לגלות
אותו. ועל זה מי שעושה הפסד על בן
אדם, צריך כפי כבודו ולא יותר,

אָמַר מֶאֱן הַלְלוּיָהּ, לְמֶאֱן אָמְרוּ הַלְלוּ, אֶלָּא כְּמָה
 דִּי"ה סְתִים, הָכִי שְׂבַחָא דְשַׁבּוּחֵי סְתִים אֵינּוּן,
 דְּמִשְׁבְּחֵי לֹא יִדְעָנָא מֶאֱן אֵינּוּן, וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לְמַהּוּ
 כְּלָא סְתִים, בְּרֹזָא עֲלָאָה. וּלְבַתֵּר דְּסְתִים בְּרֹזָא עֲלָאָה,
 גַּלְי וְאָמַר, הַלְלוּ עַבְדֵּי ה' הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'. בְּגִין
 דִּדָּא אִיהוּ אַתֵּר דִּלָּא סְתִים בְּהֵחוּא עֲלָאָה טְמִירָא
 דְּכָל טְמִירִין. דָּא הוּא אַתֵּר דְּאֶקְרִי שֵׁם, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר, (שמואל ב ו) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם ה'.

קְדַמָּאָה סְתִים דִּלָּא (ס"א דָּא) גַּלְיָא, (תַּנְיִינָא) סְתִים
 וְגַלְיָא, וּבְגִין דְּקִימָא בְּאַתְגַּלְיָא, אָמַר
 אֵינּוּן דְּקָא מִשְׁבְּחֵי לְהֵחוּא אַתֵּר, מֶאֱן אֵינּוּן. וְקָאמַר
 דְּאֵינּוּן עַבְדֵּי ה', דְּאַתְחִיוּן לְשַׁבְּחָא לְאַתֵּר דָּא.

יְהִי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ, מָאי שְׁנָא דְקָאמַר יְהִי. אֶלָּא
 יְהִי, רֹזָא דְאַמְשְׁכוּתָא מִתְחֵחוּא אַתֵּר עֲלָאָה,

לשון הקודש

מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שֵׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-ב
 ו) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם ה'.

הָרֵאשׁוֹן נִסְתֵּר שְׁאִינוּ [וְהָ] גַּלּוּי. [וְהַשֵּׁנִי]
 נִסְתֵּר וְגַלּוּי. וּמִשּׁוֹם שְׁעוֹמֵד בְּהַתְּגַלּוּת
 אָמַר, אוֹתָם שְׁמִשְׁבָּחִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם מִי
 הֵם? וְאָמַר שֶׁהֵם עַבְדֵּי ה' הָרֵאשׁוֹנִים
 לְשַׁבַּח אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה.

יְהִי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ, מִה שׁוֹנֶה שְׁאִמַּר
 יְהִי? אֶלָּא יְהִי – סוּד הַהִמְשָׁכָה מֵאוֹתוֹ

שְׁאִמַּר הַלְלוּיָהּ וְלֹא אָמַר מִי הַלְלוּיָהּ,
 לְמִי אָמְרוּ הַלְלוּ? אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁי"ה
 נִסְתֵּר, כִּךְ שַׁבַּח שְׁמִשְׁבָּחִים הֵם
 נִסְתָּרִים, שְׁמִשְׁבָּחִים לֹא יִדְעֻנוּ מִי הֵם,
 וְכִךְ צְרִיךְ הַכֹּל לִהְיוֹת נִסְתָּר בְּסוּד
 עֲלִיוֹן. וְאַחֵר שֶׁנִּסְתָּר בְּסוּד עֲלִיוֹן, גַּלְיָה
 וְאָמַר הַלְלוּ עַבְדֵּי ה' הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה',
 מִשּׁוֹם שֶׁזֶּהוּ מְקוֹם שֶׁלֹּא נִסְתָּר, כְּאוֹתוֹ
 עֲלִיוֹן הַטְּמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים. וְהוּא

דַּאִיְהוּ סָתִים דְּקַאמְרָן, דַּאִיְהוּ י"ה, עַד רָזָא
 דְּבְרִית, דַּאִיְהוּ יו"ד תַּתָּא, בְּגוּנָא דִּיו"ד עֲלָא, **עֲלָא,**
שִׁירוּתָא כְּסוּפָא.

וּבְגִין כִּד יְהִי, רָזָא דַּאֲמַשְׁכוּתָא מְטַמֵּירָא דְכָל
 טַמִּירִין, עַד דִּרְגָא תַתָּא. וּבְמַלְחָא דַּא
 אֲתַקִּיִּים כָּל עוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית. בְּמָה דַּאֲתָ אָמַר, יְהִי
 רְקִיעַ, יְהִי מְאֻרוֹת, יְהִי אוֹר. בְּכָל אֵינוֹן עוֹבְדִין
 דְּלַעִילָא כְּתִיב יְהִי.

בְּכָל אֵינוֹן עוֹבְדִין דְּלַתַתָּא, לָא כְּתִיב יְהִי. בְּגִין
 דִּרְזָא דַּא דַּאִיְהוּ (ס"א אֲמַשְׁכוּתָא) מְרָזָא עֲלָא, **עֲלָא,**
 סְתִימִין דְּכָל סְתִימִין, לָא אֲתַקִּיִּים אֱלָא בְּמִלִּין
 עֲלָאֵי דְלַעִילָא, וְלָא אֲתַמָּר בְּאֵינוֹן (דף קלג ע"א) מִלִּין
 תַּתָּאִין דְּלַתַתָּא.

וּבְדָא מִתְבְּרַךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכָלָא, וְעַל דַּא כְּתִיב

לשון הקודש

שְׁלַמְעֵלָה כְּתוּב יְהִי.
 בְּכָל אוֹתָם מַעֲשִׂים שְׁלַמְטָה לֹא כְּתוּב
 יְהִי, מַשּׁוּם שְׁפוּד זֶה שְׁהוּא (וְהַמְשָׁכָה)
 מְפוּד עֲלִיוֹן, נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, לֹא
 מִתְקַיֵּם אֱלָא בְּדְבָרִים עֲלִיוֹנִים
 שְׁלַמְעֵלָה, וְלֹא נֶאֱמַר בְּאוֹתָם דְּבָרִים
 תַּתְּחוֹנִים שְׁלַמְטָה.

וּבִזְזָה מִתְבְּרַךְ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בְּכָל, וְעַל
 זֶה כְּתוּב יְהִי שֵׁם ה' מְבָרַךְ וְגו', מְמַזְכֵּר

מְקוֹם עֲלִיוֹן, שְׁהוּא נִסְתַּר, כְּמוֹ
 שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁהוּא י"ה, עַד סוּד הַבְּרִית
 שְׁהוּא יו"ד תַּתְּחוֹנָה, כְּמוֹ שִׁיו"ד
 הָעֲלִיוֹנָה, הִרְאֵשִׁית כְּסוּפָא.

וּמַשּׁוּם כִּד יְהִי, סוּד הַהִמְשָׁכָה מְטַמֵּיר
 שֶׁל כָּל הַטַּמִּירִים עַד הַדְּרָגָה הַתַּתְּחוֹנָה,
 וּבְדָבָר הַזֶּה מִתְקַיֵּם כָּל מַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר יְהִי רְקִיעַ, יְהִי
 מְאֻרֶּת, יְהִי אוֹר. בְּכָל אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים

יְהִי שֵׁם יי מְבוֹרָךְ וְגו', מְמוֹזַרְח שְׁמִשׁ עַד מְבוֹאוֹ, דָּא
אַתְר עֲלָאָה, דְּקָא נְהִיר מְנִיָּה שְׁמִשָּׁא, וְנְהִיר לְכָלָא.
וְדָא הוּא אַתְר דְּרִישָׁא עֲלָאָה סְתִימָאָה.

וְעַד מְבוֹאוֹ, דָּא הוּא אַתְר קְשָׁרָא, דְּאִתְקַשֵּׁר בֵּיה
מְהִימְנוּתָא בְּדָקָא חַיִּי, וּמִתְמָן נִפְקָן בְּרָכָאן
לְכָלָא, וְעֲלָמָא מְהֻכָּא אִתְּזָן, כְּמָה דְּאִתְמַר. וּבְגִין כֵּךְ
קָיִימָא הָאִי אַתְר לְאִתְּזָנָא מְעִילָא, וּלְאִתְבְּרָכָא מִתְמָן.
וּכְלָא קָיִימָא בְּאִתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא, דְּמִתְעָרִי אִינוּן
עֲבָדֵי יי, כִּד מְבָרְכֵי שְׁמָא קְדִישָׁא, כְּדִקְאֻמְרוּן. וּבְגִין
כֵּךְ דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא, כְּתִיב הִלְלוּ עֲבָדֵי יי הִלְלוּ אֶת
שֵׁם יי.

אַדְחֵכִי הָוָה נְהִיר צִפְרָא, נִפְקוּ מִן מְעֵרְתָּא,
וּבְהִיחָא לִילִיָּא לָא דְמִיכּוּ. אֲזִלוּ בְּאַרְחָא,
כִּד נִפְקוּ מֵאִינוּן טוֹרִין, יְתִיבוּ וְצִלוּ צִלוּתָא. מָטוּ לְחַד

לשון הקודש

וְהַכֵּל עוֹמֵד בְּהִתְעוֹרְרוֹת הַתְּחִתּוֹנָה
שְׁמַעוֹרְרִים אוֹתָם עֲבָדֵי ה' כְּשֶׁמְבָרְכִים
אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, כְּפִי שְׁאֻמְרָנוּ. וּמִשּׁוּם
כֵּךְ שֶׁהֵיא בְּהִתְגַּלּוּת, כְּתוּב הִלְלוּ עֲבָדֵי
ה' הִלְלוּ אֶת שֵׁם ה'.

בִּינְתִים הָאִיר הַבֶּקֶר וַיֵּצֵאוּ מִהַמְּעָרָה,
וּבְאִתּוֹ הַלִּילָה לֹא יִשְׁנּוּ. הִלְכוּ בְּדֶרֶךְ.
כְּשֶׁיֵּצֵאוּ מֵאוֹתָם הַקְּרִים, יִשְׁבּוּ וְהִתְפַּלְּלוּ

שְׁמִשׁ עַד מְבוֹאוֹ. זֶה מְקוֹם עֲלִיוֹן
שְׁמֵאִירָה מִמֶּנּוּ הַשְּׁמִשׁ וּמֵאִיר לְכָל, וְזֶהוּ
מְקוֹם שֶׁל הָרֹאשׁ הָעֲלִיוֹן הַנִּסְתָּר.

וְעַד מְבוֹאוֹ - זֶהוּ מְקוֹם הַקְּשֵׁר
שְׁנִקְשֵׁרֶת בּוֹ הָאֻמוֹנָה בְּרָאוּי, וּמִשָּׁם
יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְכָל, וְהָעוֹלָם מִכָּאן נִזּוֹן,
כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאֵר, וּמִשּׁוּם כֵּךְ עוֹמֵד מְקוֹם
זֶה לְהִזּוֹן מִלְּמַעְלָה וּלְהִתְבָּרֵךְ מִשָּׁם,

כִּפֹּר, וַיִּתְּבוּ תַּמָּן כָּל הַהוּא יוֹמָא, בְּהַהוּא לִילְיָא נִמּוּ,
עַד דְּהָוָה פִּלְגָּת לִילְיָא, קָמוּ לְאַתְעֵסְקָא בְּאוֹרֵייתָא.

פִּתְח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר
בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל וְגו', וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא,
מָאי בַּיּוֹם הַהוּא, דְּהָא סָגִי דְקָאִמַר וַיְבָרְכֶם. וְתוּ, כָּל
לְאִמּוֹר כְּתִיב חֶסֶד, וְהִכָּא לְאִמּוֹר בּוּי"ו כְּתִיב, (בְּכָל־א כְּתִיב
לְאִמּוֹר, בְּלֹא וּא"ו, וְהִכָּא כְּתִיב לְאִמּוֹר) מָאי שְׁנָא.

אֵלֶּא רָזָא אֵיהּ, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, מָאי בַּיּוֹם
הַהוּא, רָזָא דְדִרְגָּא דְאַתְמַנָּא עַל בְּרַכָּאן
לְעִילָא. יוֹם הַהוּא, יוֹם מִתְהוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּאַקְרִי
הוּא. וְהָאִי יוֹם הַהוּא, דְּלִית פִּירוּדָא בֵּין יוֹם וּבֵין
הוּא, וּבְכָל אֲתֵר הַיּוֹם הַהוּא, דָּא (הוּא) פִּרְיִין דְּרִגְוִין
(עֲלִיִּין), דְּרִגָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה דְּאֵינוֹן בְּחֻדָּא.

לשון הקודש

וכאן כתוב לאמור: למה השנוי?
אֵלֶּא סוד הוא, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא. מה
זוה ביום ההוא? סוד הדרגה הממנה על
הברכות למעלה. יום ההוא – יום מאותו
מקום עליון שנקרא הוא, ויום ההוא הזה
שאין פרוד בין יום לבין הוא, ובכל
מקום היום ההוא, זה [הוא] שתי דרגות
ועליונות, דרגה עליונה ותחתונה, שהן
באחת.

תפלה. הגיעו לכפר אחד וישבו שם כל
אותו היום. באותו הלילה ישנו עד שהיה
חצות הלילה, וקמו להתעסק בתורה.
פִּתְח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם
הַהוּא לְאִמּוֹר בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל וְגו'.
וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, מה זה ביום ההוא?
שְׁהִי מִסְפִּיק שְׁאִמַר וַיְבָרְכֶם. ועוד, כל
לְאִמּוֹר כְּתִיב חֶסֶד, וְכָאן לְאִמּוֹר בְּאוֹת
וּי"ו כְּתִיב, וְשִׁבְכֶם כְּתִיב לְאִמּוֹר בְּלִי אוֹת ו',

וּבְגִין כֵּךְ, כִּד בָּעָא יַעֲקֹב לְבָרְכָא לְבְנוֹי דְיוֹסָף,
בְּרִיד לֹון בְּיַחְוָדָא דְלַעִילָא וְתַתָּא כְּלָחוּ

כְּחֻדָּא, (ס"א לאמור בוא"ו דאתכליל וא"ו ביניהון, על דא ייחד לון ביחודא דלעילא
כלחו כחדא) בְּגִין דִּיתְקַיִים בְּרַכְתְּהוֹן, וּלְבַתֵּר כְּלִיל כְּלָא
כְּחֻדָּא. וְאָמַר, כֵּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל (לאמר). מָאִי כֵךְ. וַדָּאִי
דָּא רָזָא דִּיחְוּדָא, בְּקֻדְמִיתָא מִתַּתָּא לַעִילָא (ס"א יום החוא
מיתתא לעילא), וּלְבַתֵּר נָחִית לְאַמְצָעִיתָא וּלְתַתָּא. לְאִמּוֹר
בּוֹא"ו הָא אֲמַצְעִיתָא. וּלְבַתֵּר נָחִית לְתַתָּא כֵּךְ. וְהָכִי
הוּא יָאוּת בְּדָקָא חַיִּי, מִתַּתָּא לַעִילָא וּמֵעִילָא לְתַתָּא.

כֵּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל, מָאִי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.
יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לָא כְּתִיב, אֵלֶּא יְבָרֵךְ, דִּהָא
יִשְׂרָאֵל נָטִיל בְּרַכָּאן מִלַּעִילָא, וּלְבַתֵּר אִיהוּ מְבָרֵךְ
לְכָלֵּא, בְּהָאִי דִּרְגָא תַתָּא דִּיִּיקָא, דִּקְאָמַר כֵּךְ יְבָרֵךְ
יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר.

לשון הקודש

לאמור - בוא"ו, הרי האמצע. ואחר כך
יורד למטה כה, וכך הוא יפה פראוי,
מלמטה למעלה, וממעלה למטה.
כֵּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל, מה זה ישראל?
ישראל הזקן. לא כתוב יברך ישראל,
אלא יברך, שהרי ישראל נוטל ברכות
מלמעלה, ואחר כך הוא מברך את הכל
בדרגה התחתונה הזו דוקא, שאמר כך
יברך ישראל לאמר.

ומשום כה, כשרצה יעקב לברך את
בני יוסף, ברכם ביחוד שלמעלה ומטה
כלם באחד, ולאמור בוא"ו, שנכלל וא"ו
ביניהם. על זה יחד אותם ביחוד שלמעלה כלם
באחד כדי שתתקנים ברכתם, ואחר כך
כלל הכל באחד ואמר כך יברך ישראל
ולאמר. מה זה כך? ודאי זה סוד היחוד,
בתחלה מלמטה למעלה ויום החוא מלמטה
למעלה, ואחר כך יורד לאמצע ולמטה.

יְשִׁימֶךָ אֱלֹהִים בְּאַפְרִים וּבְמִנְשֶׁה, אֶקְדִּים לִיה
 לְאַפְרִים בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דְּאַפְרִים עַל שְׁמָא
 (ד'יוסף) דְּיִשְׂרָאֵל אֶקְרִי. מִנָּא לָן. מֵהָא, דְּכַד שְׁבִטָא
 דְּאַפְרִים נָפַק, עַד לָא אֲשַׁתְּלִים זְמָנָא דְשַׁעְבוּדָא
 דְּמִצְרַיִם, דְּחָקוּ שְׁעִתָּא וְנָפְקוּ מִן גְּלוּתָא, קָמוּ עֲלִיהוֹן
 שְׁנֵאִיהוֹן וְקָטְלוּ לוֹן. וּבְתִיב, (יחזקאל לו) בֶּן אָדָם הֶעֱצָמוֹת
 הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הָמָּה. מִשְׁמַע דְּבְתִיב, (יחזקאל לו)
 כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הָמָּה, וְעַל דָּא אֶקְדִּים לְאַפְרִים קֳדָם
 מִנְשֶׁה. בְּגִין כֶּךָ אַפְרִים מְטוּלִיה לְסִטְר מַעְרָב,
 וּמְטַלְנִי הוּא.

תָּא חַיִּי, בִּרְכָתָא דְּבִרְיָךְ לְבְנֵי יוֹסֵף, אֲמַאי אֶקְדִּים
 לוֹן בִּרְכָאן, עַד לָא יִבְרַךְ לְבְנִי. אֵלֶּה מִכָּאן,
 דְּחִבִּיבוּתָא דְּבְנֵי בְנֵי, חֲבִיב עֲלִיה דְּכַר נָשׁ יִתִּיר
 מִבְּנֵי. וּבְגִין כֶּךָ, אֶקְדִּים חִבִּיבוּתָא דְּבְנֵי בְנֵי קוֹדָם
 לְבְנֵי, לְבִרְכָא לוֹן בְּקִדְמִיתָא.

לשון הקודש

שְׁכֵתוֹב (יחזקאל לו) כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הָמָּה,
 וְלִכְּן הַקְדִּים אֶת אַפְרִים קֳדָם מִנְשֶׁה,
 וְלִכְּן אַפְרִים מִשְׁאוֹ לְצַד מַעְרָב, וּמִסְעוֹ
 הָיָה.

בֹּא רֵאחַ, הַבְּרָכָה שֶׁבִּרְךְ אֶת בְּנֵי יוֹסֵף,
 לָמָּה הַקְדִּים לָהֶם בְּרָכוֹת עַד שֶׁלֹּא יִבְרַךְ
 אֶת בְּנֵי? אֵלֶּה מִכָּאן שֶׁחִבִּיבוּת בְּנֵי
 בְּנֵי שֶׁל אָדָם חִבִּיבָה עָלָיו יוֹתֵר מִבְּנֵי,

יְשִׁמֶךָ אֱלֹהִים בְּאַפְרִים וּבְמִנְשֶׁה. הַקְדִּים
 אֶת אַפְרִים בְּתַחֲלָה, מִשּׁוּם שֶׁאַפְרִים עַל
 שֵׁם וְשֶׁל יוֹסֵף יִשְׂרָאֵל. מִנֵּין לָנוּ? מִזֶּה
 שֶׁשְּׁבִט אַפְרִים יָצָא, עַד שֶׁלֹּא הָשֵׁלֵם
 זְמַן שַׁעְבוּד מִצְרַיִם, דְּחָקוּ אֶת הַשְּׁעָה
 וַיָּצְאוּ מִתְּגָלוֹת, קָמוּ עֲלֵיהֶם שְׁנֵאִיהֶם
 וְהִרְגוּ אוֹתָם, וּבְתוֹב בֶּן אָדָם הֶעֱצָמוֹת
 הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הָמָּה, מִשְׁמַע

וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר,

(תהלים קטו) יי זַכָּרְנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית

יִשְׂרָאֵל וְגו'. יי זַכָּרְנוּ יְבָרֵךְ, אֱלִין גּוֹבְרִין. יְבָרֵךְ אֶת

בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֱלִין נָשִׁין. בְּגִין דְּכּוֹרִין בָּעִין

לְאַתְבָּרְכָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר נָשִׁין, וְנָשִׁין לָא

מִתְבָּרְכִין אֱלָא מִבְּרַבְתָּהוֹן דְּכּוֹרִין, דְּכַד דְּכּוֹרִין

מִתְבָּרְכִין בְּדִין נָשִׁין מִתְבָּרְכִין. וְאִי תִימָא מַהָא, דְּכַתִּיב,

(ויקרא טז) וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ, דְּבַעֲי לְכַפֵּרָא עָלֶיהָ

בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר עַל בֵּיתֶיהָ, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא מֵנִיָּה.

תָּא חַיִּי, דְּנָשִׁין לָא מִתְבָּרְכִין אֱלָא מִגּוֹבְרִין, כִּד

אַתְבָּרְכִין אֵינוֹן בְּקַדְמִיתָא, וּמַהֲאֵי בְּרַכְתָּא

מִתְבָּרְכִין. אֱלָא בְּמַאי אֲזִיקִימָנָא יְבָרֵךְ אֶת בֵּית

יִשְׂרָאֵל. אֱלָא קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא יְהִיב תּוֹסַפֶּת בְּרַכָּאן

לשון הקודש

מִתְבָּרְכִים, אִז מִתְבָּרְכוֹת הַנָּשִׁים. וְאִם
תֹּאמַר מִזֶּה שְׁפָתוֹב (ויקרא טז) וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ
וּבַעֲד בֵּיתוֹ, שְׁעָרִיד לְכַפֵּר עָלָיו
בַּתְּחִלָּה וְאַחֵר כֶּךָ עַל בֵּיתוֹ, מִשּׁוּם
שְׁמִתְבָּרֵךְ מִמֶּנּוּ.

בֹּא רֵאָה שְׁנָשִׁים לֹא מִתְבָּרְכוֹת אֱלָא
רַק מִגְּבָרִים, שְׁבִשְׁמִתְבָּרְכִים אֱלֹו
בַּתְּחִלָּה, וּמִבְּרַכָּה זֹו מִתְבָּרְכוֹת. אֱלָא
בְּמָה בִּאֲרָנוּ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל?
אֱלָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן תּוֹסַפֶּת

וּלְכֹן הַקְדָּשִׁים חֲבִיבוֹת בְּגִי בְּנוֹ קָדָם לְבָנוּ
לְבָרֵךְ אוֹתָם בַּתְּחִלָּה.

וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר. רַבִּי
יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (תהלים קטו) ה' זַכָּרְנוּ
יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגו'. ה'
זַכָּרְנוּ יְבָרֵךְ - אֱלֹו הַגְּבָרִים. יְבָרֵךְ אֶת
בֵּית יִשְׂרָאֵל - אֱלֹו הַנָּשִׁים. מִשּׁוּם
שְׁזָכְרִים אֲרִיכִים לְהַתְבָּרֵךְ בַּתְּחִלָּה,
וְאַחֵר כֶּךָ נָשִׁים, וְנָשִׁים לֹא מִתְבָּרְכוֹת
אֱלָא מִבְּרַבְתָּ הַזְּכָרִים, שְׁבִשְׁזָכְרִים

לְדַכּוּרָא דְנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְפָּרְכָא מִיְנִיה אֶתְתָּא. וְכֵן
בְּכָל אֲתֵר ^(דף רלג ע"ב) יְהִיב קֳדָשָׁא בְּרִידָּה הוּא תּוֹסַפֶּת
בְּרָכָאן לְדַכּוּרָא דְנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְפָּרְכָא ^{(מִנִּיה אֶתְתָּא וְכֵן בְּכָל}
אֲתֵר יְהִיב קֳדָשָׁא בְּרִידָּה הוּא תּוֹסַפֶּת בְּרָכָאן לְדַכּוּרָא דְנָסִיב, בְּגִין דְּתִתְפָּרְדּ מִנִּיה נּוֹקְבָא)
מִתְּחִיל הוּא תּוֹסַפֶּת דְּבְרָכָאן. כִּינֵן דְּאֲנָסִיב בַּר נָשׁ יְהִיב
לִיה תִּירִין חוֹלְקִין, חַד לִיה וְחַד לְנוֹקְבִיָּה, וְאִיהוּ נָטִיל
כָּלָא, חוֹלְקִיָּה וְחוֹלֵק נּוֹקְבִיָּה.

תָּא חַיִּי, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, ^{(ס"א לאמור בְּרִידָּה בְּרָכָאן לֹזֶן וְלָכֵל}
דִּיפְקֹז מִנִּיהוּ) לְבַתָּר לְאִמּוֹר בּוֹא"ו, הָכָא אֶתְרַמְיָזָא
בָּרָא בּוֹכְרָא, ^(שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכַתִּיב, ^(ירמיה לא)
וְאֶפְרַיִם בְּכוּרֵי הוּא, וְעַל דָּא תּוֹסַפֶּת וּא"ו.

רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח, ^(תהלים קלט) גְּלָמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל
סִפְרָךְ בָּלָם יִכְתְּבוּ וְגו', הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ
בְּכַמָּה אֲתֵר. אָבֵל תָּא חַיִּי, כָּל אֵינֹזֶן נִשְׁמַתִּין דְּחִוּוּ

לשון הקודש

— חֲלָקוּ וְחָלַק נִקְבְּתוּ.
בָּא רָאָה, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹאמֹר.
בְּרַךְ אוֹתָם בְּרָכוֹת וְלָכֵל אֱלֹו שְׁיַצְאוּ מִדֶּם, אַחֲרָ
כֵּךְ לְאִמּוֹר בּוֹא"ו. כָּאֵן נִרְמֹז בֶּן בְּכוֹר,
^(שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכַתּוּב ^(ירמיה לא)
וְאֶפְרַיִם בְּכוּרֵי הוּא, וְעַל זֶה תּוֹסַפֶּת
וּא"ו.

רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח, ^(תהלים קלט) גְּלָמִי רָאוּ
עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרָךְ בָּלָם יִכְתְּבוּ וְגו'. פְּסוּק

בְּרָכוֹת לְזָכֵר שְׁנוּשָׁא, מִשּׁוּם
שְׁמִתְבָּרְכַת מִמֶּנּוּ הָאִשָּׁה, וְכֵן בְּכָל
מְקוֹם נוֹתֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תּוֹסַפֶּת
בְּרָכוֹת לְזָכֵר שְׁנוּשָׁא, מִשּׁוּם שְׁמִתְבָּרְד
וּמִמֶּנּוּ אֲשֵׁתוֹ. וְכֵן בְּכָל מְקוֹם נוֹתֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא תּוֹסַפֶּת בְּרָכוֹת לְזָכֵר שְׁנוּשָׁא כְּדִי שְׁתִּתְבָּרְד
מִמֶּנּוּ הַנִּקְבָּהוּ מֵאוֹתָהּ תּוֹסַפֶּת הַבְּרָכוֹת.
כִּינֵן שְׁנוּשָׁא הָאֵדָם, נוֹתֵן לוֹ שְׁנֵי חֲלָקִים,
אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לְנִקְבָתוֹ, וְהוּא נוֹטֵל הַכָּל

מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, בְּלָחוּ קַיִימֵי קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא עַד לָא נָחְתוּ לְעֵלְמָא, בְּחֵהוּא דְיוֹקְנָא מִמֶּשׁ
 דְאַתְחִזּוֹן לְבִתָּר בְּעֵלְמָא. וְחֵהוּא חִיזוּ דְגּוּפָא דְבֵר נֶשׁ
 דְקָאִים בְּחֵאֵי עֲלֵמָא, הָכִי קָאִים לְעִילָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְנִשְׁמָתָא דָּא זְמִינָא לְאַחְתָּא בְּעֵלְמָא,
 חֵהִיא נִשְׁמָתָא בְּחֵהִיא דְיוֹקְנָא מִמֶּשׁ
 דְקַיִימָא בְּחֵאֵי עֲלֵמָא, הָכִי קָאִים (לְעִילָא) קַמִּי קִדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא, וְאוּמִי לָהּ קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא דְיִטּוֹר פְּקוּדֵי
 אוֹרֵייתָא, וְלֹא יַעֲבֵר עַל קַיִימִין.

וּמִנָּא לֶן דְקַיִימִין קַמִּיהּ, דְכְּתִיב, (מלכים א' יז) חִי יִי
 אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו. עֲמַדְתִּי וּדְאִי, וְהָא
 אוֹקְמוּהּ. וּבְגִין כֶּךָ גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיהָ, עַד לָא יִתְחַזִּי
 בְּעֵלְמָא. (עוֹלָמָא) וְעַל סַפְרָךְ בָּלָם יִכְתְּבוּ, דְהָא כָּל
 נִשְׁמָתִין, בְּחֵהוּא דְיוֹקְנָא דְלַחוֹן, בְּלָחוּ בְּסַפְרָא

לשון הקודש

שְׁעוּמַדְתָּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֶּךָ עוּמַדְתָּ וְלִמְעַלָּה
 לְפָנַי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשְׁפִּיעַ אוֹתָהּ
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתִּשְׁמַר מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה וְלֹא לַעֲבֹר עַל הַבְּרִיתוֹת.

וּמִנִּין לָנוּ שְׁעוּמַדְתָּ לְפָנָיו? שְׂכָתוֹב
 (מלכים-א' יז) חִי ה' אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו.
 עֲמַדְתִּי וּדְאִי, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ, וְלֶכֶן גָּלְמִי
 רָאוּ עֵינֶיהָ, עַד שֶׁלֹּא יִתְרָאָה וְהִצְלִימוּ
 בְּעוֹלָם. וְעַל סַפְרָךְ בָּלָם יִכְתְּבוּ, שֶׁהָרִי כָּל

זֶה בְּאוֹרְהוּ בְּכִמְה מְקוֹמוֹת. אֲבָל בֹּא
 רְאֵה, כָּל אוֹתָן הַנִּשְׁמוֹת שֶׁהָיוּ מִיּוֹם
 שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כָּלֵן עוּמַדוֹת לְפָנָי
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁלֹּא יִרְדּוּ לְעוֹלָם
 בְּאוֹתָהּ דְמוּת מִמֶּשׁ שְׁנֵרָאִים אַחֵר כֶּךָ
 בְּעוֹלָם, וְאוֹתוֹ מְרָאָה שֶׁל גּוֹף הָאָדָם
 שְׁעוּמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֶּךָ עוּמַד לִמְעַלָּה.
 וּבְשַׁעְתָּה שֶׁנִּשְׁמָה זוֹ מְזַמֶּנֶת לְרִדְתָּ
 לְעוֹלָם, אוֹתָהּ נִשְׁמָה בְּאוֹתָהּ דְמוּת מִמֶּשׁ

בְּתִיבִין. יָמִים יָצְרוּ, הָא אוֹקְמוּהָ יָצְרוּ וְדָאֵי, וְלֹא
אֶחָד בָּהֶם, בְּהֵאֵי עֲלָמָא לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן,
בְּדָקָא חַוִּי.

תָּא חַוִּי, יוֹמִין דְּבֵר נָשׁ, כִּד זָכִי בְּהֵאֵי עֲלָמָא
בְּעוֹבְדִין טָבָאן, יוֹמִין דִּילִיָּה אֶתְבְּרָכָאן לְעִילָא,
מֵהָהוּא אַתְר דְּאִיָּהוּ מִדַּת יוֹמוֹי. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים לט)
הוֹדִיעֵנִי יי קִצִּי וּמִדַּת יָמִי מַה הִיא וְגו', הֵאֵי קָרָא
אוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חַוִּי, קִצִּי, דָּא קִין הִיָּמִין, דְּאִיָּהוּ
מֵתְקַשֵּׁר בֵּיהּ בְּדוֹד. וּמִדַּת יָמִי מַה הִיא, דָּא אִיָּהוּ
דְּאֶתְמַנִּי (נ"א דְּאִית מְמַנָּא) מִכּוּשׁ עַל יוֹמוֹי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא שְׁמַעְנָא מֵרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהֵאֵי
קָרָא אֶתְמָר, עַל אֵינוֹן יוֹמִין דְּאֶתְגָּזְרוּ עֲלוֹי
מֵאָדָם קַדְמָאָה, דְּאֵינוֹן שְׁבַעִין. דְּהֵאֵי אֶתְמָר, דְּחִיִּין
בְּלָל לָא הָווּ לִיָּה, אֶלָּא דִּיהִיב לִיָּה אָדָם מֵאֵינוֹן יוֹמִין
דִּילִיָּה, שְׁבַעִין שָׁנִין.

לשון הקודש

ה' קִצִּי וּמִדַּת יָמִי מַה הִיא וְגו'. פֶּסוּק זֶה
בְּאֶרְוָהוּ. אֲבָל בֹּא רֵאָה, קִצִּי - זֶה קִין
הִיָּמִין, שְׁנַקְשֵׁר בְּדוֹד. וּמִדַּת יָמִי מַה הִיא
— זֶהוּ שְׁמַתְמַנָּה (שִׁישׁ מְמַנָּה) מִכּוּשׁ עַל יוֹמִין.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲרֵי שְׁמַעְתִּי מֵרַבִּי
שְׁמַעוֹן שֶׁפֶּסוּק זֶה נֹאמַר עַל אוֹתָם הַיָּמִים
שֶׁנִּגְזְרוּ עֲלֵיו מֵאָדָם הֲרֵאשׁוֹן, שֶׁהֵם
שְׁבַעִים, שֶׁהֲרֵי נֹאמַר שְׁתַּיִּים בְּכֻלָּל לֹא

הַנִּשְׁמוֹת בְּאוֹתָהּ דְּמוֹת שְׁלָחָם, כָּלָם
בְּסִפְר כְּתוּבִים. יָמִים יָצְרוּ, הֲרֵי פֶרֶשׁוּהָ
יָצְרוּ וְדָאֵי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, בְּעוֹלָם הָזֶה
לְעַמֵּד בְּקִיּוּם רְבוּנָם כְּרֵאוֹי.

בֹּא רֵאָה, יָמִי בֶן הָאָדָם כְּשׁוֹכָה בְּעוֹלָם
הָזֶה בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים, הַיָּמִים שֶׁלוֹ
מֵתְרַבִּים לְמַעֲלָה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא
מִדַּת יוֹמִין. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי

וְרָזָא דָּא, וִילּוֹן לֹא מְשַׁמֵּשׁ בְּלוּם, וְסִיחָרָא לֹא
נִתְּרַת מִגְרָמָה בְּלָל, וְשִׁבְעִין שָׁנִין נִתְּרִין לָהּ
בְּכָל סִטְרָהּ, וְאֵינּוֹן חַיִּי דְּדוֹד סָתָם. וְעַל דָּא בָּעָא
דְּדוֹד לְקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, לְמַנְדַּע רָזָא דָּא, עַל מָה
לִית לָהּ חַיִּין לְסִיחָרָא מִגְרָמָה, וְלְמַנְדַּע עֲקָרָא דִּילָהּ.

וּמִדַּת יְמֵי מָה חַיָּא, דָּא הוּא דְּרָגָא (ס"א דְּעֶלְמָא) עֲלָאָה
סְתִימָא, דְּאִיחֻ קְיִימָא עַל כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין,
דְּאֵינּוֹן חַיִּין דִּילָהּ, אֲתֵר דְּנִתְּרִין לְכָלָא. אֲדַעָה מָה
חֲדַל אָנִי. אָמַר דְּדוֹד, אֲנִידַע עַל מָה חֲדַל אָנָּא נִתְּרָא
מִגְרָמִי, וְאֲתִמְנַע מִנִּי, בְּשָׂאָר כָּל אֵינּוֹן נִתְּרָאִין עֲלָאִין
דְּאִית לֹון חַיִּין לְכָלָהּ, וְאָנָּא עַל מָה אָנָּא חֲדַל, וְעַל
מָה אֲתִמְנַע מִנִּי. וְדָא הוּא דְּבָעָא דְּדוֹד לְמַנְדַּע, וְלֹא
אֲתִיחִיב לִיהּ רְשׁוּתָא לְמַנְדַּע.

לשון הקודש

העולם עליונה נסתרת שעומדת על כל
אותם הימים שהם חיים שלה, מקום
שמאיר לכל. אדעה מה חדל אני –
אמר דוד, אדע על מה חדל אני אור
מעצמי ונמנע ממני בשאר כל אותם
האורות העליונים שיש להם לכלם
חיים, ואני על מה אני חדל ועל מה
נמנע ממני. וזהו מה שרצה דוד לדעת,
ולא נתנה לו רשות לדעת.

היו לו, אלא שאדם נתן לו מאותם ימים
שלו שבעים שנים.

וסוד זה, וילון לא משמש בלום, והלבנה
לא מאירה כלל מעצמה, ושבעים שנים
מאירות לה בכל צדדיה, והם חיי דוד
סתם. ועל זה רצה דוד מהקדוש ברוך
הוא לדעת סוד זה, ועל מה אין חיים
ללבנה מעצמה, ולדעת את העקר שלה.
ומדת ימי מה היא – זוהי דרגה ושל

תוספתא

קל גלגלא מתגלגלא מתתא לעילא, רתיכהא טורקהא אזלין ומתגלגלי. קל נעימותא סלקא ונחתא, אזלא ושטיא בעלמא. קל שופרא נגיד בעומקי דדרגי אסחר דרגא (ס"א גלגלא) סחרנהא. יתבין תרין מגרופין, מימינא ומשמאלא, בתרין גוונין משתאבין דא בדא, דא חוור ודא סומק, ותרנוייהו סחרין גלגלא לעילא, אסחר לימינא חוורא סלקא, ואסחר לשמאלא סומקא נחתא. וגלגלא אסחר תדיר ולא שכיך.

תרין צפרין סלקין, דקא מצפצפון, חד לסטר דרום, וחד לסטר צפון. פרחין באוירא צפצופא, וקל נעימו דגלגלא מתחברן כחדא, כרין (תהלים צ"ב) מזמור שיר ליום השבת. וכל ברכאן נגדין בלחישו כדא נעימו (מקול), מגו רחימו דקול שופרא. לקבלא אינון ברכאן, נחתין מלעילא לתתא, ואתגניזו כחדא בגו (שמות ס"ג ע"ב) עומקא דבירא, נביעו דבירא דלא פסקא בלחישו, עד דאתמלייא החוה גלגלא סחרא.

אינון תרין מגרופין סחרן, חד דימינא, קרא בחיל ואמר, זהירו דזהרין דסלקא ונחתא, תרי אלפי עלמי"ן אנדחרו. עלמא

לשון הקודש

תוספתא

שתי צפרים עולות, שמצפצפות, אחת לצד דרום ואחת לצד צפון. פרחים באויר צפצופ, וקול נעימת הגלגל מתחברים באחד, ואז (תהלים צד) מזמור שיר ליום השבת. וכל הברכות שופעות בלחש בנעימות הזו ומקול, מתוך אהבת קול השופר. כנגד אותן ברכות יורדות מלמעלה למטה, ונגניזו באחד בתוך עמק הבאר, נביעת הבאר שלא פוסקת בלחש, עד שמתמלא אותו גלגל סובב.

אותן שתי מגרפות סובבות, אחת

קול גלגל מתגלגל ממטה למעלה, מרכבותיה סגורות, הולכות ומתגלגלות. קול נעימות עולה ויורד, הולך ומשוטט בעולם. קול שופר שופע בעמקי הדרגות מסובב דרגה וגלגל סביבה. יושבות שתי מגרפות מימין ומשמאל, בשני גונים נשאבים זה בזה, זה לבן וזה אדם, ושניהם סובבים גלגל למעלה, סובב לימין – לבן עולה, וסובב לשמאל – אדם יורד, והגלגל סובב תמיד ולא שוכך.

דְּאִמְצָעִיתָא בְּנוּיָהּ, אֲזִידְהָר בְּזוּהָרָא דְּמֵאֲרָד. כָּל אֵינּוֹן מֵאֲרִי
דְּעֵינִין, אֶסְתַּכְּלוּ וּפְקַחוּ עֵינֵיכֹן, וְתִזְכּוּן לְהָא נְהִירוּ, לְהָא עֲדוּנָא,
אֵלִין אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּנִגְרִי מְלַעִילָא, מֵאֵן דְּזָכִי, גְּלַגְלָא סְלָקָא אֶסְחָר
לִימִינָא, וְאִנְגִיד וְאִמְשִׁיד לְהָהוּא דְּזָכִי, וְאִתְעַדֵּן מֵאֵלִין בְּרַכָּאן
עֲלָאִין דְּזוּהָרָן, וּכְאִין אֵינּוֹן דְּזָכָאן בְּהוּ.

וְכֵד לָא זָכִי, גְּלַגְלָא אֶסְחָר, וְהָהוּא מְגֻרּוּפָא דְּלִסְטֵר שְׂמֵאלָא, אֶסְחָר
וְנַחַת לְתַתָּא, וְאִמְשִׁיד דִּינָא עַל הָא דְּלָא זָכִי, וְקָלָא נְפָקַת, וּוִי
לְאֵינּוֹן חֲיִיבִין דְּלָא זָכוּ. מִהָהוּא סְטָרָא, נָפִיק אִשָּׁא דְּשִׁלְהוּבָא
דְּדָלִיק, דְּשָׂאֲרִי עַל רִישִׁיהוֹן דְּחִיבִיָּא. וּכְאִין אֵינּוֹן, כָּל אֵינּוֹן דְּאִזְלוּ
בְּאוּרַח קְשׁוּט בְּהָאִי עֲלֵמָא, לְמִזְבִּי לְהָהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה, בְּרַכָּאן
דְּצַחְצָחוֹן, בְּמָה דְּאִתָּא אִמֵּר, (ישעיה נח) וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ (עד

כאן תוספתא):

תָּא חַיִּי, כָּל בְּרַכָּאן עֲלָאִין, בְּלָהוּ אֶתְמַסְרוּ לְהָא
דְּרָגָא, לְבָרְכָא לְכָלָא. וְאַף עַל גַּב דְּלִית לָהּ
נְהוּרָא מְגֻרָמָה, כָּל בְּרַכָּאן, וְכָל חֵידוּ, וְכָל טִיבוּ, בְּלָהוּ

לשון הקודש

לְמִטָּה, וּמִמְשִׁיכָה דִּין עַל זֶה שְׁלֵא זֹכָה,
וְקוֹל יוֹצֵא: אוֹי לְאוּתָם רְשָׁעִים שְׁלֵא
זָכוּ. מֵאוּתוֹ צֵד יוֹצֵאת אִשׁ שֶׁל שְׁלֵהֶבֶת
שְׂדוּלֶקֶת, שְׁשׂוּרָה עַל רֵאשֵׁי הָרְשָׁעִים.
אֲשֶׁרִיהֶם אוּתָם כָּל אוּתָם שְׁהִלְכוּ בְּדֶרֶךְ
אֶמֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה לְזָכוֹת לְאוּתוֹ אוֹר
עֲלִיוֹן, בְּרָכוֹת מְצַחְצָחוֹת, בְּמֹו שְׁנֵאמֵר
(ישעיה נח) וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ. עד כאן

התוספתא

בֵּא רָאָה, כָּל הַבְּרָכוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, בְּלֵן
נִמְסְרוּ לְדִרְגָּה הַזֹּאת לְבָרְךָ אֶת הַכֹּל. וְאַף
עַל גַּב שְׂאִין לָהּ אוֹר מַעְצָמָה, כָּל
הַבְּרָכוֹת וְכָל הַשְׂמָחָה וְכָל הַטּוֹב, כֻּלָּם

הִימְנִיתִי, קוֹרֵאת בְּחִיל וְאוֹמֶרֶת: זֶה־
שְׂוֹהֶרִים שְׁעוֹלָה וְיוֹרֵד, שְׁנֵי אֵלָפִי
עוֹלָמוֹת הָאֵירוּ. עוֹלָם הָאִמְצָע בְּתוֹכָם
הָאֵר בְּזוּהָר רְבוּנָךְ. כָּל אוּתָם בְּעֲלִי
הָעֵינִים הֶסְתַּכְּלוּ וּפְקַחוּ עֵינֵיכֶם, וְתִזְכּוּ
לְאוֹר הַזֶּה, לְעֲדוֹן הַזֶּה. אֵלֹו הֵן בְּרָכוֹת
שְׁשׂוּפָעוֹת מְלַמְעָלָה, מִי שְׂוֹזָכָה, גְּלַגְלָא
עוֹלָה סוֹבֵב יְמִינָהּ, וְשׂוּפָע וּמוֹשֵׁךְ
לְאוּתוֹ הַזֹּכָה, וּמִתְעַדֵּן מִבְּרָכוֹת אֵלֹו
הָעֲלִיּוֹנוֹת הַזֹּהֲרוֹת. אֲשֶׁרִיהֶם אוּתָם
שְׂוֹזָכִים בָּהֶם.

וְכִשְׁלֵא זֹכָה, גְּלַגְלָא סוֹבֵב, וְאוּתָהּ
מְגֻרָמָה שֶׁל צֵד שְׂמֵאל סוֹבֵבֶת וְיוֹרֶדֶת

קַיִּימִין בָּהּ, וּמִנָּה (קַיִּימִין) נָפְקִי, וְעַל דָּא אֶתְקַרִּיאת כּוּם
שֶׁל בִּרְכָה. וְאֶקְרִי בִרְכָה מִמָּשׁ, כְּמָה דְכְתִיב, (משלי י'
בִרְכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר, וְעַל דָּא כְתִיב, (דברים לג) וּמִלֵּא
בִרְכַּת ה' יָם וְדָרוֹם יִרְשָׁה.

וּבְגִין כֵּךְ אֵית לָהּ בְּכֻלָּהּוּ שְׁיִיז, וּמִכְלָהּוּ אֶתְמַלִּיֵּא,
וּמִכְלָהּוּ אֵית בָּהּ, וְאֶתְבִּרְכָא מִכָּל (דף רלד ע"א)
אֵינוֹן בִּרְכָאן עֲלָאִין, וְאֶתְמַסְרוּ לָהּ בִּרְכָאן לְבִרְכָא,
מִנָּלָן. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, יַעֲקֹב בְּרִיד לְבָנָיו דְּיוֹסֶף,
מֵאַתֵּר דָּא דְכָל בִּרְכָאן אֶתְמַסְרוּ בִּידֵיהּ לְבִרְכָא, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, (בראשית יב) וְהָיָה בִרְכָה. מִכָּאן וְלַהֲלָא
בִּרְכָאן אֶתְמַסְרוּ בִּידָךְ.

תָּא חַיִּי, כְּגִוּוֹנָא דָּא אָנֹן מְבָרְכֵן וּמְשַׁבְּחִין לְשָׁמַא
דָּא, וְעַל דָּא הֲלִילָא, דְּאֵינוֹן יוֹמִין דְּקֶאֱמִירי
הֲלִילָא. דְּאָמַר רַבִּי חֵיִיא בְּהֲלִילָא צְרִיכִין ג' דְּרָגִין,

לשון הקודש

בִּרְכוֹת לְבָרָךְ. מַנִּין לָנוּ? שְׁאָמַר רַבִּי
יִצְחָק, יַעֲקֹב בְּרַךְ אֶת בְּנֵי יוֹסֵף מִמָּקוֹם
זֶה שֶׁכָּל הַבִּרְכוֹת נִמְסְרוּ בְּיָדוֹ לְבָרָךְ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יב) וְהָיָה בִרְכָה.
מִכָּאן וְלַהֲלָא הַבִּרְכוֹת נִמְסְרוּ בְּיָדָךְ.
בָּא רָאָה, כְּמוֹ זֶה אָנוּ מְבָרְכִים
וּמְשַׁבְּחִים אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה, וְעַל זֶה הִלֵּל,
שְׁאוֹתֶם יָמִים שְׁאוֹמְרִים הִלֵּל. שְׁאָמַר

עוֹמְדִים בָּהּ וּמִמָּנָה (עוֹמְדִים) יוֹצֵאִים, וְעַל
זֶה נִקְרָאת כּוּם שֶׁל בִּרְכָה, וְנִקְרָאת
בִּרְכָה מִמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (משלי י'
ה' הִיא תַעֲשִׂיר. וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים לג)
וּמִלֵּא בִרְכַּת ה' יָם וְדָרוֹם יִרְשָׁה.

וְלִכְּזֵן יֵשׁ לָהּ בְּכָלֶם שְׁיִיז, וּמִכָּלֶם
מִתְמַלֵּאת וּמִכָּלֶם יֵשׁ בָּהּ, וּמִתְבִּרְכַת
מִכָּל אוֹתָן בִּרְכוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְנִמְסְרוּ לָהּ

חֲסִידִים, צְדִיקִים, וְיִשְׂרָאֵלִים. (ס"א בְּגִין דְּיִסְתַּלַּק וְיִקְרָא דְקַדְשָׁא בְּרִיד
 הוא על כָּלָא בְּאַלְטִין דְּרַגִּין) חֲסִידִים, מִסְטָרָא דִּימִינָא, צְדִיקִים
 מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, וְיִשְׂרָאֵל מִכָּל אֵינוֹן סְטָרִין, בְּגִין
 (דְּיִשְׂרָאֵל) דְּיִשְׂרָאֵל כָּלִילִן מִכְּלָהוּ, וְעַל דָּא אִסְתַּלַּק
 תּוֹשְׁבַּחְתָּא דְקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מִכְּלָא, וְכֵן בְּכָל אֲתֵר
 דְּיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחֵן לִיהּ לְקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מִתַּתָּא,
 אִסְתַּלַּק יְקָרִיָּה בְּכָלָא:

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֶאֱסָפּוּ וְגו', רַבִּי אַבָּא
 פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים ק"ב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר
 וְלֹא בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם. הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, וְאִקְשׁוּ
 בֵּיהּ חֲבֵרִיָּא. (אָלָא תוּ אֵית בֵּיהּ סֵטֶר קוֹרְדִּיטָא) פָּנָה, הִקְשִׁיב
 מִיבְעֵי לִיהּ, אוּ שְׁמַע, מָאִי פָּנָה.

אֵלָּא כָּל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא צְלוֹתִין. וְצְלוֹתָא דִּיחִיד,
 לֹא עָאֵל קָמִי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, אֵלָּא בְּחִילָא

לשון הקודש

רַבִּי חֵיָּיא, בְּהַלֵּל צְרִיכִים שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת:
 חֲסִידִים, צְדִיקִים, וְיִשְׂרָאֵלִים. וּמִשּׁוּם
 שְׁנַתְעֵלָה כְּבוֹד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַלּוּ הַדְּרָגוֹת
 חֲסִידִים מִצַּד הַיָּמִין, צְדִיקִים מִצַּד
 הַשְּׂמָאל, וְיִשְׂרָאֵל מִכָּל אוֹתָם הַצְּדָדִים,
 מִשּׁוּם (וְשִׁינְשִׁירִים) שִׁינְשִׁירָאֵל כְּלוּלִים
 מִכָּלָם, וְעַל זֶה עוֹלָה תְּשַׁבַּחַת הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִחֶבֶל, וְכֵן בְּכָל מְקוֹם
 שִׁינְשִׁירָאֵל מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִלְּמַטָּה, עוֹלָה כְּבוֹדוֹ בְּכָל.
 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֶאֱסָפּוּ וְגו'.
 רַבִּי אַבָּא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קב) פָּנָה אֶל
 תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר וְלֹא בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם.
 פְּסוּק זֶה בְּאַרְוֵהוּ, וְהִתְקַשּׁוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים.
 (אָלָא עוֹד יֵשׁ בּוֹ צַד בְּצִיּוּרִים רַבִּים) פָּנָה? הִקְשִׁיב הִיָּה
 צָרִיד, אוּ שְׁמַע. מַה זֶה פָּנָה?
 אֵלָּא כָּל תְּפִלּוֹת הָעוֹלָם – תְּפִלּוֹת,
 וְתְּפִלַּת הַיַּחֲדִיד לֹא נִכְנָסֶת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ

תְּקִיפָא. דְּעַד לָא עֲאֵלַת הָהִיא צְלוּתָא לְאַתְעֵטְרָא
בְּדוּכְתָּהּ, אֲשֶׁנָּח בָּהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַסְתָּכִי בָּהּ,
וְאַסְתָּכִי בְּחוּבֵי וּבְזוּכוּתֶיהָ דְּהָהוּא בַּר נָשׁ, מַה דְּלֹא
עָבִיד בֵּן בְּצִלוּתָא דְּסַגִּיאִין. דְּצִלוּתָא דְּסַגִּיאִין כַּמָּה
אֵינוֹן צְלוּתִין דְּלֹא (מִבְּנִי) מִן זַכָּאִין אֵינוֹן, וְעֵאלִין כְּלָחוּ
קִמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֲשֶׁנָּח בְּחוּבֵיהוּ.

בְּגִין כֶּךָ, פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר, מִהֲפָךְ וְאַסְתָּכִי
בָּהּ, (בְּזוּכוּתֶיהָ) וְאַסְתָּכִי בָּהּ כַּמָּה רַעוּתָא אֲתַעֲבִיד,
וּמֵאֵן הָהוּא בַּר נָשׁ דְּצִלֵּי צְלוּתָא דָּא, וּמֵאֵן אֵינוֹן
עוֹבְדוּי. בְּגִין כֶּךָ, לִיבְעִי לִיהּ לְבַר נָשׁ, דְּלִצְלִי צְלוּתָא
בְּצַבּוּרָא. מָאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא בִזָּה אֶת תְּפִלָּתָם,
אַף עַל גַּב דְּלֹאוּ כְּלָחוּ בְּכוּנָה וְרַעוּתָא דְּלִבָּא.

דְּבַר אַחֵר פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר, דָּא יְחִידָאִי

לשון הקודש

מִשּׁוּם כֶּךָ פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר,
מִהֲפָךְ וּמִסְתַּכֵּל בָּהּ, וּמִסְתַּכֵּל (בְּזוּכוּתוֹ)
כַּמָּה רַצוֹן נַעֲשֶׂה, וּמִי אוֹתוֹ הָאִישׁ
שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה זוֹ וּמֵהֶם מַעֲשִׂיו. מִשּׁוּם
כֶּךָ צְרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה
בְּצַבּוּר. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא בִזָּה
אֶת תְּפִלָּתָם, אַף עַל גַּב שֶׁלֹּא כָּלֶם
כְּכוּנָה וְרַצוֹן הַלֵּב.

דְּבַר אַחֵר פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר – זֶה

הַקָּדוֹשׁ אֵלֹא בִּכְחַת חֲזָק. שְׂעַד שֶׁלֹּא
נִכְנָסֶת אוֹתָהּ תְּפִלָּה לְהִתְעַטֵּר
בְּמִקּוּמָהּ, מִשְׁגִּיחַ בָּהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּמִסְתַּכֵּל בָּהּ, וּמִסְתַּכֵּל בְּחֻטְאֵי וּבְזוּכוֹת
אוֹתוֹ הָאָדָם, מַה שְּׂאִינוּ עוֹשֶׂה בֵּן
בְּתִפְלַת הָרַבִּים, שֶׁתְּפִלַּת הָרַבִּים כַּמָּה
הֵן תְּפִלוֹת שְׂאִינָן וּמִבְּנִי מַצְדִּיקִים, וְכֵלֶן
נִכְנָסוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא
מִשְׁגִּיחַ בְּחֻטְאֵיהֶם.

דַּאתְכִּלִּיל בְּסִגְיָאִין. וּמֵאן הוּא יְחִידָאִי דַּאתְכִּלִּיל
בְּסִגְיָאִין, חָזִי אִימָא דָּא יַעֲקֹב, דַּאִיהוּ כָּלִיל בְּתֵרִין
סְטֵרִין, וּקְרָא לְבָנוֹי, וְצִלִּי צְלוּתִיה עֲלֵיהוּ. מֵאן
צְלוּתָא דִּיתְקַבְּלוֹן בְּשָׁלִימוֹ לְעִילָא, צְלוּתָא דְלֹא
יִשְׁתַּצוֹן בְּגָלוּתָא.

בְּהֵאִי שַׁעְתָּא דִּיעֲקֹב קָרָא לוֹן, אֶסְתַּלַּק מִנִּיה
שְׁכִינְתָּא, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְתָא חָזִי, בְּשַׁעְתָּא
דִּיעֲקֹב הָוָה קָאֲרִי לְבָנוֹי, אֲזִידְמְנוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק תַּפְּנוּ,
וּשְׁכִינְתָּא עַל גְּבִייהוּ. וּשְׁכִינְתָּא הָוָה חֲדִי בֵּיה בִיעֲקֹב,
לְאַתְחַבְּרָא בְּאַבְרָהָן, (דף רלד ע"ב) לְאַתְקַשְׁרָא עִם נַפְשֵׁיהוּ
בְּחֵד, לְמַחְזִי רְתִיבָא.

בְּשַׁעְתָּא דִּפְתַּח יַעֲקֹב, וְאָמַר הָאֶסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם
אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.
בְּאַחֲרִית, דָּא שְׁכִינְתָּא, בְּכִיכּוּל יְהִב עֲצִיבוּ בֵּיה,

לשון הקודש

בְּשַׁעְתָּא שִׁיעֲקֹב הָיָה קוֹרָא לְבָנוֹי, הַזְדְּמְנוּ
לְשֵׁם אַבְרָהָם וַיִּצְחָק, וּשְׁכִינָה עַל
גְּבִייהֶם. וְהַשְׁכִּינָה הָיְתָה שְׂמֵחָה בִּיעֲקֹב
לְהַתְחַבֵּר בְּאַבּוֹת, לְהַתְקַשֵּׁר עִם
נַפְשׁוֹתֵיהֶם בְּאַחֵד, לְהִיּוֹת מְרֻבָּה.

בְּשַׁעְתָּא שִׁפְתַּח יַעֲקֹב וְאָמַר, הָאֶסְפוּ
וְהֶגִידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, בְּאַחֲרִית – זֶה

יְחִידִי שְׁנִכְלָל בְּרַבִּים. וּמִיָּהוּ יְחִידִי
שְׁנִכְלָל בְּרַבִּים? חָזִי אוֹמַר זֶה יַעֲקֹב,
שְׁהוּא כָּלוּל בְּשְׁנֵי צִדִּים, וּקְרָא לְבָנוֹי,
וְהַתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ עֲלֵיהֶם. אִיזוֹ תְּפִלָּה
שִׁיתְקַבְּלוּ בְּשָׁלְמוֹת לְמַעַלָּה? תְּפִלָּה
שְׁלֹא יִשְׁמְדוּ בְּגָלוּת.

בְּשַׁעְתָּא זֶה שִׁקְרָא לָהֶם יַעֲקֹב, הַסְתַּלְּקָה
מִמֶּנּוּ שְׁכִינָה, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ. וּבֵא וּרְאָה,

וַאֲסֵתְלָק. וּלְבֶתֶר אֶהְדְּרוּ לָהּ בְּנוֹי, בְּיַחְדֵּי דְמִילֵיהּוּ,
וּפְתַחוּ וְאָמְרוּ, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו'. בְּהִיא שַׁעְתָּא
קָאִים לָהּ יַעֲקֹב, וְאָמַר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד, וְאֶתִּישְׁבֶּת שְׁכִינְתָּא בְּדוּכְתָּהּ. וַיִּקְרָא
יַעֲקֹב, מָאִי קְרִיאָה הָכָא. אֵלָא קְרִיאָה, לְקִיּוּמָא
דּוּכְתֵּיהּוּ, לְקִיּוּמָא לֹון לְעִילָא וְתַתָּא.

תָּא חַיִּי, בְּכָל אֶתֶר קְרִיאָה בְּהִיא גְּוִונָא, דְּכְתִיב,
(במדבר יג) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ,
לְקִיּוּמָא דּוּכְתֵּיהּ, בְּאֶתֶר דְּאַצְטְרִיד, וּלְקִשְׂרָא לִיה. וְכֵן
(בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. וְכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ
אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, קֹדֶשׁא בְּרִידְּהּוּא קִיּוּם לִיה לְאֶתֶר
דָּא בְּשִׁמָּא דָּא. קְרִיאָה לְקִיּוּמָא קָא אֶתִּיא.

אִי תִימָא (יונה ג) וַיִּקְרָאוּ אֶל אֱלֹהִים, (יונה ב) קְרִיאָתִי
מִצָּרָה לִי אֵל ה', הָכִי הוּא וּדְאִי, לְקִשְׂרָא

לשון הקודש

בְּאֶרְאָה, בְּכָל מְקוֹם קְרִיאָה בְּגִין זֶה,
שְׁכָתוֹב (במדבר יג) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן
נֹון יְהוֹשֻׁעַ, לְקִיּוּם מְקוֹמוֹ בְּמְקוֹם שְׁצִרִיד
וּלְקִשְׂרָא אוֹתוֹ. וְכֵן (בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
יַעֲקֹב. וְכָתוֹב וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַעֲמִידוּ
לְמְקוֹם זֶה בְּשֵׁם זֶה. הַקְרִיאָה בְּאֶה
לְקִיּוּם.

אִם תֹּאמַר וַיִּקְרָאוּ אֶל אֱלֹהִים, קְרִיאָתִי

הַשְׁכִּינָה, בְּכִיבּוֹל גִּתֵּן בּוֹ עֲצָבוֹת,
וְהַסְתְּלָק. וְאַחֵר כִּדְּהַחֲזִירוּ אוֹתָהּ בְּנוֹי
בְּיַחְדֵּי הַדְּבָרִים שְׁלָהֶם, וּפְתַחוּ וְאָמְרוּ
(דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו'. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה
הַעֲמִידָה יַעֲקֹב, וְאָמַר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְהִתְיַשְּׁבָה הַשְׁכִּינָה
בְּמְקוֹמָהּ. וַיִּקְרָא יַעֲקֹב, מָה קְרִיאָה
כָּאֵן? אֵלָא קְרִיאָה, לְקִיּוּם מְקוֹמָם, לְקִיּוּם
אוֹתָם לְמַעַלָּה וּמַטָּה.

וּלְקַיִמָּא קַיּוּמָא לְעִילָא. וּמֵאֵן אִיהוּ, סְדוּרָא דְשִׁבְחָא
 דְּמֵאֲרִיָּה. וְכָל אֵינּוֹן מְלִין דְּבַעָאן קִמֵּי מֵאֲרִיָּה, קַיּוּמָא
 יְהִיב לִיהּ לְמֵאֲרִיָּה, דְּאַחֲזִי דְּבִיָּה תְּלִיָּא כָּלָא, וְלֹא
 בְּאַתֵּר אַחֲרָא, הָא כָּלָא קִיָּים קַיּוּמָא. כְּהֵאִי גִּוּוֹנָא
 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו, קִיָּים לֹוֹן בְּקַיּוּמָא שְׁלִים.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, אֶתְקִיָּים בְּקַיּוּמִיָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, א' דַּוִּיקְרָא, אֲמַאי הִיא זַעֲרָא.
 אָמַר לִיהּ, אֶתְקִיָּים מֹשֶׁה בְּשְׁלִימוֹ, וְלֹא בְּכָלָא,
 דְּהָא אֶסְתַּלַּק מֵאַתְתִּיָּה. בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי אָמְרִי
 לְשִׁבְחָא, וְאַנְן הָכִי תַנִּינָן, מָאִי דְּאַסְתַּלַּק לְעִילָא,
 יִתְקַשֵּׁר לְעִילָא וְלִתְתָּא, וּכְדִין, אִיהוּ שְׁלִים. תו, אָל"ף
 זַעֲרָא מֵאַתֵּר זַעֲרָא חֲזָה, זַעֲרָא דְּאִיהוּ רַב
 בְּאַתְחַבְרוּתִיָּה לְעִילָא. (נ"א לְעִילָא וְתַתָּא וּכְדִין שְׁלִים).

לשון הקודש

היא קטנה? אמר לו, התקנים משה
 בשלמות, ולא בכל, שהרי הסתלק
 מאשתו. בספרי הקדמונים אמרו
 לשבח, ואנו כף שנינו: מה שנתעלה
 למעלה, יתקשר למעלה ולמטה, ואז
 הוא שלם. עוד, אָל"ף קטנה הייתה
 במקום קטן, קטן שהוא גדול
 בהתחברותו למעלה. ולמעלה ולמטה ואז

נשלם.

מצרה לי אל ה' – כף הוא ודאי, לקשר
 ולקנים קיום העליון, ומהו? סדור של
 שבח רבוננו, וכל אותם דברים
 שצריכים לפני רבוננו, קיום נותן לו
 לרבוננו שמראה שהכל תלוי בו ולא
 במקום אחר, הרי הכל מעמיד קיום.
 כמו זה ויקרא יעקב אל בניו, העמידם
 בקיום שלם. כמו זה ויקרא אל משה,
 התקנים בקיומו.

אמר רבי יצחק, א' של ויקרא למה

וַיֹּאמֶר, מֵאֵי וַיֹּאמֶר. הֵא אוֹקְמוּהָ, (בְּמָה דַּאתְ אָמַר, וַיֹּאמֶר

בְּלָבוּ) (ישעיה מט) וַאֲמַרְתָּ בְּלִבְכָּךְ, אֲמִירָה

בְּחֲשָׁאֵי. הָאֲסָפּוּ, אֲסָפּוּ מִיבְעֵי לֵיהּ, בְּמָה דַּאתְ אָמַר,

אֲסָפּוּ לִי חֲסִידֵי. אֵלֶּא (ס"א קָנִים לֹון) קִים לֹון הָאֲסָפּוּ

מִאַתֵּר דְּלַעִילָא הוּא. הָאֲסָפּוּ בְּקִשּׁוּרָא שְׁלִים בְּיַחְדָּא

חַד. וַאֲגִידָה לָכֶם, מֵאֵי וַאֲגִידָה, רְזָא דְחֲכַמְתָּא אִיהוּ.

רַבִּי יוֹסִי שָׁאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, וַאֲגִידָה,

אוּ וַיְגַד, אוּ וַיְגִידוּ, וְכֵן בְּלָחוּ, דְּתַנִּינֵן דְּרְזָא

דְּחֲכַמְתָּא אִיהוּ, אֲמַאי בְּמִלָּה דָּא (בְּכָלְהוּ) אִיהוּ רְזָא

דְּחֲכַמְתָּא. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָה דַּאֲתִיָּא בְּגִימ"ל

דְּל"ת בְּלָא פִירוּדָא, וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא דְּחֲכַמְתָּא. מְלָה

דַּאֲתִיָּא בְּשְׁלִימוּ בְּרְזָא דַּאֲתִיוּן, הָכֵי הוּא, כִּד אֵינוֹן

בְּחֲכַמְתָּא. אֲבָל דְּל"ת בְּלָא גִימ"ל, לָאוּ הוּא שְׁלִימוּ,

וְכֵן גִּימ"ל בְּלָא דְּל"ת. דְּהֵא דָּא בְּדָא אֲתַקְשְׁרוּ בְּלָא

לשון הקודש

וַיֹּאמֶר, מַה זֶה וַיֹּאמֶר? הָרִי פִרְשׁוּהָ, (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר בְּלָבוּ) וַאֲמַרְתָּ בְּלִבְכָּךְ –

אֲמִירָה בְּחֲשָׁאֵי. הָאֲסָפּוּ?! אֲסָפּוּ הָיָה צָרִיךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ג) אֲסָפּוּ לִי

חֲסִידֵי. אֵלֶּא וְהַקִּים לָהֶם קִים לָנוּ, הָאֲסָפּוּ מִמָּקוֹם שְׁלֹמַעֲלָה הוּא. הָאֲסָפּוּ, בְּקִשּׁוּר

שְׁלֹם בְּיַחְדָּא אַחֵד. וַאֲגִידָה לָכֶם, מַה זֶה וַאֲגִידָה לָכֶם? סוּד חֲכָמָה הוּא.

רַבִּי יוֹסִי שָׁאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר

לו, וַאֲגִידָה, אוּ וַיְגַד, אוּ וַיְגִידוּ, וְכֵן
כָּלֶם, שְׁשָׁנִינוּ שְׁסוּד חֲכָמָה הִיא, לָמָּה
בְּדָבָר זֶה (בְּכָלֶם) הוּא בְּסוּד חֲכָמָה?
אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא דָּבָר שְׂבָא
בְּגִימ"ל דְּל"ת בְּלִי פִירוּד, וְזֶהוּ סוּד
חֲכָמָה. דָּבָר שְׂבָא בְּשִׁלְמוֹת בְּסוּד
הָאוֹתִיּוֹת כִּךְ הוּא כְּשֶׁהֵם בְּחֲכָמָה, אֲבָל
דְּל"ת בְּלִי גִימ"ל אֵינוֹ שְׁלֹמֹת, וְכֵן
גִּימ"ל בְּלִי דְּל"ת, שֶׁהִרִי זֶה בְּזֶה נִקְשְׁרוּ

פִּירוּדָא, וּמֵאֵן דְּאַפְרִישׁ לֹון, גָּרִים לְגַרְמִיָּה מוֹתָא,
וְרָזָא דָּא חוֹבָא דְּאַדָּם.

בְּגִין כֶּךָ, הוּא מְלָה דְרָזָא דְחֻכְמָתָא, וְאַף עַל גַּב
דְּאִית יו"ד לְזִמְנִין בֵּין גִּימ'ל לְדָל"ת, לָאוּ תְּוִי
פִּירוּדָא, וְכֹלָא קְשׁוּרָא חָדָא, וְעַל דָּא מְלָה דָּא, חֲכִי
הוּא וְדָאִי. וְאַגִּידָה לָכֶם, רָזָא דְחֻכְמָתָא, בָּעָא לְגַלְאָה
סוּפָא דְכָל עוֹבְדֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא, דְּלֹא גָלִי מָאִי דְּבָעָא לְגַלְאָה, אִי חֲכִי,
אַמָּאִי כְּתִיב בְּאוּרִייתָא מְלָה דִּיעֻקֵּב שְׁלִימָא,
וְאַתְפָּגִים לְבַתָּר, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים מְלָה. אֲלֹא וְדָאִי
אֲשַׁתְּלִים, כָּל מַה דְּאַעֲטְרִיד לְגַלְאָה גָלִי וְסָתִים, אָמַר
מְלָה וְגָלִי לְבַר וְסָתִים לְגוֹ. וּמְלָה דְּאוּרִייתָא לֹא
אַתְפָּגִים לְעֵלְמִין.

וְכֹלָא הוּא סָתִים בִּיה בְּאוּרִייתָא, בְּגִין דְּאוּרִייתָא

לשון הקודש

וְאִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא גָלָה מַה שְּׁרָצָה לְגִלּוֹת,
אִם כֶּךָ אֵז לְמַה כְּתוּב בַּתּוֹרָה דְּכָר שֶׁל
יַעֲקֹב הַשְּׁלָם, וְאַחֲרֵי כֶּךָ נִפְגַּם, וְלֹא
הַשְּׁתֵּלָם הַדְּכָר? אֲלֹא וְדָאִי שְׁהַשְּׁתֵּלָם,
כָּל מַה שְּׁרָצִיד לְגִלּוֹת גָּלָה וְהַסְתִּיר, אָמַר
דְּכָר וְגָלָה בַּחוּץ וְהַסְתִּיר לְפָנִים. וְדְּכָר
תּוֹרָה לֹא נִפְגַּם לְעוֹלָמִים.
וְחֻכְל הוּא נִסְתָּר בַּתּוֹרָה, מְשׁוּם

כָּלִי פְּרוּד, וּמִי שֶׁמְפָרִידֵם, גּוֹרֵם לְעַצְמוֹ
מוֹת, וְסוּד זֶה הוּא חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם.
מְשׁוּם כֶּךָ הוּא דְּכָר שֶׁל סוּד חֻכְמָה. וְאַף
עַל גַּב שְׁיִישׁ יו"ד לְפַעְמִים בֵּין גִּימ'ל
לְדָל"ת, אֵין פְּרוּד, וְחֻכְל קְשֶׁר אַחֵר. וְעַל
זֶה דְּכָר זֶה כֶּךָ הוּא וְדָאִי, וְאַגִּידָה לָכֶם –
סוּד הַחֻכְמָה, שְׁרָצָה לְגִלּוֹת אֶת סוּף כָּל
מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

הוא שלימו דכלא, שלימו דלעילא ונתא, ולא אית
מלה או את באורייתא פגיומו. ויעקב כל מה
דאצטריך ליה למימר אמר, אבל גלי וסתים, ולא
פגים מכל מה דבעא אפילו אות אחת.

רבי יהודה ורבי יוסי הוו יתבי יומא חד אפתחא
דלוד. אמר רבי יוסי לרבי יהודה, הא דחמינן
דיעקב בריך לבנוי, חמינן ממה דכתיב, ויברך אותם,
אבל אן ברכתא דלהון. אמר ליה, כלא ברכאן אינון
דבריד לחו. פגון, יהודה אתה יודוך אחיד. דן ידין
עמו. מאשר שמנה לחמו. וכן פלהו.

אבל מה דבעי לגלי לון לא גלי, דבעא לגלאה
להו את הקץ. והא אוקמוה, דאית קץ
לימינא, ואית קץ לשמאלא, ובעא לגלאה לון את
הקץ, בגין לאסתמרא (דף רלז ע"א) ולאסתמרא מערלה.

לשון הקודש

ראינו ממה שכתוב ויברך אותם, אבל
איפה הברכה שלהם? אמר לו, כל
הברכות הם שברך אותם, כמו יהודה
אתה יודוך אחיד, דן ידין עמו, מאשר
שמנה לחמו, וכן כלם.

אבל מה שרצה לגלות להם לא גלה,
שרצה לגלות להם את הקץ, והרי
פרשוה שיש קץ לימין ויש קץ לשמאל,

שהתורה היא שלמות הבל, שלמות של
מעלה ולמטה, ואין אות או דבר בתורה
פגום, ויעקב, כל מה שהצטרך לומר
אמר, אבל גלה והסתיר, ולא פגם מכל
מה שרצה אפילו אות אחת.

רבי יהודה ורבי יוסי היו יושבים יום
אחד על פתח לוד. אמר רבי יוסי לרבי
יהודה, זה שראינו שיעקב ברך את בניו,

וּמֵאֵן דְּגַלִּי לֹון אֲתִידַע וְאַתְּגַלִּי, עַד דְּעָאֵלוּ לְאַרְעָא
 קְדִישָׁא. אָבֵל מַלִּין אַחֲרֵנִין לָאוּ אֵינֹון בְּאַתְּגַלְיָא,
 וְסִתִּימִין אֵינֹון בְּאַוֲרִייתָא, בְּהֵאֵי פִרְשָׁתָא דִּיעֻקֵּב,
 וּבְאֵינֹון בִּרְכָאן.

פֶּתַח וְאָמַר. רְאוּבֵן בְּכָרִי אֶתָּה כְּחֵי וְרֵאשִׁית אוֹנִי.
 מָאִי קָא חָמָא יַעֲקֹב לְמִפְתַּח בְּרֵאוּבֵן, לִיפְתַּח
 בִּיהוּדָה, דְּאִיהוּ קַדְמָאָה לְכָל מִשְׁרִיין, וְאִיהוּ מַלְכָּא,
 וְחִמִּינֵן דְּלֹא בְרָכִיָּה וְסָלִיק בִּרְכָאן מִנִּיהּ, עַד דְּאַתָּא
 מוֹשֶׁה וְצִלִּי צְלוּתָא עָלֶיהָ. כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר, (דְּבָרִים לג)
 יְחִי רְאוּבֵן וְאֵל יִמּוֹת.

אָבֵל וְדָאִי בְרָכִיָּה, וְסָלְקָא הֵהוּא בִּרְכָתָא לְאַתְרֵיהָ.
 לְבַר נָשׁ דְּהָזָה לִיהּ בַּר, כִּד מָטָא זְמַנִּיה
 לְאַסְתִּלְקָא מִעַלְמָא, אֶתָּא מַלְכָּא עָלֶיהָ, אָמַר, הָא כָּל
 מְמוּנָא דִּילִי, לִיְהִי בִידָא דְּמַלְכָּא נָטִיר לְבָרָאִי. כִּד

לשון הקודש

בְּרֵאוּבֵן? שִׁיפְתַּח בִּיהוּדָה, שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן
 לְכָל הַמַּחְנוֹת, וְהוּא מֶלֶךְ, וְרֵאִינוּ שְׁלֹא
 בִּרְךְ אוֹתוֹ וְסָלַק בְּרָכוֹת מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁבָּא
 מוֹשֶׁה וְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (דְּבָרִים לג) יְחִי רְאוּבֵן וְאֵל יִמּוֹת.

אָבֵל וְדָאִי בְרָכוּ, וְעָלְתָה אוֹתָהּ בְּרָכָה
 לְמִקּוּמָהּ. לְאָדָם שֶׁהָיָה לוֹ בֶּן. כְּשֶׁהִגִּיעַ
 זְמַנוֹ לְהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, בָּא הַמֶּלֶךְ

וְרָצָה לְגַלּוֹת לָהֶם אֶת הַקֶּץ כְּדִי לְהַשְׁמִיר
 וּלְהַטְהֵר מִעֲרָלָה. וְמָה שֶׁגִּלָּה לָהֶם נִזְדַּע
 וְהִתְגַּלָּה עַד שֶׁנִּכְנְסוּ לְאַרְצֵן הַקְּדוּשָׁה,
 אָבֵל דְּבָרִים אֲחֵרִים אֵינֶם בְּגִלּוּי, וְהֵם
 נִסְתָּרִים בַּתּוֹרָה בְּפִרְשָׁה הַזֹּאת שֶׁל יַעֲקֹב
 וּבְאוֹתָן הַבְּרָכוֹת.

פֶּתַח וְאָמַר, רְאוּבֵן בְּכָרִי אֶתָּה כְּחֵי
 וְרֵאשִׁית אוֹנִי. מָה רָאָה יַעֲקֹב לִפְתַּח

חמי מלפא דברי אתחזי, יהיב ליה. כך יעקב אמר.
ראובן בכרי אתה, רחימא דמעיי אנת, אבל
ברכאן דילך יסתלקון בידיא דמלפא
קדישא, עד דיחמי כך, בגין דאזלת לקבל אפך וגו',
בתרגומו: ראובן בכורי אתה וגו'. רבי אלעזר פתח
ואמר, (יחזקאל לו) ויאמר אלי הנבא אל הרוח וגו'. במה
אטימין אינון בני נשא, דלא ידעין ולא משגיחין
ביקרא דמלפא, דהא אורייתא אכריז עלייהו בכל
יומא, ולית מאן דציית אודיניה לקבליה. האי קרא
קשיא, ביון דכתיב הנבא אל הרוח, אמאי ומנא
אחרא הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח.

אלא מכאן אוליפנא רזא דחכמתא, תרין קיימין
הכא, חד לאתערא מתתא לעילא, דאי
לא מתערין לתתא, לא מתערין לעילא,

לשון הקודש

אטומים הם בני אדם שלא יודעים ולא
משגיחים בכבוד המלך, שהרי התורה
מכריזה עליהם בכל יום, ואין מי
שמקשיב באזניו כנגדה. פסוק זה קשה,
ביון שכתוב הנבא אל הרוח, מדוע פעם
נוספת הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח?
אלא מכאן למדנו סוד החכמה, שנים
עומדים כאן – אחד לעורר מלמטה
למעלה, שאם לא מתעוררים למטה לא

אליו. אמר, הרי כל ממוני יהיה ביד
המלך שמור לבני. בשראה המלך שבנו
ראוי, אז נתן לו. כך יעקב אמר.

ראובן בכרי אתה, אהוב מעי אתה,
אבל הברכות שלך יעלו בידי המלך
הקדוש עד שיראה אותך, משום שהלכת
כנגד אפך וגו', בתרגומו. ראובן בכרי
אתה וגו'. רבי אלעזר פתח ואמר, (יחזקאל
לו) ויאמר אלי הנבא אל הרוח וגו'. במה

וּבְאַתְּעֲרוּתָא דְלִתְתָּא אֲתַעֵר לְעִילָא. הִנָּבֵא אֶל
הָרוּחַ מִתְתָּא לְעִילָא. הִנָּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל
הָרוּחַ, מַעֲיִלָא לְתַתָּא.

דִּהָא אֶפִּילוּ לְעִילָא, בְּאַתְּעֲרוּתָא דְלִתְתָּא, נָקִיט
הֵהוּא עֲלָאָה מַעֲלָאָה מִנִּיה. כְּגוֹן הָאִי קָרָא,
(יחזקאל לו) כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ,
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, דָּא דְרוּם וּמִזְרַח וְצָפוֹן וּמַעֲרָב, וְרוּחַ
אַתִּיא מִמַּעֲרָב, בְּאַתְחַבְרוּתָא דְאַלִּין אַחֲרֵנִין. כְּמָה
דְּאַתָּ אָמַר, (במדבר כא) כְּרוּחַ נְדִיבֵי הָעָם וְגו'.

וּמַהֲכָא נִפְקִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין לְבָנֵי עֲלָמָא
לְאַצְטִיירָא בְּהוּ. וּפְחִי, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר,
(בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים. תָּא חֲזִי, נָקִיט מִתְּהֵא
גִיסָא, וַיִּהְיֶה בְּגִיסָא אַחֲרָא, וְעַל דָּא (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. אֲמַאי אֵינֶנּוּ מָלֵא,
כְּגִין דְּנָקִיט וַיִּהְיֶה, אָעִיל וְאַפִּיק.

לשון הקודש

וּמִזְרַח וְצָפוֹן וּמַעֲרָב, וְרוּחַ בָּאָה מִמַּעֲרָב
בְּהַתְּחַבְרוּת שֶׁל אֱלֹהֵי הָאַחֲרִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כא) כְּרוּחַ נְדִיבֵי הָעָם וְגו'.
וּמִכָּאֵן יוֹצְאוֹת רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת לְבָנֵי
הָעוֹלָם לְהַצְטִיר בָּהֶם, וְנוֹשְׁבִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת
חַיִּים. בֵּא רְאָה, לֹקַח מִצַּד זֶה וְנוֹתֵן בְּצַד
אַחֵר, וְעַל זֶה (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים

מִתְּעוֹרְרִים לְמַעְלָה, וּבְהַתְּעוֹרְרוֹת
שְׁלֵמֶטָה מִתְּעוֹרֵר לְמַעְלָה. הִנָּבֵא אֶל
הָרוּחַ – מִלְּמָטָה לְמַעְלָה, הִנָּבֵא בֶן אָדָם
וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ – מִלְּמַעְלָה לְמָטָה.
שְׁחֲרִי אֶפִּלוּ לְמַעְלָה, בְּהַתְּעוֹרְרוֹת
שְׁלֵמֶטָה לֹקַח אוֹתוֹ עֲלִיּוֹן מִהֶעֱלִיּוֹן מִמֶּנּוּ.
כְּמוֹ פֶּסוּק זֶה, כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת
בְּאֵי הָרוּחַ. מֵאַרְבַּע רוּחוֹת – זֶה דְרוּם

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל שְׁאַלְתָּא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר,
הוֹאִיל וְקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא גָּלִי קַמִּיה דְּבִנֵּי נָשָׂא
יְמוּתוֹן, אֲמַאי נָחִית נִשְׁמַתִּין לְעֵלְמָא, וְאַמַּאי אֶצְטְרִידָּהּ
לִיה. אָמַר לִיה, שְׁאַלְתָּא דָּא קַמִּיִּיהוּ דְּרַבָּנָן שְׁאִילוּ
בְּמָה וּבְמָה, וְאוּקְמוּהָ. אָבֵל קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא יְהִיב
נִשְׁמַתִּין דְּנַחְתִּין לְהָאֵי עֵלְמָא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא יְקָרִיָּה,
וְנָקִיט לֹון לְבַתָּר, אֵי הָכִי אֲמַאי נַחְתוּ.

אַלְא, רָזָא דָּא, הָכִי הוּא. פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) שְׁתֵּה
מַיִם מִבּוֹרֶךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֶרֶץ, הָא
אוּקְיָמָנָא. בּוֹר, אֲתֵר דְּלֹא נָבִיעַ מִגְרַמִּיה, וְאִימַתִּי
נִבְעִין הֵיזִי מִיָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַשְׁתָּלִים נִשְׁמַתָּא בְּהָאֵי
עֵלְמָא, פֶּד סֶלְקָא לְהַחֲוָא אֲתֵר דְּאַתְקַשְׁר בֵּיה, בְּדִין
הוּא שְׁלִים, מִכָּל סְטָרִין מִתַּתָּא וּמַעִילָא. (ס"א ומכל סטריין).

לשון הקודש

לְהוֹדִיעַ אֶת כְּבוֹדוֹ, וְלִזְכֹּר אוֹתוֹן אַחֵר
כָּךְ. אִם כֵּן לָמָּה יִרְדּוּ?

אַלְא סוּר זֶה כֵּן הוּא. פָּתַח וְאָמַר, (משלי
ה) שְׁתֵּה מַיִם מִבּוֹרֶךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ
בְּאֶרֶץ. הֵרִי פֶרֶשׁוּהָ, בּוֹר – מְקוֹם שֶׁלֹּא
נוֹבֵעַ מִעַצְמוֹ. וּמִתִּי נוֹבְעִים הַמַּיִם הַלְלוּ?
בְּשַׁעְה שְׁהַשְׁתְּ לָמָּה הִנְשַׁמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה,
בְּשַׁעְוֵלָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְשְׂרָה בּוֹ, אִז
הוּא שְׁלֵם מִכָּל הַצְדָדִים, מִמַּטָּה
וּמִמַּעַלָּה וּמִכָּל הַצְדָדִים).

אֵל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מְלֵא. לָמָּה אֵינָנו
מְלֵא? מִשּׁוּם שְׁלֹכָה וְנוֹתֵן, מִכְּנִים
וּמוֹצִיא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵל שְׁאַלְתָּא אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן.
אָמַר, הוֹאִיל וְגָלִי לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁבִנִּי אָדָם יְמוּתוֹ, לָמָּה הוֹרִיד
נִשְׁמוֹת לְעוֹלָם, וְלָמָּה הוּא צְרִידָּהּ אֶת זֶה?
אָמַר לוֹ, שְׁאַלְתָּא זֶה לִפְנֵי רַבָּנָן שְׁאִילוּ
בְּמָה וּבְמָה, וּבְאֶרְוָה, אָבֵל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא נוֹתֵן נִשְׁמוֹת שְׁיִוְרָדוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה

וְכִדְּ נִשְׁמָתָא סֻלְקָא, כִּדְיִן אֶתְעַר תִּיאֻבְתָּא דְנוֹקְבָא
 לְגַבִּי דְכוּרָא, וְכִדְיִן נִבְעִין מִיָּא מִתָּתָא לְעִילָא.
 וְכוּר, אֶתְעָבִיד בָּאֵר, מִיִּין נִבְיָעָאן. וְכִדְיִן אֶתְחַבְרוּתָא
 וְיַחְוּדָא (נ"א ויסודא) וְתִיאֻבְתָּא וְרַעְוָא אֶשְׁתַּכַּח. (לְהָא) דְּהָא
 בְּנִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקָא אֶשְׁתַּלִּים הָהוּא אֶתְר, וְאֶתְעַר
 חֲבִיבוּתָא וְרַעְוִיתָא לְעִילָא, וְאֶתְחַבְרַת בְּחַד.

רְאוּבֵן בְּכָרִי אֶתָּה, הָכִי הוּא וְדָאִי, טַפָּה קַדְמָאָה
 דִּיעָקֵב הָוָה, וְרַעְוִיתָהּ בְּאַתְר אַחְרָא הָוָה
 כְּמָה דְּאֶתְמַר. תָּא חַזִּי, רְאוּבֵן וְכֻלְהוּ שְׁבַטִין תִּרְיִסֵּר,
 כֻּלְהוּ אֶתְאַחֲדֵן בְּשִׁכְנִיתָא, וְכִד חָמָא יַעֲקֹב לְשִׁכְנִיתָא
 עַל גַּבִּיָּה, קָרָא לְבְנוֹי תִּרְיִסֵּר לְאֶתְחַבְרָא בְּהָ.

וְתָא חַזִּי, עֲרָסָא שְׁלִימָתָא לָא אֶשְׁתַּכַּח מִן יוֹמָא
 דְּאֶתְבְּרִי עֲלָמָא, בְּהֵחִיא שַׁעְתָּא דְּבָעָא
 (דף רלה ע"ב) יַעֲקֹב לְאֶסְתַּלְקָא מִעֲלָמָא, אֲבָרְהָם מִימִינִיה, יִצְחָק

לשון הקודש

ראשונה של יעקב היתה, ורצונו
 במקום אחר היה, כמו שנתבאר. בא
 ראה, ראובן וכל שנים עשר השבטים,
 כלם אחוזים בשכינה, וכשראה יעקב
 את השכינה עליו, קרא לשנים עשר
 בניו להתחבר עמה.

ובא וראה, משה שלמה לא נמצאה
 מיום שנברא העולם באותה השעה
 שרצה יעקב להסתלק מן העולם.

וכשנשמה עולה, אז מתעוררת
 תשוקת הנקבה לזכר, ואז נובעים מים
 מלמטה למעלה, וכו' נעשה באר, מים
 נובעים, ואז התחברות ויחוד ויסודו
 ותשוקה ורצון נמצאים, ולזה שהרי
 בנשמת הצדיק נתקן אותו מקום,
 ומתעוררת חביבות ורצון למעלה
 ומתחברים באחד.

ראובן בכרי אתה. כך הוא ודאי, טפה

מִשְׁמָא לִיה, יַעֲקֹב הָוָה שָׁכִיב בִּינִייהוּ, שְׂכִינְתָּא קַמִּיה. בִּינון דְּחָמָא יַעֲקֹב כֹּךְ, קָרָא לְבָנוּי, וְאַחִיד לֹון סַחְרִינִיה דְּשְׂכִינְתָּא, וְסִדֵּר לֹון בְּסִדּוּרָא שְׁלִים.

מִנָּא לֹון דְּסִדֵּר לֹון סַחְרִינִיה דְּשְׂכִינְתָּא, דְּכְתִיב הָאֶסְפּוּ, וּבְדִין אֶשְׁתַּבַּח תַּמָּן שְׁלִימוּ דְּכָלָא,

וּכְמָה רְתִיבִין עֲלָאִין סַחְרִינִיהוּ. פְּתַחֵי וְאַמְרִי, (דְּבִרֵי הַיָּמִים

א כט) לָךְ ה' הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו', בְּדִין אֶתְבְּנִישׁ

שְׁמִשָּׁא לְגַבִּיה דְּסִיחָרָא, וְאַתְקָרִיב מִזְרַח בְּמַעְרֵב.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּאֲסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, וְאַתְנַהִיר

סִיחָרָא, וְאַשְׁתַּבַּח בְּשְׁלִימוּ. וּבְדִין וְדָאִי תַנִּינוּ, יַעֲקֹב

אֲבִינוּ לָא מִית. בִּינון דְּחָמָא יַעֲקֹב (ס"א סְדוּרָא) סְטָרָא

שְׁלִים, מַה דְּלָא אֶשְׁתַּבַּח הָכִי לְבַר נָשׁ אַחֲרָא, חֲדִי,

וְשַׁבַּח לִיה לְקֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא, וּפְתַח וּבְרִידָא לְבָנוּי,

כָּל חַד וְחַד בְּדִקָּא יָאוּת לִיה.

לשון הקודש

וְהַגְּבוּרָה וְגו'. אִין הַתְּבַנֵּם הַשְּׁמֵשׁ אֶל הַלְבָּנָה, וְהַתְּקַרֵּב מִזְרַח לַמַּעְרֵב. זֶהוּ שְׁתֻּבוּב וַיֵּאֲסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, וּמֵאִירָה הַלְבָּנָה, וְנִמְצָאֵת בְּשִׁלְמוֹת. וְאִין וְדָאִי שְׁנִינוּ, יַעֲקֹב אֲבִינוּ לָא מִית. בִּינון שְׁרָאָה יַעֲקֹב וּפְדָרָן צִד שְׁלָם, מַה שְׁלָא נִמְצָא כֹךְ לְבָן אָדָם אַחֵר, שְׁמַח וְשַׁבַּח אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּפְתַח וּבְרִידָא אֶת בְּנָיו, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּרָאוּי לוֹ.

אֲבָרְהָם מִימִינוּ, יִצְחָק מִשְׁמָאלוּ (דִּין), יַעֲקֹב הָיָה שׁוֹכֵב בִּינֵיהֶם, שְׂכִינָה לְפָנָיו. בִּינון שְׁרָאָה כֹךְ יַעֲקֹב, קָרָא לְבָנוּי, וְאַחֲזִי אוֹתָם סְבִיב הַשְּׂכִינָה, וְסִדֵּר אוֹתָם בְּסִדּוּר שְׁלָם.

מִנִּין לָנוּ שְׁסִדְרָם סְבִיב הַשְּׂכִינָה? שְׁתֻּבוּב הָאֶסְפּוּ, וְאִין נִמְצָאָה שֵׁם שְׁלְמוֹת הַכֹּל, וּכְמָה מְרַבּוֹת עֲלִיוֹנוֹת סְבִיבָם. פְּתַחוּ וְאַמְרוּ, לָךְ ה' הַגְּדוּלָּה

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִיסָא הָווּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יִיסָא הָא וַדָּאי תַּנִּינָן, כָּל בְּנוֹי דִּיעֲקֹב אֶתְקַנּוּ בְּסִדּוּרָא שְׁלִים, וְאֶתְבָּרְכוּ כָּל חַד וְחַד בְּדָקָא יְאוּת לִיה, מָאי קָא גִימָא בְּהַאי קָרָא, דְּכְתִיב, מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לַחֲמוֹ וְגו'. אָמַר לִיה, לָא יַדְעָנָא, בְּגִין דְּלֹא שָׁמְעָנָא בִּיה מְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, אֵלָא אַנְתָּ וְאַנָּא גִיזִיל לְגַבִּי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא. אֶזְלֵי, כִּד מָטוּ לְגַבִּי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמְרוּ מַלְּה וְשָׁאִילוּ שְׁאִילָתָא. אָמַר לוֹן, וַדָּאי רְזָא דְּחֻכְמָתָא הוּא.

פִּתְחָא וְאָמַר, (שופטים ה) **אֲשֶׁר יָשָׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן, אֲמָאי יְתִיב תַּמָּן. אֵלָא מָאן דִּיתִיב בְּשִׁפְתָּא דִּימָא, אֲשֶׁתַּמֵּשׁ בְּתַפְנוּקֵי עֵלְמָא.** (והבא אשר דא פתחא עלאה דצדיק (ס"א דצדק) כד אתברכא לארקא ברבאן בעלמא. ס"א והבא סמך לחאי קרא, מאשר, שמנה לפתחא עלאה דמתמן אתרבו ברבאן לעלמא) **וְהַאי פִּתְחָא אֲשֶׁתַּמוּדַע תְּדִיר לְבִרְכָּאן דְּעֵלְמָא וְאַקְרִי**

לשון הקודש

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִיסָא הָווּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, אָמַר רַבִּי יִיסָא, הָרִי וַדָּאי שְׁנִינּוּ, כָּל בְּנֵי יַעֲקֹב נִתְקְנוּ בְּסִדְר שְׁלָם וְהִתְבָּרְכוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּרָאוּי לוֹ, מַה נֹּאמַר בְּפִסּוּק הַזֶּה, שְׁכָנוּב מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לַחֲמוֹ וְגו'? אָמַר לוֹ, לֹא יַדְעָתִי, כִּי לֹא שָׁמְעָתִי מִהַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, אֵלָא אֲתָה וְאַנִּי גַלְדָּ לַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה. הִלְכוּ. בְּשִׁהְגִיעוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמְרוּ דְּבַר וְשָׁאִלוּ שְׁאִילָה. אָמַר לָהֶם, וַדָּאי סוּד הַחֻכְמָה הוּא.

פִּתְחָא וְאָמַר, (שופטים ה) **אֲשֶׁר יָשָׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן. לָמָּה יָשָׁב שָׁם? אֵלָא מִי שְׂיוֹשֵׁב עַל שִׁפְתַּי הַיָּם, מְשִׁתַּמֵּשׁ בְּתַפְנוּקֵי הָעוֹלָם. וְכָאן אֲשֶׁר זָהוּ פִּתְחָא עֲלִיּוֹן שֶׁל צָדִיק (שֶׁל צֶדֶק), בְּשִׁמְתִּבְרָד לְהוֹרִיק בְּרָכוֹת לָעוֹלָם. וְכָאן סְמִךְ לְפִסּוּק הַזֶּה מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה, לְפִתְחָא הָעֲלִיּוֹן, שְׁמֵשׁ מוֹרִיקִים**

אֲשֶׁר, וְדָא הוּא עֲמוּדָא מֵאִינוּן דְּקָאִים עֲלֵמָא עַל־יְהוּ.

וְהָהוּא אֶתֶר דְּאֶקְרִי לָחֵם עֻנִי, מִהֵהוּא אֶתֶר אֶתְקִין
(ההוא). הָדָא הוּא דְכִתִּיב מֵאֲשֶׁר שְׁמִנָה

לְחֶמוֹ, מַה דְּהוּה לְחֶמָא דְּמִסְפְּנָא, אֶתְהִדֵּר לָחֵם (עֻנִי)

פִּנְג (שְׁמִנָה). בְּגִין דְּאֶרִיק וְאֶרְמִי בִּיה בְּרַכָּאן וְתַפְנוּקִין,

וְסוּפָא דְקָרָא אוֹכֶת, וְהוּא יִתֵּן מִעַדְנֵי מֶלֶךְ. מֵאן

מֶלֶךְ, דָּא בְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּמִנָּה אֶתְּזֵן בְּתַפְנוּקֵי עֲלֵמָא.

וְדָא יְחִיב לְהָאִי מֶלֶךְ כָּל בְּרַכָּאן, כָּל חִידוֹ וְכָל טִיבוֹ.

הוּא יְחִיב וּמִנָּה נִפְקִי. אֲמָרוּ, אִי לָא אֶתִּינָא לְעֵלְמָא,

אֵלָא לְמִנְדַּע דָּא, טַב לָן.

רְאוּבֵן בּוֹכֶרָא דִיעֻקֵּב הָהּ, אָמַר רַבִּי חֲזִיא, לִיה

הָהּ אֶתְחַזִּי כְּלָא, וְאֶתְעֵבֵר מִינָה כְּלָא,

וְאֶתִּיחִיב מַלְכוֹ לִיהוּדָה, בְּבִירוּתָא לְיוֹסֵף, בְּחוֹנָתָא

לשון הקודש

הפסוק מוכיח – והוא יתן מעדני מלך.
מי המלך? זו בנסת ישראל, ששמנה
נזון בתפנוקי עולם, וזה נותן למלך הזה
כל הברכות, כל שמחה וכל טוב הוא
נותן, ושמנה יוצאים. אמרו, אם לא
באנו לעולם אלא רק לדעת את זה –
טוב לנו.

רְאוּבֵן הָיָה בְּכוֹר שֶׁל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי
חֲזִיא, לֹא רְאוּי הֵבֵל, וְהֵבֵל הָעֵבֶר מִמֶּנּוּ,

ברכות לעולם ופתח זה נודע תמיד
בברכות של העולם, ונקרא אשר, וזהו
עמוד מאותם עמודים שהעולם עומד
עליהם.

וְהַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא לָחֵם עֻנִי, מֵאוֹתוֹ
מָקוֹם נִתְקַן (והוא). וְהוּא שֶׁכְּתוּב מֵאֲשֶׁר
שְׁמִנָה לְחֶמוֹ. מַה שֶּׁהָיָה לָחֵם עֻנִי, הָפֵךְ
לְהִיּוֹת לָחֵם (עֻנִי) פִּנְג (שְׁמִנָה), מִשּׁוּם
שֶׁהֲרִיק וְזָרַק בּוֹ בְּרֻכּוֹת וְתַפְנוּקִים, וְסוּפָא

לְלוֹי. הָדָא הוּא דְכְתִיב, פִּתְחוּ בַמִּיָּם אֶל תּוֹתֵר, לֹא
תִשְׁתָּאֵר בָּהּ. וְמָה דְאָמַר בְּחֵי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, הָכָא
בְּרִיָּה וּפְקֻדִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

לְרַחֲמָא דְמַלְכָּא, (דְּבִעָא מִן מַלְכָּא לְמַעַבְדּוּ בֵּיהּ טִיבֻ) (נ"א דְהוּהָ לִיהּ

בְּרָא וְהוּהָ בְּעֵי דְמַלְכָּא יַעֲבִיד לִיהּ טִיבֻ) יוֹמָא חַד אַעֲבַר

בְּרִיָּה בְּשׁוּקָא, אָמַר לְמַלְכָּא, דָּא הוּא בְּרִי, וְדָאִי
רַחֲמָא דְנַפְשָׁאִי. שָׁמַע מַלְכָּא, וַיַּדַּע דְּהָא שָׂאִיל עַל
בְּרִיָּה. כִּד יַעֲקֹב אָמַר, רְאוּבֵן בְּכוֹרִי אֶתָּה כְּחֵי וְגו',
הָכָא פְקֻדִיָּה לְמַלְכָּא.

פִּתְחוּ בַמִּיָּם אֶל תּוֹתֵר, הָכָא אָמַר מַה דְּאֶעְרַע לִיהּ,
דְּלֹא אִשְׁתָּאֵר (לִיהּ) בְּאַרְעָא, וְשָׂדֵי לִיהּ לְבַר
מֵאַרְעָא. לְקַבֵּל דָּא, חַד מִמֶּנָּה (תַּחֲוּמָא) מִסְטָרָא
דְּמִשְׁכָּנָא לְעִילָא, דִּי מִמֶּנָּה תַּחֲוֹת יָדָא דְּמִיכָאֵל,
וְאָמַרִי לָהּ תַּחֲוֹת יָדָא דְּגִבְרָ"יָאֵל. וּמִיכָאֵל הוּא

לשון הקודש

וַיַּדַּע שְׂזֵה פִקֵּשׁ עַל בְּנוֹ. כִּד יַעֲקֹב אָמַר,
רְאוּבֵן בְּכוֹרִי אֶתָּה כְּחֵי וְגו'. כָּאן צוּה
אֶת הַמֶּלֶךְ.

פִּתְחוּ בַמִּיָּם אֶל תּוֹתֵר. כָּאן אָמַר מַה
שְׂאֲרַע לוֹ, שְׁלֹא נִשְׁאֵר (לוֹ) בְּאַרְצָא וְגִזְרֵק
לְחוּץ לְאַרְצָא. כְּגִנְדָּה זֶה מִמֶּנָּה (תַּחֲוּמֵ) אַחַד
מִצַּד הַמִּשְׁכָּן הָעֶלְיוֹן שְׁמִמָּנָה תַּחַת יָד
מִיכָאֵל, וְיֵשׁ אוֹמְרִים תַּחַת יָד גִּבְרִיאֵל.
וּמִיכָאֵל הוּא רֹאשׁ בְּכָל מְקוֹם מִצַּד שֶׁל

וְנִתְּנָה הַמַּלְכוּת לַיהוּדָה, הַבְּכוֹרָה
לְיוֹסֵף, וְהַקְּהֵנָה לְלוֹי. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב פִּתְחוּ
בַּמִּיָּם אֶל תּוֹתֵר, לֹא תִשְׁאֵר בָּהֶם. וְמָה
שְׂאֲמַר בְּחֵי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, כָּאן בְּרִכוּ
וְהַפְּקִידוּ אֶצֶל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לְאַחֲוֵב הַמֶּלֶךְ, וְשִׁבְשֵׁשׁ מִהַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ
טוֹבָה וְשִׁהֲיָה לוֹ בִּן וְרֵצָה שֶׁהַמֶּלֶךְ יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה
יוֹם אַחֵד עֲבַר בְּנוֹ בְּשׁוּק. אָמַר לְמַלְכָּא,
זֶה בְּנִי, וְדָאִי אַחֲוֵב נַפְשִׁי. שָׁמַע הַמֶּלֶךְ,

רִישָׁא בְּכָל אֶתֶר מִסְטָרָא דְחֶסֶד, וְגַבְרִיאֵל מִסְטָרָא
 דְּשִׁמְאֵלָא דְגִבּוֹרָה. (הושע יב) וַיְהוּדָה עַד רָד עִם אֵל,
 סָטֵר גִּבּוֹרָה, בִּי דִינָא אֶקְרִי, וְסָמִיד לִיָּה רְאוּבֵן,
 אֶף עַל גַּב דְּמַלְכוּתָא דִּיהוּדָה, רְאוּבֵן סָמוּד
 לְקַבְּלִיהָ תָּוָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְמִינִין אֵינוֹן בְּנֵי רְאוּבֵן, לְאַנְתָּא
 תְּרִין קָרְבִּין בְּגוֹ אֶרְעָא. תָּא חַיִּי, כְּתִיב כְּחִי,
 בְּגִלּוֹתָא דְּמַצָּרִים. וְרֵאשִׁית אוֹנִי, דְּאֵינוֹן הוּוּ קַדְמָאִין
 לְגַבִּי אַחוּהוֹן לְקָרְבָּא. יֵתֵר שְׂאֵת, לְגִלּוֹתָא דְּאֶשׁוּר,
 דְּמִתְמָן גָּלוּ בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן קַדְמָאִי מִבְּלָחוּ, וְסָבְלִי
 כְּמָה בִישׁוּן, וְכְמָה עֲנוּיִין סָבְלוּ, וְלֹא תָבוּ עַד כְּעָן.

וַיֵּתֶר עֲזִי, לְזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא יִתְעַר בְּעֵלְמָא,
 אֵינוֹן יִפְקוֹן וַיִּגְחֹן קָרְבִּין בְּעֵלְמָא, וַיִּנְצְחוּן,
 וַיִּתְקַפוּן עַל עַמְמֵיָא. וּבְנֵי עֵלְמָא יִדְחִלוּן מִנִּיָּהוּ

לשון הקודש

וְרֵאשִׁית אוֹנִי – שְׁהֵם הָיוּ רֵאשׁוֹנִים
 לְאַחֵיהֶם לְקָרְב. יֵתֵר שְׂאֵת – לְגִלּוֹת
 אֶשׁוּר, שְׁמֶשֶׁם גָּלוּ בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן
 רֵאשׁוֹנִים מִכָּלֶם, וְסָבְלוּ כְּמָה רַעוּת,
 וְכְמָה עֲנוּיִים סָבְלוּ, וְלֹא שָׁבוּ עַד כְּעַת.
 וַיֵּתֶר עֲזִי – לְזִמְן שְׁמֵלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יִתְעַוֵּר
 בְּעוֹלָם, הֵם יֵצְאוּ וַיַּעֲרִכוּ קָרְבוֹת בְּעוֹלָם
 וַיִּנְצְחוּ, וַיִּתְחַזְּקוּ עַל הָעַמִּים, וּבְנֵי הָעוֹלָם

הַחֶסֶד, וְגַבְרִיאֵל מִצַּד שֶׁל שִׁמְאֵל שֶׁל
 גִּבּוֹרָה, וַיְהוּדָה עַד רָד עִם אֵל, צַד
 הַגִּבּוֹרָה, נִקְרָא בֵּית דִּין, וְסָמוּד לוֹ
 רְאוּבֵן. וְאֶף עַל גַּב שְׁמַלְכוּת הַיֵּתֶר שֶׁל
 יְהוּדָה, רְאוּבֵן סָמוּד כְּגִדּוּ הָיָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֲתִידִים אוֹתָם בְּנֵי
 רְאוּבֵן לְעוֹרֵר שְׁנֵי קָרְבוֹת בְּתוֹךְ הָאָרֶץ.
 בֹּא רֵאָה, כְּתוּב כְּחִי – בְּגִלּוֹת מַצָּרִים.

וַיִּרְתֶּנוּן קַמִּיָּהוּ, (דף קלז ע"א) וַיַּחֲשִׁיבוּ לְאַתְנַפְרָא
בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא יִשְׁתַּאֲרוֹן בֵּיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב פְּחוּ
בְּמִים אֶל תּוֹתֵר, מָאִי טַעְמָא לֹא יִשְׁתַּאֲרוֹן בֵּיהּ,
וְאַפִּילוּ בְּסִטְרָא חַד דְּעֵלְמָא, בְּגִין כִּי עָלִית מִשְׁכְּבִי
אֲבִיד. דְּזִמְיִין לֹאֲעֵלָא וְלֹאֲנָחָא קֶרְבִּין בְּגוּ אֲרַעָא
קַדִּישָׁא, מִשְׁכְּבִי אֲבִיד דִּיִּיקָא, זֵו יְרוּשְׁלָם.

תָּא חַזִּי, בְּאַרְבַּע סְטִירֵי עֲלֵמָא, אֲתַבְּדֵרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן
בְּגָלוּתָא, לְקַבְּלִיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתַגְלוּ
בְּגָלוּתָא אַרְבַּע זְמַנִּין בְּאַרְבַּע סְטִירֵי עֲלֵמָא. הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, כְּחִי חַד, וְרֹאשִׁית אוֹנֵי תִירוּ, יִתֵּר שְׂאֵת תִּלְת, וְיִתֵּר
עַז אַרְבַּעָה. בְּגוּזָא דָּא זְמִינִין אֵינוֹן לֹאֲנָחָא
קֶרְבָּא בְּאַרְבַּע סְטִירֵי עֲלֵמָא, וְלִמְשַׁלֵּט בְּקֶרְבֵּיָהוּ עַל
כָּלָא, וַיִּנְצַחוּן עִמָּכִין סְגִיָּאִין, וַיִּשְׁלֹטוּן עַלִּיָּהוּ:

לשון הקודש

הַתְּפִזְרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן בְּגָלוּת, כְּגִיד כָּל
יִשְׂרָאֵל שְׁגָלוּ לְגָלוּת אַרְבַּע פְּעָמִים
בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָנוֹב כְּחִי
– אֶחָד, וְרֹאשִׁית אוֹנֵי – שְׁנַיִם, יִתֵּר
שְׂאֵת – שְׁלֹשָׁה, וְיִתֵּר עַז – אַרְבַּעָה. כְּמוֹ
כֵּן עֲתִידִים הֵם לַעֲרֹךְ קֶרֶב בְּאַרְבַּע
רוּחוֹת הָעוֹלָם וְלִשְׁלֹט בְּקֶרְבָּם עַל הַכָּל,
וַיִּנְצַחוּ עִמָּם רַבִּים וַיִּשְׁלֹטוּ עֲלֵיהֶם.

יִפְחֲדוּ מֵהֶם וַיִּרְתֶּנוּ לִפְנֵיהֶם וַיַּחֲשִׁבוּ
לְהַתְּנַפֵּר בְּמַלְכוּת, וְלֹא יִשְׁאָרוּ בָּהּ. זֶהוּ
שְׁכָנוֹב פְּחוּ בְּמִים אֶל תּוֹתֵר. מָה הַטַּעַם
שֶׁלֹּא יִשְׁאָרוּ בָּהּ וְאַפְלוּ בְּצַד אֶחָד שֶׁל
הָעוֹלָם? מִשּׁוֹם כִּי עָלִית מִשְׁכְּבִי אֲבִיד,
שְׁעֵתִידִים לְהַכְנִס וְלַעֲרֹךְ קֶרְבוֹת בְּתוֹךְ
הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, מִשְׁכְּבִי אֲבִיד דִּיקָא, זֵו
יְרוּשָׁלַיִם.

בֵּא רָאָה, לְאַרְבַּעַת צַדִּי הָעוֹלָם

פָּחַז בַּמִּים אֶל תּוֹתֵר בִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ, הָכֵא
 אֶתְרִמִּיז עַל הִרְהוּרָא קִדְמָאָה דְּחֻזָּה לִיָּה
 לִיעֵקֵב. בְּהֵא טָפָה קִדְמָאָה בְּרַחֵל, דְּאֶלְמָלָא הִרְהוּרָא
 דְּהֵהִיא טָפָה חֻזָּה בְּאַתְרָהּ, אֲשֶׁתְּאֵר רְאוּבֵן בְּכֻלָּא.
 אָבֵל פָּחַז בַּמִּים אֶל תּוֹתֵר בִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ,
 עָלִיתָ, בְּהִרְהוּרָא אַחֲרָא, אִז חֲלָלְתָּ וְגו'.

דְּבַר אַחֲרָא, פָּחַז בַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, דְּהֵא כִּד יִגְחֹן
 קֶרְבָּא בְּנֵי רְאוּבֵן בְּעֶלְמָא, וַיִּנְצְחוּ עַמּוּמִין
 סְגִיָּאִין, לָא יִשְׁתְּאֲרוּן בְּמַלְכוּתָא, מָאִי טַעְמָא, בִּי
 עָלִיתָ מִשְׁכְּבִי, דְּזַמִּינִין לְאַגָּחָא קֶרְבָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא
 דְּיִיקָא, דְּכִתִּיב בִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ (ס"א דָּא יְרוּשָׁלַיִם.
 מִשְׁכְּבִי), מִשְׁכְּבִי מִיבְעִי לִיָּה. אֶלָּא, אָבִיךָ דָּא יִשְׂרָאֵל
 סָבָא, מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ וְלֹא מִשְׁכְּבִי, בְּגִין דְּהֵא בְּתֵרִי
 זַמִּינִי אֶתְבְּנִי יְרוּשָׁלַם, וְתִלִּיתָאָה לְזַמְנָא דְּמַלְכָּא

לשון הקודש

כַּאֲשֶׁר יַעֲרֹכוּ קֶרֶב בְּנֵי רְאוּבֵן בְּעוֹלָם
 וַיִּנְצְחוּ עַמִּים רַבִּים, לֹא יִשְׁאָרוּ
 בְּמַלְכוּת, מָה הַטַּעַם? בִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבִי
 אָבִיךָ, שְׁעִתִּידִים לַעֲרוֹךְ קֶרֶב בְּאַרְצָא
 הַקְדוּשָׁה דְּוָקָא, שְׁכִתוּב בִּי עָלִיתָ
 מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ, (זוֹ יְרוּשָׁלַיִם. מִשְׁכְּבִי?)
 מִשְׁכְּבִי הָיָה צָרִיךְ לִכְתּוּב! אֶלָּא אָבִיךָ, זֶה
 יִשְׂרָאֵל הַזֶּקֶן. מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ וְלֹא
 מִשְׁכְּבִי, מִשּׁוּם שֶׁהֲרִי פַעַמִּים נִבְנְתָה

פָּחַז בַּמִּים אֶל תּוֹתֵר בִּי עָלִיתָ עַל
 מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ. כָּאֵן נִרְמַז עַל הִרְהוּר
 רֵאשׁוֹן שֶׁהָיָה לִיעֵקֵב בְּטַפָּה הָרֵאשׁוֹנָה
 בְּרַחֵל, שֶׁאֶלְמָלָא הִרְהוּר שֶׁל אוֹתָהּ
 טָפָה הָיָה בְּמִקוּמָהּ, נִשְׁאָר הָיָה רְאוּבֵן
 בְּכֻלָּא, אָבֵל פָּחַז בַּמִּים אֶל תּוֹתֵר בִּי
 עָלִיתָ מִשְׁכְּבִי אָבִיךָ. עָלִיתָ – בְּהִרְהוּר
 אַחֲרָא, אִז חֲלָלְתָּ וְגו'.

דְּבַר אַחֲרָא פָּחַז בַּמִּים אֶל תּוֹתֵר – שֶׁהֲרִי

מְשִׁיחָא. וְעַל דָּא מְשַׁכְּבֵי אֲבִיד. וְהָכָא אֲתִגְלִיָּא
בְּרָכָה, וּמֵאִי דְהָוָה בְּהָוָה זְמָנָא, וּמֵאִי דְהָוָה כִּד
עָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וּמָה דִּיהָא בְּזִמְנָא דְמִלְכָּא
מְשִׁיחָא בְּעוֹבְדָא דְרָאוּבֵן:

שְׁמַעוֹן וְלֹוֹי אֲחִים, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָכָא אֲחִיד לֹון
בְּסִטְרָא שְׁמַאלָא דְשְׁכִינְתָּא. דְּחָמָא עוֹבְדִין
דְּדִינָא קְשִׁיָּא, דִּלָּא יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, בְּרַכְתָּא דְלַחֲזוֹן אָן הִיא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁמַעוֹן
לֹא אֲתִתְּיוּ לְהָאִי, דְּחָמָא לִיה כַּמָּה עוֹבְדִין בִּישִׁין.
וְלֹוֹי דָּאֲתִי מִסִּטְרָא דְדִינָא קְשִׁיָּא, וּבְרַכְתָּא לֹא תִלִּיא
בֵּיתָ. וְאַפִּילוּ כִּד אָתָּא מֹשֶׁה, לֹא תִלִּי בְּרַכְתִּיהָ בֵּיתָ.
דְּכְתִיב, (דברים לג) בָּרַךְ ה' חֵילוֹ וּפְעֻלָּתוֹ יָדָיו תִּרְצֶה,
בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִלְיָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הֵימָּה גָּדוֹל וְרַחֵב יָדָיו

לשון הקודש

ירוּשְׁלָיִם, וּפְעַם שְׁלִישִׁית לְזִמְנֹו שֶׁל
מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִת, וְלִכְּנֵן מְשַׁכְּבֵי אֲבִיד. וְכָאֵן
הִתְגַּלְתָּהּ בְּרָכָה, וּמָה שְׁהִיהָ בְּאוֹתוֹ זְמַן,
וּמָה שְׁהִיהָ בְּשִׁנְכֵּנְסוֹ יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָא,
וּמָה שְׁהִיהָ בְּזִמְנֵן מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִת בְּמַעֲשֵׂה
רָאוּבֵן.

שְׁמַעוֹן וְלֹוֹי אֲחִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
כָּאֵן אֲחִיד אוֹתָם בְּצִד שְׁמַאל שֶׁל
הַשְּׁכִינָה, שְׁרָאָה מַעֲשִׂים שֶׁל דִּין קֶשֶׁה

שֶׁלֹּא יָכוֹל הָעוֹלָם לְסַבֵּל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
הַבְּרָכָה שֶׁלָּהֶם אֵיפֹה הִיא? אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, שְׁמַעוֹן לֹא רָאוּי לְזֶה, שְׁרָאָה לוֹ
כַּמָּה מַעֲשִׂים רַעִים, וְלֹוֹי שֶׁבֹא מִצִּד
הַדִּין הַקָּשֶׁה, וּבְרָכָה לֹא תִלוּיָהּ בּוֹ,
וְאַפִּילוּ כְּשֶׁבֹא מֹשֶׁה לֹא תִלָּהּ בּוֹ בְּרַכְתּוֹ,
שְׁכָתוֹב (דברים לג) בָּרַךְ ה' חֵילוֹ וּפְעֻלָּתוֹ יָדָיו
תִּרְצֶה. תִּלְוִי בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

בֹּא רָאָה, כְּתוּב (תהלים קד) זֶה הֵימָּה גָּדוֹל

שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות. זה
הים גדול, דא שכינתא דקיימא עליה דייעקב בד
בעא לאסתלקא מעלמא. ורחב ידיים, דהא כל עלמא
אמלי ואשתלים ואתצמצם תמן. שם רמש ואין
מספר, דכמה מלאכי עלאי וקדישאי אשתכחו תמן.
חיות קטנות עם גדולות, אלון אינון תריסר שבטין,
בנוי דייעקב, דאשתכחו בהון בשלימו. חד אילה, וחד
זאב, וחד ארי, וחד טלה. אמר רבי יצחק, אריה חד,
וטלה חד, חד זאב, וחד גדי, וכן בלהו, לאשתכחא
חיות קטנות עם גדולות.

רבי יהודה אמר, בלהו שפיר. אבל יהודה אריה,
שמעון שור, והא אוקמוה חברייא דהו
משגיחין דא לקבל דא, דא מימינא, ודא משמאלא.
לתורא דעובדוי בישינ, אמרו נצייר אקוניין דאריה

לשון הקודש

בהם בשלמות, אחד אילה, ואחד זאב,
ואחד ארי, ואחד טלה. אמר רבי יצחק,
אריה אחד, וטלה אחד, אחד זאב,
ואחד גדי, וכן כלם, להמצא חיות
קטנות עם גדולות.

רבי יהודה אמר, הכל יפה, אבל
יהודה אריה ושמעון שור, והרי פרשוה
החברים שהיו משגיחים זה בנגד זה, זה
מימין וזה משמאל. לשור שמעשיו

ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות
קטנות עם גדולות. זה הים גדול – זו
השכינה שעומדת על יעקב, בשרצה
להסתלק מהעולם. ורחב ידיים – שהרי
כל העולם מתמלא ונשלם ומצטמצם
שם. שם רמש ואין מספר – שכמה
מלאכים עליונים וקדושים נמצאו שם.
חיות קטנות עם גדולות – אלו הם
שנים עשר שבטים, בני יעקב שנמצאו

בְּקוֹפְטִיָּה, וַיִּסְתַּכֵּל בְּדָא וַיִּדְחַל מִנִּיָּה, בְּךָ שְׁמַעוֹן שׁוֹר,
יְהוּדָה אֲרִיָּה.

שְׁמַעוֹן לֹא זָכָה לְבִרְכָּאן, אֶלָּא טָפַל לִיָּה מֹשֶׁה
בִּיהוּדָה. בְּתִיב הָכָא (דברים לג) שְׁמַע ה' קוֹל
יְהוּדָה, וּבְתִיב הָתֵם (בראשית כט) כִּי שְׁמַע ה' כִּי שָׁנוּאָה
אֲנָכִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁמַעוֹן וְלֹוִי, אֲבוּהוֹן סָלִיק
לֹוֹן לְמֹשֶׁה. אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, מָאִי טַעְמָא אֲבוּהוֹן
סָלִיק לֹוֹן לְמֹשֶׁה. אָמַר לִיָּה, אַף אֲנִי נִסְלִיק לִיָּה
לְבוֹצִינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה.

אֲתוּ שְׁאַלּוּ לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, כַּמָּה חֲבִיבִין
מִלִּין. אֲטַפַּח בִּידוֹי וּבִכָּה, וְאָמַר מָאן יִגְלִי לָךְ
מִהֵימְנָא קַדִּישָׁא, אֶסְתַּלְקַת בְּחִיידָךְ עַל בְּנֵי נֶשֶׁא,
אֶסְתַּלְקַת בְּמוֹתָךְ, וְאֶסְתִּים דִּיוִּקְנָךְ. מִפְּתִחַן דְּמֵאֲרָךְ
אֲתַמְסְרוּ בִידָךְ תַּדִּיר.

לשון הקודש

אֲבִיָּהֶם הָעֵלֶם לְמֹשֶׁה? אָמַר לוֹ, אַף אֲנִי
נִעְלָהוּ לְמִנְהָרָה הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיזָה.
בָּאֵו וְשְׁאַלּוּ אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר,
כַּמָּה חֲבִיבִים דְּבָרִים אֵלֹו. טַפַּח בִּידוֹ
וּבִכָּה. אָמַר, מִי יִגְלָה אוֹתָךְ נֶאֱמָן
הַקְּדוּשׁ? הַתַּעֲלִית בְּחִיידָךְ עַל בְּנֵי אָדָם,
הַתַּעֲלִית בְּפִטְרָךְ וְנִסְתַּרָה דְּמוֹתָךְ.
מִפְּתָחוֹת רַבּוֹנָךְ נִמְסְרוּ בִידָךְ תַּמִּיד.

רַעִים, אָמְרוּ נִצִּיר דְּמוֹת שֶׁל אֲרִיָּה
בְּרַפְּת שְׁלוֹ, וַיִּסְתַּכֵּל בְּזָה וַיִּפְחַד מִמֶּנּוּ.
בְּךָ שְׁמַעוֹן שׁוֹר, יְהוּדָה אֲרִיָּה.
שְׁמַעוֹן לֹא זָכָה לְבִרְכּוֹת, אֶלָּא הִדְבִּיק
אוֹתוֹ מֹשֶׁה לִּיהוּדָה. כְּתוּב כֵּאֵן (דברים לג)
שְׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה, וְכְתוּב שָׁם (בראשית
כט) כִּי שְׁמַע ה' כִּי שָׁנוּאָה אֲנָכִי. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, שְׁמַעוֹן וְלֹוִי, אֲבִיָּהֶם הָעֵלֶם
לְמֹשֶׁה. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, מָה הַטַּעַם

תא חזי, יעקב הוה ליה ארבע נשין, ואוליד בנין
מבֿלהו, (דף קלז ע"ב) ואסתֿליק (נ"א ואשתֿלים) בנשוי. כד
בעא יעקב לאסתֿלקא, שכינתא קיימי עלוי, בעא
לברוכי לאלין, ולא יכיל, מקמי שכינתא דדחיל.
אמר, היך אעביד, דהא תרווייהו מסטרא דדינא
קשיא קא אתיין. אי אתקיף בשכינתא לא יכילנא,
דהא ארבע נשין הוו לי, ואשתֿלימנא בהון. אלא
אסֿלק לון למארי דביתא, דהא (ביה) ביתא ברעותיה
קיימא, ומה דבעי יעביד.

כך יעקב אמר, חולקין דנשין ובנין הא נסבית
בהאי עלמא, ואשתֿלמנא, היך אתקיף
במטרוניתא יתיר, אלא אסֿלק מלין למארי
מטרוניתא, והוא יעביד מה דבעי, ולא ידחל.

תא חזי, מה כתיב, (דברים לג) וזאת הברכה אשר ברך

לשון הקודש

הפית, שהרי וכו' הפית עומד ברשותו,
ומה שירצה - יעשה.

כך יעקב אמר, חלקים של נשים ובנים
הרי לקחתי בעולם הזה ונשלמתי, ואיך
אתחזק בנבירה יותר? אלא אעלה
הדברים לבעל הנבירה, והוא יעשה מה
שירצה, ולא יפחד.

בא ראה מה כתוב, (דברים לג) וזאת
הברכה אשר ברך משה איש האלהים,

בא ראה, ליעקב היו ארבע נשים,
והוליד בנים מבֿלן, והתעלה ונתקן
בנשותיו. בשרצה יעקב להסתלק,
עמדה עליו שכינה. רצה לברך את
אלה ולא יכל, מלפני השכינה שפחד.
אמר, איך אעשה, שהרי שניהם באו
מצד הדין הקשה? אם אחזיק בשכינה
- לא יכלתי, שהרי היו לי ארבע נשים
ונתקנתי בהן, אלא אעלה אותן לבעל

מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, מֵאֲרִיָּה
 דְּמִטְרוּנִיתָא. בְּמָה דְּכְתִיב, (במדבר ל) אִשָּׁה יְקִימֵנוּ
 וְאִשָּׁה יִפְּרֵנוּ. וְהָא (במדבר ז) כֹּלֶת מֹשֶׁה כְּתִיב. וְעַל דָּא,
 מֹשֶׁה בָּרִיד מָאן דְּבַעָא וְלֹא דְחִיל, כְּדֹא וְקִימָנָא. וּבְגִין
 כֶּךָ אָמַר יַעֲקֹב, הָא חֲמִינָן דְּבָנֵי אֱלִין בְּסִטְרָא דְּדִינָא
 קִשְׂיָא, (ליתיה) יִיתִי מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא וְיִכְרֹךְ לֹון.

מֹשֶׁה וְדָאִי אִישׁ הָאֱלֹהִים הָיָה, וְרַעוּתִיָּה עֶבֶד
 בְּבֵיתִיָּה, בְּמָה דְּאֵת אָמַר אִשָּׁה יְקִימֵנוּ. הָדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (במדבר י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה ה'. וְאִשָּׁה
 יִפְּרֵנוּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר י) וּבִגְדָהּ יֹאמַר שׁוּבָה
 ה'. וְדָאִי רַעוּתִיָּה עֶבֶד מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא וְלִית דְּיִמְחִי
 בִּידֵיהּ. כְּבֵר נָשׁ דְּגִזֹּר עַל אֲנִתִּיָּה, וְעַבְדָּא רַעוּתִיָּה.
 וְעַל דָּא יַעֲקֹב אָף עַל גַּב דְּהוּא אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיִּי,
 לֹא הוּא מֵאֲרִי דְּבֵיתָא, אֱלָא לְתַתָּא, מֹשֶׁה הוּא
 לְעִילָא, בְּגִין כֶּךָ סָלִיק לֹון לְמֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא:

לשון הקודש

עוֹשֶׂה בְּבֵיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִשָּׁה
 יְקִימֵנוּ, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 קוּמָה ה'. וְאִשָּׁה יִפְּרֵנוּ, זֶהוּ שְׁכָתוֹב
 וּבִגְדָהּ יֹאמַר שׁוּבָה ה'. וְדָאִי שֶׁבַע
 הַבֵּית עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ וְאִין מוֹחָה בִּידוֹ,
 כְּמוֹ לְאָדָם שְׁגִזֹּר עַל אִשְׁתּוֹ, וְהִיא
 עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ. וְעַל כֶּךָ יַעֲקֹב, אָף עַל גַּב
 שְׁהִיָּה אָחוּז בְּעֵץ הַחַיִּים, לֹא הָיָה בַּעַל

בַּעַל הַבֵּית, בַּעַל הַגְּבִירָה, כְּכָתוּב (במדבר
 ל) אִשָּׁה יְקִימֵנוּ וְאִשָּׁה יִפְּרֵנוּ, שְׁהִירִי (שם
 ז) כֹּלֶת מֹשֶׁה כְּתוֹב. וְעַל כֵּן מֹשֶׁה מְכַרְךָ
 אֶת מִי שְׂרוּצָה בְּלִי כְּחֹד, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.
 וְלָכֵן אָמַר יַעֲקֹב, הִרִי רְאִיתִי שְׁבָנֵי אֱלֹהִים
 הֵם בְּצֹד הַדִּין הַקָּשָׁה, וְכִיאוּן יָבֹא בַּעַל
 הַבֵּית וְיִכְרֹךְ אוֹתָם.

מֹשֶׁה וְדָאִי אִישׁ הָאֱלֹהִים הָיָה, וְרַעוּתִיָּה

בְּסוֹדָם אֵל תִּבְנֶה נַפְשִׁי וְגו', רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר,
 (תהלים כה) **סוֹד יְיָ לִירָאִיו וְגו'. סוֹד יְיָ לִירָאִיו,**
 רָזָא עֲלָאָה דְּאוֹרֵייתָא, לָא יְהִיב קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
 אֲלָא לְאִינוּן דְּחִלִּי חֲטָאָה. וּמֵאן דְּאִינוּן דְּחִלִּי חֲטָאָה,
 אֲתִגְלִי לִזְנוּן רָזָא עֲלָאָה דְּאוֹרֵייתָא. וּמֵאן אִיהוּ רָזָא
 עֲלָאָה דְּאוֹרֵייתָא, הֵוִי אִימָא דָּא אֶת קִימָא קִדִּישָׁא,
 דְּאֶקְרִי סוֹד יְיָ בְּרִית קִדְשָׁא.

שְׁמַעוֹן וְלֹוִי, אֲטַרְחוּ גִרְמֵייהוּ עַל הָאִי סוֹד, בְּאַנְשֵׁי
שָׁכֶם, דִּיגִזְרוּן גִּרְמֵייהוּ וַיִּקְבְּלוּ עָלֵיהוֹן הָאִי
סוֹד. וַיִּקְרָא אֶסְהִיד, בְּמִרְמָה. תוּ בְּעוֹבְדָא דְּזִמְרִי בֶן
סְלוּא, דְּפָסֵל הָאִי סוֹד. וַיַּעֲקֹב אָמַר בְּסוֹדָם אֵל תִּבְנֶה
נַפְשִׁי. מָאִי נַפְשִׁי. דָּא נַפְשָׁא דְּעֶאֱלָת וְאַתְאַחַדְתָּ
בְּבְרִית עֲלָאָה לְעִילָא, וְאֶקְרִי נַפְשִׁי צְרוּרָא דְּחֵיִי.

לשון הקודש

ה' ברית קדש.

שְׁמַעוֹן וְלֹוִי הִטְרִיחוּ עֲצָמָם עַל סוֹד זֶה
 בְּאַנְשֵׁי שָׁכֶם שְׂיָמולוּ עֲצָמָם וַיִּקְבְּלוּ
 עֲלֵיהֶם סוֹד זֶה, וְהַפְסוּק מַעִיד
 שֶׁבְּמִרְמָה. וְעוֹד, בְּמַעֲשֵׂה זִמְרִי בֶן סְלוּא
 שֶׁפָּסֵל אֶת הַסוֹד הַזֶּה. וַיַּעֲקֹב אָמַר,
 בְּסוֹדָם אֵל תִּבְנֶה נַפְשִׁי. מִי זֶה נַפְשִׁי? זֶה
 נַפְשִׁי שֶׁנִּכְנָסָה וְנִאֲחָזָה בְּבְרִית הָעֲלִיוֹנָה
 לְמַעְלָה, וְנִקְרָאת נַפְשִׁי צְרוּר הַחַיִּים.

הַבֵּית אֱלֹא לְמָטָה. מֹשֶׁה הוּא לְמַעְלָה,
 וְלָכֵן הָעֵלָה אוֹתָם לְבַעַל הַבֵּית.
בְּסוֹדָם אֵל תִּבְנֶה נַפְשִׁי וְגו', רַבִּי אֲבָא
פָתַח וְאָמַר, (תהלים כה) סוֹד ה' לִירָאִיו וְגו'.
 סוֹד ה' לִירָאִיו – הַסוֹד הָעֲלִיוֹן שֶׁל
 הַתּוֹרָה לֹא נִתֵּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא
 לְאוֹתָם יִרְאֵי חֲטָא, וּמִי שֶׁהֵם יִרְאֵי
 חֲטָא, מִתְּנַלָּה לָהֶם סוֹד עֲלִיוֹן שֶׁל תּוֹרָה.
 וּמִיָּהוּ סוֹד הָעֲלִיוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה? הֵוִי
 אוֹמֵר זֶה אוֹת בְּרִית קִדְשָׁא, שֶׁנִּקְרָאת סוֹד

בְּקִהְלָם אַל תִּתֵּן כְּבוֹדִי. הֵא אֹקְמוּהָ, כְּמָה דָּאתָ
אָמַר, (במדבר טז) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קָרַח. אַל תִּתֵּן
כְּבוֹדִי, דָּא כְבוֹד יִשְׂרָאֵל סֵתָם. וְעַל דָּא לֹא בָרִיךְ
לֹון אַבוּהוֹן, בְּגִין דְּסָלִיק לֹון לְמוֹשֶׁה. רַבִּי חֵיִיא אָמַר,
מִתְּנִי קָרְאִי (חסר) (ובגניני כד) (ס"א משמע) דְּלֹא אֶתְאַחִיד דָּא
בְּדָא, וְאַצְטְרִיךְ הָכִי. וְעַל דָּא אֵית בֵּיה פִּלָּא, וְלִית
לָךְ דָּרָא בְּעֵלְמָא, דְּלֹא נַחְתָּא דִּינָא דְלַהוֹן לְקַטְרָגָא
בְּעֵלְמָא וְאַסְגִּיאוּ מִתְּדַרֵּי עַל פְּתִיחֵיהוּ דְּבָנֵי נָשָׂא, הֵא
לָךְ פִּלָּא. (ס"א הָא לְקַבֵּל הָא):

יְחֻדְתָּ אֶתְהָ יִדְוּךְ אַחִיד יָדְךָ בְּעֶרְףְּ אִיבִיד וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תהלים קד) עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים
וְגו'. עֲשֵׂה יָרֵחַ בְּגִין לְקַדְשָׁא בֵּיה רִישׁ יֶרֶחִין, וְרִישׁ
שְׁתִּין. וְלַעֲלָמִין סִיחָרָא לֹא נָהִיר אֱלָא מִשְׁמִשָּׂא, וְכֹד
שְׁמִשָּׂא שְׁלִיט, סִיחָרָא לֹא שְׁלֵטָא. כֹּד אֶתְבְּנִישׁ

לשון הקודש

בְּעוֹלָם, וּמִתְרַבִּים הַמִּתְנַזְרִים עַל
הַפְּתִיחוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם. הִנֵּה לָךְ הַכֹּל זֶה
כְּנֶגֶד זֶה.

יְחֻדְתָּ אֶתְהָ יִדְוּךְ אַחִיד יָדְךָ בְּעֶרְףְּ
אִיבִיד וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תהלים קד)
עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים וְגו'. עֲשֵׂה יָרֵחַ, כְּדִי
לְקַדֵּשׁ בּו רִאשֵׁי חֳדָשִׁים וְרִאשֵׁי שָׁנִים.
וְלַעֲלָמִים הַלְבֵּנָה מְאִירָה רַק מִן
הַשֶּׁמֶשׁ, וּבְשִׁשְׁלֹשֶׁת הַשָּׁמֶשׁ - לֹא

בְּקִהְלָם אַל תִּתֵּן כְּבוֹדִי, חֲרִי פִרְשִׁי, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר טז) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם
קָרַח. אַל תִּתֵּן כְּבוֹדִי - זֶה כְּבוֹד
יִשְׂרָאֵל סֵתָם. וְלָכֵן לֹא בִרְךְ אוֹתָם
אַבְיָהֶם, מִשּׁוֹם שֶׁהִעֲלָה אוֹתָם לְמוֹשֶׁה.
רַבִּי חֵיִיא אָמַר, מִהַפְּסוּקִים הִלְלוּ וּמִשּׁוֹם
כֹּד [משמע] שֶׁלֹא נֶאֱחָז זֶה בְּזֶה, וְהַצְטַרֵּךְ
כֹּד. וְלָכֵן יֵשׁ בּו הַכֹּל, וְאֵין לָךְ דִּוּר
בְּעוֹלָם שֶׁלֹא יוֹרֵד דִּין שְׁלָהֶם לְקַטְרָג

שְׁמִשָּׁא, בְּדִין סִיחָרָא שְׁלָטָא, וְלִית חוּשְׁבָן לְסִיחָרָא
אָלָא כּד אֲתַכְנִישׁ שְׁמִשָּׁא.

וְתַרְוֵייהוּ עֲבַד קֳדָשָׁא בְּרִידָּה הוּא לְאַנְהָרָא. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיֵּתֶן אֹתָם אֱלֹהִים
בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְהָיוּ לְאוֹתוֹת,
אֲלֵין שִׁבְתוֹת, דְּכְּתִיב, (שמות לא) כִּי אוֹת הִיא. וְלִמּוּעָדִים,
אֵינּוֹן יוֹמִין טָבִין. וְלִיָּמִים, אֲלֵין רִישֵׁי יָרְחִין. וְלִשְׁנִים,
אֲלֵין רִישֵׁי שָׁנִין. דְּלַחֲוֹן אוֹמוֹת הָעוֹלָם עֲבָדִין חֲשְׁבָן
לְשְׁמִשָּׁא, וַיִּשְׁרָאֵל לְסִיחָרָא.

וְאַזְלָא הָא, כִּי הָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (ישעיה
ט) הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לֹו הַגְּדִלְתָּ הַשְׁמֹחָה. הִרְבִּיתָ
הַגּוֹי, אֲלֵיךְ יִשְׂרָאֵל, דְּכְּתִיב בָּהּ (דברים ד) כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל.
וְכְּתִיב, (דברי הימים א יז) גוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. לֹו, בְּגִינִיָּה. הַגְּדִלְתָּ
הַשְׁמֹחָה (מִמֶּשֶׁ), דָּא סִיחָרָא, דְּאֲתַרְבִּיאֵת בְּנֵהוּרָא

לשון הקודש

רִאשֵׁי חֲדָשִׁים. וְלִשְׁנִים – אֵלּוּ רִאשֵׁי
שָׁנִים. שִׁיחֵיו אֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹשִׂים
חֲשְׁבֹוֹן לְשְׁמִשָּׁא, וַיִּשְׁרָאֵל לְלִבְנָה.
וְזֶה הוֹלֵךְ כְּמוֹ שְׁאֵמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
כְּתוּב (ישעיה ט) הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לֹו הַגְּדִלְתָּ
הַשְׁמֹחָה. הִרְבִּיתָ הַגּוֹי – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל,
שְׁכָתוֹב בָּהֶם (דברים ד) כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל,
וְכְּתוּב גוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. לֹו – בְּשִׁבְלֹו.
הַגְּדִלְתָּ הַשְׁמֹחָה (מִמֶּשֶׁ) – זֶה הַלִּבְנָה

שׁוֹלֵטת הַלִּבְנָה, וּבְשִׁמְתַּכְנֶסֶת הַשְׁמִשָּׁא,
אִזְ שׁוֹלֵטת הַלִּבְנָה, וְאִין חֲשְׁבֹוֹן לְלִבְנָה
אָלָא רַק בְּשִׁמְתַּכְנֶסֶת הַשְׁמִשָּׁא.
וּשְׁנִיָּהֶם עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהָאִיר, וְהוּא שְׁכָתוֹב (בראשית א) וַיֵּתֶן אֹתָם
אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל
הָאָרֶץ וְגו'. וְהָיוּ לְאוֹתוֹת – אֵלּוּ שִׁבְתוֹת,
שְׁכָתוֹב (שמות לא) כִּי אוֹת הִיא. וְלִמּוּעָדִים
– אֵלּוּ יָמִים טוֹבִים. וְלִיָּמִים – אֵלּוּ

בְּגִיּוֹתָיו וְיִשְׂרָאֵל. אִמּוֹת הָעוֹלָם לְשִׁמְשָׁא, וְיִשְׂרָאֵל
 לְסִיחָרָא, הֵי מְנִיחֵהוּ עָדִיף. וְדָאִי סִיחָרָא (דף רלו ע"א)
 לְעִילָא, וְשִׁמְשָׁא דְאִמּוֹת הָעוֹלָם, תַּחֲתֵּי הָאִי סִיחָרָא
 הוּא, וְהָהוּא שִׁמְשָׁא מִהָאִי (ס"א סטרא) סִיחָרָא נְהִיר.

חָמִי מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל, לְהוֹ. יִשְׂרָאֵל אֲחִידוּ בְּסִיחָרָא,
 וְאַשְׁתִּלְשְׁלוּ בְּשִׁמְשָׁא עֲלָאָה, וְאַתְאַחֲדוּ בְּאַתֵּר
 (בִּיה) (ס"א דְּנִהִיר לְשִׁמְשָׁא) דְּנִהִירָא מִשִּׁמְשָׁא עֲלָאָה, וּמִתְדַבְּקוּ
 בֵּיה, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקְתֶּם בֵּין אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 בְּלָכֶם הַיּוֹם.

יְהוּדָה אַתָּה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מַלְכוּת לְיְהוּדָה
 אֲתִקְנִים, וְהֵינִי דְאִמְרִינֵן, מָאִי דְכְתִיב, (בְּרָאשִׁית
 כט) הַפַּעַם אִוְדָה אֶת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה, אִוְדָה
 אֶת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רְגֵלָא רְבִיעָאָה לְכַרְסִיא. יְה"ו, דָּא
 רְשִׁימָא דְשִׁמָּא עֲלָאָה, וּבְמַה אֲשַׁתְּלִים, בְּה"א (ס"א

לשון הקודש

שְׁמַתְנַדְלַת בָּאוּר בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. לְשִׁמְשׁ שְׁמַתְנַדְלַת מִהַשֶּׁמֶשׁ הָעֲלִיּוֹן
 אִמּוֹת הָעוֹלָם לְשִׁמְשׁ, וְיִשְׂרָאֵל לְלִבְנָה, אִיזָה מֵהֶם עָדִיף? וְדָאִי הַלִּבְנָה לְמַעְלָה,
 וְהַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל אִמּוֹת הָעוֹלָם תַּחַת הַלִּבְנָה הוּא, וְאוֹתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ מִזֶּה וְהַצֵּד הַלִּבְנָה
 מֵאִיר.

רְאָה מַה בֵּינָם לְבֵין יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל
 אֲחֻזִּים בְּלִבְנָה, וְהַשֶּׁתִּלְשְׁלוּ בְּשִׁמְשׁ
 הָעֲלִיּוֹנָה, וְנִאֲחֻזּוּ בְּמָקוֹם [בו] וְשִׁמְאִיר

וְנִדְבָקִים בּוֹ, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם
 הִדְבַּקְתֶּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.
 יְהוּדָה אַתָּה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
 מַלְכוּת הַתִּקְוִימָה לְיְהוּדָה, וְהֵינִי מַה
 שְׁאִמְרִנּוּ, מֵהוּ שְׁכָתוּב (בְּרָאשִׁית כט) הַפַּעַם
 אִוְדָה אֶת ה', מִשּׁוּם שֶׁהוּא רְבִיעִי אִוְדָה
 אֶת ה', מִשּׁוּם שֶׁהוּא רְגֵל רְבִיעִי לְכַסָּא.
 יְה"ו זֶה רִשְׁם שֶׁל הַשֶּׁם הָעֲלִיּוֹן, וּבְמַה

בְּדִלְתָּהּ, וְהֵינּוּ הֵ"א בַּתְּרָאָה דְּשָׁמָא קְדִישָׁא. שָׁמָא
 קְדִישָׁא שְׁלִים בְּאַתּוּוֹי, וְקִשְׁר דְּאַחִיד לֹון, עַל דָּא
 יוֹדוּךְ אַחִיד, דְּמַלְכוּ לָךְ אַתְחִיזָא לְאַתְקִימָא וְדָאי.
 (הושע יב) וַיהוּדָה עַד רָד עִם אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן,
 מָאן קְדוּשִׁים, אֵלִין קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִין, דְּבָלְהוּ אוּדָן
 לְגַבִּיָּה, וְשׁוּיָה נֶאֱמָן, בְּגִין כָּךְ הוּא קְדַמָּא בְּכוּלָא,
 הוּא מַלְכָא עַל כֻּלָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מְלָךְ
 פְּנִימָה. כָּל כְּבוֹדָה, דָּא בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, כְּבוֹדָה,
 בְּגִין דְּאִיהוּ כְּבוֹד, דָּא עַל דָּא, דָּא דָּכַר, וְדָא נִיקְבָּא
 (ס"א דָּא נִיקְבָּא), וְאַתְקַרֵּי כְּבוֹדָה. בֵּת מְלָךְ, הֵינּוּ בֵּת שְׁבַע,
 בֵּת קוּל דְּאִיהוּ קוּל גְּדוּל, וְהָאִי מְלָךְ עֲלָאָה הוּא.
 פְּנִימָה, בְּגִין דְּאִית מְלָךְ דְּלָאוּ אִיהוּ לְגוּ כְּבוֹתִיָּה, וְהָאִי
 כְּבוֹדָה בֵּת מְלָךְ.

לשון הקודש

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מה) כָּל
 כְּבוֹדָה בֵּת מְלָךְ פְּנִימָה. כָּל כְּבוֹדָה – זוּ
 בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. כְּבוֹדָה – מְשוּם שְׁהוּא
 כְּבוֹד, זֶה עַל זֶה. זֶה זָכַר וְזוּ נִקְבָּה וְזוּ
 נִקְבָּה, וְנִקְרָאת כְּבוֹדָה. בֵּת מְלָךְ – הֵינּוּ
 בֵּת שְׁבַע, בֵּת קוּל שְׁהוּא קוּל גְּדוּל, וְזֶהוּ
 מְלָךְ הָעֲלִיּוֹן. פְּנִימָה – מְשוּם שֵׁישׁ מְלָךְ
 שְׁאִינוּ לְפָנִים כְּמוֹתוֹ, וְזוּ כְּבוֹדָה בֵּת
 מְלָךְ.

נִשְׁלָם? בַּה"א וּבְדִלְתָּהּ, וְהֵינּוּ הֵ"א
 אַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 נִשְׁלָם בְּאַתּוּתִיּוֹ, וְקִשְׁר שְׁאוּחֻז אוּתָן,
 עַל כָּךְ יוֹדוּךְ אַחִיד, שְׁהַמְלָכוֹת לָךְ
 רְאוּיָה לְהִתְקַיֵּם וְדָאי. (הושע יב) וַיהוּדָה עַד
 רָד עִם אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן. מִי
 הַקְּדוּשִׁים? אֵלּוּ קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, שְׁכָלָם
 מוֹדִים לוֹ וְשִׁמּוּ אוֹתוֹ נֶאֱמָן, לָכֵן הוּא
 רִאשׁוֹן בְּכָל, הוּא מְלָךְ עַל כֻּלָּם.

מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה, בְּגִין דְּאֶתְלַבֶּשֶׁת
וְאֶתְאַחַדְתְּ בְּגִבּוֹרְתָא עֲלָאָה, וְהָאִי,
אוּף נָמִי מֶלֶךְ אַקְרִי, וּבְגִינָה קִיִּימָא אֶרְעָא.
אִימָתִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאֶתְאַחַדְתְּ בְּמִשְׁפָּט. כְּמָה דְּאֶתְ
אֶמֶר, (משלי כט) מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ. וְדָא
קִרְיָנָא מִלְכוּ דְּשָׁמַיָא, וְיְהוּדָה אֶתְאַחֲדִיד בָּהּ, וְיִירִית
מִלְכוּתָא דְּבִארְעָא.

רַבִּי (אבא) יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ קְאָזְלִי בְּאַרְחָא.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נִפְתַּח בְּמִלִּי דְּאוֹרִייתָא וְנִיזִיל.
פִּתַּח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (בראשית ג) וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם וַיֵּשְׁבֶן
מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיָּא. אָבֵל
וַיִּגְרֹשׁ, כְּבָר נָשׁ דְּגִרִּישׁ לְאַנְתִּיתִיהּ, אֶת הָאָדָם דִּיִּיקָא.
תָּא חַזִּי, רָזָא דְּמִלְכָּה, אָדָם בְּמָה דְּחֻטָּא אֶתְפַּס,
וְגִרִּים מוֹתָא לִיהּ וּלְכָל עֲלָמָא, וְגִרִּים לְהֵהוּא.

לשון הקודש

רַבִּי (אבא) יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ הוֹלָכִים
בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נִפְתַּח בְּדִבְרֵי
תוֹרָה וְנִלְךְ. פִּתַּח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (בראשית
א) וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם וַיֵּשְׁבֶן מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן
וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאַרְוֵהוּ חֲתָבִירִים, אָבֵל
וַיִּגְרֹשׁ, כְּמוֹ כֵּן אָדָם שְׁמִיגְרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ,
אֶת הָאָדָם דִּיקָא.

בֵּא רָאָה סוּד הַדְּבָר, אָדָם נִתְפַּס בְּמָה

מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה, מִשּׁוּם
שְׁהֶתְלַבֶּשֶׁה וְנִתְאַחַד בְּגִבּוֹרָה עֲלִיוֹנָה, וְגַם
זֶה נִקְרָא מֶלֶךְ, וּבִשְׂבִילָה עוֹמְדָת הָאֶרֶץ,
מָתִי? בְּשַׁעְה שְׁנֵאחֻזָּת בְּמִשְׁפָּט, כְּמוֹ
שְׁנֵאמֶר (משלי כט) מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד
אֶרֶץ. וְלִזּוֹ קוֹרְאִים מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם,
וְיְהוּדָה נִתְחַז בָּהּ, וַיִּרֶשׁ הַמִּלְכוּת
שְׁבִארְעָא.

אֵילָנָא דְחָטָא בֵּיה תִירוּכִין, לְאַתְרָכָא בֵּיה,
וּלְאַתְרָכָא בְּבִנְיָ לְעֵלְמִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּגְרֹשׁ
אֶת הָאָדָם, אֶת דִּיִּיקָא, בְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה ז) וְאַרְאֶה
אֶת ה'. אוֹף הָכִי אֶת הָאָדָם.

וַיֵּשְׁבִין מִקְדָּם לְגִן עֵדֶן וְגו', הָאִי לְתַתָּא. וּבְמָה
דְּכְרוּבִים לְעֵילָא, אִית כְּרוּבִים לְתַתָּא, וְהָאִי
אֵילָנָא אֲשֶׁרִי עַלִייהו. וְאֶת לַחַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת,
אֵינוֹן טַפְסִי דְשִׁלְהוֹבִי דְאַשָּׁא, מִהֵהוּא חֲרָבָא
דְּמִתְלַחֶטָא. הַמִּתְהַפֶּכֶת, דָּא הָאִי חֲרָבָא, דִּיִּינְקָא
בְּתֵרִין סְטֵרִין, וְאַתְהֶפְכָּא מִסְטֵרָא דָּא לְסְטֵרָא אַחֲרָא.

דְּבָר אַחֵר הַמִּתְהַפֶּכֶת, דָּא לַחַט אֵינוֹן טַפְסִי
דְשִׁלְהוֹבָא (ס"א דְּמַלְכוּתָא) דְּקֶאֱמָרֵן, דְּמִתְהַפֶּכֶן
לְזַמְנִין גּוֹבְרִין וּלְזַמְנִין נָשִׁין, וּמִתְהַפֶּכֶן מִדּוּכְתִּייהו

לשון הקודש

לַחַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת אֵלוּ דְּנִגְמַת
שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל אֵשׁ מֵאוֹתָהּ הַחֶרֶב
שֶׁמִּתְלַחֶטֶת. הַמִּתְהַפֶּכֶת – זֶה הַחֶרֶב הַזֶּה,
שִׁינְקָת בְּשָׁנֵי צִדִּים, וּמִתְהַפֶּכֶת מִצֵּד זֶה
לְצֵד אַחֵר.

דְּבָר אַחֵר, הַמִּתְהַפֶּכֶת – זֶה לַחַט אוֹתָן
צוּרוֹת הַשְּׁלֵהֶבֶת וְשֶׁל הַמְּלָכוֹת שְׁאֵמְרָנוּ,
שֶׁמִּתְהַפֶּכֶת לַפְעָמִים גּוֹבְרִים וְלַפְעָמִים
נָשִׁים, וּמִתְהַפֶּכֶת מִמְּקוֹמָם לְכָל, וְכָל זֶה

שְׁחָטָא, וְגַרְם מוֹת לוֹ וּלְכָל הָעוֹלָם, וְגַרְם
לְאוֹתוֹ עֵץ שְׁחָטָא בּוֹ גְרוּשִׁים, לְהַגְרֵשׁ בּוֹ
וּלְהַתְגַּרֵּשׁ בְּבִנְיָ לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב
וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם, אֶת דִּוְקָא, בְּכָתוּב
(ישעיה ז) וְאַרְאֶה אֶת ה'. אִף כָּאֵן אֶת
הָאָדָם.

וַיֵּשְׁבִין מִקְדָּם לְגִן עֵדֶן וְגו' – זֶה לְמַטָּה.
כְּמוֹ שְׁכְרוּבִים לְמַעְלָה, יֵשׁ כְּרוּבִים
לְמַטָּה, וְהַשְׂרָה הָעֵץ הַזֶּה עֲלֵיהֶם. וְאֶת

לְכָל־אֶ. וְכָל דָּא, לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרֹךְ עֵין הַחַיִּים. מֵאֵן
דְּרֹךְ, בְּמָה דַּאתְּ אָמַר, ^(ישעיה מג) תְּנוּתֵן בֵּינָם דְּרֹךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שִׁפּוּר, וְהָכִי הוּא וְדָאִי, דְּגָרִים
אָדָם לְהַחֲוֹא אֵילָנָא דְחֲטָא בֵּיה לְאַתְרֵכָא,
וְאִפִּילוּ שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא נָמִי, בְּמָה דַּאתְּ אָמַר, ^{(ישעיה}
^{ב)} וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, אֲבָל שִׁפּוּר קָאִמְרַתְּ,
דְּהָא מוֹדִיכְתִּיהָ מִשְׁמַע, דְּכִתִּיב וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם, בְּגִין
דְּדָא שְׁלִימוּ דָאָדָם הוּא.

וּמַה־הוּא יוֹמָא אֲתִפְגִּים סִיחָרָא, עַד דַּאתָּא נַח
וְעָאֵל בְּתִיּוּבְתָא ^(נ"א בְּתִיּוּבְתָא). אָתוּ חִיבִיָּא
וְאֲתִפְגִּים. עַד דַּאתָּא אֲבָרְהָם ^(וְאֲתִקְנִימוּ), וְקִיּוֹמָא בְּשְׁלִימוּ
דִּיעֲקֹב וּבְנָוִי. וְאָתָּא יְהוּדָה וְאַחִיר בֵּיה, וְאֲתִקַּף
בְּמַלְכוּתָא, וְאַחֲסִין לִיה אַחֲסַנְתָּ עֲלִמִין, הוּא וְכָל בְּנָוִי
בְּתִרְוִי, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, יְהוּדָה אָתָּה יוֹדוּךְ אַחִיד.

לשון הקודש

מִשְׁמַע, שְׁכָתוּב וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם,
מִשׁוּם שְׁזוּהֵי שְׁלֵמוֹת הָאָדָם.
וּמֵאֲוֹתוֹ יוֹם נִפְגְּמָה הִלְכָּנָה, עַד שְׁבָא
נַח וְנִכְנָם בְּתִשׁוּבָה ^(לְתַכְחָה). בָּאוּ
הָרָשָׁעִים וְנִפְגָּם. עַד שְׁבָא אֲבָרְהָם
וְעֶמְדוֹן וְעָמֵד בְּשְׁלֵמוֹת שֶׁל יַעֲקֹב וּבְנָיו.
וְבָא יְהוּדָה וְאַחֲזוּ בָהּ, וְהִתְחַזַּק בְּמַלְכוּת,
וַיִּגְרֹשׁ אוֹתָהּ יִרְשֵׁת עוֹלָמִים הוּא וְכָל

בְּדִי לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרֹךְ עֵין הַחַיִּים. אִיזוֹ
דְּרֹךְ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^(שם מג) תְּנוּתֵן בֵּינָם
דְּרֹךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יָפָה, וְכֹךְ זֶה וְדָאִי
שְׁגָרָם אָדָם לְאוֹתוֹ עֵין שְׁחָטָא בּוֹ
לְהַתְגַּרֵּשׁ, וְגַם לְשְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר ^(שם א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם,
אֲבָל יָפָה אִמְרַתְּ, שְׁהָרִי מִמְקוֹמוֹ

(ס"א בגין דדיליה מלכותא עליהו, כמח דאת אמר, (דברי הימים א ה) כי יהודה גבר באחיו, יודף אחיד) וְדַאי בְּשַׁעְתָּא דְקַיִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דְּכֻלְהוּ אוּדוּ לִיה, וְנַחְתוּ אֲבַתְרִיה בַּיַּמָּא.

יְדֵךְ בְּעֶרְףְּ אִבִּיךָ, כְּמַח דְּאֵת אָמַר, (שופטים א) יְהוּדָה יַעֲלָה (בַּתְּחִילָה). יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ בְּנֵי אָבִיךָ, כְּלָלָא דְכָל אֵינוֹן שְׂאֵר שְׁבָטִין, בְּגִין דָּא בְּנֵי אָבִיךָ, וְלֹא בְּנֵי אָמֶךְ. בְּנֵי אָבִיךָ, הָא כְּלָהוּ שְׂאֵר שְׁבָטִין, דְּאָף עַל גַּב (בספרים ישנים דאינון אתפליגו) דְּאֵתְפֻּלִּיג לְתַרִּין מַלְכוּוֹן, כִּד תְּהוּ סְלָקִין לִירוּשָׁלַם, תְּהוּ סְגִדִין וְכַרְעֵן לְמַלְכָּא דְּבִירוּשָׁלַם, בְּגִין דְּמַלְכוּתָא דִירוּשָׁלַם, (דף רלז ע"ב) מַמְלַכוּתָא קַדִּישָׁא (שְׁלָמָא) מְנִיה הוּה.

יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ, וְלֹא כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲווּ, דְּאִי כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲווּ, לְאוּסָפָא לְשָׂאֵר עַמּוּן. וַיִּשְׁתַּחֲווּ

לשון הקודש

הַשְּׁבָטִים, מְשׁוּם זֶה בְּנֵי אָבִיךָ וְלֹא בְּנֵי אָמֶךְ. בְּנֵי אָבִיךָ – הָרִי כָּל שְׂאֵר הַשְּׁבָטִים. שְׂאֵף עַל גַּב וְשֶׁם נַחֲלָקוֹן שְׁנַחֲלָקוֹ לְשִׁתֵּי מַלְכוּת, כְּשֶׁהִיוּ עוֹלָם לִירוּשָׁלַם הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְמֶלֶךְ שְׁבִירוּשָׁלַם, מְשׁוּם שְׁמַלְכוּת יְרוּשָׁלַם מַמְלַכוּת הַקְּדוּשָׁה. [שולמֵת] מִמֶּנּוּ הִיָּתָה יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ, וְלֹא כְּתוּב וַיִּשְׁתַּחֲווּ,

בְּנֵי אַחֲרֵיו. זֶהוּ שְׁכַתוּב יְהוּדָה אֵתָה יוֹדֹף אַחִיד. וּמְשׁוּם שְׁמַלְכוּת שְׁלוּ עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁנַמָּר (דברי הימים-א ה) כי יהודה גבר באחיו. יוֹדֹף אַחִיד וְדַאי בְּשַׁעְתָּא שְׁעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם, שְׁכֻלָם הוּדוּ לוֹ וַיִּרְדּוּ אַחֲרֵיו לָיִם.

יְדֵךְ בְּעֶרְףְּ אִבִּיךָ, כְּמוֹ שְׁנַמָּר (שופטים א) יְהוּדָה יַעֲלָה (בַּתְּחִילָה). יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ בְּנֵי אָבִיךָ, כְּלָל שֶׁל כָּל אוֹתָם שְׂאֵר

לֹא כְּתִיב, אֶלָּא בְּזִמְנָא דִּי יֵיתִי מִלְפָּא מְשִׁיחָא, דְּכְתִיב,
 (ישעיה מט) שָׂרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ, הִשְׁתָּא דְאָמַר וַיִּשְׁתַּחֲווּ,
 לְאַחֲזָא דְיִשְׂרָאֵל בְּלָהוּ בְּלַחֲוֵייהוּ, בְּלָהוּ וּפְלַחוּ
 לְרִישָׁא דְגּוֹלָה, לְרֹאשׁ דְּבָבֵל, וְלֹא שְׂאֵר עַמּוּיָּן:

גּוֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה, בְּקִדְמִיתָא גּוֹר, וּלְבַתֵּר אֲרִיָּה,
 וְרֹזָא דְמִלָּה בְּקִדְמִיתָא נַעַר, וּלְבַתֵּר אִישׁ, (שמות טו)
 יִי אִישׁ מִלְחָמָה. מִטָּרְף בְּנֵי עָלִית, מָאִי מִטָּרְף.
 לְאַבְלָלָא מִלְאָךְ הַמּוֹת, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא עַל טָרְף,
 לְשִׁיצָאָה בְּנֵי עֲלָמָא, וְלֹא מְשִׁיב. בְּמָה דַּאתָּ אָמַר,
 (מִכָּה ה) וְטָרְף וְאִין מְצִיל. (ומהו) וּמַהֲהוּא טָרְף
 אֶסְתַּלְקַת שְׂכִינְתָּא.

כַּרְע, בְּגָלוּתָא דְבָבֵל. רַבִּין, בְּגָלוּתָא דְאַדּוּם.
 בְּאַרְיָה, דְּאִיהוּ תְּקִיפָא. וּבְלָבִיא, דְּאִיהוּ
 תְּקִיפָא וַתִּיר. כֶּךָ יִשְׂרָאֵל תְּקִיפִין אִינוּן. דְּבְנֵי עֲלָמָא

לשון הקודש

וְאַחַר כֶּךָ אִישׁ, (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה.
 מִטָּרְף בְּנֵי עָלִית, מַה זֶה מִטָּרְף?
 לְהַבְלִיל אֶת מִלְאָךְ הַמּוֹת, שֶׁהוּא עוֹמֵד
 עַל טָרְף לְבָלוֹת אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם וְלֹא
 מְצִיל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִכָּה ה) וְטָרְף וְאִין
 מְצִיל. (ומהו) וּמַאֲתוֹ טָרְף מִסְתַּלְקַת
 הַשְּׂכִינָה.

כַּרְע - בְּגָלוּתָא בְּבָל. רַבִּין - בְּגָלוּתָא
 אֲדוּם. בְּאַרְיָה - שֶׁהוּא חֲזָק. וּבְלָבִיא -

שֶׁאִם כְּתוּב וַיִּשְׁתַּחֲווּ - לְהוֹסִיף אֶת
 שְׂאֵר הָעַמִּים. לֹא כְּתוּב וַיִּשְׁתַּחֲווּ אֶלָּא
 בְּזִמְנָא שִׁיבָא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׂכֵתוֹב (ישעיה
 מט) שָׂרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ. עֲבָשׁוּ שֶׁאָמַר
 וַיִּשְׁתַּחֲווּ, לְהִרְאוֹת שְׂכָל יִשְׂרָאֵל לְבָדֵם,
 כְּלָם יַעֲבֹדוּ לְרֹאשׁ הַגּוֹלָה, לְרֹאשׁ שֶׁל
 בָּבֶל, וְלֹא שְׂאֵר הָעַמִּים.

גּוֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה, בְּתַחֲלָה גּוֹר וְאַחַר
 כֶּךָ אֲרִיָּה. וְסוּד הַדָּבָר - בְּתַחֲלָה נַעַר

עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת מִפְתִּין וְדַחֲקִין לוֹן, וְאִינוֹן
קִיָּמִי בְּדַתִּיהוֹן וּבְנִימוּסִיהוֹן בְּאַרְיָה וּבְלָבִיא.

כִּךְ שְׂכִינָתָא, דְּאַף עַל גַּב דְּכַתִּיב, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא
תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, הִיא תְּקִיפָא בְּאַרְיָה
וּבְלָבִיא בְּהֵאֵי נִפְלָה. מַה אַרְיָה וְלָבִיא לֹא נִפְלִין,
אַלֹּא בְּגִין לְמַטְרָף טְרַפָּא וְלִשְׁלִטָּא, דְּהָא מִרְחִיק
אַרְחַ טְרַפֵּיהּ, וּמִשְׁעֵתָא דְּאַרְחַ נִפְל, וְלֹא קָם עַד
דְּדָלִיג עַל טְרַפֵּיהּ וְאָכִיל לָהּ. כִּךְ שְׂכִינָתָא לֹא נִפְלָה
אַלֹּא בְּאַרְיָה וּבְלָבִיא, בְּגִין לְנִקְמָא מִעֲמִין עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, וְלִדְלָגָא עֲלֵיהוּ. בְּמַה דְּאֵת
אָמַר, (ישעיה סג) צוּעָה בְּרוּב כַּחוּ.

מִי יְקִימֵנוּ, הוּא לֹא יָקוּם לְנִקְמָא מִנֵּיהוּ נִוְקְמָא
וְעִירָא, אַלֹּא מִי יְקִימֵנוּ. מִי, בְּמַה דְּאֵת אָמַר,
מִי יִרְפָּא לָךְ, וְהוּא אִיהוּ עֲלֵמָא עֲלָאָה, דְּבִיָּה (איכה ב)

לשון הקודש

אֵת טְרַפּוֹ, וּמִשְׁעָה שְׁמֵרִית נּוֹפֵל, וְלֹא
קָם עַד שְׁקוּפִין עַל טְרַפּוֹ וְאוֹכְלוֹ, כִּךְ
שְׂכִינָה לֹא נּוֹפֵלֶת אַלֹּא בְּאַרְיָה וּבְלָבִיא,
כִּדִּי לְנִקְמָא מִעֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת וְלִקְפִין עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (ישעיה סג) צוּעָה בְּרוּב כַּחוּ.

מִי יְקִימֵנוּ – הוּא לֹא יָקוּם לְנִקְמָא מִמֶּה
נִקְמָה קִטְמָה, אַלֹּא מִי יְקִימֵנוּ. מִי, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (איכה ב) מִי יִרְפָּא לָךְ, וְהוּא עוֹלָם

שְׁהוּא יוֹתֵר חֲזָק, כִּךְ יִשְׂרָאֵל הֵם חֲזָקִים,
שְׂכִינָה הָעוֹלָם עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת
מִפְתִּין וְדוֹחֲקִים אוֹתָם, וְהֵם עוֹמְדִים
בְּדַתָם וּבְמִנְהַגֵּיהֶם בְּאַרְיָה וּבְלָבִיא.

כִּךְ שְׂכִינָה, שְׂאָף עַל גַּב שְׂכֵתוֹב (עמוס ה)
נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל,
הִיא חֲזָקָה בְּאַרְיָה וּבְלָבִיא בְּנִפְלָה הַזֶּה.
מַה אַרְיָה וְלָבִיא לֹא נּוֹפְלִים אַלֹּא כִּדִּי
לְטְרַפָּא טְרַפּוֹ וְלִשְׁלִטָּא, שְׁהֵרִי מִרְחִיק מֵרִית

שְׁלֹטָנוֹתָא לְאַתְקַפָּא לְכָלֵּא. וּכְתִיב, (איוב לח) מִבֶּטֶן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ וְאוֹקְמוֹהָ:

לֹא יִסּוּר שֵׁבֶט מִיְהוּדָה וְגו', אוֹקְמוֹהָ חֲבֵרִיא, אָבֵל
עַד כִּי יָבֹא שִׁיל"ה בְּה"א, בְּגִין דְּשֹׂאֵר בּו',
לְאַחֲזָאָה הָבֵא רָזָא (הָבֵא) דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא י"ה, בְּאַתֵּר
אַחֲרָא שִׁילוֹ בְּלֹא ה', בְּאַתֵּר אַחֲרָא שְׁלֵה בְּלֹא י',
וְהָבֵא שִׁיל"ה בִּיּוֹד ה"א, רָזָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא עֲלָאָה,
דְּשִׁכְנִיתָא תְּקוּם בְּשִׁמְא (ס"א דָּא) דִּי"ה וְאִיהוּ רָזָא דִּי
(ס"א מ"י), בְּדִקְאֻמְרִינָן.

השלמה מהחשמטות (סימן כא)

אוֹסְרֵי לְגֶפֶן עִיר"ה וְלִשְׁוֹרְקָה בְּנֵי אֶתְוֹנוּ כַּפִּם בִּינָן
לְבָשׁוּ וּבָדָם עֲנָבִים סוּתָה. תַּמְנִיָּא דְּרַגִּין
בְּלִילָן בְּהָאֵי קָרָא. אַרְבַּע מִנְהוֹן דְּמִינֵין אַחֲדֵדִי, תִּרִּין
מִנְהוֹן דְּמִינֵין אַחֲדֵדִי, וּתִרִּין אַחֲרֵנִין דְּמִינֵין אַחֲדֵדִי.

לשון הקודש

שְׁשִׁכְנִיָּה תְּקוּם בְּשֵׁם נְהוּ שֶׁל י"ה, וְהוּא
סוּד שֶׁל י' וּמִינֵין, כְּפִי שְׁאֻמְרָנוּ.

השלמה מהחשמטות (סימן בא)

אוֹסְרֵי לְגֶפֶן עִירָה וְלִשְׁרָקָה בְּנֵי אֶתְוֹנוּ
כַּפִּם בִּינָן לְבָשׁוּ וּבָדָם עֲנָבִים סוּתָה
(בראשית מט). שְׁמוֹנֶה דְּרַגּוֹת בְּלִילוֹת
בְּפָסוּק זֶה. אַרְבַּע מִהֵן דּוּמוֹת זֹו לְזוֹ,
שְׁתֵּים מִהֵן דּוּמוֹת זֹו לְזוֹ, וּשְׁתֵּים אַחֲרוֹת
דּוּמוֹת זֹו לְזוֹ. אַרְבַּע שְׁדוּמוֹת זֹו לְזוֹ הֵן

הַעֲלִיּוֹן שְׁבֹו שְׁלֹטוֹן לְחֹזֶק לְכָל, וּכְתוּב
(איוב לח) מִבֶּטֶן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ, וּבְאַרְוֵהָ.

לֹא יִסּוּר שֵׁבֶט מִיְהוּדָה וְגו', בְּאַרְוֵה
הַחֲבֵרִים, אָבֵל עַד כִּי יָבֹא שִׁיל"ה,
בְּה"א, מְשׁוּם שְׁבִשְׂאֵר בּו', לְהִרְאוֹת
קָאֵן אֶת סוּד וּקָאֵן הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ י"ה.
בְּמָקוֹם אַחֵר שִׁילוֹ בְּלִי ה"א, וּבְמָקוֹם
אַחֵר שְׁלֵה בְּלִי יו"ד, וּקָאֵן שִׁיל"ה בִּיּוֹד
ה"א, סוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן,

אַרְבַּע דְּדַמְיִן אֶהְדִּי אֵינֹן גִּפֹּן שׁוֹרְקָה, הֵיִינוּ גִפֹּן
הֵיִינוּ שׁוֹרְקָה דְּמִנְהוֹן נִפְקִין עֲנָבִים וּמִנְהוֹן מִתְעַבִּיד
חֲמָרָא דְּאִיקָרִי יִין וְכֻלְהוּ רִזָּא חֲדָא וּמִשְׁרָשָׁא חֲדָא
נִפְקִין וְנִגְדִין. וְתֵרִין דְּדַמְיִן אֶהְדִּי עִירָה אֶתּוֹנוּ,
הֵיִינוּ עִירָה הֵיִינוּ אֶתּוֹנוּ וְרִזָּא חֲדָא נִינְהוּ וּבְדִרְגָּא
חֲדָא כְּלִילָן וּמִרְזָא חֲדָא נִגְדִין.

לְבוּשׁ"ו סוּת"ה הֵיִינוּ מִלָּה חֲדָא וְרִזָּא חֲדָא (שמות כ"ג)
כִּי הִיא כְּסוּתוֹ לְבָדָה הִיא שְׂמֻלְתוֹ לְעוּרוֹ.
וּמִנָּא קְרִיִּיה כְּסוּת וּזְמָנָא אַחֲרָא קְרִיִּיה לְבוּשׁ וּזְמָנָא
אַחֲרָא קְרִיִּיה שְׂמֻלָּה וְכֻלְהוּ מִשְׁרָשָׁא חֲדָא נִגְדִין
וּמִלָּה חֲדָא עֲבָדִין וְחִלּוּפָא דְשִׁמְחָה רִזִּין עֲלָאִין כְּלִילָן
בָּהוּ, וּמָאן דְּדִיִּיק טַעִים מִיָּדִי. וּמָאן דְּלֹא דִיִּיק, לֹא
טַעִים וְלֹא מִיָּדִי. וְהֵי תִּמְנִיא דְּרִגִין רִזִּין עֲלָאִין
רְמִיזִין בָּהוּ, אֲבָל קָרָא בְּפִשְׁטִיהָ קָאִי.

לשון הקודש

גִּפֹּן שׁוֹרְקָה, הֵיִינוּ גִפֹּן הֵיִינוּ שׁוֹרְקָה, שְׂמֻלָּה לְעוּרוֹ. פֶּעַם קוֹרָא לוֹ כְּסוּת,
וּפֶעַם אַחֲרָת קוֹרָאֵהוּ לְבוּשׁ, וּפֶעַם
אַחֲרָת קוֹרָאֵהוּ שְׂמֻלָּה, וְכֻלָּם מִשְׁרָשׁ
אַחַד שׁוֹפְעִים וְדָבָר אַחַד עוֹשִׂים, וְחִלּוּף
הַשְּׂמוֹת כְּלוּלִים בָּהֶם סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים,
וּמִי שְׂדִיק טַעֵם מַשְׁהוּ, וּמִי שְׂלֹא דִיִּיק –
לֹא טַעֵם וְלֹא מַשְׁהוּ. וּשְׂמוּנָה הַדְּרָגוֹת
הַלְלוּ רְמוּזִים בָּהֶן סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים, אֲבָל
הַפְסוּק עוֹמֵד כְּפִשְׁטוֹ.

גִּפֹּן שׁוֹרְקָה, הֵיִינוּ גִפֹּן הֵיִינוּ שׁוֹרְקָה,
שְׂמֻלָּה לְעוּרוֹ. פֶּעַם קוֹרָא לוֹ כְּסוּת,
וּפֶעַם אַחֲרָת קוֹרָאֵהוּ לְבוּשׁ, וּפֶעַם
אַחֲרָת קוֹרָאֵהוּ שְׂמֻלָּה, וְכֻלָּם מִשְׁרָשׁ
אַחַד שׁוֹפְעִים וְדָבָר אַחַד עוֹשִׂים, וְחִלּוּף
הַשְּׂמוֹת כְּלוּלִים בָּהֶם סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים,
וּמִי שְׂדִיק טַעֵם מַשְׁהוּ, וּמִי שְׂלֹא דִיִּיק –
לֹא טַעֵם וְלֹא מַשְׁהוּ. וּשְׂמוּנָה הַדְּרָגוֹת
הַלְלוּ רְמוּזִים בָּהֶן סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים, אֲבָל
הַפְסוּק עוֹמֵד כְּפִשְׁטוֹ.

תָּא חַיִּי, יַעֲקֹב שְׁלִימָא דְאַבְהֵן הָוֵה, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(בְּרֵאשִׁית כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם וְגו' מָאִי אִישׁ תָּם
דְּאַשְׁתַּכְּלָל מִחֲכָמְתָּא דְלַעִילָא וּמִחֲכָמְתָּא דְלַתְתָּא
וְהֵינּוּ דְכְּתִיב יוֹשֵׁב אֲהָלִים, תִּרְיִן אֲהָלִים גִּינְהוּ. אֲהֵל
דְּאִיקָרִי לְפָנִים מִן הַפְּרָגוֹד וְאֲהֵל דְּאִיקָרִי אַחֲוֵרִי
הַפְּרָגוֹד וּבְלִיל הָוֵה מִתִּרְיִן סְטִרְיִן, מִבְּתִי גּוֹאִי וּמִבְּתִי
בְּרָאִי וּמָאן אוֹלִיף לִיה לַיַּעֲקֹב כּוּלִי הָאִי.

תָּא חַיִּי, דְּהָא אֵינוֹן שְׁנֵי דְהָוֵה טָמִיר וְגִנְזוּ בְּהַדְיָהּ
דְּשֵׁם וְעֵבֶר, שֵׁם אוֹלִיף לִיה חֲכָמְתָּא עֲלָאָה
דְּבְתִי גּוֹאִי. וְעֵבֶר אוֹלִיף לִיה תַּרְשָׁתָא (ס"א חֲכָמְתָּא)
תַּתָּא וְסִימְנִיד (יְהוֹשֻׁעַ כ"ד) בְּעֵבֶר הִנָּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם
מֵעוֹלָם. מָאִי בְּעֵבֶר הִנָּהָר אֵלָא רָזָא הוּא דְכָל יוֹמִיָּהוֹן
דְּאֵינוֹן קְדָמָאִי לָא הָווּ אוֹלִיפֵן אֵלָא חֲכָמְתָּא תַּתָּא
דְּאַתִּיָּא מִבְּתִי בְּרָאִי דְּאִיקָרִי אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוֹד וּבְאֵינוֹן

לשון הקודש

כל זה?

בֹּא רֵאָה, שְׁהֲרִי אוֹתָן שְׁנִים שְׁהִיָּה
טָמוֹן וְגִנְזוּ עִם שֵׁם וְעֵבֶר, שֵׁם לְמַד אוֹתוֹ
חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל בְּתִים פְּנִימִיִּים. וְעֵבֶר
לְמַד אוֹתוֹ כְּשִׁפּוֹת וְחֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה,
וְסִימָן לְדָבָר – (יְהוֹשֻׁעַ כד) בְּעֵבֶר הִנָּהָר
יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. מַה זֶּה בְּעֵבֶר
הִנָּהָר? אֵלָא סוּד הוּא, שְׁכָל יְמִיהֶם שֶׁל
אוֹתָם קְדָמוֹנִים לֹא הָיוּ לוֹמְדִים אֵלָא

בֹּא רֵאָה, יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם שֶׁבְּאֲבוֹת הָיָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם
וְגו'. מַה זֶּה אִישׁ תָּם? שֶׁנֶּתְקַן מִן
הַחֲכָמָה שֶׁלְמַעֲלָה וּמִהַחֲכָמָה שֶׁלְמַטָּה,
וְהֵינּוּ שֶׁכְּתוּב יוֹשֵׁב אֲהָלִים. שְׁנֵי אֲהָלִים
הֵם – אֲהֵל שֶׁנִּקְרָא לְפָנִים מִן הַפְּרָגוֹד,
וְאֲהֵל שֶׁנִּקְרָא אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוֹד, וְכָלוּל
הָיָה מִשְׁנֵי צַדִּדִּים – מִבְּתִים פְּנִימִיִּים
וּמִבְּתִים חִיצוֹנִיִּים, וְכִי לְמַד אֶת יַעֲקֹב

דְּאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד הָיוּ מִתְדַבְּקִין וְהָיוּ מוֹדִיעִין לֹאן מִלִּין
 דְּעִתִּידִין לְמִיתִי לְעֶלְמָא בִּישׁ אִו טָב וְכִדִּין הָיוּ כָּל
 אֵינוֹן דְּרִין עַד דְּאַתָּא הָהוּא סְטָרָא דְקְדוּשָׁא עֲלָאָה
 וְאַמְשִׁיד לִיה לְאַבְרָהָם וְאוֹדַע לִיה מִלִּין דְּשָׂרְשָׁא
 דְּאַתְמָשְׁכָּאן לְעֶלְמָא דְלַהוֹן מִבְּתִי גִזְאִי וּמִתְמָן שְׂאֲבִין
 כָּל אֵינוֹן דְּאַקְרוּן בְּתִי בְּרָאִי וּמִתְמָן מִתְהוֹן קֶצֶת
 מִלִּין לָא כְּלָא, וְסִימְנִיד מִתְמַצִּית גּוּפָה שֶׁל אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתָה.

וּמַהֲאִי שְׁעָתָא דְקָאִים אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵיו הַשְּׁלוֹם
 עַל הָהוּא סְטָרָא קְדִישָׁא דְמִינִיָּה כְּלָא נָפִיק
 וְנָגִיד וּבִיָּה כְּלָא תְלִיין נָפִק לִיה לְשַׁעֲתִיָּה מַהֲאִי
 סְטָרָא דְאֵינוֹן בְּנֵי עֶבֶר הִנָּהָר וְאַתָּא לִיה לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא
 בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ כ"ד) וְאַקַּח
 אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֶבֶר הִנָּהָר וְאוֹלֶךְ אֹתוֹ בְּכָל

לשון הקודש

כָּל אֵלוֹ שְׁנִקְרָאִים בְּתִים חִיצוֹנִיִּים,
 וּמִשָּׁם מִתְהוּיִם קֶצֶת דְּבָרִים, לֹא הִכַּל,
 וְסִימָן לְדָבָר – מִתְמַצִּית גּוּפָה שֶׁל אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתָה.

וּמִשְׁעָה זֶה שְׁעֵמֶד אַבְרָהָם אָבִינוּ, עָלֵיו
 הַשְּׁלוֹם, עַל אוֹתוֹ צֶדֶק הַקְּדוּשָׁה, שְׁמִמָּנוּ
 הִכַּל יוֹצֵא וְשׁוֹפֵעַ וְכוּ הִכַּל תְּלוּי, יוֹצֵא לוֹ
 לְשַׁעֲתוֹ מִצֵּד זֶה שֶׁהֵם בְּנֵי עֶבֶר הִנָּהָר,
 וְכֹא לוֹ לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה. וְהוּ

חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה שְׂכָאָה מִבְּתִים
 חִיצוֹנִיִּים שְׁנִקְרָאִים אַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד,
 וּבְאוֹתָם שְׁאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד הָיוּ דְּבָקִים,
 וְהָיוּ מוֹדִיעִים לָהֶם דְּבָרִים שְׁעִתִּידִים
 לְבֹא לְעוֹלָם, טוֹב אוֹ רָע, וְאִזּוּ הָיוּ כָּל
 אוֹתָם דּוֹרוֹת, עַד שְׂכָא אוֹתוֹ צֶדֶק
 הַקְּדוּשָׁה וְהַמְשִׁיד לוֹ לְאַבְרָהָם וְהוֹדִיעוּ
 דְּבָרִים שֶׁל שָׂרֵשׁ שְׁנִמְשָׁכִים לְעוֹלָם
 שְׁלָהֶם מִבְּתִים פְּנִימִיִּים, וּמִשָּׁם שׁוֹאֲבִים

אֶרֶץ כְּנָעַן. אֶרֶץ כְּנָעַן מִמָּשׁ אֶרֶץ דְּשָׁר חַיִּילִין
עֲלָאִין תְּבִירִין תְּחֻתָּה תַּמָּן וְלִית לְחוּן קִיּוּמָא בְּהֻדָּה:
(עד כאן מההשמטות)

אִסְרִי לְגַפְּן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו וְגו'. רַבִּי חֲזִיא
פְּתַח, (תהלים קכא) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשְׁךָ, בִּינוֹן דְּאִמַּר ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, אִמַּאי יִשְׁמֹר
אֶת נַפְשְׁךָ. אֵלֶּא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, בְּהֵאִי עֲלֻמָּא.
יִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ בְּהֵחוּא עֲלֻמָּא.

שְׂמִירָה דְּהֵאִי עֲלֻמָּא הוּא, לְמַחְזִי נָטִיר בַּר נָשׁ
מִכְּמָה זִינִין בִּישִׁין מְקַטְרָגִין, דְּאִזְלִין
לְקַטְרָגָא בְּנֵי נָשָׂא בְּעֲלֻמָּא, וְלֹאֲתִידְבָּקָא בְּחוּ.
בְּהֵחוּא עֲלֻמָּא מָאִי הוּא, כְּמָה דְּאִמְרֵן. כִּד נָפִיק
בַּר נָשׁ מִהֵאִי עֲלֻמָּא, אִי אִיהוּ זָכִי, נִשְׁמַתָּא דִּילִיָּה
סְלָקָא וְאִתְעַטְרַת בְּאַתְרֵיהּ. וְאִי לָא, כְּמָה חֲבִילִין

לשון הקודש

יִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ? אֵלֶּא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל
רָע - בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ -
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.

שְׂמִירָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא, לְהִיטֵר
הָאָדָם שְׁמוֹר מִכְּמָה מִיָּנִים רָעִים
מְקַטְרָגִים שֶׁהוֹלְכִים לְקַטְרָג בְּנֵי הָאָדָם
בְּעוֹלָם וּלְדַבֵּק בָּהֶם. בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם מַה
זֶה? כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ, כְּשִׁיּוּצָא אָדָם מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה, אִם הוּא זוֹכֵה - נִשְׁמַתוּ
עוֹלָה וּמִתְעַטְרַת בְּמִקּוּמָהּ, וְאִם לֹא -

שְׁכַתוֹב (יהושע כד) וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת
אֲבֵרָהּם מֵעֵבֶר הַנֶּהָר וְאוֹלַף אוֹתוֹ בְּכָל
אֶרֶץ כְּנָעַן, אֶרֶץ כְּנָעַן מִמָּשׁ, אֶרֶץ
שְׁשָׁר הַחִילוֹת הָעֲלִיּוֹנִים נִשְׁבָּרִים
תַּחְתֵּיהָ שָׁם, וְאִין לָהֶם קִיּוּם עִמָּה: ע"כ

מההשמטות

אִסְרִי לְגַפְּן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו
וְגו'. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים קכא) ה'
יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ. בִּינוֹן
שְׁאִמַּר ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, לְשֵׁם מַה

מְרִיקִין אֶזְדִּמָּנָן, לְאַנְגָּדָא לִיה לְגִיהֶנָּם, וְלֹא־מִסְרָא לִיה בִּידָא דְדוּמָה, דְּאַתְּמִסְרָא לְמִמְנָא עַל גִּיהֶנָּם, וְתִלְיִסְר אֶלְפָּה רַבּוּא מִמְנָן עֲמִיה, וְכִלְהוּ אֶזְדִּמָּנָן עַל נַפְשֵׁיהּוּ דְחֵיבִיא.

תָּא חַיִּי, שְׁבָעָה מְדוּרִין אִית בֵּיה בְּגִיהֶנָּם, וְשְׁבָעָה פִתְחִין. וְנִשְׁמָתָא דְחֵיבִיא עָאלַת, וְכַמָּה מְרִיקִין, מְהִירִין, נְטוּרֵי תְרַעֵי, וְעַלִּיָּהּוּ חַד מִמְנָא בְּכַל תְּרַעָא וְתְרַעָא, וְנִשְׁמָתָהוּן דְחֵיבִיא אֶתְמִסְרוּן לְאִינוּן מִמְנָן, עַל יְדָא דְדוּמָה. כִּינוּן דְּאַתְּמִסְרוּן בִּידֵיהּוּ, סְתָמִין תְּרַעֵין דְּאַשָּׁא דְמִלְהָטָא.

דִּהָא תְרַעֵין בְּתַר תְּרַעֵין חַוּוּ, תְּרַעֵין פִּלְהוּ פְּתִיחִין וְסְתִימִין, אִינוּן דְּלִבְר פְּתִיחִין, דְּלִגּוּ סְתִימִין. וּבְכַל שַׁבַּת וְשַׁבַּת פִּלְהוּ פְּתִיחִין, וְנִפְקִין חֵיבִיא עַד אִינוּן פְּתִיחִין דְּלִבְר, וּפְגָעִין נִשְׁמָתִין אַחֲרָנִין,

לשון הקודש

ושער, ונשמות הרשעים נמסרות לאותם ממנים על ידי דומה. כיון שנמסרות בידיהם, סותמים שערים של אש לזהם.

שערי יש שערים אחר שערים. כל השערים פתוחים וסתומים, החיצוניים פתוחים והפנימיים סתומים, ובכל שבת ושבת כלם פתוחים, ויוצאים הרשעים עד לאותם השערים

כמה קבוצות של מחבלים מזמנים למשך אותו לגיהנם ולמסר אותו בידי דומה, שנמסר לממנה על הגיהנם, ושלש עשרה אלף רבוא ממנים עמו, וכלם מזמנים על נפשות הרשעים.

בא ראה, שבעה מדורים יש בגיהנם, ושבעה פתחים. ונשמת הרשע נכנסת, וכמה מלאכי חבלה, רוחות, שומרי השערים, ועליהם ממנה אחד בכל שער

דַּמְתֶּעַכְבִּין בְּפִתְחֵין דְּלִבְר. כִּד נָפַק שַׁבְּתָא, פְּרוּזָא
קָאִי בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא, וְאָמַר (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים
לְשֹׂאֵלָה וְגו'.

תָּא חַיִּי, נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקֵיָא, קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא נָמִיר
לֹון, דְּלֹא יתְמַסְרוֹן בִּידָא דְּדוּמָה, דְּהוּא מְמַנָּא,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאְךָ וּכְתִיב יִשְׁמַר
אֶת נַפְשְׁךָ. (דף קלח ע"א)

אֶסְרִי לְגִפְן עִירָה. מָאִי גִפְן, דָּא בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל,
בְּמָא דָּאתָ אָמַר, (תהלים פ) גִּפְן מִמְּצָרִים תִּסִּיעַ.
וּכְתִיב, (תהלים קכ"ח) אֲשַׁתְּךָ בְּגִפְן פֹּרְיָהָ, אֲשַׁתְּךָ, בְּהֵאִי
גִפְן קִדִּישָׁא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי גִפְן דְּמַבְרְכִין
בֵּיה בּוֹרָא פְּרִי הַגִּפְן. בּוֹרָא, הֵינֵנוּ דְּכְתִיב, עֵץ עוֹשֶׂה
פְּרִי. פְּרִי הַגִּפְן, דָּא עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּכַר, עֵץ
פְּרִי דָא נּוֹקְבָא. בְּגִינֵי כֵךְ, בּוֹרָא פְּרִי הַגִּפְן דָּא

לשון הקודש

נפֿשֿךְ.

אֶסְרִי לְגִפְן עִירָה. מַהִי הַגִּפְן? זֶה בְּנִסְת
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פ) גִּפְן
מִמְּצָרִים תִּסִּיעַ, וְכָתוּב (שם קכח) אֲשַׁתְּךָ
בְּגִפְן פֹּרְיָהָ. אֲשַׁתְּךָ בְּגִפְן הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶה הַגִּפְן שֶׁמַּבְרְכִים בּוֹ
בּוֹרָא פְּרִי הַגִּפְן. בּוֹרָא – הֵינֵנוּ שֶׁכָּתוּב
(בראשית א) עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי, פְּרִי הַגִּפְן – זֶה
עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי – זָכָר. עֵץ פְּרִי – זֶה

הַחַיּוֹנוֹתִים, וּפְנִינֵי נְשָׁמוֹת אַחֲרוֹת
שֶׁמֶתְעַכְבּוֹת בְּפִתְחֵים הַחַיּוֹנוֹתִים.
וְכַשִּׁיוֹצֵאת שַׁבָּת, הַכְּרוּז עוֹמֵד בְּכָל
פִּתְחָא וּפִתְחָא וְאָמַר: (תהלים ט) יָשׁוּבוּ
רְשָׁעִים לְשֹׂאֵלָה וְגו'.

בֵּא רָאָה, נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָן שְׁלֵלָא יִמְסְרוּ לְיַדִּי
דוּמָה, שֶׁהוּא הַמְּמַנָּה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב
יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאְךָ, וְכָתוּב יִשְׁמַר אֶת

דְּבַר וְנוֹקְבָא בְּחֻדָּא. (ס"א נִשְׁמַתִּיהוּן דְּצַדִּיקָיָא אֵינּוּן פְּרִי הַגֶּפֶן כְּדָאמַר בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן).

אֶסְרִי לְגֶפֶן עִירָה, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּזַמִּין
לְשִׁלְטָאָה עַל כָּל חִילֵי עַמְמֵיָא, חִילִין דִּי
מִמֶּנּוּן עַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבֹדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, וְאֵינּוּן
תִּקְפָּא דְלַחוּן לְאַתְתִּקְפָּא, וְזַמִּין מִלְכָּא מְשִׁיחָא
לְאַתְגַּבְרָא עֲלֵיהּ.

בְּגִין דִּהָאֵי גֶפֶן, שְׁלִיט עַל כָּל אֱלִין בְּתָרִין תִּתְּאִין,
דְּשְׁלִטִי בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבֹדַת כּוֹכְבִים
וּמִזְלוֹת, הָאֵי נִצַּח לְעֵילָא. יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן שִׁרְקָה,
יִשְׁיִצוּן וַיִּנְצְחוּן חִילִין אַחֲרֵנִין לְתַתָּא, וְעַל כֵּלָּהּ יִתְגַּבֵּר
מִלְכָּא מְשִׁיחָא. חָדָא הוּא דְכְּתִיב, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב
עַל חֲמוֹר וְעַל עִיר. עִיר וְחֲמוֹר תִּרִין בְּתָרִין אֵינּוּן,
דְּשְׁלִטִי בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבֹדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת,
וְאֵינּוּן מִסְטַר שְׂמַאלָא סְטָרָא דְחֹל.

לשון הקודש

עליהם.

מִשּׁוּם שֶׁגֶּפֶן זֶה שׁוֹלֵט עַל כָּל אוֹתָם
הַבְּתָרִים הַתַּחְתּוֹנִים שְׁשׁוֹלְטִים בָּהֶם
עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבֹדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, זֶה
מִנְצַחַת לְמַעְלָה. יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שִׁרְקָה,
יָכְלוּ וַיִּנְצְחוּן הַחִילּוֹת הָאַחֲרִים לְמַטָּה,
וְעַל כֵּלָּם יִתְגַּבֵּר מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. וְהוּ
שְׂכֵתוֹב (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל

נִקְבָּה. מִשּׁוּם כִּד בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן, זֶה
זָכַר וְנִקְבָּה בְּאַחֲד. וְנִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים הֵן פְּרִי
הַגֶּפֶן, כְּמוֹ שְׁאֵמַר בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן.]

אֶסְרִי לְגֶפֶן עִירָה – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
שֶׁעֲתִיד לְשִׁלְטַת עַל כָּל חִילּוֹת הָעַמִּים,
הַחִילּוֹת הַמְּמַנִּים עַל עַמִּים עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, וְהֵם חֹזֵק שְׁלֵהֶם
לְהַתְחַזֵּק, וְעֲתִיד מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְהִתְגַּבֵּר

וַיֹּמַר דָּאָמַר עָנִי, וְכִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא עָנִי אֶקְרִי. אֵלֶּא
הָכִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דְּלִית לִיה מְדִילִיה
וְקָרִינֵן לִיה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִית. דָּא הוּא סִיחָרָא קַדִּישָׁא
לְעִילָא, דְּלִית לָהּ נְהוּרָא אֵלֶּא מְשִׁמָּשָׁא.

מִלְכָּא מְשִׁיחָא דָּא, יִשְׁלוּט בְּשַׁלְמָנִיָּה, וַתִּיַּחַד
בְּדוּכְתִּיָּה, וּבְדִין (זכריה ט) תִּנָּה מִלְכָּךְ יָבֹא לָךְ,
סְתָם. אִי לְתַתָּא עָנִי הוּא, דְּהָא בְּסִטְרָא דְּסִיחָרָא
הוּא. אִי לְעִילָא עָנִי, אֶסְפַּקְלָרִיא דְּלֹא נְהָרָא. לָחֵם
עָנִי. וְעַם כָּל דָּא, רוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עִיר, תִּקְפָּא
דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת, לְאַבְפִּיָּא
תַּחֲתִיָּה, וַיִּתְתַּקֵּף קַדִּישָׁא בְּרִידָא הוּא בְּדוּכְתִּיָּה.

כִּבְּסִים בִּינֵן לְבוּשׁוֹ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ישעיה סג) מִי זֶה
כָּא מְאֻדּוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מְבַצָּרָה, וּבְכֵיב

לשון הקודש

וַתִּיַּחַד בְּמִקּוּמוֹ, וְאִזּוּ (שם) הִנֵּה מִלְכָּךְ
יָבֹא לָךְ, סְתָם. אִם לְמַטָּה – עָנִי הוּא,
שְׁהָרִי בְּצֵד הַלְבָּנָה הוּא. אִם לְמַעְלָה –
עָנִי, אֶסְפַּקְלָרִיא שְׁאִינָה מְאִירָה, לָחֵם
עָנִי. וְעַם כָּל זֶה, רֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עִיר,
חֲזָקָם שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִּים
וּמִזְלוֹת לְכַפּוֹתָם תַּחֲתִיָּו, וַיִּתְחַזַּק
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִקּוּמוֹ.

כִּבְּסִים בִּינֵן לְבוּשׁוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סג)
מִי זֶה בָּא מְאֻדּוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מְבַצָּרָה,

עִיר. עִיר וְחֲמוֹר הֵם שְׁנֵי כְתָרִים
שְׁשׁוּלָמִים בָּהֶם עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
כוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת, וְהֵם מְצֵד הַשְּׁמָאֵל, צֵד
הַחֵל.

וַיֹּמַר שְׁאָמַר עָנִי – וְכִי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִית
נִקְרָא עָנִי? אֵלֶּא כִּךְ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
מְשׁוּם שְׁאִין לוֹ מְשָׁלוֹ, וְקוֹרְאִים לוֹ מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחִית. זֹהִי הַלְבָּנָה הַקְדוּשָׁה לְמַעְלָה
שְׁאִין לָהּ אוֹר אֵלֶּא מִן הַשֶּׁמֶשׁ.

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִית הַזֶּה יִשְׁלַט בְּשַׁלְמָנוֹ,

פורה דרבתי לבדי וגו'. כפס פנין דא סטר גבורה,
דינא קשיא, למחוי על עממיא עובדי עבודת
בוכבים ומזלות, ובדם ענבים סותה, דא אילנא
לתתא, בי דינא דאקרי ענבים, ויינא אתמסר (ס"א
אסתמר) בדם ענבים, בגין לאתלבשא בתרווייהו,
לתברא תחותיה כל שאר עמין עובדי עבודת
בוכבים ומזלות ומלכין דעלמא.

רבי יוסי פתח ואמר. אסרי לגנן עירה. וכתוב,
(בראשית מ) ובגנן שלשה שריגם והיא כפורחת
עלתה נצה. תא חזי, כמה אטימין אינון בני נשא,
דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון, ולא
מסתכלי במלי דאורייתא, ולא ידעי ארחייהו כמה
יתפסון. וכתוב, (משלי ד) דרך רשעים באפלה לא ידעו
במה יכשלו.

לשון הקודש

ובתוב פורה דרבתי לבדי וגו'. כפס
פנין - זה הצד של גבורה, דין הקשה,
להיות על עמים עובדי עבודת בוכבים
ומזלות. ובדם ענבים סותה - זה העץ
למטה, בית דין שנקרא ענבים, והיין
נמסר ונשמר בדם ענבים כדי להתלבש
בשניהם, לשבר תחתיו כל שאר
העמים עובדי עבודת בוכבים ומזלות
ומלכי העולם.

ובתוב (בראשית מ) ובגנן שלשה שריגם
והוא כפורחת עלתה נצה. בא ראה כמה
אטומים הם בני אדם שלא יודעים ולא
משגיחים בכבוד רבונם ולא מסתכלים
בדברי התורה ולא יודעים דרכיהם
במה יתפסו, שכתוב (משלי ד) דרך
רשעים באפלה לא ידעו במה יכשלו.

בְּזִמְנָא קִדְמָא הָוֵת נְבוּאָה שְׂרִיא עֲלֵיהּ דְּבְנֵי נָשָׂא, וְהוּוּ יִדְעִין וּמִסְתַּכְלִי לְמַנְדַּע בִּיקְרָא עֲלָאָה. בִּיּוֹן דְּפִסְקָא נְבוּאָה מְנִיָּהּ, הוּוּ מִשְׁתַּמְשִׁי בְּבֵת קוּל. הִשְׁתָּא פִסְקָא נְבוּאָה וּפִסְקָא בֵּת קוּל, וְלֹא מִשְׁתַּמְשִׁי בְּנֵי נָשָׂא אֶלָּא בְּחִלְמָא.

וְחִלְמָא דְּרָגָא תַּתָּא הוּא לְבַר, דְּהָא תַּנִּינָן חִלְמָא אֶחָד מִשְׁשִׁים לְנְבוּאָה. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִתֵּיָא מִדְּרָגָא שְׁתִּיתָא לְתַתָּא, וְהָא אִתְמַר. תָּא חַוִּי, חִלְמָא לְכָלֹא אִתְחַוִּי, בְּגִין דְּחִלְמָא מִפְּטֵר שְׂמָאֵלָא אִתֵּיָא, וְנָחִית בְּכַמָּה דְּרָגִין, וְאִתְחַוִּי חִלְמָא, אֶפִּילוּ לְחִיבָא. וְאֶפִּילוּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת.

בְּגִין דְּזִמְנִין נְקֻטִין חִלְמָא וְשִׁמְעִין חַוִּי זִינִי בִישִׁין, וּמוֹדִיעִין לְבְנֵי נָשָׂא, מְנִיָּהּ דְּחִיבָן (דְּהוּ) בְּבְנֵי נָשָׂא, וּמוֹדִיעִין לוֹן מְלִין בְּדִיבִין. וְלִזְמְנִין מְלִין

לשון הקודש

שָׂבֵא מִדְּרָגָה שְׁשִׁית לְמַטָּה, וְהָרִי נִתְבָּאֵר. בֹּא רֵאָה, הַחֲלוּם נִרְאָה לְכָלֶם, מִשּׁוּם שְׁחֲלוּם בֹּא מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְיִוֵּרֵד בְּכַמָּה דְּרָגוֹת, וְנִרְאָה חֲלוּם, אֶפִּילוּ לְחִיבִים וְאֶפִּילוּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. מִשּׁוּם שְׁלַפְעָמִים לֹקְחִים חֲלוּם וְשׁוֹמְעִים אוֹתָם הַמִּינִים הָרַעִים, וּמוֹדִיעִים לְבְנֵי אָדָם. מִהֶם שְׂצוּחִקִים (דְּהֶם) עַל בְּנֵי אָדָם וּמוֹדִיעִים לָהֶם דְּבָרִים

בְּזִמְנִין קִדְמוֹן הִיָּתָה נְבוּאָה שׁוֹרָה עַל בְּנֵי אָדָם, וְהָיוּ יוֹדְעִים וּמִתְבּוֹנְנִים לְדַעַת בְּכַבּוּד הָעֲלִיּוֹן. בִּיּוֹן שְׁפִסְקָה מִהֶם נְבוּאָה, הָיוּ מִשְׁתַּמְשִׁים בְּבֵת קוּל. עֲכָשׁוּ פִסְקָה נְבוּאָה וּפִסְקָה בֵּת קוּל, וְלֹא מִשְׁתַּמְשִׁים בְּנֵי אָדָם אֶלָּא בְּחִלּוּם. וְחֲלוּם הוּא דְּרָגָה תַּחְתּוֹנָה הִיא חִיצוֹנָה, שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, חֲלוּם הוּא אֶחָד מִשְׁשִׁים שֶׁל נְבוּאָה, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם

דְּקָשׁוּט דְּשִׁמְעִין. וְלִזְמַנִּין דְּאִינוּן שְׁלוּחִין לְחַיִּיבֵיא,
וּמוֹדְעֵי לֹון מַלִּין עַלְאִין.

הָאִי רָשָׁע מָאִי כְּתִיב בֵּיהּ, חָמָא חֲלָמָא דְקָשׁוּט,
דְּכְתִיב וּבִגְפֹן שְׁלֶשָׁה שָׁרִיגִים. מָאִי גִפֹן. דָּא
בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (תהלים פ) תִּבְט מִשְׁמַיִם וְרָאָה
וּפְקוּד גִּפֹן זֹאת. מִשְׁמַיִם, דְּהָא מֵאַתֵּר דָּא אֶתְרֵמִי,
בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (איכה ב) הַשְׁלִיךְ מִשְׁמַיִם אֶרֶץ. וּפְקוּד
גִּפֹן זֹאת, גִּפֹן דְּהִיא זֹאת, וּדְאִי.

שְׁלֶשָׁה שָׁרִיגִים, בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית כט) שְׁלֶשָׁה
עֲדָרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ. וְהִיא כְּפוּרְחַת,
דְּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתִּרְבַּח חֲכֹמַת שְׁלֹמֹה, דְּאֵתְנֵהִיר
סִיחָרָא. עֲלָתָה נִצָּה, דָּא יְרוּשָׁלַם דְּלִתְתָּא.

דְּבָר אַחֵר, עֲלָתָה נִצָּה, לְעֵילָא, הֵהוּא דְרָגָא
דְּקִימָא עָלָה וַיִּנִּיק לָהּ, בְּמָה דְּאֵת אָמַר (דף קלח ע"א)

לשון הקודש

בִּזְזִים, וְלַפְעָמִים שׁוֹמְעִים דְּבָרֵי אִמָּת, וְלַפְעָמִים שְׁהִם שְׁלוּחִים לְרָשָׁעִים וּמוֹדִיעִים לָהֶם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים.

מָה כְּתוּב בְּרָשָׁע הַזֶּה? רָאָה חֲלוּם אִמָּת, שְׂכֵתוֹב וּבִגְפֹן שְׁלֶשָׁה שָׁרִיגִים. מְהִי גִפֹן? זֹו בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂכֵתוֹב (תהלים פ) תִּבְט מִשְׁמַיִם וְרָאָה וּפְקוּד גִּפֹן זֹאת. מִשְׁמַיִם, שְׁהִרִי מִמָּקוֹם זֶה נִזְרָקָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איכה ב) הַשְׁלִיךְ מִשְׁמַיִם

שְׁלֶשָׁה שָׁרִיגִים - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כט) שְׁלֶשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ. וְהִיא כְּפוּרְחַת - שְׂכֵתוֹב (מלכים א ה) וַתִּרְבַּח חֲכֹמַת שְׁלֹמֹה, שְׁהִיאִירָה הִלְבָּנָה. עֲלָתָה נִצָּה - זֹו יְרוּשָׁלַם שֶׁל מִטָּה.

דְּבָר אַחֵר עֲלָתָה נִצָּה - לְמַעְלָה, אוֹתָהּ דְּרָגָה שְׁעוֹמֶדֶת עָלֶיהָ וּמִינִיקָה אוֹתָהּ,

ע"ב) (בראשית א) אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ. הַבְּשִׁילוּ
אֲשַׁבְּלוּתֶיהָ עֲנָבִים, לִנְטָרָא בָּהּ יַיִן דְּמִנְטָרָא.

חֲמִי כַּמָּה חָמָא הָהוּא רָשָׁע. מָה כְּתִיב, (בראשית מ)
וְכֹס פִּרְעָה בְּיָדִי וְאָקַח אֶת הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט
אוֹתָם. הָכָא חָמָא הָהוּא כּוֹס תִּרְעָלָה, יִנְיָקָא דְּבִי
דִּינָא, דְּנִפְיָק מֵאִינוֹן עֲנָבִים דְּאֵתִיחִיב לְפִרְעָה וְשָׁתִי
לִיה, כַּמָּה דְּהָזָה בְּגִינִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. בִּינוֹן דְּשָׁמַע יוֹסֵף
דָּא, חֲדִי, וַיֵּדַע מִלָּה דְקִשּׁוּט בְּהָאִי חֲלָמָא. בְּגִינִי כֶּךָ
פֶּשֶׁר לִיה חֲלָמָא לְטָב, עַל דְּבִשְׁר לִיה לְיוֹסֵף בְּהָאִי.

תָּא חֲזִי, אֶסְרִי לְגִפְּן עִירָה, דְּאֵתְכַפֵּיין תַּחֲתֵי הָאִי
גִּפְּן כָּל אִינוֹן חִילִין תְּקִיפִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבֹדָה זָרָה, כְּדָאמְרוּן, בְּגִין הָאִי גִפְּן, אֵתְקַשְׁר
וְאֵתְכַפֵּיָא הָהוּא חִילָא דְּלַהוֹן. וְאֵתְכַמְר.

לשון הקודש

ישְׂרָאֵל. בִּינוֹן שְׁשָׁמַע אֶת זֶה יוֹסֵף, שָׁמַח
וַיֵּדַע דְּבַר אֱמֶת בְּחִלּוֹם הָזֶה. לְכֹן פִּתְר
לוֹ חִלּוֹם לְטוֹב עַל שְׁבִשְׁר אֶת יוֹסֵף בְּזֶה.
כָּא רָאָה, אֶסְרִי לְגִפְּן עִירָה – שְׁנַכְפִּים
תַּחַת הַגִּפְּן הַזֶּה כָּל אוֹתָם חִילּוֹת
חֲזָקִים שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבֹדָה זָרָה,
כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, בְּשִׁבִּיל גִּפְּן זֹאת נִקְשָׁר
וְנִכְפָּה אוֹתוֹ הַכֹּחַ שֶׁלָּהֶם, וְנִתְבָּאֵר.

כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (בראשית א) אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל
הָאָרֶץ. הַבְּשִׁילוּ אֲשַׁבְּלוּתֶיהָ עֲנָבִים –
לְשַׁמֵּר בָּהֶם יַיִן הַמְשָׁמֵר.

רָאָה כַּמָּה רָאָה אוֹתוֹ רָשָׁע. מָה כְּתוּב?
(שם מ) וְכֹס פִּרְעָה בְּיָדִי וְאָקַח אֶת
הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אוֹתָם. כָּאֵן רָאָה אוֹתָהּ
כּוֹס הַתִּרְעָלָה, יִנְיָקַת בֵּית הַדִּין,
שְׁיוֹצֵאת מֵאוֹתָם עֲנָבִים שְׁנִתְּנוּ לְפִרְעָה
וְשָׁתָה אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּשִׁבִּיל

רבי שמעון אמר, אית גפן, ואית גפן, אית גפן.
 קדישא עלאה, ואית גפן דאקרי, (דברים לב) גפן
 סדום, ואית (ירמיה ב) גפן נכריה בת אל נכר. בגין כך
 כתיב גפן זאת, הדיא דאקרי בלה זרע אמת. שורק
 אלו ישראל, דנפקי מהאי גפן. בד חבו ישראל,
 ושבו ליהאי גפן, מה כתיב, כי מגפן סדום גפנם
 וגו'. ובגין כך אית גפן ואית גפן.

רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארחה. אמר רבי
 יהודה לרבי יצחק, גיזיל ביהאי חקל, דהוא
 ארץ מישר יתיר. אזלו. עד דהוו אזלי, אמר רבי
 יהודה, כתיב, (משלי לא) לא תירא לביתה משלג כי כל
 ביתה לבוש שנים. האי קרא, רבי חזקיה חברנא
 אוקים ביה. דאמר, דינא דחייבי דגיהנם תריסר
 ירחין, פלגא מנייהו בחמה ופלגא מנייהו בתלגא.

לשון הקודש

רבי שמעון אמר, יש גפן ויש גפן. יש
 גפן קדושה עליונה, ויש גפן שנקראת
 (דברים לב) גפן סדום, ויש (ירמיה ב) גפן
 נכריה בת אל נכר. משום כך כתוב גפן
 זאת, אותה שנקראת בלה זרע אמת.
 שורק – אלו ישראל שיוצאים מהגפן
 הזה. בשחטאו ישראל ועזבו את הגפן
 הזה, מה כתוב? כי מגפן סדום גפנם
 וגו', ולכן יש גפן ויש גפן.
 רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים
 בדרך. אמר רבי יהודה לרבי יצחק,
 גלף בשדה הזה, שהוא דרך יותר
 ישרה. הלכו. עד שהלכו, אמר רבי
 יהודה, כתוב (משלי לא) לא תירא לביתה
 משלג כי כל ביתה לבש שנים. פסוק
 זה רבי חזקיה חברנו באר בו, שאמר,
 דין הרשעים בגיהנם שנים עשר חדש,
 חצי מהם בחמה וחצי מהם בשלג.

בַּשְׁעָתָא דְּעָאֲלִין לְנוֹרָא, אֵינוֹן אָמְרִי דָּא הוּא
וְדָאֵי גִיחָנָם, עָאֲלִין לְתִלְגָּא, אָמְרִי דָּא
חֲרִיפָא דְּסִיטָא (דְּסִיטָוּא) דְּקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא. שָׂרָאן
וְאָמְרִין וְה, וּלְבַתֵּר אָמְרִין וְי. וְדוֹד אָמַר (תהלים מ)
וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שְׁאוֹן מִטֵּיט חַיִּין וַיָּקָם וְגו'. מֵאַתֵּר
דְּאָמְרִי וְה, וּלְבַתֵּר וְי.

וְחִיכֹן מִשְׁתַּלְמֵי נַפְשִׁיהוּ, בְּשָׁלֵג. בְּמָה דָּאֵת אָמַר,
(תהלים סח) בְּפֶרֶשׁ שְׂדֵי מְלָכִים בָּהּ תִּשְׁלַג
בְּצִלְמוֹן. יָכוֹל אֶפֶס יִשְׂרָאֵל בֵּן, תִּלְמוּד לֹמֵר לֹא תִירָא
לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ
שָׁנִים. אֵל תִּקְרִי שָׁנִים אֶלָּא שָׁנִים. בְּגוֹן מִילָה
וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִילִין, מְזוּזָה וְגַר חֲנוּכָּה כו'.

תָּא חַיִּי, לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג, דָּא בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
דְּאִיהִי כָּל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים, בְּמָה דְּאָמְרִין.

לשון הקודש

בַּשְׁעָה שֶׁנִּכְנָסִים לָאֵשׁ, הֵם אוֹמְרִים:
וְהוּא וְדָאֵי גִיחָנָם. נִכְנָסִים לְשָׁלֵג,
אוֹמְרִים: זֶה חֲרִיפּוֹת הַחֶרֶף וְהַקָּרוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִתְחִילִים וְאוֹמְרִים:
וְה, וְאַחֵר כֵּךְ אוֹמְרִים: וַי. וְדוֹד אָמַר,
(תהלים מ) וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שְׁאוֹן מִטֵּיט חַיִּין
וַיָּקָם וְגו'. מִמָּקוֹם שְׁאוֹמְרִים וְה, וְאַחֵר
כֵּךְ וַי.

בְּאֵר רֵאחַ, לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג – זֶה
בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא כָּל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ

וְחִיכֹן נִתְקַנּוּת נַפְשָׁם? בְּשָׁלֵג, כִּמוֹ

דְּכַתִּיב, חֲמוּץ בְּגָדִים וְגו', לְבוּשָׁא דְדִינָא קְשִׁיא,
 לְאַתְפָּרְעָא מַעֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְזִמִּין קִדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא לְמַלְבָּשׁ לְבוּשָׁא סוּמְקָא, וְחִרְבָּא סוּמְקָא,
 וְלְאַתְפָּרְעָא מִן סוּמְקָא. לְבוּשָׁא סוּמְקָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה
 סג) חֲמוּץ בְּגָדִים, וְכַתִּיב, (ישעיה סג) מִדּוּעַ אָדוּם לְלְבוּשֶׁךָ.
 סִיפָא סוּמְקָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה לד) חָרֵב לֵה' מְלָאָה דָם.
 וְלְאַתְפָּרְעָא מִן סוּמְקָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לֵה'
 בְּבִצְרָה וְגו'. תו, כִּי כָל בֵּיתָה לְבוּשׁ שְׁנַיִם דִּהָא
 מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא קָא אֲתִיָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדָאֵי הָכִי הוּא, אֵלָּא כָּל בֵּיתָה
 לְבוּשׁ שְׁנַיִם, מָאֵי שְׁנַיִם, אֵלִין שְׁנַיִם
 קְדָמוֹנִיּוֹת, בְּגִין דְּאִיהִי אֲתַבְּלִילַת מְבֻלָּהּ, וַיִּנָּקֵא מְבֻלָּ
 סְטָרִין, בְּדְכַתִּיב, (קהלת א) כָּל הַנֶּחֱלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.
 עַד דִּהּוּוּ אֲזִילִי, פִּגְעוּ בֵּיהּ בְּחֵהוּא יְנוּקָא, דִּהְוָה אֲזִיל

לשון הקודש

זָבַח לֵה' בְּבִצְרָה וְגו'. עוד כִּי כָל בֵּיתָה
 לְבוּשׁ שְׁנַיִם – שְׁתֵּרֵי זֶה בָּא מִצַּד שֶׁל הַדִּין
 הַקָּשָׁה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדָאֵי זֶה בָּהּ, אֵלָּא כָּל
 בֵּיתָה לְבוּשׁ שְׁנַיִם, מֵהֶם הַשְּׁנַיִם? אֵלוּ
 שְׁנַיִם קְדָמוֹנִיּוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהֵיא נִבְלָלַת
 מְבֻלָּם וַיִּנָּקֵת מְבֻלָּ הַצְּדָדִים, בְּכַתוּב (קהלת
 א) כָּל הַנֶּחֱלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פִּגְשׁוּ בְּאוֹתוֹ תִּינוּק

שְׁנַיִם, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ, שְׂכָתוּב (ישעיה סג)
 חֲמוּץ בְּגָדִים וְגו', לְבוּשׁ שֶׁל הַדִּין
 הַקָּשָׁה, לְהַפְרַע מַעֲמִים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
 זָרָה, וְעַתִּיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלָבֵשׁ
 לְבוּשׁ אָדָם וְחִרְבַּ אֲדָמָה וּלְהַפְרַע
 מִהָאָדָם. לְבוּשׁ אָדָם, שְׂכָתוּב חֲמוּץ
 בְּגָדִים, וְכַתוּב (שם) מִדּוּעַ אָדָם לְלְבוּשֶׁךָ.
 הַסִּיף אֲדָמָה, שְׂכָתוּב (שם לד) חָרֵב לֵה'
 מְלָאָה דָם. וּלְהַפְרַע מִן הָאָדָם, שְׂכָתוּב כִּי

לְקַוְטָקִיָּא בְּקַסְטִירָא דְחִמְרָא, וְחַד סָבָא רָכִיב. אָמַר
 הָהוּא סָבָא לְהָהוּא יְנוּקָא, בְּרִי, אֵימָא לִי קְרֵאִידָּ.
 אָמַר לִיה, קְרֵאִי לָאו חַד הוּא, אֱלָא חוּת לְתַתָּא, אוּ
 אֶרְבַּב לְקַמֵּד וְאֵימָא לָךְ. אָמַר לִיה, לָא בְעִינָא. דִּיאָנָא
 סָבָא וְאַנְתָּ רַבִּיא, דִּיאַתְקַל גְּרַמִּי בְּהֶדְדָּ. אָמַר לִיה,
 אִי הָבִי אֲמַאי שְׁאַלְתָּ קְרֵאִי. אָמַר לִיה, בְּגִין דְּנִיזִיל
 בְּאוֹרְחָא. אָמַר, תִּיפַח רוּחִיה דְּהָהוּא סָבָא, דְּהוּא
 רָכִיב וְלָא יָדַע מְלָה, וְאָמַר דְּלָא יתְקַל בְּהֶדְדִּי.
 אַתְפַּרֵּשׁ מִהָהוּא סָבָא, וְאַזִּיל לִיה בְּאוֹרְחָא.

כִּד מָטוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק, קָרִיב לְגַבְיֵיהוּ.
 שְׁאִילוּ לִיה, וְסַח לֹון עוֹבְדָא, אָמַר לִיה רַבִּי
 יְהוּדָה, שְׁפִיר קָא עֲבַדְתָּ. זִיל בְּהֶדְדָּ, וְנִיתִיב הָבָא,
 וְנִשְׁמַע מְלָה מִפּוּמָּד. אָמַר לֹון, לָאִי (ס"א רָבָא) אָנָא,
 דְּלָא (דף רלט ע"א) אַכִּילָנָא יוֹמָא דִּין. אֲפִיקוּ נַחֲמָא, וִיחִיבוּ

לשון הקודש

רוֹכֵב וְלָא יוֹדַע דְּבַר, וְאָמַר שְׁלָא יְהִיָּה
 שְׁקוּל עָמִי. גִּפְרֵד מֵאוּתוּ זָקֵן וְהִלָּךְ לוֹ
 בְּדֶרֶךְ.

פְּשִׁעָנִיעוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק, קָרִב
 אֲלֵיהֶם. שְׁאִלוּ אוּתוּ וְסַח לָהֶם אַתְּ
 חֲמַעֲשָׁה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, יָפָה עֲשִׂיתָ,
 לָךְ עָמְנוּ וְנִשְׁבַּ כְּאֵן וְנִשְׁמַע דְּבַר מִפִּידָּ.
 אָמַר לָהֶם, אֲנִי עִנְיָ, שְׁלָא אַכְלָתִי הַיּוֹם
 הַזֶּה. הוֹצִיאוּ לָהֶם וְנָתַנוּ לוֹ. הִתְרַחֵשׁ לָהֶם

שְׁהִיָּה הוֹלָךְ לְקַפְטָקִיָּא מֵאַחֲרֵי חֲמֹור, וְזָקֵן אֶחָד רוֹכֵב. אָמַר אוּתוּ זָקֵן לְאוּתוּ
 תִינּוּק, בְּנִי, אָמַר לִי אַתְּ פְּסוּקָד. אָמַר לוֹ,
 פְּסוּקִי אֵינּוּ אֶחָד, אֱלָא רֵד לְמַטָּה אוּ
 אֶרְבַּב לְפָנֶיךָ וְאָמַר לָךְ. אָמַר לוֹ, לָא
 רוּצָה, אֲנִי זָקֵן וְאַתָּה תִינּוּק, שְׁאַשְׁקַל אַתְּ
 עֲצָמִי עָמָד. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, אִזּוּ לְמָה
 שְׁאַלְתָּ פְּסוּקָד? אָמַר לוֹ, כְּדִי שְׁנַלְךָ בְּדֶרֶךְ.
 אָמַר, תִּפַּח רוּחוֹ שֶׁל אוּתוּ זָקֵן, שְׁהוּא

לִיה. אֶתְרַחֵשׁ לֹון נִיפָא, וְאַשְׁכְּחוּ חַד נְבִיעָא דְמִיָּא
דְקִיק תַּחֲוֹת אֵילָנָא, שְׁתִּי מִנִּיָּהוּ, וְאִינוּן שְׁתֵּנוּ וְיִתִּיבוּ.

פֶּתַח הַהוּא יְנִיקָא וְאָמַר, (תהלים לו) לָדוֹד אֵל תִּתְחַר
בְּמִרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה. לָדוֹד, אִי
שִׁירְתָּא, לֹא קָאָמַר. אִי תִפְלָה, לֹא קָאָמַר. אֵלָא בְּכָל
אֶתֶר לָדוֹד סֶתֶם, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרוּ.

אֵל תִּתְחַר בְּמִרְעִים. מָאי אֵל תִּתְחַר בְּמִרְעִים, אֵל
תִּתְחַבֵּר מִיבְעֵי לִיה. אֵלָא אֵל תַּעֲבִיד תַּחֲרוֹת
בְּמִרְעִים, בְּגִין דְּלֹא יִדְעַת יְסוּדָא דְגִרְמָךְ, וְלֹא תִיכּוֹל
לִיה, דִּילְמָא אִיהוּ אֵילָנָא דְלֹא אֶתְעַקֵּר לְעֵלְמִין,
וְתִדְחֵי קַמִּיה.

וְאֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה, דְּלֹא תִשְׁנָה בְּעוֹבְדֵיהוֹן,
וְלֹא תִיתִי לְקִנְיָאָה עַלִּיָּהוּ, דְּכָל מָאן דְּחָמִי
עוֹבְדֵיהוֹן, וְלֹא קִנִּי לְקֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא, אַעֲבֵר עַל

לשון הקודש

בְּמִרְעִים? הִיָּה צָרִיד (לכתב) אֵל תִּתְחַבֵּר!
אֵלָא אֵל תַּעֲשֶׂה תַּחֲרוֹת בְּמִרְעִים, כִּי לֹא
יִדְעַת יְסוּד עֲצָמָךְ וְלֹא תוּכַל לוֹ, אוֹלִי
הוּא עֵין שְׁלֹא נַעֲקֵר לְעוֹלָמִים וְתִדְחֶה
מִלְפָּנָיו.

וְאֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה, שְׁלֹא תִשְׁנִית
בְּמַעֲשֵׂיהֶם וְלֹא תִבֵּא לְקִנְיָא בְּהֶם, שְׁכָל
מִי שְׂרוּאָה אֶת מַעֲשֵׂיהֶם וְלֹא מְקַנָּא

גַּם וּמַצָּאוּ מַעֲנִין מִיָּם דְקִיק תַּחַת עֵין. שְׁתֵּנוּ
מִמֶּנּוּ, וְהֵם שְׁתֵּנוּ וְיִשְׁבוּ.

פֶּתַח אוֹתוֹ תִינּוֹק וְאָמַר, (תהלים לו) לָדוֹד
אֵל תִּתְחַר בְּמִרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׁי
עוֹלָה. לָדוֹד, אִם שִׁירָה – לֹא אָמַר, אִם
תִּפְלָה – לֹא אָמַר. אֵלָא בְּכָל מְקוֹם לָדוֹד
סֶתֶם, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר אֶת זֶה.

אֵל תִּתְחַר בְּמִרְעִים, מַה זֶה אֵל תִּתְחַר

תִּלְתָּ לְאֵוִין. דְּכָתִיב, (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים
 אֲחֵרִים עַל פָּנַי. לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה.
 לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ
 אֵל קָנָא.

בְּגִין כֵּךְ, בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַתְפָּרְשָׁא מִנִּיּהוּ,
 וְלִמְסִי אֹרְחִיהּ מִנִּיּהוּ, עַל דָּא אַתְפָּרְשָׁנָא
 וְסִינָא אֲרַחָא. מִכָּאן וְלַהֲלָא דְאַשְׁכְּחָנָא לְכוּ, אִימָא
 חֲנִי קָרְאִי קַמִּיכוּן.

פִּתְחָ וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, הָבָא אֵלַי זְעִירָא.
 אִמָּאִי, בְּגִין דִּהְיָא קָרִיאתָ לָא הָוָה בְּשְׁלִימוֹ.
 מָאִי טַעֲמָא, דִּהָא לָא הָוָה אֱלָא בְּמִשְׁכָּנָא,
 וּבְאַרְעָא אַחֲרָא. בְּגִין דְּשְׁלִימוֹ לָא אֲשַׁתַּבַּח אֱלָא
 בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

תוּ, הָבָא שְׂכִינְתָּא, (ס"א ל"ג הָתָם וְגַרְסִים נִזְקָבָא) הָתָם שְׁלִימוֹ

לשון הקודש

אֲנִי אֹמֵר פְּסוּקִים הִלְלוּ לְפָנֵיכֶם.
 פִּתְחָ וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, כָּאֵן
 אֵלַי קְטָנָה לְמַח. מִשּׁוּם שְׁקָרִיאתָ זֹו לֹא
 הִיָּתָה בְּשִׁלְמוֹת. מָה הַטַּעַם? שְׁוָה לֹא הִיָּה
 אֱלָא בְּמִשְׁכָּן, וּבְאַרְצָא אַחֲרַת מִשּׁוּם
 שְׁשִׁלְמוֹת לֹא נִמְצְאת אֱלָא בְּאַרְצָא
 הַקְדוּשָׁה.

עוֹד, כָּאֵן שְׂכִינָה, וְשָׁם, נִזְקָבָה שְׁם
 שְׁלִימוֹת שֶׁל זְכוֹר וְנִזְקָבָה, אָדָם שֶׁת

לְקָדוּשׁ-פְּרוּךְ-הוּא, עוֹבֵר עַל שְׁלִשָּׁה
 לְאֻמִּים, שְׁכָתוֹב (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ
 אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנַי. לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ
 פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם
 וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל
 קָנָא.

לְכֹן צְרִיךְ הָאָדָם לְהַפְרֵד מֵהֶם וּלְסֻמּוֹת
 דְּרָבּוֹ מֵהֶם, לְכֹן נִפְרַדְתִּי וְסֻמִּיתִי אֶת
 דְּרָבִי. מִכָּאן וְלַהֲלָא שְׁמִצְאָתִי אֶתְכֶם,

וַיְדַבֵּר וְנוֹקְבָא, (דברי הימים א א) אָדָם שֶׁת אֲנוֹשׁ. אָדָם, שְׁלִימוֹ דָּבָר וְנוֹקְבָא, הָכָא נּוֹקְבָא. תוּ סִיפָא דְקָרָא, וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֵל מוֹעֵד לֵאמֹר, בְּגִין כֹּךְ אֶל"ף וְעִירָא.

תוּ אֶל"ף וְעִירָא, מִתַּל לְמַלְכָּא, דְּהָהּ יְתִיב בְּכַרְסִיָּה, וּבִתְרָא דְמַלְכוּתָא עָלֶיהָ, אֶקְרִי מֶלֶךְ עֲלָאָה. כִּד נְחִית וְאִזֵּל לְבֵי עֲבִדִּיהָ, מֶלֶךְ זֹוטָא אֶקְרִי. כֹּךְ קִדְשָׁא בְרִידָא הוּא, כֹּל זְמַנָּא דְאִיהוּ לְעִילָא עַל כֹּלָּא, מֶלֶךְ עֲלָאָה אֶקְרִי. בִּינֵן דְנְחִית מְדוּרִיָּה לְתַתָּא, מֶלֶךְ אִיהוּ, אֲבָל לָאו עֲלָאָה בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין כֹּךְ אֶל"ף וְעִירָא.

וַיִּקְרָא, הָכִי תַנִּינֵן, זְמִין לִיה לְהִיכְלִיָּה. מֵאַהֵל מוֹעֵד. מָאן אֵהֵל מוֹעֵד. אֵהֵל דְּבִיָּה תַלְיִין מוֹעֵד וְחֲנָא וְשַׁבְתָּא לְמַמְנֵי, כְּמַה דְאַתָּ אָמַר, (בראשית א) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים, בֵּיה שְׂרִיא חוֹשְׁבְּנָא לְמַמְנֵי.

לשון הקודש

הוא, כֹּל זְמַן שֶׁהוּא לְמַעְלָה עַל הַכֹּל, נִקְרָא מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן. בִּינֵן שֶׁהוֹרֵד מְדוּרָא לְמַטָּה, הוּא מֶלֶךְ, אֲבָל לֹא עֲלִיּוֹן כְּמוֹ מִקְדָּם, וְלָכֵן אֶל"ף קִטְנָה.

וַיִּקְרָא, כֹּךְ שְׁנִינֵן, זְמַן אוֹתוֹ לְהִיכְלוֹ. מֵאַהֵל מוֹעֵד, מַה זֶּה אֵהֵל מוֹעֵד? הָאֵהֵל שְׁבֹ תַלּוּיִים מוֹעֵד וְחֲג וְשַׁבָּת לְמִנּוֹת, כְּמוֹ שְׁנַאמֵר (בראשית א) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת

אֲנוֹשׁ. אָדָם – שְׁלֵמוֹת זָכָר וּנְקֵבָה. כָּאן נִקְבָּה. עוֹד, סוּף הַפְּסוּקָה, וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֵל מוֹעֵד לֵאמֹר, מִשּׁוּם כֹּךְ אֶל"ף קִטְנָה.

עוֹד אֶל"ף קִטְנָה, מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּכִסְאוֹ וּבִתְרָא הַמַּלְכוּת עָלָיו, נִקְרָא מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן. כְּשִׁינֵרֵד וְהוֹלֵךְ לְבֵית עֲבָדָיו, נִקְרָא מֶלֶךְ קִטָּן. כֹּךְ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ

וּמֵאֵן אִיהוּ, סִיְהָרָא, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה לג) אֶחָל בַּל
יִצְעֵן בַּל יִסַּע יִתְרוֹתָיו לְנִצָּחַת.

לְאֹמַר, מָאִי לְאֹמַר. בְּגִין לְגַלְאָה, (אבל כלל חרד וְשִׁפּוּר הוּא,
בְּגִין דְּשִׁלְמוֹ וְשִׁפּוּרוֹ הוּא אֲתֵר לְגַלְאָה) מַה דְּהוּה סְתִים
לְגוֹ. וּבְכָל אֲתֵר לְאֹמַר, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וַיְדַבֵּר ה'
אֶל מֹשֶׁה לְאֹמַר, דְּאֲתִיְהִיב רְשׁוֹ לְגַלְאָה. אֲבָל כִּלְא
חַד הוּא, וְשִׁפּוּר הוּא, בְּגִין דְּהָא אֲתִמְנִי לְסִיְהָרָא
הַחַיָּא מְלָה, מֵאֲתֵר דְּמֹשֶׁה קִיִּימָא.

וַיְדַבֵּר, ה' לְעִילָא. אֶל מֹשֶׁה, בְּאַמְצָעִיתָא. לְאֹמַר,
בְּתַרִּיתָא. אֲתֵר, דְּאִית רְשׁוֹ לְגַלְאָה. תּוּ,
וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה מַה כְּתִיב לְעִילָא, (שמות טז) וַיָּבִיאוּ
אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'. אֲמַאי אֶל מֹשֶׁה. הָכִי
אָמְרוּ, בְּגִין דְּמֹשֶׁה חָמָא לִיה בְּטוֹרָא, וְקִדְשָׁא בְּרִיד
הוּא אֲחִמִּי לִיה בְּחִיזוֹ דְּעִינָא, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר,

לשון הקודש

משום שְׁהָרִי נִמְנָה לְלִבְנָה הַדָּבָר הַחֹא, מִמָּקוֹם שְׁמֹשָׁה עוֹמֵד.

וַיְדַבֵּר ה' - לְמַעְלָה. אֶל מֹשֶׁה - בְּאַמְצָע.
לְאֹמַר - אַחֲרוֹן, מָקוֹם שֵׁישׁ רְשׁוֹת לְגִלּוֹת.
וְעוֹד וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, מַה כְּתוּב לְמַעְלָה?
(שמות טז) וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'.
לְמָה אֶל מֹשֶׁה? כִּד אָמְרוּ, מִשׁוּם שְׁמֹשָׁה
רָאָה אוֹתוֹ בְּהָר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרְאָה
לוֹ בְּמִרְאָה הָעֵינ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שם כז) בְּאֶשֶׁר

וּלְמוֹעֲדִים. בּוֹ מִתְחִיל הַחֲשָׁבוֹן לְהַמְנוֹת,
וּמִיְהוּ? הַלְבְּנָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה לג)
אֲהֵם בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יִתְרוֹתָיו לְנִצָּחַת.
לְאֹמַר, מַה זֶה לְאֹמַר? כִּדִּי לְגִלּוֹת וְאֲבָל
הַכֹּל אֶחָד וְיָפָה הוּא, מִשׁוּם שֶׁהַשְׁלָמוֹת וְהִיפִי הוּא
מָקוֹם לְגִלּוֹת מַה שְׁהָיָה נִסְתָּר פְּנִימָה.
וּבְכָל מָקוֹם לְאֹמַר, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר וַיְדַבֵּר
ה' אֶל מֹשֶׁה לְאֹמַר, שְׁנִתְנָה רְשׁוֹת
לְגִלּוֹת, אֲבָל הַכֹּל אֶחָד, וְיָפָה הוּא,

(שמות כז) **בְּאִשֶּׁר הִרְאָה אוֹתָךְ בָּהָר, וּכְתִיב,** (במדבר ח)
בְּמִרְאָה אֲשֶׁר הִרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה וְגו'. וּכְתִיב (שמות כח)
וְרָאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אִתָּה מִרְאָה בָּהָר,
הַשְּׁתָּא אֵייתִיאוּ לֵיהּ, בְּגִין דִּיחֲמִי, אִי אִיהוּ בְּהִהוּא
מִשְׁכָּנָא דְחָמָא.

אֲבָל אֲמַאי וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. אָלָא,
 לְמַלְכָּא דְּבַעָא לְמַבְנֵי פְּלִטְרִין לְמִטְרוֹנִיתָא,
 פְּקִיד לְאוּמָנִין הֵיכְלָא דָּא בְּדוּךְ פִּלָּן, וְהֵיכְלָא דָּא
 בְּדוּךְ פִּלָּן, הָכָא אֲתֵר לְעֶרְסָא, וְהָכָא אֲתֵר לְנִיחָא.
 בִּיּוֹן דְּעֵבִידוּ לֹון אֲמָנִין, אַחֲמִי לְמַלְכָּא. כֹּךְ וַיָּבִיאוּ
 אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, מֶאֱרִי דְּבֵיתָא, אִישׁ
 הָאֱלֹהִים, בִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּכָלֵל הֵיכְלָא, מִטְרוֹנִיתָא זְמִינָת
 לְמַלְכָּא לְהֵיכְלָא, זְמִינָת לְבַעָלָה עֲמֹה, בְּגִין כֹּךְ
 וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

לשון הקודש

בְּמִקּוּם פְּלוּנִי, וְהֵיכָל זֶה בְּמִקּוּם פְּלוּנִי,
 כָּאֵן מִקּוּם לְמִטָּה, וְכָאֵן מִקּוּם לְמִנּוּחָה.
 בִּיּוֹן שַׁעֲשׂוּ אוֹתָם הָאֲמָנִים, הִרְאוּ לְמִלְךְ.
 כֹּךְ וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, בַּעַל
 הַבַּיִת, אִישׁ הָאֱלֹהִים. בִּיּוֹן שְׁנִשְׁלָם
 הֵיכָל, הַזְמִינָה הַגְּבִירָה אֶת הַמִּלְךְ
 לְהֵיכָל, הַזְמִינָה אֶת בַּעָלָה אִתָּה, מִשּׁוּם
 כֹּךְ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

הִרְאָה אוֹתָךְ בָּהָר. וּכְתוּב וּכְתִיב, (המדבר ח)
 בְּמִרְאָה אֲשֶׁר הִרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה וְגו'.
 (שמות כח) וְרָאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אִתָּה
 מִרְאָה בָּהָר. עֲבָשׁוּ הִבִּיאוּ לוֹ כְּדֵי שִׁירָאָה,
 אִם הוּא כְּמוֹ אוֹתוֹ מִשְׁכָּן שְׂרָאָה.
 אֲבָל לָמָּה וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה?
 אָלָא, לְמִלְךְ שְׂרָצָה לְבָנוֹת פְּלִטְרִין
 לְגְבִירָה, צֹוֹה אֶת הָאֲמָנִים: הֵיכָל זֶה

וַיִּבְגֵּין דְּמֹשֶׁה מֵאֲרֵי דְּבֵיתָא אִיהוּ, מַה כְּתִיב, (שמות לג)
וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה,
מֹשֶׁה דְּאִיהוּ מֵאֲרֵי דְּבֵיתָא, (דף רלט ע"ב) עֶבֶד הָכִי, מַה
דְּלִית רִשׁוּ לְבַר נָשׁ אַחֲרָא לְמַעַבְדַּר הָכִי.

וַיִּדְבֹּר ה' אֵלָיו, דְּרָגָא אַחֲרָא עֲלָא, וּכְדִין בְּשַׁעְתָּא
דְּאַזְדַּמֵּן מֹשֶׁה לְמִיעֵל, כְּדִין פִּתַּח וְאָמַר,
(ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מָאִי אָדָם הָכָא. אֵלָא
כִּד אֶתְחַבְּרוּ שְׂמִשָּׂא וְסִיחָרָא כְּחֻדָּא, פִּתַּח וְאָמַר
אָדָם. כְּדִכְתִּיב, (חבקוק ג) שֶׁשֶּׁשׁ יָרַח עָמַד זְבוּלָה, עָמַד,
וְלֹא עָמְדוּ.

כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, הָכָא אֶתְרַמְיִז, מָאֵן דִּיעֲבִיד פּוֹלְחָנָא
דְּקִרְבָּנָא שְׁלִים, דִּישְׁתַּבַּח דְּבַר וְנוֹקְבָא. מִשְׁמַע
דְּכְתִיב מִכֶּם, דִּישְׁתַּבַּח בְּחִיזוּ דְּלִכּוֹן. קִרְבֵּן לַה'
דְּאַקְרִיב כֹּלָא, לְאַתְאַחֲדָא כְּחֻדָּא, לְעִילָא וְתַתָּא.

לשון הקודש

וּלְבָנָה כְּאַחַד, פִּתַּח וְאָמַר אָדָם, כְּכַתּוּב
(חבקוק ג) שֶׁשֶּׁשׁ יָרַח עָמַד זְבוּלָה. עָמַד, וְלֹא
עָמְדוּ.

כִּי יִקְרִיב מִכֶּם – כָּאֵן נִרְמָז, מִי שִׁיעֲשָׂה
עֲבוֹדַת קִרְבֵּן הַשְּׁלֵם, שְׂיִמְצָא זָכָר וְנִקְבָּה.
מִשְׁמַע שְׁכַתּוּב מִכֶּם, שְׂיִמְצָא בְּמִרְאָה
שְׁלֵכֶם. קִרְבֵּן לַה' – שְׂמִקְרִיב הַכֹּל
לְהֶאֱחִיז בְּאַחַד, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וּמִשְׁמַע שְׂמִשָּׂא הוּא בַּעַל הַבֵּית, מַה
כְּתוּב? (שמות ג) וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֹהֶל
וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה. מֹשֶׁה שְׂהוּא בַּעַל
הַבֵּית עָשָׂה כֹּה, מַה שְּׂאִין רְשׁוּת לְאִישׁ
אַחֵר לַעֲשׂוֹת כֹּה.

וַיִּדְבֹּר ה' אֵלָיו – דְּרָגָה אַחֲרַת עֲלִיזָה.
וְאֵז, בְּשַׁעְתָּה שְׂהוּדַמֵּן מֹשֶׁה לְהַכְנִס, אֵז
פִּתַּח וְאָמַר, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מַה
אָדָם עוֹשֶׂה כָּאֵן? אֵלָא בְּשִׁתְּחַבְּרוּ שְׂמִשׁ

מִן הַבְּהֵמָה, לְאַחֲזָאָה אָדָם וּבְהֵמָה, כֹּלָא בְּחֶדָא. מִן
הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן, אֵלֶיךָ רְתִיכִין, דְּאִינוּן דְּכִיּוֹן.
דְּכִיּוֹן דְּאָמַר מִן הַבְּהֵמָה, יָכוֹל מִכֹּלָא, בֵּין דְּכִיּוֹן בֵּין
מִסְּאָבִין. הֵדֵר וְאָמַר, מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן.

תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם. קִרְבְּנִי מִיָּבְעֵי לִיה, מָאִי
קִרְבְּנֵכֶם. אֵלָּא בְּקִדְמִיתָא קִרְבֵּן לָהּ,
וְהִשְׁתָּא קִרְבְּנֵכֶם. קִרְבֵּן לָהּ אָדָם. קִרְבְּנֵכֶם מִן
הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן, לְאַחֲזָאָה יְחֻדָּא מִתַּתָּא
לְעִילָא, וּמֵעִילָא לְתַתָּא. מִתַּתָּא לְעִילָא, הֵיִינוּ קִרְבֵּן
לָהּ. מֵעִילָא לְתַתָּא, הֵיִינוּ קִרְבְּנֵכֶם.

לְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יְתִיב בְּטוֹרְסָקָא עֲלָאָה, לְעִילָא
לְעִילָא, וּבְרִסְיָא אֲתַתְּקֵן עַל הַחוּא
טוֹרְסָקָא, וּמַלְכָּא עֲלָאָה עַל כֹּלָא. בַּר נָשׁ דְּקָרִיב
דְּוִרוֹנָא לְמַלְכָּא, בָּעָא לְסַלְקָא מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, עַד

לשון הקודש

אָדָם. קִרְבְּנֵכֶם מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן
הַצֹּאן, לְאַחֲזָאָה יְחֻדָּא מִלְמַטָּה לְמַעְלָה
וּמִלְמַעְלָה לְמַטָּה. מִלְמַטָּה לְמַעְלָה הֵיִינוּ
קִרְבֵּן לָהּ. מִלְמַעְלָה לְמַטָּה הֵיִינוּ קִרְבְּנֵכֶם.
לְמַלְכָּא שְׂיוֹשֵׁב עַל הַר עֲלִיוֹן, לְמַעְלָה
לְמַעְלָה, וּכְפֹא מְתַקֵּן עַל אוֹתוֹ הַר, וּמַלְכָּא
עֲלִיוֹן עַל הַכֹּל. אָדָם שְׂמֻקְרִיב דְּוִרוֹן
לְמַלְכָּא, צְרִיךְ לַעֲלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא עַד

מִן הַבְּהֵמָה – לְהִרְאוֹת אָדָם וּבְהֵמָה
הַכֹּל בְּאַחֵד. מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן – אֵלֶּי
הַמְּרַבּוֹת הַטְּהוֹרוֹת. שְׂבִיּוֹן שְׂאֻמֵּר מִן
הַבְּהֵמָה, יָכוֹל מִן הַכֹּל, בֵּין טְהוֹרוֹת וּבֵין
טְמֵאוֹת? הֵיִנוּ וְאָמַר מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן.
תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם, קִרְבְּנִי הִיא צְרִיךְ
(לְבָנָה) מַה זֶּה קִרְבְּנֵכֶם? אֵלָּא בְּתַתְּלָהּ
קִרְבֵּן לָהּ, וְעַכְשָׁיו קִרְבְּנֵכֶם. קִרְבֵּן לָהּ

דְּסָלִיק מִתַּתָּא לְעִילָא לְאַתֵּר דְּמִלְכָּא יְתִיב, עֲלָאָה עַל כָּלָא. וּבְדִין יִדְעִין דְּהָא סָלְקִין דּוֹרוּנָא לְמִלְכָּא, וְהָהוּא דּוֹרוּנָא דְּמִלְכָּא אִיהוּ. נְחִית דּוֹרוּנָא מֵעִילָא לְתַתָּא, הָא יִדְעִין דְּהָהוּא דּוֹרוּנָא דְּמִלְכָּא נְחִית מֵעִילָא, לְרַחֲמֵימָא דְּמִלְכָּא דְּאִיהוּ לְתַתָּא.

כָּךְ בְּקִדְמִיתָא, אָדָם סָלִיק בְּדִרְגוּי מִתַּתָּא לְעִילָא, וּבְדִין קָרְבָן לַה'. מִן הִבְהֶמָה מִן הַבָּקָר, נְחִית בְּדִרְגוּי מֵעִילָא לְתַתָּא, וּבְדִין קָרְבְּנֵכֶם. בְּגִינִי כָךְ בְּתִיב, (שיר השירים ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עֵם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֲלָבִי. הַיֵּינוּ אָדָם וְקָרְבָן לַה'. אֲכָלוּ רָעִים, הַיֵּינוּ מִן הִבְהֶמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, וּבְדִין תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבְּנֵכֶם.

אֲתוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה וְנִשְׁקוּהוּ עַל רִישִׁיהָ. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּזַבִּינָא לְמוֹשְׁמַע דָּא,

לשון הקודש

מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְאִזּוּ זֶה קָרְבְּנֵכֶם. וּמִשּׁוּם כָּךְ כְּתוּב (שיר ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עֵם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֲלָבִי, הַיֵּינוּ אָדָם וְקָרְבָן לַה'. אֲכָלוּ רָעִים, הַיֵּינוּ מִן הִבְהֶמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, וְאִזּוּ תִקְרִיבוּ אֶת קָרְבְּנֵכֶם.

בָּאוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה וְנִשְׁקוּהוּ עַל רִאשׁוֹ. אָמְרוּ, בְּרוּךְ הַרְחֵמָן שְׂזַכֵּינוּ לְשִׁמְעָא אֶת זֶה, וּבְרוּךְ הַרְחֵמָן שְׁלָא

שְׁעוּלָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, לְמָקוֹם שֶׁהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עָלָיוֹן עַל הַכֹּל, וְאִזּוּ יוֹדְעִים שֶׁהָרִי מִעֲלִים דּוֹרוֹן לְמֶלֶךְ, וְאוֹתוֹ דּוֹרוֹן הוּא שֶׁל הַמֶּלֶךְ. יוֹרֵד הַדּוֹרוֹן מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, הָרִי יוֹדְעִים שְׁאוֹתוֹ דּוֹרוֹן שֶׁל הַמֶּלֶךְ יוֹרֵד מִלְמַעְלָה לְאַהוּב הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא לְמַטָּה.

כָּךְ בְּתַחֲלָה, אָדָם עוֹלָה בְּדִרְגוּתָיו מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, וְאִזּוּ קָרְבָן לַה'. מִן הִבְהֶמָה מִן הַבָּקָר, יוֹרֵד בְּדִרְגוּתָיו

וּבְרִידֶךָ רַחֲמָנָא, דִּלָּא אֶתְאַבִּידוּ מְלִין אֵלִין בְּהֵהוּא
 סָבֵא. קָמוּ וְאַזְלוּ. עַד דִּהְיוּ אֲזִלִּי, חָמוּ חַד גִּפְּן נְטִיעַ
 בְּחַג גִּנָּא.

פֶּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, אֶסְרִי לְגִפְּן עִירָה
 וְלִשְׁרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹנִי הֵא קָרָא רָזָא עֲלָאָה
 הוּא. אֶסְרִי, אֶסֶר מִיבְעֵי לִיהּ. עִירָה, עִיר מִיבְעֵי לִיהּ.
 אֵלָא רָזָא הוּא, לְדַרְדְּקֵי דְאִינוּן בְּבִי רַב, לְאַסְתְּמָרָא
 מֵהֵהוּא גִירָא דְעִיר, וְשָׂמָא קַדִּישָׁא אֶתְבְּלִיל תַּמָּן י"ה.

וּבְכֻמָּה דְהָכָא אֶתְרַמִּיז שְׂמָא קַדִּישָׁא, הָכִי נָמִי
 וְלִשְׁרָקָה, שׁוּרֵק מִיבְעֵי לִיהּ. אֶתְבְּלִיל תַּמָּן
 ו"ה. בְּנֵי בֶן מִיבְעֵי לִיהּ. שׁוּרֵק, בְּדַבְתִּיב, (יִרְמִיָּה ב) וְאַנְכִי
 נְטַעְתִּיד שׁוּרֵק. בֶּן, בָּמָא דְאַתָּ אָמַר, (זְכַרְיָה ט) בֶּן
 אֶתְנֹנוֹת. אֲמַאי שׁוּרֵקָה, וְאַמַּאי בְּנִי.

לשון הקודש

מאותו החץ של עיר, והשם הקדוש נכלל
 שם י"ה.

ובכמו שפאן רמזו השם הקדוש, כך גם
 ולשרקה, שורק היה צריך לכתב! נכלל
 שמה ו"ה. בני? בן היה צריך לכתב!
 שורק, בכתוב (יִרְמִיָּה ב) ואנכי נטעתיך
 שורק. בן, בכתוב (זְכַרְיָה ט) בן אתננות.
 למה שרקה, ולמה בני?

נאבדו הדברים הללו באותו זמן. כמו
 והלכו. עד שהיו הולכים, ראו גפן אחת
 נטועה בגנה אחת.

פתח אותו תינוק ואמר, אסרי לגפן
 עירה ולשרקה בני אתוננו. פסוק זה הוא
 סוד עליון. אסרי? אסר היה צריך לכתב!
 עירה? עיר היה צריך לכתב! אלא סוד
 הוא לדרדקים שהם בבית רבן להשמר

אַלֹּא, בְּמָה דָּאִית שְׂמָא קִדִּישָׁא לְאַכְפִּיָּיא לְעִיר,
 חָבִי נָמִי, אִית שְׂמָא קִדִּישָׁא, לְאַכְפִּיָּיא חֵילָא
 אַחְרָא, דְּאִיהִי חֲמָרָא, דְּאֶלְמָלָא דְשְׂמָא קִדִּישָׁא
 אַתְרִמִּיז חָבָא, הֵוּ מְטִרְטְשִׁי עֲלֵמָא, י"ה בְּחֵילָא דָּא,
 (ס"א וי"ה) ו"ה בְּחֵילָא דָּא, לְאַסְתְּמָרָא עֲלֵמָא מְנִיָּהּוּ,
 וּלְאַסְתְּמָרָא בֵּר נֶשׁ, דְּלָא יִשְׁלֹטוּן בִּיהּ בְּעֲלֵמָא.

אַסְרִי לְגַפְּנִי, מָאִי גַפְּנִי. דָּא בְּנָסַת יִשְׂרָאֵל, אֲמַאי
 אַתְקַרִּיאת גַּפְּנִי. אֶלָּא מַה גַּפְּנִי, לָא מְקַבְּלָא
 עָלָה נְטִיעָא אַחְרָא, חָבִי נָמִי בְּנָסַת יִשְׂרָאֵל, לָא
 מְקַבְּלָא עָלָה אֶלָּא לְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וּבְגִין בְּנָסַת
 יִשְׂרָאֵל, אַתְכַּפִּיָּין קַמָּה כָּל חֵילִין אַחְרִנִין, וְלָא יִכְלִין
 לְאַבְאָשָׁא וּלְשִׁלְטָאָה בְּעֲלֵמָא. וְעַל דָּא אֲטִיל קִרָּא
 שְׂמָא קִדִּישָׁא בִּינִיָּהּוּ, בְּהֵאִי גִיסָא וּבְהֵאִי גִיסָא. בְּנִי
 אַתְוָנוּ, דְּאַתְעַקֵּר בְּגִין תַּחֲוָא שׁוּרְק, בְּמָה דָּאִתְ אָמַר,
 וְאַנְכִי נְטַעְתִּידָּ שׁוּרְק וְגו'.

לשון הקודש

וְלָמָּה נִקְרְאת גַּפְּנִי? אֶלָּא מַה גַּפְּנִי לָא
 מְקַבְּלָת עֲלֶיהָ נְטִיעָה אַחְרָתָא, כְּדָּ גַם
 בְּנָסַת יִשְׂרָאֵל לָא מְקַבְּלָת עֲלֶיהָ אֶלָּא
 אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרִידָא הוּא, וּמְשׁוּם בְּנָסַת
 יִשְׂרָאֵל נִכְפִּים לְפָנֶיהָ כָּל תַּכְחוּת
 הָאַחֲרִים וְלָא יִכְוִלִים לְהִרְעֵי וּלְשַׁלֵּט
 בְּעוֹלָם, וְלָכֵן הֲטִיל הַכְּתוּב אֶת הַשֵּׁם
 הַקְּדוּשׁ בִּינֵיהֶם בְּצַד זֶה וּבְצַד זֶה. בְּנִי

אַלֹּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּשׂ שֵׁם קְדוּשׁ לְכַפּוֹת אֶת
 הָעִיר, כְּדָּ גַם יֵשׁ שֵׁם קְדוּשׁ לְכַפּוֹת כַּחַ
 אַחֵר, שֶׁהוּא חֲמוּר, שֶׁאֶלְמָלָא הַשֵּׁם
 הַקְּדוּשׁ רְמוּז כָּאן, הֵינּוּ מַחְרִיבִים עוֹלָם,
 י"ה בְּכַח זֶה, וְי"הוּ ו"ה בְּכַח זֶה, לְשִׁמּוֹר
 מֵהֶם אֶת הָעוֹלָם, וּלְשִׁמּוֹר אֶת הָאָדָם
 שֶׁלֹּא יִשְׁלֹטוּ בּוֹ בְּעוֹלָם.

אַסְרִי לְגַפְּנִי, אֵיזוֹ גַּפְּנִי? זֶה בְּנָסַת יִשְׂרָאֵל.

בָּבֶם בֵּינָן לְבָשׁוּ וְגו', בָּבֶם, בּוֹבֶם מִיְבֵעֵי לִיָּה. אֵלֶּא
בָּבֶם, מִיּוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֻמָּא, וּמֵאֵן אִיהוּ,
דָּא מְלָכָא מְשִׁיחָא. בֵּינָן סִטְר שְׂמַאלָא. וּבָדֶם
עֲנָבִים סִטְר שְׂמַאלָא לְתַתָּא. וְזִמִּין מְלָכָא מְשִׁיחָא
לְשִׁלְטָאָה לְעִילָא עַל כָּל חִילִין אַחֲרָנִין (דף רמ ע"א)
דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וּלְתַבְרָא
תּוֹקֲפִיהוֹן מִעִילָא וּמִתַּתָּא.

דְּבָר אַחֲר, בָּבֶם בֵּינָן לְבָשׁוּ, כְּגֻוּנָא דְּהֵאֵי חֲמָרָא,
אַחֲזִי חִידוֹ, וְכוּלִּיָּה דִּינָא (לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת). **הָכִי נָמִי מְלָכָא מְשִׁיחָא, יַחֲזִי חִדּוֹ לְיִשְׂרָאֵל,**
וְכוּלִּיָּה דִּינָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת.
בְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם,
דָּא רוּחָא דְּמְלָכָא מְשִׁיחָא, וּמֵן יוֹמָא דְּאַתְבָּרִי עֲלֻמָּא,

לשון הקודש

אֲתַנּוּ, שְׁנַעֲקֶר מִשּׁוּם אוֹתוֹ שׁוֹרֶק, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמֶר וְאֲנָכִי נִטְעִיתִךְ שׁוֹרֶק וְגו'.
בָּבֶם בֵּינָן לְבָשׁוּ וְגו'. בָּבֶם! בּוֹבֶם הָיָה
צָרִיךְ לְכַתּוּב! אֵלֶּא בָבֶם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא
הָעוֹלָם, וּמִיָּהוּ? זֶה מְלָךְ הַמְּשִׁיחִת. בֵּינָן –
צַד הַשְּׂמַאל. וּבָדֶם עֲנָבִים – צַד
הַשְּׂמַאל, לְמַטָּה. וְעֵתִיד מְלָךְ הַמְּשִׁיחִת
לְשַׁלֵּט לְמַעְלָה עַל כָּל הַכּוֹחוֹת הָאַחֲרִים
שֶׁל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת, וְלִשְׁבֹּר אֶת כָּחַם מְלַמְעָלָה
 וּמְלַמְטָה.
דְּבָר אַחֲר בָּבֶם בֵּינָן לְבָשׁוּ – כְּמוֹ הֵינָן
הַזֶּה, מִרְאָה שְׂמֻחָה, וְכֵלּוֹ דִּין וְלַעֲמִים
עוֹבְדֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת. כִּךְ גַּם מְלָךְ
הַמְּשִׁיחִת, יִרְאֶה שְׂמֻחָה לְיִשְׂרָאֵל, וְכֵלּוֹ
דִּין לְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִּים
וּמְזֻלוֹת. כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, זֶה רוּחוֹ שֶׁל מְלָךְ

אסחי לבושיה בחמרא עלאה.

חמי מה כתיב בתריה, חכלילי עינים מיין ולבן
שנים מחלב, דא חמרא עלאה, (ס"א דמרוי דאורייתא)
דאורייתא דמרוי, מניה שתי. ולבן שנים מחלב, דהא
אורייתא יין וחלב, תורה שפכתב, ותורה שפעל פה.

בתיב, (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש (ס"א אמאי, בגין

דמאתר דחדנה קאמי, ומאן הוא סופיה דקרא) להצהיל פנים
משמן, ודאי מאתר דאתקרי שמן. תא חזי, שירתא
דחמרא חדנה, הוא אתר דכל חידו מניה נפקא.
וסופיה דינא. מאי טעמא, בגין דסופא דיליה, אתר
בנישו דכלא, דינא הוא, וביה אתדן עלמא. ועל דא
שירותא חדנה, וסופא דינא. בגיני כך, להצהיל פנים
משמן. מאתר דכל חדנה מניה נפקא.

לשון הקודש

סוף הפסוק? להצהיל פנים משמן, ודאי
ממקום שנקרא שמן. בא ראה, שירת
מיין חדנה, הוא מקום שכל שמחה
יוצאת ממנו, וסופו דין, מה הפעם?
משום שסופו מקום בנוס של הכל, דין
הוא, ובו נדון העולם, ולבן ראשית
חדנה, וסוף דין. משום כך להצהיל
פנים משמן, ממקום שכל חדנה יוצאת
ממנו.

המשיח, ומיום שנקרא העולם הוא
רוחץ לבושו ביין העליון.

ראה מה כתוב אחריו, חכלילי עינים
מיין ולבן שנים מחלב. זה יין העליון,
ושמרה של התורה של התורה שפרנה,
ממנו שותה. ולבן שנים מחלב, שהרי
התורה יין וחלב, תורה שפכתב ותורה
שפעל פה.

כתוב (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש

ולמה? משום שממקום של שמחה הוא בא, ומהו

וְלֶחֶם לֵבַב אֲנוּשׁ יִסְעַד, מָאן לֶחֶם. אֵלֶּא לֶחֶם
עֲלֵמָא סְעִיד (סְמִיד), וְאִי תִימָא, דְּבִיָּה תִלְיָא
סְעִידוֹ דְּעֲלֵמָא בְּלַחֲדוּי, לָאו הָבִי, דְּהָא לִילְיָא בְּלֹא
יִזְמָא, לָא אֶשְׁתַּבַּח, וְלֹא בָּעֵי לְאַתְּפָּרְשָׁא לֹון. וּמָאן
דְּאַפְרִישׁ לֹון, יתְּפָרֵשׁ מִחֵיִין, וְהֵינֵנוּ דְּכְתִיב, (דברים ח)
לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יַחְיֶה הָאָדָם.
בְּגִין דְּלֹא בָּעֵי לְאַתְּפָּרְשָׁא.

וְאִי תִימָא, דְּדוֹד הֵיךְ קָאָמַר וְלֶחֶם לֵבַב אֲנוּשׁ יִסְעַד,
הוּאִיל וְלֹא תִלְיָא בִּיה בְּלַחֲדוּי סְעִידוֹ דְּעֲלֵמָא.
אֵלֶּא דִּיִּקָּא דְּמִלָּה, וְלֶחֶם, וְא"ו אִיתּוּסָף, כְּמוֹ וַיִּי, וְעַל
דָּא, כְּלֹא אֶשְׁתַּבַּח בְּחָדָא.

תָּא חַיִּי, מָאן דְּמִבְּרַךְ עַל מְזוֹנָא, לָא יִבְרַךְ עַל
פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא, וּבָּעֵי נִהְמָא לְאַשְׁתַּבַּח עַל
פְּתוּרָא, וְכִסָּא דְּחִמְרָא בִּימִינָא. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין

לשון הקודש

וְאִם תֹּאמַר, דְּדוֹד אֵיךְ אָמַר וְלֶחֶם לֵבַב
אֲנוּשׁ יִסְעַד, הוּאִיל וְלֹא תִלְוִי בּוֹ לְבַדּוֹ
סְעִיד כָּל הָעוֹלָם? אֵלֶּא דִּיוֹק הַדְּבָר
וְלֶחֶם, וְא"ו הַתּוֹסֵף, כְּמוֹ וְהִי, וְעַל זֶה
כָּל נִמְצָא כְּאַחֵר.

בָּא רָאָה, מִי שְׂמִיכְרָךְ עַל הַמְּזוֹן, לֹא
יִבְרַךְ עַל שְׁלֶחֶן רִיק, וְצָרִיךְ לְהַמְצִיא
לֶחֶם עַל הַשְּׁלֶחֶן וְכוּם שֶׁל יֵין בְּיָמִין, מָה

וְלֶחֶם לֵבַב אֲנוּשׁ יִסְעַד, אֵיזָה לֶחֶם?
אֵלֶּא לֶחֶם סוּעֵד וְסוּמֵד אֶת הָעוֹלָם. וְאִם
תֹּאמַר שֶׁבּוֹ תִלְוִי לְבַדּוֹ סְעִיד הָעוֹלָם –
לֹא כֵךְ, שֶׁהָרִי לִילָה כְּלִי יוֹם לֹא נִמְצָא,
וְלֹא צָרִיךְ לְהַפְרִידָם. וּמִי שְׂמִיכְרִידָם
יִתְּפָרֵד מִחֵיִים, וְהֵינֵנוּ שְׂכָתוֹב (דברים ח)
לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ
יַחְיֶה הָאָדָם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְהַפְרִיד.

לְקַשְׂרָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וְנִהְמָא דִּיתְבָּרַךְ מִנִּייהוּ,
וְלֹאֲתַקְשְׂרָא בְּהוּ, וְלִמְחֵי כָּלָא חַד קִשּׁוּרָא, לְבָרְכָא
שְׂמָא קִדִּישָׁא בְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא לָחֵם אֲתַקְשֵׁר בִּינָן,
וְיִין בִּימִינָא, וּבְדִין בְּרַכָּאן שְׂרִיין בְּעִלְמָא, וּפְתוּרָא
אֲשֵׁתִּילִים בְּדָקָא יְאוּת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵלְמִלָּא לָא אֲזִדְמָן לָן אֲזִרְחָא דָּא
אֵלָּא לְמִשְׁמַע מַלְיָן אֵלִין, דִּי לָן. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, יְאוּת הוּא לְהֵאִי יְנוּקָא דְּלֹא יָגִיד עַל כָּל הָאִי,
וְאַנָּא מִסְתַּפִּינָא עָלֶיהָ. אִי יִתְקַיִים בְּעִלְמָא בְּגִין הָאִי.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְלָמָּה. אָמַר לִיה, בְּגִין דְּהֵאִי רַבִּינָא
יָכִיל לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתְרָא דְּלִית רִשּׁוּ לְבַר נָשׁ
לְאַסְתַּכְּלָא בִּיה. וּמִסְתַּפִּינָא עָלֵיו, דְּעַד לָא יִמְטִי
לְפָרְקוּי, יִשְׁנַח וְיִסְתַּכֵּל וְיַעֲנִשּׁוּן לִיה.

שָׁמַע תְּהוּא יְנוּקָא. אָמַר, לָא מִסְתַּפִּינָא מִעוֹנָשָׁא

לשון הקודש

לְתִינוּק זֶה שְׂלֵא יָדַע כָּל זֶה, וְאַנִּי פוֹחֵד
עָלָיו אִם יִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם מִשּׁוּם זֶה. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, וְלָמָּה? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם
שְׁתִּינוּק זֶה יָכֹול לְהִסְתַּכֵּל בְּמָקוֹם שְׂאִין
רְשׁוּת לְאַדָּם לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, וְאַנִּי פוֹחֵד
עָלָיו, שֶׁעַד שְׂלֵא יָגִיד לְפָרְקוֹ וּשְׁגִית
וְיִסְתַּכֵּל וְיַעֲנִישׁוּ אוֹתוֹ.

שָׁמַע אוֹתוֹ הַתִּינוּק. אָמַר, אִנִּי פוֹחֵד
מִעוֹנָשׁ לְעוֹלָמִים, שֶׁהֲרִי בְּשַׁעָה שְׂאֵבָא

הַטַּעַם? בְּשִׁבִּיל לְקַשֵּׁר שְׂמָאל בִּימִין,
וְלָחֵם שְׁתִּתְבָּרַךְ מִהֵם וּלְהִתְקַשֵּׁר בָּהֶם,
וְלִהְיוֹת הַכֹּל קִשּׁוּר אֶחָד, לְבָרַךְ אֶת
הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בְּרָאוּי. שֶׁהֲרִי לָחֵם נִקְשֵׁר
בִּינָן, וְיִין בִּימִין, וְאִזּוּ הַבְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת
בְּעוֹלָם, וְהַשְׁלָחַן נִתְקַן בְּרָאוּי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵלְמִלָּא לָא הִזְדַּמְנָה
לְגוּ דְרָךְ זֶה אֵלָּא לְשִׁמְעַ הַדְּבָרִים הַלָּלוּ
– דִּי לָגוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נָאֵה הוּא

לְעֹלְמִין, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאַסְתִּילִיק אַבָּא מַעֲלָמָא, בְּרִיד
 לִי וְצִלִי עָלִי. וַיִּדְעֵנָא דְּזִכּוּתָא דְּאַבָּא יִגִּין עָלִי. אָמְרוּ
 לִיה, וּמָאן הוּא אָבוּךְ. אָמַר, (נ"א לִיתָא רַבִּי יְהוּדָה) בְּרִיה
 דְּרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, נָטְלוּ לִיה, וְאַרְכְּבוּהוּ עַל כְּתִפֵּיהוּ
 תַּלְת מִילִין.

קָרוּ עָלֶיהָ, (שׁוּפְטִים יד) מִהָאֲכָל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמַעֲזוּ יֵצֵא
 מִתּוֹק וְגו'. אָמַר לֹון הָהוּא יְנוּקָא, מִלָּה אַתָּא
 לִידִיבּוֹ, פְּרִישׁוּ לָהּ. אָמְרוּ לִיה, קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא
 זְמִין לֹן אֲרַחָא דְחַיִּי, אִימָא אַנְתָּ.

פְּתַח וְאָמַר, מִהָאֲכָל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמַעֲזוּ יֵצֵא מִתּוֹק.
 הָאִי קָרָא, אֲסַמְכְתָּא אִית לֹן בֵּיתָא, מִהָאֲכָל,
 דָּא צְדִיק, דְּכִתִּיב, (מְשִׁלִּי יג) צְדִיק אוֹכֵל לְשׁוּבַע נִפְשׁוֹ.
 צְדִיק אוֹכֵל וְדָאִי, וְנָטִיל כֶּלָּא, אִמָּאִי, לְשׁוּבַע נִפְשׁוֹ.
 לְמִיחָב שָׁבַעָא, לְהָהוּא אַתְר דְּאַקָּרִי נִפְשׁוֹ דְדוֹד. יֵצֵא

לשון הקודש

אותו. אמרו לו, הקדוש ברוך הוא זמן
 לנו את דרך החיים, אמר אתה.
 פתח ואמר, מהאכל יצא מאכל ומעז
 יצא מתוק, פסוק זה יש לנו בו סמך.
 מהאכל - זה צדיק, שכתוב (משלי יג)
 צדיק אכל לשבע נפשו. צדיק אוכל
 ודאי ונטיל הכל, למה? לשבע נפשו,
 לתת שבע לאותו מקום שנקרא נפש
 דוד. יצא מאכל - שאלמלא אותו צדיק

הסתלק מן העולם, ברח אותי והתפלל
 עלי, וידעתי שזכות אבי תגן עלי. אמרו
 לו, ומי הוא אביך? אמר, ואין רבי יהודה
 בנו של רב המנונא הזקן. לקחו אותו
 והרכיבו אותו על כתפיהם שלשה
 מילין.

קראו עליו, (שופטים יד) מהאכל יצא
 מאכל ומעז יצא מתוק וגו'. אמר להם
 אותו תינוק, דבר בא לידיכם, פרשו

מֵאֵכֶל, דְּאֵלְמָלָא הָהוּא צְדִיק, לֹא יְהוּק מִזֹּנָא
 לְעֵלְמִין, וְלֹא יָכִיל עֲלָמָא לְקִיָּמָא (בִּיחָ). וַיַּעַז יֵצֵא
 מִתּוֹק, דָּא יִצְחָק, דְּבָרִיד לְיַעֲקֹב בְּטֵל הַשָּׁמַיִם
 וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ.

תו, אָף עַל גַּב דְּכֹלָא חַד, אֵלְמָלָא תִקְפָּא דְדִינָא
 קִשְׂיָא, לֹא נִפְקָא דְבִשׁ. מָאן דְּבִשׁ. דָּא תוֹרָה
 שְׂבַעֲל פֶּה, דְּכִתִּיב, (תהלים יט) וּמִתּוֹקִים מִדְּבִשׁ וְנֹפֶת
 צוּפִים. וַיַּעַז, דָּא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, דְּכִתִּיב, (תהלים כט) ה' עֹז
 לַעֲמּוֹ יִתֵּן. יֵצֵא מִתּוֹק, דָּא תוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה. (דף רמ ע"ב):

אַזְלוּ בְּחֻדָּא תִלַּת יוֹמִין, עַד דְּמָטוּ לְטוֹרָסָא דְקִירָא
 דְּאַמִּיָּה. בֵּינוֹן דְּחֻמָּאת לֹון אֶתְקַנִּית בֵּיתָא,
 וַיִּתְּבוּ תַמָּן תִּלַּת יוֹמִין אַחֲרָנִין. בִּרְכוּהוּ, וְאַזְלוּ, וְסִדְרוּ
 מִלִּין קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, וְדָאֵי יְרוּתַת אוֹרֵייתָא
 אַחֲסִין, וְאֵלְמָלָא זְכוּתָא דְאַבְהָן יִתְעַנֵּשׁ מִלְּעִילָא, אָבֵל

לשון הקודש

ה' עֹז לַעֲמּוֹ יִתֵּן. יֵצֵא מִתּוֹק – זו תורה
 שְׂבַעֲל פֶּה.

הִלְכוּ בְּאֶחָד שְׁלֹשָׁה יָמִים, עַד שֶׁהִגִּיעוּ
 לְמַבּוּי שֶׁל הַקִּיר שֶׁל אִמּוֹ. בֵּינוֹן שְׂרָאָתָהּ
 אוֹתוֹ, סִדְרָה אֶת הַבֵּית, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם
 שְׁלֹשָׁה יָמִים אַחֲרָיִם. בִּרְכוּ אוֹתוֹ וְהִלְכוּ,
 וְסִדְרוּ דְבָרִים לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר,
 וְדָאֵי יְרֻשַׁת הַתּוֹרָה יִרְשׁ, וְאֵלְמָלָא זְכוּת
 אֲבוֹת יַעֲנִשׁ מִלְּמַעְלָה. אָבֵל הַקָּדוֹשׁ

לֹא יֵצֵא מִזֹּון לְעוֹלָמִים וְלֹא יוּכַל הָעוֹלָם
 לַעֲמֹד וּבּוֹ. וַיַּעַז יֵצֵא מִתּוֹק – זֶה יִצְחָק
 שֶׁבָּרַךְ אֶת יַעֲקֹב (בראשית כז) בְּטֵל הַשָּׁמַיִם
 וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ.

עוֹד, אָף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל אֶחָד, אֵלּוּלָא
 תִקְפָּא הַדִּין הַקָּשָׁה, לֹא יוֹצֵא דְבִשׁ. מִי
 הַדְּבִשׁ? זו תורה שְׂבַעֲל פֶּה, שְׂבַכְתּוֹב
 (תהלים יט) וּמִתּוֹקִים מִדְּבִשׁ וְנֹפֶת צוּפִים.
 וַיַּעַז – זו תורה שְׂבַכְתָּב, שְׂבַכְתּוֹב (שם כט)

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִינוּן דְּאֶזְלִין בְּתַר אֲוִרֵיתָא,
 אַחֲסִינוּ לָהּ אִינוּן וּבְנֵיהּ לְעֶלְמִין. הָדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר
 עָלֶיךָ וְגו'.

זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוּף אֲנִית וְיִרְכָּתוּ
 וְגו'. (בראשית מט יג) רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (תהלים מה) חֲגוּר
 חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדָךְ וַהֲדַרְךָ. וְכִי דָא הוּד וַהֲדַר,
 לְמִיּוֹן זַיִנָא, וְלֹאֲדַרְזָא בְּהַאי. מָאן דְּאֶשְׁתַּדַּל
 בְּאֲוִרֵיתָא, וְאַנֶּח קֶרְבָּא בְּאֲוִרֵיתָא, וְזַרְיָו גְּרַמִּיה בְּה,
 דָּא הוּא שְׂבַחָא (דְּמֵאֲרִיה), דָּא הוּא הוּד וַהֲדַר, וְאַתְּ
 אֲמַרְתָּ חֲגוּר חֲרָבָךְ.

אַלָּא, וְדַאי עֲקָרָא דְּמַלְהָ, אֶת קַיָּמָא קִדְשָׁא יְהִב
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָשִׁים לִיה בְּכַנֵּי נָשָׂא,
 בְּגִין דִּינִטְרוֹן לִיה, וְלֹא יִפְגְּמוּן לִיה בְּכַנֵּימוּ לְהַאי

לשון הקודש

וַהֲדַרְךָ. וְכִי זֶה הוּד וַהֲדַר לְחֲנֹר כְּלִי זֶן
 וְלֹהֲדַרְזוּ בְּזָה? מִי שְׂמַשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה
 וְעוֹרֵךְ קֶרֶב בְּתוֹרָה וּמְזַרְזוּ עֲצָמוּ בְּה –
 זֶהוּ שְׂבַח וְשֵׁל רַבּוֹנוֹ, זֶהוּ הוּד וַהֲדַר,
 וְאַתְּהָ אוֹמֵר חֲגוּר חֲרָבָךְ?

אַלָּא וְדַאי שְׂעָקָר חֲדָרָךְ, אוֹת בְּרִית
 חֲקֻדָּשׁ נִתֵּן חֲקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא וְרָשִׁים אוֹתוֹ
 בְּכַנֵּי אָדָם כְּדִי שְׂיִשְׁמְרוּ אוֹתוֹ וְלֹא יִפְגְּמוּ

בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתָם שְׁהוֹלְכִים אַחֵר
 הַתּוֹרָה, יוֹרָשִׁים אוֹתָהּ הֵם וּבְנֵיהֶם
 לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׂבַחְתּוֹב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ
 וְגו'.

זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוּף
 אֲנִית וְיִרְכָּתוּ וְגו'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (תהלים
 מה) חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדָךְ

רְשִׁימָא דְמִלְכָּא. וּמֵאֵן דְּפָגִים לִיה, הָא קָאִים לְקַבְּלִיה
(ויקרא כו) חֶרֶב נִקְמַת נָקָם בְּרִית, לְנִקְמָא נִוְקְמָא דְבְרִית
קַדִּישָׁא, דְּאֶתְרָשִׁים בֵּיה, וְהוּא פָּגִים לִיה.

וּמֵאֵן דְּבָעֵי לְנִטְרָא הָאִי אֶתְר, יִזְדְּרוּ וַיִּתְקַן גְּרָמִיָּה,
וַיִּשְׁוִי לְקַבְּלִיה, בְּשַׁעֲתָא דִּיצְרָא בִישָׁא יִתְקַף
עָלוֹי, לְהָאִי חֶרֶב דְּקִיִּמָּא עַל יֶרֶךְ, לְאֶתְפָּרְעָא מִמֵּאֵן
דְּפָגִים הָאִי אֶתְר. וּבְדִין, חֲגוּר חֶרֶבְךָ עַל יֶרֶךְ גְּבוּר,
גְּבוּר אִיהוּ, גְּבוּר אֶתְקַרִי. וְעַל דָּא הוּדְךָ וְחֶדְרְךָ.

דְּבָר אַחֵר, חֲגוּר חֶרֶבְךָ עַל יֶרֶךְ גְּבוּר. מֵאֵן דְּנָפִיק
בְּאַרְחָא, יִתְקַן גְּרָמִיָּה בְּצִלּוֹתָא דְמֵאֲרִיָּה,
וַיִּזְדְּרוּ בְּהָאִי צָדֵק, חֶרֶב עֲלָאָה, בְּצִלּוֹתָא וּבַעֲוֹתִין עַד
לָא יִפּוּק לְאַרְחָא. בְּדִכְתִּיב, (תהלים פה) צָדֵק לְפָנָיו יִהְיֶה
וַיֵּשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו.

לשון הקודש

חֶרֶבְךָ עַל יֶרֶךְ גְּבוּר. גְּבוּר הוּא, וּגְבוּר
נִקְרָא. וְעַל כֵּךְ הוּדְךָ וְחֶדְרְךָ.
דְּבָר אַחֵר חֲגוּר חֶרֶבְךָ עַל יֶרֶךְ גְּבוּר –
מִי שִׁיוּצָא לְדֶרֶךְ, יִתְקַן עֲצָמוּ בְּתַפְלָה שֶׁל
רַבּוֹנוּ וַיִּזְדְּרוּ בְּצָדֵק חֲזָה, חֶרֶב עֲלִיוֹנָה,
בְּתַפְלָה וּבִקְשׁוֹת עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא לְדֶרֶךְ,
בְּכַתוּב (תהלים פה) צָדֵק לְפָנָיו יִהְיֶה וַיֵּשֶׁם
לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו.

אוֹתוֹ בְּפָנִים אֶת רִשְׁם הַמֶּלֶךְ חֲזָה, וּמִי
שְׁפּוּגִים אוֹתוֹ, הָרִי עוֹמֶדֶת כְּגֹדֹד (ויקרא כו)
חֶרֶב נִקְמַת נָקָם בְּרִית, לְנָקָם נִקְמַת
הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ שֶׁנֶּרְשָׁם בּוֹ, וְהוּא פּוֹגֵם
אוֹתוֹ.

וּמִי שְׂרוּצָה לְשֹׁמֵר מְקוֹם זֶה, יִזְדְּרוּ וַיִּתְקַן
עֲצָמוּ וַיֵּשֶׁם כְּגֹדֹד בְּשַׁעֲה שֶׁהִיצַר תּוֹקֵף
אוֹתוֹ אֶת הַחֶרֶב שֶׁעוֹמֶדֶת עַל הַיֶּרֶךְ,
לְהַפְרֵעַ מִמִּי שְׁפּוּגִים מְקוֹם זֶה, וְאִזְ חֲגוּר

תָּא חַיִּי, וְבוֹלוֹן נָפִיק תְּדִירָא לְשִׁבְלִין וְאַרְחִין, וְאַנְח
קָרְבִּין, וְאַזְדְּרוּ בְּהַאי חֶרֶב עֲלָאָה, בְּצִלוֹתָא
וּבְעוֹתִין, עַד לָא נָפִיק בְּאַרְחָא, וּכְדִין נָצַח עַמּוּין,
וְאַתְתַּקֵּן עַל־יְהוּ. וְאִי תִימָא יְהוּדָה, הָא אֶתְתַּקֵּן
בְּהַאי, לְאַנְחָא קָרְבִּין, וְתִקּוּנִין, בְּהַאי חֶרֶב, אִמָּאי
וְבוֹלוֹן.

אַלָּא. תָּא חַיִּי, הֵינִי תְרִיסַר שְׁבַטִין, בְּלָחוּ תִקּוּנָא
דְּמִטְרוֹנִיתָא הַזֶּה. תִּרִין תִּקּוּנִין דְּנוֹקְבֵי אָמַר
שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, חַד לְרַעְיָא עֲלָאָה יוֹבְלָא, וְחַד
לְבִלָּה, שְׁנַת הַשְּׁמִיטָה. חַד תִּקּוּנָא לְעֵילָא, וְחַד תִּקּוּנָא
לְתַתָּא. עוֹבְדָא דְּבְרָא שִׁית, הָכִי הוּא נָמִי, בְּהֵינִי תִרִי
אַתְרִי, חַד עוֹבְדָא לְעֵילָא, וְחַד עוֹבְדָא לְתַתָּא, וְעַל
דָּא פְתִיחָא דְּאוּרִייתָא בְּב'. עוֹבְדָא דְּלְתַתָּא, בְּגוּוֹנָא
דְּלְעֵילָא, דָּא עֶבֶד עֲלֵמָא עֲלָאָה, וְדָא עֶבֶד עֲלֵמָא
תַּתָּאָה. בְּגוּוֹנָא דָּא.

לשון הקודש

הַלְלוּ, כָּלֵם תִּקּוּן שֶׁל הַמַּלְכָּה הֵם. שְׁנֵי
תִּקּוּנִים שֶׁל נִקְבוֹת אָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים, אֶחָד לְרוּעָה הָעֵלְיוֹן – יוֹבֵל,
וְאֶחָד לְכֹלָה – שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה. תִּקּוּן אֶחָד
לְמַעְלָה, וְתִקּוּן אֶחָד לְמַטָּה. גַּם מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית הוּא כֹּה, בְּשְׁנֵי הַמְּקוֹמוֹת הַלְלוּ.
מַעֲשֵׂה אֶחָד לְמַעְלָה, וּמַעֲשֵׂה אֶחָד לְמַטָּה,
וְלִכְּנֵן נִפְתַּח הַתּוֹרָה בְּב', מַעֲשֵׂה שְׁלֹמֹה

בָּא רָאָה, וְבוֹלוֹן תָּמִיד יֵצֵא לְדַרְכִּים
וְלְשִׁבְלִים וְעֶרְךָ קְרִבּוֹת, וְהַזְדְּרוּ בְּחֶרֶב
הָעֵלְיוֹנָה הַזֶּה בְּתַפְלָה וּבִקְשׁוֹת עַד שְׁלֹא
יֵצֵא לְדֶרֶךְ, וְאִזּוּ נָצַח אֶת הָעַמִּים וְהַתְגַּבֵּר
עֲלֵיהֶם. וְאִם תֹּאמַר, יְהוּדָה הִרִי נִתְקַן לָזֶה
לְעֶרְךָ קְרִבּוֹת וְתִקּוּנִים בְּחֶרֶב הַזֶּה, לָמָּה
וְבוֹלוֹן?

אַלָּא. בָּא רָאָה, שְׁנֵים עָשָׂר הַשְּׁבַטִים

תִּרְיִן תְּקוּנֵינִי דְנוֹקְבֵי קְאָמֵר שְׁלֹמָה, חַד לְעִילָא, וְחַד
 לְתַתָּא. חַד לְעִילָא, בְּתִקּוּנָא עֲלָאָה דְשָׁמַא
 קְדִישָׁא. חַד לְתַתָּא, בְּתִקּוּנָא תַתָּאָה כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא.
 תָּא חַיִּי, וּפָאָה חוֹלְקִיָּה דִיעֲקֵב קְדִישָׁא, דְּזֹכָה לְהָאִי.
 וְהָא אֲתָמֵר, מִיּוֹמָא דְאֲתַבְּרִי עֲלֵמָא, לָא
 אֲשַׁתַּכַּח עֲרָסָא שְׁלִימָתָא כְּעֲרִסִיָּה דִיעֲקֵב. וּבִשְׁעָתָא
 דְּבָעָא לְאַסְתִּלְקָא מִעֲלֵמָא, בְּדִין הָוָה שְׁלִים, בְּכָל
 סְטְרוֹי. אֲבִרְהֵם מִימִינִיָּה, יִצְחָק מִשְׁמָאלִיָּה, הוּא
 בְּאַמְצָעִיתָא, שְׂכִינָתָא קַמִּיָּה. בִּיּוֹן דְּחֲמָא יַעֲקֹב הָאִי,
 קָרָא לְבָנָיו, וְאָמֵר לֹון הָאֶסְפוּ, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח תְּקוּנָא
 דְּלְעִילָא וְתַתָּא.

תָּא חַיִּי, רָזָא דְמַלְכָּה, תִּרְיִן תְּקוּנֵינִי אֲשַׁתַּכַּחוּ תַּמּוֹן,
 חַד עֲלָאָה, וְחַד תַּתָּאָה, לְמַחְיִי כֻלָּא שְׁלִים
 בְּדָקָא יְאוּת. תְּקוּנָא עֲלָאָה, תְּקוּנָא סְתִים וְגִלְיָא, דְּהָא

לשון הקודש

כְּמוֹ מִסְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, וּבִשְׁעָה שֶׁרָצָה
 לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, אִזְ הָיָה שָׁלֵם בְּכָל
 צִדְדָיו. אֲבִרְהֵם מִימִינוֹ, יִצְחָק מִשְׁמָאלוֹ,
 הוּא בְּאַמְצָע, שְׂכִינָה לְפָנָיו. בִּיּוֹן שֶׁרָאָה
 יַעֲקֹב אֵת זֶה, קָרָא לְבָנָיו וְאָמֵר לָהֶם
 הָאֶסְפוּ, כְּדֵי שִׁמְצָא תְּקוּן שְׁלֹמֶעֱלָה
 וְשְׁלֹמָטָה.

בֹּא רְאֵה אֵת סוֹד הַדְּבָר. שְׁנֵי תְּקוּנִים
 נִמְצְאוּ שָׁם, אֶחָד עֲלִיוֹן וְאֶחָד תַּחְתּוֹן,

כְּמַעֲשֵׂה שְׁלֹמֶעֱלָה. זֶה עוֹשֶׂה עוֹלָם
 הָעֲלִיוֹן, וְזֶה עוֹשֶׂה עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. כְּמוֹ זֶה.
 שְׁנֵי תְּקוּנִים שֶׁל נִקְבוֹת אָמֵר שְׁלֹמָה,
 אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד לְמַטָּה. אֶחָד לְמַעַלָּה
 – בְּתִקּוּן עֲלִיוֹן שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. אֶחָד
 לְמַטָּה – בְּתִקּוּן תַּחְתּוֹן כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.
 בֹּא רְאֵה, אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב
 הַקָּדוֹשׁ שְׂזֹכָה לָזֶה. וְהֵרִי נִתְבָּאֵר, מִיּוֹם
 שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם לֹא נִמְצְאָה מִטָּה שְׁלֹמָה

תְּקוּנָא דְיוֹבְלָא אִיהוּ, הֵהוּא דְאָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים בְּדִקְאָמְרֵן, רִישָׁא סְתִים הָזֶה דְלֹא אֲתַגְלִיֵּא
הָכָא, וְלֹא יָאוּת לְאֲתַגְלִיֵּא. דְרוּעִין וְגוּפֹא אֲתַגְלִיֵּין,
וְהָא יְדִיעִין. שׁוֹקִין סְתִימוּ וְלֹא אֲתַגְלִיֵּין. מָאִי טַעְמָא,
בְּגִין דְנִבּוּאָה לָא שְׂרִיָא אֱלָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. וְתְקוּנָא
דָּא סְתִים וְגַלְיָא.

תְּקוּנָא אַחֲרָא תַתָּא, תְּקוּנָא דְכֻלָּה דְקָאָמַר
שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, הָאִי תְּקוּנָא
דְאֲתַגְלִיֵּא יַתִּיר, וְתְקוּנָא דָּא בְתַרִּיסַר שְׁבַטִין
(דף רמא ע"א) דְאֵינּוּן תַּחֲתָהּ, וְתְקוּנָא דְגוּפֹא דִילָהּ.

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, (מלכים א ז) וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוֹצָק
וְגו'. וּכְתִיב עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה
פּוֹנִים צְפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֶגְבָּה
וְגו' וְהָיָה עֲלֵיהֶם מְלֻמְעָלָה וְגו'. וּכְתִיב וְאֵת הַבָּקָר

לשון הקודש

תְּקוּנָא אַחֲרָא לְמַטָּה – תְּקוּנָא הַכֻּלָּה שְׁאָמַר
שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, זֶהוּ תְּקוּנָא
שֶׁהַתְּנַלְגָּה יוֹתֵר, וְתְקוּנָא זֶה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר
שְׁבַטִים, שְׁהֵם תַּחֲתִיָּה, וְתְקוּנָא הַגּוּפָא
שְׁלָהּ.

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, (מלכים א ז) וַיַּעַשׂ
אֶת הַיָּם מוֹצָק וְגו'. וּכְתוּב עוֹמֵד עַל שְׁנֵי
עֶשֶׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה
פּוֹנִים יָמָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֶגְבָּה וְגו' וְהָיָה

שְׂדֵיָהּ הַכֹּל שָׁלֵם בְּרָאוּי. תְּקוּנָא עֲלִיוֹן,
תְּקוּנָא גַסְתֵּר וְנִגְלָה, שְׁתֵּרֵי תְּקוּנָא שֶׁל
הַיּוֹבֵל הוּא, אוֹתוֹ שְׁאָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים, כְּמוֹ שְׁאָמְרֵנּוּ, הָרֹאשׁ הַנִּסְתֵּר
שֶׁלֹא הַתְּנַלְגָּה כָּאֵן וְלֹא יָפָה לְגִלּוּתוֹ.
הַזְרוּעוֹת וְהַגּוּפָא הַתְּנַלְגוֹ, וְהֵם יְדוּעִים.
שׁוֹקִים גַּסְתֵּרוֹ וְלֹא הַתְּנַלְגוֹ. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁנִּבּוּאָה לֹא שׁוֹרָה כִּי אִם בְּאַרְצָן
הַקְדוּשָׁה, וְתְקוּנָא זֶה גַסְתֵּר וְנִגְלָה.

שָׁנִים עָשָׂר תַּחַת הַיָּם (וְגו'). עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר, הָכִי הוּא וְדָאִי, וְדָא יָם מִתְקַנָּא בְּתַרְיֵסר בְּתַרְיֵין עֲלָמִין, בְּתַרְיֵסר לְעִילָא רְתִיכִין מִמֶּנּוּ. לְעִילָא בְּתַרְיֵסר, לְתַתָּא תַרְיֵסר שְׁבַטִין. בֵּינוֹן דְּחָמָא יַעֲקֹב תְּקוּנָא עֲלָאָה, וְחָמָא שְׁכִינְתָּא קָאִים לְקַבְלֶיהָ, בְּעָא לֹא־שְׁלָמָא תְּקוּנָהָא, קָרָא לְבִנּוּהֵי תַרְיֵסר, וְאָמַר לֹון הָאֶסְפוּ. אֶתְקִינוּ גְרַמִּיכּוּ לֹא־שְׁלָמָא מְהִימְנוּתָא.

תָּא חַיִּי, תַרְיֵסר שְׁבַטִין, בְּאַרְבַּע דְּגָלִין, בְּאַרְבַּע סְטָרִין, שְׁלֹשָׁה פּוּנִים צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים נֶגְבָּה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים מְזֻרְחָה וְהָיָם עֲלֵיהֶם. וְהָכִי הוּא וְדָאִי, תִּלְת שְׁבַטִין לְכָל סְטָר לֹא־רַבַּע רוּחֵי עֲלָמָא, וְתִלְת שְׁבַטִין לְדְרוּעָא דִּימִינָא, וְתִלְת שְׁבַטִין לְדְרוּעָא דְשְׁמָאלָא, וְתִלְת שְׁבַטִין.

לשון הקודש

עצמכם להשלים את האמונה.
בא ראה, שנים עשר שבטים בארבעה דגלים בארבעה צדדים, שלשה פונים צפונה, ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה, ושלשה פונים מזרח, והים עליהם. וכך הוא ודאי, שלשה שבטים לכל צד, לארבעה רוחות העולם, ושלשה שבטים לזרוע ימין, ושלשה שבטים לזרוע שמאל, ושלשה שבטים לזרוע ימין, ושלשה שבטים

עליהם מלמעלה וגו'. ובתוב ואת הבקר שנים עשר תחת הים וגו'. עמד על שני עשר בקר, כך הוא ודאי, שהים הזה מתקן בשנים עשר בשני עולמות, בשנים עשר למעלה מרכבות ממונות למעלה בשנים עשר, למטה שנים עשר שבטים. בין שראה יעקב את התקון העליון וראה שכינה עומדת מולו, רצה להשלים תקוניו. קרא לשנים עשר בנים, ואמר להם האספו, התקינו

לִירְכָא יְמִינָא, וּתְלַת שְׁבָטִין לִירְכָא שְׁמַאלָא, וְגוּפָא
 דְּשְׂכִינְתָא עֲלֵיהּ. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, וְהָיָה עֲלֵיהֶם.
 מֵאִי טַעְמָא תְּלַת שְׁבָטִין לְדְרוּעָא, וּתְלַת שְׁבָטִין
 לִירְכָא, וְכֵן לְכָלֵּא. אֵלָּא רָזָא דְּמִלָּה, תְּלַת
 קְשָׁרִין אֵינּוּן בְּדְרוּעָא יְמִינָא, וּתְלַת בְּשְׁמַאלָא, וּתְלַת
 בִּירְכָא יְמִינָא, וּתְלַת קְשָׁרִין בִּירְכָא שְׁמַאלָא,
 אֲשֶׁתְּכַחוּ תְּרִיסַר קְשָׁרִין לְאַרְבַּע סְטֵרִין, וְגוּפָא
 עֲלֵיהֶם. אֲשֶׁתְּכַחוּ תְּרִיסַר עִם גּוּפָא כְּגוּזָנָא דְּלַעִילָא.
 מִנָּא לָן, דְּכִתִּיב, כָּל אֱלֹה שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר.
 וְזֹאת, בְּגִין דְּבָהּ אֲשֶׁתְּלִים חוֹשְׁבָנָא, כְּמָה דְּאֶתְמַר
 וְהָיָה עֲלֵיהֶם מְלֻמָּעָלָה.

שְׁבַעַה עֵינֵי ה' (זכריה ד) אֵינּוּן שְׁבַעַה עֵינֵי הָעֵדָה.
 שְׁבַעִין סְנֵהֲדֵרִין. שְׁעָרָהָא, כְּמָה דְּכִתִּיב,
 כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאֵת אֶלֶף וְגו' (במדבר כ)
 כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן, וְכֵן לְכָלֵּהוּ.

לשון הקודש

צִדְדִּים, וְהַגּוֹף עֲלֵיהֶם. נִמְצְאוּ שְׁנַיִם
 עָשָׂר עִם הַגּוֹף כְּמוֹ שְׁלֻמָּעָלָה. מִנֵּין לָנוּ?
 שְׁכָתוּב (בראשית מט) כָּל אֱלֹה שְׁבָטֵי
 יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר, וְזֹאת, מִשּׁוּם שְׁבָה
 הַשְׁתַּלֵּם הַחֲשׁוֹב, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְהָיָה
 עֲלֵיהֶם מְלֻמָּעָלָה.

שְׁבַעַה עֵינֵי ה' (זכריה ז) – הֵם שְׁבַעַה עֵינֵי
 הָעֵדָה, שְׁבַעִים סְנֵהֲדֵרִין. שְׁעָרֹתֶיהָ,

לִירְכָא שְׁמַאל, וְגוּף הַשְׂכִּינָה עֲלֵיהֶם. וְהוּ
 שְׁכָתוּב וְהָיָה עֲלֵיהֶם.

כְּמָה הַטַּעַם שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים לְדְרוּעָא
 וּשְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים לִירְכָא וְכֵן לְכָלֵּא? אֵלָּא
 סוּד הַדָּבָר – שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים הֵם בְּדְרוּעָא
 יְמִין, וּשְׁלֹשָׁה בְּשְׁמַאל, וּשְׁלֹשָׁה בִּירְכָא
 יְמִין, וּשְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים בִּירְכָא שְׁמַאל.
 נִמְצְאוּ שְׁנַיִם עָשָׂר קְשָׁרִים לְאַרְבַּעַה

וְאִי תִימָא, בְּמִצְרִים בְּסֻלְיָן דִּיעֲקֹב מַעֲלָמָא,
 דְּאַשְׁתַּכַּח שְׁלִימוֹ בְּהֵיחִיא שְׁעָתָא, כּוּלִי הָאִי
 אָן הוּא. וְדָאִי שְׁבַעִין נַפְשֵׁין הָווּ, וְכָל אֵינוֹן
 דְּאוּלִּידוּ בְּשִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנִין, דְּלִית לֹון חוֹשְׁבָנָא.
 בְּמָה דְכָתִיב (שמות א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ
 וַיַּעֲצְמוּ בְּמָאד מְאֹד. וְכָתִיב, (תהלים מ) עֲצְמוּ מִשְׁעֵרוֹת
 רָאשֵׁי. וְכָתִיב חוֹלְקִיהָ דִּיעֲקֹב שְׁלִימָא, דְּהוּא
 אֲשֶׁתָּלִים לְעִילָא וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי הָכִי הוּא, אֲבָל בְּתַקּוּנָא
 עֲלָאָה דִּיּוֹבְלָא, הֵיךְ אֲשֶׁתַּכַּח כּוּלִי הָאִי. אָמַר
 לִיה, אַרְיָא, כִּיּוֹן דְּסִדְר רַגְלוֹי לְמִיעָאֵל בְּבִרְמָא, מָאן
 אִיהוּ דְּעִילָא בְּהִדְיָה.

פִּתְח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (איוב כג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי
 יְשִׁיבֵנוּ וְנַפְשׁוּ אוֹתָהּ וַיַּעַשׂ. הָאִי תַקּוּנָא עֲלָאָה,

לשון הקודש

וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמָאד מְאֹד, וְכָתוּב (תהלים
 מ) עֲצְמוּ מִשְׁעֵרוֹת רָאשֵׁי. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ
 שֶׁל יַעֲקֹב הַשְּׁלָם, שֶׁהוּא הַשְּׁתֵּלָם
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי כֵּן הוּא, אֲבָל
 בְּתַקּוּן הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַיּוֹבֵל אֵיךְ נִמְצָא כָּל
 זֶה? אָמַר לוֹ, אַרְיָה, כִּיּוֹן שֶׁסִּדְר רַגְלוֹי
 לְהַכְנִס לְכֶרֶם, מִיְהוּ שִׁיכָנִס עִמּוֹ?

פִּתְח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (איוב כג) וְהוּא

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר ב) כָּל הַפְּקוּדִים
 לְמַחֲנֶה יְהוּדָה מֵאֵת אֵלֶּף וְגו'. כָּל
 הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֶה רְאוּבוֹן, וְכֵן לְכָלֶם.

וְאֵם תֹּאמַר, בְּמִצְרִים בְּהִסְתַּלְקוֹת
 יַעֲקֹב מִהָעוֹלָם, שְׁנִמְצָאָה שְׁלָמוֹת
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, כָּל זֶה אֵיפֹה הוּא? וְדָאִי
 שְׁבַעִים נַפְשׁוֹת הָיוּ, וְכָל אוֹתָם שֶׁהוּלִידוּ
 בְּשִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנִים שְׁאִין לָהֶם חֲשָׁבוֹן,
 בְּכָתוּב (שמות א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ

הוא כלא חד, לא הוי ביה פירודא כהאי תתא, דהא כתיב, (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ואף על גב דאית ביה פירודא, כד יסתכלון מלי, כלא סלקא לחד.

אבל האי תקונא עלאה דיוכלא, קיימא על תריסר, כהאי תתא. ואף על גב דאיתו חד, האי חד אשלים לכל סטר, כהאי סטר, וכהאי סטר. אינון שית סטרין עלאין תריסר חו. דכל חד אוזיף לחבריה, ואתכליל מניה, ואשתכחו תריסר, וגופא, וכלא קיימא על תריסר. מאן גופא, דא יעקב, והא אתמר, אלא רישא וגופא בחד קיימי.

תו תריסר, תלת קשרין דדרועא ימינא חס"ד חסדים. תלת קשרין דדרועא שמאלא גבור"ה גבורות. תלת קשרין בירכא ימינא, נצ"ח נצחים.

לשון הקודש

באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש. זה תקון העליון הזה, הוא הכל אחד, לא היה בו פרוד בתחתון הזה, שהרי כתוב (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ואף על גב שיש בו פרוד, כשיתבוננו בדברים, הכל עולה לאחד.

אבל תקון היוכל הזה עומד על שנים עשר, כמו התחתון הזה, ואף על גב

שהוא אחד, האחד הזה משלים לכל צד, בצד זה ובצד זה. אותם ששה צדדים עליונים הם שנים עשר, שכל אחד מלוח לחברו ונכלל ממנו, ונמצאו שנים עשר, והגוף והכל עומד על שנים עשר. מי הגוף? זה יעקב, והרי נתבאר, אלא ראש וגוף באחד עומדים.

עוד שנים עשר – שלשה קשרים של זרוע ימין, חס"ד חסדים. שלשה קשרים

תִּלְתִּי קְשָׁרִין בִּירְכָא שְׁמַאלָא, הו"ד וְהוֹדוֹת. הָא
תְּרִיסָר. וְגוּפָא קִיּוּמָא עֲלִיּהוּ הָא תְּלִיסָר. תּוּ,
בְּתִלְסָר מְכִילָן אֲוִרִיתָא אֲתַפְּרֵשׁ, וְכָלָא חַד, מַעֲיֵלָא
לְתַתָּא בִּיחֻדָּא, עַד הֵהוּא אֲתַר דְּקִיּוּמָא עַל פִּירוּדָּא.

שְׁבַעָה עֵינִין עֲלָאִין, אֲלִין דְּכְתִיב, (זכריה ד) **עֵינֵי ה'**
הִמָּה מְשׁוּטְטִים דְּכוּרִין, דִּהָא אֲתַר דְּדְכוּרָא
אִיהוּ. הָכָא (דברי הימים ב טז) **עֵינֵי ה' מְשׁוּטְטוֹת, בְּתַקּוּנֵי**
שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא, אֲתַר דְּנוֹקְבָא (זהר חדש ל"ג קי"מא). **שְׁבַעָה**
עֵינִין עֲלָאִין, לְקַבִּיל הָא דְּכְתִיב, (דברי הימים א כט) **לָךְ ה'**
הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו'. הָאִי אֲתַר, אֲשֵׁלִים
(דף רמא ע"ב). **לְכָל סָטָר.**

תּוּ שַׁעְרָא, בְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קו) **מִי יַמְלִל גְּבוּרוֹת**
ה'. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים מ) **עֲצָמוֹ מִשְׁעֵרוֹת**
רִאשֵׁי. וְכְתִיב, (איכה ג) **חֲסָדֵי ה' כִּי לֹא תָמְנוּ וְגו'.**

לשון הקודש

(זכריה ד) עֵינֵי ה' הִמָּה מְשׁוּטְטִים, וְכָרִים,
שְׁהָרֵי זְהוּ מְקוֹם שֶׁל זָכָר הוּא. כָּאֵן עֵינֵי
ה' מְשׁוּטְטוֹת, בְּתַקּוּן הַשְׁכִּינָה לְמַטָּה,
מְקוֹם שֶׁל הַנִּקְבָּה וְעוֹמְדָתוֹ. שְׁבַע עֵינִים
עֲלִיוֹנוֹת כְּנֶגֶד זֶה שְׁכָנוֹת לָךְ ה' הַגְּדוּלָּה
וְהַגְּבוּרָה וְגו'. מְקוֹם זֶה מְשָׁלִים לְכָל צַד.
עוֹד הַשַּׁעַר, כְּפָתוֹב (תהלים קו) מִי יַמְלִל
גְּבוּרוֹת ה'. זְהוּ שְׁכָנוֹת (שם מ) עֲצָמוֹ
מִשְׁעֵרוֹת רִאשֵׁי. וְכָתוֹב (איכה ג) חֲסָדֵי ה'

שֶׁל זְרוּעַ שְׁמַאל, גְּבוּרָה גְּבוּרוֹת.
שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים בִּירְךְ יָמִין, נַצ"ח נַצְחִים.
שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים בִּירְךְ שְׁמַאל, הו"ד
וְהוֹדוֹת – הָרֵי שְׁנַיִם עֶשֶׂר. וְהַגּוֹף עוֹמֵד
עֲלֵיהֶם – הָרֵי שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר. עוֹד, בְּשִׁלֵּשׁ
עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה מִתְּפַרְשֶׁת, וְהַכֹּל
אַחֵר, מְלַמֵּעַלָּה לְמַטָּה בִּיחֻד, עַד אוֹתוֹ
מְקוֹם שְׁעוֹמֵד עַל פִּירוּד.
שְׁבַעָה עֵינִים עֲלִיוֹנִים, אֵלֶּה שְׁכָנוֹת

וְתִקְוִנִין אֵלֶיךָ אֶסְתַּלְקוּ (מַצְמֵר) לְאַתֵּר אַחֲרָא. וְאַף עַל
 גַּב דְּהֶבֶא אֶתְמַר טָפִי, וְאֶסְתַּלְקִי בְּמִתְקָלָא עֲלָאָה
 וְתִתָּאָה, וְשִׁלְמָה מְלָכָא אִמְרִין, וְאַצְטְרִיכְנָא לְפָרְשָׁא
 לֹון. וְכַּאֲחֵי חוֹלְקָהוֹן דְּצִדִּיקָא וְתִיר, דְּיִדְעִין אֲרַחָא
 דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וְהֶבֶא כֹּלָא אֶתְנַלְיָא לְיִדְעֵי מִדִּין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְבוּלָן וְיִשָּׁשְׁכָר תִּנְאֵי עֲבָדוּ, חַד
 יְתִיב וְלָעִי בְּאוּרֵייתָא, וְחַד נָפִיק וְעָבִיד
 פְּרָקְמִטָּא, וְתַמִּיד לְיִשָּׁשְׁכָר, דְּכִתִּיב, (מְשָׁלִי ג) וְתוֹמְכִיָּה
 מְאוּשָׁר. וְהָוָה פָּרִישׁ בְּיָמֵי לְמַעְבַּד פְּרָקְמִטָּא,
 וְחוֹלְקִיָּה חֲכִי הָוָה, דְּהָא יָמָא הָוָה אַחֲסָנִיתִיָּה. וּבְגִינֵי
 כֹּךְ קָרִי לִיה יָרֵךְ. דְּרַבִּיָּה דִּירָךְ לְנִפְקָא וְלַמִּיעֵל, הָדָא
 הוּא דְּכִתִּיב, (דְּבָרִים לג) שְׂמַח זְבוּלָן בְּצִאֲתָךְ וְיִשָּׁשְׁכָר
 בְּאַהֲלִיךְ. לְחוּף יָמִים יִשְׁכֹּון, בְּאִינוֹן פְּרִישֵׁי יָמִים,
 לְמַעְבַּד פְּרָקְמִטָּא. לְחוּף יָמִים, אָף עַל גַּב דְּחַד יָמָא

לשון הקודש

עָשׂו. אֶחָד יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, וְאֶחָד
 יוֹצֵא וְעוֹשֶׂה מִסְחָר, וְתוֹמֵךְ בִּישָׁשְׁכָר,
 שְׁכָתוֹב (מְשָׁלִי ג) וְתוֹמְכִיָּה מְאוּשָׁר. וְהָיָה
 פּוֹרֵשׁ לַיָּמִים לַעֲשׂוֹת מִסְחָר, וְחִלְקוּ כֹּךְ
 הָיָה, שְׁהֲרִי הֵימָּה הָיָה יִרְשָׁתוֹ. וְלִכְן קוֹרָא
 לוֹ יָרֵךְ. דְּרֵךְ הַיָּרֵךְ לְצִאֲתָא וְלַהֲכָנָם. וְהוּ
 שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים לג) שְׂמַח זְבוּלָן בְּצִאֲתָךְ
 וְיִשָּׁשְׁכָר בְּאַהֲלִיךְ. לְחוּף יָמִים יִשְׁכֹּון –
 בְּאוֹתָם יוֹרְדֵי הֵימָּה לַעֲשׂוֹת מִסְחָר. לְחוּף

כִּי לֹא תִמְנֹו וְגו'. וְתִקְוִנִים אֵלֶיךָ הִתְעַלּוּ
 וּמִמָּקוֹם לְמָקוֹם אַחֵר. וְאַף עַל גַּב שְׁכָאן
 נִאֲמַר יוֹתֵר, וְעֵלָה בְּמִשְׁקַל עֲלִיוֹן
 וְתַחְתּוֹן, וְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ אִמְרִים
 וְהַצְטְרַכְנוּ לְפָרְשָׁם. אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל
 הַצְדִּיקִים יוֹתֵר, שְׂיִדְעִים דְּרֵךְ הַקְדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא, וְכֹאן הַכֹּל הִתְנַלְּהָ לְיִדְעֵי
 מִדּוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְבוּלָן וְיִשָּׁשְׁכָר תִּנְאֵי

הָיָה לִיָּה בְּאַחֲסֻנֶתֶיהָ, בְּתֵרִין יָמִין שְׂרִיָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּל שְׂאֵר יָמִין הָיוּ מְהֻדָּרִין קִרְפוּלִין
בְּנִמָּא דִּילִיָּה. וְהוּא לְחוּף אֲנִית, אֲתֵר דְּכָל
אַרְבִּין מִשְׁתַּבְּחִין לְמַעַבְד סְחוּרְתָּא. וְיִרְכָּתוּ, אָמַר רַבִּי
חִזְקִיָּה יִרְכָּתִיה דִּילִיָּה מָטִי עַל סֵפֶר צִידוֹן, וְתַחוּמָּא
פְּרִיש לְהָהוּא אֲתֵר, וּפְרָק־מָטִיָּא דְּכָל מְאִרֵי סְחוּרְתָּא,
סְחָרִין וְתִיבִין בְּסְחוּרְתֵיהוּ לְהָהוּא אֲתֵר.

רַבִּי אֲחָא אָמַר, בְּתִיב, (ויקרא ב) וְלֹא תִשָּׁבִית מִלַּח
בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל קִרְבָּנְךָ
תִּקְרִיב מִלַּח, וְכִי אֲמִאי מִלַּח. אֵלָּא בְּגִין דִּיאִהוּ
מְמָרְק וּמִבְשָׁם מְרִירָא לְאַטְעָמָא, וְאִי לֹא הָיוּ (בְּגִין)
מִלְחָא, לֹא יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל מְרִירָא. הָדָא הוּא
דְּכִתִּיב, (ישעיה כו) כִּי בָאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאַרְצָן צֶדֶק לְמָדוּ
יֹשְׁבֵי תִבְל. וְכִתִּיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן בְּסֶאֱדָ.

לשון הקודש

יָמִים – אָף עַל גַּב שְׁנִים אֶחָד הָיָה
בִּירְשָׁתוֹ, בְּשָׁנֵי יָמִים הוּא שׁוּרָה.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּל שְׂאֵר הַיָּמִים הָיוּ
מִחֻפְשִׁים סְחוּרָה בִּיָּם שָׁלוֹ. וְהוּא לְחוּף
אֲנִית, מְקוֹם שֶׁשָּׁם נִמְצְאוֹת כָּל הָאֲנִיּוֹת
לַעֲשׂוֹת סְחוּרָה. וְיִרְכָּתוּ, אָמַר רַבִּי
חִזְקִיָּה, יִרְכָּתוֹ מְגִיעָה עַד גְּבוּל צִידוֹן,
וְתַחוּם שָׁלוֹ נִפְרָד עַד אוֹתוֹ מְקוֹם,
וּסְחוּרָה שֶׁל כָּל בְּעָלֵי הַסְּחוּרָה סוֹבְבִים,

וְשָׁבִים בְּסְחוּרְתָם לְאוֹתוֹ מְקוֹם.
רַבִּי אֲחָא אָמַר, כְּתוּב (ויקרא ב) וְלֹא
תִשָּׁבִית מִלַּח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל
מִנְחָתְךָ עַל כָּל קִרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח. וְכִי
לְמָה מִלַּח? אֵלָּא מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְמָרְק
וּמִבְשָׁם אֶת הַמֶּר לְתֵת לוֹ טַעַם, וְאִם לֹא
הָיָה (מִשּׁוּם) מִלַּח, לֹא יָכֹול הָעוֹלָם לְסַבֵּל
אֶת הַמֶּר. וְהוּא שְׁכֵתוּב (ישעיה כו) כִּי בָאֲשֶׁר
מִשְׁפָּטֶיךָ לְאַרְצָן צֶדֶק לְמָדוּ יֹשְׁבֵי תִבְל.

וּמַלְח אִיהוּ בְּרִית דְּעֵלְמָא קַיימָא בִּיהּ. דְּכַתִּיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. בְּגִין כֹּךְ, אֶקְרִי בְּרִית אֱלֹהֵיךְ, וְאֶקְרִי יָם הַמַּלְח, וַיֵּמָּא אֶקְרִי עַל שְׁמִיָּהּ.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, כְּתִיב, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק ה' צַדִּיקוֹת אָהֵב, דָּא מַלְחָא בִּימָּא (בְּמִיָּא). וַיֵּמָּא דְּפָרִישׁ לִזְוִן, גָּרִים לְגַרְמִיָּה מִיתָהּ. בְּגִין כֹּךְ כְּתִיב, לֹא תִשְׁבֹּת מַלְחָה, דְּהָא דָּא בָּלָא דָּא לֹא אִזְלָא.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, יָם חַד הוּא, וְאֶקְרִי (שמות מח) יָמִים. אֲלָא אַתָּר אֵית בִּימָּא דְּאִיהוּ מִיִּין צְלִילָן, וְאַתָּר דְּאִית בִּיהּ מִיִּין מְתִיקָן, וְאַתָּר דְּאִית בִּיהּ מִיִּין מְרִירָן, בְּגִין כֹּךְ יָמִים קָרִינָן, וְעַל דָּא לְחוּף יָמִים. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא, וְכָל חַד וְחַד קִשְׁרָא חַד, מֵאִינוּן קִשְׁרִין דְּמַתְּכֶרָן בְּגוּפָא.

לשון הקודש

ומי שמפרידם גורם לעצמו מיתה, לכן כתוב לא תשבית מלח, שהרי זה לא הולך בלי זה.

אמר רבי אחא, ים אחד הוא, ונקרא ימים. אלא יש מקום בים שהוא מים צלולים, ויש מקום שבו מים מתוקים, ויש מקום בו מים מרים, ולכן קוראים ימים, ועל זה לחוף ימים. אמר רבי אבא, כל שבט ושבט וכל אחד ואחד

וכתוב (תהלים פט) צדק ומשפט מכון בסאף.

ומלח היא ברית שהעולם עומד בו, שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. ולכן נקרא ברית אלהיך, ונקרא ים המלח, והים נקרא על שמו.

רבי חזיא אמר, כתוב (תהלים יא) כי צדיק ה' צדקות אהב, זה המלח בים ובמים,

רַבִּי אָבָא הָוָה יְתִיב לִילִיא חַד וְקָם לְמַלְעֵי
בְּאוּרֵייתָא. עַד דְּהָוָה יְתִיב, אַתָּא רַבִּי
יוֹסִי, וּבִטֵּשׁ אֶפְתָּחָא. אָמַר, סִיפָטָא בְּטוּפְסָרָא
קַפְטָלָאִי שְׂכִיחִי.

יָתְבוּ וְלָעוּ בְּאוּרֵייתָא. אֲדַהֲכִי קָם בְּרִיָּה דְּאוֹשְׁפִיזָא
וְיְתִיב קַמֵּייהוּ, אָמַר לֹזֵן מָאִי דְּכְתִיב, (יהושע ב)
וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְגו'. וּכְתִיב וּנְתַתֶּם לִי
אוֹת אֱמֻנָה. מָאִי קָא בָּעָאת מְנִייהו. אָמַר רַבִּי אָבָא
יְאוּת שְׁאַלְתָּ, אֲבָל אִי שְׁמַעְתָּ מִיְּדֵי אִימָא בְּרִי. אָמַר,
תּוּ שְׁאַלְתָּא, דְּהָא אֵינּוֹן יַהֲבוּ לָהּ מַה דְּלֹא בָּעָאת
מְנִייהו, דְּכְתִיב, אֶת תְּקֻנַּת חוּט הַשָּׁנִי הָוָה תְּקַשְּׁרִי
בַּחֲלוֹן וְגו'.

אַלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, הִיא בָּעָאת סִימְנָא דְּחַיִּי,
דְּכְתִיב וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְגו', וְאַמְרָה, סִימְנָא

לשון הקודש

שְׁכָתוּב (יהושע ב) וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְאֶת
אִמִּי וְגו', וּכְתוּב וּנְתַתֶּם לִי אוֹת אֱמֻנָה,
מַה רְצָתָה מֵהֶם? אָמַר רַבִּי אָבָא, יָפָה
שְׁאַלְתָּ, אֲבָל אִם שְׁמַעְתָּ דְּבַר – אָמַר
בְּנִי. אָמַר, עוֹד שְׁאַלְתָּ, שְׁהָרִי הֵם נִתְּנוּ
לָהּ מַה שְׁלֹא רְצָתָה מֵהֶם, שְׁכָתוּב אֶת
תְּקֻנַּת חוּט הַשָּׁנִי הָוָה תְּקַשְּׁרִי בַּחֲלוֹם וְגו'.
אַלָּא כִּךְ לְמַדְנִי, הִיא רְצָתָה סִימֵן חַיִּים,

קֶשֶׁר אֶחָד מֵאוֹתָם קֶשְׁרִים שְׁמַתַּחֲבָרִים
בַּגּוֹף.

רַבִּי אָבָא הָיָה יוֹשֵׁב לִילָה אֶחָד, וְקָם
לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה. עַד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, בָּא רַבִּי
יוֹסִי וְהִכָּה בַּפֶּתַח. אָמַר, בְּתַבַּת הַשָּׂרִים
מְצוּיִים תְּכַשִּׁיטִים.

יָשְׁבוּ וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה. בֵּין כִּךְ קָם בֶּן
הַמֶּאֱרַח וַיָּשֶׁב לַפְּנִיָּהֶם. אָמַר לָהֶם, מַה

דַּחֲי לֹא שְׂרִיָּא, אֶלָּא בָּאוֹת אֲמַת, וּמֵאֵי אִיהוּ אוֹת
אֲמַת, דָּא אֶת ו', בְּגִין דְּבִיה שְׂרִיין חִיין. הָכִי
אוֹלִיפְנָא, סִימְנָא דְּמִשָּׁה קָא בַּעֲת, וְאִינוֹן אֲמֵאֵי
יִהְיֵוּ לָהּ תִּקְנֹת חוּט הַשָּׁנִי.

אֶלָּא אִינוֹן אֲמָרִי, מִשָּׁה הָא אֶסְתַּלַּק מִעֲלָמָא, דִּהָא
אֶתְכַנִּישׁ שְׂמִשָּׁא, וְהָא מָטָא זְמָנָא דְּסִיחָרָא
לְמִשְׁלַט, סִימְנָא דְּסִיחָרָא אִית לֶן לְמִיחָב לָךְ, וּמֵאֵי
אִיהוּ, תִּקְנֹת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר
השירים ד) כְּחוּט הַשָּׁנִי שְׂפָתוֹתֶיךָ. סִימְנָא דִּיהוֹשֻׁעַ יִהְיֶה
גִּבָּר, בְּגִין דְּשׁוֹלְטָנוּתָא דְּסִיחָרָא הַשְּׁתָּא. קָמוּ רַבִּי
אָבָא וְרַבִּי יוֹסִי (דף רמב ע"א) וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וְדָאֵי זְמִין
אַנְתָּ לְמַחְוֵי רִישׁ מְתִיבְתָּא, אוּ גִבָּרָא רַבָּא בִּישְׂרָאֵל,
וּמִנּוּ. רַבִּי בּוֹן.

תו שְׂאִיל וְאָמַר, בְּנוֹי דִּיעֲקֹב כְּלָחוּ תְּרִיסַר שְׁבָטִין,

לשון הקודש

לָנוּ לְתַת לָךְ, וּמַהוּ? תִּקְנֹת חוּט הַשָּׁנִי
הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ד) כְּחוּט הַשָּׁנִי
שְׂפָתוֹתֶיךָ. סִימֵן שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ יִהְיֶה אֶצְלָךְ,
מִשּׁוּם שֶׁכַּעַת שְׁלֹטוֹן הַלְבָנָה. קָמוּ רַבִּי
אָבָא וְרַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וְדָאֵי
עֲתִיד אֲתָה לְהוֹיֹת רֹאשׁ יְשִׁיבָה אוּ אִישׁ
גָּדוֹל בִּישְׂרָאֵל, וּמִיָּהוּ? רַבִּי בּוֹן.

עוֹד שְׂאֵל וְאָמַר, כָּל בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם
עָשָׂר שְׁבָטִים, הִסְתַּדְּרוּ לְמִטָּה כְּמוֹ

שְׂכָתוֹב וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְגו', וְאָמְרָה,
סִימֵן חַיִּים אִינוֹ שׁוֹרָה אֶלָּא בָּאוֹת אֲמַת,
וּמַהִי אוֹת אֲמַת? זוֹ אוֹת ו', מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ
שְׁרוּיִים חַיִּים. כִּךְ לְמַדְנוּ, סִימֵן שֶׁל מִשָּׁה
בְּקִשָּׁה, וְהֵם לָמָּה נִתְּנוּ לָהּ תִּקְנֹת חוּט
הַשָּׁנִי?

אֶלָּא, הֵם אָמְרוּ, מִשָּׁה הָרִי הִסְתַּלַּק מִן
הָעוֹלָם, שְׁהָרִי הַתְּכַנֵּם הַשְּׂמִשׁ, וְהָרִי הַגִּיעַ
זְמַן הַלְבָנָה לְשֹׁלֵט, סִימֵן שֶׁל הַלְבָנָה יֵשׁ

אַתְּסִדְרוּ לְתַתָּא כְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא, אַמַּאי אַקָּדִים
בְּבִרְכָּאן זְבוּלוֹן לְיִשְׁשָׁכָר תְּדִיר, וְהָא יִשְׁשָׁכָר
אַשְׁתַּדְלוּתִיה בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא אַקָּדִים בְּכָל אַתְר,
אַמַּאי אַקָּדִים לִיה זְבוּלוֹן בְּבִרְכָּאן. אַבּוּי אַקָּדִים לִיה,
מִשָּׁה אַקָּדִים לִיה.

אַלָּא זְבוּלוֹן זָכָה עַל דְּאַפִּיק פִּתָּא מְפֹמִיָּה, וְיָהֵב
לְפֹמִיָּה דְיִשְׁשָׁכָר, בְּגִינִי כֶּךָ אַקָּדִים לִיה
בְּבִרְכָּאן. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, מָאן דְּסָעִיד לְמַרְיָה
דְּאוּרִייתָא, נָטִיל בְּרָכָאן מִעִילָא וְתַתָּא. וְלֹא עוֹד אַלָּא
דְּזָכִי לְתַרִּי פְתוּרִי, מַה דְּלֹא זָכִי בַר נָשׁ אַחֲרָא. זָכִי
לְעוֹתָרָא דִּיתְבָּרַךְ בְּהַאי עֲלָמָא, וְזָכִי לְמַחְוֵי לִיה
חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, זְבוּלוֹן לְחוּף
יָמִים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוּף אֲנִית. כִּיּוֹן דְּכְּתִיב לְחוּף
יָמִים, אַמַּאי וְהוּא לְחוּף אֲנִית. אַלָּא, לְחוּף יָמִים,
בְּעֲלָמָא דִּין. לְחוּף אֲנִיּוֹת, בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, כְּמָא דְאַתְּ

לשון הקודש

בַּעַל הַתּוֹרָה, נוֹטֵל בְּרָכוֹת לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה, וְלֹא עוֹד, אַלָּא שְׂזוּכָה לְשִׁנֵּי
שְׁלַחֲנוֹת, מַה שְׁלֹא זֹכָה בֶּן אָדָם אַחֲרָ.
זֹכָה לְעֶשֶׂר שְׁיִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְזֹכָה
לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׂכָתוֹב
זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוּף אֲנִית.
כִּיּוֹן שְׂכָתוֹב לְחוּף יָמִים, אִזּוּ לְמָהּ וְהוּא
לְחוּף אֲנִית? אַלָּא לְחוּף יָמִים – בְּעוֹלָם

שְׁלַמְעֵלָה, לְמָהּ הַקָּדִים בְּבִרְכּוֹת אֶת
זְבוּלוֹן לְיִשְׁשָׁכָר תְּמִיד, וְתַרִּי יִשְׁשָׁכָר
הַשְׁתַּדְלוּתוֹ בַּתּוֹרָה, וְתוֹרָה מְקַדִּימָה בְּכָל
מְקוֹם? לְמָהּ הַקָּדִים אֶת זְבוּלוֹן בְּבִרְכּוֹת?
אַבּוּי הַקָּדִים אוֹתוֹ, מִשָּׁה הַקָּדִים אוֹתוֹ?
אַלָּא זְבוּלוֹן זָכָה עַל שֶׁהוֹצִיא פֶת מִפּוֹ
וְנָתַן לְפּוֹ שֶׁל יִשְׁשָׁכָר, מִשּׁוּם כֶּךָ הַקָּדִים
בְּבִרְכּוֹת. מִכָּאן לְמַדְּנוּ, מִי שְׁפֹעֵד אֶת

אָמַר, (תהלים קד) שָׁם אָנִיּוֹת יִהְלֹכֹן וְגו', דִּתְמֹן הוּא נִגִּידוּ
דַּעֲלָמָא דָּאֲתִי.

פֶּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מִה תִּגִּידוּ לוֹ
שְׁחוּלַת אֶהְבָּה אָנִי. וְכִי מָאן קָרִיב לְמִלְכָּא כְּכֻנְסַת
יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אֲמַרְת אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מִה
תִּגִּידוּ לוֹ. אֲלָא בְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אֲלִין אִינוּן נִשְׁמַתְחוּן
דְּצַדִּיקִיָּא דְּאִינוּן קָרִיבִין לְמִלְכָּא תְּדִיר, וּמוֹדְעִין
לְמִלְכָּא בְּכָל יוֹמָא עֶסְקוּי דְּמִטְרוּנִיתָא.

דְּהָכִי אוֹלִיפְנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמַתָּא נַחְתַּת לַעֲלָמָא,
כְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל עָאֲלַת עָלָה בְּקִיּוּמָא דְּאוּמָאָה,
דִּיתְחִי לְמִלְכָּא, וְיִזְדַּע לִיה רְחִימוּתָא דִּילָה לְגַבִּיָּה, בְּגִין
לְאַתְפִּיֶסָא בְּהַדִּיָּה.

וּבְמָה, בְּגִין דְּחִיּוּבָא עַל בַּר נָשׁ לִיַּחְדָּא שְׂמָא

לשון הקודש

בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם אִלּוּ הֵם נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים,
שֶׁהֵם תְּמִיד קְרוֹבִים לְמֶלֶךְ, וּמוֹדִיעִים
לְמֶלֶךְ בְּכָל יוֹם אֶת עֲסָקֵי הַגְּבִירָה.

שְׁבַע לְמַדְנָה, בְּשַׁעָה שְׁהַנְשָׁמָה יוֹרֶדֶת
לְעוֹלָם, כְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל נְכֻנְסַת עָלֶיהָ
בְּקִיּוּם שֶׁל שְׁבוּעָה, שֶׁתִּגִּיד לְמֶלֶךְ וְתוֹדִיעַ
לוֹ אֶהְבָּתָהּ אֲלֵיו, כְּדִי לְהַתְפִּיֵס עִמּוֹ.

וּבְמָה? מִשּׁוֹם שְׁחִיּוּב עַל בֶּן אָדָם לִיַּחְדַּ

הַזֶּה, לְחוּף אָנִית – בְּעוֹלָם הָבָא, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) שָׁם אָנִיּוֹת יִהְלֹכֹן וְגו'.
שְׂשֵׁם הוּא שְׁפַע הָעוֹלָם הָבָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ה) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מִה תִּגִּידוּ
לוֹ שְׁחוּלַת אֶהְבָּה אָנִי. וְכִי מִי קְרוֹב
לְמֶלֶךְ כְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא אוּמָרְת,
אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מִה תִּגִּידוּ לוֹ? אֲלָא

קְדִישָׁא בְּפוּמָא, בְּלִבָּא בְּנַפְשָׁא, וְלֹאֲקִשְׁרָא כְּלָא,
בְּשִׁלְהוּבָא דְּאַתְקִשְׁרָא בְּטִיפָסָא, וּבְהִהוּא יְחֻדָּא
דְּעֵבִיד, גָּרִים לְאַתְפִּיּוּסָא מְלָכָא בְּמִטְרוּנִיתָא, וְאוּדַע
לִיה לְמִלְכָּא רְחִימוּתָא דִּילָה לְגִבִּיה.

דְּבַר אַחֲרָא, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, אֵלִין תְּרִיסַר שְׁבָטִין.
דְּתַנִּינן, יְרוּשָׁלַם עַל תְּרִיסַר טוּרִין קִיּוּמָא.
וּמֵאן דְּאָמַר עַל שְׁבַעָה, לֹא קָאָמַר לְאַשְׁלֻמָּא שְׁלִימוֹ,
וְאַף עַל גַּב דְּכָלָא חַד, דְּאִית שְׁבַעָה, וְאִית אַרְבַּע,
וְאִית תְּרִיסַר, וְכָלָא חַד.

וְדָאִי עַל תְּרִיסַר טוּרִין קִיּוּמָא, תִּלְת טוּרִין לְסִטְרָא
דָּא, וְתִלְת טוּרִין לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע
זְוִיין, וּבְדִין אֶתְקָרִי חֲתָה. בְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (יחזקאל י)
הִיא הַחֲתָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֵלִין
אַקְרוּן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, בְּגִין דְּקִיּוּמָא עֲלִיָּהוּ. וְאִינוּן

לשון הקודש

עַל גַּב שְׁהַבֵּל אֶחָד, שֵׁישׁ שְׁבַעָה וַיֵּשׁ
אַרְבַּעָה וַיֵּשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר, וְהַבֵּל אֶחָד.
וְדָאִי עַל שְׁנַיִם עָשָׂר הָרִים עוֹמְדִת,
שְׁלֹשָׁה הָרִים לְצַד זֶה, וּשְׁלֹשָׁה הָרִים לְצַד
זֶה, וְכֵן לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת, וְאִזּוּ נִקְרְאוּת חֲתָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל י) הִיא הַחֲתָה אֲשֶׁר
רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאַלֶּה
נִקְרְאוּת בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, מִשּׁוּם שֶׁעוֹמְדִת
עֲלֵיהֶן, וְהֵן מְעִידוֹת עֲדוֹת לְמִלְכָּה עַל

אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בְּפֶה, בְּלֵב וּבְנֶפֶשׁ,
וְלִקְשֹׁר הַכֹּל בְּשִׁלְהֶבֶת הַקְּשׁוּרָה בְּנִחְלָת,
וּבְאֹתוֹ הַיְחֻד שְׁעוֹשָׂה, גּוֹרֵם לְפִיִּם
הַמְּלָךְ עִם הַגְּבִירָה, וּמוֹדִיעַ לְמִלְכָּה
אֶהְבֶּתָה אֵלָיו.

דְּבַר אַחֲרָא בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם – אֵלִין שְׁנַיִם
עָשָׂר שְׁבָטִים, שֶׁשֶׁנִּינן, יְרוּשָׁלַם עוֹמְדִת
עַל שְׁנַיִם עָשָׂר הָרִים. וּמִי שֶׁאָמַר עַל
שְׁבַעָה, לֹא אָמַר לְהַשְׁלִים שְׁלֻמוֹת. וְאַף

סְהִי סְהִי לְמִלָּכָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים קכ"ב) שְׁבִטִי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת
 לְשֵׁם יי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּפָאָה חוֹלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל,
 דִּידְעֵי אוֹרְחֵי דְקֻדְשָׁא בְּרִיד הוּא, עַל־יְהוָה כְּתִיב, (דברים
 יד) כִּי עִם קָדוֹשׁ אַתָּה לִי אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יי וְגו'.

יִשְׁשַׁכָּר חֲמור גָּרם רַבִּין בֵּין חַמְשַׁפְּתִים. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְכִי יִשְׁשַׁכָּר חֲמור אֶקְרִי. אִי בְּגִין
 דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, נִקְרִייה לִיה סוּם אוֹ אַרְיָה, אוֹ
 נֶמֶר, אִמְאִי חֲמור. אֶלָּא אָמְרוּ, בְּגִין דְּחֲמור נָטִיל
 מְטוּלָא, וְלֹא בָעִיט בְּמֵאֲרִיָּה כְּשָׂאָר בְּעִירִי, וְלֹא אִית
 בֵּיה גִּסּוֹת חֲרוּת, וְלֹא חֵישׁ לְמַשְׁכָּב בְּאַתָּר מְתִתְקֵן.
 אוֹף הָכִי יִשְׁשַׁכָּר, דְּאַשְׁתַּדֵּלוּתִיה בְּאוֹרֵייתָא, נָטִיל
 מְטוּלָא דְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא בָעִיט בֵּיה בְּקֻדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, וְלֹא אִית בֵּיה גִּסּוֹת חֲרוּת, כְּחֲמור דְּלֹא חֵישׁ

לשון הקודש

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהוּא שְׁכֵנוֹב (תהלים קכב)
 שְׁבִטִי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
 ה'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל שִׁינְדְעִים דְּרַבִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, עַל־יְהוָה כְּתוּב (דברים יד) כִּי עִם קָדוֹשׁ
 אַתָּה לְה' אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר ה' וְגו'.
 יִשְׁשַׁכָּר חֲמור גָּרם רַבִּין בֵּין חַמְשַׁפְּתִים.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי יִשְׁשַׁכָּר נִקְרָא
 חֲמור? אִם מִשּׁוּם שֶׁהִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה,

נִקְרָא לוֹ סוּם אוֹ אַרְיָה אוֹ נֶמֶר, לָמָּה
 חֲמור? אֶלָּא אָמְרוּ, מִשּׁוּם שֶׁחֲמור נוֹשֵׂא
 מִשָּׂא, וְלֹא בּוֹעֵט בְּאֲדוֹנוֹ כְּמוֹ שָׂאָר
 הַבְּהֵמוֹת, וְאֵין בּוֹ גִּסּוֹת חֲרוּת, וְלֹא
 חוֹשֵׁשׁ לְשָׁכָב בְּמָקוֹם מְתִקֵּן. אָף כִּד
 יִשְׁשַׁכָּר, שֶׁהִשְׁתַּדֵּלוּתוֹ בְּתוֹרָה, נִטֵּל
 מִשָּׂא הַתּוֹרָה, וְלֹא בּוֹעֵט
 בְּקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵין בּוֹ גִּסּוֹת
 חֲרוּת, כְּמוֹ הַחֲמור שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ לְכַבּוֹדוֹ

לִיקְרָא דִּילִיָּה, אֶלָּא לִיקְרָא דְמַרְיָה (ס"א דְרַבִּינָה). רוֹבֵץ
בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים, בְּדַאמְרִינָן וְעַל הָאָרֶץ תִּישֹׁן, וְחַיִּי צַעַר
תַּחְתָּיה, וּבִתְוֹרָה אַתָּה עֹמֵל.

דְּבַר אַחֵר יִשְׁשַׁכֵּר חֲמֹר גָּרַם רוֹבֵץ וְגו'. פֶּתַח וְאָמַר,
(תהלים כז) לְדָוִד ה' אֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא יי
מַעֲזוֹ חַיִּי מִמִּי אֶפְחָד, בְּמָה חֲבִיבִין אֵינוֹן מִלִּין
דְּאֹרִיִּיתָא, בְּמָה חֲבִיבִין אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאֹרִיִּיתָא,
קִמִּי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל
בְּאֹרִיִּיתָא, לֹא דְחִיל מִפְּגִיעֵי עֲלֵמָא, נָטִיר הוּא
לְעִילָא, נָטִיר הוּא לְתַתָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא
(דף רמב ע"ב) דְּכַפִּית לְכָל פְּגִיעֵי דְעֲלֵמָא, וְאַחִית לֹון לְעוֹמְקֵי
דְּתַחוּמָא רַבָּא.

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעְתָּא דְעָאֵל לִילְיָא, פֶּתַחִין סְתִימִין,
וּבְלִבִּי וְחֲמַרִּי שְׂרִיין וְשַׁטָּאן בְּעֲלֵמָא, וְאַתִּיִּיהִיבִת

לשון הקודש

בְּמָה חֲבִיבִים אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בַּתְוֹרָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַל
מִי שְׁמִשְׁתַּדַּל בַּתְוֹרָה, לֹא פוֹחַד מִפְּגִיעֵי
הָעוֹלָם, שְׁמֹר הוּא לְמַעְלָה, שְׁמֹר הוּא
לְמַטָּה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁכּוּפַת כָּל פְּגִיעֵי
הָעוֹלָם וּמוֹרִיד אוֹתָם לְעַמְקֵי תַּהוֹם רַבָּה.
בֹּא רָאָה, בְּשַׁעָה שְׁנִכְנַם הַלִּילָה,
הַפֶּתַחִים נִסְתָּמִים, וּבְלִבִּים וְחֲמֹרִים

אֶלָּא לִכְבוֹד רַבּוֹנוֹ וְרַבּוֹ. רֹבֵץ בֵּין
הַמְּשַׁפְּתִים, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ (אבות פ"ו) וְעַל
הָאָרֶץ תִּישֹׁן, וְחַיִּי צַעַר תַּחְתָּיה, וּבִתְוֹרָה
אַתָּה עֹמֵל.

דְּבַר אַחֵר יִשְׁשַׁכֵּר חֲמֹר גָּרַם רֹבֵץ וְגו'
– פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים כז) לְדָוִד ה' אֹרִי
וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָע ה' מַעֲזוֹ חַיִּי מִמִּי
אֶפְחָד. בְּמָה חֲבִיבִים הֵם דְּבַרִּי הַתְוֹרָה,

רְשׁוּ לַחֲבָלָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא נְיָיְמִי בְּעַרְסֵיהּ,
וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא סִלְקִין לְאַתְעֵנְנָא לְעִילָא. כִּד
אַתְעַר רוּחַ צָפוֹן, וְאַתְפְּלִיג לִילֵיא, אַתְעָרוּתָא קִדִּישָׁא
אַתְעַר בְּעֲלָמָא, וְאַתְמַר בְּכַמָּה דְּוִכְתִּי.

וְכֹאֵה חוֹלְקִיה דְּהֵהוּא בֵּר נָשׁ, דְּאִיהוּ קָאִים בְּהֵיָא
שְׁעָתָא, וְאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵיתָא. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ
פִּתַּח בְּאוּרֵיתָא, כָּל אֵינּוֹן זִינִין בִּישִׁין, אָעִיל לֹון
בְּנוֹקְבֵי דְּתַהוּמָא רַבָּה, וְכַפִּית לִיה לַחֲמוּר, וְנָחִית לִיה
בְּטַפְסָרֵי דְּתַחֲזוּת עַפְרָא, דְּזוּהֵמִי קַסְרָא.

בְּגִינֵי כֶּךָ, יִשְׁשַׁכְּר, דְּאַשְׁתַּדֵּלוּתִיה בְּאוּרֵיתָא, כַּפִּית
לִיה לַחֲמוּר, וְנָחִית לִיה. מִהֵהוּא גָרַם
הַמַּעֲלוֹת, דְּאִיהוּ סִלִּיק לְנִזְקָא עֲלָמָא, וְשׂוֹי מְדוּרִיה
בֵּין הַמַּשְׁפָּתִים, בֵּין זוּהֵמִי דְּטַפְסָרֵי דְּעַפְרָא.

לשון הקודש

שהוא פותח בתורה, את כל אותם
המינים הרעים הוא מכנים לנִזְקָב תהום
רבה, וכופת את החמור, ומורידו
בשרים שמתחת העפר של זִהְמַת הקשר.
מִשׁוּם כֶּךָ יִשְׁשַׁכְּר, שהשתדלותו
בתורה, כופת את החמור ומוריד אותו
מאותו גֶרַם המַעֲלוֹת, שהוא עולה
להזיק לעולם, ושם מדורו בין
המשפּתִים, בין זִהְמַת השָׁרִים שֶׁבְּעַפְר.

שורים ומשוטטים בעולם, ונתנת רשות
להשחית, וכל בְּנֵי הָעוֹלָם יִשְׁנִים
במפותיהם, ונשמות הצדיקים עולות
להתענג למַעֲלָה. בְּשַׁמְתְּעוֹרְרַת רוּחַ
צָפוֹן וְנִחְלַק הַלֵּילָה, הַתְעוֹרְרוּת קִדְשָׁה
מִתְעוֹרְרַת בְּעוֹלָם, וְזֶה נֶאֱמַר בְּכַמָּה
מקומות.

אֲשָׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שְׁעוּמַר
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וּמִשְׁתַּדֵּל בַּתוֹרָה. בֵּינָן

תָּא חַיִּי, מַה כְּתִיב. וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ
כִּי נָעֲמָה וַיֵּט שְׂכֻמוֹ לְסֹבֵל וַיְהִי לָמָּס עוֹבֵד.
וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב, דָּא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. וְאֵת הָאָרֶץ
כִּי נָעֲמָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה. וַיֵּט שְׂכֻמוֹ לְסֹבֵל,
לְמִסְבֵּל עוֹלָא דְּאוּרִייתָא, וְלִדְבָקָא בָּהּ יוֹמֵי וְלִילֵי.
וַיְהִי לָמָּס עוֹבֵד, לְמַחְוֵי פֶלַח לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְלֵאֲתִידְבָּקָא בֵּיהּ, וְלֵאֲתִשָּׂא גְרָמִיָּה בֵּיהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ קָא אָזְלִי
מִגְּלִילָא עֲלָאָה לְטַבְרִיָּה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
גִּיתָךְ וְנִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, דְּכָל מָאן דִּידַע לְאַשְׁתַּדַּל
בְּאוּרִייתָא, וְלֹא אֲשְׁתַּדַּל, אֶתְחַיֵּיב בְּנַפְשִׁיהּ. וְלֹא עוֹד
אֵלָא דִּיהֲבִין לִיהּ עוֹלָא דְּאַרְעָא, וְשַׁעֲבוּדָא בִּישָׂא,
דְּכְתִיב בִּישְׁשֹׁכֶר, וַיֵּט שְׂכֻמוֹ לְסֹבֵל, מַחְוֵי וַיֵּט, סָטָא.
בְּמַה דָּאֲתִידְבָּקָא, אָמַר, (שְׁמוּאֵל א ח) וַיֵּטּוּ אַחֲרֵי תַבְצַע. מָאן

לשון הקודש

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ
הולכים מהגליל העליון לטבריה. אמר
רבי שמעון, גלך ונשתדל בתורה, שכל
מי שידע להשתדל בתורה ולא משתדל
– מתחייב בנפשו, ולא עוד, אלא נותנים
עליו על הארץ ושעבוד רע, שכתוב
בִּישְׁשֹׁכֶר וַיֵּט שְׂכֻמוֹ לְסֹבֵל. מה זה וַיֵּט?
סטה, כמו שנאמר (שְׁמוּאֵל א–ח) וַיֵּטּוּ אַחֲרֵי
הבצע. מי שסטה דרכו ועצמו שלא

בֹּא רָאָה מַה כְּתוּב, וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב
וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נָעֲמָה וַיֵּט שְׂכֻמוֹ לְסֹבֵל
וַיְהִי לָמָּס עוֹבֵד. וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב – זֶה
תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נָעֲמָה –
זֶה תוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה. וַיֵּט שְׂכֻמוֹ לְסֹבֵל –
לְסֹבֵל עַל הַתּוֹרָה וְלִדְבָק בָּהּ יָמִים
וְלִילּוֹת. וַיְהִי לָמָּס עוֹבֵד – לְהִיטֵת עוֹבֵד
אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִדְבָק בּוֹ וְלִהְיוֹתִישׁ
אֶת עַצְמוֹ בָּהּ.

דְּסָטָא אַרְחִיָּה וְגִרְמִיָּה, דְּלֹא לְמִסְכֵּל עוֹלָא דְּאוּרִיָּתָא,
מִיד וַיְהִי לָמָּס עוֹבֵד.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (משלי ח) לְהִנָּחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ
וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמֵלֵא. וְכַאֲשֶׁן אֵינוֹן בְּנֵי עֲלָמָא,
אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִיָּתָא, דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדְּל
בְּאוּרִיָּתָא, אֶתְרָחִים לְעִילָא, וְאֶתְרָחִים לְתַתָּא, וְאֶחָסִין
בְּכָל יוֹמָא, יְרוּתָא דְּעֲלָמָא דְּאִתִּי. הָדָא הוּא דְּכִתְיֹב,
לְהִנָּחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מָאִי יֵשׁ. דָּא עֲלָמָא דְּאִתִּי דְּלֹא
פֶּסֶק מִימּוֹי לְעֲלָמִין, וְנָטַל אֲגַר טַב עֲלָאָה, דְּלֹא זָכִי
בִּיה בַּר נָשׁ אַחֲרָא, וּמָאִי אִיהוּ. י"ש. וּבְגִינֵי כֶּךָ, רַמְיֹז
לָן שְׂמָא דִּישְׁשָׁכָר דְּאִשְׁתַּדְּל בְּאוּרִיָּתָא, יֵשׁ שָׁכָר. דָּא
הוּא אֲגָרָא דְּאֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִיָּתָא, י"ש.

כְּתִיב, (דניאל ז) חֲזָה חֲזִית עַד דִּי בְּרַסְוֹן רַמְיֹז וְעֵתִיק
יּוֹמִין יִתֵּב וְגו'. חֲזָה חֲזִית עַד דִּי בְּרַסְוֹן

לשון הקודש

שְׁלֹא פּוֹסְקִים מִימּוֹי לְעוֹלָמִים וְנָטַל שָׁכָר
טוֹב עֲלִיוֹן שְׁלֹא זֹכֵה בּוֹ אָדָם אַחֵר,
וּמִיָּהוּ? י"ש. וּמִשּׁוּם כֶּךָ רָמֹז לָנוּ בְּשֵׁמוֹ
שֶׁל יֵשְׁשָׁכָר שֶׁהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה – יֵשׁ
שָׁכָר. זֶהוּ שָׁכָר שֶׁל אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה, י"ש.

כְּתוּב (דניאל ז) חֲזָה חֲזִית עַד דִּי בְּרַסְוֹן
רַמְיֹז וְעֵתִיק יּוֹמִין יִתֵּב וְגו' חֲזָה חֲזִית עַד

לְסַבֵּל עַל תּוֹרָה, מִיד וַיְהִי לָמָּס עוֹבֵד.
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (משלי ח) לְהִנָּחִיל
אוֹהֲבֵי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמֵלֵא. אֲשֶׁרֵיהֶם
בְּנֵי הָעוֹלָם, אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה,
שְׁכָל מִי שְׁמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, נֶאֱהָב
לְמַעַלָּה וְנֶאֱהָב לְמַטָּה, וְיִוָּרֵשׁ בְּכָל יוֹם
יְרֵשֶׁת הָעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב לְהִנָּחִיל
אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מָה זֶה יֵשׁ? זֶהוּ עוֹלָם הַבָּא

רמיו, כִּד אֶתְחַרֵּב בִּי מִקִּדְשָׁא, תִּירִי כְּרִסְוֹן נִפְלוּ, תִּירִי
לְעִילָא, תִּירִי לְתַתָּא. תִּירִי לְעִילָא, בְּגִין דְּאֶתְרַחֲקִית
תַּתָּא מֵעִלָּא, כְּרִסְיָא דִּיעֲקֹב אֶתְרַחֲקִית מִכְּרִסְיָא
דְּדָוִד. וְכְרִסְיָא דְּדָוִד נִפְלָת. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, ^{(איכה}
^{ב)} הַשְּׁלִיךְ מַשָּׁמַיִם אֶרֶץ. תִּירִי כְּרִסְוֹן לְתַתָּא, יְרוּשָׁלַם,
וְאֵינוֹן מֵאֲרִי דְּאוּרִייתָא. וְכְרִסְוֹן דְּלַתָּא כְּגִוּוֹנָא
דְּכְרִסְוֹן דְּלְעִילָא, מְרִיהוֹן דְּאוּרִייתָא הֵינֵנו כְּרִסְיָא
דִּיעֲקֹב. יְרוּשָׁלַם הֵינֵנו כְּרִסְיָא דְּדָוִד, וְעַל דָּא כְּתִיב,
עַד דִּי כְּרִסְוֹן, וְלֹא כְּרִסְיָא. כְּרִסְוֹן סְגִיָּאִין נִפְלוּ,
וְכִלְהוּ לָא נִפְלוּ, אֶלָּא מֵעֲלֻבּוֹנָה דְּאוּרִייתָא.

תָּא חַיִּי, כִּד אֵינוֹן וּפְאִי קָשׁוּט מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא,
כֹּל אֵינוֹן תּוֹקֶפִין דְּשָׂאָר עַמִּין, דְּשָׂאָר חִילִין,
וְכֹל חִילִין דְּלַהוֹן, אֶתְכַפִּיין וְלֹא שְׁלִטִי בְּעֻלְמָא,
וְיִשְׂרָאֵל ^(נ"א וי"ש) אֲזִדְּמִין עֲלֵיהוּ לְסֻלְקָא לֹזֶן עַל כֹּלָא.

לשון הקודש

יעקב. יְרוּשָׁלַם הֵינֵנו כְּרִסְוֹן נִפְלוּ, וְעַל
זֶה כָּתוּב עַד דִּי כְּרִסְוֹן, וְלֹא כְּרִסְוֹן. כְּרִסְוֹן
רַבִּים נִפְלוּ, וְכֹלָם לֹא נִפְלוּ אֶלָּא
מֵעֲלֻבּוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה.

בא רָאָה, כְּשִׁאוֹתָם צְדִיקֵי אֱמֶת
מִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה, כֹּל אוֹתָם כּוֹחוֹת שְׂאָר
הָעַמִּים, שֶׁל שְׂאָר הַחִילוֹת, כֹּל הַחִילוֹת
שֶׁלָּהֶם נִכְפָּים וְלֹא שׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם,
וְיִשְׂרָאֵל ^(וי"ש) מְזַמְּנִים עֲלֵיהֶם לְהַעֲלוֹתָם

דִּי כְּרִסְוֹן רַמְיּוֹ – כְּשֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
שְׁנֵי כְּסָאוֹת נִפְלוּ, שְׁנַיִם לְמַעְלָה וּשְׁנַיִם
לְמַטָּה. שְׁנַיִם לְמַעְלָה, כִּי הִתְרַחֲקָה
הַתַּחֲתוֹנָה מִהָעֲלִיוֹנָה. כְּסֵא שֶׁל יַעֲקֹב
הִתְרַחֲק מִכְּסֵּא דָּוִד, וְכְסֵא דָּוִד נִפֵּל. וְהוּ
שְׁכִנְתּוֹב ^(איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מַשָּׁמַיִם אֶרֶץ. שְׁנֵי
כְּסָאוֹת לְמַטָּה – יְרוּשָׁלַם, וְאוֹתָם בְּעִלִּי
הַתּוֹרָה. וְהַכְּסָאוֹת שֶׁלְמַטָּה כְּמוֹ הַכְּסָאוֹת
שֶׁלְמַעְלָה, בְּעִלִּי הַתּוֹרָה, הֵינֵנו כְּסֵא שֶׁל

וְאִי לֹא, חֲמֹר גָּרְמָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְמִיחָד בְּגָלוּתָא,
וּלְמִנְפֹּל בִּינֵי עַמֵּינָא, וּלְמִשְׁלַט עַלְיֵיהּ. וְכָל דָּא
אַמַּאי, בְּגִין, וַיֵּרָא מְנַחֵה כִּי טוֹב, וּמִתְקַנָּא קַמֵּיהּ,
וַיִּכִּיל לְמַרְוּחַ בְּגִינָה בְּמָה טָבִין וּבְמָה כְּסוּפִין, וְסָטָא
אוֹרְחִיהּ דְּלֹא לְמַסְבֵּל עוֹלָא דְּאוֹרֵייתָא. בְּגִין כֶּךָ וַיֵּחִי
לְמַם עוֹבֵד.

בְּתִיב, (שיר השירים ו) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ
כָּל מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים וְגו'. הַדּוּדָאִים
נָתְנוּ רֵיחַ, (הַדּוּדָאִים) אֵלֶּיךָ אֵינֹון דְּאַשְׁבַּח רְאוּבֵן. בְּמָה
דַּאתְ אָמַר, (בראשית ל) וַיִּמְצָא (דף רמג ע"א) דּוּדָאִים בַּשָּׂדֶה,
וְלֹא אֶתְחַדְשֵׁן מִלֵּי דְּאוֹרֵייתָא, אֵלָּא עַל יְדֵי בִישְׁרָאֵל,
בְּמָה דַּאתְ אָמַר, (דברי הימים א יב) וּמִבְּנֵי יִשָּׁשְׁכָר יוֹדְעֵי
בִּינָה לְעֵתִים וְגו'.

וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים, אֵינֹון גָּרְמוּ לְמַהוּי עַל

לשון הקודש

פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים וְגו'.
הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ - (הַדּוּדָאִים) אֵלֶּיךָ
אוֹתָם שָׁמַעְתָּ רְאוּבֵן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית
ל) וַיִּמְצָא דּוּדָאִים בַּשָּׂדֶה, וְלֹא הִתְחַדְּשׁוּ
דְּבָרֵי תוֹרָה אֵלָּא עַל יְדֵי בִישְׁרָאֵל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וּמִבְּנֵי יִשָּׁשְׁכָר יוֹדְעֵי בִּינָה
לְעֵתִים וְגו'.

וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים - הֵם גָּרְמוּ

עַל הַכֹּל. וְאִם לֹא, חֲמֹר גָּרַם לְיִשְׂרָאֵל
לְלַכֵּת לְגָלוּת וְלִפְלֹ בֵּין הָעַמִּים וְלִשְׁלַט
עֲלֵיהֶם, וְכָל זֶה לָמָּה? מִשּׁוּם וַיֵּרָא מְנַחֵה
כִּי טוֹב, וּמִתְקַן לְפָנָיו, וַיִּכֹּל לְהַרְוִיחַ
בְּגָלְלָהּ בְּמָה טוֹבוֹת וּבְמָה כְּסוּפִים, וְהָטָה
דְּרָכּוֹ שֶׁלֹּא לְסַבֵּל עַל תּוֹרָה, מִשּׁוּם כֶּךָ
וַיֵּחִי לְמַם עוֹבֵד.

כְּתוּב (שיר ז) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל

פִּתְחֵינוּ, עַל פִּתְחֵי בֵּיתִי כְּנִסְיוֹת וּבֵיתִי מִדְּרָשׁוֹת, כָּל
מְגִדִּים. חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים, כַּמָּה מְלֵי חֶדְתָּאן וְעִתִּיקוֹן
דְּאוּרֵייתָא, דְּאֶתְגַּלְיִין עַל יְדֵיהוּ, לְקַרְבָּא לְיִשְׂרָאֵל
לְאַבוּהוֹן דְּלַעֲיָלָא. הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א יב)
לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל.

דְּוֹרֵי צַפְנָתִי לָךְ. (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, כָּל
מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא בְּדָקָא יָאוֹת, וַיֵּדַע
לְמַחְדֵּי מְלִין, וּלְחֶדְתוֹתֵי מְלִין בְּדָקָא יָאוֹת, אֵינוֹן
מְלִין סְלָקִין עַד פְּרָסִיָּא דְּמִלְכָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
פִּתַּח לֹון תְּרַעֲיָן, וְגִנְיָ לֹון. וּבִשְׁעָתָא דְּעָאֵל קִדְּשָׁא
בְּרִידָא הוּא לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקֵיָּא כְּגִנְתָּא דְּעֶדֶן,
אַפִּיקַת לֹון קַמִּיהָ, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מִסְתַּכֵּל בְּחוּ
וְחָדִי, בְּדִין קִדְּשָׁא בְּרִידָא הוּא מִתַּעֲטָר בְּעִטְרִין
עֲלָאִין, וְחָדִי בְּמִטְרוּנֵיתָא, הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, חֲדָשִׁים
גַּם יְשָׁנִים דְּוֹרֵי צַפְנָתִי לָךְ. וּמִתְהִיא שְׁעָתָא, מְלוֹי

לשון הקודש

לְחֵדֶשׁ דְּבָרִים וּלְחַדֵּד דְּבָרִים כְּרָאוּי,
אוֹתָם הַדְּבָרִים עוֹלִים עַד כִּסָּא הַמְּלָךְ,
וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פּוֹתַחַת לָהֶם שְׁעָרִים
וְגִנְזוֹת אוֹתָם. וּבִשְׁעָה שְׁנֹכְנָם הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים כְּגֹון
עֶדֶן, מוֹצִיָּא אוֹתָם לְפָנָיו, וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִסְתַּכֵּל בָּהֶם וְשִׁמְחָה. אִזּוּ הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִתַּעֲטָר בְּעִטְרוֹת עֲלִינוֹת

לְהוֹיֹות עַל פִּתְחֵינוּ, עַל פִּתְחֵי בֵּיתִי כְּנִסְיוֹת
וּבֵיתִי מִדְּרָשׁוֹת, כָּל מְגִדִּים. חֲדָשִׁים גַּם
יְשָׁנִים – כַּמָּה דְּבָרִים חֲדָשִׁים וְעִתִּיקִים
שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהִתְגַּלּוּ עַל יְדֵיהֶם, לְקַרֵּב
אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁלֹמַעֲלָה. וְהוּ
שְׁכָתוֹב לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל.

דְּוֹרֵי צַפְנָתִי לָךְ (שִׁיר ז) – מִכָּאן לְמִדְּנוּ,
שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי וַיֵּדַע

בְּתִיבִין בְּסִפְרָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר
וַזְכָּרוֹן לְפָנָיו.

זִכָּאָה חוֹלְקִיה, מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא בְּדָקָא
יָאוּת, זִכָּאָה הוּא בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְזִכָּאָה הוּא
בְּעֲלֵמָא דְאֵתִי. עַד הָכָא שׁוֹלְטָנוּתָא דִּיהוּדָה, דְּרוּעָא
דְּאֶתְבָּלִיל בְּכָלָא, בְּחִילָא דְכָל סְטָרִין, תִּלְת קִשְׁרִין
דְּדְרוּעָא, לְאֶתְגַּבְרָא עַל כָּלָא:

דִּן יְדִין עֲמוֹ בְּאַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר,
הָאֵי קָרָא הָכִי אֵית לִיה לְמִימַר, דִּן יְדִין לְשְׁבֻטֵי
יִשְׂרָאֵל, אוּ דִן יְדִין לְשְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַחַד, מַהוּ דִּן
יְדִין עֲמוֹ, וּלְבַתֵּר בְּאַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלָּא דִּן, הוּא
דְכְּתִיב בֵּיתָא, (במדבר י) מֵאֶפֶס לְכָל הַמַּחֲנֹת, דְּהוּא יִרְכָּא
שְׂמָאלָא, וְאַזִּיל לְבַתְרֵייתָא.

לשון הקודש

להתגבר על הכל.

דִּן יְדִין עֲמוֹ בְּאַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
חֲזִיָּא אָמַר, פְּסוּק זֶה כִּךְ יֵשׁ לוֹ לומר, דִּן
יְדִין לְשְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל, אוּ דִן יְדִין לְשְׁבֻטֵי
יִשְׂרָאֵל בְּאַחַד. מַהוּ דִּן יְדִין עֲמוֹ, וְאַחַר
כִּךְ בְּאַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל? אֵלָּא דִּן, הוּא
שְׁבֻטֹב בּוֹ (במדבר י) מֵאֶפֶס לְכָל הַמַּחֲנֹת,
שְׁהוּא יִרְךָ שְׂמָאל, וְהוֹלֵךְ בְּסוּף.

וְשִׁמְח בְּגִבְרָה. זֶהוּ שְׁבֻטֹב חֲדָשִׁים גַּם
יִשְׁנִים דּוּדֵי צִפְנֵתִי לָךְ. וּמֵאוֹתָהּ שָׁעָה
דְּבָרֵיו כְּתוּבִים בְּסִפְרָא, זֶהוּ שְׁבֻטֹב (מלאכי
א) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר וַזְכָּרוֹן לְפָנָיו.

אֲשָׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׂמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
כְּרָאוּי, אֲשָׁרִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשָׁרִיו
בְּעוֹלָם הַבָּא. עַד כָּאן שְׁלֹטוֹן יְהוּדָה,
זְרוּעַ שְׁנִבְלָלֶת בְּכָל, בִּפְתֵּי שֶׁל כָּל
הַצְדָּדִים, שְׁלֹשָׁה קִשְׁרִים שֶׁל הַזְרוּעַ

תָּא חַיִּי, פִּינּוֹן דִּיהוּדָה וְרֵאוּבֵן נְטִלִין, לִיּוֹאֵי וְאַרְוֵנָא
פְּרָשִׁין דְּגָלִין, וְנָטִיל דְּגָלָא דְּאַפְרִים דְּאִיהוּ
לְמַעַרְב, יִרְכָּא יְמִינָא נְטִיל, בְּקַפְסִירִי קַסְטָא. וְאִי
תִּימָא זְבוּלָן דְּאִיהוּ עָאֵל, וְנָפִיק, דְּכְתִיב בֵּיהּ, (דברים לג)
שָׁמַח זְבוּלָן בְּצֵאתְךָ, וּכְתִיב וַיִּרְכְּתוּ וְגו'. אֵלָא וְדָאֵי,
יְהוּדָה אֶתְבָּלִיל מִכָּלָא.

תָּא חַיִּי, מַלְכוּ דְּלַעִילָא אֶתְבָּלִיל מִכָּלָא, וִיהוּדָה
אִיהוּ מַלְכוּ תַתָּאָה. כְּמָה דְּמַלְכוּ עֲלָאָה
אֶתְבָּלִיל מִכָּלָא, הָכִי נָמִי מַלְכוּ תַתָּאָה, אֶתְבָּלִיל
מִכָּלָא מְגוּפָא מִיִּרְכָּא, בְּגִין לְאַתְגַּבְרָא בְּתוּקַפִּיהּ.

כְּתִיב, (דברים לג) מִימִינִי "א"ש דְּ"ת לָמוּ, אֲוִרִיתָא
מִסְטָרָא דְּגִבּוּרָה אֶתִּיְהִיב, וְגִבּוּרָה אֶתְבָּלִיל
בִּימִינָא, וּבְגוּפָא, וַיִּרְכָּא, וּבְכָלָא. הָכִי נָמִי סִדְרָא
קְדָמָאָה, יְהוּדָה אִיהוּ, מַלְכוּ דְּאִתִּי מִסְטָר גִּבּוּרָה,

לשון הקודש

מהכל, ויהודה הוא מלכות תחתונה.
 כמו שמלכות עליונה נכללת מהכל, כך
 גם מלכות תחתונה נכללת מהכל,
 מגופ, מירך, כדי להתגבר בכחו.

כְּתוּב מִימִינִי "א"ש דְּ"ת לָמוּ. תוֹרָה
נִתְּנָה מִצֵּד הַגִּבּוּרָה, וְגִבּוּרָה נִכְלָלָת
בְּיָמִין וּבְגוּף וַיִּרְךְ וּבְכָל. כֵּן גַּם הַסֵּדֶר
הָרֵאשׁוֹן הוּא יְהוּדָה, מַלְכוּת שְׂפָאָה
מִצֵּד שֶׁל גִּבּוּרָה וְנִכְלָלָת בִּימִין, בְּגוּף

בָּא רָאָה, פִּינּוֹן שִׁיְהוּדָה וְרֵאוּבֵן נוֹסְעִים,
הַלּוּיִם וְהָאֲרֹן פּוֹרְשִׁים דְּגָלִים, וְנוֹסֵעַ
דְּגָל אֲפְרִים שְׁהוּא לְמַעַרְב. יִרְךְ יָמִין
נוֹסֵעַת מַחֲלִיט הַמִּדְּבָר. וְאִם תֵּאמַר,
זְבוּלָן שְׁהוּא נִכְנָס וַיּוֹצֵא, שְׂכָתוֹב בּוֹ
(דברים לג) שָׁמַח זְבוּלָן בְּצֵאתְךָ, וּכְתוּב
וַיִּרְכְּתוּ וְגו'. אֵלָא וְדָאֵי יְהוּדָה נִכְלָל
מִהַכָּל.

בָּא רָאָה, מַלְכוּת הָעֲלִיּוֹנָה נִכְלָלָת

וְאֶת־כָּלִיל בְּיָמֶינָא בְּנוֹפָא וּבִירְכָא, בְּכָל־אֶתֶּכְלִיל.
בְּמָה דְּמַלְכוּ דְּלַעֲלָא, אֶתֶּכְלִיל מְכָל־א.

סְדָרָא תַנְיִנָא רְאוּבֵן, דְּאִיהוּ לְסִטְר דְּרוּם, וְדְרוּם
אִיהוּ יָמִינָא, וְכָל חֵילָא דִּימִינָא, יְהוּדָה נְטִיל
לִיה, בְּגִין דְּרְאוּבֵן (ס"א אֶתֶּעְבִּיד) אֶתֶּעְבִּיר מִנִּיה מְלָכוּ,
בְּמָה דְּאֶת אָמֵר פִּתּוּ פְּמִים אֵל תּוֹתֵר, וְנְטִיל לִיה
יְהוּדָה, וְאֶתְגַּבֵּר בְּתוֹקְפָא דִּימִינָא, דְּהָזָה מְרְאוּבֵן, וְכֵן
כְּתִיב בְּדוֹד, (תהלים קי) נָאִם יִי לֹאדְנִי שֵׁב לִימִינִי. בְּגִין
דְּשִׁמְאֵל־אֶתֶּכְלִיל בְּיָמִינָא, וְאֶתֶּתְקַף בְּחִילִיה, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קיח) יָמִין יִי עוֹשֶׂה חֵיל וְגו'. יְהוּדָה
וְרְאוּבֵן תִּרְיִן דְּרוּעִין הִיוּ.

סְדָרָא תְּלִיתָאָה, אֶפְרַיִם, דְּאִיהוּ יִרְכָא יָמִינָא,
וְנְטִילָא קָמִי שְׁמַאלָא תְּדִיר, וְדָן (דָּא) דְּאִיהוּ
יִרְכָא שְׁמַאלָא, נְטִיל לְבִתְרִיתָא, וְעַל דָּא הוּא

לשון הקודש

וּבִירְךָ, ובכל נבְלָלָת, כְּמוֹ שֶׁהַמְּלָכוֹת
הַעֲלִיזָנָה נְבָלָלָת מֵהַבֵּל.
סְדָר שְׁנֵי רְאוּבֵן, שֶׁהוּא לְצַד דְּרוּם,
וְדְרוּם הוּא יָמִין. אֶת כָּל כַּח הַיָּמִין נְטִיל
יְהוּדָה, מְשׁוּם (שְׁנַעֲשִׂתָהּ) שֶׁהֶעֱבִירָה
הַמְּלָכוֹת מְרְאוּבֵן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר פִּתּוּ
כְּמִים אֵל תּוֹתֵר, וְנְטִיל אוֹתָהּ יְהוּדָה,
וְהִתְגַּבֵּר בְּתַקְפָּה הַיָּמִין שֶׁהָיָה מְרְאוּבֵן,

וְכֵן כְּתוּב בְּדוֹד, (תהלים קיא) נָאִם ה'
לֹאדְנִי שֵׁב לִימִינִי, מְשׁוּם שֶׁשִּׁמְאֵל
נְבָלָלָת בְּיָמִין וּמִתְחַזֵּק בְּכַחוֹ. וְהוּא
שְׁכֵתוֹב (שֵׁם קיח) יָמִין ה' עוֹשֶׂה חֵיל וְגו'.
יְהוּדָה וְרְאוּבֵן הִיוּ שְׁתֵּי זְרוּעוֹת.
סְדָר שְׁלִישִׁי אֶפְרַיִם, שֶׁהוּא יִרְךָ יָמִין,
וְנוֹסֵעַ לִפְנֵי הַשְּׁמַאל תְּמִיד. וְדָן וְזֵהוּ,
שֶׁהוּא יִרְךָ שְׁמַאל, נוֹסֵעַ בְּסוּף, וְעַל כֵּךְ

הַמֶּאֱסָף לְכָל הַמַּחֲנוֹת לְצַבָּאוֹתָם, וְאֵזִיל לְבִתְרֵייתָא.
 יְהוּדָה נָטִיל חֵילָא בְּתָרִין דְּרוּעִין, בְּגִין דְּרֵאוּבֵן
 דְּאִיהוּ יְמִינָא, (ס"א אַתְעֵבִיר) אֶתְאַבִּיד מִנִּיה
 בְּכִירוֹתָא בְּהִנָּתָא וּמַלְכוּתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב בִּיהוּדָה,
 (דברים לג) יָדָיו רַב לוֹ וְעֶזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה.

תָּא חַיִּי, כְּתִיב, (מלכים א י') וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כֶּסֶף
 שֶׁן גָּדוֹל. בְּרִסְיָא דְשְׁלֹמֹה, עֶבֶד לִיה בְּגִוּוֹנָא
 דְלַעִילָא, וְכָל דִּיוִקְנִין (דְּהֶכָא) דְלַעִילָא עֶבֶד הָכָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (דברי הימים א כט) וַיָּשָׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף ה'
 לְמֶלֶךְ, מֶלֶךְ מְלָה סְתִימָא הוּא. וְכֵן (מלכים א ב') וּשְׁלֹמֹה
 יָשָׁב עַל כֶּסֶף דָּוִד אָבִיו וַתִּכֶּן מַלְכוּתוֹ מְאֹד, דְּקִימָא
 סִיחָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא.

דִּן יָדִין עֲמוֹ בְּקִדְמִיתָא, וּלְבִתֵּר שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּאַחֲרָא, בִּיחודוֹ שֶׁל עוֹלָם (דף רמג ע"ב) בְּמָה דְּחֻהָ

לשון הקודש

עָשָׂה אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה, וְכָל
 הַדִּיוִקְנָאוֹת וְשֶׁל כָּאֵן שְׁלֻמְעֵלָה עָשָׂה כֶּךָ.
 וְעַל זֶה כְּתוּב וַיָּשָׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף ה'
 לְמֶלֶךְ, מֶלֶךְ דְּבֶר סְתוּם הוּא. וְכֵן (מלכים-א
 ב') וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל כֶּסֶף דָּוִד אָבִיו וַתִּכֶּן
 מַלְכוּתוֹ מְאֹד, שְׁעֻמָּדָה הִלְבְּנָה
 בְּשָׁלְמוֹת.

דִּן יָדִין עֲמוֹ - בְּהִתְחַלָּה, וְאַחֲרָא כֶּךָ
 שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲרָא, בִּיחודוֹ שֶׁל עוֹלָם,

הוּא הַמֶּאֱסָף לְכָל הַמַּחֲנוֹת לְצַבָּאוֹתָם
 וְהוֹלֵךְ בְּסוּף.

יְהוּדָה נָטִיל כֹּחַ בְּשֵׁתֵי זְרוּעוֹת, מִשּׁוּם
 שְׂרָאוּבֵן, שֶׁהוּא יְמִין, וְהַעֲבִירָהּ אֲבִדָּה
 מִמֶּנּוּ הַבְּכוּרָה, הַכְּהֵנָה וְהַמַּלְכוּת, וְעַל
 זֶה כְּתוּב בִּיהוּדָה (דברים לג) יָדָיו רַב לוֹ
 וְעֶזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה.

בֹּא רְאֵה, כְּתוּב (מלכים-א י') וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ
 שְׁלֹמֹה כֶּסֶף שֶׁן גָּדוֹל. הַכֶּסֶף שֶׁל שְׁלֹמֹה

בְּשִׁמְשׁוֹן, וְאִיהוּ יְחִידָאֵי עֶבֶד דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְדָאִין
וְקָטִיל בְּחֶדָא, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ סָמֵךְ.

דָּן יָדִין עֲמוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דָּן, הֵינֵנו חַוִּיָּא, כְּמִין
עַל אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין. וְאִי תִימָא דְעַל שְׁמִשׁוֹן
בְּלַחְדוֹדֵי חוּא. אוֹף הָכִי נָמִי לְעֵילָא, דָּא חוּא נָפֶשׁ
אַחֲרָא (ס"א נָחֵשׁ וּזְמָא) מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחְנוֹת, וְכְמִין לְאוֹרְחִין
וּשְׁבִילִין. לְבַתָּר, חִילִין וּמִשְׁיָרִין מַחְבָּא נִפְקִי, אֵינוֹן
דְּכֻמָּאן לְבָנֵי נָשָׂא, עַל חוֹבִין, דְּרֵאמִין לְהוּ לְאַחֲרָא
בְּתַר בְּתַפְיָהּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, נָחֵשׁ הַקְדָּמוֹנִי לְעֵילָא,
עַד דְּלֹא יִתְבַּסֵּם בְּחֻמְרָא דְּחִידוֹ.

נָחֵשׁ עָלֵי דֶרֶךְ. תָּא חֲזִי, כְּמָה דְּאִית דֶּרֶךְ לְעֵילָא,
הָכִי נָמִי אִית דֶּרֶךְ לְתַתָּא, וּמַתְפָּרְשָׁא יָמָא,
לְכַמָּה אוֹרְחִין בְּכָל סֵטֶר. וְאִית אוֹרְחָא חַד, דְּאִתִּי
וְאַסְגֵּי יָמָא, וְרַבִּי נוֹנִין בִּישׁוּן לְזַנְיָהּ, כְּמָה דְּאַפִּיקוּ

לשון הקודש

חִילוֹת וּמַחְנוֹת, אוֹתָם שְׂאוֹרְכִים
לְאָנָשִׁים עַל חֲטָאִים, שְׂזוֹרְקִים אוֹתָם
לְאַחֲוֹר אַחֲרֵי כְּתַפְיָהֶם. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,
נָחֵשׁ הַקְדָּמוֹנִי לְמַעְלָה, עַד שֶׁלֹּא יִתְבַּסֵּם
בִּיָּין שֶׁל שְׂמֻחָה.

נָחֵשׁ עָלֵי דֶרֶךְ. בֹּא רָאָה, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ
דֶּרֶךְ לְמַעְלָה, כֶּךָ גַּם יֵשׁ דֶּרֶךְ לְמַטָּה,
וְהֵיכֵן נִפְרָד לְכַמָּה דְּרָכִים בְּכָל צֶדֶד. וְיֵשׁ
דֶּרֶךְ אַחַת שֶׁבָּאָה וּמַגִּידָלָה אֶת הַיָּם,

כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּשִׁמְשׁוֹן, שֶׁהוּא יְחִידֵי עֲשָׂה
דִּין בְּעוֹלָם, וְדָן וְהָרַג בְּאַחֲדָה, וְלֹא
הָצְטְרַךְ סָמֵךְ.

דָּן יָדִין עֲמוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דָּן, הֵינֵנו
נָחֵשׁ, אוֹרֵב עַל דְּרָכִים וּשְׁבִילִים. וְאִם
תֹּאמַר עַל שְׁמִשׁוֹן לְבִדּוֹ חוּא, אַף כֶּךָ גַּם
לְמַעְלָה, וְהוּא נָפֶשׁ אַחֲרֵת וְנָחֵשׁ קָטָן
מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחְנוֹת, וְאוֹרֵב בְּדְרָכִים
וּבְשְׁבִילִים. אַחֵר כֶּךָ מְכָאן יוֹצֵאִים

מִיֵּין לְתַתָּא נִזְנִין טָבִין, (שמות ל) נִזְנִין בִּישִׁין, נִזְנִי
עוֹרְדַעְנִיא, בְּנוֹנָא דָא, נִזְנִין בִּישִׁין לְזַנְיָהּ.

וְכַד מִשְׁתַּמְטִי מֵאַרְחָא דִּימָא, אֶתְחַזֵּון רַבְבִּין עַל
סוּסֵייהוּ. וְאַלְמָלָא דְהָאִי חוּיָא, דְּאִיהוּ בְּנִישׁ
לְכָל מִשְׁיָרֵיין, בְּמִין לְסוּף אֶרְחִין, וּבִדְר לֹון לְאַחֲרָא,
חֻז מִטְשַׁטְשֵׁי עֲלֵמָא. מִסְטָרָא דְחֵי נִפְקִין חֲרָשִׁין
לְעֲלֵמָא. תָּא חֻי, בְּבִלְעָם בְּתִיב, (במדבר כד) וְלֹא הִלֵּךְ
בְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת נְחָשִׁים, בְּגִין דְּאִינוּן קַיִימִין
לְלַחֲשָׁא בַּחֲרָשֵׁי עֲלֵמָא.

חֲמִי מַה בְּתִיב, יְהִי דָן נָחַשׁ עָלִי דָּרָךְ. מָאִי עָלִי
דָּרָךְ. אֵלָא נָחַשׁ, מָאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל אֲבַתְרִיָּה,
אַבְחִישׁ פִּמְלִיא דְלַעִילָא, וּמָאִי אִיהוּ, הַהוּא דָּרָךְ
עֲלָאָה דְנִפְק מִלַּעִילָא. בְּמַה דְאַתָּ אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתָן
בָּיָם דָּרָךְ וְגו'. נָחַשׁ, מָאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל אֲבַתְרִיָּה, בְּאִילוֹ

לשון הקודש

שֶׁל אֱלֹה יוֹצֵאִים מִבְּשָׁפִים לְעוֹלָם. בֹּא
רָאָה, בְּבִלְעָם כְּתוּב, (במדבר כד) וְלֹא הִלֵּךְ
בְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת נְחָשִׁים, מִשּׁוּם
שֶׁהֵם עוֹמְדִים לְלַחֵשׁ בְּכַשְׁפֵּי הָעוֹלָם.

רָאָה מַה כְּתוּב? יְהִי דָן נָחַשׁ עָלִי דָּרָךְ.
מַה זֶה עָלִי דָּרָךְ? אֵלָא נָחַשׁ, מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל אַחֲרָיו, מִבְּחִישׁ פִּמְלִיָּה שֶׁל
מַעֲלָה, וּמִיָּהוּ? אוֹתָהּ דָּרָךְ עֲלִיוָנָה
שִׁיּוּצָאָת מִלְּמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מג)

וּמִגִּדֵּל דְּגִים רָעִים לְמִינֵיהֶם. כְּמוֹ
שֶׁהוֹצִיאוּ מִיָּם לַמַּטָּה, דְּגִים טוֹבִים,
דְּגִים רָעִים, דְּגִי צִפְרָדַע, כְּמוֹ זֶה דְּגִים
רָעִים לְמִינֵיהֶם.

וּכְשֶׁמִּשְׁתַּמְטִים מִדָּרָךְ הֵיּם, נִרְאִים
רוֹכְבִים עַל סוּסֵיהֶם. וְאַלְמָלָא הַנָּחַשׁ
הַזֶּה, שֶׁהוּא כּוֹנֵם אֶת כָּל הַמַּחֲנוֹת,
אוֹרֵב בְּסוּף הַדְּרָכִים וּמִפְּזֹר אוֹתָם
לְאַחֹר, הֵיוּ מַחֲרִיבִים אֶת הָעוֹלָם. מִצַּד

אָזיל על הַהוּא דָּרָךְ עֲלָאָה לְאַכְחָשָׁא לִיהּ, בְּגִין
דְּמַתְּהוּא דָּרָךְ, אֲתִנּוּ עֲלִמִין עֲלָאִי.

וְאִי תִימָא, דִּן, אַמַּאי אִיהוּ בְּדִרְגָא דָּא, אָלָא
בְּדִבְתִּיב, (בראשית ג) וְאֵת לַהֲט הַחֶרֶב הַמַּתְּהַפֶּכֶת
לְשֹׁמֵר אֶת דָּרָךְ עֵץ הַחַיִּים. חָכִי נָמִי הַנּוֹשֵׁף עֲקָבִי
סוּם וְגו', בְּגִין לְנִטְרָא לִיהּ לְכָל מִשְׁיָרִין. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, תְּקוּנָא דְּכוּרְסִיָּא אִיהוּ. תָּא חֲזִי, בְּרַסְיָא
דְּשִׁלְמָה מִלְכָּא, חַד חֲזִיָּא מִרְפָּרָף בְּקִטּוּרֵי שְׂרָבִיטָא
לְעִילָא מֵאַרְיֹתָא.

בְּתִיב, (שופטים יג) וַתַּחֲל רוּחַ ה' לְפַעֲמוֹ בְּמַחְנֶה דִּן וְגו'.
תָּא חֲזִי, שְׁמִשּׁוֹן נְזִיר עוֹלָם חָזָה, וּפְרִישׁ
עֲלֵמָא אִיהוּ, וְאַתְנַבֵּר בִּיהּ חִילָא תְּקִיפָא, וְהוּא חָזָה
חֲזִיָּא בְּהֵאִי עֲלֵמָא, לְקַבֵּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים
וּמִזְלוֹת, דְּהָא אַחֲסָנַת חוֹלְקָא דְּבִרְכָתָא דִּדָּן אֲבוּהִי

לשון הקודש

תקון הפסא הוא. בא ראה, פסא של
שלמה המלך, נחש אחד מנענע בקשרי
השרביט שלמעלה מהאריות.

כתוב (שופטים ג) וַתַּחֲל רוּחַ ה' לְפַעֲמוֹ
בְּמַחְנֶה דִּן וְגו'. בא ראה, שמשון היה
נזיר עולם, ופרוש מן העולם הוא,
והתנבֵּר בו כח חזק, והוא היה נחש
בעולם הזה כנגד עמים עובדי עבודה
כוכבים ומזלות, שהרי ירשת חלק

הנותן בים דָּרָךְ וְגו'. נחש, מי שמשתדל
אחריו, כאלו הולך על אותה דָּרָךְ
עליונה להכחישו, משום שמאותה דָּרָךְ
נזונים העולמות העליונים.

ואם תאמר, דן למה הוא בדרגה הזו?
אֵלָא בְּכַתּוּב (בראשית ג) וְאֵת לַהֲט הַחֶרֶב
הַמַּתְּהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת דָּרָךְ עֵץ הַחַיִּים.
כך גם הנושף עקבי סוּם וְגו', כְּדִי לְשֹׁמֵר
אותו לְכָל הַמַּחְנוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,

יִרִית, דְּכָתִיב, יְהִי דָן נָחֵשׁ עָלֶי דָּרָךְ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, נָחֵשׁ יִדְעָא, שְׁפִיפּוֹן מָאִי נִיהוּ.
אָמַר לִיה, רָזָא דְתַקּוּנָא דְחֶרְשִׁין, דְנָחֵשׁ אִיהוּ
שְׁפִיפּוֹן, הָכִי נָמִי הֵהוּא רָשָׁע דְבִלְעָם, בְּכֹלָא הָהּ
יָדַע. תָּא חֲזִי כְתִיב, (במדבר כג) וַיִּלָּךְ שָׁפִי, לְזִמְנִין בְּהָאִי,
וְלְזִמְנִין בְּהָאִי.

וְאִי תִימָא דָן, לָאו דְרָגִיָּה בְּהָאִי. הָכִי הוּא וְדָאִי.
אֵלָא אֲתַמְנָא עַל דְרָגָא דָא (לְהַחֲוֹא), לְמַחְוִי סְטָרָא
בְתַרִּייתָא, וְשִׁבְחָא אִיהוּ דִילִיָּה, מְמַנֵּן דְמִלְכָא בְּהָאִי,
וּמְמַנָּא עַל הָאִי, וַיִּקְרָא אִיהוּ לְכָל אֵינוֹן מְמַנִּין.
וּבְרִסְיָא דְמִלְכָא, בְּכָל אֵינוֹן מְמַנֵּן אֲתַתְקֵן, בְּכָל חֲזִי
מְמַנֵּן תַּחֲוִתִּיָּהוּ מִתְפָּרְשֵׁן אֲוֶרְחִין וְדְרָגִין, הֵן לְטֹב, הֵן
לְבִישׁ, וְכִלְהוּ אֲתַאֲחֶדֶן בְּהֲזִי תַקּוּנִי דְבְרִסְיָא. וּבְגִינִי
כִּךְ דָּן לְסֵטֶר צָפוֹן, בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. דְסֵטֶר

לשון הקודש

זֶה וְדָאִי, אֵלָא הַתְּמַנָּה עַל דְרָגָה זו
וְלֹאֲוֹתוֹן לְהִיּוֹת צֶדֶד אַחֲרוֹן, וְשִׁבְחָא הוּא
שָׁלוֹ, מְמַנִּים שֶׁל הַמֶּלֶךְ בְּזוֹה, וּמְמַנָּה עַל
זֶה, וְכַבּוֹד הוּא לְכָל אוֹתָם הַמְּמַנִּים.
וְכַסָּא הַמֶּלֶךְ נִתְקֵן בְּכָל אוֹתָם הַמְּמַנִּים,
בְּכָל אוֹתָם הַמְּמַנִּים שֶׁתַּחֲתֵיהֶם
נִפְרָדוֹת דְרָכִים וְדְרָגוֹת, הֵן לְטוֹב וְהֵן
לְרָע, וְכֻלָּם נִאֲחָזִים בְּתַקּוּנֵי הַכַּסָּא
הַלְלוּ. וְלִכְּזֵן דָּן לְצֶדֶד צָפוֹן, בְּנוֹקֵב תַּהוֹם

בְּרַפְת דָּן אֲבִיו יִרְשׁ, שְׁכַתּוֹב יְהִי דָן
נָחֵשׁ עָלֶי דָּרָךְ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, נָחֵשׁ יִדְעָא, שְׁפִיפּוֹן
מַהוּ? אָמַר לוֹ, סוּד הַתְּקוּן שֶׁל מְכַשְׁפִּים
שֶׁנָּחֵשׁ הוּא שְׁפִיפּוֹן, כִּךְ גַּם אוֹתוֹ בִּלְעָם
הָרָשָׁע, בְּכָל הָיָה יוֹדַע. בֹּא רֹאֵה, כְּתוּב
(במדבר כג) וַיִּלָּךְ שָׁפִי, לְפַעֲמִים בְּזוֹה
וְלְפַעֲמִים בְּזוֹה.

וְאֵם תֹּאמַר, דָּן אֵין דְרָגָתוֹ בְּזוֹה – כִּךְ

צפון כמה חבילי מריקין אנדמנן תמן, וכלהו
מפסירא דקסטרא לאבאשא עלמא.

בגניי כך צלי יעקב ואמר, לישועתך קנייתי ה'.
בכל שבטים לא קאמר לישועתך אלא
בהאי. בגין דחמא ליה תקפא תקיפא דחויא,
מרחשא דינא לאתגברא.

רבי יוסי ורבי חזקיה חוו אזלי למחמי לרבי שמעון
בקפוטקיא, אמר רבי חזקיה, האי דאמרינן
לעולם יסדר בר נש שבחא דמריה, ולבתר יצלי
צלותיה, האי מאן דלביה טריד, ובאי לצלאה
צלותיה, ואיהו בעקו, ולא יכיל לסדרא שבחא
דמריה בדקא יאות, מאי הוא.

אמר ליה, אף על גב דלא יכיל לבוונא לבא
ורעותא, סדורא ושבחא דמריה אמאי גרע,

לשון הקודש

לראות את רבי שמעון בקפוטקיא.
אמר רבי חזקיה זה שאמרנו לעולם
יסדר אדם שבחו של רבונו ואחר כך
יתפלל תפלתו. מי שלבו טרוד ורוצה
להתפלל תפלתו, והוא בצרה, ולא
יכול לסדר את שבח רבונו פראוי, מה
הוא?

אמר לו, אף על גב שלא יכול לבון
לבו ורצונו, סדור ושבח של רבונו למה

רבה. שפצד צפון כמה קבוצות
מחבלים הנדמנו לשם, וכלם שרים
ממנים להרע את העולם.

לבן התפלל יעקב ואמר לישועתך
קנייתי ה', בכל השבטים לא אמר
לישועתך אלא בזה, משום שראה לו
תקף חזק של הנחש, מרחש דין
להתגבר.

רבי יוסי ורבי חזקיה היו הולכים

אֵלָא יְסִידר שְׁבִיחַיָּה דְּמֵאֲרִיָּה, אַף עַל גַּב (דף רמד ע"א) דִּלָּא יָכִיל לְכוּנָא, וַיִּצְלִי צְלוּתִיה. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים יז) תִּפְלָה לְדָוִד שְׁמֵעָה ה' צֶדֶק הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי, שְׁמֵעָה ה' צֶדֶק בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דִּאִיהוּ סְדוּרָא דְּשִׁבְחָא דְּמֵרִיָּה. וּלְבַתֵּר הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִּפְלָתִי. מָאן דִּיכִיל לְסִדְרָא שְׁבִיחָא דְּמֵרִיָּה, וְלֹא עָבִיד, עָלִיהּ כְּתִיב, (ישעיה ט) גַּם כִּי תִרְבוּ תִּפְלָה אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ יְדִיכֶם וְגו'.

כְּתִיב, (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים. תִּפְלֹת כֶּנֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם. תָּא חַוִּי, בְּאַתְעָרוּתָא דְּלִתְתָּא, אֶתְעַר חַבִּי נָמִי לְעִילָא. וּבְאַתְעָרוּתָא דְּלְעִילָא, חַבִּי נָמִי לְעִילָא מִנִּיהּ, עַד דְּמַטִּי אֶתְעָרוּתָא לְאַתֵּר דְּבַעֲיָא בּוֹצִינָא לְאַדְלָקָא וְאַדְלִיק. וּבְאַתְעָרוּתָא דְּתַנָּא דְּלִתְתָּא, אֶדְלִיק בּוֹצִינָא לְעִילָא, וְכַד הָאִי אֶדְלִיק

לשון הקודש

כְּתוּב (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים. תִּפְלֹת כֶּנֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם. בֹּא רֵאָה, בְּהִתְעוּרְרוּת שְׁלֻמָּה מִתְעוּרָר גַּם לְמַעְלָה, וּבְהִתְעוּרְרוּת שְׁלֻמָּה גַּם כִּךְ לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, עַד שְׁמִינִיעָה הִתְעוּרְרוּת לְמָקוֹם שְׁצָרִיד הָרָר לְהִדְלִק וְנִדְלָק, וּבְהִתְעוּרְרוּת הָעֵשֶׂן שְׁלֻמָּה נִדְלָק נִר לְמַעְלָה, וּבְשִׁזָּה נִדְלָק

שִׁינָרֵעַ? אֵלָא יְסִידר אֶת שְׁבִיחַ רַבּוּנֵי אַף עַל גַּב שְׁלֹא יָכֹול לְכוּן, וַיִּתְפַּלֵּל תִּפְלָתוֹ. וְהוּא שְׁכְּתוּב תִּפְלָה לְדָוִד שְׁמֵעָה ה' צֶדֶק הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי. שְׁמֵעָה ה' צֶדֶק – בְּתַחֲלָה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא סְדוּר שֶׁל שְׁבִיחַ רַבּוּנֵי. וְאַחֵר כִּךְ הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִּפְלָתִי. מִי שִׁיכּוֹל לְסִידר שְׁבִיחַ רַבּוּנֵי וְלֹא עוֹשֶׂה, עָלָיו כְּתוּב (ישעיה א) גַּם כִּי תִרְבוּ תִּפְלָה אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ יְדִיכֶם וְגו'.

(בוצינין), בָּלְהוּ בּוֹצִינִין אַחֲרֵינוּ דְּלָקִין, וּמִתְבָּרְכָאן מִנִּיהּ
בָּלְהוּ עַלְמִין. אֲשַׁתְּבַח, דְּאַתְעָרוּתָא דְקָרְבָנָא תְּקוּנָא
דְּעַלְמָא, וּבְרָכָאן דְּעַלְמִין בָּלְהוּ.

הָא בִּיצַד, שְׁאֲרִי תִנָּנָא לְסַלְקָא, אִינוּן דִּיוּקָנִין
קְדִישִׁין דְּמִמֶּנּוּ עַל עַלְמָא אַתְהֶנוּ (ס"א אַתְפִּקְנוּ)
לְאַתְעָרָא, וּמִתְעָרִין לְדִרְגִין בְּכִסּוּפָא דְלַעִילָא, בְּמָה
דְּאַתְ אָמַר, (תהלים קד) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לַטָּרֶף וְגו'. אֵלִין
אַתְעָרִין לְדִרְגִין עַלְאִין דְּעַלְיִיהוּ, עַד דְּמִטִּי אַתְעָרוּתָא,
עַד דְּבָעֵי מַלְכָא לְאַתְחַבְרָא בְּמִטְרוּנִיתָא.

וּבְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, נִבְעִין מִיִּין תַּתְּאִין, לְקַבְּלָא מִיִּין
עַלְאִין, דְּהָא לָא נִבְעִין מִיִּין עַלְאִין, אֶלָּא
בְּאַתְעָרוּתָא דְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, וּכְדִין תִּיאַוּבָתָא
אַתְדַּבֵּק, וְנִבְעִין מִיִּין תַּתְּאִין לְקַבְּלָא מִיִּין עַלְאִין.

לשון הקודש

וּמִנּוּרֹת, כָּל הַמִּנּוּרֹת הָאֲחֵרוֹת דּוֹלְקוֹת, וּמִתְבָּרְכִים מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת. נִמְצָא
שֶׁהַתְעוּרֹת הַקָּרְבָּן תְּקוּן הָעוֹלָם
וְהַבְּרִכוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת.
הֲרִי בִיצַד? מִתְחִיל הָעֵשֶׂן לַעֲלוֹת,
אוֹתָם דִּיוּקָנָאוֹת קְדוּשִׁים שְׂמֻמִּים עַל
הָעוֹלָם נִהְיִים (וְנִתְקַנִּים) לְהַתְעוּרָא,
וּמִעוֹרְרִים אֶת הַדִּרְגוֹת בְּתִשּׁוּקָה
עַלְיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) הַכְּפִירִים
שׁוֹאֲגִים לַטָּרֶף וְגו'. אֵלֶּה מְעוֹרְרִים
לְדִרְגוֹת עַלְיוֹנוֹת שְׂמֻעֲלֵיהֶן עַד
שֶׁהַתְעוּרֹת מִנִּיעָה, עַד שְׂרוּעָה
הַמֶּלֶךְ לְהַתְנַבֵּר בְּגִבּוֹרָה.
וּבְתִשּׁוּקָה שְׂלֵמָה נּוֹבְעִים מִים
תַּחְתּוֹנִים בְּגִיד מִים עַלְיוֹנִים, שֶׁהֲרִי לֹא
נוֹבְעִים מִים עַלְיוֹנִים אֶלָּא בְּהַתְעוּרֹת
שֶׁל תִּשּׁוּקָה שְׂלֵמָה, וְאִזּוֹ הַתִּשּׁוּקָה
נִדְבָקָת, וְנוֹבְעִים מִים תַּחְתּוֹנִים בְּגִיד

וְעַלְמִין מִתְּבַרְכָּאן, וּבּוֹצִינִין בְּלֵהוּ דְּלִיקוֹן, וְעַלְאִין
וְתַתְּאִין מִשְׁתַּבְּחִי בְּבִרְכָּאן.

תָּא חַזִּי, בְּהִנֵּי וְלִיּוֹאִי. מִתְּעֲרִי לְאַתְחַבְּרָא שְׂמַאלָא
בִּימִינָא. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כֹּלָא חָבִי הוּא וְדָאִי,
אַבְל חָבִי שְׂמַעְנָא, בְּהִנֵּי וְלִיּוֹאִי, דָּא אֶתְעַר שְׂמַאלָא,
וְדָא אֶתְעַר יְמִינָא, בְּגִין דְּאַתְחַבְּרוּתָא דְּדְכוּרָא לְגַבִּי
נּוֹקְבָא, לָאוּ אִיהוּ אֵלָא בְּשְׂמַאלָא וְיְמִינָא. כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשִׁי וְיְמִינוֹ תַּחְבָּקְנִי.
וּבְדִין אֶתְחַבֵּר דְּבֵר בְּנוֹקְבָא, וְתִיאוּבְתָא אֲשַׁתְּבַּח,
וְעַלְמִין מִתְּבַרְכִּין, וְעַלְאִי וְתַתְּאִי בְּחִידוֹ.

וְעַל דָּא, בְּהִנֵּי וְלִיּוֹאִי, מִתְּעֲרִי מְלָה לְתַתְּא,
לְאַתְעָרָא כְּסוּפָא וַחֲבִיבוּתָא לְעֵילָא, דְּכֹלָא
תְּלִיא בִּימִינָא וּשְׂמַאלָא. אֲשַׁתְּבַּח דְּקֶרְבָּנָא יְסוּדָא
דְּעַלְמָא, תְּקוּנָא דְּעַלְמָא, חִידוֹ דְּעַלְאִין וְתַתְּאִין. אָמַר

לשון הקודש

מִים עֲלִיוֹנִים, וְהָעוֹלָמוֹת מִתְּבַרְכִּים,
וְכָל הַמְּנוֹרוֹת דּוֹלְקוֹת, וְעֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים נִמְצָאִים בְּבִרְכוֹת.
בָּא רָאָה, כְּהֵנִים וְלִוִּים מִתְּעוֹרְרִים
לְחַבֵּר שְׂמַאל בִּימִין. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה,
הַכֹּל כֶּךָ הוּא וְדָאִי, אַבְל כֶּךָ שְׂמַעְתִּי,
כְּהֵנִים וְלִוִּים, זֶה מְעוֹרֵר שְׂמַאל, וְזֶה
מְעוֹרֵר יְמִין, מִשּׁוּם שֶׁהִתְחַבְּרוּת זָכָר אֶל
הַנְּקֵבָה אֵינוֹ אֵלָא בְּשְׂמַאל וְיְמִין, כְּמוֹ

שְׂנַאֲמַר (שיר ב) שְׂמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשִׁי
וְיְמִינוֹ תַּחְבָּקְנִי. וְאִזּוּ מִתְּחַבֵּר הַזָּכָר
בְּנִקְבָּה, וְתִשּׁוּקָה נִמְצָאָה, וְהָעוֹלָמוֹת
מִתְּבַרְכִּים, וְעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
בְּשִׁמְחָה.

וְלָכֵן כְּהֵנִים וְלִוִּים מְעוֹרְרִים דְּבֵר
לְמִטָּה, לְעוֹרֵר תִּשּׁוּקָה וַחֲבִיבוּת
לְמַעַלָּה, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בִּימִין וּבְשְׂמַאל.
נִמְצָא שֶׁהַקֶּרֶבֶן יְסוּד הָעוֹלָם, תְּקוּנָה שֶׁל

רבי יוסי ודאי שפיר קא אמרת, והכי הוא, והכי
שמענא מלה, ואנשינא לה, ואנא שמענא הא, וכלא
בחד סלקא.

השתא צלותא באתר דקרנא, ובעי בר נש
לסדרא שבחא דמריה בדקא יאות, ואי לא
יסדר צלותיה, לאו צלותיה צלותא. תא חזי, סדורא
שלים דשבחא דקודשא בריך הוא, מאן דיבע ליה
שמא קדישא בדקא יאות, דבהאי מתערין עלאין
ותתאין, ונגדי ברכאן לבלהו עלמין.

אמר רבי חזקיה, לא אשרי קדשא בריך הוא
לישראל בגלותא ביני עממיא, אלא בגין
דיתברכו שאר עמין בגיניהון, דהא אינון נגדין
ברכאן מלעילא לתתא כל יומא.

לשון הקודש

הוא – מי שיודע ליחד את השם הקדוש
בראוי, שבזה מתעוררות ונשפעות
ברכות לכל העולמות.

אמר רבי חזקיה, לא השגה הקדוש
ברוך הוא את ישראל בגלות בין
העמים אלא כדי שיתברכו שאר
העמים בגללם, שהרי הם משפיעים
ברכות מלמעלה למטה בכל יום.

העולם, שמחה של עליונים ותחתונים.
אמר רבי יוסי, ודאי יפה אמרת, וכך
הוא, וכך שמעתי הדבר ושכחתי אותו,
ואני שמעתי זה, והכל באחד עולה.
עכשו תפלה במקום קרבן, וצריך
אדם לסדר שבת רבונו בראוי, ואם לא
יסדר, אין תפלתו תפלה. בא ראה,
סדור שלם של שבחו של הקדוש ברוך

אֲזָלוּ, עַד דִּהּוּ אֲזָלִי, חָמוּ חַד חוּיָא דִּהּוּה
 קַמ־סַחַר (וְאַסְטֵר) בְּאַרְחָא. סָטוּ מֵאַרְחָא. אַתָּא
 בַּר נָשׁ אַחֲרָא לְגַבִּייהוּ, קָטִיל לִיה חוּיָא. אַהֲדְרוּ
 רִישֵׁייהוּ, וְחָמוּ לִיה, לְהֵהוּא בַר נָשׁ דְּמִית. אֲמָרוּ,
 וְדָאי הֵהוּא נָחֵשׁ, שְׁלִיחוּתָא דְּמָרִיָּה קָא עָבִיד. בְּרִיךְ
 רַחֲמֵנָא דְּשׁוּבִינָא.

פִּתְח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דָן נָחֵשׁ עָלִי דֶּרֶךְ. אִימַתִּי
 הָוָה דָן נָחֵשׁ, בְּיוֹמוֹי דִּירְבָּעָם, דְּכִתִּיב, (מלכים א'
 יב) וְאֵת הָאֲחָד נָתַן בְּדָן אֲפֹאֵי אֲתִיָּהִיב תַּמָּן עָלִי
 דֶּרֶךְ. עַל הַהוּא אֶרֶח, דִּיתְמַנֵּעַ (הַהוּא דֶּרֶךְ דְּסֻלְקוֹן) דְּלֹא
 יִסְלָקוֹן לִירוּשָׁלַם (וְלֹא יִסְלָקוֹן תַּמָּן). וְדָא דָן, הָוָה לוֹן נָחֵשׁ
 לְיִשְׂרָאֵל עָלִי דֶּרֶךְ, עָלִי דֶּרֶךְ וְדָאי, בְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר,
 (מלכים א' יב) וַיִּנְעֵץ הַמֶּלֶךְ וְגו'. שְׁפִיפּוֹן עָלִי אֶרֶח. דְּעָקִיץ
 לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא לֹא הָוָה אֶלָּא עָלִי דֶּרֶךְ, וְעָלִי
 אֶרֶחָא, לְאַתְמַנֵּעַא מִיִּשְׂרָאֵל דְּלֹא יִסְלָקוֹן לִירוּשָׁלַם,

לשון הקודש

דֶּרֶךְ, מַתִּי הִיָּה דָן נָחֵשׁ? בִּימֵי יִרְבָּעָם,
 שְׁפָתוֹב (מלכים-א יב) וְאֵת הָאֲחָד נָתַן בְּדָן.
 לְמָה נָתַן שָׁם עָלִי דֶּרֶךְ, עַל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ?
 כְּדִי לְמַנֵּעַ (אוֹתוֹ דֶּרֶךְ שְׁעוּלִים) שְׁלֹא יַעֲלוּ
 לִירוּשָׁלַם [וְלֹא יַעֲלוּ שָׁם]. וְזֶה דָן הִיָּה לְהֵם
 נָחֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל עָלִי דֶּרֶךְ, עָלִי דֶּרֶךְ וְדָאי,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּנְעֵץ הַמֶּלֶךְ וְגו'. שְׁפִיפּוֹן
 עָלִי אֶרֶח, שְׁעָקֵן אֶת יִשְׂרָאֵל. וְהַכֹּל לֹא

הִלְכּוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ נָחֵשׁ
 אַחֵר שֶׁהָיָה מִסְתּוֹבֵב (וּמַצְדֵּר) בְּדֶרֶךְ,
 וְסָטוּ מִן הַדֶּרֶךְ. כָּא אֱלִיָּהִם אִישׁ אַחֵר.
 הִרְגוּ אוֹתוֹ הַנָּחֵשׁ. הַחֲזִירוּ רֹאשֵׁיהֶם וְרָאוּ
 אֶת אוֹתוֹ אִישׁ שְׁמַת. אֲמָרוּ, וְדָאי אוֹתוֹ
 נָחֵשׁ עָשָׂה אֶת שְׁלִיחוֹת רַבּוֹנוֹ. בְּרוּךְ
 הַרְחֵמֵן שֶׁהֻצֵּלָנוּ.

פִּתְח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דָן נָחֵשׁ עָלִי

לְמִיחָג חַגֵּייהוּ, וּלְקָרְבָּא קָרְבָּנִין וְעֶלְיוֹן, לְמַפְלַח תַּמּוֹן.

(דף רמד ע"ב)

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּמָטוּ בְּרַכָּאן לִידָא דְּמוֹשָׁה,
 לְבָרְכָא לְכָלְהוּ שְׁבָטִים, חָמָא לָדֵן דִּהוּה קָטִיר
 בְּחִיָּא, אַחֲדָר קָטִיר לִיה בְּאַרְיָא. חָדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (דברים לג) וּלְדָן אָמַר דֵּן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן הַבָּשָׂן. מָאִי
 טַעְמָא, בְּגִין (דְּאִיהוּ) דִּיהָא שִׁירוּתָא וְסוּפָא דְּאַרְבַּע
 דְּגָלִין קָטִיר בִּיהוּדָה דְּאִיהוּ מְלָכָא, בְּמָה דְּאֵת אָמַר,
 גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, וְהוּא שִׁירוּתָא דְּדְגָלִין. וְסוּפָא
 דְּדְגָלִין דֵּן, דְּכְתִיב דֵּן גּוֹר אַרְיָה וְגו', לְמַהֲוֵי שִׁירוּתָא
 וְסוּפָא קָטִיר בְּחַד אֲתֵר:

לִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי ה', רַבִּי חֲזִיא אָמַר, (בְּדְכְתִיב) בְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (שופטים יג) וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ
 אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. אָמַר (ס"א רבי אחא), וְכִי אֲמַאי

לשון הקודש

כְּדִי [וְשִׁהוּא] שְׁיִהְיָה רֵאשִׁית וְסוּף, שֶׁל
 אֲרַבְּעָה הַדְּגָלִים קָשׁוּר בִּיהוּדָה, שֶׁהוּא
 מֶלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה,
 וְהוּא רֵאשִׁית הַדְּגָלִים, וְסוּף הַדְּגָלִים
 הוּא דֵּן, שֶׁכְּתוּב דֵּן גּוֹר אַרְיָה וְגו',
 לְהִיּוֹת רֵאשִׁית וְסוּף קָשׁוּרִים בְּמָקוֹם
 אֶחָד.

לִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי ה', רַבִּי חֲזִיא אָמַר,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים יג) וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ

הָיָה אֵלָּא עָלֵי דְרַךְ וְעָלֵי אֶרֶץ, לְמַנַּע
 מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יַעֲלוּ לִירוּשָׁלַיִם לְחַגּוֹ
 חַגֵּיהֶם וּלְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת וּלְעַבֵּד
 שָׁם.

בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהִגִּיעוּ הַבְּרָכוֹת לִיד
 מוֹשֶׁה לְבָרַךְ אֶת כָּל הַשְּׁבָטִים, רֵאָה אֶת
 דֵּן שֶׁהָיָה קָשׁוּר בְּנֶחֱשׁ, חוּר וְקָשָׁר אוֹתוֹ
 בְּאַרְיָה, וְהוּ שֶׁכְּתוּב (דברים לג) וּלְדָן אָמַר
 דֵּן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן הַבָּשָׂן. מָה הַטַּעַם?

קִוִּיתִי וְהָא סָלִיק הָוָה יַעֲקֹב מֵעֲלָמָא בְּהֵוּא זְמַנָּא
 מִכַּמָּה שְׁנִין. אַמַּאי אָמַר דְּאִיתּוּ מַחֲכָה לְהֵוּא
 יִשׁוּעָה. (ס"א אֵלָא וְדַאי) אָמַר לִיה וְדַאי רִזָּא דְמַלְחָה,
 בְּדַבְתִּיב, (שמות יז) וְהָיָה בְּאֶשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֹּר
 יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סִתָּם. אוֹף הָבֵא וְהוּא יַחֵל לְהוֹשִׁיעַ
 אֶת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סִתָּם. בְּגִינִי כִךְ אָמַר, לִישׁוּעָתָךְ
 קִוִּיתִי ה'.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא. וְדַאי הָכִי הוּא, וְשִׁפִּיר. זַכָּא
 חוֹלְקֵהוּן דְּצַדִּיקִיָּא, דִּידְעִי לְאַשְׁתַּדְּלָא
 בְּאוֹרֵייתָא, לְמוֹזִי בָּהּ לְחִיִּין דְּלַעִילָא. בְּמָה דַּאֲתָ
 אָמַר, (דברים ל) כִּי הוּא חֲזִיךְ וְאַרְךְ יָמֶיךָ לְשַׁבַּת עַל
 הָאֲדָמָה וְגו'.

גַּד גְּדוּד יְגוּדְנֹו וְהוּא יָגֵד עָקֵב. רַבִּי יִיסָא אָמַר,
 מִגַּד אֲשַׁתְּמַע, דְּהָא חִילִין וּפְקוּן לְאַגָּחָא קַרְבָּא,

לשון הקודש

– יִשְׂרָאֵל סִתָּם. לָכֵן אָמַר לִישׁוּעָתָךְ
 קִוִּיתִי ה'.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, וְדַאי כִךְ הוּא, וְיִפְהָ.
 אֲשֵׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שִׁינְדְּעִים
 לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה בְּדִי לְזִכּוֹת בָּהּ בְּחַיִּים
 שְׁלֹמֶעֱלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ל) כִּי הוּא
 חֲזִיךְ וְאַרְךְ יָמֶיךָ לְשַׁבַּת עַל הָאֲדָמָה וְגו'.

גַּד גְּדוּד יְגוּדְנֹו וְהוּא יָגֵד עָקֵב. רַבִּי

אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. אָמַר וְרַבִּי
 אָחָא, וְכִי לָמָּה קִוִּיתִי, וְהָרִי הַסֶּתֶלֶק
 יַעֲקֹב מִן הָעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַזֶּמֶן מִלִּפְנֵי
 שְׁנִיִּים? לָמָּה אָמַר שֶׁהוּא מַחֲכָה לְאוֹתָהּ
 הַיִּשׁוּעָה? וְאֵלָא וְדַאי אָמַר לוֹ, וְדַאי סוּד
 הַדָּבָר בְּכַתּוּב (שמות יז) וְהָיָה בְּאֶשֶׁר יָרִים
 מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֹּר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סִתָּם.
 אֵף כֵּאֵן וְהוּא יַחֵל לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל

מִשְׁמַע דְּכִתִּיב גַּד, בְּכָל אֶתֶר גִּימָ"ל דָּלָת, חִילִין
וּמִשְׁרִיין נָפְקִי מִנִּיחוּ. דְּהָא גִימָ"ל יְהִיב, וְדָלָת
לְקִיט. וּמִהֲבָא (נ"א וּמִשְׁכָּא) בְּמָה חִילִין וּבְמָה מִשְׁרִיין
תִּלְיִין בְּהוּ.

תָּא חַיִּי, הֵהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מִעֲדָן, לָא פָּסְקִין
מִימּוֹי לְעֵלְמִין, וְהוּא אֲשָׁלִים לְמַסְכְּנִי, וְעַל דָּא
קִיִּימִי בְּמָה חִילִין וּבְמָה מִשְׁרִיין, וְאַתְּנֹנוּ מִהֲבָא. וְעַל
דָּא גַּד, דָּא אֲפִיק וְיְהִיב, וְדָא לְקִיט וְנָקִיט, וְאַתְּנֹנוּ
בֵּיתָא וְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֶלְמָלָא דְּהַי גַּד מִבְּנֵי שְׁפָחוֹת,
שְׁעָתָא קִיִּימָא לִיה לְאַשְׁלָמָא יִתִּיר מִבְּלָא.
הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (בראשית ל) בָּא גַּד קָרִי, וְכִתִּיב בְּגַד
חֹסֶר אֶלֶ"ף, דְּהָא שְׁעָתָא קִיִּימָא בְּשָׁלִימוֹ, וְאַסְתִּלַּק
מִנִּיהּ. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (איוב ו) אַחִי בְּגָדוֹ כְּמוֹ נָחַל,

לשון הקודש

חִילוֹת וּבְמָה מַחֲנוֹת וְנִזְוָנִים מִבָּאן. וְעַל
זֶה גַּד, זֶה מוֹצִיא וְנוֹתֵן, וְזֶה לּוֹקֵט
וְלּוֹקֵחַ, וְנִזְוָנִים הַבֵּית וְכָל אַנְשֵׁי הַבֵּית.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֶלְמָלָא שְׁהֵי גַּד
מִבְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת, הַשְּׁעָה עֲמָדָה לוֹ
לְהַשְׁלִים יוֹתֵר מִחֻל. וְזֶה שְׁכָתוֹב
(בראשית ל) בָּא גַּד, קָרִי, וְכָתוֹב בְּגַד חֹסֶר
אֶלֶ"ף, שְׁהֵי הַשְּׁעָה עוֹמְדָת בְּשָׁלְמוֹת,
וְהַסְתִּלְקָה מִמֶּנּוּ. וְזֶה שְׁכָתוֹב (איוב ו) אַחִי

יִסָּא אָמַר, מְגַד נִשְׁמַע שְׁהֵי חִילוֹת
יִצְאוּ לְעֶרֶךְ קָרִב, מִשְׁמַע שְׁכָתוֹב גַּד.
בְּכָל מְקוֹם גִּימָ"ל דָּלָת, חִילוֹת וּמַחֲנוֹת
יוֹצֵאִים מֵהֶם, שְׁהֵי גִימָ"ל נוֹתֵן וְדָלָת
לוֹקֵחַ, וּמִבָּאן (וּמִשְׁכָּת) בְּמָה חִילוֹת
וּבְמָה מַחֲנוֹת תִּלְוִיִּים בְּהֶם.

בָּא רָאָה, אוֹתוֹ נָהָר שְׁשׁוּפַע וְיוֹצֵא
מִעֲדָן, לָא פּוֹסְקִים מִימּוֹי לְעוֹלָמִים,
וְהוּא מְשָׁלִים לְעַנְיִים, וְלָכֵן עוֹמְדִים בְּמָה

בְּגִין דִּהְיוּ נָהָר דִּנְגִיד, אֶסְתִּלַּק בְּהֵיא שְׁעָתָא,
וּכְתִיב בְּגַד חֹסֶר אֶל"ף, וְעַל דָּא, לָא זָכָה בְּאַרְעָא
קַדִּישָׁא וְאַסְתִּלַּק מִינָהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַגִּין לְרַאוּבֵן דִּהְיוּ בְּהֵיא גִּוּוֹנָא,
בְּדִכְתִּיב, פָּחוּ כַּמִּים אֶל תּוֹתַר דִּאֶסְתִּלַּקוּ מִיין
וְלֹא נִגִּידוּ, וְהָא אֶתְמַר בְּמָה אֲפָגִים. וְתִרְוִיחֵהוּ לָא
זָכוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְחִילִין וּמִשְׁרִיין אֲפִיקוּ
לְאַחֲסָנָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל אֲרַעָא. תָּא חֲזִי, מַה
דִּאֲתַפְּגִים בְּגַד, אֶשְׁתִּלִּים בְּאַשֶׁר, הָדָא הוּא דְכְתִיב,
מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָה לַחֲמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעַדְנֵי מֶלֶךְ. הִשְׁתָּא
אַשְׁלִים גִּימ"ל לְדָל"ת.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא אֶשְׁתַּמִּיטוּ בְּמַעֲרָתָא דְלוֹד,
דְּעָאלוּ קָמִי תַקְפָּא דְשִׁמְשָׁא, דִּהְיוּ אֶזְלֵי
בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי אָבָא נִסְחַר הָאִי מַעֲרָתָא בְּמִלֵּי

לשון הקודש

בְּגִין דִּהְיוּ נָהָר דִּנְגִיד, אֶסְתִּלַּק בְּהֵיא שְׁעָתָא,
וּכְתִיב בְּגַד חֹסֶר אֶל"ף, וְעַל דָּא, לָא זָכָה בְּאַרְעָא
קַדִּישָׁא וְאַסְתִּלַּק מִינָהּ.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַגִּין לְרַאוּבֵן דִּהְיוּ בְּהֵיא גִּוּוֹנָא,
בְּדִכְתִּיב, פָּחוּ כַּמִּים אֶל תּוֹתַר דִּאֶסְתִּלַּקוּ מִיין
וְלֹא נִגִּידוּ, וְהָא אֶתְמַר בְּמָה אֲפָגִים. וְתִרְוִיחֵהוּ לָא
זָכוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְחִילִין וּמִשְׁרִיין אֲפִיקוּ
לְאַחֲסָנָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל אֲרַעָא. תָּא חֲזִי, מַה
דִּאֲתַפְּגִים בְּגַד, אֶשְׁתִּלִּים בְּאַשֶׁר, הָדָא הוּא דְכְתִיב,
מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָה לַחֲמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעַדְנֵי מֶלֶךְ. הִשְׁתָּא
אַשְׁלִים גִּימ"ל לְדָל"ת.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא נִסְחַר הָאִי מַעֲרָתָא בְּמִלֵּי
לוֹד, שְׁנַכְנְסוּ מִפְּנֵי תַקְפָּא דְשִׁמְשָׁא, שְׁהִיוּ

בְּגִידוֹ כְּמוֹ נֶחֱל, מְשׁוּם שְׁאוֹתוֹ נָהָר
שְׁשׁוּפַע הַסֶּתֶלֶק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְכַתּוּב
בְּגַד חֹסֶר אֶל"ף, וְלִכְּנָן לָא זָכָה בְּאַרְעָא
הַקְדוּשָׁה וְהַסֶּתֶלֶק מִמֶּנָּה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַגִּין לְרַאוּבֵן שְׁהִיָּה
כְּזֶה? בְּכַתּוּב פָּחוּ כַּמִּים אֶל תּוֹתַר,
שְׁהַסֶּתֶלֶקוּ הַמִּים וְלֹא שְׁפַעוּ, וְהָרִי
נִתְבָּאָר בְּמָה פָּגַם, וּשְׁנִיחֵהֶם לָא זָכוּ

דְּאוּרֵייתָא. פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׁימְנֵי
בְּחוּתָם עַל לֶבֶךְ בְּחוּתָם עַל זְרוּעֶךָ וְגו', רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפִּי
אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יְהִי, הֵאֵי קָרָא אֶתְעָרְנָא בֵּיה. אֲבָל לִילִיא
חַד הָוָה בַּד הָוִינָא קָאִים קָמִי אָבָא, וְשָׁמְעָנָא מִנִּיה
מִלָּה, דְּלִית שְׁלִימוֹ וְרַעוּתָא וְכַסּוּפָא דְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵינָא.
דְּאִינוּן מִתְעָרִי נִבְיָעוּ דְּמִיָּא תַתָּאִי, לְקַבְּלֵי עֲלָאִי.
וּבְהִיָּא שְׁעָתָא שְׁלִימוֹ וְרַעוּתָא וְכַסּוּפָא בְּדִבְקוֹ חָדָא
לְמַעַבְדַּד פִּירִין.

תָּא חַיִּי, בְּתַר דְּאֶתְדַּבְּקוּ דָּא בְּדָא, וְהִיא קַבִּילַת
רַעוּתָא, הִיא אֲמַרַת שִׁימְנֵי בְּחוּתָם עַל לֶבֶךְ,
אֲמַאי בְּחוּתָם. אֲלָא אֲרַחֲיָה דְּחוּתָם, בִּינוּן דְּאֶתְדַּבְּק
בְּאַתַּר חַד, אַף עַל גַּב דְּאֶתְעָרִי מִינִיה, הָא אֶשְׁתָּאֵר
רְשִׁימוֹ בְּתַחוּא אַתַּר, וְלֹא אַעֲדִי מִנִּיה. דְּכָל רְשִׁימוֹ,

לשון הקודש

הצדיקים, שהם מעוררים נביעת המים
המתחונים כנגד העליונים, ובאותה
שעה שלמות הרצון והתשוקה בדבקות
אחת לעשות פרות.

בא ראה, אחר שנדבקו זה בזה והיא
קבלה רצון, היא אומרת, שימני
בחותם על לבך. למה בחותם? אלא
דרכו של חותם, ביון שנדבק במקום
אחד, אף על גב שזו ממנו, הרי נשאר

הולכים בדרך. אמר רבי אבא, נסובב
את המערה הזו בדברי תורה. פתח רבי
אלעזר ואמר, שימני בחותם על לבך
בחותם על זרועך וגו', רשפיה רשפי
אש שלהבת יה. בפסוק זה התעוררנו,
אבל לילה אחד היה, בשהייתי עומד
לפני אבא ושמעתי ממנו דבר, שאין
שלמות ורצון ותשוקה כנסת ישראל
בקדוש-ברוך-הוא אלא בנשמות

וְכָל דְּיוֹקָנָא דִּילִיָּהּ, בֵּיהּ אִשְׁתָּאֵר. כֶּךָ אִמְרָה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, הָא אֶתְדַבְּקָנָא כֶּךָ, אַף עַל גַּב דְּאִתְעֵדִי מִינְךָ
וְאִזִּיל ^(דף רמה ע"א) בְּגָלוּתָא. שִׁימְנֵי כַחוּתָם עַל לִבְךָ, בְּגִין
דִּישְׁתָּאֵר כָּל דְּיוֹקָנֵי כֶּךָ, בְּהַאי חוּתָם דִּישְׁתָּאֵר כָּל
דְּיוֹקָנֵיהּ, בְּתַחוּא אֶתֶר דְּאִתְדַבֵּק בֵּיהּ.

כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבֵּה, תְּקִיפָא הִיא, כְּפָרִישׁ דְּרוּחָא
מִן גּוּפָא. דְּתַנִּינֵן, בְּשַׁעְתָּא דְּכַר נָשׁ מָטִי
לְאַסְתִּלְקָא מִן עֲלָמָא וְחָמִי מַה דְּחָמִי, רוּחָא אִזִּיל
בְּכָל שְׁיִיפֵי דְּגּוּפָא וְסָלִיק גַּלְגְּלוּי, כְּמָאן דְּאִזִּיל בִּימָא
בְּלֹא שְׁיִיטִין, סָלִיק וְנָחִית וְלֹא מְהַנְיָא לִיהּ, אֶתָּא
וְאִישְׁתָּאִיל מִכָּל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, וְלִית (לְחוּן) תְּקִיפּוּ כִּיּוּמָא
דְּכָרִישׁ רוּחָא מִן גּוּפָא. כֶּךָ תְּקִיפּוּ דְּרַחֲמֵינוּ דְּכְנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא, בְּתַקִּיפּוּ דְּמוּתָא,
בְּשַׁעְתָּא דְּבָעֵי רוּחָא לְאַתְפָּרְשָׁא מִן גּוּפָא.

לשון הקודש

שְׁאָדָם מְגִיעַ לְהַסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם וְרוּחָא
מַה שְּׂרוּחָא, הָרוּחַ הוֹלֶכֶת בְּכָל אֵיבְרֵי
הַגּוּף וְהַגְּלִים עוֹלִים, כְּמִי שֶׁהוֹלֵךְ בֵּינָם
כְּלִי מְשׁוּטָם, עוֹלָה וְיוֹרֵד וְלֹא מוֹעִיל לוֹ.
כָּא וְנִפְרָד מִכָּל אֵיבְרֵי הַגּוּף, וְאִין וְלָהֶם
קָשִׁי כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּפְרָדֶת הָרוּחַ מֵהַגּוּף.
כֶּךָ חֲזַק הָאֶהְבָּה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
לְקָדוּשׁ-כְּרוּד-הוּא כְּחֹזֶק הַמּוֹת בְּשַׁעָה
שְׂרוּצָה הָרוּחַ לְהִפָּרֵד מֵהַגּוּף.

רָשָׁם בָּאוּתוֹ מְקוֹם וְלֹא זֶו מִמֶּנּוּ, שֶׁכָּל
הָרָשָׁם וְכָל הַדְּמוּת שֶׁלּוֹ נִשְׁאָר בּוֹ. כֶּךָ
אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הָרִי נִדְבַקְתִּי כֶּךָ,
אַף עַל גַּב שְׁזָזְתִּי מִמֶּךָ וְהִלַּכְתִּי לְגָלוּת,
שִׁימְנֵי כַחוּתָם עַל לִבְךָ, כִּדֵּי שִׁישְׁאָר כָּל
דְּמוּתֵי כֶּךָ כַחוּתָם תְּזָה שִׁישְׁאָר כָּל
דְּמוּתוֹ בָּאוּתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּדְבַק בּוֹ.
כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבֵּה, חֲזָקָה הִיא,
כְּפִרְדֶּת הָרוּחַ מֵהַגּוּף. שְׁשִׁנְנוּ, בְּשַׁעָה

קָשָׁה בְּשִׁאוֹל קִנְיָה, כָּל מָאן דְּרַחִים, וְלֹא קָשִׁיר עֲמִיה קִנְיָה, לָאוּ רַחֲמֵימוּתִיה רַחֲמֵימוּתָא. בִּינּוּ דְקִנְי, הָא רַחֲמֵימוּתָא אֲשֶׁתְּלִים. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְבָעִי בַר נָשׁ לְקִנְיָה לְאַנְתִּיתִיה, בְּגִין דִּיתְקַשֵּׁר עִמָּה רַחֲמֵימוּתָא שְׁלִים, דִּהָא מִגּוּ כָךְ לֹא יַחִיב עֵינָיו בְּאִינְתּוֹ אַחֲרָא. מִהוּ קָשָׁה בְּשִׁאוֹל. אֵלֹא, מַה שְּׁאוֹל קָשִׁיא בְּעִינֵיהּ דְּחִיבִין לְמִיחַת בֵּיה, כָּךְ קִנְיָה קָשִׁיא בְּעִינֵיהּ דְּמָאן דְּרַחִים וְקִנְי, לְאַתְפָּרְשָׁא מִרַחֲמֵימוּתָא.

דְּבַר אַחֵר, קָשָׁה בְּשִׁאוֹל קִנְיָה, מַה שְּׁאוֹל, בְּשַׁעְתָּא דְּנִחְתִּין לֹון לְחִיבִיא בֵּיה, מוֹדִיעִין לֹון חוֹבֵייהּ עַל מַה נִּחְתִּין לִיה, וְקָשִׁיא לָהּ. כָּךְ, מָאן דְּקִנְי, הוּא תָּבַע עַל חוֹבִיהּ, וְחָשִׁיב (נִיא וְחָשִׁיד) בְּמַה עוֹבְדִין, וְכִדִּין קְשׁוּרָא דְּרַחֲמֵימוּתָא אֲתְקַשֵּׁר בֵּיה.

לשון הקודש

שְׁאוֹהֵב וּמִקְנֵא לְהַפְרֵד מֵאַהֲבָה. דְּבַר אַחֵר קָשָׁה בְּשִׁאוֹל קִנְיָה – מַה שְּׁאוֹל, בְּשַׁעְתָּא שְׁמוּרִידִים אֵלֶיהָ אֵת הֶרְשָׁעִים, מוֹדִיעִים לָהֶם חֲטֵאֵיהֶם עַל מַה הוֹרִידוּ אוֹתָם, וְקָשָׁה לָהֶם, כָּךְ מִי שְׁמִקְנֵא, הוּא תוֹבֵעַ עַל חֲטָאוֹ וּמִתְשַׁב וְנוֹחֵשׁר בְּמַה מַעֲשִׂים, וְאֵז נִקְשֵׁר בּוֹ קָשֵׁר הָאַהֲבָה.

קָשָׁה בְּשִׁאוֹל קִנְיָה, כָּל מִי שְׁאוֹהֵב וְלֹא קוֹשֵׁר עִמּוֹ קִנְיָה, אֵין אַהֲבָתוֹ אַהֲבָה. בִּינּוּ שְׁקֵנָא, הִרִי הָאַהֲבָה הַשְּׁלֵמָה. מִכָּאן לְמַדְנּוּ שְׁצָרִיד אָדָם לְקִנְיָא לְאַשְׁתּוֹ כִּדִּי שְׁיִתְקַשֵּׁר עִמָּה אַהֲבָה שְׁלֵמָה, שְׁהִרִי מִתּוֹךְ כָּךְ לֹא יִתֵּן עֵינּוּ בְּאַשָּׁה אַחֲרֵת. מַה זֶה קָשָׁה בְּשִׁאוֹל? אֵלֹא מַה שְּׁאוֹל קָשָׁה בְּעִינֵי הֶרְשָׁעִים לְרֵדֶת אֵלָיו, כָּךְ קִנְיָה קָשָׁה בְּעִינֵי מִי

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ. מִאֵן שְׁלֵהֶבֶת יָהּ,
 דָּא שְׁלֵהֶבֶת דְּאֵתוּקְדָא וְנִפְקָא מִגּוֹ שׁוּפֵר,
 דְּאֵיהּ אֶתְעַר וְאוֹקִיד, וּמֵאֵן אֵיהּ, שְׂמָאלָא. הָדָא
 הוּא דְבִתְיָב, (שיר השירים ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. דָּא
 אוֹקִיד שְׁלֵהֶבֶת דְּרַחֲמֵימוֹ דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי קִדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא.

וּבְגִינִי בָד, (שיר השירים ח) מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת
 אֶת הָאֵהָבָה. דְּהָא בַד אֲתִי יְמִינָא דְּאֵיהּ
 מִיָּם, אוֹסִיף יְקִידוֹ דְּרַחֲמֵימוֹתָא, וְלֹא כְבִי שְׁלֵהֶבֶת
 דְּשְׂמָאלָא, כְּמָא דְּאֵת אָמַר וְיְמִינוֹ תַּחְבֵּקְנִי, הֵא אֵיהּ
 מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה, וְכֵן כָּלָא
 כְּתֵאִי גִוּוֹנָא.

עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי, שְׁמַעוּ קְלִיָּה דְּרַבִּי שְׂמַעוֹן, דְּהוּוּ
 אֲתִי בְּאוֹרְחָא, הוּא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק.

לשון הקודש

אֶת הָאֵהָבָה. שְׁהֲרִי כְּשָׂא הִימִין שְׁהוּא
 מִיָּם, מוֹסִיף שְׂרַפַת הָאֵהָבָה, וְלֹא
 נִכְבְּתָה שְׁלֵהֶבֶת הַשְּׂמָאל, כְּמֹ שְׁנֵאמַר
 וְיְמִינוֹ תַּחְבֵּקְנִי, וְהוּ מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
 לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה, וְכֵן הַכֹּל כְּגֹוֹן הָיָה.
 עַד שְׁהִיוּ יוֹשְׁבִים, שְׁמַעוּ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל
 רַבִּי שְׂמַעוֹן שְׁהִיָּה בָּא בְּדִרְדָּא, הוּא וְרַבִּי
 יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק. הִתְקַרְב לְמַעְרָה,

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ, מַה זֶה
 שְׁלֵהֶבֶת יָהּ? זֶה שְׁלֵהֶבֶת שְׂבוּעֵרַת
 וְיוֹצֵאת מִתּוֹךְ שׁוּפֵר שְׁהוּא מִתְעוֹרֵר
 וְשׁוֹרֵף, וּמִיָּהּ? הַשְּׂמָאל. וְהוּ שְׂכַתוֹב (שיר
 ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, זֶה שׁוֹרֵף
 שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל הָאֵהָבָה שֶׁל כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְלָכֵן (שם ח) מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת

קָרִיב לְמַעֲרָתָא, נִפְקוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִבּוֹתְלֵי דְמַעֲרָתָא חֲמִינָא דְשְׂכִינְתָא
 חָבָא. יָתְבוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמַאי עֲסָקִיתוּ. אָמַר
 רַבִּי אֲבָא, בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי קִדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר פָּרִישׁ הָאִי קָרָא בְּכִנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, שִׁימְנֵי בַחֲוֹתָם עַל לִבָּךְ וְגו'. אָמַר לֵיהּ,
 אֶלְעָזָר בְּרַחֲמֵימוּ עֲלָאָה וּקְשִׁירוּ דְחִבִּיבוֹתָא אֶסְתַּכְּלֵת.
 אֲשֶׁתִּיק רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁעֵתָא. אָמַר, בְּכָל אֶתֶר
 בַּעֲיָא שְׁתִּיקוּ, בֵּר שְׁתִּיקוּ דְאוֹרֵייתָא.
 גִּינְזָא חָדָא אִית לִי גִנְיָא, וְלֹא בַעֲיָא דִיתְאֲבִיד
 מִנֵּיכוּ, וְהִיא מְלָה עֲלָאָה, וְאֲשַׁכְחָנָא לָהּ בְּסַפְרָא דְרַב
 הַמְנוּנָא סָבָא.

תָּא חַיִּי, בְּכָל אֶתֶר דְּכוּרָא רָדִיף בְּתֵר נּוֹקְבָא,
 וְאֶתְעֵר לְגַבְהָ רַחֲמֵימוֹתָא, וְחָבָא אֲשַׁכְחָנָא, דְּהִיא

לשון הקודש

שְׁתִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא. אָמַר, בְּכָל
 מְקוֹם צָרִיד שְׁתִּיקָה, חוּץ מִשְׁתִּיקָה שֶׁל
 הַתּוֹרָה. גִּנְיָא אַחַת יֵשׁ לִי גִנְיָוָה, וְאִנִּי
 רוֹצֵה שְׁתֵּאבֵּד מִכֶּם, וְהִיא דְּבֵר עֲלִיוֹן,
 וּמִצְאֵתִי אוֹתוֹ בְּסַפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא
 הַזֶּה.

בָּא רָאָה, בְּכָל מְקוֹם הַזֶּכֶר רוֹדֵף אַחֵר
 הַנִּקְבָּה וּמַעֲוֵר אֶלֶיָּה אַהֲבָה, וְכֵאֵן
 מִצְאֵנִי שֶׁהִיא מַעֲוֵרֶת אַהֲבָה וְרוֹדֶפֶת

יֵצְאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, מִבּוֹתְלֵי הַמַּעֲרָה רֵאִיתִי שְׂשִׁכְיָנָה
 כָּאֵן. יָשְׁבוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָה
 עֲסָקְתֶּם? אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּאַהֲבַת
 כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר פָּרִישׁ פֶּסוּק זֶה בְּכִנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, שִׁימְנֵי בַחֲוֹתָם עַל לִבָּךְ וְגו'.
 אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, בְּאַהֲבָה עֲלִיוֹנָה וּקְשִׁיר
 הַחִבִּיבוֹת הַסְתַּכְּלֵת.

אֶת־עֶרְת רְחִימוֹתָא וְרִדְפָה אֲבִתְרִיה, וְאֹרְחִיה דְּעֵלְמָא,
 דְּלִית שְׁבָחָא דְּנוֹקְבָא, לְמַרְדֵּף בְּתַרְיָה דְּדְכוּרָא. אֵלָא,
 מַלְא סְתִימָא הִיא, וּמַלְא עֲלָאָה דְּבִי גְנוּיָא דְּמַלְכָא.
 תָּא חַי, תִּלַּת נְשָׁמְתִין אֵינוּן, וְאֵינוּן סִלְקִין בְּדַרְגִין
 עֲלָאִין יָדִיעֵן, וְעַל דְּאֵינוּן תִּלְתָּא אַרְבַּע אֵינוּן.
 חַד נְשָׁמְתָא עֲלָאָה דְּלָא אֲתַפֵּס, וְלָא אֲתַעַר בֵּיה
 גְּזַבְרָא (ס"א ג' ע"א) דְּקַרְטִיטָאָה עֲלָאָה, כֹּל שְׁכֵן תִּתְּאָה.
 וְהֵאִי נְשָׁמְתָא לְכָל נְשָׁמְתִין. וְהוּא סְתִים, וְלָא אֲתַגְלִיא
 לְעֵלְמִין, וְלָא אֲתִידַע, וְכִלְהוּ בֵּיה תִלְיִין.

וְהֵאִי אֲתַעֲטַף בְּעִטּוּפָא דְּזַהֲרָא דְּכַרְמִלָא, (נ"א דְּבִדּוּלָהָא)
 בְּגוֹ זְהִירוֹתָא וְנָטִיף טַפִּין טַפִּין מִרְגָּלָאן
 וְאֲתַקְשְׁרוּ בְּלָהוּ כַּחַד, בְּקִשְׁרִין דְּשִׁיפִי דְּגוּפָא חַד.
 וְהוּא אָעִיל בְּגוּוּיָהּ, וְאַחֲזִי בָּהּ עֲבִידְתִּיה. הוּא וְאֵינוּן
 חַד הוּא, וְלִית בָּהּ פְּרִישׁוֹ. הֵאִי נְשָׁמְתָא עֲלָאָה
 טְמִירוּ דְּכִלָּא.

לשון הקודש

התחתון. וזו נשמה לכל הנשמות, והיא
 נסתרת ולא נגלית לעולמים ולא
 נודעת, וכלם בה תלויות.

וזו מתעטפת בעטוף של זהר הפרמל
 ושל הבדולח בתוף הזהר, ונטף טפות
 טפות מרגליות, ונקשרים כלם כאחד,
 כמו הקשרים של איברי גוף אחד, והוא
 נכנס לתוכם ומראה בהם מעשיו. הוא

אחריו, ודרך העולם שאין שבח הנקבה
 לדרך אחרי הזכר, אלא דבר נסתר
 הוא, ודבר עליון מבית גנוי המלך.

בא ראה, שלש נשמות הן, והן עולות
 בדרגות עליונות ידועות, ועל שהן
 שלש – הן ארבע. אחת נשמה עליונה
 שלא נתפסת ולא מתעורר בה הגזבר
 והגנוי של האוצר העליון, כל שבן

נִשְׁמָתָא אַחְרָא, נִוקְבָּא דְמִטְמָרָא בְּגוֹ חִילָהָא, וְהִיא

נִשְׁמָתָא לָהּ, וּמִנֵּיהּ אַחֲרָא (דף רמה ע"ב)

גּוּפָא, לְאַחֲזָאָה בְּהוּ עֲבִידְתָּא לְכָל עֲלָמָא. בְּגוּפָא
דְּאִיהּ מָאנָא לְנִשְׁמָתָא, לְמַעַבְדּ בֵּיהּ עֲבִידְתָּא. וְאֵלִין
בְּגוּוֹנָא דְּאִינוּן קְשִׁירִין טְמִירִין דְּלַעֲיָלָא.

נִשְׁמָתָא אַחְרָא, הִיא נִשְׁמָתָהוּן דְּצַדִּיקִיָּא לְתַתָּא.

נִשְׁמָתָהוּן דְּצַדִּיקִיָּא אַתִּין מֵאִינוּן
נִשְׁמָתִין עֲלָאִין, מִנִּשְׁמָתָא דְּנוֹקְבָא, וּמִנִּשְׁמָתָא
דְּדְבוּרָא. וּבְגִין כֵּךְ, נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקִיָּא עֲלָאִין, עַל כָּל
אִינוּן חִילִין וּמִשְׁרִיִּין דְּלַעֲיָלָא.

וְאִי תִימָא, הָא עֲלָאִין אִינוּן מִתְרִין סְטִרִין, אַמְאִי

נִחְתִּין לְהָאִי עֲלָמָא, וְאַמְאִי אֶסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ.
לְמַלְכָּא דְּאֶתִּי־לִיד לִיהּ בֵּר, שִׁדְר לִיהּ לְחַד בְּפִר
לְמַרְבָּה לִיהּ, וּלְגַדְלָא לִיהּ עַד דִּיתְרַבִּי (לִיהּ), וְיִזְלָפוּן

לשון הקודש

לְמַטָּה. נִשְׁמָת הַצַּדִּיקִים בָּאוֹת מֵאוּתָן
נִשְׁמָת עֲלִינוֹת, מִנִּשְׁמָת הַנִּקְבָּה
וּמִנִּשְׁמָת הַזָּכָר, וְלָכֵן נִשְׁמָת הַצַּדִּיקִים
הֵן עֲלִינוֹת עַל כָּל אוֹתָם הַחֲלִילֹת
וְהַמַּחֲנוֹת שְׁלֹמַעֲלָה.

וְאַם תֹּאמַר, הֲרִי הֵם עֲלִינוֹתִים מִשְׁנֵי
צַדִּיקִים, לָמָּה יֵרְדוּ לְעוֹלָם הַזֶּה וְלָמָּה
הַסִּתְּלָקוּ מִמֶּנּוּ? לְמַלְךְ שְׁנוּלֵד לוֹ בֶּן,
שֶׁלַח אוֹתוֹ לְכַפֵּר אֶחָד לְגַדְלוֹ, וְלְגַדְלֵי

וְהֵם אֶחָד הֵם, וְאִין בָּהֶם הַפְּרָדָה. זֶה
נִשְׁמָה עֲלִינוֹת טְמִירָה שֶׁל הַכֹּל.

נִשְׁמָה אַחֲרָת נִקְבָּה נִסְתַּרְתָּ בְּתוֹךְ
חֲלִילוֹתֶיהָ, וְהִיא נִשְׁמָה לָהֶם, וּמֵהֶם אַחֲזוּ
הַגּוֹף לְהִרְאוֹת בָּהֶם מַעֲשֵׂיהָ לְכָל
הָעוֹלָם, כְּמוֹ גּוֹף שֶׁהוּא כָּלִי לְנִשְׁמָה
לַעֲשׂוֹת בּוֹ מַעֲשֶׂה, וְאַלְהָ כְּמוֹ אוֹתָם
הַקְּשָׁרִים הַטְּמִירִים שְׁלֹמַעֲלָה.

נִשְׁמָה אַחֲרָת הִיא נִשְׁמָת הַצַּדִּיקִים

לִיה אֲרֵחִי דְהִיכְלָא דְמִלְכָּא. שְׁמַע מִלְכָּא דְהָא בְרִיה
רַב וְאַתְרַבִּי. מַה עֶבֶד בְּרַחֲמֵימוּ דְבְרִיה, מְשִׁדֵּר לָהּ
לְמַטְרוֹנִיתָא אֲמִיה בְּגִינִיה, וְאַעִּיל לְהִיכְלִיה, וְחֲדִי
עֲמִיה כָּל יוֹמָא.

כִּךְ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אוֹלִיד בַּר בְּמַטְרוֹנִיתָא, וּמֵאִי
אִיהוּ, נִשְׁמָתָא עֲלָאָה קִדִּישָׁא, שְׁדֵּר לִיה לְכַפֵּר,
לְהֵאִי עֲלֻמָּא, דִּיתְרַבִּי בֵּיה, וְיִזְלָפוֹן לִיה אוֹרְחִי
דְהִיכְלָא דְמִלְכָּא. כִּיּוֹן דִּידַע מִלְכָּא דְהָא בְרִיה
אַתְרַבִּי בְּהֵאִי כַּפֵּר, וְעֵידֵן הוּא לְמִיִּיתִי לִיה לְהִיכְלִיה.
מַה עֶבֶד בְּרַחֲמֵימוּ דְבְרִיה, מְשִׁדֵּר לְמַטְרוֹנִיתָא בְּגִינִיה
וְאַעִּיל לִיה לְהִיכְלִיה. נִשְׁמָתָא לָא סְלָקָא מֵהֵאִי
עֲלֻמָּא, עַד דְאַתַּת מַטְרוֹנִיתָא בְּגִינָה, וְאַעִּילַת לָהּ
בְּהִיכְלָא דְמִלְכָּא, וְיִתִּיבַת תַּפֵּן לְעֲלָמִין.

לשון הקודש

המלך. כִּיּוֹן שִׁידַע הַמֶּלֶךְ שְׁחֲרִי בְּנוֹ
גָּדַל בַּכֶּפֶר הָזֶה וְיִמֵּן הֵגִיעַ לְהִבְיָאוּ
לְהִיכְלוֹ, מַה עָשָׂה בְּאַהֲבַת בְּנוֹ? שׁוֹלַח
אֶת הַגְּבִירָה בְּשָׂבִילֹו וּמַכְנִיסֹו אוֹתוֹ
לְהִיכְלוֹ. הַנִּשְׁמָה לֹא עוֹלָה מִן הָעוֹלָם
הַזֶּה עַד שֶׁבָּאָה הַגְּבִירָה בְּשָׂבִילָהּ,
וּמַכְנִיסָהּ אוֹתָהּ לְהִיכַל הַמֶּלֶךְ, וְיוֹשֶׁבֶת
שָׁם לְעוֹלָמִים.

אותו עד שִׁיגְדֵל וְלוֹ, וְיִלְמְדוּ אוֹתוֹ דְרַבִּי
הִיכַל הַמֶּלֶךְ. שְׁמַע הַמֶּלֶךְ שְׁחֲרִי בְּנוֹ גָּדַל
וְהִתְגַּדֵּל, מַה עָשָׂה בְּאַהֲבַת בְּנוֹ? שׁוֹלַח
לוֹ אֶת הַגְּבִירָה אֲמוֹ בְּשָׂבִילֹו, וּמַכְנִיסֹו
לְהִיכְלוֹ, וְשָׁמָּה עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם.

כִּךְ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלִיד בֶּן
מִהַגְּבִירָה, וּמִיָּהוּ? זֶה נִשְׁמָה עֲלִיוֹנָה
קְדוּשָׁה. שְׁלַח אוֹתָהּ לְכַפֵּר, לְעוֹלָם הַזֶּה,
שֶׁתִּתְגַּדֵּל בּוֹ וְיִלְמְדוּ אוֹתָהּ דְרַבִּי הִיכַל

וְעַם כָּל דָּא, אֹרְחָא דְעִלְמָא, דְּאִינוּן בְּנֵי כְּפַר בְּכָאן
עַל פְּרִישׁוֹ דְּבְרִיָּה דְּמִלְכָּא מְנִיָּהּ. חַד פִּקְחָ
חָוָה תַּמָּן, אָמַר לוֹן, עַל מָה אַתּוֹן בְּכָאן, וְכִי לֹא
בְרִיָּה דְּמִלְכָּא אִיהוּ, וְלֹא אַתְחִזִּי לְמִידַּר יִתִּיר בִּינִיבֻו,
אַלְא בְּהִיכְלָא דְּאַבּוּי. כֶּךָ מִשָּׁה, דְּחָוָה פִּקְחָ, חָמָא
בְּנֵי כְּפַר דְּחָוָה בְּכָאן. עַל דָּא אָמַר, (דְּבָרִים י"ד) בְּנִים
אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ.

תָּא חָזִי, אִילוּ הָווּ יְדַעִין כְּלָחוּ צְדִיקָיָא חָא, הָווּ
חָדָאן תַּחֲוָא יוֹמָא דְּמָטִי לוֹן לְאַסְתִּלְקָא מִחָא
עִלְמָא. וְכִי לֹא יִקְרָא עֲלָאָה הוּא, דְּמִטְרוֹנִיתָא אַתְתָּ
בְּגִינִיָּהּ, וְלֹא וּבְלָא לוֹן לְהִיכְלָא לְמִלְכָּא, לְמַחְדִּי בְּחוּ
מִלְכָּא כָּל יוֹמָא, דְּהָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא
אַשְׁתַּעֲשַׁע אַלְא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקָיָא.

תָּא חָזִי, אַתְעָרוּתָא דְּרַחֲמֵי דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְגַבִּי

לשון הקודש

הצדיקים, היו שמחים אותו יום שמגיע
להם להסתלק מן העולם, וכי לא כבוד
עליון הוא שהגבירה באה בשבילם,
ולהוביל אותם להיכל המלך שישמח
בהם המלך כל יום? שהרי הקדוש ברוך
הוא לא משתעשע אלא בנשמות
הצדיקים.

בא ראה, התעוררות האהבה של כנסת
ישראל לקדוש-ברוך-הוא, נשמות

וְעַם כָּל זֶה, דְּרַךְ הָעוֹלָם שְׂאוֹתָם בְּנֵי
הַכְּפָר בּוֹכִים עַל פְּרִדַּת בֶּן הַמֶּלֶךְ מֵהֶם.
פִּקְחָ אַחַד הָיָה שֵׁם, אָמַר לָהֶם, עַל מָה
אַתֶּם בּוֹכִים, וְכִי לֹא בֶן הַמֶּלֶךְ הוּא, וְלֹא
נִרְאָה יוֹתֵר לְדוֹר בִּינֵיכֶם אַלְא בְּהִיכֹל
שֶׁל אָבִיו? כֶּךָ מִשָּׁה, שֶׁהִיָּה פִקְחָ, רָאָה
בְּנֵי כְּפַר שֶׁהָיוּ בּוֹכִים, וְעַל זֶה אָמַר (דְּבָרִים
י"ד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ.
בא ראה, אלו היו יודעים את זה כל

קָדְשָׁא בְּרִידְ הוּא, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא לְתַתָּא מִתְעָרִין
 לָהּ. בְּגִין דְּאֵינוֹן אֶתְיִין מִסְטָרָא דְּמַלְכָּא, מִסְטָרָא
 דְּדְכוּרָא, וְאֶתְעָרוּתָא דָּא מְטִי לְנוֹקְבָא מִסְטָרָא
 דְּדְכוּרָא, וְאֶתְעָר רַחֲמֵימוּתָא. אֲשַׁתְּכַח דְּדְכוּרָא אֶתְעָר
 חֲבִיבוֹ וְרַחֲמֵימוּתָא לְנוֹקְבָא, וּבְדִין נוֹקְבָא אֶתְקַשְׁרַת
 בְּרַחֲמֵימוּתָא, לְגַבֵּי דְכוּרָא.

בְּהָאִי גִּינוּנָא, תִּיאֻובְתָּא דְּנוֹקְבָא לְמִשְׁדֵּי מִיִּין תַּתָּאִין
 לְקַבֵּל מִיִּין עֲלָאִין, לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא
 בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא. וּבְאִין אֵינוֹן צַדִּיקָא בְּהָאִי
 עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֶתִי, דְּעֲלִיָּהוּ קִיִּימִין עֲלָאִין
 וְתַתָּאִין. וְעַל דָּא (מְשַׁלִּי י) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם כְּתִיב, סָתָם.

וְרָזָא דְּכָלָא, צַדִּיק, אִיהוּ יִסּוּדָא דְּלַעֲיָלָא, וְאִיהוּ
 יִסּוּדָא לְתַתָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶתְכַלִּילַת
 מִצַּדִּיק, מְלַעֲיָלָא וּמִתַּתָּא. צַדִּיק מִהָאִי סְטָרָא, וְצַדִּיק

לשון הקודש

בְּנִשְׁמוּת הַצַּדִּיקִים. אֲשֶׁרִי הַצַּדִּיקִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁעֲלִיָּהֶם
 קִיִּימִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים, וְעַל זֶה (מְשַׁלִּי ח)

וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, כְּתוּב סָתָם.

יִסּוּד הַכָּל – צַדִּיק, הוּא יִסּוּד שְׁלַמְעֵלָה,
 וְהוּא יִסּוּד לְמִטָּה, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נְכַלִּילַת
 מִצַּדִּיק מְלַמְעֵלָה וּמִמִּטָּה. צַדִּיק מִצַּד זֶה
 וְצַדִּיק מִצַּד זֶה יוֹרְשִׁים אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב

הַצַּדִּיקִים לְמִטָּה מְעוֹרְרִים אוֹתָהּ, מִשּׁוּם
 שֶׁהֵם בָּאִים מִצַּד הַמְּלָךְ, מִצַּד הַזָּכָר,
 וְהַתְּעוֹרְרוֹת זֶה מְגִיעָה לְנִקְבָּה מִצַּד שֶׁל
 הַזָּכָר, וּמִתְעוֹרְרַת אֲהֶבָה. נִמְצָא שְׁזָכָר
 מְעוֹרֵר חֲבִיבוֹת וְאֲהֶבָה לְנִקְבָּה, וְאִין
 הַנִּקְבָּה נִקְשְׁרַת בְּאֲהֶבָה לְזָכָר.

כְּמוֹ זֶה תִּשְׁוֹקֶת הַנִּקְבָּה לְשִׁפּוֹךְ מִים
 תַּתְּחוֹנִים כְּנֶגֶד מִים עֲלִיוֹנִים אֵינָה אֶלָּא

מֵהָאֵי סְטָרָא, יִרְתִּין לָהּ. הָדָא הוּא דְבִתְיָב, (תהלים לו)
צְדִיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ. יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְדָאֵי.

תָּא חַיִּי, צְדִיק אַחֲסִין לָהּ לְהָאֵי אֶרֶץ, וְאָרִיק עָלֶיהָ
בְּרַבָּאן בְּכָל יוֹמָא, וַיְהִיב לָהּ תַּפְנוּקִין וְעֵדוּנִין,
בְּנִגְדוֹ עֲלָאָה דְנִגִּיד עָלֶיהָ, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָחָה.

וְרָזָא דְבִתְיָב (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה לְחֻמוֹ וְהוּא
יִתֵּן מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ. וְעַם כָּל דָּא, מְלָחָה אַחֲרָא,
בְּמָה דְבִתְיָב, (שיר השירים ו) רָאוּהָ בָנוֹת וַיֹּאשְׁרוּהָ, וְעַל
דָּא אֲמָרָה לְאָהָ, (בראשית ל) בְּאֲשָׁרֵי כִי אֲשָׁרוּנִי בָנוֹת
וְכָלָא שְׁפִיר.

וְתָא חַיִּי, מִעֲלָמָא דְאֲתִי, אֶתְמַשִּׁיף וְנִגִּיד לְהָאֵי
צְדִיק, לְמִיֵּהב תַּפְנוּקִין וְעֵדוּנִין לְהָאֵי אֶרֶץ,
דְּאִיְהוּ לָחֶם עוֹנִי, וְאֶתְעֵבִיד לָחֶם פִּנְג, הָדָא הוּא
דְבִתְיָב, מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה לְחֻמוֹ וְהוּא יִתֵּן מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ
וְדָאֵי, וְהָא אוֹקִימָנָא. (דף רמו ע"א)

לשון הקודש

לְחֻמוֹ וְהוּא יִתֵּן מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ. וְעַם כָּל זֶה
דְּבָר אַחֲרָא, שְׂכַתוֹב (שיר ו) רָאוּהָ בָנוֹת
וַיֹּאשְׁרוּהָ, וְעַל זֶה אֲמָרָה לְאָהָ, (בראשית ל)
בְּאֲשָׁרֵי כִי אֲשָׁרוּנִי בָנוֹת, וְהַכֵּל יָפָה.
וּבֵא רָאָה, מִן הָעוֹלָם הַבָּא נִמְשָׁךְ וְשׁוֹפֵעַ
לְצְדִיק הַזֶּה לְתֵת תַּפְנוּקִים וְעֵדוּנִים לְאֶרֶץ
הַזֶּה, שֶׁהִיא לָחֶם עוֹנִי, וְנַעֲשֶׂה לָחֶם מְעֻנָּה.

(תהלים לו) צְדִיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ, יִרְשׁוּ אֶרֶץ
וְדָאֵי.

בֵּא רָאָה, צְדִיק יוֹרֵשׁ אֶרֶץ זוֹ וּמִוֹרִיק
עָלֶיהָ בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, וְנוֹתֵן לָהּ
תַּפְנוּקִים וְעֵדוּנִים בְּשֹׁפֵעַ עֲלִיּוֹן שְׁשׁוֹפֵעַ
עָלֶיהָ, וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ אֶת הַדְּבָר.

וּמוֹד הַכְּתוֹב - (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה

תָּא חַיִּי, מֵאֲשֶׁר שְׁמִנָּה לַחֲמוֹ. דָּא הוּא אֲתֵר דְּכָלָא
 מֵאֲשֶׁרִין לִיה. וּמֵאִי אִיהוּ, עֲלָמָא דְאַתִּי. דְּעֲלָאִי
 וְתַתָּאִי מֵאֲשֶׁרִין לִיה, וּמִכְסָּפִין לִיה. שְׁמִנָּה לַחֲמוֹ,
 מָאן, עַד כָּאן לָא פָּרִישׁ מָאן הוּא אֲתֵר. אֱלָא, אִית
 לָחֶם, וְאִית לָחֶם, בְּמָה דְאִית אִילָנָא, וְאִית אִילָנָא.
 אִית אִילָנָא דְחַיִּי, וְאִית אִילָנָא דְתַלְיָא בֵּיה מוֹתָא.
 אִית לָחֶם דְּאַקְרִי לָחֶם עוֹנִי, וְאִית לָחֶם דְּאַקְרִי לָחֶם
 פִּנְגָּ. וּמָאן אִיהוּ (לָחֶם). דָּא ו', וְדָא הוּא לַחֲמ"ו, לָחֶם
 ו'. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן
 הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם וְדָאִי.

וְעַל דָּא, מֵאֲשֶׁר שְׁמִנָּה לַחֲמוֹ, לָחֶם ו', דְּהָא מִינִיה
 אֲתָנָן הָאִי אִילָנָא, וְהוּא מְעַטְרָא לִיה, בְּדְכְּתִיב,
 (שיר השירים ג) בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ אָמוֹ. וְכֵד אִיהוּ נָקִיט,
 וְדָאִי הוּא יִתֵּן מְעַדְנֵי מְלָךְ. וּמָאן מְלָךְ. דָּא כְּנֶסֶת

לשון הקודש

וַיֵּשׁ עֵץ שְׁתַּלְוִי בּוֹ הַמּוֹת. יֵשׁ לָחֶם
 שְׁנִקְרָא לָחֶם עֵנִי, וַיֵּשׁ לָחֶם שְׁנִקְרָא
 לָחֶם מְעַנְגָּ. וּמִיָּהוּ [לָחֶם]? זֶה ו', וְזֶה הוּא
 לַחֲמ"ו, לָחֶם ו', וְעַל זֶה כְּתוּב (שמות טז)
 הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן
 הַשָּׁמַיִם וְדָאִי.

וְעַל זֶה, מֵאֲשֶׁר שְׁמִנָּה לַחֲמוֹ, לָחֶם ו',
 שְׁהָרִי מִמֶּנּוּ נִזּוֹן הָעֵץ הַזֶּה, וְהוּא מְעַטְר
 אוֹתוֹ, בְּכְתוּב (שיר ג) בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ

וְהוּא שְׁכְּתוּב מֵאֲשֶׁר שְׁמִנָּה לַחֲמוֹ וְהוּא
 יִתֵּן מְעַדְנֵי מְלָךְ, וְדָאִי, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

בֹּא רֵאחַ, מֵאֲשֶׁר שְׁמִנָּה לַחֲמוֹ, וְהוּא
 מְקוֹם שֶׁהַכֹּל מֵאֲשֶׁרִים אוֹתוֹ, וּמִיָּהוּ?
 הָעוֹלָם הַבֹּא, שֶׁהָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים
 מֵאֲשֶׁרִים אוֹתוֹ וּמִשְׁתַּוְּקָקִים אֵלָיו.
 שְׁמִנָּה לַחֲמוֹ, מִי? עַד כָּאן לֹא פִּרְשׁ מִי
 הוּא הַמְּקוֹם. אֱלָא, יֵשׁ לָחֶם וַיֵּשׁ לָחֶם,
 כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ אֵילָן וַיֵּשׁ אֵילָן. יֵשׁ עֵץ הַחַיִּים,

יִשְׂרָאֵל, דָּהָא מֵיָּנִיָּה אֲתֻנָּת, וְהוּא יְהִיב לָהּ עַל יָדָא
דְּצַדִּיק, דְּרָגָא קַדִּישָׁא אֶת קַיָּמָא. וּמַחְבָּא לְשָׂאֵר
דְּרָגִין דְּלִתְתָּא, וּבְלָהוּ בְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא.

בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אָמַר הָכִי, מֵאֲשֶׁר
שְׂמִנָה לְחֶמּוֹ, דָּא לָחֶם שַׁבָּת, דְּאִיהוּ פִּנְג, ^(שמות טז)
עַל חַד תִּירִין. בְּדִכְתִּיב, לָקְטוּ לָחֶם מִשְׁנָה.
מָאי לָחֶם מִשְׁנָה. אֵלָּא, תִּירֵי לָחֶם, לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם,
וְלָחֶם מִן הָאָרֶץ. דָּא הוּא לָחֶם פִּנְג, וְדָא הוּא לָחֶם
דְּמִסְכְּנָא, וּבְשַׁבָּת אֲתַבְּלִיל לָחֶם תַּתָּאָה בְּלָחֶם עֲלָאָה,
וְאֲתַבְּרַךְ הָאִי בְּגִינֵי הָאִי, וְאִיהוּ לָחֶם מִשְׁנָה.

וְתוּ הָיָה אָמַר, לָחֶם מִשְׁנָה דְשַׁבָּת, נָקִיט מִשַּׁבָּת
עֲלָאָה, דְּאִיהוּ נָגִיד וְאַנְהִיר לְכָלָא, וְאֲתַחְבֵּר
לָחֶם בְּלָחֶם, וְאִיהוּ מִשְׁנָה. וּבְכָל אֲתֵר, רָזָא דְלָחֶם,
נוֹקְבָא הִיא. בְּגִין כִּד שְׂמִנָה כְּתִיב וְלֹא שָׁמֶן. וּכְתִיב,

לשון הקודש

לָקְטוּ לָחֶם מִשְׁנָה. מַה זֶה לָחֶם מִשְׁנָה?
אֵלָּא שְׁנֵי לָחֶם, לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְלָחֶם
מִן הָאָרֶץ. זֶהוּ לָחֶם עֲנַג, וְזֶהוּ לָחֶם עֲנִי.
וּבְשַׁבָּת נִכְלָל לָחֶם הַתַּחְתּוֹן בְּלָחֶם
הָעֲלִיּוֹן, וּמִתְבְּרַךְ זֶה מִשּׁוּם זֶה, וְהוּא
לָחֶם מִשְׁנָה.

וְעוֹד הָיָה אוֹמֵר, לָחֶם מִשְׁנָה שֶׁל שַׁבָּת
לֹקַח מִשַּׁבָּת הָעֲלִיּוֹנָה שְׁשׁוּפַעַת
וּמֵאִירָה לְכָל, וּמִתְחַבֵּר לָחֶם בְּלָחֶם,

אָמַר. וּבִשְׁהוּא לֹקַח, וּדְאִי הוּא יִתֵּן
מִעֲדֵנֵי מֶלֶךְ. וּמִי הַמֶּלֶךְ? זֶה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵרִי מִמֶּנּוּ נִזְוִינִת, וְהוּא נוֹתֵן
לָהּ עַל יַד הַצַּדִּיק דְּרָגָה קְדוּשָׁה אוֹת
הַבְּרִית, וּמִכָּאן לְשָׂאֵר הַדְּרָגוֹת
שְׁלִמְטָה, וּבָלָם בְּמֹו שְׁלִמְעָלָה.

בְּסִפְרֵי שֶׁל רַב הַמְנוּנָא הִזְקֵן אָמַר כִּד:
מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָה לְחֶמּוֹ – זֶה לָחֶם שַׁבָּת,
שֶׁהוּא מְעַנֵּג, עַל אֶחָד שְׁנַיִם, בְּכַתּוּב

(בראשית מט) **כִּי אִם הִלָּחֵם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, דָּא אֲנִתִּיה.**

וְאִי תִימָא (שמואל א ט) **וְהִלָּחֵם אָזֵל מִכְּלִינוּ, וְלֹא כְּתִיב אֲזֵלָת.** שָׂאָר מְזוּנָא לָחֵם קָרִינָן לֵיהּ, וְאַשְׁתְּמוּדְעָן מְלִין, מָאֵן הוּא שָׂאָר מְזוּנָא, וּמָאֵן הוּא לָחֵם מִמֶּשׁ. לָחֵם דְּלֵעִילָא, בְּכָל אֲתֵר דְּכֵר, לָחֵם תִּתָּא, בְּכָל אֲתֵר נִיקְבָּא וְאַנְן אֲשַׁכְחִינָא דְּזִמְנִין כְּתִיב דְּכֵר, וְלְזִמְנִין נִיקְבָּא, וְכֹלָא חַד מְלָה, הֵאִי כְּהֵאִי, וְשִׁפִּיר כֹּלָא.

תָּא חֲזִי, אֲשֶׁר, רָשִׁים לְעִילָא וְרָשִׁים לְתִתָּא, בְּתַקּוּנֵי כֹלָה. וְכֹלָהוּ תִּרְיֹסָר שְׁבַטִין יִמָּא קָאִים עַל־יִיהוּ, וְאַתְתַּקֵּן בָּהּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (מלכים א י) **וְהָיָה עֲלֵיהֶם מְלֻמָּעָלָה. וְרוּא דְּמְלָה, אֲתַתַּקֵּן לְעִילָא וְאַתְתַּקֵּן לְתִתָּא בְּאַרְעָא. אֲתַתַּקֵּן לְעִילָא בְּתַקּוּנֵי יָדִיעוֹן, בְּגִזְוִנָא דְּעִלְמָא עֲלָאָה. וְאַתְתַּקֵּן לְתִתָּא בְּתֵי תִּרְיֹסָר שְׁבַטִין**

לשון הקודש

בְּכָל מְקוֹם נִקְבָּה. וְאַנְוּ מַעְאֲנוּ שְׁלַפְעָמִים כְּתוּב זָכָר וְלַפְעָמִים נִקְבָּה, וְהַכֹּל דְּכֵר אֶחָד, זֶהוּ כְּמוֹ זֶה, וְהַכֹּל יָפָה. **בֹּא** רָאָה, אֲשֶׁר רָשׁוּם לְמַעְלָה וְרָשׁוּם לְמַטָּה בְּתַקּוּנֵי כֹלָה, וְעַל כָּל שְׁנֵי עֲשָׂר הַשְּׁבַטִים הָיִם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְנִתְקַן בָּהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (מלכים-א י) **וְהָיָה עֲלֵיהֶם מְלֻמָּעָלָה.** וְסוּד הַדְּכֵר - נִתְקַן לְמַעְלָה וְנִתְקַן לְמַטָּה בְּאַרְצָא. נִתְקַן לְמַעְלָה

וְהוּא מְשֻׁנָּה. וּבְכָל מְקוֹם סוּד שֶׁל לָחֵם נִקְבָּה הֵיא, מְשׁוּם כְּדִ שְׁמִנָּה כְּתוּב וְלֹא שְׁמֵן, וְכְתוּב (בראשית לט) **כִּי אִם הִלָּחֵם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, זֶה אֲשֶׁתוֹ.**

וְאִם תִּתָּא מֵר, (שמואל-א ט) **וְהִלָּחֵם אָזֵל מִכְּלִינוּ, וְלֹא כְּתוּב אֲזֵלָה? לְשָׂאָר הַמְּזוּן קוּרְאִים לָחֵם, וְהַדְּכָרִים יְדוּעִים מַה הוּא שְׂאָר הַמְּזוּן וּמַה הוּא לָחֵם מִמֶּשׁ. לָחֵם שְׁלַמְעָלָה בְּכָל מְקוֹם זָכָר, לָחֵם תַּחְתָּנוּן**

בְּגוֹנוֹתָ דְלַעֲיֹלָא. וְעַל דָּא שְׂכִינְתָּא לַעֲיֹלָא וְשְׂכִינְתָּא
לְתַתָּא בְּגִינְיָהּ (בְּגוֹוִיָּהּ) דְיִשְׂרָאֵל, וּבִתְרִיסָר שְׁבָטִין (נ"א
וּבִתְרִין שְׁבָטִין) (נ"א וּבִתְרִין סְטָרִין) אֶתְבְּלִילַת וְאֶתְתַּקְנַת. אֲשֶׁר
בְּתַקּוּנָהּ קִיּוּמָא, כְּשָׂאָר שְׁבָטִין.

וְאִי לָאוּ דְגָלֵי מֹשֶׁה, לָא אֶתְיִידַע. דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים לג)
וְטוֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ. לְאַחֲזָאָה אָן הוּא קְשָׁרָא
דִּילִיָּה בְּאַתְרִיהּ, דְּאִיהּ נָגִיד הָהוּא מֹשֶׁה רַבּוֹת
מְלַעֲיֹלָא. בְּגִינֵי כֶּךָ כְּתִיב, בְּרוּךְ מִבְּנִים אֲשֶׁר וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן
אֲמַרִי שְׁפָר. הָא אֶתְמַר, דְּעֵלְמָא עֵלְמָא עֵלְמָא
דְּדְבוּרָא אִיהּ, בֵּינָן דְּסֻלָּקָא מְלָחָה מִכְּנָסַת יִשְׂרָאֵל
וְלַעֲיֹלָא, כִּלְאָה הוּא דְּכַר. מְנַלָּן, מַעוּלָה, אֲמַאי אֶתְקַרִי
עוּלָה, בְּגִין דְּסֻלָּקָא לַעֲיֹלָא מִן נוֹקְבָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ, (ויקרא
א) עוּלָה זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֻּ וְגו'.

לשון הקודש

לְהִרְאוֹת אֵיפָה הַקָּשֶׁר שְׁלוֹ בְּמִקּוּמוֹ,
שֶׁהוּא מְשַׁפֵּיעַ אוֹתוֹ שְׁמֵן מִשְׁחָה
מִלְמַעְלָה. מִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב בְּרוּךְ מִבְּנִים
אֲשֶׁר וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, נִפְתָּלִי אֵילָה
שְׁלֹחָה הַנּוֹתֵן אֲמַרִי שְׁפָר. הֲרִי נֶאֱמַר
שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא עוֹלָם שֶׁל זָכָר. בֵּינָן
שְׁעוּלָה דְּכַר מִכְּנָסַת יִשְׂרָאֵל וּמַעְלָה,
הַכֹּל הוּא זָכָר. מִנֵּה לָנוּ? מַעוּלָה. לָמָּה
נִקְרְאוֹת עוּלָה? מִשּׁוּם שֶׁעוּלָה מַעַל

בְּתַקּוּנִים יְדוּעִים כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, וְנִתְקַן לְמַטָּה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר
הַשְּׁבָטִים הָלְלוּ כְּמוֹ שְׁלִמַעְלָה, וְעַל כֶּךָ
שְׂכִינָה לְמַעְלָה וְשְׂכִינָה לְמַטָּה בְּשִׁבְלִי
(בְּתוֹכָם שֶׁל) יִשְׂרָאֵל, וּבְשָׁנִים עֶשֶׂר
שְׁבָטִים (וּבְשָׁנֵי שְׁבָטִים) (וּבְשָׁנֵי צִדְדִים)
נִכְלָלַת וְנִתְקַנְתָּ. אֲשֶׁר בְּתַקּוּנָהּ עוֹמֵד
כְּשָׂאָר הַשְּׁבָטִים.

וְאִם לֹא שְׁגָלָה מֹשֶׁה – לֹא נִדְּעָה,
שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים לג) וְטוֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ,

אֲמַאי תָּמִים, וְכִי פִּסְקֵי פִּסְקֵי בְּעֵינָן לִיָּה, דְּאָמַר

תָּמִים, מִחוּ תָּמִים. אָלָא, בְּדַבְּתִיב, (בראשית יז)

הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים. אִימָתִי תָּמִים, בְּשַׁעֲתָא (ס"א

בְּאַתְרֵי) דְּאִתְּגַזֵּר, דְּהָא דְּכוּרָא לָא הָוִי, וְלָא אִשְׁתְּמוּדַע,

אָלָא בְּהֵוֹא אַתְרֵי דְּאִקְרִי תָּמִים. וּמֵאן אִיהוּ, דָּא אַתְרֵי

קִימָא, דְּבִיָּה אִשְׁתְּמוּדַע דְּכוּרָא מִן נוֹקְבָא. בְּדַבְּתִיב,

אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה. בְּגִינֵי כִּךְ זָכַר תָּמִים, (בראשית ו)

דְּאִשְׁתְּמוּדַע בֵּיהּ הָאִי שִׁיפָא, וְלָא יִסְרֹסֵן לִיָּה.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (ויקרא ד) נִקְבָּה תְּמִימָה. הָכִי

הוּא וְדָאִי, בְּמָה דְּאִקְרִי צַדִּיק תָּמִים, כִּךְ אִקְרִי

צַדִּיק תְּמִימָה. בְּגִין דְּכָלָא, נְטִלָא מִיָּה, בְּגִינֵי כִּךְ,

עוֹלָה דְּסִלְקָא מִן נוֹקְבָא לְדְּכוּרָא, וּמִהָאִי אַתְרֵי

וְלַעֲיָלָא, כָּלָא הוּא דְּכוּרָא. וּמִן נוֹקְבָא (דף רמז ע"ב) וְלַתְתָּא,

כָּלָא הוּא נוֹקְבָא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

לשון הקודש

תָּמִים הָיָה. מְשׁוּם כִּךְ זָכַר תָּמִים, שְׁנוּדַע
בּוּ אִיבֵר זֶה וְלָא יִסְרֹסֵן אוֹתוֹ.

וְאַם תֹּאמַר, הָרִי כְּתוּב (ויקרא ד) נִקְבָּה
תְּמִימָה? כִּךְ הוּא וְדָאִי. כְּמוֹ שְׁנִקְרָא
צַדִּיק תָּמִים, כִּךְ נִקְרָא צַדִּיק תְּמִימָה,
מְשׁוּם שֶׁהַכֹּל נְטִלָה מִמֶּנּוּ. מְשׁוּם כִּךְ
עוֹלָה, שְׁעוֹלָה מִן הַנִּקְבָּה לְזָכָר,
וּמִמָּקוֹם זֶה וּמִעֲלָה הַכֹּל הוּא זָכָר, וּמִן
הַנִּקְבָּה וּמִטָּה הַכֹּל הוּא נִקְבָּה, וְהָרִי
בְּאַרְנוֹ.

הַנִּקְבָּה, וּמְשׁוּם כִּךְ (ויקרא א) עֲלָה זָכָר
תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ וְגו'.

לְמָחָ תָּמִים? וְכִי חֲתִיבוֹת חֲתִיבוֹת
צָרִיךְ אוֹתוֹ שְׁאוּמַר תָּמִים! מָה זֶה
תָּמִים? אָלָא כְּכַתּוּב, הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי
וְהָיָה תָּמִים. מָתִי תָּמִים? בְּשַׁעֲה וּבְמָקוֹם
שְׁנִמּוּל, שְׁהָרִי הַזֶּכֶר אֵינּוּ, וְלָא נּוֹדַע
אָלָא רַק בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שְׁנִקְרָא תָּמִים,
וּמִהוּ? זֶה אוֹת הַבְּרִית, שְׁבִיה נּוֹדַע הַזֶּכֶר
מִן הַנִּקְבָּה, כְּכַתּוּב (שם י) אִישׁ צַדִּיק

וְאִי תִימָא, הָכִי נָמִי נִוקְבָּא דְלֵעִילָא. אֵלָא, סִיּוּמָא
 דְּגֻּפָּא אַחֲזִי עַל כָּל גּוּפָא דְאִיהוּ דְבַר, רִישָׁא
 דְּגֻּפָּא נִוקְבָּא, עַד דְּנִחִית לְסִיּוּמָא, וְכַד סִיּוּמָא אֶתְחִזִּי,
 הָא עָבִיד כְּלָא דְבַר. אֲבָל הָכָא, רִישָׁא וְסוּפָא נִוקְבָּא,
 דְּהָא כָּל תַּקּוּן גּוּפָא נִוקְבָּא.

תָּא חֲזִי, חַד רָזָא עֲלָאָה אִית בְּמִלָּה דָּא, דְּהָא
 חֲמִינָן דִּיעֲקֹב בְּרִיד לְיוֹסֵף בְּגוּ אַחֲזִיהוּ, בִּינָן
 דְּמִנִּי קִדְשָׁא בְרִיד הוּא אַרְבַּע דְּגָלִים בְּשָׂכִינְתָּא,
 בְּתֵרִיסָר שְׁבָטִין לְאַתְתַּקְנָא בְּהוּ, גִּרְע מַנִּיחִהוּ לְיוֹסֵף,
 וְשׁוּי לְאַפְרִים בְּאַתְרִיהּ. מָאִי טַעְמָא אֶסְתַּלַּק יוֹסֵף
 מַנִּיחִהוּ. אִי תִימָא בְּגִין חֻבּוּי, לָאוּ הָכִי, דְּהָא
 זָבָאָה אִיהוּ.

אֵלָא, רָזָא דְּמִלָּה, יוֹסֵף רְשִׁימָא דְּדְבוּרָא הָהּ,
 דְּכָתִיב בֵּן פּוֹרֶת יוֹסֵף בֵּן פּוֹרֶת עָלֵי עֵין.

לשון הקודש

בתוך אחיו. בין שצוה הקדוש ברוך
 הוא ארבעה דגלים בשכינה, בשנים
 עשר שבטים להתקן בהם, גרע מהם
 את יוסף, ושם במקומו את אפרים. מה
 הטעם הסתלק מהם יוסף? אם תאמר
 משום חטאו – לא כן, שהרי הוא
 צדיק.

אלא סוד הדבר – יוסף הנה רשם של

ואם תאמר, כך גם הנקבה שלמעלה.
 אלא סיום הגוף מראה על כל הגוף
 שהוא זכר, ראש הגוף נקבה, עד
 שיורד לסיום, וכשהסיום נראה, הרי
 עושה הכל זכר. אבל כאן ראש וסוף
 נקבה, שהרי כל תקון הגוף נקבה.

בא ראה, סוד עליון אחד יש בדבר זה,
 שהרי ראינו שיעקב ברח את יוסף

וּבְתִיב מִשָּׁם רוּעָה אָבֵן יִשְׂרָאֵל, מִתַּמֵּן אֶתֶּנּוּ הָאִי אָבֵן
 יִשְׂרָאֵל. אָבֵן, דָּא בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, וְעָלָה אָמַר דָּוִד (תהלים
 קיח) אָבֵן מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וּבְגִין דְּיוֹסֵף
 אִיהוּ רְשִׁימוּ דְּדְכוּרָא, אֶקְרִי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, דִּהָא אִיהוּ
 צַדִּיק וְדָאִי, מִשָּׁם רוּעָה אָבֵן יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין דְּכָל תַּקּוּנֵי שְׂכִינְתָא אֵינּוּן נּוֹקְבִין, אֶסְתַּלַּק
 יוֹסֵף מִתַּמֵּן, וְאַתְמַנִּי תַּחֲוֹתֶיהָ אֶפְרַיִם,
 וְאִיהוּ נּוֹקְבָא לְתַקּוּנָהָ. וּבְגִין דְּאִיהוּ חָבִי, אֶתְמַנִּי
 לְסִטְרָא מַעְרְבָא, אַתְרֵי דְּנוֹקְבָא שְׂרִיא, וְהָהוּא רְשִׁימוּ
 דְּאִיהוּ דְּכוּרָא, אֶסְתַּלַּק מִתַּקּוּנָהָ, בְּגִין דְּאִיהוּ
 עֲלָמָא דְּנוֹקְבָא, וְלֹא עֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וְכָל תַּקּוּנָהָ
 בְּעֵינִין נּוֹקְבִי.

וּבְגִין כֵּךְ, יוֹסֵף דְּאִיהוּ צַדִּיק, אֶסְתַּלַּק מִתַּקּוּנָהָ,
 וְאַתְמַנִּי אֶפְרַיִם תַּחֲוֹתֶיהָ. וְעַל דָּא, בְּלָחוּ

לשון הקודש

נְקֻבוֹת, הַסְתַּלַּק יוֹסֵף מִשָּׁם וְהִתְמַנֶּה
 תַּחְתּוֹ אֶפְרַיִם, וְהוּא נִקְבָּה לְתַקּוּנָהָ.
 וּמִשּׁוּם שְׂהוּא כֵּךְ, הִתְמַנֶּה לְצַד מַעְרְבָא,
 מְקוֹם שְׂשׁוּרָה הַנִּקְבָּה, וְאוֹתוֹ רִשָּׁם
 שְׂהוּא זָכָר הַסְתַּלַּק מִתַּקּוּנָהָ, מִשּׁוּם
 שְׂהוּא עוֹלָם שֶׁל נִקְבָּה וְלֹא עוֹלָם שֶׁל
 זָכָר, וְכָל תַּקּוּנָה דּוֹרְשִׁים נְקֻבוֹת.
 וּמִשּׁוּם כֵּךְ, יוֹסֵף שְׂהוּא צַדִּיק, הַסְתַּלַּק
 מִתַּקּוּנָהָ, וְהִתְמַנֶּה אֶפְרַיִם תַּחְתּוֹ. וְעַל

זָכָר, שְׂכַתּוּב בִּין פֶּרֶת יוֹסֵף בִּין פֶּרֶת עָלִי
 עֵינִי, וְכַתּוּב מִשָּׁם רָעָה אָבֵן יִשְׂרָאֵל,
 מִשָּׁם נִזְוִינִית אָבֵן יִשְׂרָאֵל הִיא. אָבֵן –
 זוֹ בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, וְעָלֶיהָ אָמַר דָּוִד (תהלים
 קיח) אָבֵן מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ
 פְּנֵה. וּמִשּׁוּם שְׂיֹסֵף הוּא רִשָּׁם שֶׁל זָכָר,
 נִקְרָא יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שְׂהָרִי הוּא וְדָאִי
 צַדִּיק, מִשָּׁם רָעָה אָבֵן יִשְׂרָאֵל.
 וּמִשּׁוּם שְׂכָל תַּקּוּנֵי הַשְּׂכִינָה הֵן

תְּרִיסַר שְׁבָטִין, תִּקְוִי שְׂכִינְתָּא אֵינוֹן, וְכָלְהוּ בְּעֵין
בְּגִזְוֹנָא דְלַעִילָא, בַּר דְּרָגָא דְּצַדִּיק, דְּאִיְהוּ עֶבֶד כָּל
שְׁיִיפִין דְּכַר, וְלֹא בָּעֵי לְאַכְחָשָׁא (נ"א לִיה).

נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחַה הַנּוֹתָן אִמְרֵי שְׁפָר, הֵינּוּ
דְּכְתִיב, (שיר השירים ד) וּמִדְּבַרְךָ נֶאֱוָה, בְּגִין דְּקוֹל
מִדְּבַר לִיה לְדְבוּר, וְלִית קוֹל בְּלֹא דְבוּר. וְהָיוּ קוֹל
אֲשֶׁתִּלַּח מֵאַתֵּר עֲמִיקָא דְלַעִילָא, וְשְׁלִיחַ מִקְמִיָּה,
לְאַנְהָגָא לְדְבוּר, דְּהָא לִית קוֹל בְּלֹא דְבוּר, וְלֹא דְבוּר
בְּלֹא קוֹל. וְדָא כָּלִל דְּצַרִּיד לְפָרְט, וּפָרְט דְּצַרִּיד
לְכָלִל. וְדָא קוֹל נִפְקָא מִדְּרוּם, וּמִדְּבַר לְמַעְרַב, יֵרִית
לְתֵרִין סְטֵרִין. וְדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים לג) וְלִנְפֹתְלִי אָמַר
וְגו', יָם וְדְרוּם יִרְשָׁה, לַעִילָא דְכַר, לְתַתָּא נּוֹקְבָא,
בְּגִין כֶּךָ נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלוּחָה נּוֹקְבָא לְתַתָּא. בְּגִזְוֹנָא
דָּא דְכַר לַעִילָא, דְכְתִיב הַנּוֹתָן אִמְרֵי שְׁפָר, הַנּוֹתָן
בְּתִיב, וְלֹא הַנּוֹתָנָת.

לשון הקודש

קול בלי דבור. ואותו הקול נשלח
ממקום עמק שלמעלה, ושלוח מלפניו
להנהיג הדבור, שאין קול בלי דבור,
ולא דבור בלי קול. וזה כלל שצריך את
הפרט, ופרט שצריך את הכלל, וזה קול
שיוצא מדרום ומנהיג את המערב, יורש
לשני צדדים. וזהו שפתוב (דברים לג)
ולנפתלי אמר וגו', ים ודרום ירשה.

בן כל שנים עשר השבטים הם תקונים
של שכניה, וכלם צריכים כמו
שלמעלה, חוץ מדרגת הצדיק שהוא
עושה כל האיברים זכר, ולא צריך
להבחיש ואותו.

נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר,
הינו מה שכתוב (שיר ד) ומדברך נאוה.
משום שקול מנהיג את הדבור, ואין

תָּא חַיִּי, מִחֲשָׁבָה רֵאשִׁיתָא דְּכָלָא, וּבְגִין דְּאִיְהִי
 מִחֲשָׁבָה, אִיְהִי לְגוּ סְתִימָא וְלֹא אֲתִידַע. כֹּד
 אֲתַפְּשֵׁט הָאִי מִחֲשָׁבָה יִתִּיר, אֲתִיָּא לְאַתֵּר דְּרוּחָא
 שְׂרִיא, וְכֹד מָטִי לְהֵהוּא אֲתֵר אֶקְרִי בִּינָה, וְהָא לֹא
 סְתִים בְּדַקְדְּמִיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיְהוּ סְתִים, הָאִי
 רוּחָא אֲתַפְּשֵׁט, וְאַפִּיק קָלָא, כִּלְיָל מֵאֲשָׂא וּמִיָּא
 וְרוּחָא, דְּאִינוּן צִפּוֹן וְדָרוּם וּמִזְרָח. וְהָאִי קָלָא, כִּלְיָלָא
 דְּכָל שְׂאֵר חִילִין, וְקָלָא דָּא מְדַבֵּר לְדַבּוּר, וְדָא יְהִיב
 מְלָה בְּתַקּוּנָא, בְּגִין דְּקוּל אֲשֶׁתִּלַּח מֵאַתֵּר דְּרוּחָא,
 וְאַתִּי לְדַבְּרָא מְלָה, לְאַפְקָא מְלִין תְּרִיצִין.

וְכֹד תַּסְתַּכַּל בְּדִרְגִין, הוּא מִחֲשָׁבָה, הוּא בִּינָה, הוּא
 קוּל, הוּא דַּבּוּר, וְכָלָא חַד, וְהִיא הִיא מִחֲשָׁבָה,
 רֵאשִׁיתָא דְּכָלָא, וְלֹא חַיִּי פִּרּוּד, אֵלָא כָּלָא חַד,

לשון הקודש

שְׂהוּא נְסִתֵּר, רוּחַ זֶה מִתַּפְּשֵׁט וּמוֹצִיאָה
 קוּל כִּלְיָל מֵאֲשֵׁי מִים וְרוּחַ, שְׂהֵם צִפּוֹן
 דָּרוּם וּמִזְרָח. וְהַקּוּל הַזֶּה כִּלְיָל שֶׁל כָּל
 שְׂאֵר הַחִילּוֹת, וְקוּל זֶה מְנַהִיג אֶת
 הַדַּבּוּר, וְזֶה נוֹתֵן דְּבַר מִתְקֵן, מִשּׁוּם
 שֶׁקוּל נִשְׁלַח מִמְּקוֹם הָרוּחַ, וְכֹא לְהַנְהִיג
 הַדַּבּוּר, לְהוֹצִיא דְּבָרִים יִשְׂרָאִים.

וּכְשֶׁתַּסְתַּכַּל בְּדִרְגוֹת, הוּא מִחֲשָׁבָה,
 הוּא בִּינָה, הוּא קוּל, הוּא דַּבּוּר, וְהַכֹּל
 אֶחָד. וְהִיא הִיא הַמִּחֲשָׁבָה, רֵאשִׁית הַכֹּל,

לְמַעַלָּה זָכַר, לְמַטָּה נִקְבָּה. מִשּׁוּם כִּד
 נִפְתְּלִי אֵילָה שְׁלַחָה, נִקְבָּה לְמַטָּה. כִּמוֹ
 זֶה זָכַר לְמַעַלָּה, שֶׁכְּתוּב הַנֶּתֶן אֲמָרִי
 שִׁפְרָה. הַנֶּתֶן כְּתוּב, וְלֹא הַנּוֹתֵנָת.

כֹּא רֵאָה, מִחֲשָׁבָה רֵאשִׁית הַכֹּל, וּמִשּׁוּם
 שֶׁהִיא מִחֲשָׁבָה, הִיא בְּפָנִים נִסְתָּרָת וְלֹא
 נִודַעַת, כֹּאֲשֶׁר מִתַּפְּשֵׁט מִחֲשָׁבָה זֶה
 יוֹתֵר, בָּאָה לְמְקוֹם שְׁשׂוּרָה הָרוּחַ,
 וּכְשֶׁמְגִיעָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם נִקְרָאת בִּינָה, וְזֶה
 לֹא נִסְתָּר בְּתַתְּחֵלָה. וְאַף עַל גַּב

וְקִשּׁוּרָא חַד, דְּאִיהוּ מִחֲשָׁבָה מִמָּשׁ אֶתְקִשֵּׁר בְּאִין, וְלֹא
 אֶתְפָּרֵשׁ לְעִלְמִין, וְדָא הוּא (זכריה יד) ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.
 וְעַל דָּא, הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שְׁפָר כְּתִיב, דָּא גּוּפָא.

סִיּוּמָא דְּגּוּפָא דָּא, דְּכְתִיב בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין פֶּרֶת
 עָלֵי עֵין, אִמְאֵי תִרֵי זְמִנִי. אֶלָּא בֵּין פֶּרֶת
 לְעִילָא. בֵּין פֶּרֶת לְתַתָּא. וְאִמְאֵי לָאו אִיהוּ בֵּין פֶּרֶת
 לְתַתָּא, בְּתַקּוּנֵי מִטְרוּנִיתָא. בְּגִין דְּבָנוֹת צַעֲדָה, לְמַהּוֹי
 עָלֵי שׁוּר, דְּבַעֲיִין בָּנוֹת לְתַקּוּנָהָ וְלֹא בָנִים. כְּמָה
 דְּאֵת אִמֵּר, (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְגו'. רַבּוֹת
 בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, אֵלִין תִּרְיִסֵּר שְׁבָטִין.

תָּא חַזִּי, מַלְכוּתָא קְדִישָׁא, לָא קָבִיל מַלְכוּתָא
 קְדִישָׁא שְׁלִימָתָא, עַד דְּאֶתְחַבֵּר בְּאַבְהֶן, וְכֵד
 אֶתְחַבֵּר בְּאַבְהֶן, אֶתְבְּנִי בְּנִינָא שְׁלִימָא מֵעֲלָמָא (דף רמז)
 עֲלָאָה, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וְעֲלָמָא עֲלָאָה (ר"ט)
 אִקְרִי שְׁבַע שְׁנִין, בְּגִין דְּכֻלָּהוּ שְׁבַע שְׁנִין בִּיה.

לשון הקודש

פֶּרֶת לְמָטָה בְּתַקּוּנֵי הַמְלָכָה? מִשּׁוּם
 שְׁבָנוֹת צַעֲדָה לְהִיּוֹת עָלֵי שׁוּר, שְׁצָרִיכִים
 בָּנוֹת לְתַקּוּנָהָ וְלֹא בָנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְגו'. רַבּוֹת
 בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, אֵלֹו שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים.
 בָּא רָאָה, מַלְכוּת הַקְדוּשָׁה לֹא מְקַבֵּלָת
 מַלְכוּת קְדוּשָׁה שְׁלֵמָה עַד שְׁמַתְחַבֵּרָת
 בְּאִבּוֹת, וּכְשִׁמְתְּחַבֵּרָת בְּאִבּוֹת, נִבְנָה

וְלֹא הָיָה פְּרוּד, אֶלָּא הִבֵּל אֶחָד וְקִשֵּׁר
 אֶחָד, שְׁהִיא מִחֲשָׁבָה מִמָּשׁ שְׁנַקְשָׁרָה
 בְּאִין וְלֹא נִפְרָד לְעוֹלָמִים, וְזֶה הוּא (זכריה
 יד) ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וְעַל זֶה הִנָּתֵן אִמְרֵי
 שְׁפָר כְּתוּב, זֶה הַגּוּף.

סִיּוּם הַגּוּף, זֶה שְׁכַתּוּב בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין
 פֶּרֶת עָלֵי עֵין. לְמָה פְּעָמִים? אֶלָּא בֵּין פֶּרֶת
 לְמַעְלָה, בֵּין פֶּרֶת לְמָטָה. וְלְמָה אֵינוֹ בֵּין

וְסִימָנֶיךָ: (מלכים א' ו') **וַיִּבְנֶהוּ שִׁבְעַ שָׁנִים, דָּא עֲלָמָא**
עֲלָאָה, וְלֹא כְּתִיב בְּשִׁבְעַ שָׁנִים, כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לא) **כִּי שִׁשֹּׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת**
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְלֹא כְּתִיב בְּשִׁשֹּׁת וּכְתִיב, (בראשית
 ב') **אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם.**
וְאַבְרָהָם, שִׁבְעַ יָמִים אָקָרִי, וַיְבִיָּה אֶתְבְּנִי עֲלָמָא עֲלָאָה,
(ס"א כְּנוּנָא דָּא וַיִּבְנֶהוּ שִׁבְעַ שָׁנִים) וְאַלִּין אֶקְרוּן עֲלָמָא דְּכַבּוּרָא
(ס"א וַיְבִיָּה אֶתְבְּנִי עֲלָמָא לְתַתָּא).

כְּנוּנָא דָּא לְתַתָּא אִית שִׁבְעַ שָׁנִין, רָזָא דְּעֲלָמָא
תַּתָּאָה, וְרָזָא דָּא, דְּכְּתִיב, (מלכים א' ה') **שִׁבְעַת**
יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים אַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם. דְּכִיּוֹן דְּאָמַר
שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים, לָא יִדְעָנָא דְּאַרְבִּיסַר
אִינוּן. אֵלֶּא, לְאַחֲזָאָה עֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא תַּתָּאָה.

לשון הקודש

שִׁבְעָה יָמִים, וּבֹו גִבְנָה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
 וּכְמוֹ זֶה וַיִּבְנֶהוּ שִׁבְעַ שָׁנִים, וְאַלֶּה נִקְרָאִים
 עוֹלָם הַזִּכָּר וּבֹו גִבְנָה הָעוֹלָם שְׁלִמְטָהוּ.

כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה יֵשׁ שִׁבְעַ שָׁנִים, סוּד
 הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְסוּד זֶה שְׁכָתוּב
 (מלכים-א ח') שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים
 אַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם. שְׁכִיּוֹן שְׁאָמַר שִׁבְעַת
 יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים, לָא יִדְעָנוּ שְׁהֵם
 אַרְבַּעַה עָשָׂר? אֵלֶּא לְהִרְאוֹת עוֹלָם
 עֲלִיּוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן, וְהֵם שִׁבְעַת יָמִים

בְּנִין שָׁלֹם מִהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא עוֹלָם
 הַזִּכָּר, וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן נִקְרָא שִׁבְעַ שָׁנִים,
 כִּי כָל שִׁבְעַ הַשָּׁנִים בֹּו.

וְסִימָן לְדַבָּר - (מלכים-א ו') **וַיִּבְנֶהוּ שִׁבְעַ**
שָׁנִים, זֶה עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְלֹא כְּתוּב
בְּשִׁבְעַ שָׁנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות לא) **כִּי**
שִׁשִּׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ, וְלֹא כְּתוּב בְּשִׁשִּׁת, וּכְתוּב
(בראשית ב') אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם נִקְרָא

וַאֲיֵנוּן שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים. אֵלֶיךָ דְּבוּרִין, וְאֵלֶיךָ
 נִזְכָּרִין. אֵלֶיךָ נִזְכָּרִי הָאֵל עֲלֵמָא עֲלֵיָהּ. דְּכַתִּיב, (משלי)
 רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, אֵלֶיךָ תִּרְיֶסר שְׁבָטִין, דְּאֵינוּן
 עָשׂוּ חֵיל. בְּדְכַתִּיב, (במדבר ב) כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֶה
 יְהוּדָה וְגו', וְכֵן בְּלָהּ.

וְאֵל תִּימָא רַבּוֹת, וְהָא תִּרְיֶסר אֵינוּן, וְלֹא יִתִּיר, בַּר
 הַהוּא חֵיל דְּעַבְדוּ, מָאֵי רַבּוֹת. אֵלֹא כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (בראשית יח) זַעֲקַת סְדוֹם וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה, כְּמוֹ
 גְּדָלָהּ. וְכֵן רַבּוֹת גְּדוּלוֹת, עֲלָאִין, וְרַבְרְבִין עַל כָּלָא.
 וְאֵלֶיךָ אֶקְרוֹן חֵיִת גְּדוּלוֹת. עָשׂוּ חֵיל, הַהוּא חֵיל
 דְּעַבְדוּ דְּסַמִּיכִין עֲלֵיָהּ, אֶקְרוֹן חֵיִת קְטַנּוֹת עִם
 גְּדוּלוֹת, לְאַתְחַבְּרָא כְּחֵדָא, לְאַתְתַּקְנָא בְּהוּ מִטְרוּנִיתָא,
 לְמַחְדֵּי בְּהוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד)
 לוֹיֹתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוֹ, בְּגִינֵי כֹךָ רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ

לשון הקודש

וְשְׁבַעַת יָמִים. אֵלֶיךָ זְכָרִים וְאֵלֶיךָ נְקֻבּוֹת.
 אֵלֶיךָ הַנְּקֻבּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה עֲלֵיהֶם,
 שְׁכָתוֹב (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל,
 אֵלֶיךָ שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים שֶׁהֵם עָשׂוּ חֵיל,
 בְּכָתוֹב (במדבר ב) כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֶה
 יְהוּדָה וְגו', וְכֵן בְּלָם.

וְאֵל תִּימָא רַבּוֹת, וְהָאֵל הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר
 וְלֹא יוֹתֵר, חוּץ מֵאוֹתוֹ הַחֵיל שֶׁעָשׂוּ, מַה
 זֶה רַבּוֹת? אֵלֹא כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (בראשית יח)

זַעֲקַת סְדוֹם וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה, כְּמוֹ גְּדָלָהּ.
 וְכֵן רַבּוֹת גְּדוּלוֹת, עֲלִיוֹנִים וְגְדוּלִים עַל
 הַכֹּל, וְאֵלֶיךָ נִזְכָּרִים (תהלים קד) חֵיִת
 גְּדוּלוֹת. עָשׂוּ חֵיל – אוֹתוֹ חֵיל שֶׁעָשׂוּ
 שְׁסֻמוּכִים עֲלֵיהֶם נִזְכָּרִים חֵיִת קְטַנּוֹת
 עִם גְּדוּלוֹת, לְהַתְחַבֵּר בְּאַחֵר, לְתַקְּן
 בָּהֶם אֶת הַמִּלְכָּה, לְשַׁמֵּחַ בָּהֶם עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) לוֹיֹתָן זֶה
 יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוֹ. מִשּׁוֹם כֹּךָ רַבּוֹת בָּנוֹת

חִיל. (ס"א וְאֵת עֲלִית עַל בְּלָנָה כְּמֵה דָּאֵת אָמַר, (מלכים א ז) עֲמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה בָּנִים צְפוּנָה וּשְׁלֹשָׁה וְגו', וּכְתִיב וְהָיָם עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה הֵינֵנו וְאֵת עֲלִית עַל בְּלָנָה).

וְעַל דָּא בְּנוֹת צְעָדָה עָלֵי שׁוּר. בְּנוֹת צְעָדָה,
צוּעָדוֹת מִיבְעֵי לִיה, אֶלָּא תַּחֲוֹא עֵין דְּכִתִּיב
לְעִילָא, וּמֵאֵן אִיהוּ, עֵין מִשְׁפָּט, וְאִיהוּ קָאִים עָלֵי עֵין,
וְאִיהוּ עֵין, צְעָדָה, וּפְסַעַת לְמִיטָל בְּנוֹת לְתַקְוִנְהָ,
וְהֵינֵנו בְּנוֹת צְעָדָה, וְלֹא בָּנִים, בְּנוֹת צְעָדָה, אִסְתַּבְּלַת
לְתַקְוִנְהָ, וְלֹא בָּנִים. וַיִּמְרְרוּהוּ וְרַבּוּ, בְּאִסְתַּבְּלוֹתָא
דְּרַחֲמֵי לְגַבִּיָּה. כְּדִכְתִּיב, (שיר השירים ו) הָסִבִּי עֵינֶיךָ מִמִּגְדֵי
שָׁהִם הִרְהִיבוּנִי. וְעַל דָּא וַיִּשְׁטַמּוּהוּ בְּעִלֵּי חֲצִים.

וַתֵּשֶׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ דָּא קִשֶּׁת. מַה קִּשֶּׁת דָּא בֵּת
זוּגוֹ. בְּאִיתָן, תִּקְפָּא אֶלְבִּישֶׁת עָלוּי, דְּלֹא
אֶחָלֶשֶׁת חִילָא, דִּהָא יָדַעַת דִּיּוֹסֶף לָא יִסְטִי בְּתַחֲוֹא
דְּרַגָּא, דָּאֵת קִיָּמָא דִּילִיָּה, לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

לשון הקודש

לְתַקְוִנְיָה, וְהוּוּ בְּנוֹת צְעָדָה, וְלֹא בָּנִים.
 בְּנוֹת צְעָדָה, הִסְתַּבְּלָה לְתַקְוִנְיָה, וְלֹא
 בָּנִים. וַיִּמְרְרוּהוּ וְרַבּוּ – בְּהִסְתַּבְּלוֹת שֶׁל
 אֶהְבָּה אֱלִיו, כְּכַתּוּב (שיר ו) הָסִבִּי עֵינֶיךָ
 מִמִּגְדֵי שָׁהִם הִרְהִיבוּנִי. וְעַל זֶה וַיִּשְׁטַמּוּהוּ
 בְּעִלֵּי חֲצִים.

וַתֵּשֶׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ, זֶה קִשֶּׁת. מַה זֶה
קִשֶּׁת? זֶה בֵּת זוּגוֹ. בְּאִיתָן – חֲזֹק
הַלְבִּישָׁה עָלָיו, שֶׁלֹּא נִחְלַשׁ כְּחָה, שֶׁהָיָה

עֶשׂוֹ חִיל. וְאֵת עֲלִית עַל בְּלָנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (מלכים-א ז) עֲמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה בָּנִים
 צְפוּנָה וּשְׁלֹשָׁה וְגו', וּכְתוּב וְהָיָם עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה.
 הֵינֵנו וְאֵת עֲלִית עַל בְּלָנָה.]

וְעַל זֶה בְּנוֹת צְעָדָה עָלֵי שׁוּר. בְּנוֹת
צְעָדָה!? צוּעָדוֹת הִיָּה צָרִיךְ לְכַתּוּב! אֶלָּא
אוּתָּהּ הָעֵין שְׂכַתּוּבָה לְמַעְלָה, וּמִיָּהוּ?
עֵין מִשְׁפָּט, וְהוּא עוֹמֵד עָלֵי עֵין, וְהוּא
עֵין, צְעָדָה וּפּוֹסַעַת לְקַחַת בְּנוֹת

וַיִּפְּזוּ, מָאִי וַיִּפְּזוּ. אֶלָּא בְּדַכְתִּיב, (תהלים יט) הִנֵּחְמָדִים
 מִזָּהָב וּמִפָּז רַב. וּכְתִיב, (איוב כח) וַתְּמוֹרֶתָהּ כָּלִי
 פִּז. אֶתִּיקְרוּ דְרוּעוּי בְּמִרְגְּלִיתָא עֲלָתָה. מִיְדֵי אֲבִיר
 יַעֲקֹב, מֵאֵינוֹן תִּרְיִן סְטָרִין, דְּאַתְקִיף בָּהּ יַעֲקֹב. מִשָּׁם
 רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל, מִתַּמָּן אֶתְנֹן תַּחֲוָא אֲבָן יִקְרָה,
 בְּדִקְאֶמְרוֹ. תוּ, מֵאֵינוֹן תִּרְיִסר סְטָרִין, אֶתְנֹן תַּחֲוָא
 אֲבָן יִקְרָה, דְּאֵינוֹן צָפוֹן וְדָרוֹם, וְהִיא אֶתִּיקְתִּבַּת
 בִּינִיָּהּ, וְאַתְבָּרְכָא מִנִּיָּהּ, וְאַתְנֹנָא מִנְּהוֹן עַל (דְּרָגָא)
 יָדָא דְצָדִיק.

תָּא חַזִּי, לְיוֹסֵף אֶתּוֹסֵף לִיה בְּרָכָה אַחֲרָא, בְּמָה
 דְּאַתְ אָמַר, מֵאֵל אָבִיד וַיַּעֲזֹרְךָ וְגו'. הֵאֵי קָרָא
 קִשְׂיָא. מֵאֵל אָבִיד, אֵל אָבִיד וַיַּעֲזֹרְךָ מִיְבֵעֵי לִיה. מָאִי
 מֵאֵל אָבִיד וְלִבְתֵּר וַיַּעֲזֹרְךָ. וְאַתְ שְׂדֵי, וְאַל שְׂדֵי מִיְבֵעֵי
 לִיה, בְּמָה דְכְתִיב, (בראשית מג) וְאַל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים

לשון הקודש

עֶשֶׂר צְדָדִים נִזְוִנִית אוֹתָהּ אֲבָן יִקְרָה,
 שְׁהֵם צָפוֹן וְדָרוֹם, וְהִיא נִתְּנָה בִּינֵיהֶם
 וְהַתְּבָרְכָה מֵהֶם, וְנִזְוִנָה מֵהֶם עַל (דְּרָגָה)
 יְדֵי צָדִיק.

בֵּא רָאָה, לְיוֹסֵף נִסְפָּה בְּרָכָה אַחֲרָת,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מֵאֵל אָבִיד וַיַּעֲזֹרְךָ וְגו'.
 פְּסוּק זֶה קִשְׂיָא. מֵאֵל אָבִיד וַיַּעֲזֹרְךָ, אֵל
 אָבִיד וַיַּעֲזֹרְךָ צָרִיד לְהִיּוֹת! מַה זֶּה מֵאֵל
 אָבִיד וְאַחַר כֵּן וַיַּעֲזֹרְךָ? וְאַתְ שְׂדֵי, וְאַל
 שְׂדֵי צָרִיד לְהִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית מג)

יָדְעָה שְׁיוֹסֵף לֹא יִסְטָה בְּאוֹתָהּ דְרָגָה
 שֶׁל אוֹת הַבְּרִית שָׁלוֹ לְיָמִין וְלִשְׁמָאל.
 וַיִּפְּזוּ, מַה זֶּה וַיִּפְּזוּ? אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
 (תהלים יט) הִנֵּחְמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רַב,
 וְכְתוּב (איוב כח) וַתְּמוֹרֶתָהּ כָּלִי פִז.
 הַתְּכַבְּדוּ זְרוּעוֹתָיו בְּמִרְגְּלִית עֲלִיוֹנָה.
 מִיְדֵי אֲבִיר יַעֲקֹב – מֵאוֹתָם שְׁנֵי צְדָדִים
 שֶׁהִתְחַזַּק בָּהֶם יַעֲקֹב. מִשָּׁם רָעָה אֲבָן
 יִשְׂרָאֵל – מִשָּׁם נִזְוִנִית אוֹתָהּ אֲבָן
 יִקְרָה, כְּמוֹ שֶׁאֶמְרֵנוּ. עוֹד, מֵאוֹתָם שְׁנֵים

לפני האיש. ויברכה, ויברכה מבעי ליה.

אלא אחסין ליה לעילא ותתא. אחסין ליה לעילא, מאל אביד, דאיהו אחסנא עלאה, אתר דאקרי שמים. ונענר, בגין דלא יחליף האי אתר לאתר אחרא, וסיועא דיליה ליהוי מאתר דא, ולא מאחרא.

ואת שדי, מהו ואת שדי, אלא, איהו דרגא אחרא תתאה, דהא תנינן, בכל אתר את ה', דא שכינתא, כמו (ישעיה ו) וארא את ה', את לרבות. ואת לאכללא יום בלילה, ולילה ביום, בדכתיב ואת שדי, דהא מתמן נפקין ברכאן לברכא עלמין.

תו, אמאי לא קאמר ואל שדי, דהא הכא נמי משמע בדקאמרינן. דכתיב, ואל שדי יתן לכם רחמים, כלא אתר חד הוא, אמאי שבק ל' וכתב

לשון הקודש

דרגא אחרת תחתונה, שהרי שנינו, בכל מקום את ה' - זו השכינה, כמו (ישעיה ו) וארא את ה', את לרבות. ואת - להכליל יום בלילה ולילה ביום, בכתוב ואת שדי, שהרי משם יוצאות ברכות לברך את העולמות.

עוד, למה לא אמר ואל שדי, שהרי גם בן משמע כמו שאמרנו, שכתוב ואל

ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש. ויברכה, ויברכה צריך להיות!

אלא הורישו מלמעלה ומטה. הורישו מלמעלה, מאל אביד, שהוא ירשה עליונה, מקום שנקרא שמים. ונענר, כדי שלא יחליף מקום זה למקום אחר, ושפיעו יהיה ממקום זה ולא מאחר. ואת שדי, מה זה ואת שדי? אלא זו

ת'. אֵלֶּא רָזָא אִיהוּ, דְּכִדְר אֵינוּן שְׁבִילִין נָפְקִין מֵעִילָא,
 (דף רמז ע"ב) בְּלָלָא דְאֻרֵּייתָא, אַחֲסִין שָׁמַיִם. בְּמָה דְאַתָּ
 אָמַר אֵת הַשָּׁמַיִם, בְּלָלָא דְעֶשְׂרִין וּתְרִין אֲתוּנוּן.
 וּמִהָכָא נָפְקִי לְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה דְאַקְרִי אֶרֶץ,
 בְּדִקְא־מְרִינֵן וְאֵת הָאֶרֶץ, בְּלָלָא דְעֶשְׂרִין וּתְרִין אֲתוּנוּן.
 וְשָׁמַיִם בְּלִיל כֹּלָא כְּחֻדָּא, וּבְדִין מִתְעַטְרָא סִיחָרָא
 בְּכֻלָּא, וַיִּתְבָּא בְּאַשְׁלָמוּתָא, וּבִרְכָּאן נִגְדִין בְּדִין מִתְפָּן,
 וְעַל דָּא וְאֵת שְׂדֵי.

וַיְבָרְכֵהָ, בְּגִין דִּיהָא לִיה קִיּוּם תְּדִיר וַיִּתִּיר, דְּהָא
 בְּכָל אֲתֵר דְּאִית בִּיה וַא"ו, תּוֹסַפֶּת אִית
 לִיה, וְקִיּוּמָא. עַד כָּאן כָּלֵל, וּלְבַתֵּר עֶבֶד פְּרֹט,
 דְּכִתִּיב בְּרָכוֹת שָׁמַיִם וְגו'.

בְּרָכוֹת אַבִּיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרָכוֹת הוֹרִי. בְּרָכוֹת אַבִּיךָ

לשון הקודש

הִלְכְּנָה בְּכָל וַיּוֹשֶׁבֶת בְּשָׁלְמוֹת,
 וְהַבְּרָכוֹת שׁוֹפְעוֹת אִז מִשָּׁם, וְעַל זֶה
 וְאֵת שְׂדֵי.

וַיְבָרְכֵהָ, בְּדִי שִׁיחָהּ לֹא תִמִּיד קִיּוּם
 וַיִּתֵּר, שְׁהֲרִי בְּכָל מְקוֹם שִׁישׁ בּוֹ וַא"ו,
 יֵשׁ לֹא תּוֹסַפֶּת וְקִיּוּם. עַד כָּאן כָּלֵל,
 וְאַחֲר כֵּךְ עָשָׂה פְּרֹט, שְׁכִתוּב בְּרָכַת
 שָׁמַיִם וְגו'.

בְּרָכַת אַבִּיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרָכַת הוֹרִי.
 וְדַאי שֶׁבְּרָכַת אַבִּיךָ גָּבְרוּ, שְׁהֲרִי יַעֲקֹב

שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים, הַכֹּל מְקוֹם אֶחָד
 הוּא, לָמָּה הַשְׁאִיר ל' וְכָתַב ת'? אֵלֶּא
 זֶהוּ סוּד, שְׁכַשְׁאוֹתֶם שְׁבִילִים יוֹצְאִים
 מִלְּמַעְלָה, כָּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה, מוֹרִישׁ אֵת
 הַשָּׁמַיִם, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֵת הַשָּׁמַיִם –
 כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתֵּים אֲוִתִּיּוֹת. וּמִכָּאן
 יוֹצְאִים לְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה שֶׁנִּקְרָאת
 אֶרֶץ, כִּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ וְאֵת הָאֶרֶץ – כָּלֵל
 שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתֵּים אֲוִתִּיּוֹת. וְהַשָּׁמַיִם
 כּוֹלְלִים הַכֹּל כְּאַחַד, וְאִז מִתְעַטְרָת

גִּבְרוּ וַדָּאִי, דְּהָא יַעֲקֹב אַחֲסִין שְׁבַחָא דְּכָלָא, יְתִיר
מֵאַבְרָהָם, דְּהָא הוּא שְׁלִים הָוָה בְּכָלָא. וְכָלָא יְהֵב לִיה
לְיוֹסֵף, מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָכִי אֶתְחַוִּי, דְּהָא צַדִּיק
כָּלָא נָטִיל, וְאַחֲסִין כָּלָא כְּחֻדָּא, וְכָל בְּרַבָּאן בֵּיה
שְׂרִיין. הוּא אָרִיק בְּרַבָּאן מִרִּישָׁא לְעִילָא, וְכָל שְׂיִיפֵי
גּוּפָא כְּלָחוּ אֶתְתַּקְּנוּ, לְאַרְקָא בֵּיה בְּרַבָּאן, וְכִדִּין
אֶתְעָבִיד נָהָר דְּנַפִּיק מֵעֵדָן.

מָאִי מֵעֵדָן, אֵלָא, בְּכָל שַׁעְתָּא דְּכָל שְׂיִיפִין יְתִבִּין
בְּקִשּׁוּרָא חֻדָּא, וְאִינוּן בְּעֵדוּנָא דְּתִיאובְּתָא
מִרִּישָׁא לְעִילָא וּלְתַתָּא, וְכְּלָחוּ מֵעֵדוּנָא וְתִיאובְּתָא
דְּלַחוּן, מְרִיקִין בֵּיה, וְאֶתְעָבִיד נָהָר דְּנָגִיד וְנַפִּיק מֵעֵדָן
וַדָּאִי. תּוּ מֵעֵדָן מַחֲכָמָה עֲלָתָה, נָגִיד כָּלָא
לְאַתְמַשְׁכָּא, וְעָבִיד נִהְרָא, וְאַתְמַשְׁכָּא עַד דְּמָטִי לְהָאִי
דְּרָגָא, וְכִדִּין כָּלָא בְּבְרַבָּאן, וְכָלָא חַד.

לשון הקודש

הַאִיבְרִים יוֹשְׁבִים בְּקִשְׁר אַחַד, וְהֵם
בְּעֵדוּן שֶׁל הַשְׁתּוֹקְקוֹת מִהֲרָאשׁ לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, וְכֻלָּם מֵעֵדוּן וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת
שֶׁלָּהֶם מְרִיקִים בּוֹ, וְנַעֲשֶׂה נִהָר שְׂשׁוּפַע
וְיוֹצֵא מֵעֵדָן וַדָּאִי. עוֹד מֵעֵדָן – מַחֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה שׁוּפַע הַכֹּל לְהַמְשִׁךְ, וְעוֹשֶׂה
נִהָר, וְנִמְשָׁךְ עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְדִרְגָּה הַזֹּאת, וְאִזּוֹ
הַכֹּל בְּבְרַכּוֹת, וְהַכֹּל אַחַד.

הוֹרִישׁ שְׁבַח שֶׁל הַכֹּל יוֹתֵר מִהֲאֲבוֹת,
שֶׁהֲרִי הוּא הָיָה שָׁלֵם בְּכָל, וְהַכֹּל נָתַן
לְיוֹסֵף. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁכָּךְ רָאוּנוּ,
שֶׁהֲרִי צַדִּיק נוֹטֵל הַכֹּל וְיוֹרֵשׁ הַכֹּל
כְּאַחַד, וְכָל הַבְּרַכּוֹת שְׂרוּיוֹת בּוֹ. הוּא
מוֹרִיק בְּרַכּוֹת מִהֲרָאשׁ לְמַעְלָה, וְכָל
אִיבְרֵי הַגּוּף כֻּלָּם נִתְקַנּוּ לְהוֹרִיק בּוֹ
בְּרַכּוֹת, וְאִזּוֹ נַעֲשֶׂה נִהָר שְׂיוֹצֵא מֵעֵדָן.
מָה זֶה מֵעֵדָן? אֵלָא בְּכָל שָׁעָה שֶׁכָּל

עַד תֵּאֲזוּת גְּבֻעוֹת עוֹלָם, (ס"א ה"א ע"ד) תִּיאוּבְתָא דְּאִינוֹן
 גְּבֻעוֹת עוֹלָם. וּמֵאִי נִינְהוּ, תִּירִי נֻקְבִי. חַד
 לְעִילָא, וְחַד לְתַתָּא, דְּכָל חַד אֶקְרִי עוֹלָם. וְתִיאוּבְתָא
 דְּכָל שְׂיִיפֵי גּוּפָא, בְּאִינוֹן תִּירִין אִמְהָן. תִּיאוּבְתָא
 לִינְקָא מֵאִמָּא עֲלָאָה. תִּיאוּבְתָא לְאַתְקִשְׁרָא בְּאִמָּא
 תַּתָּאָה. וְתִיאוּבְתָא דְּכָלָא חַד, בְּגִין כֶּךָ בְּלָחוּ, (בְּדָקָא
 חז"ל). תִּהְיִינָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְגו', לְאַתְבָּרְכָא הֵהוּא דְּרָגָא
 דְּעַדִּיק, וּלְנִטְלָא כֻּלָּא בְּדָקָא חֲזִי.

וּבְאִין אִינוֹן דְּאֶקְרוּן צַדִּיקִים, דְּהָא צַדִּיק לֹא אֶקְרִי,
 אֶלָּא מֵאֵן דְּנִטִיר הֵאִי דְּרָגָא, הֵאִי אֶת קִיָּמָא
 קְדִישָׁא. וּבְאִין אִינוֹן בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי.
 נִפְקוּ מִן מְעֵרְתָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל חַד וְחַד
 לֵימָא מַלְא, וְנִיחָד בְּאַרְחָא.

לשון הקודש

לְהַתְבָּרֵךְ אוֹתָהּ דְּרָגָה שֶׁל צַדִּיק וְלִטֵּל
 הַכֹּל בְּרֹאוּי.

אֲשֶׁר־י אֹתָם שְׁנֵקֶרְאִים צַדִּיקִים, שְׁהִירִי
 צַדִּיק לֹא נִקְרָא אֶלָּא מִי שְׁשׁוּמֵר דְּרָגָה
 זוֹ, אוֹת הַבְּרִית הַקְדוּשָׁה הַזֹּה, אֲשֶׁר־יָהִם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. יֵצְאוּ מִן
 הַמְּעֵרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד יֹאמַר דְּבַר, וְנִלְךְ בְּדִרְךְ.

עַד תֵּאֲזוּת גְּבֻעַת עוֹלָם, וְהָ עַד תִּשׁוּקַת
 אוֹתָן גְּבֻעוֹת עוֹלָם, וּמִי הֵם? שְׁתֵּי
 נִקְבוֹת, אַחַת לְמַעְלָה וְאַחַת לְמַטָּה,
 שְׁכָל אַחַת נִקְרָאת עוֹלָם. וְתִשׁוּקַת כָּל
 אִיבְרֵי הַגּוּף בְּאוֹתָן שְׁתֵּי אִמְהוֹת.
 תִּשׁוּקָה לִינֵק מִהֶאֱם הָעֲלִיזוּנָה (בִּינְהָ),
 וְתִשׁוּקָה לְהַקְשֵׁר בָּאֵם הַתַּחְתּוֹנָה,
 וְתִשׁוּקַת הַכֹּל אֶחָד. מִשּׁוּם כֶּךָ כָּלָם
 וּבְרֹאוּי. תִּהְיִין לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְגו',

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר קָרָא אֲבִתְרִיָּה, בְּנִימִין זֶאֱב יִטְרָף וְגו'. בְּנִימִין זֶאֱב יִטְרָף, זֶאֱב אִמָּאִי. אֶלָּא בְּגִין דְּהָכִי אֲתִרְשִׁים בְּבִרְסִיָּא, דְּהָא כָּל חִיּוּן רַבְרָבִין זְעִירִין רְשִׁימִין תַּמָּן. בְּמָה דְּכִתִּיב, (תהלים קד) חַיֹּת קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. וּבִרְסִיָּא דְּעֵבֶד שְׁלֹמֹה, הָכִי אֲתִרְשִׁים, בְּגִיּוֹנָא דְלַעִילָא.

תו זֶאֱב יִטְרָף, דְּהָא מְזַבֵּחַ בְּחולָקִיָּה הָהּ. וּמְזַבֵּחַ אִיהוּ זֶאֱב. דְּאִי תִימָא בְּנִימִין אִיהוּ זֶאֱב, לֹא הָכִי. אֶלָּא מְזַבֵּחַ דְּהָהּ בְּחולָקִיָּה, הוּא זֶאֱב, דְּהָהּ אָכִיל בְּשָׂרָא כָּל יוֹמָא וּבְנִימִין הָהּ זֶן לִיה, בְּגִין דְּהָא בְּחולָקִיָּה הָהּ, בְּבִיכּוֹל אִיהוּ מְפָרְנָם וְזֶן לְהָאִי זֶאֱב. תו זֶאֱב יִטְרָף, זֶאֱב יִזוּן. וּמָאן אִיהוּ, אִילִין מְאִרֵי דְבָבוּ, דְּאִינּוּן קִיִּימֵי לַעִילָא לְקַטְרָגָא, וּבְלָהוּ אֲתַהֲנוּ וְאֲתַתְקִנּוּ מִקְרַבָּנָא, וּמִתַּעֲרֵי אֲתַעְרוּתָא לַעִילָא.

לשון הקודש

שְׁבִנִימִין הוּא זֶאֱב – לֹא כֶּה, אֶלָּא הַמְזַבֵּחַ שֶׁהִיָּה בְּחִלְקוֹ הוּא זֶאֱב, שֶׁהִיָּה אוֹכֵל בְּשָׂר כָּל יוֹם, וּבְנִימִין הִיָּה זֶן אוֹתוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁהִיָּה בְּחִלְקוֹ, בְּבִיכּוֹל הוּא מְפָרְנָם וְזֶן אֶת הַזֶּאֱב הָהּ. עוֹד זֶאֱב יִטְרָף – זֶאֱב יִזוּן, וּמִיָּהוּ? אֵלֶּה בְּעִלֵי יְרִיבוֹת שְׁעוּמָדִים לְמַעַלָּה לְקַטְרָג, וּבְכֵלם נִהְנוּ וְנִתְקִנּוּ מִהַקְרָב, וּמִעוֹרָרִים הִתְעוֹרְרוּת שְׁלֹמֹה.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר פָּסוּק אַחֲרָיו, בְּנִימִין זֶאֱב יִטְרָף וְגו'. בְּנִימִין זֶאֱב יִטְרָף, לְמָה זֶאֱב? אֶלָּא מִשּׁוֹם שֶׁכָּד נִרְשָׁם בְּכַסָּא, שֶׁהִיָּה כָּל הַחַיֹּת, קִטְנוֹת וּגְדוֹלוֹת, רְשׁוּמוֹת שָׁם, בְּכַתּוּב (תהלים קד) חַיֹּת קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, וְהַכַּסָּא שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה כֶּה נִרְשָׁם, כְּמוֹ שְׁלֹמֹה עוֹד זֶאֱב יִטְרָף, שֶׁהִיָּה הַמְזַבֵּחַ הִיָּה בְּחִלְקוֹ, וּמְזַבֵּחַ הוּא זֶאֱב. שְׁאֵם תֹּאמַר

בַּבֶּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יִחַלֵּק שָׁלֹל. מָאִי בַּבֶּקֶר
יֹאכַל עַד. אֵלָא בְּצַפְרָא, דְּאַבְרָהָם אֲתֵער
בְּעֵלְמָא, וְשַׁעְתָּא דִּרְעוּא אֲשַׁתְּכַח, קִרְבָּנָא עָבִיד
אֲתֵעְרוּתָא וְנִיחָא וְסִלְקָא עַד ע"ד. הֵחֹא אֲתֵר,
דְּכַתִּיב, (דברים ל) וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ.

תוּ בַּבֶּקֶר, מָאִי בַּבֶּקֶר, דָּא אַבְרָהָם פִּדְקָאמְרוּ,
דְּכַתִּיב, (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, בְּזִמְנָא
דִּרְעוּא אֲשַׁתְּכַח, בְּהֵיָא שַׁעְתָּא לָא הָוָה אָכִיל
קִרְבָּנָא אַחְרָא, וּמָאן הָוָה אָכִיל, הֵחֹא אֲתֵר דְּאַקְרִי
ע"ד, וְאֵיחֹ בְּרִסְיָא עֲלָאָה, דְּאֵיחֹ עָדִי עַד, פִּדְכַתִּיב
עָדִי עַד וְגו'. וְזִמְן אָכִילָה, בְּצַפְרָא דְּע"ד הוּא, וְהֵא
עַד, (הָכִי גָמִי) לְעִילָא (הָכִי אֲתֵקְרִי), דְּכַתִּיב, (ישעיה כו) בְּמַחֹ
בֵּי עָדִי עַד. וּבַבֶּקֶר, הֵינֵנו קִרְבֵּן לָהּ, וְדָאִי. יֹאכַל
עַד, וְלָא אַחְרָא.

לשון הקודש

בַּאֲוֹתָהּ שָׁעָה לֹא הָיָה אוֹכֵל קִרְבֵּן אַחֵר,
וּמָה הָיָה אוֹכֵל? אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא
ע"ד, וְהוּא כִּסּא עֲלִיזוֹן, שְׁהוּא עָדִי עַד,
כְּכַתוּב עָדִי עַד וְגו'. וְזִמְן אָכִילָה בַּבֶּקֶר
שֶׁל ע"ד הוּא, וְהָע"ד הָזֶה וּכְךָ גַּם בֵּין
לְמַעֲלָה וּכְךָ נִקְרָא, שְׁכַתוּב (ישעיה כו) בְּמַחֹ
בְּה' עָדִי עַד. וּבַבֶּקֶר, הֵינֵנו קִרְבֵּן לָהּ
וְדָאִי. יֹאכַל עַד, וְלֹא אַחֵר.

בַּבֶּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יִחַלֵּק שָׁלֹל. מָה
זֶה בַּבֶּקֶר יִחַלֵּק עַד? אֵלָא בַּבֶּקֶר,
שְׁאֲבָרְהֶם מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם וְנִמְצָאָת
שַׁעַת רְצוֹן, הַקִּרְבֵּן עוֹשֶׂה הַתְּעוֹרְרוֹת
וְנִחַת רוּחַ וְעוֹלָה עַד ע"ד, אוֹתוֹ מְקוֹם
שְׁכַתוּב (דברים ל) וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ.

עוֹד בַּבֶּקֶר, מָה זֶה בַּבֶּקֶר? זֶה אַבְרָהָם,
כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁכַתוּב (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶּם
אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. בְּזִמְן שְׁנִמְצָא רְצוֹן,

תִּנָּנָא סָלִיק, וְאַתְּעֵרוּתָא דְרַחֲמֵי קָשִׁיר, וְאַתְּעֵר
לְעִילָא וְקִיּמָא דָּא לְקַבֵּל דָּא, (דף רמז ע"א) וְנוֹרָא
(נ"א וְשָׂרָא) דְלִיק, וְאַנְהִיר בְּהַאי אַתְּעֵרוּתָא דְלִתְתָּא.
וּבְהִנָּא אַתְּעֵר, וְלִיּוֹאֵי מִשְׁבַּחַן, וְאַחֲזִיין חִידוֹ, וּבְדִין
חֲמָרָא אַתְּנַסֵּךְ, לְאַתְקִשְׁרָא בְּמִיָּא, וְחֲמָרָא נָהִיר וְאַחֲזִי
חִידוֹ, בְּגִינֵי כֶּךָ, חֲמָרָא טַב לְתִתָּא, לְאַחֲזָא חִידוֹ,
לְחֲמָרָא אַחֲרָא דְלְעִילָא, וְכָלָא אַתְּעֵר, לְאַתְקִשְׁרָא
שְׂמָאלָא בִּימִינָא.

וְלֶחֶם דְּאִיהוּ סֶלֶת, מְלֻכּוּתָא דְאַתְּעֵר אַתְּעֵרוּתָא,
נְקֻטִין לָהּ שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וּמְקַשְׁרֵי לָהּ
בְּנוֹפָא, וּבְדִין נָגִיד מִשְׁחָא עֲלָאָה, וְלִקְטָא לִיהָ עַל
יָדָא דְצַדִּיק. וְעַל דָּא בָּעִי לְמַעַבְדַּ אַתְּעֵרוּתָא דְסֶלֶת
בְּמִשְׁחָא, וְאַתְקִשְׁר כָּלָא כְּחָדָא, וּבְדִין עֲדוּנָא וְנִיחִין
דִּיחֻדָּא חַד, וְלִקְטִין עֲדוּנָא וְנִיחָא דִּיחֻדָּא, כָּל אֵינוֹן

לשון הקודש

מתעורר לקשר שמאל בימין.
 וְלֶחֶם שֶׁהוּא סֶלֶת, מְלֻכּוּת שְׁמַעֲרֵרֶת
 הַתְּעוּרָרוֹת, לִוְקָחִים אוֹתָהּ שְׂמָאל
 בִּימִין, וּמְקַשְׁרִים אוֹתָהּ בְּנוֹף, וְאֵז שׁוֹפֵעַ
 שְׁמֵן עֲלִיוֹן, וְלִוְקֻטָּת אוֹתוֹ עַל יַד
 הַצַּדִּיק. וְעַל זֶה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת
 הַתְּעוּרָרוֹת שֶׁל סֶלֶת בְּשְׁמֵן, וּנְקִשְׁר הַכָּל
 בְּאַחֵד, וְאֵז עֲדוּן וְנַחַת שֶׁל יְחֻד אַחֵד,
 וְלִוְקֻטִּים עֲדוּן וְנַחַת שֶׁל הַיְחֻד כָּל

עוֹלָה עֵשֶׂן, וְהַתְּעוּרָרוֹת הָאֵהָבָה
 נְקִשְׁרֶת, וּמַתְעוּרָרֶת לְמַעַלָּה וְעוֹמְדִים
 זֶה בְּנֶגֶד זֶה, וְאֵשׁ וְנֵר דּוֹלְקֶת וּמְאִירָה
 בַּהַתְּעוּרָרוֹת הַזֵּה שְׁלֻמָּה, וְכֵהֵן
 מַתְעוּרָר, וְלוֹיִם מִשְׁבָּחִים וּמְרָאִים
 שְׁמָחָה, וְאֵז מִתְנַסֵּךְ חֵינִן לְהַתְקִשְׁר
 בְּמִים, וְחֵינִן מְאִיר וּמְרָאָה שְׁמָחָה.
 מִשׁוּם כֶּךָ, חֵינִן טוֹב לְמַטָּה לְהִרְאוֹת
 שְׁמָחָה לְחֵינִן אַחֵר שְׁלֻמָּעֵלָה, וְהַכָּל

בְּתָרִין, וְאֶתְקַשֵּׁר דָּא בְּדָא, וְאֶתְנַהֵיר סִיחָרָא,
וְאֶתְקַשְׁרָא בְּשִׁמְשָׁא, וְיִתִּיב כֹּלָא בְּעֵדוּנָא.

וּבְדִין קָרְבִּין לִי, וְלֹא לְאַחֲרָא. וְעַל דָּא, בְּבִקְרָא יֹאכֵל
עַד, וְלֹא לְאַחֲרָא (עַד), יֹאכֵל עַד, וְיִתְעַדֵּן
וְיִתְקַשֵּׁר בְּקַשׁוּרִיהָ בְּקַדְמִיתָא. אֵימָתִי, בְּבִקְרָא. וְדָבְעִי
לְאֶתְבָּרְכָא שְׂמָא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבִתָּר יִתְבָּרְכוּן
אַחֲרָנִין.

וְעַל דָּא, אָסִיר לִיהָ לְבַר נָשׁ לְבָרְכָא לְחֻבְרִיהָ
בְּצִפְרָא, עַד דִּיבְרִךְ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ
בְּעִי לְאֶתְבָּרְכָא בְּרִישָׁא, וְהֵינֵנוּ בְּבִקְרָא יֹאכֵל עַד.
וּלְבִתָּר יִתְבָּרְכוּן אַחֲרָנִין, וְלַעֲרַב יִחְלַק שָׁלָל. דְּהָא
קָרְבָּנוֹת דְּהוּהָ בְּרַמְשָׁא, כֹּלָא אֶתְקָרַב לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְאֶתְעָרוּתָא סְלָקָא תַּמָּן. וּבְגִין דְּהָא הוּא אֶתְבָּרַךְ,
הוּהָ מְקַשֵּׁר קַשְׁרִין לְכָל שְׂאֵר חִילִין עֲלָאִין, וּמַפְלִיג

לשון הקודש

אוֹתָם בְּתָרִים, וְנִקְשָׁרִים זֶה בְּזֶה, וְהִלְבְּנָה מְאִידָה, וְנִקְשָׁרַת בְּשִׁמְשָׁא,
וְיוֹשֵׁב הַכֹּל בְּעֵדוּן.
וְאִזְ קָרְבִּין לָהּ, וְלֹא לְאַחֵר, וְעַל זֶה
בְּבִקְרָא יֹאכֵל עַד, וְלֹא לְאַחֵר וְעַד. יֹאכֵל
עַד וְיִתְעַדֵּן וְיִתְקַשֵּׁר בְּקַשְׁרוֹ בְּתַחֲלָה.
מָתִי? בְּבִקְרָא, שְׂצָרִיךְ לְהִתְבָּרַךְ הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ בְּתַחֲלָה, וְאַחֵר כִּדְּ יִתְבָּרְכוּ
הָאַחֲרִים.

וְעַל כֵּן אָסִיר לוֹ לְאָדָם לְבָרַךְ אֶת
חֻבְרוֹ בְּבִקְרָא עַד שְׂיִבְרַךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִתְבָּרַךְ
בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהֵינֵנוּ בְּבִקְרָא יֹאכֵל עַד, וְאַחֵר
יִתְבָּרְכוּ הָאַחֲרִים. וְלַעֲרַב יִחְלַק שָׁלָל,
שְׁהָרִי תְּקַרְבָּנוֹת שֶׁהֵיוּ בְּבִקְרָא, הַכֹּל
נִקְרַב לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִתְעוּרָוֹת
עוֹלָה לְשֵׁם. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא הִתְבָּרַךְ, הִיָּה
קוֹשֵׁר קַשְׁרִים לְכָל שְׂאֵר הַחִילּוֹת

לזן ברבאן, לכל חד וחד בדקא חזי ויאות ליה,
ומתבסמן עלמין, ואתברבאן עלאין ותתאין.

והיינו רזא דכתיב, (שיר השירים ה) אכלתי יערי עם
דבשי וגו', בקדמיתא, לבתר פליג לבלהו,
ואמר, אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אריק ברבאן
לבלהו, ומפליג לזן, לכל חד וחד בדקא חזי ליה,
ועל דא ולערב יחלק שכל. דהא שמא קדישא
יתברך בקדמיתא, והשתא פליג ברבאן לבלהו
עלמין. דלא תימא דקרבנא מתקרב לזן, ולא לשום
חילא אחרא, אלא כלא מתקרב לקודשא בריך הוא,
והוא אריק ברבאן, ומפליג ברבאן לבלהו עלמין,
ובגין כך קרבן ליי, ולא לאחרא.

אמר רבי שמעון, ברי, שפיר קא אמרת. תו
אתערותא אחרא דקרבנא, כלא בגין

לשון הקודש

ולערב יחלק שכל, שחרי השם הקדוש
יתברך בתחלה, וכעת מחלק ברכות
לכל העולמות. שלא תאמר שהקרפן
נקרב להם ולא לשום פח אחר, אלא
הכל נקרב לקדוש-ברוך-הוא, והוא
מוריק ברכות ומחלק ברכות לכל
העולמות, ומשום כך קרפן לה, ולא
לאחר.

אמר רבי שמעון, בגי, יפה אמרת.

העליונים, ומחלק להם ברכות לכל
אחד ואחד בראוי, ונאה לו, והעולמות
מתבשמים, ומתברכים עליונים
ותחתונים.

והיינו סוד הכתיב (שיר ה) אכלתי יערי
עם דבשי וגו', בתחלה. אחר כך חלק
לכלם, ואמר, אכלו רעים שתו ושכרו
דודים. מוריק ברכות לכלם, ומחלק
להם לכל אחד ואחד בראוי לו, ולכן

לְאִמְשָׁכָא בְּרָכָאן, וְלֹאֲתַעְרָא בְּרָכָאן, דִּיתְבָּרְכוּן בְּלֵהוּ
עַלְמִין. בְּקִדְמִיתָא קֶרְבֵּן לִי, וְלֹא לְאַחֲרָא, חֲשַׁתָּא
תְּקָרִיבוּ אֶת קֶרְבַּנְכֶם, דִּיתְקַשְּׁרוּן בְּלֵהוּ עַלְמִין בְּחֻדָּא,
וְיִתְחַבְּרוּ וְיִתְבָּרְכוּן עַלְאִי וְתַתְּאִי.

פִּתְחָ רַבִּי אָבָא וְאָמַר קָרָא אֲבִתְרִיהּ, כָּל אֵלֶּה
שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְגו', כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי
יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל מִיִּבְעֵי לִיהּ, מָאִי כָּל
אֵלֶּה. אֵלָּא, לְאַחֲבָרָא (ס"א לְמַחֲבָרָא) לֹזֶן, בְּאַתֵּר דְּכָל
בְּרָכָאן מְרִיקִין תַּמָּן. שְׁנַיִם עָשָׂר. שְׁנַיִם עָשָׂר וְדָאִי,
קֶשְׁרִין דִּתְקוּנֵי מְטְרוֹנִיתָא, וְאִיהִי אֶתְחַבְּרַת בְּחֻדַּיִיהוּ,
חֻדָּא הוּא דְכֹתִיב שְׁנַיִם עָשָׂר. וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, דִּהָא בְּאַתֵּר דָּא, דְּבוּר שְׁרִיא.

אֲשֶׁר דִּבֶּר, הָכָא קֶשְׁרָא חַד, לְאַתְחַבְּרָא מִתַּתָּא

לשון הקודש

אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, מַה זֶּה כָּל אֵלֶּה?
אֵלָּא לְחַבְּרָא וְלַחֲתָם אוֹתָם לְמָקוֹם שְׁכַל
הַבְּרָכוֹת מוֹרִיקִים לְשֵׁם שְׁנַיִם עָשָׂר.
שְׁנַיִם עָשָׂר וְדָאִי, קֶשְׁרִים שֶׁל תְּקוּנֵי
הַגְּבִירָה, וְהִיא מִתְחַבְּרַת עִמָּם. וְהוּ
שְׁכֵנוֹב שְׁנַיִם עָשָׂר. וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר
לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, שְׁהָרִי
בְּמָקוֹם זֶה הַדְּבוּר שׁוּרָה.

אֲשֶׁר דִּבֶּר, כָּאֵן קֶשֶׁר אַחַד לְהִתְחַבֵּר
מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, וּמִלְמַעְלָה לְמַטָּה.

עוֹד, הִתְעוֹרְרוֹת אַחֲרַת שֶׁל חֲקִירָה,
וְהַכֵּל בְּדִי לְמִשְׁךְ בְּרָכוֹת וְלַעֲוֹר
בְּרָכוֹת, שְׁוִיתְבָּרְכוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת.
בְּתַחֲלָה קֶרְבֵּן לֵה, וְלֹא לְאַחֲרָה. עֲבָשׁוּ
תְּקָרִיבוּ אֶת קֶרְבַּנְכֶם, שְׁוִיתְקַשְּׁרוּ כָּל
הָעוֹלָמוֹת בְּאַחַד, וְיִתְחַבְּרוּ וְיִתְבָּרְכוּ
עַלְיוֹנִים וְתַתְּמוֹנִים.

פִּתְחָ רַבִּי אָבָא וְאָמַר פָּסוּק אַחֲרָיו, כָּל
אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְגו', כָּל
אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל! הִנֵּה צְרִיךְ (לְכַתֵּב)

לְעִילָא, וּמַעֲיִלָא לְתַתָּא. מִתַּתָּא, בְּאַלִּין תִּרְיִסְר
 שְׁבַטִין, וְזֹאת, אֶתְחַבְּרָא בְּהַדִּיחֹו. אֲשֶׁר דְּבַר, הָא
 חֲבוּרָא דְּבַר וְנוֹקְבָא, קְשׁוּרָא לְתִרִין סְטִרִין, מִתַּתָּא
 וּמַלְעִילָא, לְסוּף קָשֶׁר לֹון בְּאַתֵּר דְּלְעִילָא, דְּבַר
 וְנוֹקְבָא בְּחֻדָּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ
 וְגו'. מְאִי כְּבִרְכָתוֹ. אֵלָא כְּבִרְכָתוֹ בֵּת זִיגוּ. אִישׁ אֲשֶׁר
 כְּבִרְכָתוֹ תִּרְוּיָהּ בְּחֻדָּא.

פִּתְחֵי וְאָמַר, (תהלים לד) יְבָרְכֶךָ יי מַצִּיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַם וְגו', יְבָרְכֶךָ יי מַצִּיּוֹן, דְּמַנִּיָּה נְפֻקִין
 בְּרַבָּאן, לְאַשְׁקָאָה לְגִינְתָּא. וְהוּא כָּלִיל כָּל בְּרַבָּאן,
 וְיַחֲיִיב לָהּ, וּלְבַתֵּר וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. לְאַחֲזָאָה דְּכָל
 בְּרַבָּאן אֶתִּיּוֹן מִדְּבַר וְנוֹקְבָא. בְּגִיּוּנָא דָּא (במדבר ז) יְבָרְכֶךָ
 יי וְיִשְׁמְרֶךָ. יְבָרְכֶךָ יי מִדְּבַרֵּי. וְיִשְׁמְרֶךָ מִנוֹקְבָא.
 יְבָרְכֶךָ יי מִזְכּוֹר. וְיִשְׁמְרֶךָ מִשְׁמֹור. וְכָלֵא חַד מְלָה,

לשון הקודש

מִלְמַטָּה בְּשָׁנִים עָשָׂר הַשְּׁבַטִים הִלְלוּ,
 וְזֹאת הִתְחַבְּרָה עִמָּם. אֲשֶׁר דְּבַר, הָרִי
 חֲבוּרָא זָכַר וְנִקְבָּה קְשׁוּרָא לְשָׁנֵי צִדִּידִים,
 מִלְמַטָּה וּמַלְמַעְלָה. לְסוּף קָשֶׁר אוֹתָם
 בְּמָקוֹם שְׁלֻמַּעְלָה, זָכַר וְנִקְבָּה בְּאַחַד,
 וְהוּא שְׁכָתוֹב אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ וְגו'. מַה
 זֶה כְּבִרְכָתוֹ? אֵלָא כְּבִרְכַּת בֵּת זִיגוּ.
 אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ, שְׁנִיָּהּ בְּאַחַד.
 פִּתְחֵי וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ ה' מַצִּיּוֹן
 וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם וְגו'. יְבָרְכֶךָ ה'
 מַצִּיּוֹן, שְׁמַמְנוּ יוֹצְאִים בְּרִכּוֹת לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגֶּן, וְהוּא כּוֹלֵל כָּל הַבְּרִכּוֹת וְנוֹתֵן
 לָהּ. וְאַחֲרַיָּךְ וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם,
 לְהַרְאוֹת שְׁכָל הַבְּרִכּוֹת בְּאוֹת מִזְכּוֹר
 וְנִקְבָּה. כִּמּוֹ זֶה (במדבר ז) יְבָרְכֶךָ ה'
 וְיִשְׁמְרֶךָ. יְבָרְכֶךָ ה' - מִזְכּוֹר, וְיִשְׁמְרֶךָ -
 מִנִּקְבָּה. יְבָרְכֶךָ ה' - מִזְכּוֹר, וְיִשְׁמְרֶךָ -
 מִשְׁמֹור, וְהַכֵּל דְּבַר אֶחָד, מִשּׁוּם

בְּגִין דְּמִתְרוּיָּהּ נִפְקִין בְּרָכָאן לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא, אִישׁ
אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוּ בִּרְךְ אוֹתָם. (דף רמח ע"ב)

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח קָרָא וְאָמַר, וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוּוֹת
אֶת בָּנָיו וְגו'. וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוּוֹת אֶת בָּנָיו,
לְצִוּוֹת, לְבָרְךְ מִיבְעֵי לֵיהּ. אֵלָּא דְּפָקִיד לֹון לְגַבִּי
שְׂכִינְתָּא, לְאַתְקִשְׁרָא בְּהֶדְהּ. תּוּ, דְּפָקִיד לֹון עַל
עַסְקֵי מְעֶרְתָּא, דְּהִיא קְרִיבָא לְגֵן עֵדֶן, דְּתַמָּן הוּא
אָדָם הָרָאשׁוֹן קְבוּר.

תָּא חַזִּי, הַהוּא אַתְר אַקְרִי קְרִית אַרְבַּע. מָאי טַעְמָא.
בְּגִין דְּתַמָּן אַתְקִבְרוּ אַרְבַּע זִוּגוֹת, אָדָם וְחַוָּה.
אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יִצְחָק וְרִבְקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. (דף רמח ע"ב).

הָא קוּשְׁיָא הָבָא, דְּתַנִּינָן, אַבְהָן אֵינּוּן רְתִיבָא
קַדִּישָׁא, וְרְתִיבָא לָאו פְּחוֹת מְאַרְבַּע, וְתַנִּינָן
קַדִּישָׁא בְּרִיד הוּא אַחֲבַר לְמַלְכָּא דְּדוּד בְּהַדִּיָּהּ.

לשון הקודש

שְׁשָׁם קְבוּר אָדָם הָרָאשׁוֹן.
בַּא רְאָה, אוֹתוֹ מְקוֹם נִקְרָא קְרִית
אַרְבַּע. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁשָׁם נִקְבְּרוּ
אַרְבַּעַה זִוּגוֹת: אָדָם וְחַוָּה, אַבְרָהָם
וְשָׂרָה, יִצְחָק וְרִבְקָה, יַעֲקֹב וְלֵאָה.
חֲרִי יֵשׁ פֶּאן קְשִׁיָּא, שְׁשָׁנִינוּ, הָאֲבוֹת
הֵם מְרַבְּבָה קְדוּשָׁה, וּמְרַבְּבָה לָא פְּחוֹת
מְאַרְבַּעַה, וְשָׁנִינוּ שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

שְׁשָׁנִיהֶם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָמוֹת.
וְעַל זֶה, אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוּ בִּרְךְ אֹתָם.
רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח פֶּסוּק וְאָמַר, וַיְכַל יַעֲקֹב
לְצִוּוֹת אֶת בָּנָיו וְגו'. וַיְכַל יַעֲקֹב
לְצִוּוֹת אֶת בָּנָיו, לְצִוּוֹת? הִיָּה צְרִיד (לְכַתֵּב)
לְבָרְךְ! אֵלָּא שְׁצוּה אוֹתָם אֵל הַשְּׂכִינָה
לְהַתְקַשֵּׁר אֵלֶיהָ. עוֹד, שְׁצוּה אוֹתָם עַל
עַסְקֵי הַמְּעֶרֶה, שֶׁהִיא קְרוּבָה לְגֵן עֵדֶן,

וְאֶת־עֲבִידוֹ רְתִיכָא שְׁלִימָתָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קיח) אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים וְגו'. דְדוֹד מְלָכָא אֶתְחַבֵּר לְמַהְיֵי רְתִיכָא שְׁלִימָתָא בְּהַדְיָהּ. אִי הָכִי דוֹד בְּעִיָּא (נ"א לְאֶתְקַשְׁרָא) לְאֶתְקַבְּרָא בְּגוֹ אֲבָהָן, וַיַּהְיֵי קִרְיַת אַרְבַּע בְּהַדְיָה, מָאִי טַעְמָא לָא אֶתְקַבֵּר בְּהַדְיָהּ.

אֵלָּא, דְדוֹד מְלָכָא אֶתְר מִתְתַּקֵּן הָוָה לִיה בְּדָקָא יְאוּת, וּמֵאֵן הוּא צִיּוֹן, לְאֶתְחַבְּרָא לִיה בְּחֻדָּא. וְאָדָם דְאֶתְקַבֵּר בְּגוֹ אֲבָהָן, הָא אֵינּוֹן אֶתְקַבְּרוּ בְּהַדְיָה, בְּגִין דְאִיהוּ מֶלֶךְ קַדְמָאָה הָוָה, וְאֶתְעַבֵּר מִנִּיה מְלָכוֹ, וְאֶתִּיב לְדוֹד מְלָכָא. וּמִיּוֹמֵי דְאָדָם, אֶתְקִיִּים דְדוֹד מְלָכָא. דְאָדָם אָלַף שְׁנִין אֶתְגִּזֵּר עָלָיו, וְאֶתְעַבְּרוּ מִנִּיה שְׁבַעִין שְׁנִין, יוֹמֵי דְדוֹד מְלָכָא, וְהוּא יְהִיב לוֹן. וְאֲבָהָן הִיד יְקוּמוֹן עַד דְיִיתִי דוֹד מְלָכָא, אֵלָּא זָכָה לְאֶתְרִיה, בְּדָקָא חָזִי לִיה, בְּגִינֵי כֹךְ לָא אֶתְקַבֵּר לְגַבִּי אֲבָהָן.

לשון הקודש

כְּרֵאוּי, וּמִיָּהוּ? צִיּוֹן, לְחַבֵּר אוֹתוֹ כְּאַחֵד. וְאָדָם שְׁנַקְבֵּר בְּתוֹךְ הָאֲבוֹת, הָרִי הֵם נִקְבְּרוּ עִמּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הִיָּה מֶלֶךְ רֵאשׁוֹן, וְנַעֲבְרָה מִמֶּנּוּ הַמְּלָכוֹת וְנִתְּנָה לְדוֹד הַמֶּלֶךְ, וּמִיָּמֵי שֶׁל אָדָם הִתְקַיֵּים דוֹד הַמֶּלֶךְ, שְׁעַל אָדָם נִגְזְרוּ אָלַף שְׁנִים, וְהַעֲבְרוּ מִמֶּנּוּ שְׁבַעִים שְׁנִים, יָמֵי שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ, וְהוּא נָתַן אוֹתָם, וְהָאֲבוֹת

חִבֵּר אֶת דוֹד הַמֶּלֶךְ עִמָּהֶם וְנַעֲשׂוּ מִרְכָּבָה שְׁלָמָה, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים קיח) אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים וְגו', שְׁדוֹד הַמֶּלֶךְ הִתְחַבֵּר לְהִיּוֹת מִרְכָּבָה שְׁלָמָה עִמָּהֶם. אִם כֹּךְ, דְדוֹד צָרִיךְ לְהִתְקַשְׁרוֹ לְחַקְבֵּר בְּתוֹךְ הָאֲבוֹת, וַיְהִיָּה קִרְיַת אַרְבַּע עִמּוֹ, אִזּוּ מָה הַטַּעַם לָא נִקְבֵּר עִמָּהֶם? אֵלָּא, דוֹד הַמֶּלֶךְ מְקוּם מִתְקַן הִיָּה לוֹ

תו, אֲבָהֶן בְּאַתֵּר דְּדְכוּרָא שְׂרִיין, וְדוֹד בְּאַתֵּר
 דְּנוֹקְבָא, וְאֲבָהֶן נוֹקְבָן אֲתִקְבְּרוּ בְּחֲדֵייהוּ.
 וְדוֹד אֲתִקְבֵּר וְאֲתִתְכֵּר בְּאַתֵּר דְּדְכוּרָא, מְלָה בְּדָקָא
 חַיִּי לִיה.

וַיֵּאסוּף רַגְלֵיו אֶל הַמָּטָה, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ בְּאַתֵּר
 דְּחִיין יָתִיב. כַּד בָּעָא לְאַסְתִּלְקָא מֵעֲלָמָא,
 נָחִית רַגְלָיו לְגַבֵּי מָטָה, וְאֲתִכְנִישׁ וְאֲסְתִּלַּק מֵעֲלָמָא,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו. פֶּתַח וְאָמַר,
 נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחֻצְרוֹת ה', מְלָה (תהלים פד)
 דָּא הָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיא.

אֲבָל תָּא חַיִּי, אִית מְדוּרִין תַּתְּאִין, וְאִית מְדוּרִין
 עֲלָאִין. בְּעֲלָאִין לָאו (מְדוּרִין) שְׂרִיין תַּמּוֹן, וּמֵאן
 אֵינּוֹן, אֵינּוֹן כְּתִי גֻּאִי, וּכְתִי כְּרָאִי. אֵינּוֹן אֲקִרּוֹן

לשון הקודש

לְהַסְתִּילָק מִהָעוֹלָם, הוֹרִיד רַגְלָיו אֶל
 הַמָּטָה, וְהִתְכַּנֵּס וְהִסְתִּילָק מִן הָעוֹלָם. וְהוּ
 שָׁכְתוּב וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו. פֶּתַח
 וְאָמַר, (שם פב) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי
 לְחֻצְרוֹת ה'. דְּכֵר זֶה הָרִי בְּאֶרְוָהוּ
 הַחֲבֵרִים.

אֲבָל בֵּא רָאָה, יֵשׁ מְדוּרִים תַּתְּחֻנָּיִם
 וַיֵּשׁ מְדוּרִים עֲלִיוֹנִים. בְּעֲלִיוֹנִים לֹא
 וּמְדוּרִים שׁוּרִים שָׁם, וּמִי הֵם? אוֹתָם
 כְּתִים פְּנִימִיִּים וּכְתִים חִיצוֹנִיִּים הֵם

אִידָּא יְקוּמוּ עַד שְׂכִיבָא דְדוֹד הַמְּלָךְ? אֵלָּא
 זָכָה לְמִקּוּמוֹ כְּרָאוּי לוֹ, מְשׁוּם כְּדָ לֹא
 נִקְבֵּר עִם הָאֲבוֹת.

זֹאת וְעוֹד, הָאֲבוֹת שְׂרוּיִים בְּמִקּוּם שֶׁל
 זָכָר, וְדוֹד בְּמִקּוּם שֶׁל נִקְבָּה, וְהָאֲבוֹת
 נִקְבְּרוּ עִם הַנִּקְבּוֹת, וְדוֹד נִקְבֵּר
 וְהִתְחַבֵּר בְּמִקּוּם שֶׁל זָכָר, דְּכֵר כְּרָאוּי
 לוֹ.

וַיֵּאָסֶף רַגְלֵיו אֶל הַמָּטָה, מְשׁוּם שֶׁהָרִי
 הוּא יוֹשֵׁב בְּמִקּוּם שֶׁל חַיִּים. בְּשִׁרְצָה

תַּצְרוֹת ה', בְּגִין דְּאִינוּן קִימֵי בְּרַחֲמוֹ וְתִיאֻבְתָּא לְגַבֵּי
נוֹקְבָא. תָּא חַוִּי, בְּד נִשְׁמַתָּא סְלָקָא אַתְעַר כְּלָא לְגַבֵּי
נוֹקְבָא, דְּהָא אִיהִי אַתְאַחַדַּת בְּתִיאֻבְתָּא שְׁלִימַתָּא
וְאַתְקַשְׁרַת בֵּיהּ.

יַעֲקֹב לֹא מִית, בְּגִין כֶּךָ לֹא אַתְמָר בֵּיה מוֹתָא,
אַלֵּא וַיָּגַע וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּי. חָמִי מַה כְּתִיב,
וַיֵּאסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, דְּאַתְכַּנֵּישׁ שְׁמִשָּׂא לְגַבֵּי
סִיחָרָא, שְׁמִשָּׂא לֹא מִית, אַלֵּא אַתְכַּנֵּישׁ מַעֲלָמָא,
וְאַזִּיל לְגַבֵּי סִיחָרָא.

תָּא חַוִּי, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְכַּנֵּישׁ יַעֲקֹב, אַתְנַהִיר סִיחָרָא,
וְתִיאֻבְתָּא דְשְׁמִשָּׂא עֲלָאָה אַתְעַר לְגַבְהָ, בְּגִין
דְשְׁמִשָּׂא בְּד סְלִיק, אַתְעַר שְׁמִשָּׂא אַחֲרָא, וְאַתְדַּבֵּק
דָּא בְּדָא, וְאַתְנַהִיר סִיחָרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קָא אָמַרְתְּ, אָבֵל הָא אַתְמָר,

לשון הקודש

לֹא מִית, אַלֵּא מִתְכַּנֵּם מִן הָעוֹלָם וְהוֹלֵךְ
לְלִבְנָה.

בֹּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׁהַתְכַּנֵּם יַעֲקֹב,
הַאִירָה הַלְבָּנָה, וְתִשׁוּקַת הַשֶּׁמֶשׁ הָעֲלִיזָה
הַתְעוֹרְרָה אֵלָיו, מִשׁוּם שְׁכַאֲשֵׁר הַשֶּׁמֶשׁ
עוֹלָה, מִתְעוֹרֵר שְׁמִשׁ אַחֵר, וְנִדְבָקִים זֶה
בְּזֶה וְהַלְבָּנָה מְאִירָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָפָה אָמַרְתְּ, אָבֵל
חַרִי נִתְבָּאָר שְׁהָעֲלִיזָה, עוֹלָם הַזְכֵּר,

נִקְרָאִים תַּצְרוֹת ה', מִשׁוּם שֶׁהֵם עוֹמְדִים
שָׁם בְּאַהֲבָה וְתִשׁוּקָה אֶל הַנִּקְבָּה. בֹּא
רֵאָה, כְּשֶׁנִּשְׁמָה עוֹלָה, הַכֹּל מִתְעוֹרֵר
לְנִקְבָּה, שְׁחֵרִי הִיא אַחוּזָה בְּתִשׁוּקָה
שְׁלָמָה וְנִקְשָׁרַת בּוֹ.

יַעֲקֹב לֹא מִית, מִשׁוּם כֶּךָ לֹא נֵאמַר בּוֹ
מוֹת, אַלֵּא וַיָּגַע וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּי. רֵאָה
מַה כְּתוּב, וַיֵּאסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה,
שְׁהַתְכַּנֵּם הַשֶּׁמֶשׁ אֶל הַלְבָּנָה. הַשֶּׁמֶשׁ

דַּעֲלָאָה עֲלֵמָא דְּכוּרָא, אֶתְקַשֵּׁר בְּתַתָּא דְּאִיהוּ
עֲלֵמָא דְּנוֹקְבָא, וְתַתָּא אֶתְקַשֵּׁר בְּעֲלָאָה, וְכֹלָא דָא
כְּגֻוְנָא דָא.

וְהָא אֶתְמַר תִּרִין עֲלִמִין נִינְהוּ, בְּדַכְתִּיב, (דברי הימים א
טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וְאַף עַל גַּב דְּתִרִין
נוֹקְבֵי נִינְהוּ, חַד מִתְתַּקֵּן בְּדְכוּרָא, וְחַד בְּנוֹקְבָא. דָא
שִׁבְע (שִׁבְת), וְדָא בֵּת שִׁבְע. דָא אִם, וְדָא אִם, דָא
אֶקְרִי אִם חֲבָנִים, וְדָא אֶקְרִי אִם שְׁלֹמָה. בְּדַכְתִּיב,
(שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמָה וְגו'.
בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמָה, בַּמֶּלֶךְ דְּכָל שְׁלֵמָא דִּילִיָּה. דָא אִם
שְׁלֹמָה. בְּדַכְתִּיב, (מלכים א א) בֵּת שִׁבְע אִם שְׁלֹמָה.

וּבְתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמָה. חֲכָמַת שְׁלֹמָה,
דָא אִם שְׁלֹמָה. דְּכַתִּיב, (משלי לא) דְּבָרִי לְמוֹאֵל
מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ. דְּבָרִי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ,

לשון הקודש

חֲבָנִים, וְזוּ נִקְרְאָת אִם שְׁלֹמָה, בְּכַתּוּב
(שיר ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמָה וְגו'. בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמָה – בַּמֶּלֶךְ שֶׁכָּל
הַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ, זֶה אִם שְׁלֹמָה, בְּכַתּוּב
(מלכים-א יא) בֵּת שִׁבְע אִם שְׁלֹמָה.

וּבְתִיב (שם ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמָה.
חֲכָמַת שְׁלֹמָה – זֶה אִם שְׁלֹמָה, שְׁכַתּוּב
(משלי לא) דְּבָרִי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר

נִקְשָׁר בְּתַחְתּוֹן, שֶׁהוּא עוֹלָם הַנִּקְבָּה,
וְהַתַּחְתּוֹן נִקְשָׁר לְעֲלִיּוֹן, וְהַכֹּל זֶה כְּמוֹ
זֶה.

וְחֲרִי נֹאמַר שְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם, בְּכַתּוּב
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וְאַף עַל גַּב
שְׁשֹׁתֵי נִקְבוֹת הֵן – אֶחָד מִתְקַן בְּזָכָר
וְאֶחָד בְּנוֹקְבָה. זֶה שִׁבְע וּשְׁבַת, וְזֶה בֵּת
שִׁבְע. זֶה אִם וְזֶה אִם. זֶה נִקְרְאָת אִם

הַאִי קָרָא לָאוּ אֶתִּידַע מִהוּ סְתִימָא דִּילִיה. אֶלָּא,
 דְּבָרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ, דְּבָרִים דְּאַתְמָר בְּגִין אֵל
 (דף רמח ע"א) דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, וּמֵאן אִיהוּ. דָּא (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל
 יוֹם. וְאֵל שְׂדֵי. בְּמָה דְּאַתְמָר. לְמוּאֵל בְּמָה דְּאַתְּ
 אָמַר, (איוב מ) לְמוֹ פִּי. לְמוּאֵל מֶלֶךְ, דְּאִיהוּ בֵּת שְׁבַע.
 מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אֲמוֹ, בַּד אֶתְגְּלִי עֲלוּי בְּגִבְעוֹן,
 בְּחֶלְמָא דִּלִּילָא.

תָּא חַיִּי, יַעֲקֹב אֶתְכַנֵּישׁ לְגַבֵּי סִיחָרָא, וְעֵבִיד בָּהּ
 פִּירִין לְעֶלְמָא. וְלִית לָךְ דָּרָא בְּעֶלְמָא, דְּלֹא
 אִית בֵּיה אִיבָא דִּיעֲקֹב, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אֶתְעַר
 אֶתְעֲרוּתָא לְעִילָא, בְּגִין דְּכְתִיב, וַיֵּאסֹף רַגְלָיו אֶל
 הַמָּטָה, דְּאִיהוּ מִטָּתִּיה דִּיעֲקֹב וְדָאִי.
 זַבָּאָה חוֹלְקִיָּה דִּיעֲקֹב, דְּהָא אֲשֶׁתִּלִּים לְעִילָא וְתִתָּא,
 דְּכְתִיב, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה'.

לשון הקודש

בַּא רָאָה, יַעֲקֹב הִתְכַּנֵּס לְלִבְנָה וְעָשָׂה
 בָּהּ פְּרוֹת לְעוֹלָם, וְאִין לָךְ דּוֹר בְּעוֹלָם
 שְׂאִין בוּ פְּרִי שֶׁל יַעֲקֹב, מִשּׁוּם שְׁהָרִי
 הוּא עוֹרֵר הִתְעוֹרְרוֹת לְמַעְלָה, מִשּׁוּם
 שְׁכָתוֹב וַיֵּאסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, שְׁהִיא
 מִטָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְדָאִי.

אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁהָרִי הַשְּׁתֵּלָם
 לְמַעְלָה וְלַמָּטָה, שְׁכָתוֹב (ירמיה ל) וְאַתָּה
 אַל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה' וְגו' בִּי

יִסְרְתוּ אֲמוֹ. דְּבָרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ, פְּסוּק
 זֶה לֹא נוֹדַע מִהוּ הַסֵּתֵר שְׁלוֹ, אֶלָּא דְּבָרֵי
 לְמוּאֵל מֶלֶךְ – דְּבָרִים שְׁנֵאֲמָרוּ מִשּׁוּם
 אֵל שְׁהוּא מֶלֶךְ. וּמִיָּהוּ? זֶה (תהלים ז) וְאֵל
 זֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְאֵל שְׂדֵי, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר.
 לְמוּאֵל, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (איוב מ) לְמוֹ פִּי.
 לְמוּאֵל מֶלֶךְ, שְׁהִיא בֵּת שְׁבַע. מִשָּׂא
 אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אֲמוֹ, כְּשֶׁהִתְגַּלָּה עֲלוּי
 בְּגִבְעוֹן בְּחֶלְמוֹם הַלִּילָה.

וְגו' כִּי אֶתְּךָ אָנִי. כִּי אֶתִּי אֶתָּה לֹא אֶתְּמַר, אֲלֵא כִּי
אֶתְּךָ אָנִי, וְהֵא אֶתְּמַר.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח וְאָמַר, וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן הָאֶטֶד וְגו',
וּכְתִיב, וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֶבֶל
בְּגֶרֶן הָאֶטֶד וְגו'. הֵיכָּן קָרָא אֵת לְאַסְתִּכְלָא בְּהוּ, מָא
אִיכְפֵּת לָן דְּאִינוּן אָתוּ עַד גֶּרֶן הָאֶטֶד. וּמָא טַעֲמָא
אֶתְכַּנֵּת אֲבִלוּתָא דָּא לְמַצְרִים, דְּהֵא אֶבֶל יִשְׂרָאֵל
מִיבְעִי לִיה, מָא טַעֲמָא לְמַצְרִים.

אֲלֵא הָכִי אָמְרוּ, כָּל הַחוּא זְמָנָא דְּחֻזָּה יַעֲקֹב
בְּמַצְרִים, אֶתְכַּרְךְ אֶרְעָא בְּגִינִיָּה, וְנִילּוּם הָוָה
נָפִיק וְאַשְׁקִי אֶרְעָא, וְעוּד דְּפַסֵּק פּפְנָא בְּגִינִיָּה דִּיעֲקֹב.
וְעַל דָּא, מַצְרָאִי עֲבָדוּ אֲבִלוּתָא, וְאֶתְכַּנֵּי עַל־יְהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל
תְּהִלָּתוֹ, הֵא קָרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבֵל מַהוּ יִמְלֹל,

לשון הקודש

צָרִיד הָיָה לְכַתֵּב אֶבֶל יִשְׂרָאֵל, מָה
הַטַּעַם לְמַצְרִים?

אֲלֵא כִּךְ אָמְרוּ, כָּל אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהָיָה
יַעֲקֹב בְּמַצְרַיִם, הִתְכַּרְכָּה הָאָרֶץ בְּגִלְלוֹ,
וְנִילּוּם הָיָה יוֹצֵא וּמַשְׁקָה אֶת הָאָרֶץ.
וְעוּד, שֶׁפַּסֵּק הִרְעִב בְּגִלְלוֹ יַעֲקֹב, וְעַל כֵּךְ
הַמַּצְרִיִּים עָשׂוּ אֶבֶל, וְהִתְכַּנְּה עַל־יְהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת

אֶתְּךָ אָנִי. כִּי אֶתִּי אֶתָּה לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא
כִּי אֶתְּךָ אָנִי, וְהֵרִי נִתְבָּאֵר.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח וְאָמַר, וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן
הָאֶטֶד וְגו', וּכְתוּב וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ
הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֶבֶל בְּגֶרֶן הָאֶטֶד וְגו'.
בְּפִסּוּקִים הִלְלוּ יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן בָּהֶם, מָה
אִכְפֵּת לָנוּ שֶׁהֵם בָּאוּ עַד גֶּרֶן הָאֶטֶד?
וּמָה הַטַּעַם כִּנּוּ אֲבִלוּת זוֹ לְמַצְרַיִם, הֵרִי

יִדְבֹר מִיבְעֵי לִיָּהּ. וְאִי תִימָא דְאַרְחִיָּה דְקָרָא הָכִי
 הוּא, דְהָא קָרְאִי אֵינוֹן הָכִי. לֹא. דְבִלְהוּ לְאַחֲזֹא
 מְלָה קָא אַתִּין. אוֹף הָכָא, לְאַחֲזֹא מְלָה קָא אַתִּיא,
 מִי יִמְלִל (גְבוּרוֹת י'), בְּדִבְתִּיב, (דְּבָרִים כג) וְקִטְפַת מְלִילַת.
 גְבוּרוֹת ה', בְּגִין דְּסִגְיָאִין אֵינוֹן, דְהָא כָּל גְּזֵרָא דְדִינָא,
 מִתְמָן קָא אַתִּיא, וְעַל דָּא, מָאן אִיהוּ דִּיסְלַק וַיַּעֲבֵר
 גְּזֵרָה חָדָא, מֵאֵינוֹן גְּבוּרָאן דְעֵבִיד קִדְשָׁא בְרִיד הוּא.
 תוּ, מִי יִמְלִל, וַיִּדְבֹר, כֹּלָא חַד. יִדְבֹר, דְהָא כִּמְה
 וְכִמְה גְבוּרָאן אֵינוֹן, דְלִית לוֹן חֲשַׁבְנָא, כִּמְה
 מָאֲרִי דְדִינִין, כִּמְה מָאֲרִי תִרִיסִין, כִּמְה גְרִדִּינִי
 נְמוּסִין, וּמְלוּלָא לֹא יָכִיל לְמַלְלָא לוֹן.

וּבְכִמְה יִדְעוּן, בְּלָהוּ בְּהַגְדָּה, דְאִית בֵּיה רְזָא
 דְחֻכְמָתָא, דְהָא בְּמְלוּלָא וּבְאַמִּירָה לֹא יָכִיל
 לְמַלְלָא לוֹן. לְמַנְדַּע לוֹן, אֲבָל בְּהַגְדָּה יִדְעוּן, כִּמְה

לשון הקודש

וַיַּעֲבִיר גְּזֵרָה אַחַת מֵאוֹתָן גְּבוּרוֹת
 שְׁעוּשָׁה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
 עוֹד, מִי יִמְלִל וַיִּדְבֹר, הַכֹּל אַחֵר. יִדְבֹר,
 שְׁהָרִי כִּמְה וְכִמְה גְבוּרוֹת הֵן שְׂאִין לָהֶם
 חֲשַׁבּוֹן, כִּמְה בְּעָלֵי דִינִים, כִּמְה בְּעָלֵי
 מַגְנִים, כִּמְה שׁוֹמְרֵי הַחֻקִּים, וְהַדְּבֹר לֹא
 יָכִיל לְדַבֵּר לָהֶם.

וּבְכִמְה יִדְעוּת? כֹּלָם בְּהַגְדָּה, שְׂיֵשׁ בָּהּ
 סוֹד הַחֻכְמָה, שְׁהָרִי בְּדְבֹר וּבְאַמִּירָה

ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. פְּסוּקָה בְּאַרְוֵהוּ,
 אֲבָל מַה זֶה יִמְלִל? יִדְבֹר הִיָּה אֲרִיד
 לְכַתְּבוּ! וְאִם תֹּאמַר שְׂוֹן דְּרִיד הַפְּתוּב,
 שְׁהָרִי הַפְּסוּקִים הֵם כֵּן – לֹא, שְׁכֹלָם
 בָּאִים לְהִרְאוֹת דְּבָר, אֲף כָּאן קָא
 לְהִרְאוֹת דְּבָר. מִי יִמְלִל (גְבוּרוֹת ה'),
 כִּפְתוּב (דְּבָרִים כג) וְקִטְפַת מְלִילַת. גְבוּרוֹת
 ה', מְשׁוּם שְׁהֵם רַבִּים, שְׁהָרִי כָּל גְּזֵרָה
 הַדִּין בָּאָה מִשָּׁם, וְלָכֵן מִי הוּא שְׂיֵסְלַק

דְּכַתִּיב, (תהלים קמה) דֹּר לְדֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ
וַיִּגְדּוּ, בְּרֹזָא דָא יִדְעִין, אֲבָל גְּבוּרָתְךָ דְּהִיא גְּבוּרָה
תַּתָּא, יִדְּבֵרוּ, דְּכַתִּיב וּגְבוּרָתְךָ יִדְּבֵרוּ.

יִשְׁמִיעַ כָּל תַּהֲלָתוֹ, דְּסִגְיֵאִין אֵינֹון (נ"א דְּרִגִּין) דִּינִין,
דְּאִשְׁתְּמוּדְעֵן וּמִתְחַבְּרֵן בְּתַהֲלָה, וּכְמָה
חִילִין, וּכְמָה מַשְׁיִרִין דְּמִתְחַבְּרֵן בָּהּ, בְּדְכַתִּיב, (איוב כה)
הֵישׁ מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו, וְעַל דָּא, מָאן יָכִיל לְאִשְׁתַּמֵּעַ
כָּל תַּהֲלָתוֹ.

תָּא חַי, מַצְרָאִי בָּלְהוּ חֲכִימִין הֹוֹ, וּמִסְטָרָא דְּגְבוּרָה
קָא נָפְקִי, כְּמָה חִילִין וּכְמָה מַשְׁיִרִין, וּכְמָה
דְּרִגִּין עַל דְּרִגִּין, עַד דְּמָטוּ לְגַבִּי דְּרִגִּין תַּתָּאִין,
וּמַצְרָאִי הֹוֹ חֲרָשִׁין וְחֲכִימִין בָּהּ, וַיִּדְעִין סְתִימִין
דְּעֵלְמָא, וְאִסְתַּכְּלוּ הָא, דְּבִזְמָנָא דִּיעֲקֹב קָיִים בְּעֵלְמָא,

לשון הקודש

שְׁמַתְחַבְּרִים בָּהּ, בְּכַתוּב (איוב כה) הֵישׁ
מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו, וְעַל זֶה מִי יָכֹול
לְהַשְׁמִיעַ כָּל תַּהֲלָתוֹ?

בֵּא רְאָה, הַמַּצְרִים כָּלֵם הֵיוּ חֲכָמִים,
וּמַצֵּד הַגְּבוּרָה יֵצֵאוּ, כְּמָה חִילוֹת וּכְמָה
מַחֲנוֹת וּכְמָה דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, עַד
שְׁמָגִיעִים לְדְרָגוֹת הַתַּתְּחוּנוֹת,
וְהַמַּצְרִים הֵיוּ מְכַשְׁפִּים וְחֲכָמִים בָּהֶם,
וַיִּדְעִים נִסְתָּרוֹת הָעוֹלָם, וְהַסְתַּכְּלוּ,

לֹא יָכֹול לְדַבֵּר לָהֶם וּלְדַעַת אוֹתָם, אֲבָל
בְּהַגָּדָה הֵן יִדְעוּת, בְּכַתוּב (תהלים קמה)
דֹּר לְדֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ
וַיִּגְדּוּ. בְּסוּד זֶה יוֹדְעִים, אֲבָל גְּבוּרָתְךָ,
שְׁהִיא גְּבוּרָה תַּתְּחוּנָה, יִדְּבֵרוּ, שְׁכַתוּב
וּגְבוּרָתְךָ יִדְּבֵרוּ.

יִשְׁמִיעַ כָּל תַּהֲלָתוֹ, שְׂרָבִים הֵם
(הַדְּרָגוֹת) הַדִּינִים שְׁנוּדְעִים וּמַחְבְּרִים
בְּתַהֲלָה, וּכְמָה חִילוֹת וּכְמָה מַחֲנוֹת

לֹא אֵית עֲמָא דְשִׁלְטָא עַל בְּנוֹי, וַיֵּדְעוּ דְהָא יִשְׁתַּעֲבְדוּ
בְּהוּ בִישְׁרָאֵל זְמַנִּין סְגִיָּאִין.

בִּיּוֹן דְּמִית יַעֲקֹב חָדוּ, אֶסְתַּכְּלוּ מַה יִּהְיֶה בְּסוּפָא,
עַד דְּמָטוּ לְגוֹרָן הָאָטָד, דְּאִיהוּ גִזְרָא דְּדִינָא
שְׁלִיטָא, אָט"ד בְּגִימְטְרִיא יֵד, בְּמַה דְּאֵת אָמַר, (שמות)
(יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', בִּיּוֹן דְּמָטוּ
לְאַתֵּר דָּא, חָמוּ גְבוּרָאן דְּנַפְקִי מִחַאי אָטָד. אֲמַאי
אֶקְרִי אָטָד. אֵלָא, מַה אָטָד נַפְקִי כּוּבִין לְחַאי סְטָרָא
וּלְחַאי סְטָרָא, חָכִי נָמִי י"ד, נַפְקִי מִינָה אֶצְבָּעָאן,
לְחַאי סְטָרָא וּלְחַאי סְטָרָא, וְכָל אֶצְבָּעָא וְאֶצְבָּעָא
סְלִיק בְּכַמָּה גְבוּרָאן, בְּכַמָּה דִּינִין, וּבְכַמָּה נְמוּסִין,
בְּדִין וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גָּדוֹל וְכַבֵּד מְאֹד עַל כֵּן
קָרָא שְׁמָה אֲבֵל מַצְרִים, וְדַאי אֲבֵל כָּבֵד זֶה לְמַצְרִים,
וְלֹא לְאַחֲרָא.

לשון הקודש

שְׁחֵרִי שְׁבֻזְמִין שְׁיַעֲקֹב קִים פְּעוּלָם, אִין
עִם שְׁיַשְׁלֵט עַל בְּנוֹי, וַיֵּדְעוּ שְׁחֵרִי
יִשְׁתַּעֲבְדוּ בִישְׁרָאֵל זְמַנִּים רַבִּים.
בִּיּוֹן שְׁיַעֲקֹב מַת, שְׁמַחוּ. הֶסְתַּכְּלוּ מַה
יִהְיֶה בְּסוּפָא, עַד שְׁהִגִּיעוּ לְגוֹרָן הָאָטָד,
שְׁהוּא גִזְרַת הַדִּין הַשּׁוֹלֵט. אָט"ד
בְּגִימְטְרִיא יֵד, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (שמות יד) וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו'. בִּיּוֹן
שְׁהִגִּיעוּ לְמָקוֹם זֶה, רָאוּ הַגְּבוּרֹת
לְמַצְרִים, וְלֹא לְאַחֲרָא.

שְׁחֵרִי שְׁבֻזְמִין שְׁיַעֲקֹב קִים פְּעוּלָם, אִין
עִם שְׁיַשְׁלֵט עַל בְּנוֹי, וַיֵּדְעוּ שְׁחֵרִי
יִשְׁתַּעֲבְדוּ בִישְׁרָאֵל זְמַנִּים רַבִּים.
בִּיּוֹן שְׁיַעֲקֹב מַת, שְׁמַחוּ. הֶסְתַּכְּלוּ מַה
יִהְיֶה בְּסוּפָא, עַד שְׁהִגִּיעוּ לְגוֹרָן הָאָטָד,
שְׁהוּא גִזְרַת הַדִּין הַשּׁוֹלֵט. אָט"ד
בְּגִימְטְרִיא יֵד, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (שמות יד) וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו'. בִּיּוֹן
שְׁהִגִּיעוּ לְמָקוֹם זֶה, רָאוּ הַגְּבוּרֹת

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּרִישׁ פִּרְשָׁתָּא. יְתִבּוּ לָגוּ מְעַרְתָּא. אָמַר
חֲמִינָא דִּיּוֹמָא דִּין יִנְפּוּל בֵּיתָא בְּמַתָּא, וַיַּעֲדְרוּן
תְּרִי (ב) רומאי מקטרגין. אי אָנָּא בְּמַתָּא לֹא יִנְפּוּל
בֵּיתָא. אֶהְדְּרוּ לָגוּ מְעַרְתָּא יְתִבּוּ.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צִהְלִי קוֹלְךָ בַּת
גִּלִּים וְגו'. (דף רמט ע"ב) צִהְלִי קוֹלְךָ, הֵאִי קָרָא
לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְמָר, בְּגִין דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיה
לְקוֹדֶשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, בְּקָלָא מְשַׁבַּחָא, וְעַל דָּא צִהְלִי
קוֹלְךָ. מִחֲבָא אֲוֹלִיפְנָא, כָּל מָאן דְּבָעִי לְשַׁבַּחָא
לְקוֹדֶשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּקָלָא, בָּעִיָּא לִיה קָלָא נְעִימוּתָא,
דִּיעָרְב לְאַחֲרֵנִין דְּשְׁמַעִין לִיה, וְאִי לָאו, לֹא יָקוּם
לְאַרְמָא קָלָא.

תָּא חַזִּי, לִיּוֹאֵי דְאַתֵּיִין מִסְטָרָא דָּא, דְּכְתִיב, (במדבר ח)
וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצָּבָא הָעֲבוּדָה וְגו'.

לשון הקודש

מְשַׁבַּחַת אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקוֹל
מְשַׁבַּח, וְעַל כֵּךְ צִהְלִי קוֹלְךָ. מִכָּאן
לְמַדְנֹה, כָּל מִי שְׂרוּצָה לְשַׁבַּח אֶת
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקוֹל, צְרִידָּהּ לֹא קוֹל
נְעִים שֶׁיַּעֲרֹב לְאַחֲרֵים שְׂשׁוּמָעִים אוֹתוֹ,
וְאִם לֹא – לֹא יָקוּם לְהָרִים קוֹל.

בֹּא רֵאחַ, לְוִיִּם שְׂבָאוּ מִצֵּד זֶה, שְׂכֵתוֹב
(במדבר ח) וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצָּבָא

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּרְשׁ אֶת הַפֶּרֶשָׁה. יֵצְאוּ
מִתּוֹךְ הַמַּעֲרָה. אָמַר, רֵאִיתִי שְׂוִים זֶה
יִפֹּל בֵּית בְּעִיר, וַיַּעֲדְרוּ שְׁנֵי וּבְנֵי
רומאים מקטרגים. אִם אֲנִי בְּעִיר, לֹא
יִפֹּל הַבֵּית. חֲזְרוּ לְתוֹךְ הַמַּעֲרָה וַיֵּשְׁבוּ.
פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צִהְלִי
קוֹלְךָ בַּת גִּלִּים וְגו'. צִהְלִי קוֹלְךָ, פֶּסוּק
זֶה נֶאֱמַר לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שֶׁהִיא

מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּקָלִיָּה (דְּרַגְיָה, וְאִי) נָמוּךְ, וְלֹא יַעֲרֹב
 לְאוֹדְנִין, כְּשֶׁאֵר חֲבָרִין, בְּדִין מְעַבְרִין לִיה מֵהָאֵי צָבָא
 הָעֲבוּדָה (מִחִילִין) דְּלַעֲיָלָא, דְּקִיּוּמִין לְנִגְנָא לְגַבִּי הָאֵי
 עֲבוּדָה, וְלִיקְרָא שְׂמָא קְדִישָׁא בְּדָקָא חַוִּי.

חִילִין לַעֲיָלָא, חִילִין וּמִשְׁרִין לְגַבִּי תַתָּאי, לְשִׁבְחָא
 שְׂמָא קְדִישָׁא, וְלִזְמָרָא לִזֶּן. וּבְגִינִי כֹךְ יִשׁוּב
 מִצָּבָא הָעֲבוּדָה. וּבְגִין דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל קָא מְשַׁבְּחָא
 לִיה לְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמֵר קָרָא, צִהְלִי קוּלְךָ בֵּית
 גָּלִים, בֵּית אַבְהֵן.

תו, בֵּית גָּלִים, עֲלֵמָא דְאַתִּי אֶקְרִי גָלִים, בְּגִין דְּכָלָא
 קִיּוּמָא בִּיה, וְאַתְּבָלִיל בִּיה תְּלִי תְלִים, וְנִפְקָא
 מִנִּיה לְכָלָא. תו בֵּית גָּלִים, בְּדִכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) גָּל
 נָעוּל, וְכָל אֵינוֹן גָּלִים וּמִבּוֹעִין, בְּלָחוּ נִפְקִי מֵעֲלֵמָא
 דְאַתִּי, וּכְנִסַת יִשְׂרָאֵל אֵיהִי בֵּית גָּלִים.

לשון הקודש

מִצָּבָא הָעֲבוּדָה. ומשום שְׁכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מְשַׁבְּחַת אֵת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמֵר
 הַכְּתוּב צִהְלִי קוּלְךָ בֵּית גָּלִים, בֵּית
 הָאֲבוֹת.

עוֹד בֵּית גָּלִים – הָעוֹלָם הַבָּא נִקְרָא
 גָּלִים, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל עוֹמֵד בּוֹ, וְנִכְלָל בּוֹ
 תְּלִי תְלִים, וְיוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְכָל. עוֹד בֵּית
 גָּלִים – כְּפָתוּב (שִׁיר ד) גָּל נָעוּל, וְכָל
 אוֹתָם גָּלִים וּמִעֲנִינֹת, כֻּלָּם יוֹצֵאִים

הָעֲבוּדָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁקוּלוּ
 וְדִרְגָּתוֹ, וְאִם נָמוּךְ, וְלֹא יַעֲרֹב לְאוֹנִים
 כְּשֶׁאֵר חֲבָרִין, אִזּוּ מְעַבְרִים מִצָּבָא
 הָעֲבוּדָה הַזֶּה וּמִחִילִין שֶׁל מַעְלָה,
 שְׁעוֹמְדִים לְנִגֵּן לְעֲבוּדָה הַזֶּה וּלְכַבֵּד אֵת
 הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ כְּרָאוּי.

הַחִילוֹת שֶׁלְמַעְלָה, חִילוֹת וּמַחֲנוֹת
 כְּנִגֵּד הַתַּחְתּוֹנִים, לְשַׁבַּח אֵת הַשֵּׁם
 הַקְדוּשׁ וְלִזְמֹר לָהֶם, וּמִשּׁוּם כֹּךְ יִשׁוּב

תָּא חַיִּי, הָאִי קָרָא קִשְׁיָא, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב צִהְלִי
קוֹלְךָ, דִּהוּא בְּגִין לְזַמְרָא וְלֶאֱרָמָא קָלָא, וְלִבְתָּר
בְּתִיב הַקְּשִׁיבִי. אִי הָכִי אֲמַאי צִהְלִי קוֹלְךָ, בִּינִין
דְּכְתִיב הַקְּשִׁיבִי. אֵלָּא, צִהְלִי, בְּגִין לְשַׁבְּחָא וְלְזַמְרָא.

תָּא חַיִּי, אִי יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן לְשַׁבְּחָא וְלְזַמְרָא
לְקַדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, בְּדִין בְּתִיב הַקְּשִׁיבִי, מָאִי
מַעֲמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן מְשַׁבְּחָן וּמְזַמְרָן בְּגִינָה
לְקַדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב צִהְלִי קוֹלְךָ,
וּכְתִיב הַקְּשִׁיבִי.

לִיִּשָּׁה, בְּגִין דְּאַתְיָא מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, בְּמָה דְאַתְּ
אָמַר, (משלי ל) לִישׁ גְּבוּר בִּבְהֶמָה. וְהָאִי
לִיִּשָּׁה, גְּבוּרָה, לְתַבְרָא חֵילִין וְתוֹקְפִין. עֲנִיָּה עֲנָתוֹת,
בְּגִין דְּאִיהִי אֶסְפָּקְלָרִיא דְלֹא נִתְרָא (עלם), עֲנִיָּה וְדָאִי,

לשון הקודש

ולומר לקדוש-ברוך-הוא, אז כתוב
הקשיבי, מה הטעם? בשביל שישיראל
משבחחים ומזמרים בשבילה לקדוש
ברוך הוא, ועל זה כתוב צהלי קולך,
וכתוב הקשיבי.

לִיִּשָּׁה - משום שפאה מצד הגבורה,
כמו שנאמר (משלי ל) לִישׁ גְּבוּר בִּבְהֶמָה.
ולִיִּשָּׁה זו גבורה, לשבר כחות וחוקים.
ענינה ענתות - משום שהיא אספקלריה

מהעולם הבא, וכנסת ישראל היא בת
גלים.

בא ראה, פסוק זה קשה. בתחלה
כתוב צהלי קולך, שהוא כדי לומר
ולתהרים קול, ואחר כך כתוב הקשיבי.
אם כך, אז למה צהלי קולך, בין
שכתוב הקשיבי? אלא צהלי כדי
לשבח ולומר.

בא ראה, אם ישראל מתחילים לשבח

לִית לָהּ נְהוֹרָא לְסִיחָרָא מְגַרְמָה, אֶלָּא מַה דִּיהִיב
לָהּ שְׂמֻשָּׁא.

עֲנָתוֹת אִיהוּ חֲקַל, כְּפַר חַד, וְשָׂרִיין בֵּיהּ כְּהֵנִי
מִסְכְּנֵי דְאַחֲדָרָן עַל פִּתְחִין (דְּלֹאִי), וְלִית
מָאן דִּישְׁנָה בְּהוּ, בְּגִין דְּכָל אֵינוֹן בְּנֵי חַחוּא כְּפָרָא
(ס"א קְלִישִׁין), קְלִיסִין חֻוּ בְּעֵינֵיהוּ דְעָמָא, וּבֵיתֵיהוּ
רִיקָנִין יִתִּיר מִכָּל עָמָא, בַּר מַה דִּיהִבִּין לֹון,
בְּמִסְכְּנֵי (ס"א קְלִישִׁין) קְלִיסִין דְעָמָא. בְּגִין כֵּךְ, סִיחָרָא
לִית לָהּ נְהוֹרָא מְגַרְמָה, אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְאַתְחַבֵּר
עָמָה שְׂמֻשָּׁא אֲתִנְהִיר.

תָּא חֲזִי, דְכִתִּיב, (מלכים א ב) וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר
הַמֶּלֶךְ עֲנָתָה לֵךְ עַל שַׁדִּיךְ כִּי אִישׁ מָוֶת אֶתָּה.
וְכִי עַל דְּזֻמִּין לִיהּ אֲדוּנִיָּהוּ, אִישׁ מָוֶת אֶקְרִי. אֶלָּא,
בְּגִין דְּחֻוָּה מֵאַתֵּר מִסְכְּנָא, דְּאִידְבֵּק בֵּיהּ סִיחָרָא,
דְּאִיהִי עֲנִיָּה עֲנָתוֹת.

לשון הקודש

הָעַם, פִּרְט לְמַה שְׁנוֹתָנִים לָהֶם, כְּמוֹ
עֲנִיִּים וּקְלִיִּם בְּזוּנֵי עַם. מִשּׁוּם כֵּךְ לְלַבְנָה
אֵין אֹר מִשָּׁל עֲצָמָה, אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא

שְׂמֻתֵּיהּ עָמָה שְׂמֻשָּׁא הִיא מְאִירָה.
בֵּא רְאָה, שְׂכִתוּב (מלכים-א ב) וּלְאַבְיָתָר
הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ עֲנָתָה לֵךְ עַל שַׁדִּיךְ
כִּי אִישׁ מָוֶת אֶתָּה. וְכִי עַל שְׁהֻמִּין אֶת
אֲדוּנִיָּהוּ נִקְרָא אִישׁ מָוֶת? אֶלָּא מִשּׁוּם

שְׁלֹא מְאִירָה וְעֲלִיהָ, עֲנִיָּה וְדֹאִי, אֵין לָהּ
לְלַבְנָה אֹר מִשָּׁל עֲצָמָה, אֶלָּא רַק מַה
שְׁנוֹתָן לָהּ הַשְּׂמֻשָּׁא.

עֲנָתוֹת הוּא שָׂדָה, כְּפַר אֶחָד, וְשׁוּרִים
בּוֹ כְּהֵנִים עֲנִיִּים שְׂמֻתֵּיהּ עַל הַפִּתְחִים
וְשָׁל הַלּוּיִם, וְאֵין מִי שִׁישְׁנִיָּה בְּהֶם, מִשּׁוּם
שְׁכָל אוֹתָם בְּנֵי אוֹתוֹ כְּפַר וּקְלִיִּם, בְּזוּיִים
הָיוּ בְּעֵינֵי הָעַם, וּבֵיתָם יוֹתֵר רִיק מִכָּל

וְאִי תִימָא, (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה
אָבִי, בְּגִינִי כִּךְ זָכָא דְלֹא קָטִיל לִיָּה. אֵלֹא
אֲבִיתָר, בְּגִין דְּהוּה מֵאַתָּר מִסְכְּנָא, זָכָה בֵּיה דְדוּד,
עַד לֹא סָלִיק לְמַלְכוּ, בַּד הוּה מְכַמָּאן לִיָּה שְׂאוּל,
וְחַי אֲרַחוּי כְּמִסְכְּנָא, (לְבָתָר) אֲבִיתָר בְּגִינוּנָא דָא,
וְלִזְמָנָא דְשִׁלְט שְׁלֹמֹה, סִיחָרָא קִיּוּמָא בְּאַשְׁלֻמוּתָא,
וְהוּה בְּחִדּוּתָא דְעֵתִירו, דְכָלֹא הוּה לִיָּה, לֹא זָכָה
בֵּיה אֲבִיתָר.

וְדֹאִי שְׂדָה עֲנָתוֹת, רָזָא דְמֶלֶךְ הוּה, וְיִרְמְיָה דְקִנִּי
לִיָּה, כִּלָּא הוּה, בְּגִין לְאַחְסָנָא רָזָא עֲלָאָה. תָּא
חַי, כִּד שְׁלֹטָא סִיחָרָא, שְׂדָה תְּפוּחִים אֲקָרִי, כִּד אִיהו
בְּמִסְכְּנֵנו, שְׂדָה עֲנָתוֹת. בְּגִינִי כִּךְ, תּוֹשְׁבַחְתָּא דְלִתְתָּא,
עָבִיד לִיָּה עֵתִירו, וּשְׁלִימוּתָא.

לשון הקודש

הִלְבְּנָה בְּשִׁלְמוֹת, וְהִיָּתָה בְּחִדּוּה שֶׁל
עֶשֶׂר, שֶׁהַכֹּל הָיָה לוֹ, לֹא זָכָה בְּאַבְיָתָר.
וְדֹאִי שְׂדָה עֲנָתוֹת סוּד הַדְּבָר הָיָה,
וְיִרְמְיָה שָׁקְנָה אוֹתוֹ, הַכֹּל הָיָה בְּשִׁבִּיל
לְרֶשֶׁת סוּד עֲלִיּוֹן. בֹּא רֵאֶה, כְּשִׁשׁוּלְטָת
הִלְבְּנָה, הִיא נִקְרָאת שְׂדָה תְּפוּחִים.
כְּשֶׁהִיא בְּעִנִּי, שְׂדָה עֲנָתוֹת. מִשׁוּם כִּךְ
תְּשַׁבַּחַת שְׁלֹמֹה עוֹשָׂה לָהּ עֶשֶׂר
וּשְׁלֻמוֹת.

שְׁהִיָּה מִמָּקוֹם עִנִּי, שְׁנִדְבָקָה בּוֹ הִלְבְּנָה,
שְׁהִיא עֲנִיָּה עֲנָתוֹת.

וְאִם תֹּאמַר, (שם) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל
אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי, מִשׁוּם כִּךְ צָדִיק
שֶׁלֹּא הִרְג אוֹתוֹ? אֵלֹא אֲבִיתָר, מִשׁוּם
שְׁהִיָּה מִמָּקוֹם עִנִּי, זָכָה בּוֹ דְדוּד עַד שֶׁלֹּא
עָלָה לְמַלְכוּת, כְּשֶׁהִיָּה אוֹרֵב לוֹ לְשְׂאוּל,
וְהִיָּה דִרְבּוֹ בְּעִנִּי, וְאַחַר כֵּן כָּמוֹ זֶה
אֲבִיתָר. וְלִזְמַן שֶׁשִּׁלְט שְׁלֹמֹה, עֲמָדָה

בְּמָה יִדְּוֹד, כָּל יוֹמוֹי אֲשֶׁתִּדֹּל לְמַעַבְד שְׁלִימוֹ לָהּ,
וּלְנִגְנָא זַמְרִי, לְזַמְרָא וּלְשַׁבְחָא לְתַתָּא. וְכֵן
יְדוֹד אֲסַתְלִיק מַעְלָמָא, שָׂבִיק לָהּ בְּשְׁלִימוֹ, וְשְׁלֹמָה
נָטַל לָהּ בְּעוֹתָרָא, בְּשְׁלִימוֹתָא, דִּהָא סִיחָרָא נָפְקָא
מִמֶּסְכְּנֵנוּ, וְעָאֵלֶת לְעוֹתָרָא, דְּבַחֲךָ עוֹתָרָא, שָׁלַט עַל
כָּל מַלְכֵי אֶרֶעָא.

וְעַל דָּא (מלכים א' ו') אֵין כֶּסֶף לֹא נִחְשֵׁב בִּימֵי שְׁלֹמָה.
אֵלָא כָּלָא דְּהֵב, דְּאִתְרַבִּי דְּהֵב, וּבַחֲהוּא זִמְנָא
כְּתִיב, (איוב כח) וְעִפְרוֹת זָהָב לוֹ, דִּהָא עֶפֶר דְּלֵעִילָא,
הָוָה מְסַתְּפַל בֵּיהּ שְׁמִשָּׂא, וּבְאַסְתְּפִלוּתָא דְּשְׁמִשָּׂא
וְתוֹקְפִיהּ, עֶפְרָא עֶבֶד וְאַסְגִּי דְּהֵב.

תָּא חַיִּי, מִטּוֹרֵי דְּנִהִירוֹ, דְּתוֹקְפָא דְּשְׁמִשָּׂא תַּמָּן,
עֶפְרָא (דף רנ ע"א) דְּאֶרֶעָא בִּינֵי טוֹרֵי, כְּלָהּ עֶבְדֵי
דְּהֵב, וְאַלְמִילָא חִיוּוֹן בִּישׁוּן דְּרַבִּיאוֹ תַּמָּן, בְּגִי נָשָׂא

לשון הקודש

וְעַל זֶה, (שם ו') אֵין כֶּסֶף [לא] נִחְשֵׁב בִּימֵי
שְׁלֹמָה. אֵלָא הַכֵּל זָהָב, שֶׁהִתְרַבָּה הַזָּהָב,
וּבְאוֹתוֹ הַזֶּמֶן כְּתוּב (איוב כח) וְעִפְרַת זָהָב
לוֹ, שֶׁהָרִי עֶפֶר שְׁלַמְעֵלָה הָיָה מְסַתְּפֵל בּוֹ
הַשֶּׁמֶשׁ, וּבַחֲסִתְּפִלוּת שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ וְתַקְפוֹ,
הָעֶפֶר נַעֲשֶׂה וּמִתְרַבָּה הַזָּהָב.

בֹּא רֵאשֶׁה, מִן הַהָרִים שֶׁבֶן הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר
שָׁם, עֶפֶר הָאָרֶץ שֶׁבֵּין הַהָרִים כֻּלָּם

כְּמוֹ שְׂדוֹד, כָּל יָמָיו הִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת
לָהּ שְׁלֵמוֹת וּלְנִגֵּן מִיָּנִי זֶמֶר לְזַמֵּר
וּלְשַׁבַּח לְמַטָּה, וּבְשְׂדוֹד הִסְתַּלַּק
מִהָעוֹלָם, הַשָּׂאִיר אוֹתָהּ בְּשְׁלֵמוֹת,
וּשְׁלֹמָה לָקַח אוֹתָהּ בַּעֲשֵׂר, בְּשְׁלֵמוֹת,
שֶׁהָרִי הַלְבָנָה יֵצֵאָה מִהָעִנִּי וְנִכְנָסָה
לַעֲשֵׂר, שֶׁבַעֲשֵׂר הָיָה שְׁלֵט עַל כָּל מַלְכֵי
הָאָרֶץ.

לֹא הָיוּ מִסְכֵּנִי, בְּגִין דְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא אִסְגִּי דְהָב.
 בְּגִין כֶּךָ, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֹמָה, אִין כֶּסֶף נְחֹשֶׁב לְמֵאוֹמָה,
 דְּהָא תְּקִיפָא דְשִׁמְשָׁא אִסְתַּבֵּל בְּעַפְרָא, וְאִסְגִּי
 לִיה דְּהָב. וְעוֹד דְּהָהוּא עַפְרָא, סְטָרָא דְדִינָא אִיהוּ.
 כִּד אִסְתַּבֵּל בֵּיה שִׁמְשָׁא, נָטַל תְּקִיפָא וְאִתְרַבִּי דְהָבָא.
 בִּיּוֹן דְּאִסְתַּבֵּל שְׁלֹמָה בָּהּ, שִׁבַּח וְאִכְרִיז וְאָמַר, (קהלת א)
 הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר וְגו'.

וְעַל דָּא שְׁלֹמָה לֹא אֶצְטְרִיךְ לְנִגְנָא כְּדוּד,
 אֵלָּא שִׁירְתָּא דְאִיהוּ רַחֲיִמִּי דְעוֹתָרָא, דְּהוּא
 נְהִירוֹ וְרַחֲמֵי דְכָל תְּשַׁבְּחָן דְּעֵלְמָא בֵּיה הָיוּ,
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דְמִטְרוֹנִיתָא כִּד יִתְבָּא בְּכַרְסֵיִיא
 לְקַבְלִיה דְּמִלְכָּא קְאָמַר.

בְּתִיב, (מלכים א י') וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוֹשָׁלַם
 בְּאֲבָנִים, בְּגִין דְּכֹלָא הָוָה דְּהָב, וְעַפְרָא

לשון הקודש

שְׁהִסְתַּבֵּל שְׁלֹמָה בָּהּ, שִׁבַּח וְהִכְרִיז
 וְאָמַר, (קהלת א) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר וְגו'.
 וְעַל זֶה שְׁלֹמָה לֹא הִצְטְרִיךְ לְנִגְנָן כְּמוֹ דְדוּד,
 אֵלָּא שִׁירָה שְׁהִיא אֲהֶבָה שֶׁל עֶשֶׂר,
 שְׁהִיא אֹר וְאֲהֶבָה שֶׁכֹּל הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל
 הָעוֹלָם הָיוּ בָּהּ, הַשִּׁבַּח שֶׁל הַגְּבִירָה
 כְּשִׁיוֹשְׁבַת בְּכֶסֶף כְּנָגֵד הַמֶּלֶךְ הוּא אָמַר.
בְּתִיב (מלכים א י') וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף

עוֹשִׂים זָהָב, וְאֵלְמָלָא חַיּוֹת רְעוֹת שְׁרָבוֹת
 שָׁם, לֹא הָיוּ אֲנָשִׁים עֲנִיִּים, מִשּׁוֹם שֶׁתִּקְרָה
 הַשֶּׁמֶשׁ מִרְבָּה אֶת הַזָּהָב.
מִשּׁוֹם כֶּךָ בִּימֵי שְׁלֹמָה אִין כֶּסֶף נְחֹשֶׁב
 לְמֵאוֹמָה, שְׁחָרִי תִקְרָה הַשֶּׁמֶשׁ מִסְתַּבֵּל
 בְּעַפְרָא וּמִרְבָּה אֶת הַזָּהָב. וְעוֹד, שְׁאוֹתוֹ
 עֶפֶר הוּא צִד הַדִּין. כְּשִׁמְסְתַּבֵּל בּוֹ
 הַשֶּׁמֶשׁ, נוֹטֵל תִּקְרָה וּמִתְרַבֶּה זָהָב. בִּיּוֹן

אֶתְקַשֶּׁר בְּשִׁמְאֵלָא, בְּסִטְרָא דְרַחֲמֵינוּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר,
(שיר השירים ב) שְׂמְאֵלוּ תַּחַת לְרַאשֵׁי, וְשִׁמְשָׁא אֶתְדַבֵּק
בְּחֶדֶה, וְלֹא אֶתְעֵדִי מִינָהּ.

שְׁלֹמֹה טָעָה בְּהֵאֵי, דְּהָא חָמָא דְאֶתְקָרִיב סִיְהָרָא
בְּשִׁמְשָׁא, וְיִמִּינָא מְחַבֵּקָא, וְשִׁמְאֵלָא תַּחֲתֵי
רִישָׁא, פִּינּוֹן דְאֶתְקָרִיבוּ דָא בְּדָא, אָמַר, הָא אֶתְקָרִיבוּ
בְּחֶדָא, יִמִּינָא מַה חָבָא. דְּהָא יִמִּינָא לָאוּ אִיהוּ אֵלָא
בְּגִין לְקָרְבָא, פִּינּוֹן דְאֶתְקָרִיבוּ דָא בְּדָא לְמֵאֵי
אֶצְטְרִיד, מִיד אֵין כֶּסֶף לֹא נַחֲשֵׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה.

אָמַר לִיה קֹדֶשׁא בְּרִיד הוּא, אַנְתָּ דְחִית יִמִּינָא,
חֲזִיד, אַנְתָּ תֶּצְטְרִיד לְחֶסֶד בְּנֵי נָשָׂא, וְלֹא
תִשְׁבֹּחַ. מִיד סָטָא שְׂמְשָׁא מְלָקְבֵל סִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא
שְׂרִיא לְאֶתְחַשְׁבָּא, וְהָזָה שְׁלֹמֹה מְהִדֵּר עַל פִּתְחִין,
וְאָמַר, (קהלת א) אֲנִי קִהְלֵת, וְלֹא הָזָה מָאן דִּיעֲבִיד עֲמִיהּ

לשון הקודש

עוֹשָׂה, שְׁחֵרֵי יָמִין אֵינָה אֵלָא כְּדֵי לְקָרֵב?
פִּינּוֹן שְׁקָרְבוּ זֶה בָּזָה, לְמָה צְרִיד? מִיד אֵין
כֶּסֶף [לֹא] נַחֲשֵׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה.

אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתָּה דְחִית
אֶת הַיָּמִין – חֲזִיד, אַתָּה תֶּצְטְרִיד לְחֶסֶד
בְּנֵי אָדָם וְלֹא תִמְצָא. מִיד סָטָה הַשֶּׁמֶשׁ
מִכְנָגֵד הַלְבָנָה, וְהַלְבָנָה הִתְחִילָה
לְהַחֲשֵׁךְ, וְהָיָה שְׁלֹמֹה מְחִזֵּר עַל הַפִּתְחִים
וְאָמַר (קהלת א) אֲנִי קִהְלֵת, וְלֹא הָיָה מִי

בִּירוּשָׁלַם כְּאֲבָנִים, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל הָיָה
זָהָב, וְהַעֲפָר נִקְשָׁר בְּשִׁמְאֵל בְּצֵד
הָאֶהְבָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ב) שְׂמְאֵלוּ תַּחַת
לְרַאשֵׁי, וְהַשֶּׁמֶשׁ נִדְבֵּק עִמָּהּ וְלֹא זָו
מִמֶּנָּה.

שְׁלֹמֹה טָעָה בָּזָה, שְׁחֵרֵי רֹאֵה שֶׁהַלְבָנָה
קָרְבָה לַשֶּׁמֶשׁ, וְהַיָּמִין מְחַבֵּקָהּ, וְהַשֶּׁמֶשׁ
תַּחַת הָרֹאשׁ. פִּינּוֹן שֶׁהִתְקָרְבוּ זֶה לְזֶה,
אָמַר, הֲרִי הִתְקָרְבוּ כְּאֶחָד, יָמִין מַה כָּאֵן

חֶסֶד, מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּדָחָה יְמִינָא, וְלֹא חָשִׁיב לִיה.
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלכים א' י) אֵין כֶּסֶף לֹא נַחֲשָׁב בִּימֵי
 שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹמָה.

וְעַל דָּא, כָּל דְּאַסְגֵי תַשְׁבְּחֵן לְגַבֵּי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אֲסָגֵי שְׁלֵמָא לְעִילָא, בְּגִינֵי כֹךְ הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה.
 כְּתִיב, (איוב ו) לִישׁ אֹבֵד מִבְּלֵי טָרֶף וְגו', לִישׁ חֵינּו
 לִישָׁה, בְּדַכְתִּיב, חֵק חֶקָה. אֹבֵד, בְּדַכְתִּיב, (ישעיה כז)
 וּבָאוּ הָאֹבְדִים. מִבְּלֵי טָרֶף, בְּגִין, דְּאִיחֵי תַבְעָה (ס"א
 עִילָה) עָלֶיהָ לְמִיחֵב, בְּדַכְתִּיב, (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָה
 וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

וּבְגִין לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ. בְּגִין דְּכָלְחוּ חֵיילִין, כִּד אִיחֵי
 יַחֲיִיבַת לְחֹן טָרֶף, כְּלָחוּ מִתְחַכְּרֵן כְּחַד, וַיִּנָּקִין
 כְּחַד. וְכִד אִיחֵי יִתְבָּא מִבְּלֵי טָרֶף, דְּגָרַם גְּלוּתָא, וְדָאי
 בְּגִין לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ, מִתְפָּרְשֵׁן כְּלָחוּ לְכַמָּה סְטָרִין

לשון הקודש

— בְּכַתּוּב (ישעיה כז) וּבָאוּ הָאֹבְדִים. מִבְּלֵי
 טָרֶף — מִשּׁוּם שֶׁהִיא בִקְשָׁה [סְבָה] עָלֶיהָ
 לְתַת, בְּכַתּוּב (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָה
 וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

וּבְגִין לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ — מִשּׁוּם שֶׁכָּל
 הַחַיִּלִּים, כְּשֶׁהִיא נֹתֶנֶת לָהֶם טָרֶף,
 כָּלֶם מִתְחַכְּרִים כְּאַחַד וַיִּנָּקִים כְּאַחַד.
 וּבְשֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת מִבְּלֵי טָרֶף, שֶׁהַגְּלוּת
 גֹּרַם, וְדָאי בְּגִין לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ, כָּלֶם

שִׁיעֵשָׂה עִמּוֹ חֶסֶד. מֶה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שֶׁדָּחָה אֶת הַיְּמִין וְלֹא הִחְשִׁיב אוֹתוֹ, זֶהוּ
 שֶׁכַּתּוּב (מלכים א' י) אֵין כֶּסֶף [לֹא] נַחֲשָׁב
 בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹמָה.

וְלָכֵן כָּל הַמְרָבָה תַשְׁבְּחוֹת
 לְקֳדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְרָבָה שְׁלוֹם
 לְמַעַלָּה, מִשּׁוּם כֹּךְ (ישעיה י) הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה.
 כְּתוּב (איוב ד) לִישׁ אֹבֵד מִבְּלֵי טָרֶף וְגו'.
 לִישׁ — הֵינּוּ לִישָׁה, בְּכַתּוּב חֵק חֶקָה. אֹבֵד

וְאַרְחִין, בְּגִין לְאַשְׁכַּח לְמַעַבְדֵי דִינָא. וְעַל דָּא, בְּזִמְנָא
 דְּקִרְבָּנָא אֲתַעֲבִיד, כֹּלָא מִתְתַּקֵּנָן, וּמִתְקַרְבִּין בְּחֵדָא
 בְּדִקְאֻמְרוֹן. הַשְׁתָּא דְּקִרְבָּנָא לֹא אֲתַעֲבִיד, וְדָאי בְּנֵי
 לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ, וּבְגִינֵי כֶּךָ, לִית לָן יוֹם דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
 בֵּיה דִינָא, דִּהָא לֹא מִתְעַרִין עֲלָאין וְתַתָּאין בְּשְׁלִימוֹ
 עֲלָאָה בְּדִקְאֻמְרוֹן.

תָּא חַיִּי, הַשְׁתָּא צְלוּתָא דְּבַר נָשׁ, אֲתַעַר שְׁלִימוֹ
 לְעִילָא וְתַתָּא, וּבִבְרַכְתָּא דְּבָרִיד לְקַדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, מִתְפָּרְבִין עֲלָאין וְתַתָּאין. וְעַל דָּא בְּצְלוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל מִתְפָּרְכָּאן עֲלִמִין. מָאן דְּמִבְרִיד לִיה לְקַדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא, יִתְפָּרֵד. מָאן דְּלֹא בְּרִיד לְקַדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, לֹא יִתְפָּרֵד. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (שמואל א ב) כִּי
 מִכְבְּדֵי אֲכַבֵּד וּבְנֵי יִקְלוּ.

לשון הקודש

שְׁלֵמוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וּבִבְרַכָּה
 שְׁמִבְרִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִתְפָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, וְלָבִין
 בְּתַפְלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִתְפָּרְכִים הָעוֹלָמוֹת.
 מִי שְׁמִבְרִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא –
 יִתְפָּרֵד. מִי שֶׁלֹּא מִבְרִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא – לֹא מִתְפָּרֵד. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמואל א-א)
 א כִּי מִכְבְּדֵי אֲכַבֵּד וּבְנֵי יִקְלוּ.

נִפְרָדִים לְכַמָּה צְדָדִים וּדְרָכִים כִּדִּי לְמַצָּא
 לַעֲשׂוֹת דִּין. וְלָבִין בְּשִׁחְקָרְבִין נַעֲשֶׂה, הַכֹּל
 מִתְקַנֵּים וּמִתְקַרְבִים כְּאַחֵד, כְּמוֹ
 שְׁאֻמְרָנוּ. עֲכָשׁוּ שְׁקָרְבִין לֹא נַעֲשֶׂה, וְדָאי
 שְׁבִגֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ, וּמִשׁוּם כֶּךָ אֵין לָנוּ
 יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ דִּין, שְׁהָרִי לֹא
 מִתְעוֹרְרִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים בְּשְׁלֵמוֹת
 עֲלִיוֹנָה כְּמוֹ שְׁאֻמְרָנוּ.

בֹּא רֵאחַ, עֲכָשׁוּ תַפְלַת הָאָדָם מְעוֹרֶרֶת

רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כִּפָּא דְבִרְכָתָא לָא יְהִיב לִיה
 לְבַר נָשׁ אַחֲרָא לְבִרְכָא, (דְּבַעֵי לְאַתְנַטְלָא) אֶלָּא
 אֵיחֻוּ אַקְדִּים וְנָטִיל לִיה (בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא) בְּתֵרֵי יָדָיו
 וּמִבְרַךְ. וְהָא אֲמָרֵן, דְּבַעֵי לְנִטְלָא לִיה בִּימִינָא (ס"א
 וְלֹא בִשְׂמָאלָא) וּבִשְׂמָאלָא, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא אֲתַעֲרוּ
 בֵּיה, שְׁפִיר הוּא.

אֲבָל כִּפָּא דְבִרְכָה הָכִי אֲצַטְרִיךְ כּוּם, דְּכִתְיִב, (תהלים
 קטז) כּוּם יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא, דְּהָא בְּהָא כּוּם,
 אֲתַנְגִּידוּ בִּרְכָאן מֵאֵינוּן יִשׁוּעוֹת דְּלַעֲיִלָא, וְהוּא נָטִיל
 לֹון, וּבְנִישׁ לֹון לְגַבִּיה, וְתַמֵּן אֲתַנְטִיר (לֹון) חֲמָרָא
 עֲלָאָה וְאֲתַפְנִישׁ בְּתַהוּא כּוּם. וּבַעֲיִנָן לְבִרְכָא לִיה
 בִּימִינָא, (ס"א וּבִשְׂמָאלָא) וְלֹא בִשְׂמָאלָא, וְחֲמָרָא דְאֵיחֻוּ
 בְּהָא כּוּם פְּנִישׁ, דִּיתַבְרִכּוֹן בְּחָדָא, וּבַעֲיִנָן לְבִרְכָא
 פְּתוּרָא, דְּלֹא תִּהְיֵא רִיקְנִיָא מִנְּחֻמָּא וְחֲמָרָא, כֻּלָּא
 בְּחָדָא. (ח"ד)

לשון הקודש

שְׁהֲרֵי כּוּם זֶה שׁוֹפְעוֹת הַבְּרָכוֹת מֵאוֹתָן
 יִשׁוּעוֹת שְׁלֹמַעְלָה, וְהוּא נֹטִיל אוֹתָם
 וּכְוִנָם אוֹתָם אֵלָיו, וְשֵׁם נִשְׁמַר וְלָהֶם זֵין
 הָעֲלִיזִין וּמִתְכַּנְּסִים בְּאוֹתוֹ כּוּם, וְצִרִיכִים
 לְבִרְכָּה אוֹתוֹ בְּזִמִּין וּבִשְׂמָאל וְלֹא בִשְׂמָאל,
 וְהֵינֵן שְׂהוּא כְּנוּם כּוּם הַזֹּאת, שְׂתִּתְבְּרָכוּ
 בְּאַחֲד, וְצִרִיכִים לְבִרְכָּה אֵת הַשְּׁלָחֵן שְׁלֹא
 יִהְיֶה רִיק מִלְּחָם זֵינֵן, הִכַּל וְאַחֲד בְּאַחֲד.

רַב הַמְנוּנָא הִזְקֵן לֹא נָתַן כּוּם שֶׁל בְּרָכָה
 לְאָדָם אַחֵר לְבִרְכָּה, וְשִׂרְצָה לְטַל אֶלָּא הוּא
 הַקְדִּים וְנִטֵּל אוֹתוֹ וּבְזִמִּין וּבִשְׂמָאל בְּשִׁתִּי
 יָדָיו וּמִבְרַךְ. וְהֲרֵי אֲמָרְנוּ שְׂצִרִיךְ לְטַל
 אוֹתוֹ בְּזִמִּין וְלֹא בִשְׂמָאל וּבִשְׂמָאל, וְאַף
 עַל גַּב שְׂכֵלָם הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ – יָפָה הוּא.
 אֲבָל כּוּם שֶׁל בְּרָכָה כִּדְ צִרִיךְ כּוּם,
 שְׂכֵתוֹב (תהלים קטז) כּוּם יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא,

תא חזי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֶקְרִי, וְכִיּוֹן
 דְּאִיְהוּ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, בְּעֵינֵן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא
 לְנִטְלָא לִיה, וְהָהוּא כּוֹס אֶתִּיְהִיב בֵּין יְמִינָא (דף
 רנ ע"ב) וּשְׂמָאלָא, וּבְעֵי דְאֶתְמַלִּיָּא חֲמָרָא, בְּגִין חֲמָרָא
 דְּאוֹרִיָּתָא, דְּאִיְהוּ נָפִיק מֵעֲלָמָא דְאֶתִּי.

ותא חזי, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, (הָכָא) בְּהָאִי אֶתְגַּלְיִין מוֹלִין
 עֲלָאִין, הָכָא דְאֵנן בְּמַעְרְתָא, אִימָא הָכָא
 אֶתְגַּלְיָא רְזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה בְּעֵי
 לְקַבֵּלָא לִיה בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, דָּא צָפוֹן וְדָרוֹם, וְכוּם
 שֶׁל בְּרָכָה דִּיהָא נָטִיל בְּרָכָה מִנִּיְהוּ.

מאן כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דָּא מִטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמוֹה, וּבְעֵינֵן
 דְּאֶתִּיְהִיב בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּבְעֵי לְאַנְחָא לָה
 בִּימִינָא, וְגוֹפֵא דִּיתְתַּקֵּן בְּהַדִּיָּהוּ, וַיִּשְׁנֶה בֵּיה בְּתַהוּא
 כּוֹס, לְבִרְכָּא לִיה בְּאַרְבַּע בְּרָכָאן, בְּגִין דְּכַתִּיב, (דברים

לשון הקודש

בְּמַעְרָה, אוֹמֵר כָּאן נִתְגַּלָּה סוּד הַמְרַבָּה
 הַקְדוּשָׁה, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צָרִיד לְקַבֵּלָה
 בְּזִמִּין וּבְשְׂמָאל, זֶה צָפוֹן וְדָרוֹם, וְכוּם שֶׁל
 בְּרָכָה שִׁיְהִיה נוֹטֵל בְּרָכָה מֵהֶם.

מי זו כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה? זו (שיר א) מִטָּתוֹ
 שֶׁלְשִׁלְמוֹה, שְׁצָרִיד שֶׁתִּנָּתֵן בֵּין צָפוֹן
 וְדָרוֹם, וְצָרִיד לְהַנִּיחָהּ בְּזִמִּין, וְהַגּוֹף
 שִׁיתַּתְקֵן עִמָּהֶם, וַיִּשְׁנֶה בְּאוֹתָהּ כּוֹס שֶׁל

בא רָאָה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת כּוֹס שֶׁל
 בְּרָכָה, וְכִיּוֹן שְׁהִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיד
 זִמִּין וּשְׂמָאל וְצָרִיד לְטַל אוֹתָהּ, וְאוֹתָהּ
 כּוֹס נִתְנָת בֵּין זִמִּין לְשְׂמָאל, וְצָרִידָהּ
 לְהַתְמַלָּא זִין בְּשִׁבִּיל זִין הַתּוֹרָה שִׁיּוּצָא
 מִן הָעוֹלָם הָכָא.

ובא רָאָה, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְכָאן בְּזֶה
 הַתְגַּלּוּ דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כָּאן שְׁאֵנוּ

(יא) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְהֶיךָ בָּהּ וְגו'. אֲשַׁתֶּפֶח בְּכֹס שֶׁל בְּרָכָה, רָזָא דְמַהֲיֻמְנוּתָא, צָפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרַח וּמַעֲרָב, הָא רְתִיבָא קַדִּישָׁא בְּדָקָא חַוֵּי לִיה.

וּפְתוּרָא בְּנֶהֱמָא, בְּגִין דִּיתְבָּרָא חֲהוּא לָחֶם דְּלִתְתָּא, וְיִתְבָּרַךְ לָחֶם עֹנִי, וִיחָא לָחֶם פִּנְג, וְהָא אוֹקִימָנָא. וְיִשְׁתַּפֵּח דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרָא בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, לְעִילָא וְתַתָּא לְעִילָא (בְּחֲחֻוּא נֶהֱמָא שֶׁל בְּרָכָה). וְכֹס שֶׁל בְּרָכָה, לְאַתְחַבְרָא דְדוּד מְלָכָא בְּאַבְהֵן, וְיִתְבָּרַךְ לְתַתָּא, דִּיתְבָּרַךְ (נ"א וּפְתוּרָא בְּנֶהֱמָא בְּגִין דִּיתְבָּרַךְ מִכָּל סְטְרִין מְעִילָא וּמִתַּתָּא לְעִילָא בְּרָזָא כֹּס שֶׁל בְּרָכָה לְאַתְחַבְרָא דְדוּד מְלָכָא בְּאַבְהֵן וְיִתְבָּרַךְ לְתַתָּא דִּיתְבָּרַךְ לָחֶם עֹנִי וִיחָא לָחֶם פִּנְג וְהָא אוֹקִימָנָא וְיִתְבָּרַךְ) פְּתוּרָא דְּבַר נָשׁ, לְאַשְׁתַּפֵּחָא בֵּיה מְזוּנָא תְּדִיר.

לשון הקודש

לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, לְמַעְלָה וּבִאוּתוֹ לָחֶם שֶׁל בְּרָכָה. וְכֹס שֶׁל בְּרָכָה, לְחַבְרָא דְדוּד הַמֶּלֶךְ בְּאַבְוֹת, וְיִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שִׁיתְבָּרַךְ וְהַשְׁלַחַן בְּלָחֶם מְשֻׁם שִׁיתְבָּרַךְ מִכָּל הַצְּדִידִים, מְלַמְעָלָה וּמְלַמְטָה לְמַעְלָה בְּסוּד כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שִׁיתְחַבְרָא דְדוּד הַמֶּלֶךְ בְּאַבְוֹת וְיִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שִׁיתְבָּרַךְ לָחֶם עֹנִי וִיחָא לָחֶם עֲנָג, וְהָא בְּאַרְנוּ וְיִתְבָּרַךְ שְׁלַחְנוּ שֶׁל הָאָדָם, שִׁימְצָא בּוֹ מְזוּן תָּמִיד.

בְּרָכָה לְבָרַךְ אוֹתָהּ בְּאַרְבַּע בְּרָכוֹת, מְשֻׁם שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים יא) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְהֶיךָ בָּהּ וְגו'. נִמְצָא בְּכֹס שֶׁל בְּרָכָה סוּד הָאִמּוּנָה, צָפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרַח וּמַעֲרָב, הָרִי מְרַבֵּה קְדוּשָׁה בְּרָאוּי לוֹ. וְשְׁלַחַן בְּלָחֶם, כְּדִי שִׁיתְבָּרַךְ אוֹתוֹ לָחֶם שְׁלַמְטָה וְיִתְבָּרַךְ לָחֶם עֲנָג, וִיחָא לָחֶם עֲנָג, וְהָא בְּאַרְנוּ. וְנִמְצָא שְׁכָנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכַת בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם,

קָמוּ בָּלְחוּ וּנְשָׁקוּ יָדָיו, אָמְרוּ בְּרִיד רַחֲמָנָא
 דְּאֵעִילָנָא הָבָא, וּשְׁמַעְנָא מְלִין אֲלִין. נָפְקוּ מִן
 מְעֵרְתָּא וְאִזְלוּ, בַּד עָאלוּ בְּמֵתָא, חֲמוּ עֵיטְרָא דְּבִנֵּי
 נָשָׂא דְּמִיתוּ, דְּנִפְל בֵּיתָא עַל־יְהוּ, יָתְבוּ וְחֲמוּ דְּקָא
 סַפְדֵּי לְאִינוּן דְּמִיתוּ, עִם אִינוּן רוּמָאִי.

פִּתְחָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן הָאָטָד,
 מָאן גֶּרֶן הָאָטָד. אָלָא, הָבָא אֶתְרַמְיִז
 שְׁלִטְנוּתָא דְּמִצְרָאִי דְּאֶתְעַדִּי. גֶּרֶן הָאָטָד, דָּא מְמַנָּא
 שׁוֹלְטָנָא דְּמִצְרָאִי, דְּאֶתְעַדִּי מִקְמִי שׁוֹלְטְנוּתָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא חֲמוּ (גִּרְיָן). בְּמָא דְּאֶתְ אָמַר, (מלכים א'
 כב) מְלוּכְשִׁים בְּגָדִים בְּגֶרֶן. וְעַל דָּא וַיִּסְפְּדוּ שָׁם
 מִסְפַּד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וְגו'.

עַל בֶּן קָרָא שְׁמָה אָבֵל מִצְרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה,
 דְּיִדְאִי מִמִּצְרִים הָזֶה, אוֹף הָבָא לָאוּ דְּיִדְאִי

לשון הקודש

שְׁלִטוֹן מִצְרִים שְׁיַעֲבֵר. גֶּרֶן הָאָטָד – זֶה
 מְמַנָּה הַשְׁלִטוֹן שֶׁל מִצְרַיִם שְׁיַעֲבֵר מִלְּפָנֵי
 שְׁלִטוֹן יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי רָאוּ וְגִרְיָן, בְּמֹו
 שְׁנָאֵמַר (מלכים א'–כב) מְלוּכְשִׁים בְּגָדִים בְּגֶרֶן.
 וְעַל זֶה וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גָּדוֹל וְכָבֵד
 מְאֹד וְגו'.

עַל בֶּן קָרָא שְׁמָה אָבֵל מִצְרִים עַד הַיּוֹם
 הַזֶּה, שְׁוֹדְאִי הִיָּה מִמִּצְרַיִם. אָף כָּאן לֹא

קָמוּ כָּלָם וּנְשָׁקוּ יָדָיו. אָמְרוּ, בְּרוּךְ הִרְחֵמֵן
 שְׁנִכְנַסְנוּ לְכָאן וּשְׁמַעְנוּ דְּבָרִים אֲלוּ. יִצְאוּ
 מִן הַמְעָרָה וְהִלְכוּ. כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לְעִיר, רָאוּ
 קְבוּצַת אֲנָשִׁים שְׁמֵתוּ, שְׁנִפְל עֲלֵיהֶם
 בֵּית. יָשְׁבוּ, וְרָאוּ שְׁסוּפְדִים לְאוּתָם
 שְׁמֵתוּ עִם אוֹתָם הָרוּמָאִים.

פִּתְחָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן
 הָאָטָד, מַה זֶה גֶּרֶן הָאָטָד? אָלָא כָּאן רְמוּז

בִּינְהוּ אֱלִין בְּכֵיין, אַף עַל גַּב דְּמִיתוּ בֵּיהּ יוֹדְאֵי, וְאֱלִין
יוֹדְאֵי, אֶלְמָלָא הָווּ יוֹדְאֵי, לָא מִיתוּ, וְכֵיּוֹן דְּמִיתוּ,
קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מְכַפֵּר חוֹבֵייהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חַזִּי, דִּיעֲקֹב אַף עַל גַּב
דְּנִפְקַת נִשְׁמַתִּיהּ בְּמַצָּרִים, לָאוּ בְּרִשּׁוּתָא
אַחֲרָא נִפְקַת. מָאי טַעְמָא, כְּמָה דְּאַתְמָר, דְּלֹא הָוָה
מִיּוֹמָא דְּאַתְבְּרִי עַלְמָא עֲרָסָא שְׁלִימָתָא כְּהָהוּא עֲרָסָא
דִּיעֲקֹב. בְּשַׁעְתָּא דְּהָוָה סָלִיק מִעַלְמָא נִשְׁמַתִּיהּ, מִיָּד
אַתְקַשֵּׁר בְּאַתְרֵיהּ, וְהָא אוֹקִימָנָא.

תָּא חַזִּי, כִּד הָוָה עָאֵל יַעֲקֹב בְּמַעְרְתָא, כָּל
רִיחִין דְּגִנְתָּא דַּעְדָן אֲשַׁתְּכַח בְּמַעְרְתָא,
וּבְמַעְרְתָא סָלְקָא נְהוֹרָא, וְשִׁרְגָא חַד דְּלִיק. וְכִד
עָאֵלוּ אַבְהֹן לְגַבֵּי דִיעֲקֹב לְמַצָּרִים, לְאַשְׁתְּכַחַא
עֲמִיָּה, אֲסַתְלַק נְהוֹרָא דְּשִׁרְגָא. כֵּיּוֹן דַּעָאֵל יַעֲקֹב

לשון הקודש

שְׁנַתְבָּאָר, מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם לֹא הִיתָה
מִטָּה שְׁלָמָה כְּמוֹ מִטָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. בְּשַׁעָה
שֶׁהָיָה עוֹלָה מִן הָעוֹלָם, נִשְׁמָתוֹ מִיָּד
נִקְשְׁרָה לְמִקְוָמָה, וְהָרִי בִּאֲרָנּוּ.

בֹּא רֵאָה, בְּשַׁהֲיָה יַעֲקֹב נִכְנָס לְמַעְרָה,
נִמְצְאוּ בְּמַעְרָה כָּל הָרִיחוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֶן,
וְהַמַּעְרָה הִעֲלָתָה אוֹר, וְגַר אֶחָד דּוֹלֵק.
וּכְשֶׁנִּכְנְסוּ הָאֲבוֹת לִיעֲקֹב לְמַצָּרִים

שֶׁל יְהוּדִים הֵם אֵלֶּה בּוֹכִים, אַף עַל גַּב
שְׁמָתוֹ בּוֹ יְהוּדִים, וְאֵלֶּה יְהוּדִים,
שְׁאֵלְמָלָא הָיוּ יְהוּדִים לֹא מִתּוֹ, וְכֵיּוֹן
שְׁמָתוֹ, הַקְדוּשׁ בְּרִידָא הוּא מְכַפֵּר עַל
עוֹנוֹתֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֹּא רֵאָה, שִׁיעֲקֹב, אַף
עַל גַּב שִׁינְצָאָה נִשְׁמָתוֹ בְּמַצָּרִים, לֹא
יִצָּאָה בְּרִשּׁוּת אַחֲרֵת, מָה הַטַּעַם? כְּמוֹ

בְּמַעֲרַתָּא, הִדְרָא שְׂרָגָא לְאַתְרִיהּ, בְּדִין אֲשֶׁתָּלִים
מַעֲרַתָּא מִכָּל מַה דְּאַצְטְרִיד.

וְעַד יוֹמֵי עֲלָמָא, לֹא קָבִילַת מַעֲרַתָּא בַּר נָשׁ
אַחֲרָא, וְלֹא תִקְבֵּל. וְנִשְׁמַתִּין דְּזֻכָּאן אַעֲבְרוּ
מִקְמֵיהוּ בְּבֵי מַעֲרַתָּא, בְּגִין דִּיתְעָרוֹן, וְחֲמִין זֶרְעָא
דְּשִׁבְקוֹ בְּעֲלָמָא, וַיַּיְחֲדוּ קָמִי קֹדֶשָׁא בְּרִידָא הוּא. אָמַר
רַבִּי אָבָא, חֲנִיטָא דִּיעֲקֹב מָאי אִיהוּ, אָמַר לִיהּ, זִיל
שְׂאִיל לְאַסִּיא.

תָּא חַזִּי, כְּתִיב וַיֵּצֵא יוֹסֵף אֶת עֶבְדָּיו אֶת הָרִפְּאִים
לְחֻנּוּט אֶת אָבִיו וַיַּחֲנֻטוּ הָרִפְּאִים אֶת יִשְׂרָאֵל,
סִלְקָא דַּעְתָּךְ כְּשָׂאָר בְּנֵי נָשָׂא הוּא חֲנִיטָא דָּא. אִי
תִּיכָא בְּגִין אֲוִרְחָא הוּא דַּעֲבָדוּ, הָא כְּתִיב וַיָּמָת יוֹסֵף
בֶּן וְגו' וַיֵּשֶׁם בָּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם, הָא לֹא אָזְלוּ עֲמִיה
בָּאָרְחָא, דִּהָא תַּפְּן אֶתְקַבֵּר, וּכְתִיב וַיַּחֲנֻטוּ אוֹתוֹ.

לשון הקודש

היא? אָמַר לוֹ, לָךְ שְׂאֵל אֶת הָרוּפָא.
בָּא רָאָה, כְּתוּב וַיֵּצֵא יוֹסֵף אֶת עֶבְדָּיו אֶת
הָרִפְּאִים לְחֻנּוּט אֶת אָבִיו וַיַּחֲנֻטוּ הָרִפְּאִים
אֶת יִשְׂרָאֵל. הַתְּעֵלָה עַל דַּעְתָּךְ שְׁחִנִּיטָה
זוֹ הֵיטָה כְּמוֹ שֶׁל שְׂאָר בְּנֵי אָדָם? אִם
תֹּאמַר שֶׁכָּשִׁיל הִדְרָךְ הוּא שְׁעֵשׂו, הָרִי
כְּתוּב וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן וְגו' וַיֵּשֶׁם בָּאָרוֹן
בְּמִצְרַיִם, הָרִי לֹא הִלְכוּ עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ,
שְׁהָרִי שֵׁם נִקְבֵּר, וְכְתוּב וַיַּחֲנֻטוּ אֹתוֹ?

לְהַמְצֵא עִמּוֹ, עָלָה אֲוִר הִנֵּר. בִּין שְׁנֵכְנֵם
יַעֲקֹב לְמַעְרָה, חֲזַר הִנֵּר לְמִקְוֵמוֹ, וְאִז
הִשְׁתַּלְּמָה הַמַּעְרָה מִכָּל מַה שְּׁצִרִיד.
וְעַד יְמֵי הָעוֹלָם לֹא קָבִילָה הַמַּעְרָה אִישׁ
אַחֵר וְלֹא תִקְבֵּל, וְנִשְׁמֹת שְׁזוּכוֹת
עוֹבְרוֹת לְפָנֶיהֶם בְּבֵית הַמַּעְרָה, בְּדִי
שִׁיתְעוּרְרוּ וַיִּרְאוּ אֶת הַנֶּרַע שֶׁהִשְׁאִירוּ
בְּעוֹלָם, וַיִּשְׁמְחוּ לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא.
אָמַר רַבִּי אָבָא, חֲנִיטָה שֶׁל יַעֲקֹב מַה

אֵלֶּא, אֶרְחָא דְּמַלְכִּין אֵינוּן, בְּגִין לְקַיָּמָא גּוֹפִיִּיהוּ,
חֲנִיטִי לֹון בְּמִשַּׁח רַבּוּת, עֲלָאָה עַל כָּל מִשְׁחִין,
מְעוֹרְב בְּבוֹסְמִין, וְשָׂאִיב לִיה בְּגוּפָא יוֹמָא בְּתַר יוֹמָא
בְּהֵהוּא מִשְׁחָא טָבָא, אַרְבַּעִין יוֹמִין. דְּכִתִּיב, וַיִּמָּלֵאוּ
לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי בֵן יִמָּלֵאוּ יָמֵי הַחֲנוּטִים. בְּתַר
דְּאַשְׁתָּלִים דָּא, קַיָּמָא גּוּפָא שְׁלִים זְמַנִּין סְגִיָּאִין.

בְּגִין דְּכָל הַהוּא אֶרְעָא דְּכַנְעַן, וְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם,
מִכְלָה גּוּפָא וּמִרְקַב לִיה ^(דף רנא ע"א) לְזַמֵּן זְעִיר
מִכָּל שְׂאֵר אֶרְעָא, וּבְגִין לְקַיָּמָא גּוּפָא עָבְדִּי דָּא,
וְעָבְדִּי חֲנִיטָא דָּא מוֹגוּ וּמִבְרָא. מוֹגוּ דְּשׁוּיִן הַהוּא
מִשְׁחָא עַל טַבּוּרָא, וְהוּא עָאֵל בְּטַבּוּרָא לְגוּ וְאַשְׁתָּאִיב
בְּמַעְוִי, וְקָאִים לִיה לְגוּפָא מוֹגוּ וּמִבְרָא לְזַמֵּן סְגִיָּאִין.
וַיַּעֲקֹב הָכִי הָיָה בְּקִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְהָכִי אֶצְטְרִיד.
דְּגוּפָא דְּאַבְתָּן אִיהוּ, וְהָיָה בְּקִיּוּמָא בְּגוּפָא

לשון הקודש

מִצְרַיִם מְכַלּוֹת וּמִרְקִיבוֹת אֵת הַגּוֹף בְּזִמָּן
קָצֵר מִכָּל שְׂאֵר הָאֶרְצוֹת, וּבְשָׁבִיל לְקַיָּם
אֵת הַגּוֹף עוֹשִׂים אֵת זֶה, וְעוֹשִׂים חֲנִיטָה
זוֹ מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ. מִתּוֹךְ שְׂשֻׁמִּים אוֹתוֹ
שָׂמֵן עַל הַטַּבּוּר, הוּא נִשְׁאָב לְפָנִים מִן
הַטַּבּוּר, וְנִשְׁאָב לְמַעְוִי, וּמַעְמִיד אֵת הַגּוֹף
מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ זִמָּן רַב.

וַיַּעֲקֹב כִּךְ הָיָה בְּקִיּוּם הַגּוֹף, וְכִךְ צְרִידָה,
שְׁנוֹף הָאֲבוֹת הוּא, וְהָיָה בְּקִיּוּם בְּגוֹף

אֵלֶּא הֵם דְּרַבִּי הַמְּלָכִים, כִּדִּי לְהַעֲמִיד
אֵת גּוּפָם חֲנוּטִים אוֹתָם בְּשָׂמֵן מִשְׁחָה,
עֲלִיזִין עַל כָּל הַשְּׂמָנִים, מְעַרְב בְּבִשְׂמִים,
וְשׂוֹאֲבִים אוֹתוֹ לְגוֹף יוֹם אַחֵר יוֹם בְּאוֹתוֹ
שָׂמֵן טוֹב אַרְבָּעִים יוֹם, שְׁכֵתוֹב וַיִּמָּלֵאוּ
לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי בֵן יִמָּלֵאוּ יָמֵי הַחֲנוּטִים.
אַחֵר שְׁנֵה הַשְּׁלָם, עוֹמֵד הַגּוֹף שְׁלָם זִמָּן
רַב.

מִשְׁנוֹם שְׁכָל אוֹתָהּ אֶרֶץ כַּנְעַן וְאַרְץ

וַנִּפְשָׂא. בְּגוֹנָא דָּא לְיוֹסֵף, דְּאִיהוּ דוֹגְמָא דְּגוֹפָא,
וּבְקִיּוּמָא דְּגוֹפָא וַנִּפְשָׂא הוּא. בְּקִיּוּמָא דְּגוֹפָא,
דְּכְתִיב וַיַּחְנֲמוּ אוֹתוֹ, בְּקִיּוּמָא דְּנִפְשָׂא, דְּכְתִיב וַיִּישָׁם
בְּאֶרֶן בְּמִצְרַיִם.

וַתִּנְיֵן תְּרִי יוֹדִין אֲמַאי. אֵלָּא, יוֹסֵף נָטַר לִיה
בְּרִית לְתַתָּא, וַנִּטִּיר לִיה בְּרִית דְּלַעִילָא,
אֲסִתְלַק מֵעֲלֵמָא, אֲתִשְׁוִי בְּתִרִי אֶרֶנִּי, (אֲתִר) בְּאֶרֶן
לְתַתָּא וּבְאֶרֶן לַעִילָא. אֶרֶן דְּלַעִילָא מָאן אִיהוּ.
אֵלָּא, בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (יְהוֹשֻׁעַ ו) תִּנָּה אֶרֶן הֶבְרִית אָדוֹן
כָּל הָאָרֶץ, דְּאֶרֶן דְּלַעִילָא אֶרֶן הֶבְרִית אֶקְרִי, דְּהָא
לָא יָרִית לִיה אֵלָּא מָאן דְּנָטַר בְּרִית, וּבְגִין דְּיוֹסֵף
נָטַר לִיה לְבְרִית, אֲתִשְׁוִי בְּתִרִי אֶרֶנִּי.

וַיִּישָׁם בְּאֶרֶן בְּמִצְרַיִם, הָכִי הוּא וַדָּאי. וּקְרָא אוֹכַח
רְזָא אַחֲרָא, דְּאָף עַל גַּב דְּנַפְקַת נַשְׁמָתִיהָ

לשון הקודש

בְּאֶרֶן לְמַטָּה וּבְאֶרֶן לְמַעְלָה. אֶרֶן
שְׁלֻמְעֵלָה מַהוּ? אֵלָּא, כְּמוֹ שְׁנַאמַר (יְהוֹשֻׁעַ
א הִנֵּה אֶרֶן הֶבְרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ,
שְׁאֶרֶן שְׁלֻמְעֵלָה נִקְרָא אֶרֶן הֶבְרִית,
שְׁהֲרִי לֹא יוֹרֵשׁ אוֹתוֹ אֵלָּא מִי שְׁשֹׁמֵר
בְּרִית, וּמְשׁוּם שְׁיוֹסֵף שְׁמַר אֶת הֶבְרִית,
הוֹשֵׁם בְּשֵׁנִי אֶרֶנוֹת.

וַיִּישָׁם בְּאֶרֶן בְּמִצְרַיִם, כִּךְ זֶה וַדָּאי.

וַנִּפְשָׂא. כְּמוֹ זֶה לְיוֹסֵף שְׁהוּא דְּנִמְתַּת הַגּוֹף,
וְהוּא בְּקִיּוּם שֶׁל גּוֹף וַנִּפְשָׂא. בְּקִיּוּם הַגּוֹף,
שְׁכַתוֹב וַיַּחְנֲמוּ אוֹתוֹ. וּבְקִיּוּם הַנֶּפֶשׁ,
שְׁכַתוֹב וַיִּישָׁם בְּאֶרֶן בְּמִצְרַיִם.

וַשְׁנִינִי, לָשֵׁם מָה שְׁנֵי יוֹדִיִּים? אֵלָּא
יוֹסֵף שְׁמַר אֶת הֶבְרִית לְמַטָּה, וְשְׁמַר
אוֹתָהּ הֶבְרִית שְׁלֻמְעֵלָה. כְּשֶׁהִסְתַּלַּק
מִהָעוֹלָם, הוֹשֵׁם בְּשֵׁנִי אֶרֶנוֹת, וּמְקוֹם

בְּרִשׁוֹ אַחֲרָא, אֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁכְנִיתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
וַיֵּשֶׁם בְּאֶרֶן, לְעִילָא וּלְתַתָּא, בְּגִין דְּהָוָה צְדִיק.
דְּכָל צְדִיק יֵרִית אֶרְעָא קִדִּישָׁא עֲלָאָה, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר, (ישעיה ס) וְעַמֶּךָ כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ
נִצֵּר מִטַּעֲי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם
אָמֵן וְאָמֵן:

סְלִיק סְפֵר בְּרֵאשִׁית

לשון הקודש

וְהַפְסוּק מוֹכִיחַ סוּד אַחֵר, שְׂאֵף עַל גַּב
שְׂנִינָאָה נִשְׁמָתוֹ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת, נִקְשֵׁר
בְּשִׁכְנָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיֵּשֶׁם בְּאֶרֶן,
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, מִשּׁוֹם שְׁהִיָּה צְדִיק, שְׁכָל
צְדִיק יוֹרֵשׁ אֶרֶץ הַקְדוּשָׁה הָעֲלִינָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֶּךָ כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ

אֶרֶץ נִצֵּר מִטַּעֲי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר.
בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

סְלִיק סְפֵר בְּרֵאשִׁית